Vasile STATI

DICȚIONAR
moldovenesc-român

VASILE STATI

DICŢIONAR MOLDOVENESC-ROMÂNESC

Ediţia a II-a
revăzută şi completată

Chişinău • 2011

CZU 811.135.1(478)'374.3
S 79

Dicționarul apare în seria **Biblioteca PRO MOLDOVA**

Dicționarul moldovenesc-românesc **(DMR), ediția a II-a, a fost elaborat din convingerea că a scrie o carte, o lucrare științifică despre Moldova și despre moldoveni, despre cultura și limba moldovenească, atîta timp cît Republica Moldova încă mai este independentă, nu este un păcat și nici o crimă.**

Lexiconul, pe care cu plecăciune îl propunem îndrăgostiților de limba maternă, amatorilor de lingvistică, este, întîi de toate, o **lucrare științifică**, avînd menirea de a contura evoluția istorică, de a evidenția și a fundamenta particularitățile și individualitatea limbii moldovenești. Totodată, *Dicționarul moldovenesc-românesc* este și o **lucrare de popularizare, instructivă,** sursă surprinzătoare de informații pentru învățători, elevi, studenți, profesori, politicieni, inclusiv prim-miniștri și miniștri de exeterne, pentru toți purtătorii limbii moldovenești, precum și pentru purtătorii limbii valahe, azi – românești. Unora le este de folos pentru a se convinge de existența numeroaselor dovezi de netăgăduit ale individualității și dăinuirii multiseculare ale **limbii vii**, pe care moldovenii o numesc **moldovenească**. Altora – pentru a-și completa golul informațional și a-și modera zelul politico-lingvistic antimoldovenesc, veleitățile lingvo-mesianice.

Redactor științific: *Andrei Hropotinschi*, doctor în științe filologice, conferențiar universitar

Recomandat pentru editare de *Rubin Udler*, doctor habilitat în științe filologice, membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Stati, Vasile

Dicționar moldovenesc-românesc / Vasile Stati; red. șt.: Andrei Hropotinschi. – Ed. a 2-a, rev. și compl. – Ch.: S. n., 2011 (Tipogr. AȘM). – 328 p. – (Seria Biblioteca Pro Moldova).

5000 ex.

ISBN 978-9975-62-297-4.

811.135.1(478)'374.3
S 79

ISBN 978-9975-62-297-4

© Vasile Stati, 2011

EXPUNERE DE MOTIVE

Fraţilor rumâni, cetiţi şi nu
judecarăţi necetind înainte.
Ş. Coresi

Nu dispar moldovenii,
cînd vor baconii.
Folclor diplomatic

Lichidarea lingvisticii moldoveneşti

Dicţionarul moldovenesc-românesc (DMR), apărut în 2003 (5000 ex.), s-a epuizat tot atunci. Deşi s-au scurs vreo zece ani, DMR şi astăzi este cerut în librării. Acesta este unul din motivele, care ne-au încurajat. La cerinţa multor cititori, oameni, cu adevărat, de ştiinţă, în primul rînd de peste hotare, am purces la elaborarea ediţiei a II-a încă în 2004. Hăituirea asurzitoare, la care autorul este supus pînă în prezent, a intimidat, se pare, chiar şi pe sponsorii mai ieri inimoşi. Dar *nascu şi la Moldova oameni...*

Un alt motiv mai serios, ce ne-a îndemnat la redactarea radicală şi completarea esenţială a DMR, este **distrugerea filologiei moldoveneşti** şi, ca urmare, primejdia dispariţiei specificului moldovenesc, înglodarea lui în mormanele de scriitură românească.

Lichidarea lingvisticii moldoveneşti a lăsat limba moldovenească, bogăţia ei lexicală fără pavăză, fără ocrotire de stat. Această situaţie a fost pusă la cale de vecini, care au desfăşurat o nemaipomenită campanie de furluare/prihvatizare a cuvintelor moldovenetşti. Să urmărim procesul.

Înainte de a purcede la elaborarea prezentei ediţii s-a hotărît că ultimul test de includere în DMR va fi colaţionarea cuvîntului dat cu DEX (1998). Dacă lexema, forma respectivă este în DEX, ea nu putea fi admisă în DMR, procesul confruntării / selectării, începînd cu glosarele-anexe la operele lui I. Creangă, M. Eminescu, M. Sadoveanu, avansînd cronologic: DU (1929), CADE (1931), DLR (1955-1957)... Însă acest criteriu s-a dovedit a fi nevalabil de acum la al treilea articol lexicografic. Potrivit principiilor de elaborare a DMR: colaţionarea de la prima atestare a cuvîntului, apoi avansînd în timp, verbul polisemantic *a aburca* **era moldovenesc** în DU (1929), în CADE (1931); în DLR de acum devenise "regional", ilustrat însă cu citate din I. Sbiera, I. Creangă, M. Sadoveanu. DEX s-a milostivit şi a păstrat acest verb, castrîndu-i nemilos o parte din sensuri şi schilodindu-l: "reg.".

După cum se vede, soarta verbului moldovenesc *a aburca* a fost pecetluită de lingviştii români: DGLR (1987) de acum l-a şi zătrit. La opera de prohodire a verbului *a aburca* participă şi DEI (2001), prefaţatoarea căruia, o venerabilă şi merituoasă doamnă, precizează: "Lipsesc regionalismele din DEX ca *a aburca*... ".

Soarta românească a verbului moldovenesc *a aburca* reflectă întocmai atitudinea românească față de limba moldovenească: deşi acest cuvînt polisemantic se foloseşte astăzi de peste Nistru pînă în Transilvania în mod obişnuit, românii au hotărît că el nu există! Şi punctum! Astfel, de acum la al treilea articol-titlu ne-am văzut în fața dilemei: salvăm cuvintele moldoveneşti sau le lăsăm spre căsăpire lingviştilor români, care numai dînşii ştiu de ce criterii se conduc.

Românizarea totală a valorilor şi personalităților din Republica Moldova, tăierea ca-n curechi a cuvintelor şi expresiilor moldoveneşti, *prihvatizarea*, adică furluarea cu hapca a cuvintelor moldoveneşti, a devenit o cauză națională a lexicografilor români.

Prioritatea şi superioritatea culturii, a spiritualității moldoveneşti în general, față de cea a valahilor a fost recunoscută chiar de autorii valahi, bunăoară, de stolnicul C. Cantacuzino, de copiştii valahi ai *Pravilei lui Vasile Lupu*, ai letopisețelor lui Gr. Ureche, Miron Costin, Ion Neculce. Bogăția şi diversitatea culturii şi a limbii moldoveneşti în raport cu cea a valahilor au fost demonstrate de M. Eminescu, I. Creangă, M. Sadoveanu, Cezar Ivănescu ş.a.; au fost fundamentate de Garabet Ibrăileanu, G. Călinescu, C. Hogaş, G. Panu s.a.

Vechimea şi prioritatea cercetărilor ştiințifice privind limba moldovenească (Gr. Ureche, 1635; M.Costin, 1677; D. Cantemir, 1716), elaborarea primelor lexicoane moldoveneşti: *Dicționar grecesc-slavon-moldovenesc-latin* (1672) de N. Milescu Spataru; *Vocabulario italiano-muldavo* (1719) de Silvestro Amelio au generat complexul de inferioritate a valahilor față de moldoveni. Pe acest fundal, în astfel de împrejurări valahii, preluînd creațiile moldoveneşti, au fost nevoiți să preia şi cuvintele moldoveneşti sau să le înlocuiască cu lexeme valahe, cum s-a procedat la copierea *Pravilei lui Vasile Lupu*. De atunci furluarea cuvintelor moldoveneşti a devenit normă pentru copiştii, autorii valahi. Lingviştii oneşti, observînd această tendință de furluare în masă a cuvintelor moldoveneşti, schimonosirea lor după calapoade valaho-olteneşti, au început, mai întîi lexicografii, a delimita vocabularul moldovenesc de cel valah. Lingvistul român Heimann Tiktin a fost primul care a localizat vocabularul folosit la răsărit şi la miazăzi de Carpați într-un dicționar: *Rumanisch-deutches Worterbuch*. Bucureşti, 1895–1925. Al doilea autor, care a preluat inițiativa lui H. Tiktin, delimitînd cuvintele moldoveneşti de cele valahe, a fost Lazăr Şăineanu, de asemenea român get-beget: *Dicționarul universal al limbii române*. Bucureşti, 1929 (ed. 8) – DU. Tradiția a fost continuată şi desăvîrşită de un alt autor român, I.-A. Candrea în *Dicționarul limbii române din trecut şi de astăzi*. (Bucureşti, 1931) – CADE.

Opera lexicografică monumentală nedepăşită a lui I.-A. Candrea, fiind «pînă astăzi o lucrare fundamentală de referință», cuprinde circa 4 000 de cuvinte moldoveneşti. Această realitate a zăpăcit totalmente pe politicienii români şi lingviştii lor. După o îndelungată stare de şoc, în 1955–1957 apar cele 4 volume ale *Dicți-*

onarului limbii române literare contemporane (DLR). Alcătuitorii lui cu eforturi comune au *prihvatizat* cîteva mii de cuvinte moldoveneşti. Cunoscute ca atare din creaţiile lui C. Negruzzi, V. Alecsandri, M. Eminescu, I. Creangă, M. Sadoveanu ş.a., atestate ca unităţi de vocabular moldovenesc de H. Tiktin, L. Şăineanu, I.-A. Candrea, cîteva mii de cuvinte moldoveneşti în DLR au fost declarate valaho-româneşti. În 1958 *Dicţionarul limbii române moderne* (DLRM) a *prihvatizat* toate cuvintele moldoveneşti: majoritatea le-a declarat «româneşti», altele au fost poreclite «reg(ionalisme)», «fam.», «pop.»

PRIHVATIZAREA CUVINTELOR MOLDOVENEŞTI

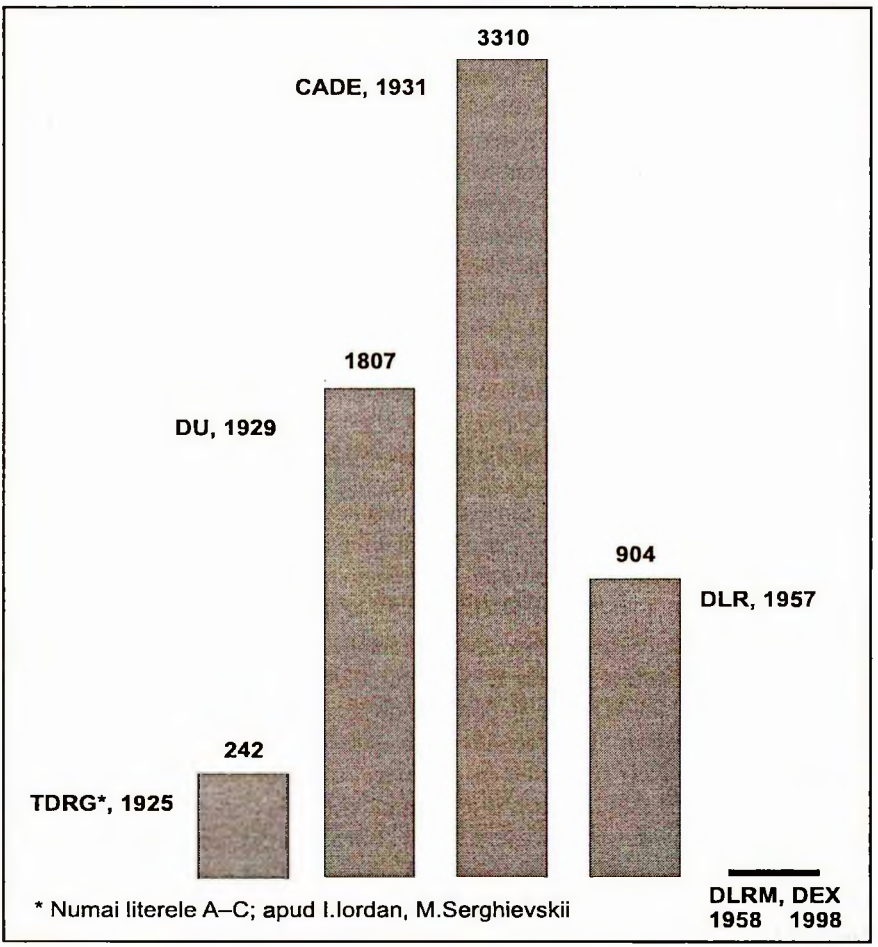

Valahii, azi români, *prihvatizînd* cuvinte moldoveneşti, nu rareori le atribuie semnificaţii neadecvate. De pildă, *pîrcălab* în DLR este lămurit astfel: «**În administraţia Moldovei**: dregător mare peste un **ţinut, cetate**». DEX politizează româno-expansionist pînă la refuz acest cuvint moldovenesc de provenienţă maghiară: «**în ţările româneşti** (sic!), titlul persoanelor cu conducerea unui **judeţ**» (sic!). *Portar* este un cuvînt vechi moldovenesc: mare dregător, «portar de Suceava». *Prihvatizîndu-l*, valahii (români) declară, că ar fi caracteristic unor misterioase «ţări româneşti». În perioada cînd nu exista nici pomeneală de nişte oculte împărăţii româneşti, iar Transilvania fiind o mie de ani regiune istorică a Ungariei.

Pe de altă parte, valahii, azi români, au prihvatizat de la moldoveni, judecînd după dicţionare, *răcituri*, *balan*, *bălae*, *bălăior*, *burlui*, *moldoveneasca*, *poamă* şi foarte multe alte cuvinte, pe care însă le ignoră.

Cea mai mare performanţă la măcelărirea cuvintelor şi expresiilor moldoveneşti a obţinut ceata de lexicografi condusă de Al. Dobrescu. După calculele analistului Tudor Chifiac, pe această cale îi aducem mulţămire şi compătimire – din primele 400 de cuvinte moldoveneşti (literele A–C) din *Dicţionarul universal* al lui L. Şăineanu (ed. VIII, 1929), în ediţia ticluită ("revăzută şi adăugită") de brigada lui Al. Dobrescu (1998) a *Dicţionarului* lui L. Şăineanu numai 46 şi-au păstrat caracteristica "mold.", 19 au fost zătrite definitiv, iar 335 de cuvinte şi expresii moldoveneşti, confirmate ca atare şi de CADE, şi de DLR, au fost privatizate de limba românească. Operaţia românească de căsăpire, furluare a cuvintelor moldoveneşti continuă...

Noul Dicţionar universal al limbii române (2006) a anulat originea moldovenească a tuturor celor peste 2 000 de cuvinte din DU. Fapte ruşinoase din timpuri ruşinoase... Lucrările iluştrilor filologi Al. Graur, H. Tiktin, J. Byck, I. Iordan, E. Petrovici ş.a., care au adus faimă lingvisticii româneşti, astăzi sînt puse la index. Sau, cum se întîmplă cu *Dicţionarul* lui L. Şăineanu: sînt adăugate, epurate, alterate, denominalizate...

Surse, principii, criterii, structură

Toate cuvintele, variantele (fonetice, semantice) cuprinse în ambele ediţii ale DMR au fost publicate şi, într-un fel sau altul, tîlcuite. Doar după cum a observat şi M. Avram, «nici un dicţionar nu porneşte de la zero». **Autorul şi-a văzut sarcina numai în a reaminti şi a reconfirma bogăţia şi diversitatea vocabularului contemporan viu (dar şi cu elemente istorice) uzual la moldoveni**, dezvăluind astfel legătura indisolubilă dintre istoria limbii şi istoria poporului de la *Mioriţa*, de la bogăţia de cuvinte moldoveneşti cuprinse în actele Cancelariei de Stat a Moldovei, de la primele texte traduse (*Codicele Voroneţean* ş.a.), scrise moldoveneşte pînă în zilele noastre. ***Dicţionarul moldovenesc-românesc* nimic nu *inventează*. *Dicţionarul moldovenesc-românesc* numai reaminteşte şi reconfirmă**.

Drept surse principale pentru elaborarea DMR au servit DLR (vol. I–IV), CADE, DU (ed. VIII), în care un număr uluitor de mare de cuvinte, forme sînt localizate «Mold.», «Bucov.», «Mold., Bucov., Trans.», precum şi glosarele ediţiilor bucureştene ale operelor lui I. Creangă, M. Eminescu, M. Sadoveanu, C. Hogaş ş.a., cuprinzînd mii de cuvinte, variante moldoveneşti tălmăcite pentru valahi.

DMR II introduce în circuitul lexicografic, lingvistic în general, peste 1 000 de moldovenisme – o parte doar din primele mărturii ale scrisului moldovenesc, atestate în actele oficiale ale Moldovei în 1384–1503.

DMR cuprinde şi o parte de cuvinte considerate comune, dar ilustrate copios numai cu citate din scriitorii moldoveni. Chiar dacă e să admitem că astfel de lexeme au avut marea cinste de a fi considerate general româneşti, locul lor de naştere este evident: Moldova.

Ca şi prima, ediţia a II-a a *Dicţionarului moldovenesc-românesc* (DMR II) se sprijină şi pe *Dicţionarul dialectal* – DD (vol. I-V. Chişinău, 1985-1986), de unde a fost extrasă o parte de *cuvinte, sensuri, forme*, culese pe teren şi publicate în reviste de specialitate de Albina Dumbrăveanu, Şt. Matcaş, V. Melnic, V. Pavel, R. Udler ş.a. Aceste colecţii de mărturii de nepreţuit, definitive ale individualităţii şi forţei generatoare inepuizabile ale **limbii vii moldoveneşti** au fost alcătuite din articole de dicţionar, întocmite de Albina Dumbrăveanu, V. Comarnîţchi, Şt. Matcaş, V. Melnic, V. Pavel, care au dat dovadă de profesionalism *ad hoc*, de o rar întîlnită principialitate. Tot *ad hoc*. De notat că această lucrare de pionerat – *Dicţionarul dialectal* "a fost recenzată şi recomandată pentru editare" de M. Gabinschi, A. Eremia, V. Soloviov – somităţi în domeniu. Ediţia I a DMR s-a bucurat de preţuirea încurajatoare a lui R. Udler, membru corespondent a AŞ a Republicii Moldova, sugestiile şi obiecţiile căruia au fost luate în consiideraţie la elaborarea ediţiei a doua. Culegerile de *Texte dialectale*: TD, vol. I (1,2), 1969; vol. II (1), 1971, hărţile *Atlasului Lingvistic Moldovenesc* (ALM) ne-au oferit numeroase materiale, care, în cea mai mare parte, rămîn nevalorificate.

Din motive tehnice (dublarea volumului faţă de cel planificat iniţial), am putut include numai o foarte mică parte din bogăţia DD. Structura articolelor este cea din DLR, din DD. Titlurile articolelor preluate din DD sînt oricum literarizate. Sursele arătate (DD, CADE, SDELM, DELM, DLR, M. Eminescu, I. Creangă, M. Sadoveanu, N. Labiş, V. Teleucă ş.a.) se referă în majoritatea covîrşitoare a cazurilor numai la cuvintele-titlu.

O serie de cuvinte moldoveneşti sînt explicate româneşte de academicianul I. Iordan, în paranteze indicîndu-se sursa: I. Neculce. Cuvintele tălmăcite româneşte de Th. Holban sînt reproduse din prima încercare de *Dicţionar moldovenesc-românesc* publicată în 1943. Unele moldovenisme îşi păstrează semnificaţia atestată în *Vocabulario italiano-muldavo* al lui Silvestro Amelio (1719): *chiperi* ş.a. În cazurile cînd cuvîntul moldovenesc nu are echivalent în limba românească, el este explicat.

Dicţionarul moldovenesc-românesc este o sursă surprinzătoare de informaţii pentru învăţători, elevi, studenţi, profesori, politicieni, inclusiv prim-miniştri, miniştri de externe, pentru toţi purtătorii limbii moldoveneşti, precum şi pentru purtătorii limbii valahe, azi româneşti. Unora le este de folos – pentru a se convinge de existenţa obiectivă a celor peste 23.000 de dovezi de netăgăduit ale individualităţii şi dăinuirii seculare ale **limbii vii pe care moldovenii o numesc moldovenească**. Altora – pentru a-şi completa golul informaţional şi a-şi modera zelul politico-lingvistic antimoldovenesc excedentar, veleităţile lingvo-mesianice.

Completată considerabil, redactată esenţial, ediţia a doua a *Dicţionarului moldovenesc-românesc* este net superioară celei dintîi: au fost omise majoritatea citatelor. S-au adăugat numeroase cuvinte, indiscutabil moldoveneşti, pe care însă valaha le-a *prihvatizat*, astăzi declarîndu-le «româneşti». Cu toate că s-a recurs la omiteri esenţiale, numărul cuvintelor/formelor-titlu a crescut simţitor: s-a majorat cu vreo 4000 în raport cu cele 19.000 din prima ediţie.

Închipuita abundenţă de rusisme în DMR continuă să rămînă o balivernă curat românească, prin care lingvopolitic ienii româneşti ar dori să bage în sperieţi publicul credul.

Rusismele în DMR sînt de sute de ori mai puţine decît în DEX!

Astfel, şi noua ediţie a DMR spulberă sperietoarea – balon numită «rusisme», umflată din răsputeri de «naţia filologică» de pe Dîmboviţa.

Neîndoios, vocabularul, variantele semantice, fonetice, cuprinse în a doua ediţie a DMR, inclusiv cele, sau, mai ales, acele cuvinte moldoveneşti care au devenit cvasi generale pe arealul lingvistic est-carpatic şi sud-carpatic, **nu afectează comunitatea fondului lexical peren, a structurii gramaticale şi a originii limbii naţionale moldoveneşti şi a limbii naţionale româneşti, inteligibilitatea lor reciprocă la nivel literar**.

Mama limbii româneşti

Cuvintele-titlu, preluate din DLR, DU, CADE, sînt completate cu exemple din Gr. Ureche, M. Costin, I. Neculce, M. Eminescu, C. Hogaş, I. Teodoreanu, N. Labiş, din creaţiile lui P. Boţu, Gr. Vieru, V. Teleucă, Andrei Lupan, P. Zadnipru, Gh.V. Madan, N. Costenco, Ion Druţă ş.a. Cele mai multe exemple sînt extrase din operele lui I. Creangă, M. Eminescu, M. Sadoveanu. În raport cu volumul creaţiei sale autentice, cel mai des este citat M. Eminescu. Lucrul este absolut firesc, întrucît, – cum a constatat şi academicianul Al. Rosetti, "Eminescu întrebuinţează în poeziile sale un mare număr de cuvinte şi de expresii din limba vorbită în Bucovina şi în Moldova". Deci din limba moldovenilor, din limba moldovenească. Din cauza că acest "mare număr de cuvinte şi de expresii din limba vorbită în Bucovina şi în Moldova" nu este cunoscut sau nu este înţeles valahilor, în dicţionarele româneşti ele sînt categorisite "familiar" (de bucătărie, probabil), "popular". Adică formele, cuvintele, expresii-

le folosite de M. Eminescu, care "au îmbogăţit patrimoniul limbii naţionale" (Al. Rosetti) nu s-au învrednicit să fie considerate general româneşti, literare. Această discriminare a cuvintelor şi expresiilor moldoveneşti folosite de M. Eminescu nu ar trebui să lezeze conştiinţa naţional-lingvistică a moldovenilor. După cum ne învaţă DEX, *popular* înseamnă "creat de popor", deci, în cazul lui M. Eminescu – de poporul moldovenesc. *Popular* mai înseamnă şi "specific acestui popor", deci specific poporului moldovenesc. Astfel dicţionarele româneşti încă o dată confirmă concluzia lui Perpessicius "că **Eminescu, moldovan fiind, va arăta o dispoziţie firească pentru formele obîrşiei sale, formele moldave**."

Analizînd specificul lingvistic al Moldovei, academicianul I. Iordan conchidea: "Particularităţile regionale ale limbii lui I. Neculce sînt, în linii mari, aceleaşi ca ale graiului moldovenesc actual cu deosebiri mai mult cantitative decît calitative ce izbesc puternic..." (1959). Un alt exeget de faimă românească G. Călinescu conchidea, ridicînd pe prim plan farmecul şi muzicalitatea, potenţele creatoare ale limbii moldoveneşti: "Graiul moldovenesc, prin moliciunea tonurilor sale, e de la sine artistic. Un Neculce, un Creangă în Muntenia sînt mai greu de aşteptat..." (1941).

La marginea acestui foarte scurt pomelnic de adevăruri principiale, care nu-şi găsesc loc nici măcar în culegerile româneşti numite "enciclopedii lingvistice", e mai mult decît binevenită concluzia Consiliului Ştiinţific al Institutului de Lingvistică din Bucureşti, care a stabilit, "că sub raportul conţinutului de idei, **cît şi ca limbă literatura noastră contemporană începe în prima jumătate a secolului al XIX-lea cu scriitorii grupaţi în jurul revistei *Dacia literară*, în centrul lor se situează M. Kogălniceanu, V. Alecsandri, Al. Russo, C. Negruzzi (– toţi moldoveni!)**, care au fost cei dintîi militanţi activi pentru unitatea limbii şi culturii noastre. **Limba folosită de aceşti scriitori (limba moldovenească, evident!) s-a impus ca limbă a literaturii noastre,** fiindcă ea are la bază izvorul viu al graiului popular". Din Moldova.

În jumătatea a doua a veacului al XIX-lea "Prin întrebuinţarea unui număr de cuvinte şi de expresii din limba vorbită de popor, de oameni simpli ("din Moldova şi Bucovina"), Eminescu a lărgit graniţele stilului artistic al limbii literare, – conchide academicianul Al. Rosetti, – şi, în acelaşi timp, i-a dat caracteristicile geniului său". Moldav, moldovan fiind. Că M. Eminescu şi-a făurit nepieritoarea sa operă poetică sorbind cu nesaţ din izvorul viu al limbii moldoveneşti, că el preţuia mult vorbirea moldovenilor ne-o confirmă şi I. Slavici: "**După părerea lui Eminescu cea mai dulce şi cea mai bogată în sunete este rostirea moldovenească**". (1924).

Evidenţiind "rolul Moldovei în lupta de a feri limba de atentatele inovatorilor", dîndu-şi "seama de rolul cultural al Moldovei, de rolul ei de învăţătoare a românilor de pretutindeni", M. Eminescu va sublinia (în articolul *Repertoriul teatrului românesc):* "Moldova joacă în dezvoltarea românilor un rol însemnat. Aici, în mare depărtare de şarlatanismul intelectual, de suficienţa şi corupţia centrului

politic al țării (Bucureşti), s-a făcut binefăcătoarea reacțiune în contra ignoranței şi spiritului de neadevăr al academicienilor".

Însumînd, vom reaminti două concluzii formulate de mari autori români:

1. **"Moldovei i se datoreşte cultura românească aşa cum este astăzi"** (G. Ibrăileanu).
2. **"Sevele limbii vin mai ales din Moldova"** (G. Călinescu). Acest adevăr a fost exprimat plastic şi ingenios într-o poezie publicată în ziarul chişinăuian *Glasul Moldovei:*

Mama limbii româneşti

Fie el cît de mirific,
Fie cît de inventiv,
„Adevărul ştiințific"
Este foarte relativ

. . . . . .

Unii zic că e otravă,
Dar de stai să te gîndeşti,
Limba noastră cea moldavă-i
Mama limbii româneşti.

Quod erat demonstrandum. Ceea ce se cerea de dovedit.

Aroganță şi ignoranță

În ultima vreme declarațiile antimoldoveneşti s-au înmulțit brusc şi sfidător. Academia română, după ce prin membrii săi fizicieni, biologi, mecanici, veterinari, chimişti, urologi etc. a disprețuit cu înfumurare poziția consolidată a comunității lingvistice româneşti, obținînd astfel cea mai răsunătoare realizare a sa din ultimul secol: **î < a**, s-a apucat de limba moldovenească. Prin declarația sa din 14.10.2008 sinclitul ştiințific românesc a anunțat, că este peste măsură de alarmat de niscaiva (nu se ştie ale cui şi de cînd) «declarații aberante, care, cică, pun la îndoială unitatea (sic!) limbii române (sic!) în Republica Moldova». Este regretabil că mecanicii, fizicienii, veterinarii, economiştii, biologii, urologii academişti români pînă acum n-au aflat de unitatea națiunii moldoveneşti, de unitatea limbii moldoveneşti – glotonim atestat în scris încă în documentele lui Petru Şchiopul, recunoscut de circuitul ştiințific european din veacul al XVII-lea. Dacă nu ştiu nici atîta lucru, puteau citi articolul lui J. Byck din 1956, măcar studiul lui Gr. Brîncuşi publicat în *Academica* (1995). La urma urmei, pot consulta monografia membrului Academiei din Berlin D. Cantemir, publicată în 1716. În definitiv, dacă, de pildă, valahii lui C. Brîncoveanu nici în veacul al XVIII-lea nu aflaseră de America, aceasta nu înseamnă, că ea n-ar fi existat.

Cu aere de guru ecumenic, T. Baconschi, ministru de externe al României, printre altele, a anulat existența moldovenilor și a limbii moldovenești: «România respinge orice demers menit să acrediteze ideea unei națiuni și a unei limbi moldovenești distincte de cea română». În zadar aceste strădanii. Domnia sa ar face bine, dacă și-ar căta de casa cui îl are. Există prea multe și cunoscute dovezi: etnoradicalul **rom** („țigan"); denumirea limbii, care consună cu un alt lingvonim: **romani** (gib) – limba romilor; șmechereala, gustul pentru ciordire, inclusiv de cuvinte moldovenești, – apucături native cunoscute întregii Europe ș.a., pentru a identifica țara dlui T. Baconschi cu opera lui I. Budai-Deleanu cu un titlu foarte actual și astăzi: *Țiganiada.*

Prin bogăția și diversitatea de mărturii etnolingvistice (recunoscute și de dicționarele românești) – dovezi ale dăinuirii multiseculare a moldovenismului, deci ale spiritului național al moldovenilor, *Dicționarul moldovenesc-românesc* răstoarnă fără osteneală, destoinic strădaniile bicisnice ale dlui T. Baconschi și ale ortacilor săi.

Ca oricare alt stat, comunitate etnică, moldovenii au dreptul de a dispune de ei înșiși, ca stat și popor, de a-și exprima liber, tară teamă de șantaj și intimidări, identitatea etnică, memoria istorică, conștiința lingvistică.

Dicționarul moldovenesc-românesc este o manifestare a acestor drepturi consfințite de comunitatea internațională.

DMR dezvăluie lipsa de orice temei a declarației din *Enciclopedia limbii române* cum că "regionalismele lexicale mai mult sau mai puțin specifice sînt nu numai puține, ci și neînsemnate".

Declarația cum că așa-zisele «regionalisme lexicale» ar fi, cică, puține și, chipurile, neînsemnate este dezmințită totalmente de *Dicționarul de arhaisme și regionalisme* (2003, 2 vol.) și de DEX. Un număr impresionant de unități de vocabular, etichetate în DAR «pop.», «fam.», «reg.», sînt socotite de DEX **literare**. Aceasta încă o dată demonstrează că delimitarea limbă – dialect, regionalism – formă generală este arbitrară, voluntaristă.

Închipuirile personale "regionaliste" ale unor autori români despre vocabularul moldovenesc denotă că dînșii, executînd comanda politică, ignoră cu înfumurare învățămintele propriilor înaintași: "Știința limbii urmărește cu stăruință evoluțiunea vorbei nu într-o seamă de capete alese, nu în individualitatea cutare sau cutare, nu în cercuri sociale restrînse, ci tocmai în popor mai presus de toate". (B. P. Hașdeu, 1887).

Neverosimil, dar cohorte întregi de savanți români, nemaivorbind de publiciști, își demonstrează public ignoranța fără pic de jenă.

Într-o pretenție de studiu analitic, generos găzduit de respectabila cîndva revistă «22», o prea focoasă doamnă etichetează DMR (prima ediție) cu o curat românească eleganță: «încercare stupidă» a unui «autor cu mentalități anacronice». Învăluită de

diferite patimi, în cazul dat – politicianiste, iluzionîndu-se purtatoare a unei erudiții debordande, focoasa doamnă declară public că autorul «împrumută pentru varietate (limba moldovenească – *V. S.*) sintagma propusă de Stalin». Acesta e nivelul științific suprem, pe care distinsa doamnă îl afișează fără pic de rușine pe parcursul a șase pagini. «Lingvistic vorbind», ca să folosim o sintagmă – perlă a eruditei doamne, dînsa a discreditat nu numai revista, ci și comunitatea filologică dîmbovițeană. Amintim redacției revistei «22», cîndva respectabile: sintagma **limba moldovencască** a fost propusă lui Stalin, născut în 1879, de consilierii săi științifici: Grigore Ureche în 1635, Miron Costin în 1677, Dimitrie Cantemir în 1716.

DMR dezvăluie public toată goliciunea științifică a unor autori, demnitari de stat românești, copleșiți de iluzii expansioniste deșarte.

«Aiureala» ca argument

Prima ediție a *Dicționarului moldovenesc-românesc* a stîrnit ura tuturor valahilor/români legați, apropiați, într-un fel s-au altul, de putere. Gloate de indivizi cu hipersimțire hiperromânească din California pînă la Cluj, de pe Dîmbovița pînă la Bîc s-au văzut chemați să-și șteargă picioarele de DMR. Infenționam să-i includ într-un registru, să-i atîrn, «ca pe fosile» (G. Topîrceanu) pe stîlpul manifestărilor de vîrf ale intelectualității curat românești. Am fost sfătuit să nu fac acest lucru. Mai întîi, prea mare cinste. În al doilea, *nomen ilis legio*, ceea ce mi-ar fi răpit vreo zece pagini pentru lucruri cumsecade, omenești. În definitiv, nu pot coborî pînă la «a polemiza cu oricine».

Colegii imagologi au constatat cîteva particularități ale hăituirii DMR și a autorului. În primul rînd, prin ieșirile turbate, calificativele de șatră, hăituirea autorului DMR a depășit cele mai faimoase campanii curat românești de defăimare a oponenților reali sau imaginari.

Precizăm: la mijloc e o lucrare științifică lexicografică.

O altă particularitate a campaniei anti-Stati: indiferent de sex, de poziția socială și partizanatul politic, de nivelul de instruire – de la valahul de rînd, dar înfocat nevoie mare, de la profesorii de licee și chiar din universitați (inclusiv din Suceava!) pînă la academicieni – toți și toate au folosit public, cu înflăcărare și entuziasm, un limbaj depravat, pe care nici *bindiujnicii* din Odesa nu și-l permiteau.

A treia particularitate a ofensivei de defăimare a autorului și a lucrării sale: majoritatea absolută a hăitașilor n-a citit dicționarul, pe care cu atîta patos l-au afurisit și chiar i-au dat foc public. În 2003! În al XXI-lea secol de civilizație!

A patra particularitate a campaniei de discreditare a DMR: nici un detractor, nici un profesor, inclusiv din Suceava, nici chiar achiziția basarageană de la Universitatea din Cluj, nici comentatoarea înfocată de la revista «22» pînă astăzi n-au adus măcar un argument bazat pe cunoașterea realităților etnolingvistice din Republica Moldova, nici o motivație a hăituirii în manieră nazistă, jdanovistă a unui autor care a cutezat

doar să expună şi să fundamenteze un alt punct de vedere. Toţi, cu furie de păgîni, s-au avîntat la hăituirea unui autor, care s-a încumetat să iasă din «stroiul» ordonat de pe Dîmboviţa, care a îndrăznit să încalce «ordinul de la poliţie» emis tot acolo.

Amintim şi subliniem: la mijloc e o lucrare ştiinţifică lexicografică.

Să admitem că are neajunsuri. În aşa caz ea trebuie criticată fără menajamente, dar în maniera unor oameni cu şapte ani de acasă. Dacă oponenţii au argumente se recomandă să le aducă, iar nu să le înlocuiască cu injurii şi vociferări.

Un editorialist care, în cîteva rînduri, si-a adus şi el contribuţia în stil valah, adică bădărănos, la hăituirea autorului DMR, atins de o scîntee creştină, a mărturisit, publicînd:

«Cînd trebuie să analizăm, noi criticăm, cînd sîntem îndreptăţiţi să criticăm, noi obişnuim să etichetăm. Ori chiar să înjurăm.

Aşa cum, de pildă, se întîmplă cu ocazia acestei dispute (sic!) în jurul «dicţionarului lui Stati». Oricît de absurd şi sfidător ar fi actul apariţiei acestuia, el trebuie examinat de specialişti şi comentatori cu competenţă şi sînge rece (...) Am citit, bunăoară, ce au scris despre dicţionar unii savanţi (sic!) filologi (sic!) de la noi, adevărate somităţi (sic!) în materie. «O prostie, o aberaţie, o porcărie, o aiureală». Numai atît au avut de zis. (Savanţii? Filologii? Somităţile? – *V. S.*). Omul din stradă poate spune «prostie şi aiureală». Profesionistul e obligat să analizeze şi să combată cu argumente.

Pe de altă parte, eu unul aş fi vrut să înţeleg prin ce se explică faptul, că totuşi destulă lume, nu neapărat «aiurită», a procurat şi procură această «aiureală», lucrul acesta trebuind să mi-l explice nişte sociologi şi specialişti în psihologia socială, care să vorbească cu competenţă şi instrumentarul de rigoare. Se întîmplă că noi scuipăm dicţionarul cu pricina şi lumea îl cumpără. Atîta timp cît fiecare dintre noi nu-şi va face datoria în mod profesionist, societatea în care trăim va rămîne o continuă şi nesfîrşită enigmă... Unii oameni de la noi şi-au făcut o specializare din a-i pune la stîlpul infamiei pe toţi şi pe toate...» (*Jurnal de Chişinău*, 29.08.2003).

Isteria moldavofobă, provocată de românomarii de acolo şi românobetegii de aici, debusolaţi total de apariţia *Dicţionarului moldovenesc-românesc*, demonstrează că această lucrare lexicografică şi-a atins scopul: de a reafirma în circuitul ştiinţific realităţile etnolingvistice moldoveneşti, puse la index de guvernanţii dîmboviţeni şi bîceni, precum şi de servanţii lor din academii, care pînă astăzi nu s-au debarasat de himere expansioniste.

***Dicţionarul moldovenesc-românesc* a fost elaborat din convingerea că a scrie o carte, o lucrare ştiinţifică despre Moldova şi despre moldoveni, atîta timp, cît Republica Moldova încă mai este independentă, nu este un păcat şi nici o crimă.** Deşi am fost prevenit: te vor hăitui nătărăii, chiar de-i fi cu stea în frunte, vorba clasicului. Iar nătărăi sînt foarte mulţi, alcătuind «o naţie de filologi» (Dinu Mihail). Intuiam, că aceştia, injectaţi de o turbăciune antimoldovenească, se

vor năpusti în haită să discrediteze DMR şi pe autor. Nu m-au intimidat. Nu mi-a fost şi nici nu mi-i frică. «Eu voi da sama de ale mele cîte scriu».

Pe de altă parte, este absolut contrar firii şi convingerilor mele chiar şi aluzia de a mă ralia numeroasei turme de diletanţi bădărani, specializaţi în a defăima pe toate şi pe toţi, care nu dau dovadă de «simţire rrromânească», cum scria I.L. Caragiale.

Apelînd la o constatare a lui Iurie Roşca, vom zice şi noi: «România are atîţia «avocaţi ridicoli» printre «somităţile» lingvopolitice şi istorice din Chişinău, «încît nu mă pot înregimenta în această cireadă» (*Timpul*, 2.03.2007). Mi-ar fi ruşine şi nu mi-aş ierta niciodată, dacă măcar pentru o clipă aş intra în această ciurdă caraghioasă.

La mine acasă, în Republica Moldova, alături de moldoveni, mă simt sigur, optimist şi deci realist. «Altfel, – ca să-l repet pe Umberto Eco, – în faţa tuturor idioţilor care mă înconjoară m-aş învinui că sînt creaţia propriei imagini. Prefer să cred că ei există pur şi simplu «acolo», iar eu nu sînt responsabil pentru aceasta».

Vasile Stati
Chişinău

Abrevieri

adj. – adjectiv
adv. – adverb
conj. – conjuncţie
doc. – document
expr. – expresie
f. – feminin
gen. – general
hot. – hotărît
interj. – interjecţie
înv. – învechit
m. – masculin
n. – neutru
oc. – ocolul
pl. – plural
prep. – prepoziţie
pron. – pronume
r. – raion
sec. – secolul
sing. – singular
ţ. – ţinut.

Bibliografie

Atlasul Lingvistic Moldovenesc, vol. I, 1968; vol. II, 1973. – **ALM**.
Bogdan I. *Documentele lui Ştefan cel Mare*, vol. I-II. Bucureşti, 1913. – **BDŞ**.
Corbu H. *Despre dicţionarul mic româno-moldovenesc, 1917. // Săptămîna*, 14.02.2003.
Costăchescu M. *Documentele moldoveneşti înainte de Ştefan ce Mare*, vol. I, II, 1931, 1932. – **CDŞ**.
Costăchescu M. *Documentele moldoveneşti de la Ştefan cel Mare. Supliment*. 1933. **CDŞs**.
Cronicari munteni. Bucureşti, 1988. – **CM**.
Dicţionar dialectal, vol. I-V. Chişinău, 1985. – **DD**.
Dicţionar explicativ al limbii moldoveneşti, vol. I, II, 1985. – **DELM**.
Dicţionar explicativ al limbii române. Bucureşti, 1998. – **DEX**.
Dicţionarul limbii poetice a lui Eminescu, 1968.
Dicţionarul limbii române literare contemporane, vol. I-IV. 1955-1957. – **DLR**.
Dicţionarul limbii române moderne. Bucureşti, 1958. – **DLRM**.
Hogaş Calistrat. *Moldovenisme*. Bucureşti, 1944.
Holban Th. *Cuvinte specifice judeţului Bălţi // Viaţa Basarabiei*, Nr. 3, 1943.
Iordan Iorgu. *Lexicul graiului din sudul Moldovei. // Arhiva*, 1921.
Neculce Ion. *Letopiseţul Ţării Moldovei. Studiu şi glosar* de I.Iordan. Bucureşti, 1959.
Pasat Alexandra. *Dicţionar moldovenesc-ucrainean*. Odesa, 2009.
Silvestro Amelio. *Vocabulario italiano-muldavo (1719)*.
Scurt dicţionar etimologic al limbii moldoveneşti de N. Raevskii, M. Gabinschi. Chişinău, 1978. – **SDELM**.
Soroceanu V. *În aşteptarea dicţionarului moldo-român. // Literatura şi Arta*, 24.08.1994.
Stati V. *Dicţionar moldovenesc-românesc*. Chişinău, 2003. – **DMR**.
Şăineanu L. *Dicţionar universal al limbii române*. Ed a 8-a. Iaşi, 1929. – **DU**.
Şăineanu L. *Dicţionar universal al limbii române. Ediţie* de Al. Dobrescu, 1998.
Texte dialectale, vol. I, II, III. Chişinău, 1969-1991.
Tohăneanu G. *Expresia artistică eminesciană*. Timişoara, 1975.
Vasiliu Al., Kirileanu Th. *Tălmăcirea cuvintelor mai neobişnuite. //* Creangă Ion. *Opere complete*. Bucureşti, 1916.
Zavadschi Iu. *Dicţionar de istorie medie a Moldovei*. Chişinău, 1995. – **DIM**.

* * *

Никитич Ал. *Уникальная находка: Греко-славяно-молдавско-латинский словарь Николая Милеску Спафария. // Stratum plus*, Nr. 6, 2003-2004.
Сергиевский М. *Молдаво-славянские этюды*. Москва, 1959.

Dicţionare moldoveneşti (sec. XVI - înc. sec. XX)

Lexiconul de la Petru Şchiopul. (Registrul bunurilor mănăstirii Galata; circa 550 de cuvinte, forme). **1572**

Milescu Spataru N. *Dicţionar grecesc-slavon-moldovenesc-latin.* **1672**

Silvestro Amelio. *Vocabulario italiano-moldavo.* **1719**

Mihail Strelbiţkii. *Dicţionar ruso-moldovenesc.* (Anexă la *Lecţioane adecă cuvîntare scoase de la întăe parte a gramaticii*). Iaşi, **1789**

Mihail Strelbiţkii. *În scurtă adunare numelor după capetile aşezate cu două limbi întru folosul celor ce vor vre a învăţa limba rusască şi moldovenească.* Iaşi, **1789**

Adunare de cuvinte (dicţionar). Anexă la *Scurtă rusască gramatică cu tălmăcire în limba moldovenească (...) cu adăugirea cuvintelor şi a dialogurilor, ce se întrebuinţează mai adeseori în limba rusască şi moldovenească.* Chişinău, **1819**

Slovele mari şi mici în ordinea alfabetică. Anexă la *Bucoavnă*, adică *începătoare învăţătură pentru cei ce voesc a învăţa carte moldoveneşte.* Chişinău, **1822**

Iacov Ghinculov. *Dicţionar moldovenesc-rusesc.* **1829**

Iacov Ghinculov. *Culegere de cuvinte slave folosite în limba valaho-moldovenească. Anexă la Собрание сочинений в прозе и стихах для упражнения в языке валахо-молдавском* с присовокуплением: *1. Словаря, 2. Собрания славянских первообразных слов в языке валахо-молдавском.* Санкт-Петербург, **1840**

Alexandru Baldescul. *Dicţionar ruso-moldovenesc.* Odesa, **1896**

Gheorghe Codreanu. *Dicţionar în scurt pentru convorbiri ruso-moldoveneşti.* Chişinău, **1899, 1904**

Gheorghe Codreanu. *Rusesc-moldovenesc şi moldovenesc-rusesc cuvîntelnic.* Chişinău, **1912**

Mihail Ciakir. *Rusesc şi moldovenesc cuvîntelnic (şi vorbirile pe limba rusască şi moldovenească).* Chişinău, **1907**

A

abáte (a) – a se pasiona.
abâte (a) – a se frământa (TD).
abcós *n.* – urmă de topor.
abisul *m.* – şmecher. Expr. **A fi abisului** = a fi şmecher. (TD).
aborî (a) – a doborî.
abráş *adj.* – nărăvaş (despre cai).
abráş *adj.* – înşelător, arţăgos.
abráş *adj.* – nechibzuit.
abrăi (a) – a deretica.
abricosári *m.* – cais.
abricosîu *adj.* – portocaliu.
abricós *m.* – cais (pom). La DELM.
abricoásă *f.* – caisă. La DELM.
aburáş *n.* – pomană.
aburcá (a) – a se apleca.
aburcá (a) – a ridica (în spate).
aburcá (a se) – a se sui, a se cățăra.
aburcá (a) – a ajuta să urce.
aburcá (a) – a tovărî. La CADE.
aburi (a) – a se usca.
aburi (a) – a învălui cu aburi.
aburi (a) – a se coace.
aburi (a) – a scoate aburi.
aburi (a) – a putrezi.
aburi (a) – a adia (despre vînt).
aburi (a) – a se aprinde la față.
aburcálă *f.* – abur ce apare pe un lucru. La CADE.
aburcálă *f.* – adiere. La Al.Vlahuță.
aburire *f.* – ceață uşoară.
aburit *adj.* – acoperit cu aburi.
aburit *adj.* – înfierbîntat.
aburli (a) – a se urca.
aburós *adj.* – învăluit de aburi.
ac *n.* – hac.
acadéle *f. pl.* – bomboane.
acarcúm *adv.* – oricum.
acarcînd *adv.* – oricînd.
acarcît *adv.* – oricît.
acarét *n.* – lot.
acariță *f.* – ac de siguranță.
acárniță *f.* – cutiuță pentru ace.
acárniță *f.* – pernuță pentru ace.
acát *m.* – salcîm.
acáții *m. pl.* – salcîmi.
acăstăi – case mari. La CADE.
acătării *adj.* – cumsecade, de treabă.
acățărá (a) – a se cățăra. La I. Creangă.
achindic *f.* – timp la apusul soarelui.
achipuí (a) – a pipăi.
acín *m.* – boabă de strugure.
acínos *adj.* – ca boaba de strugure.
aciuá (a) – a se adăposti. La Gr. Ureche.
aciuáre *f.* – adăpostire. La C. Negruzzi.
aciuáş *n.* – adăpost. La I.Sbiera.
acmú *adv.* – acum.
acolisí (a) – a se lega de capul cuiva.
acolisí (a) – a nu lăsa ceea ce a apucat.
acólo *adv.* – din cale afară. E x p r. **pîn'pe colo** = peste măsură.
acólo *adv.* E x p r. **Ce am eu de acolo** = ce mă interesează? (I. Creangă).
acoperíş *n.* – căpac la cratiță.
ácru *n.* – acreală (TD).
acufundá (a) – a cufunda.
adamáscă *f.* – stofă de mătase.
adáus *adj.* – întîrziat.
adáus *adj.* – într-adaus = îngreunată.
adălbí (a) – a albi, înălbi.
adălmás *n.* – aldămaş.
adăosătúră *f.* – adaus.
adăoşág *adv.* – adăugător.
adăoşág *n.* – dare. (I. Neculce).
adăpói *n.* – toponim.
adăpói *m.* – loc unde se adapă vitele.
adăpóst *n.* – acioală.

adăstá (a) – a aştepta.
adăvăsi (a) – a aduna.
adăvăsi(a) – a cheltui.
adevărát *adj.* – istina. La CADE.
adeverí (a) – a se încredința reciproc.
adeverínță *f.* – zapiscă. La DLR.
adeverínță *f.* – îndatorire. (I. Neculce).
adinioárea *adv.* – nu demult. La CADE.
adînc *adj.* – înțelept. (DD).
adîncă *adj.* – deasă.
adusătúră *f.* – boală adusă.
adunătoáre *f.* – grebliță (la coasă).
afácere (necinstită) *f.* – bișniță.
afără de *prep.* – başca.
aferim *interj.* – bine! bravo!
afíf *adj.* – lefter; lipsit de bani.
afión *m.* – mac.
afişuri *n. pl.* – foi volante.
áflă (nu se) – nu-i adevărat. La CADE.
aftoní (a) – a lovi (cu palma, pumnul).
aftonít *adj.* – cherchelit.
afúm *n.* – miros de afumat. I. Creangă.
afumá (a) – a lovi pe cineva.
afumătór *n.* – foi de prisacă.
afumătúră *f.* – afumare.
afundătúră *f.* – înfundătură.
agemiu *adj.* – începător. La CADE.
agést *n.* – îngrămădire de lemne.
agesti (a) – a îngămădi buşteni.
agărlîc *n.* – calabalîc.
agheásmă *f.* – apă sfințită.
agheásmă rusească *f.* – rachiu.
aghelúşca *adv.* – abia.
aghelúța *adv.* – abia. La V.Vasilache
aghesmuí (a) – a bate.
aghiúță *f.* – nume dat Necuratului.
aghiúță *m.* – năzbîtios, neastîmpărat (copil).
agonesi (a) – a împumuta.
agonesítă *f.* – cîştig, îmbogățire.
agoneseálă *f.* – pomost. La CADE.
agúd *m.* – dud.
agúdă *f.* – dudă.
agúrț *m.* – agriş. (DD).
agút *m.* – gutui (pom).
agút *m.* – dud.
agút *m.* – iagod. La CADE.
agutăi *m.* – gutui (pom).
agúte *f. pl.* – dude.
ahótă *f.* – plăcere.
ahótnic *adj.* – dispus (TD).
ahotnic *m.* – doritor. La N.Costenco.
ai *m.* – usturoi.
ai *m. pl.* – ani.
ai (ani) *pl.* – timpi (CM).
aiásta *adj.* – aia.
aíasta *pron.* – aia.
aistalált *pron.* – ălălalt. la CADE.
aíst *pron.* – ăsta.
aíste *adj.* – ăstea.
aişti *pron.* – ăşti.
aiştialálți *pron.* – ăştilalți. La DLR.
aitúri *pl.* – piftie. La CADE.
aiurít *n.* – tînguire, geamăt.
ajegós *adj.* – argilos, cleios (pămînt).
ajúns (de cap) *adj.* – hîtru, mintios.
ajúns *n.* – venit. E x p r. **Bun ajuns!** = bine ai venit.
ajúns *n.* – destul. E x p r. **E de ajuns**.
ajúns *n.* – belşug.
ajutorínță *f.* – ajutor.
alác *n.* – crupe.
aláci *adj.* – pestriț. La CADE.
alageá *f.* – bucluc, belea.
alagică *f.* – stofă de mătase.
alán *m.* – loc sterp în porumbişte.
alarmă *f.* – trivogă. La CADE.
alămîe *f.* – lămîe.

alămîioară *f.* – gutuie.
alăturáș *m.* – vecin de moșie.
Alba (BDȘ, 1458) – sora lui Ivan.
Albaș (CDȘ, 1436) – răzeș.
albástră *f.* – bubă. La CADE.
albatăríță *f.* – floare. la CADE.
albăt *m.* – leucom, albeață.
albăstrêle *f. pl.* – corcodușe.
albăț *n.* – leucom.
albău *m.* – cal alb.
albeáză *n.* – leucom.
Albești (BDȘ, 1469) – sat.
Albia (CDȘ, 1443) – seliște.
álbie *f.* – văgăună. La CADE.
albie *adj.* – albicioasă.
Albina (CDȘ, 1428) – pîrîu.
Albina (BDȘ, 1484) – pîrîu.
albinărél *m.* – prigoare. La CADE.
albincáță *adj.* – blondă.
albinéț *adj.* – albicios.
albiníe *adj.* – albicioasă, albuie.
Albișoára (BDȘ, 1466) – fîntînă.
Albotă (CDȘ, 1440) – răzeș.
Albotești (CDȘ, 1452) – sat.
alboáre *f.* – licărire albă.
albîu *adj.* – albicios. La CADE.
Albu (CDȘ, 1433) – ceașnic.
Albul (CDȘ, 1446) – spatar.
aldán *m.* – cînepă de sămînță. La DU.
aldui (a) – a lovi cu putere.
alcán *n.* – dor. La DU.
alegătóri *m.* – trior.
alergáci *m.* – alergător.
alergătoáre *f.* – harnică.
alés *adj.* – înțărcat.
alesătoáre *f.* – trior.
alestîncă *f.* – țesătură de bumbac.
álghie – vană. La CADE.
alghiúță *f.* – vănuță.
alghínă *f.* – albíe.
alicăríe *f.* – piatră, pietriș.
alici (a) – a licări din departare.
alici (a) – a răni, a atinge cu o alică.
aligní (a) – a bate ușor; a adia.
aligní (a) – a șchiopăta ușor.
aligní (a) – a se simți sleit, leșinat.
aliór *m.* – înfățișarea (cînepii).
alin *n.* – tihnă.
alint *m.* – dezmerdare.
alintá (a) – a dezmerda. La DELM.
alintá (a) – a potoli.
alintá (a) – a răsfăța.
alintá (a) – a se mișca grațios.
alintáre *f.* – dezmerdare.
alintát *adj.* – răsfățat.
alintătór *m.* – care mîngîe.
alintătură *f.* – copil răsfățat.
aliváncă *f.* – mîncare din făină de porumb (ori de grîu) amestecată cu lapte acru.
aliványta *adv.* – de-a dura; peste cap; de-a rostogolul. E x p r. **A veni alivanta** = a veni de-a rostogolul. *Ion însă, împiedicat cu picioarele în mînicile contășului, căzuse alivanta la pămînt.* (I.Creangă).
alivăní (a) – a se rostogoli.
alivăní (a) – a-și pierde urma.
alivăní (a) – a se oploși la cineva.
alivénci *f. pl.* – dans popular.
alivénci *f. pl.* – turte. La DU.
altoán *m.* – pom altoit. La CADE.
altoánă *f.* – cireșe. La CADE.
altoi(a) – a vaccina. La DU.
aluát *n.* – cocă.
alunați *adj.* – holbați, deschiși tare. Expr. **Ochi alunați** = ochi holbați.
alunár *m.* – pasăre. La DU.
alúne-de-pămînt – plantă. La CADE.

alunári *m.* – alun.
alúnă *f.* – ghindă.
alunărie *f.* – aluniș.
alunea *f.* – alunică (fruct).
alunească *f.* – dans popular.
alunéle *f. pl.* – pistrui.
alunícă *f.* – piatră scumpă la inel.
aluníță *f.* – v. **alunică**.
amán *n.* – suferință, necaz.
amándea *adv.* – repede, fuga.
amár *adv.* – tare. (TD).
amâr *adj.* – mare. La DU.
amár *adj.* – nămar, număr mare (CM).
amárnic *adj.* – aprig.
amârnic *adv.* – foarte. La DLR.
amăgeálă *f.* – înșelăciune. La I.Creangă.
amăgélnic *m.* – înșelător. La D.Cantemir.
amăgéu *m.* – înșelător.
amăgi (a) – a prelăsti (CM).
amăgitoáre *f.* – pasăre. La DLR.
amăreálă *f.* – fiere.
amărît *adj.* – dosădit. La CADE.
amărúș *m.* – arbust. La CADE.
ameliță (a) – a nota, a pomeni.
amelițắtură *f.* – pomenire aiurea.
amestecá (a) – a unelti. (I.Neculce).
amestecât *adj.* – nedesluşit. (I.Neculce).
amestecătură *f.* – uneltire. (I.Neculce).
amiazăzi *adv.* – amiază. La M.Costin.
amiezi(a) – a se odihni. La CADE.
amijá (a) – a sta cu ochii închişi.
amijí (a) – a face ochi mici.
amijí (a) – a se lumina de ziuă.
amirosi (a) – a mirosi. La DU.
amistui (a) – a se ascunde. La N.Costin.
amînéle (pe) *adv.* – pe întrecute.
amînár *n.* – bucățică de oțel. La DU.
amîniu *adj.* – galben-verzui.
amnár *n.* – grindă, stîlp.
amnár *n.* – spetează care leagă carîmbii.
amnár *n.* – proptea la gard.
amprór (pînă) *n.* – pînă la sfîrşit.
amú *adv.* – acum. La I.Creangă.
amúș *adv.* – degrabă.
amuță (a) – a asmuți. (TD).
anápoda *adv.* – razna. La P.Ispirescu.
anápoda *adv.* – nepotrivit.
anchir *n.* – iatac. La CADE.
anchiráș *n.* – odae mică. La CADE.
anclúz *m.* – ban fermecat. la CADE.
andreá *f.* – undrea. La CADE.
andreá *f.* – claviculă. La DU.
andreá *f.* – stîlp. La DU.
andréiul *m.* – obicei de Sfîntul Andrei.
Andricș (CDȘ, 1429) – selişte.
Anenii Noi, localitate: < *anină* „nisip”. La Gh.Bogaci.
angărie *f. pl.* – păsări. La CADE.
angăríe *f.* – corvoadă.
angherie *f.* – pocitanie. La CADE.
anghinăre *f.* – plantă. La CADE.
anín *m.* – nămol.
aniná (a) – a atîrna.
aniná (a) – a se lega de cineva. La V.Alecsandri, I.Sbiera, M.Sadoveanu.
aniná(a) – a spînzura. La CADE.
anínă *f.* – nisip.
aninăciós *adj.* – agățător.
aninător *m.* – care agață. La CADE.
aninătoáre *f.* – loc unde vînătorii gonesc căprioara. La CADE.
aninătoáre *f.* – vinăviță.
Anini – toponim (Hînceşti).
Anini – sat, r. Hînceşti
aninós *adj.* – nisipos.
aninúș *n.* – toponim.
anisón *n.* – anason. La DU.
anocáto *adv.* – anapoda. La DU.

aut *m.* – stîlp ieșit în afara unui zid.
autál *n.* – vas mare.
autál *n.* – butoi de o sută de vedre.
autereu *n.* – haină purtată de lăutari.
autihîrț *m.* – neleguit.
autonică *f.* – plantă erbacee.
autonovca *f.* – soi de măr.
auți *m. pl.* – triburi slave din sec. IV–VII.
auu ista – estim. La CADE.
auúmea *adv.* – anume. La DLR.
auumea *adv.* (BDȘ, 1458).
auúnț *n.* – afipt.
aolică *interj.* – aoleu.
apár *m.* – sacagiu.
apáus *n.* – paus.
ápă *f.* – rîu. (M.Sadoveanu).
apăráie *f.* – apărie. La I.Creangă.
apărătoáre *f.* – corlate la puț, la pod.
apărătúră *f.* – pădure. La CADE.
apărit *n.* – apărie. La CADE.
apăsătór *m.* – mai de bătătorit pămîntul.
ápele *f. pl.* – frică. E x p r. **A-i lua apele** = a înspăimînta, a înfricoșa.
aplecá (a) – a alăpta (cu peptul).
aplecătoáre *f.* – mulgătoare (oaie).
aplecătoáre *f.* – podoiniță. La CADE.
apoáică *f.* – boală la picioarele calului.
após *adj.* – apătos. La M.Eminescu.
apreciatór *m.* – prețuitor.
aprețuí (a) – a aprecia.
aprinsoáre *f.* – înserare. La CADE.
apród (CDȘ, 1436) – dregător.
apród *m.* – slujitor boieresc.
apród *m.* – dregător domnesc. M.Costin.
apród *m.* – oștean (CM).
apucá (a se) – a se obliga. (I.Neculce).
aprînjór *n.* – timpul după răsăritul soarelui.
aprînz *n.* – timp după aprînjor.
apucá (a) – a fi pregătit să facă (ceva).
apucá (a) – a se angaja. E x p r. **A se apuca la rămășag** = a se angaja, a se prinde.
apucát *adj.* – smintit; țicnit.
apucătoáre *f.* – cîrlig de rufe.
apucătúră *f.* – boală. La CADE.
apúst *n.* – scînduri la stavilă. La CADE.
apútere-fi *adv.* – a fi în stare. La CADE.
apușoáră *f.* – pîrîu.
aracán *interj.* – vai. **Aracan de mine** = vai de mine.
Aramă (CDȘ, 1440) – popă.
Arămești (CDȘ, 1448; BDȘ, 1491) – sat.
aramínă *f.* – colorant galben.
arápcă *f.* – arăpoaică. La Varlaam.
arămoáică *f.* – loc unde apa nu îngheață.
arămui(a) – a spoi cu aramă.
arăpoáică *f.* – femeie arabă. La DU.
arbănáș *m.* – albanez.
arbiu *n.* – vargă de încarcat pușca.
Arbure (BDȘ) – pîrcălab de Neamț.
Arbure (BDȘ) – portar.
arbuzár *m.* – pepenar.
arbuzár *m.* – paznic la pepenărie.
arbuzár *m.* – stăpînul pepenăriei.
arbuzoáică *f.* – pepene verde lunguieț.
arcáci *n.* – răscrucea unei văi.
arcán *n.* – pripon.
arcán *n.* – funie cu laț la capăt. E x p r. **A prinde cu arcanul** = a lua cu forța.
arcán *n.* – armă de război: „arcan – termen special Moldovei”.
arcaná *f.* – horă de brîu.
arcăní (a) – a prinde cu arcanul.
ardál *m.* – rapiță sălbatică.
ardél *m.* – ardei.
ardzói *adj.* – arzător, iute, ca focul.
arenál *n.* – preajma unui vulcan.

arenár *m.* – gladiator.
arendár *m.* – arendaş. La CADE.
arestuí (a) – a aresta.
argacícă *f.* – mieluţă pînă la un an.
argăţeálă *f.* – robotealã. La CADE.
argăţí (a) – a roboti. La CADE.
argea *f.* – gîrlici. La CADE.
argea *f.* – construcţie. La CADE.
argea *f.* – boltă. La CADE.
argint *m.* – bani. La CADE.
argintăriţă *f.* – plantă. La CADE.
argintós *adj.* – argintiu. La M. Eminescu.
arhondáric *n.* – aripa unei mănăstiri pentru oaspeţi. La C.Hogaş.
arici *m.* – febră aftoasă.
arici (a) – a face arici la chişiţă.
aricitúră *f.* – ariceală.
aridicá (a) – a ridica. La M.Eminescu.
árie *f.* – grădină lîngă casă.
arin *m.* – anin. La DU.
arină *f.* – nisip. La DLR.
ariră *f.* – nisip. La CV.
arişiţi *adj.* – piperniciţi (porumbi).
arîc *n.* – poduşcă. La DLR, DAR.
arm *n.* – şold (la pasăre).
arlîc *n.* – traistă pentru mîncare la cai.
armá (a) – a înarma. (Gr.Ureche).
armán *m.* – armean.
armán *n.* – v. **harman**.
armáş *m.* – dregător domnesc. La DIM.
armáş (BDŞ, 1493) – dregător.
armáş *m.* – paznic înarmat (CM).
armáş *n.* – vin ales. La DU.
armaşaméntn. – harnaşament.
armáşi *m. pl.* – păzitorii averii boierilor.
ármă *f.* – unealtă de apărare.
armăsărél *m.* – unealtă. La CADE.
armăşie *f.* – dregătorie. La DIM.
armăşéi *m.pl.* – armaş al doilea.
armenesc (cuc) – pupăză. La CADE.
armeneásca *f.* – dans.
ármie *f.* – armată.
arminden *n.* – prima zi de mai.
armónie *f.* – v. **harmonie**.
arnăút *m.* – soi de grîu.
arsătúră *f.* – cînepă pălită.
arsenică *f.* – plantă. La DU.
arsori (a) – a ţine la soare.
Arsul (BDŞ, 1493) – pîrîu.
arsúră *f.* – febră.
Arsuri (BDŞ, 1490) – localitate.
arşiţă *f.* – păşune. La CADE.
arşiţă *f.* – insectă. La CADE.
arşîc *n.* – pinten (la cal).
artél *n.* – asociaţie de meseriaşi.
artél *n.* – tovărăşie. La CADE.
artélnic *m.* – membru al unei tovărăşii.
artélnic *m.* – soldat care împarte hrana.
aruncătúră *f.* – dojană. La DU.
arvónă *f.* – acont. La DELM.
arvoni (a) – a aconta. La DELM.
arvoni (a) – a se tocmi. La DELM.
arvoni (a) – a se înţelege. La I.Creangă.
arvonit *m.* – logodnic. La CADE.
arzuliu *adj.* – arzător. La I.Creangă.
asamaná (a) – a nivela.
asemăluí (a) – a asemăna.
asemăluí (a) – a nivela, a netezi.
asemănătór *adj.* – podobnic. La CADE.
asfódel *m.* – plantă.
asíză *f.* – strat al unui drum.
asolá (a) – a alterna culturile agricole.
asparágină *f.* – substanţă diuretică.
asprí (a) – a se aprinde la plămîni (calul).
asprít *adj.* – aprindere la plămîni.
ásta *pron.* – aceasta. **Ba asta ba ceea** = ba una ba alta; **Asta-i altceva** = amu mai

vii de acasă; **Ei, asta-i** = nu mai spune! **Asta-i ştiut** = aista este un lucru ştiut.
astăr *n.* – căptuşeală.
astără *adv.* – deseară. La CADE.
astuşi *pron.* – aceeaşi. Expr. „Îi tot astuşi" = îi tot aceeaşi.
astări (a) – a căptuşi.
astrăgăi *n.* – uncaltă de cizmărie.
astrucá (a) – a înmormînta. La C. Negruzzi.
astruncá (a) – a se arunca (DD).
astupătoáre *f.* – gurar la cuptor.
astupătór *a.* – v. **astupătoare.**
astupúş *n.* – dop (la damigeană).
asúpra *prep.* – împotriva.
asupreálă *f.* – v. **asprit.**
aşăşi *adv.* – tocmai.
aşchiá (a) – a rabota.
aşchiére *f.* – rabotare.
aşedzá (a) – a se învoi, a se împăca.
aşedzătór m. – stabilit (cu traiul).
aşedzământ *n.* – învoială. (I.Neculce).
aşedzătóriu *m.* – om statornic. (I. Neculce).
aşezătúră *f.* – loc drept.
aşijderea *adj.* – de asemenea.
aşternút *n.* – covor pe podea.
atacá (a) – a se sufoca.
atamán *m.* – căpetenie a cazacilor.
atamán *m.* – năvodar de dreapta.
atamáncă *f.* – sofa.
atins *adj.* – lovit de boală.
atins *adj.* – jignit. La I.Creangă.
atocmá (a) – a nivela, a netezi pământul.
atócma *adv.* – întocmai.
aţáp *n.* – musteaţă la spice.
áţă *f.* – pînză de paianjen.
áţă *f.* – paienjeniş.
áţă *f.* – cîrlig la viţa de vie.
áţe (la tălchigi) *f. pl.* – podnojie.
aţine (a) – a sta în calea cuiva.
aţine (a) – a fi gata. La Al.Vlahuţă.
aţinti (a) – a fixa privirea.
aţós – tare şi cîlţos (lemn).
áu *adv.* – oare. (M.Eminescu).
áu *conj.* – sau. La I.Sbiera, P.Ispirescu.
augurá (a) – a prevesti, a prezice.
augurál *adj.* – de augur.
aurár (BDŞ, 1484) – giuvaer.
aureálă *f.* – aurire.
aurél *m.* – soi de struguri.
aurélia *f.* – meduză.
aurísti *adj.* – aurite.
avaliu *adj.* – verde-deschis.
aválma (de-a valma) – laolaltă. La I.Slavici, V.Alecsandri, I.Creangă.
avăiu *adj.* – ceriu.
avám *adj.* – aprig. La CADE.
aván *adj.* – rău, nemilos. La C.Negruzzi.
aván *adj.* – straşnic, grozav.
aván *m.* – piuliţă. La B.P.Haşdeu.
avizúhă *m.* – copil neastîmpărat.
avrám *m.* – soi de prun. La DELM.
avrámă *f.* – prună. La DELM, CADE.
avrămeásă *f.* – plantă medicinală.
azmán *m.* – berbec jugănit.
azmán *m.* – tulpină groasă la tufa de vie.

B

babácă *f.* – tată, tătucă.
bába-cloánța *f.* – eroină de povești.
bába-coaja *f.* – ființă răutăcioasă.
babadám *m.* Expr. **De la Adam – babadam** = din vremurile de demult.
bába Dochia *f.* – ființă mitică.
babáe *m.* – tată, babacă.
babáică *f.* – vîslă (DD).
babalîc *m.* – bătrîn ramolit. La CADE.
babalîc *m.* – tînăr tomnatic.
babalîc *m.* – stîlp la temelia morii.
babalúc *m.* – v. **babalîc**.
babán *n.* – nod la furca de tors.
babână *f.* – păcuină. La CADE.
babână *f.* – oaie bătrînă.
babáne *f. pl.* – soi de fasole măşcate.
babanică *f.* – copil obraznic.
babá-oarba *f.* – joc de copii.
babáscă-neagră *f.* – soi de struguri.
babáș *m.* – resturi de faguri.
babáuă *f.* – bîrsă.
babáuă *f.* – ființă închipuită.
bábă *f.* – doftoroaie pretinsă. Expr. **A îmbla prin babe** = a se lecui, vrăji la babe bătrîne.
bábă *f.* – stîlp de sprijin.
bábă *f.* – părți laterale la spată.
bábă *f.* – tăieței cu ou și zahăr.
bábă *f.* – pește. La CADE.
bábă *f.* – nod la bîrneț. La DU.
bábcă *f.* – copcă (la haină).
bábele *f. pl.* – v. **baba Dochia**.
babelic *adj.* – amestecătură.
babéșcă *f.* – cămașă femeiască.
babilón *m.* – bărbat nepriceput, vlad.
babíță *f.* – boală de dentiție la copii.
bábnic *m.* – iarba fecioarelor. La DD.
babói *m.* – sămînță de usturoi.
babói *m.* – biban.
babói *n.* – adunătură. Expr. **Ceata lui baboi** = adunătură de oameni fără căpătîi. La P.Ispirescu.
babói *m.* – beţişor la barcas.
baboiéș *m.* – biban mic.
baboiéș *m.* – usturoi din sămînță.
babórniță *f.* – babă răutăcioasă.
babui (a) – a moși.
babúc *m.* – mai de bătătorit pămîntul.
bábușcă *f.* – păsărică îmbătrînită.
bábușcă *f.* – pește mic.
babút *n.* – perinoc la căruță.
bac *n.* – vas de metal pentru lichide.
bac *n.* – vas de aluminiu închis ermetic.
bac *n.* – vas de fermentat basamacul.
bac *n.* – lighean cu două urechi.
bacál *m.* – băcan. *Nu dispar moldovenii cînd vreau baconii.* (Folclor).
bacál *n.* – pahar de vin.
bacál *n.* – halbă.
bacaláș *n.* – cănuță (de sticlă).
bacaléinic *m.* – băcan.
bacău *m.* – bucluc. Expr. **A-și găsi bacăul cu cineva** – a o păți.
baccéa *f.* – bătrîn ramolit.
baccelí (a) – a îmbătrîni.
báci *m.* – păcurar-șef.
báci *m.* – domnitor, conducător.
baclagícă *f.* – vînătă.
baclajánă *f.* – vînătă.
baclajánă albastră *f.* – vînătă.
baclále *f. pl.* – fasole.
baclášcă *f.* – ploscă.
bacșalá *f.* – mahala (DD).
bácșă *f.* – pepenărie.
bacșíș *n.* – dar de nuntă.
bacón *n.* – tutun.
badalău *n.* – putinei.

badaná *f.* – bidinea.
badapróste *f.* E x p r. **Cerut de badaproste** = obținut de pomană; **Ca un pui de badaproste** = nenorocit, prăpădit; **A umple de badaproste (ironic)** = a ocărî.
bâde *m.* – adresare respectuoasă.
Badea cel Bătrîn (CDȘ, 1399) – boier.
Badea Plopescul (CDȘ, 1436) – boier moldovan.
Badea (BDȘ, 1495) – nepotul lui Frățilă.
Badeuți (CDȘ, 1424; BDȘ, 1490) – sat.
badíică *f.* – ciutură.
badiluri *n. pl.* – strujeni.
bádiu *m.* – badea.
badiá *f.* – ciutură (DD).
badîle *f.* – curpeni de cartofi.
badóg *n.* – bidon.
badragánie *f.* – diaree.
badroáne *f. pl.* – soi de perje mari roșii.
bâc *f.* – vană. La CADE, DEX.
bâc *f.* – balie de scăldat; vană.
bâc *f.* – vîrstă. E x p r. **A fi de o bac** = a fi de o vîrstă.
bagdadíe *f.* – tavan. La Al.Vlahuță.
bagdadíe *f.* – fronton la cerdac.
bagdadíe *f.* – tavan din scînduri.
bageá *f.* – hogeag. La M.Sadoveanu.
bageác *n.* – horn. La DU.
bageácă *f.* – lucarnă.
bagér *n.* – lucarnă.
bagheáuă *f.* – cadă de 15-20 *l.* La DD.
bághiță *f.* – boală la copii.
bagícă *f.* – lucarnă.
bahadîrcă *f.* – femeie bogată.
bahahúe *f.* – matahală. La CADE.
baharáncă *f.* – femeie mică și groasă.
bahlúi *n.* – groapă cu apă de ploaie.
bahmet *m.* – cal mic. La DU.
Bahna (CDȘ, 1431) – sat.
Bahna (BDȘ, 1459) – sat.
Bahna (BDȘ, 1468) – pîrîu.
Bahnari (CDȘ, 1436) – sat.
báhnă *f.* – loc mlăștinos.
bahniță *f.* – ființă urîtă. La CADE.
bahórniță *f.* – babă răutăcioasă.
báhur *m* – copil neastîmpărat.
bai *m.* – sămînță de usturoi.
baián *n.* – armonică cromatică.
baianíst *m.* – persoană ce cîntă la baian.
baib *m.* – sămînță de usturoi. La CADE.
baibarác *n.* – haină de iarnă. La DU.
baibarác *n.* – bărbat venit din alt sat.
báică *f.* – molton, țesătură groasă.
baidér *n.* – fular.
baideraș *n.* – fular mic. La TDRG.
báieră *f.* – toartă de căldare.
baiétă *f.* – fată.
bailamá *f.* – balama la ușa grajdului.
baingic *n.* – perinoc. La CADE.
bairác *n.* – pădure.
baistrúc *m.* – copil din flori.
baistrúc *m.* – căprior mic la casă.
baistrúc *m.* – lăstar neroditor.
baistrúc *m.* – druc la carul încărcat.
baistrucáș *m.* – pernuță (pentru copii)
baistrucél *m.* – v. **baistrucaș**.
báiu *interj.* – nicidecum.
bajiócură *f.* – lepădătură.
bajiócuri (a) – a se murdări.
bajiocuri (a) – a certa.
bajiocurít *adj.* – murdărit, măscărit.
balabán *m.* – nătărău.
balabóncic *n.* – clopoțel.
balabústă *f.* – femeie grăsană.
balacári *m.* – palavragiu.
balác *adj.* – albă.
baláhur *m.* – balaur.
baláhur *n.* – trăsură boierească.

baláhură *f.* – convoi de care. (TD)
baláia *f.* – săptămîna albă (la creştini).
balamá *f.* – rătez (la ladă).
balamá ţigănească *f.* – v. **bailama**.
balamáre *f.* – rătez la ladă.
balamíş *n.* – făină de porumb cu caş. La DLR.
balamíş-balmuş *n.* – nărujnic.
balamút *m.* – pezevenchi.
balamút *n.* – traistă pentru cai.
balamutí (a) – a vorbi mult, fără rost.
balamúş *n.* – v. **balamiş**.
balán *adj.* – bălai, cu faţa albă.
balán *adj.* – alb (vin).
balán *adj.* – albicios (nisip).
Balan din Bahnă (CDŞ, 1439) – răzeş.
Balan din Strîmba (CDŞ, 1431) – răzeş.
balán *m.* – necuratul. La CADE.
balán *m.* – bovină. La CADE.
balánca *f.* – joc cu vărguţe mlădioase: de-a balanca.
balándră *f.* – mîncare pregătită prost.
balaní (a) – a vărui.
balbarîc *n.* – hat între loturi de pămînt.
balcîz *adj.* – urît. La I.Creangă.
balcón *n.* – cerdac.
balénă *f.* – chit. La CADE.
balér *n.* – butoi.
balérc *n.* – butoi.
balércă *f.* – butoi. E x p r. **A-şi face gîtul leică şi pîntecele balercă** = a bea pe nemăsurate. La DLR.
balercúţă *f.* – butoiaş. La DLR
balháni *m. pl.* – bolovani. (TD).
balhúi *n.* – apă împrejmuită de stuf.
báli *n.* – albie.
bálie *f.* – albie de metal.
báliga-oaiei *adj.* – untdelemniu.
baliúţă *f.* – albiuţă. La CADE.
balón (de gaz) *n.* – butelie de gaz.
balón *n.* – maşină de stropit.
balon *n.* – cupeu. La CADE.
balóşă *f.* – scroafă mare, grasă.
balót *n.* – paie presate şi legate.
balóta (a) – a împaceta, a lega baloturi.
Balş Vasile (BDŞ) – vornic.
Balta Măstachinului (BDŞ, 1473) – mlaştină.
baltag *n.* – secure, armă de luptă.
baltagél *n.* – baltag mic.
baltagiu *m.* – oştean cu baltag.
baltúşcă *f.* – zoaie.
baltúşcă *f.* – nutreţuri cu multă apă.
balţ *n.* – văl. La CADE.
bámă *f.* – plantă erbacee. La CADE.
banári *m.* – flăcău care strînge banii cîştigaţi.
banári *m.* – agent financiar.
báncă *f.* – borcan de sticlă.
bancnótă *f.* – bumaşcă. La CADE.
bancrát *n.* – posteucă.
bandabúrcă *f.* – cartof.
bandist *m.* – hoţ.
bandoálă *f.* – femeie grăsană.
bandól *n.* – cîrpă. La CADE.
bandós *n.* – topor cu coadă lungă.
bandrabúrcă *f.* – cartof. La CADE.
bandurár *m.* – cîntăreţ la bandură.
bandúră *f.* – instrument muzical.
bandúră *f.* – femeie destrăbălată.
bangîu *m.* – lungan. La CADE.
báni *m. pl.* – putere, voie. E x p r. **A fi în banii cuiva** = a fi la cheremul cuiva.
baniác *n.* – oală (de schijă).
baniac *n.* – bac.
banicér *m.* – meşter care face baniţe.
banicioáră *f.* – mertic de luat vama
banísçă *f.* – borcan de sticlă.
Baniţa (BDŞ, 1490) – fiica Marei.

bániță *f.* – vas folosit ca unitate de măsură.
bant *n.* – fundă.
bántă *f.* – bandă.
bánte *f.* – prăjină.
bántic *n.* – v. **bant**.
bántină *f.* – chingă la căpriori.
bápcă *f.* – batcă pe care se bate coasa.
barabán *n.* – deşert la vacă.
barabán *n.* – fîntînă cu două căldări.
barabán *n.* – val la fîntînă.
barabán *n.* – gură la treierătoare.
barabán *n.* – haraba.
barabán *n.* – partea încovoiată a saniei.
barabánă *f.* – tobă.
barabánă *f.* – semănătoare.
barabáncă *f.* – tobă.
barabánci *m.* – toboşar.
barabói *m.* – cartof. La DLR.
barabói *m.* – dans popular.
barabói *m.* – cucută.
barabóşcă *f.* – cartof.
barabúlă *f.* – cartof. La DLR.
barabulcáncă *f.* – arpagic.
barabulişte *f.* – ogor. La CADE.
barabuşcă *f.* – cartof. La CADE.
barácă *f.* – căsuţă de scînduri. La CADE.
baradáică *f.* – trăsură (cu patru roţi).
barancióc *n.* – lamă la căruţă.
baraníţă *f.* – blană de oaie.
baranóc *m.* – brebenoc.
báră *f.* – conovăţ.
bárba-bulencii *f.* – mătrăgună.
barbaí (a) – a borfăi nutreţul.
barbáni *f. pl.* – bărbi. La TD.
barbarís *f.* – coada-calului (plantă).
bárba-saftei *f.* – valeriană (plantă).
barbát *m.* – soţ.
barbatói *m.* – bărbat.
Barbă Stan (CDŞ, 1436) – unde este ~.
Barbă Jamără (CDŞ, 1446) – unde a fost ~.
bárbă *f.* – pînza bărzii.
Barbu (BDŞ, 1490) – deal.
barc *n.* – ochi cu apă.
barcáce *f.* – cană de lut.
barcánă *f.* – dună.
bárcă *f.* – cruce la căruţă.
bardác *n.* – debandadă, dezordine.
bardácă *f.* – soi de prune mari roşii.
bardáci *n.* – topor de crăpat lemne.
bardáci *n.* – satîr de bucătărie.
bardacióc *n.* – cuţit de bucătărie.
bardahán *n.* – burta calului.
bardáncă *f.* – puşcă; armă de foc.
bardár *m. pl.* – meşter de lemnărie.
bardáş *n.* – topor de crăpat lemne.
bárdă *f.* – secure scurtă. (M. Eminescu).
bardíşă *f.* – armă de luptă, secure. La M.Costin.
barél *n.* – baler.
barélcă *f.* – v. **balercă**.
barém *adv.* – măcar. La P.Ispirescu.
barhát *n.* – barhet.
bárhat *n.* – velvet.
bárhat *adj.* – roşu-întunecat.
baricră *f.* – conovăt.
baríncă *f.* – broboadă.
baríş *n.* – mită.
baríz *n.* – basma în patru colţuri.
barît *m.* – praf de puşcă.
barjéică *f.* – săniuţă pentru copii. DU.
bartiţă *f.* – mucegai. La DU.
baróc *n.* – orcic.
Basarabilor, voievod (CDŞ, 1395).
Basarabi (CDŞ, 1408) – Ţara basarabilor (Muntenia).
Basarabi (CDŞ, 1434) – Ţara basarabilor (Muntenia).

Basarabi (CDŞ, 1456) – Ţara basarabilor (Muntenia).
basarabi (CDŞ, 1457) – basarabi (munteni).
Basarabi (BDŞ, 1460) – Ungrovlahia (Muntenia).
Basarabi (BDŞ, 1462) – Ungrovlahia.
basarabi (BDŞ, 1490) – ungrovlahi.
basarabească (BDŞ, 1499) – Ungrovlahia (Muntenia).
Basarabi (BDŞ, 1503) – Ungrovlahia.
basarabénci *f. pl.* – crini.
basarabéană *f.* – soi de struguri.
basalíc *m.* – păr (pom).
basalicári *n.* – livadă de peri.
basalícă *f.* – pară (fruct).
baschină *f.* – bluză femeiască. T.Pamfile.
básmă *f.* – scul din zece jîghiuţi.
básnă *f.* – scornitură. (I.Neculce).
bastícă *f.* – şalincă de mătase.
basticúţă *f.* – basma de bumbac.
bastóncă *f.* – tunică.
báşcă *f.* – beci, subsol. La DELM.
báşcă *f.* – v. **baştă**.
báşcărăuş *m.* – mai marele cărăuşilor.
başcîri *m.* – plantă erbacee cu spini.
başlîc *n.* – glugă la suman.
báşne *f.* – pătul la vie.
başneán *m.* – băştinaş.
báştă *f.* – fortificaţie. (M.Costin).
baştină (BDŞ, 1481) – patrie.
batág *n.* – băltoacă.
batág *adj. Pămînt batag* – sărătură.
bataláucă *f.* – putinei.
batalêic *f.* – meliţoi.
batalúţ *n.* – putinei.
bátă *f.* – betelie. La DLR.
bátă *f.* – cingătoare ţărănească.
bátcă *f.* – peşte mic. La DU.
bátcă *f.* – coş cu care se prind păsările.
bátcă *f.* – pelican.
bátcă *f.* – ţăruş pe care se bate coasa.
báte (a) – a ţese. (TD).
batêrie *f.* – lanternă.
batíc *n.* – broboadă mică.
batístă *f.* – băsmăluţă.
batîh *m.* – bici.
batîr *adv.* – încalte. La I.Creangă.
batjiócoră *f.* – murdărie, dezordine.
batjóc *n.* batjocură. La CADE.
batoji (a) – a bătători. La CADE.
batojít *adj.* – istovit de bătrîneţe.
batojítă *adj.* – murdară.
batrînél *m.* – bunel.
bazacónie *f.* – năzbîtie. La I.Creangă.
bazaóchi *adj.* – saşiu.
bazaóchi *adj.* – nebunatic.
bazárnea *f.* – vamă la piaţă.
bazarníc *n.* – v. **bazarnea**.
bazín *n.* – uluc de piatră la fîntînă.
bazín *n.* – vas mare din doage.
băbáică *f.* – vîslă. La M.Sadoveanu.
băbáş *m.* – v. **babaş**.
băbăcúţă *f.* – tătic. (V.Alecsandri).
băbăián *m.* – locuitor din satul Babele.
băbăíţă *f.* – diminutiv al lui *babaie*.
băbălău *m.* – om bătrîn.
băbălău *m.* – gîndac.
băbălău *m.* – om urît.
băbésc *adj.* – ca la babe.
băbătíe *f.* – băborniţă.
băbói *m.* – babă mare.
băbórniţă *f.* – femeie bătrînă.
băbúcă *f.* – bunicuţă.
băbuí (a) – a moşi.
băbulică *f.* – v. **băbucă**.
băbúşcă *f.* – mătuşă.
băbúşcă *f.* – nevastă. La I.Creangă.
băbúşcă *f.* – peşte de apă dulce.

băbút *n.* – vîrtej. La DU.
băbuță *f.* – bătrînică.
băcál *m.* – vînzător. La DU.
băcán *m.* – vînzător.
băcălie *f.* – iască. La DU.
băcălie *f.* – boală. La DU.
băcălie *f.* – băcănie.
băcălíși *f. pl.* – copturi, prăjituri.
băcăliță *f.* – băcănească. La DU.
băciuí (a) – a fi baci la stînă.
bădăí (a) – a umbla haihui.
bădădăi (a) – a umbla brambura.
bădărău *n.* – mămăligă prăjită.
bădălău *n.* – putinei.
bădăna *f.* – pensulă de vopsit.
bădărău *n.* – ciorbă din pasat cu varză.
bădărău *m.* – bădăran.
bădícă *m.* – termen de respect.
bădícă *m.* – iubit, ibovnic, drăguț.
bădicúță *m.* – drăguț, iubit.
bădíe *m.* – adresare respectuoasă.
Bădioac (BDȘ, 1497) – unde a fost ~.
bădișór *m.* – iubit, drăguț.
bădișór *m.* – adresare (ironică).
bădzărîc *n.* – membrană de grăsime.
băetán *m.* – flăcăuan de 16-18 ani.
băetán *m.* – băiat mare.
băétă *f.* – fată. La R.Udler, ALM.
băețan *m.* – băețandru. La DU.
băcțél *m.* – joc țărănesc. La CADE.
băcțícă *m.* – fetiță.
băcțícă *m.* – adresare (ironică).
băețíme *m.* – mulțime de băeți.
băctói *m.* – v. **băctan**.
băgá (a) – a lua. E x p r. **A nu băga sama la ceva** = a nu acorda mare atenție, a nu lua în seamă.
băgeácă *f.* – horn.
băgeág *n.* – hogeag. (TD).
băgeág (de lampă) *n.* – sticlă la lampă.
băgecári *m.* – plătitor de impozit pe fum.
Băhneni (BDȘ, 1468, 1488) – sat.
băhníș *n.* – loc mlăștinos.
băhnít *adj.* – stătut. La DLR.
Băhnița (BDȘ, 1488) – deal.
băhnós *adj.* – mocirlos. La DLR.
băietói *m.* – băiat mare.
băieș *m.* – băiaș. La CADE.
băiețícă *f.* – fetiță.
băitănáș *m.* – flăcăuan.
băiță *m.* – adresare familiară. La DLR.
băitán *m.* – flăcăuan.
Bălauri Marco (CDȘs, 1480) – boier.
bălă *adj.* – blondă.
bălăbănéală *f.* – mișcare legănată.
bălăbăni (a) – a hurduca. La DU.
bălăbăni (a se) – a se trudi.
bălăbăni (a se) – a se clătina.
bălăbăni (a se) – a se legăna.
bălăcăní (a) – a trăncăni.
bălăcărí (a) – a trăncăni.
bălăci (a) – a se spăla.
bălăcire *f.* – spălare. La TDRG.
bălăioáră *adj.* – blondă.
bălăicl *adj.* – blond.
bălălăi (a) – a se clătina. La DU.
bălăor *adj.* – blond. La DD.
bălăoară *adj.* – blondă. La DD.
bălălău *adj.* – care se clatină.
bălălău *m.* – dugliș, pierde-vară.
bălăndá *f.* – caşă din făină de porumb.
bălănél *adj.* – blond.
Bălănceşti (CDȘ, 1431) – sat.
bălăngăi (a) – a se legăna greoi.
bălănúț *adj.* – blond.
bălăştioágă *f.* – băltoacă. La CADE.
bălăurá (a) – a se ocărî crunt. (TD).
bălc *n.* – băltoacă. La N.Țurcanu.

bălcău *n.* – băltoacă.
bălcuri *n. pl.* – băltoace.
băligăriu *adj.* – galben-întunecat.
băligău *n.* – bălegar.
băligău *adj.* – galben-întunecat.
băligíu *adj.* – galben-întunecat.
bălioáră *f.* – albie mică.
băliúță *f.* – v. **bălioară**.
bălós *adj.* – neîngrijit, cu bale la gură.
bălós *m.* – burete. La DU.
bălós *m.* – ghiborț.
bălós *adj.* – lipicios. (TD).
băloșél *m.* – ciupercă necomestibilă.
Băloși (BDȘ, 1471) – cnez.
băltág *n.* – hădărag la îmblăciug.
băltăgí (a) – a bate cu baltagul.
băltăí (a) – a trăncăni.
băltău *n.* – baltă mare.
bălti (a) – a se face baltă.
băltiță *f.* – baltă mică. La C.Negruzzi.
băltóg *n.* – băltoacă. La CADE.
băltoi *n.* – băltoacă.
băltuíme *f.* – mlaștină.
Bălțați (BDȘ, 1473) – sat.
bălțárá *f.* – rugină, cade pe vii, livezi.
bălțătúră *f.* – pată de altă culoare.
bălțătúră *f.* – obiect în multe culori.
bălúc *adj.* – blond. La CADE.
băluí (a) – a petrece. (TD).
bălúșcă *f.* – specie de plantă erbacee.
bănát *n.* – învinuire. I.Creangă. La CADE.
bănát *n.* – pică.
bănat *n.* – mînie. La DLR.
bănát *n.* – tristețe, mîhnire. E x p r. **A-i fi cu bănat** = a-i fi jale.
bănát *n.* – formulă de politețe. E x p r. **A nu-i fi cu bănat** – a nu o lua în nume de rău.
bănărie *f.* – bănet. La CADE.
bănărít *n.* – bani mulți, bănet.
bănculéț *n.* – borcan mic.
bănculí (a) – a mugi. (TD).
bănculiță *f.* – borcan mic.
băncușoáră *f.* – v. **bănculiță**.
băncúță *f.* – borcan de sticlă de 0,5 *l.*
bănét *n.* – grămadă, mulțime de bani.
bănícă *f.* – plantă erbacee.
bănicér *m.* – meșter de baniță.
bănicioară *f.* – baniță. La CADE.
bănuí (a) – a se supăra.
bănuí (a) – a regreta. La DLR.
bănui (a) – a presupune. La DLR.
bănuiélnic *adj.* – bănuitor.
bănuit *adj.* – suspectat. La DLR.
bănúț *m.* – pată transparentă la ou.
bănuței *m. pl.* – bani mărunți.
băpcér *n.* – pripon de lemn cu batcă.
baráncă *f.* – piele de miel. La CADE.
bărálică *f.* – borangic.
bărăní (a) – a cicăli, a stărui. La DLR.
bărbári *n.* – gîtar la căpăstru.
bărbát *adj.* – viteaz, curajos.
bărbăcărí (a) – a paște berbecii.
bărbiér *m.* – v. **bărbari**.
bărbătíe *adj.* – găină care cînta ca un cucoș.
bărbătíu *adj.* – viguros.
bărbîință *f.* – vas, din doage pentru păstrarea laptelui, brînzeturilor.
Bărbîință (CDȘ, 1438) – fîntîna lui ~.
bărbîință *f.* – nimfă la furnici.
Bărbosul Neag (CDȘ, 1426) – unde este ~.
Bărboși (CDȘ, 1436) – sat.
bărbúnc *n.* – joc țărănesc. La CADE.
berbeniță (BDȘ, 1458) – putinică.
bărcăcică *f.* – cană de lut.
bărdác *m.* – varietate de prun.

bărdăcă *f.* – fructul bărdacului, prună bărdacă.
bărdăcă *f.* – cană de lut. La DLR.
bărdăcuță *f.* – cană mică.
bărdălui (a) – a ciopli cu barda.
bărdicioară *f.* – bardă mică.
bărdiță *f.* – bărdicioară. La I.Creangă.
bărdui (a) – a ciopli cu barda.
bârghie *f.* – pînza bărzii, toporului.
bârghie *f.* – policioară la jug.
bârdaș *m.* – dulgher. La E.Sevastos.
bârteán *m.* – locuitor din satul Barta.
băsără *f.* – rugină pe vii.
băsăráb – v. **băsăra**.
băsărábi – v. **băsăra**.
băsău *n.* – ambiție, hatîr. La CADE.
băsmălúță *f.* – batistă.
băsmuitór *m.* – povestitor.
băşcăluí (a) – a se da de o parte.
bătáe *f.* (bătălie) – oştire (CM).
bătáş *m.* – ciocan cu buza şănțuită.
bătáş *n.* – daltă cu care se bat cercurile.
bătáş *n.* – coadă cu roată la putinei.
bătáş *n.* – mai pentru rufe.
bătăgós *adj.* – bulgăros.
bătălăiá (a) – a bate cînepa cu bătălăul.
bătălău *n.* – hădărag la îmblăciu.
bătălău *n.* – melițoi.
bătălău *n.* – mustuitor.
bătălău *n.* – mai de bătătorit pămîntul.
bătălău *n.* – ciocan de bătut coasa.
bătălău *n.* – pilug, pisălog.
bătălău *n.* – coadă cu roată la putinei.
bătăluí (a) – a bătători pămîntul.
Bătărescul Negrilă (CDŞs, 1493) – boier.
bătătoáre *f.* – melițoi.
bătătóri *n.* – hădărag la îmblăciu.
bătătóri *n.* – melițoi.
bătătúră *f.* – bătaală.
bătătúră *f.* – cangrenă.
bătătúră *f.* – îngroşare a pielii.
bătău *n.* – lemn de batut papura.
bătăúş *n.* – îmblăciu.
bătăúş *m.* – băț de lovit mingea.
bătcálă *f.* – batcă. la CADE.
bătcálă *f.* – v. **bătătură**.
bătcálă *f.* – căpcană. (TD).
bătélişte *f.* – loc bătătorit.
bătélişte *f.* – întîlnire. La I.Creangă.
bătrîníş *n.* – specie de plante decorative.
bătúcă *f.* – rînză. La CADE.
bătuccálă *f.* – bătătură (la mînă).
bătugă – v. **bătucă**.
băturí (a) – a tăvălugi (ogorul).
bătúta *f.* – dans popular. La DELM.
băț (de bătut icre) *n.* – priboi.
băzdăgánie *f.* – drăcie. La I.Creangă.
bécher *n.* – vînturătoare.
bechét *n.* – pichet (de grăniceri).
béchi *n.* – nimic. E x p r. **Nici bechi** = nici o boabă. E x p r. **A nu şti bechi** = a nu şti nimic.
bechiruí (a) – a vîntura la becher.
bedánă *f.* – trăsură de un cal.
bedreág *n.* – butuc de cizmărie.
bedreág *n.* – dragoste. E x p r. **S-a dat în bedreag** = face dragoste.
behai (a) – a zbera. La DU.
behliță *f.* – peşte mic de baltă.
bejenár *m.* – băjănar (CM).
bejenar *m.* – pribeag. La CADE.
bejenări (a) – a pribegi. La CADE.
bejenărie *f.* – pribegie. La CADE.
bejenărit *n.* – pribegie. la CADE.
bejeni (a) – a pribegi. La CADE.
bejenie *f.* – pribegie. La CADE.

bel *n.* – tînăcop.
belciúg *n.* – îmblăciu.
beld *n.* – curpăn de cartofi.
béld *n. pl.* – rămăşiţe de nutreţ.
béldc de răsărită *n. pl.* – beţe de floarea-soarelui.
béldie *f.* – fîşie de coajă de tei.
béldie *f.* – ciomag, bîtă. La N.Costin.
beldie *f.* – toiag, cîrjă (CM).
beldie *f.* – prăjină. La DU.
béldie *f.* – rămăşiţe de stuf, lemne.
béldii *f.* – bălării, buruiene.
beldiós *adj.* – lemnos, băţos. La CADE.
beldiţă *f.* – peşte de rîu de munte.
bélduri *a. pl.* – v. **beldc**.
belcá *f.* – necaz, bucluc. La C.Negruzzi.
belcág *n.* – loc de adunare a oastei.
belchău *n.* – curpăn de cartofi.
bélfer *m.* – învăţător, dascăl.
belcuji (a) – a holba ochii. La CADE.
beli (a) – a jupui.
beli (a) – a jefui.
belígă *f.* – coajă de pe aldani.
belíni *n.* – hădărag la îmblăciu.
belíngură *f.* – buclă, moţ de păr.
belitúră *f.* – jaf.
belitúri *f. pl.* – berbeci slabi.
belşíţă *f.* – plantă erbacee ornamentală.
benchetuí (a) – a petrece în ospeţe.
bénchit *n.* – masă pentru neamuri.
bendiúh *m.* – haraba.
bénga *m.* – nume dat Necuratului.
benghi *n.* – aluniţă naturală. La DELM.
bengós *adj.* – isteţ, hîtru.
béngu *m.* – copil neastîmpărat.
beníş *n.* – haină boierească. La DLR.
berbánt *m.* – bărbat afemeiat. La DU.
berbánt *adj.* – ştrengar. La M. Eminescu.
berbecár *m.* – păcurar la berbeci.
berbeci (a) – a izbi. La M. Sadoveanu.
berbeniţă *f.* – în doc. lui Ştefan cel Mare.
berbecuţ *m.* – becaţină. La DU.
berc *n.* – pădurice, dumbravă.
berechét *m.* – noroc. La I.Creangă.
berechét *m.* – aducător de noroc.
berejníc *m.* – pădurar. La CADE.
berésc㠄 *f.* – volbură.
bernevéci *m. pl.* – pantaloni ţărăneşti.
bértă *f.* – broboadă mare de lînă. La DLR.
béschie *f.* – ferăstrău cu lamă lată. La DLR.
beschiéri *m.* – tăietor de lemne.
besectcá *f.* – cutioară de lemn. La DLR.
bestárcă *f.* – v. **bistarcă**.
bestermác *n.* – furcă cu şapte coarne.
beşică *f.* – garafă rotundă.
beşică *f.* – umflătură. La DU.
beşicúră *f.* – toponim (deal mare).
beşliu *m.* – călăreţ turc. La DLR.
bétcă *f.* – coşuleţ.
beterí (a) – a termina.
beteşúg *n.* – boală. La CADE.
béţe *n. pl.* – război de ales covoare.
béţe de popuşoi *n. pl.* – strujeni.
béţe de răsoare *n. pl.* – tulpini de floarea-soarelui.
beţişór *n.* – beţigaş.
beţişór (în stup) *n.* – preatcă.
béţişte *f.* – ogor de pe care s-a strîns răsărita.
béucă *f.* – vîrful capului. La CADE.
bezerău *n.* – membrană de grăsime.
bezevénchi *m.* – şarlatan.
bezmănár *m.* – embaticar, arendator.
bezmén *n.* – cîntar de mînă. La CADE.
bezmétic *adj.* – zăpăcit. La I.Creangă.
bezmetici (a se) – a se zăpăci.

bezmeticit *adj.* – zăpăcit. La TDRG.
beznátic *adj.* – întunecat, sumbru.
biác *n.* – hadarag la îmblăciu.
bibil *n.* – cusătură. La DU.
bibíu *m.* – pui de curcă.
bicáş *n.* – cremene. La CADE.
bichirí (a) – a lucra pe îndelete.
bichis *n.* – dichis. La CADE.
bici *n.* – lovitură de bici. La C.Negruzzi.
bicisnic *adj.* – neputincios. La I.Sbiera.
bicisnic *adj.* – incapabil. La CADE.
bicisnicéşte *adv.* – anevoios. La I. Neculce.
bicisnicie *f.* – neputinţă. La CADE.
bicisnicie *f.* – necinste. La D.Cantemir.
biciului (a) – a preţui. La CADE.
biciuire *f.* – lovitură de bici.
biciúşcă *f.* – bici scurt şi subţire.
biciuşor *n.* – bici mic. La I.Creangă.
bidárcă *f.* – căruţă pentru cereale.
bihúncă *f.* – trăsură cu patru roţi.
bijoágă *f.* – v. **ghijoagă**.
bilcală *f.* – sulemeneală. La DU.
bili (a) – a înălbi (pînza). La CADE.
bilí (a) – v. **a ghili**.
bilihéi *n. pl.* – tulpini de floarea-soarelui.
bíndă *f.* – fundă.
bindisí (a) – a se sinchisi. La I.Creangă.
bindiúh *n.* – coş la căruţă.
bint *n.* – tifon, pînză albă subţire.
bírnic *m.* – liude, contribuabil.
biruínţă *f.* – victorie. La M.Eminescu.
biruitór *adj.* – învingător. La C. Negruzzi.
bistárcă *f.* – căruţă cu un coş mare.
bitcă *f.* – trăsură cu două roţi.
biţă *m.* – bădiţă. La CADE.
bizui (a se) – a se baza. La I.Slavici.
bîbácă *f.* – tată.
bîcátă *f.* – jumătate. **Butelcă de o bîcată de litră** = o garafă de 500 *g*.
bîcáte *f.* – mîncare. E x p r. **La vremea de bîcate** = la amiază.
bîcáte *f. pl.* – părţi. E x p r. **A trăi în bîcate** = a lucra în părţi. *Înainte trăie în bîcăţi oamenii. Făce socoteală pe răbuş: o bîcată stăpînului, o bîcată ciobanului.* La TD.
bîcăţí (a) – a crăpa lemne.
bîcăţí (a) – a tăia în multe bucăţi.
bîcăţícă *f.* – ademeneală. E x p r. **A lua pe cineva cu bîcăţica** = a ademeni.
Bîcovăţ (CDŞ, 1420) – pîrîu.
bîcsí (a) – a îndesa.
bîcsí (a) – a umple de praf.
bîcsí (a) – a ticsi, a îndesa.
bîcsíre *f.* – îndesire.
bîdîi *n.* – putinei.
bîhlă *f.* – apă stătută. La DLR.
bîhlí (a) – a se înăcri. (TD).
bîhlít *adj.* – stătut, clocit. La I.Creangă.
bîhlită *adj.* – împuţită. La N.Costenco.
bîiguiálă *f.* – aberaţie. La TDRG.
bîja *f.* – frică. E x p r. **I-i bîja** = are frică. La CADE.
bîlbău *m.* – bărbat neînţeles.
bîlc *n.* – băltoacă. La V.Drăghici.
bîlhoácă *f.* – băltoacă.
bîlión *n.* – pastă de roşii.
bîltác *n. pl.* – intestine (la cal).
bîltîcăí (a) – a se bălăci în apă.
bîltîcăí (a) – a cobîlţîi.
bînăşél *n.* – colac, pomană la praznic.
bînghín *n.* – lamă la bardă.
bîngîí (a) – a croncăni (cioroiul).
bîntuí (a) – a tulbura, a răzvrăti.
bîntuíre *f.* – jefuire, devastare.
bînzár *m.* – bărzăun. La CADE.
bînzarí *m.* – albină.
bîr *interj.* – se alungă oile.

bîrcîi (a) – a cotrobăi. La CADE.
bîrdán *n.* – burtă la cal.
bîrdán *n.* – burtă.
bîrféc *f.* – chingă la boroană.
bîrgalău *n.* – clopoţel la căpăstru.
bîrghi *f. pl.* – mănunchiuri de stuf.
bîrghidău *n.* – mustuitor.
bîrghidău *n.* – coadă la putinei.
bîrgîí (a) – a cicăli.
bîrîiác *n.* – paralel de tîmplărie.
bîrîţă *f.* – oaie.
bîrhac *f. pl.* – mărunţae. La CADE.
Bîrlăzel (CDŞ, 1453) – pîrîu.
bîrligá (a) – a se răsturna.
bîrligát *adj.* – fudul. La CADE.
bîrligată *adj.* – ridicată: **Cu coada bîrligată.**
bîrlóg *n.* – resturi de fîn. La CADE.
bîrnág *n.* – teren pietros.
bîrnág *n.* – toponim (Camenca).
bîrneáţă *f.* – brîu. E x p r. **Nici lelea cu bîrneaţă, nici badea cu altiţă** = fiecare cu trebile sale.
bîrneáţă *f.* – baieră. La CADE.
bîrnéţ *n.* – aţă la iţari. La DU.
bîrnéţ *n.* – şervet cu flori.
bîrnîitoáre *f.* – zbîrnîitoare, jucărie.
bîrnuí (a) – a pune bîrnele. La CADE.
bîrnuitúră *f.* – bîrnele pereţilor.
Bîrsan (CDŞ, 1428) – răzeş.
Bîrsana (CDŞ, 1439) – sat.
bîrsă *f.* – parte a plugului.
Bîrsăneşti (CDŞ, 1439) – sat.
bîrşióg *n.* – buclă.
bît *m.* – bunic, moş.
bîtă *f.* – adresare respectuoasă unei bătrîne. La CADE.
bîtcă *f.* – înălţime; măgură.
bîtcă *f.* – măciucă.
bîtcúţă *f.* – deal mic. La CADE.
bîtîcă *f.* – fată bătrînă.
bîtlán *m.* – pasăre de baltă.
bîtlán *m.* – om cu gîtul lung.
bîtlăgúţă *f.* – butoiaş.
bîtlău *n.* – tulpină de ceapă.
bîţán *m.* – ţînţar mic.
bîză *f.* – muscă. La CADE.
bîzălău *n.* – bondar. La CADE.
bîzdîc *n.* – capriciu, toane.
bîzîícă *f.* – albină.
bîzîói *m.* – bondar.
bîzói *m.* – v. **bîzălău**.
bîzói *n.* – coardă la instrument muzical.
bîzói *n.* – E x p r. **A ţine cuiva bîzoiul** = a ţine isonul.
bîzói *m.* – albină.
blágă *f.* – avere, bogăţie.
blagomanic *f.* – moft. La CADE.
blagoveşnic *n.* – a doua zi după Buna Vestire. La CADE.
bláhniţă *f.* – ochi, smîrc.
blájiţe *f. pl.* – curele la îmblăciu.
blamanjea *f.* – gelatină. La CADE.
blánă *f.* – palton cu guler de blană.
bláştină *f.* – ochi, smîrc.
blat *n.* – a obţine ceva ilicit.
blazgónie *f.* – năzbîtie. La CADE.
blăhncálă *f.* – partea de dinainte a saniei.
blăníţă *f.* – palton cu guler de blană.
blăstăm *n.* – imprecaţie. La I.Creangă.
blăstămá (a) – a afurisi. La DU.
blăstămá (a) – a se jura (ALM).
blăstămát *adj.* – ticălos, mişel.
blăstămát *m.* – nemernic.
blăstămát *adj.* – slab, lipsit de puteri.
blăstămăţie – ticăloşie, mişelie.
blăşíu *n.* – îmblăciu.
blăşiúg *n.* – hădărag la îmblăciu.
blătărêşte *adv.* – în buestru.

bleah *n.* – tinichea. La DU.
bleahă *f.* – tablă (de acoperit casa).
bleahă *f.* – tavă.
bleahă *f.* – căldare.
bleăbura *adv.* – brambura.
bleândă *f.* – îmbrîncitură.
bleasc *n.* – suflet; abur. La DU.
bleăşcă *f.* – tinichea.
bleăşcă *adj.* – ud tare, leoarcă.
bleău *f.* – tablă de fier.
bleciog *n.* – îmblăciu.
bleg *m.* – bleandă.
bleg *m.* – vlăduţă. La DU.
blehări *m.* – tinichigiu.
blehniţă *f.* – peşte. La DU.
blehoncă *f.* – trăsură cu patru roţi.
blehăi (a) – a trăncăni.
blendi (a) – a îmbrînci. La CADE.
bleji (a) – a ciuli urechile (calul).
blenşiu *n.* – hădărag la îmblăciu.
blenşiuh *n.* – v. **blenşiu**.
bleotocări (a) – a se bălăci. La CADE.
bleotocări (a) – a vorbi aiurea. La DD.
bleotocăreală – flecăreală.
blescăi (a) – a stropi cu noroi.
blescúţă *f.* – placă de metal.
blesnúşcă *f.* – momeală la undit.
bleşáncă *f.* – vas de tinichea.
bleşcări *m.* – tinichigiu.
bleşteáncă *f.* – vas de tinichea.
bleşti (a) – a sufla greu. La CADE.
bleşti (a) – a vorbi fără rost.
bleujét *adj.* – saşiu.
blid *n.* – fel de mîncare.
blid *n.* – tavă.
blid *n.* – tacîm. (M.Eminescu).
blid *n.* – farfurie. (M.Sadoveanu).
blidár *n.* – dulap cu polițe pentru blide.
blidár *m.* – meşter de blidare.
Blidarilor (BDŞ, 1491) – fîntîna ~.
Blidarul Jurj (CDŞ, 1435, 1443; BDŞ, 1459) – boier moldovan.
blidár *n.* – bufet (mobilă).
blidár (de cărţi) *n.* – dulap.
blidăráş *n.* – cotruţă.
blide *f. pl.* – veselă. E x p r. **A intrat nora în blide** = a fi neîndemînatic. **A mînca dintr-un blid cu cineva** = a fi în relaţii strînse cu cineva.
blindişél *n.* – farfurioară.
bliduri *n. pl.* – veselă.
blidúşcă *n.* – farfurioară.
bliduşcúţă *f.* – farfurioară.
bliduşcúţă *f.* – străchinuţă.
blinie *f.* – clătite. La DU, CADE, DEX.
blizniúc *m.* – snop mic de stuf.
blîndă *f.* – urticărie. (I.Creangă).
blînduliţă *adj.* – blîndă.
Blînzi (CDŞ, 1448) – sat.
blúdnic *adj.* – rătăcit; zăpăcit.
blúdnic *adj.* – haihui.
bludnicí (a) – a se rătăci, zăpăci.
boághe *f.* – bufniţă. La CADE.
boághe *f.* – moalele capului. La CADE.
boáită *f.* – vită slăbănoagă. La DU.
boáită *f.* – cuvînt de batjocură.
boancă *f.* – ocheşică. La CADE.
boandă *f.* – cojocel fără mîneci.
boánză *f.* – streche. La CADE.
boárcă *f.* – peşte. La CADE.
boáre *f.* – ploiţă.
boári *m.* – om care paşte boii.
boáţă *f.* – năzbîtie. La CADE.
bobéică *f.* – vale adîncă. La CADE.
bobi (a) – a afla, a găsi.
bobi (a) – a ghici. (P.Ispirescu).
bobîrnă *f.* – femeie cîrnă.
boblét *adj.* – nătîng. La CADE.
boboácă *f.* – boboc (de gîscă).

boboánă *f.* – farmec, vrajă. La CADE.
bobocéi *m. pl.* – franjuri mici.
bobocíu *adj.* – galben-deschis.
bóbot *n.* – vîlvătae. La C.Conachi. La TDRG.
bóbote *adv.* – într-o doară. La DU.
bobotí (a) – a se spuzi, a se beşica.
bobou (BDŞ, 1458) – ţesătură.
boc *n.* – butuc. La DU.
bocál *n.* – cană, păhar. La DLR.
bocáni *m. pl.* – ghete bărbăteşti.
bocăneálă *f.* – chelfăneală.
bocăni (a) – a bate cu ciocanul.
bocăní (a) – a chelfăna.
bocceá *f.* – prosop la nuntă.
bocceá *f.* – legătură de haine.
bocciu *adj.* – neglijent.
bocîrnát *adj.* – mare, gros (ardei).
bócnă *f.* – lut ars.
bócnă *f.* – ţiglă, olane.
bócnă *f.* – ciob, hîrb. La DD.
bócnă *f.* – îngheţat. E x p r. **A îngheţa bocnă** = a îngheţa pînă la oase.
bocşi (a) – a păturі frunze.
bodnár *m.* – dogar. La CADE.
bodnăreálă *f.* – dogărie. La CADE.
bodogăneálă *f.* – bombăneală.
bodogăní (a) – a trăncăni. La DU.
bodolán *n.* – os de vită. La DU.
bodóşcă *f.* – butoiaş.
bodrîng *m.* – chingă între două furci.
bodrîngi (a) – a pune chingi.
bodroánţe *f. pl.* – bulendre. La CADE.
bodrogăni (a) – a trăncăni.
bodrúnă *f.* – corcoduşe.
bogatîr *m.* – bogătaş. (DD).
Bogdana (BDŞ, 1468) – pîrîu.
bogdan *m.* – stîlp. La CADE. DD.
bogdán *m.* – moldovan. (V.Alecsandri).
bogdáni – moldoveni. La DIM.
Bogdánia – Moldova. La DIM.
bogdănésc *adj.* – moldovenesc.
Bogdăneşti (BDŞ, 1490) – sat.
bogheácă *f.* – căpiţă. La CADE.
boghét *adj.* – mare şi frumos.
boghét *adj.* – moţat.
boghí (a) – a privi atent.
boghinţă *f.* – bobiţă.
boghit *adv.* – atent.
boghitúră *f.* – căscat.
boghiţă *f.* – puţin.
bóghi – vrăjire. E x p r. **A-i trage boghii** = să-i ghicească în bobi.
bogzár *m.* – peştişor mărunt. La DLR.
boh *n.* – v. **bour**.
bohán *n.* – burta calului; bîrdan.
bohîrcă *f.* – vrăjitoare.
bohoşél *m.* – cucoş cu pene în formă de barbă.
bói *n.* – trup, făptură. (M.Sadoveanu).
bói *n.* – lot de pămînt (20 ha).
boí (a) – a vopsi în culori. (DD).
boí (a) – a farda, a sulemeni.
boí (a) – a păcăli. (I.Creangă).
boiá *f.* – vopsea. La DLR.
boiálă *f.* – fard, suliman. La DELM.
boiangeríe *f.* – meseria boiangiului.
boiangeríe *f.* – vopsitorie. La DELM.
boiangíţă *f.* – vopsitoare. (DD).
boiangíu *m.* – vopsitor. La DELM.
boierésc *n.* – obligaţie de muncă.
boierí (a) – a ridica în rangul de boier.
boieri moldoveni (CDŞ, 1392).
boieri moldoveni mari şi mici (CDŞ, 1403).
boieríe *f.* – rang, dregătorie de boier.
boieríţă *f.* – nevasta unui boier.
boierii (BDŞ, 1458).

„**boierii nnumca**" (BDŞ, 1458).
bóinic *m.* – bătăuş. La DD.
boinic *m.* – luptător, atlet. La CADE.
boire *f.* – vopsire. La DD.
Boişten (CDŞ, 1425; BDŞ, 1503) – sat.
Boişten (CDŞs, 1502) – pîrîu.
Boişte (CDŞ, 1446) – mănăstire.
boişte *m.* – peştişor. La CADE.
bóişte *f.* – locul de fecundare a icrelor.
boişteán *m.* – peşte mic din ape de munte. (M.Sadoveanu).
bojbăi (a) – a coţobăi. La I.Creangă.
bojdéucă *f.* – casă mică. La DLR.
bojmăí (a) – a căuta bîjbîind.
bolăndău *m.* – băiat mare, necopt la minte.
bold *n.* – ac cu gămălie. La CADE.
bold *n.* – vîrf ascuţit. La CADE, DLR.
bold *n.* – strămurare. E x p r. **A da cu boldul în cineva** = a necăji, a tachina.
bold *n.* – cui. La DLR.
bold *n.* – nuia. La DLR.
bold *n.* – par. La DU.
Boldeşti (CDŞ, 1411) – sat.
boldi (a) – a împunge. La DLR.
boldí (a se) – a se holba.
boldi (a) – a ţinti. La DLR.
boldiş *adv.* – holbat. La DELM.
boldişór *m.* – bold mic. La DELM.
boldít *adj.* – căscat, holbat.
Boldor (CDŞ, 1426) – vistiernic.
Boldur (BDŞ) – vornic
Bolduréşti (CDŞ, 1426) – sat.
bolduréşc *m.* – din satul Bolduréşti.
boleá *f.* – fiinţă imaginară.
boleác *adj.* – bolnav.
boléşnită *f.* – bolează. La CADE.
bólfă *f.* – gîlci. La DU.
bolfêie *f.* – parte a jugului.
bolháş *n.* – groapă mare cu apă.
bolíşte *f.* – epidemie.
bolînd *adj.* – smintit. La DLR.
bolmojálă *f.* – bodogăneală. La DELM.
bolmojí (a) – a vorbi neînţeles. La DELM.
bolmojire *f.* – bolborosire. La DELM.
bolmojit *adj.* – nedesluşit. La DELM.
bolnéci *m.* – soi de hulubi.
bolníţă *f.* – spital. La DELM, CADE.
bolniţă (BDŞ, 1471) – spital.
boloátă *f.* – groapă cu apă de ploaie.
bolocán *m.* – ţipar.
bolohán *m.* – pietroi, bolovan.
bolohăncálă – umflarea ugerului vacii.
bolohăni (a) – a se umfla ugerul.
bolohănit *adj.* – umflat. La DU.
bolohănós *adj.* – noduros.
bóltă *f.* – peşteră.
bóltă *f.* – nişă în peretele pivniţei.
bóltă moldovenească *f.* – sistem special de sprijinire a bolţilor vestitelor biserici moldoveneşti medievale. (ELAM).
bolotău *n.* – unealtă de pescuit.
bolovánél *n.* – dans popular.
boltúnă *f.* – v. **boloată**.
bómbă *f.* – bobiţă de struguri.
bombăní (a) – a lovi la fundul pepenului verde.
bombăróşă *f.* – ghindă.
bombí (a) – a bombarda.
bombíşcă *f.* – mîner la sertar.
bombíu *adj.* – liliachiu.
bónca *adv.* – hoinar. E x p r. **A îmbla bonca** = a umbla brambura.
boncălui (a) – a scoate mugete.
boncăluit *n.* – răget puternic.
bondár *m.* – bărzăun. La M.Eminescu.
bóndă *f.* – pieptar. La CADE.
bondăní (a) – a ocărî (sub nas).

bondíță *f.* – cojocel scurt fără mîneci.
bondíță *f.* – pieptar din piele de miel.
bondóc *adj.* – scurt și gros. La DU.
bongăzói *m.* – bărbat care duce daruri.
bongoáse *f. pl.* – istorioare hazlii.
bonjúr *n.* – haină purtată de bonjurişti.
bonjurist *m.* – nume de batjocură.
boníță *f.* – v. **bondiță**.
bont *n.* – legătură de fîn, paie.
bontáș *m.* – răzvrătit. La V.Alecsandri.
bontăneálă *f.* – trînteală, bătae.
bontăní (a) – a lovi cu zgomot.
bontănitúră *f.* – ciocănitură. La DLR.
Bontica Toma (BDȘ, 1471) – boier.
bonzár *m.* – bărzăun. La CADE.
bonzalău *m.* – tăun.
borán *n.* – vînt puternic cu ninsoare.
borboánă *f.* – broboană.
borcán *n.* – gavanos.
borcăni *m. pl.* – muci.
borcănós *adj.* – mucos.
borccág *n.* – semănătură pentru nutreț.
borcói *n.* – ardei gras.
borcói *n.* – borcan.
borcút *n.* – apă minerală. La DLR.
bord *m.* – bulgăre. La CADE.
bordéa *f.* – ființă imaginară.
bordeéș *n.* – lucarnă.
bordéi *n.* – locuință semisubterană.
bordéi *n.* – zomoniță. La CADE.
bordéi *n.* – pivniță.
bordíu *adj.* – bordo, roșu-închis.
bordói *m.* – necuratul.
bordohăní (a) – a sfîșia.
boréasă *f.* – femeie măritată. La CADE.
borfăí (a) – a alege nutrețul (calul).
borféte *m.* – pește. La CADE.
borháe *pl.* – intestine, măruntae. La DU.
borhán *n.* – burduhan. La CADE.
borhát *n.* – boștină.
borhău *n.* – burta calului.
borhée *f. pl.* – mațe de vită.
borhói *n.* – loc la fundul apei.
boroánă *f.* – grapă.
boroghină *f.* – borhot. La T.Pamfile.
boroghină *f.* – gunoi (DD).
borohódnă *f.* – borhot. La CADE.
boronár *m.* – cal slăbănog.
boroní (a) – a grebla. (DD).
boroní (a) – a grăpa. La DU.
boronít *adj.* – zgîrîiat pe față.
boronit *adj.* – grăpat. La CADE.
boronít *adj.* – ciupit de vărsat. (DD).
boroscái *m.* – plantă ghimpoasă.
boroscodí (a) – a trăncăni.
borsocáe *n.* – strigoi.
borș *n.* – zeamă acră din tărîțe.
borș *n.* – ciorbă.
borș *n.* – ciorbă făcută cu zeamă acră. E x p r. **A-i da cuiva borșul în foc** = a-și ieși din fire; **A sufla în borșul cuiva** = a se amesteca în treburile cuiva. **A mînca borș** = a spune minciuni. **A se face borș** = a se înfuria. **Cine s-a fript cu borș suflă și în lapte acru** = tot pățitul îi priceput. **A-i da cuiva borșul în foc** = a-i sări țandăra.
borșár *m.* – amator de borș.
borșăríță *f.* – iubitoare de borș. La DD.
borșér *n.* – oală, pentru umplut borșul.
borșéu *n.* – mazăre.
borșí (a) – a se înăcri.
borșí (a) – a se strica (vremea).
borșíncă *f.* – putină pentru borș.
borșișór *m.* – plantă cu frunze acre.
borșișór *m.* – un borș mic.
borșișór *n.* – valeriană (plantă).
borșít *adj.* – acrit. La DLR.

borşuleán *n.* – un borş mic.
bort *n.* – corlate la pod.
bortán *m.* – copac scorburos. La CADE.
Bortă (BDŞ, 1499) – „unde a fost ~".
bórtă *f.* – gaură. E x p r. **A îmbla după borta vîntului** = a umbla zadarnic. La DLR.
bórtă *f.* – groapă. La C.Negruzzi.
bórtă *f.* – scorbură în copac.
borteáncă *f.* – strecurătoare.
borteáncă *f.* – lopăţică cu găuri.
borteáucă *f.* – v. **borteancă** (lopăţică).
bórti (a) – a găuri.
borticícă *f.* – gaură mică.
bortileáncă *f.* – v. **borteancă** (lopăţică).
bortilí (a) – a găuri.
bortilí (a) – a priboi.
bortilít *adj.* – prevăzut cu o gaură.
bortít *adj.* – găurit. La DLR.
bortitúră *f.* – găunoşitură. La CADE.
bortós *adj.* – găunos. La DLR.
borz *adj.* – zbîrlit. La CADE.
bórza *f.* – fiinţă închipuită. La CADE.
boscár *m.* – scamator. La V.Alecsandri.
boscăríe *f.* – scamatorie. La C.Hogaş.
boscăríe *f.* – înşelătorie, pungăşie.
boscoáne *f.* – vrăji. La S.F.Marian.
bosconi (a) – a vrăji, a fermeca.
boscorodeálă *f.* – vorbire nedesluşită.
boscorodí (a) – a vorbi fără rost. La DU.
boscéc *m.* – golan. La DD.
bosoli (a) – a înghesui, a ghemui.
bostán *m.* – dovleac. La DLR.
bostán *m.* – cap (ironic).
bostán cu harbuji *m.* – pepenărie.
bostánă *f.* – pepenărie. La DU.
bostánă *f.* – pepene galben.
bostangíu *m.* – cultivator sau negustor de pepeni. La DLR.
bostaníu *adj.* – de culoarea dovleacului.
bostangiu *m.* – pepenar. La DLR.
bostănár *m.* – cultivator de pepeni.
bostănár *m.* – păzitor la pepenărie.
bostănăríe *f.* – pepenărie.
bostănél *m.* – dovlecel. La DU.
bostănícă *f.* – dovlecel.
bostănoáică *f.* – dovlecel.
boşólcă *f.* – umflătură, gîlcă. La CADE.
boşorogéală *f.* – vătămătură. La DD.
boşteritúră *f.* – scorbură în copac.
boştínă *f.* – rămăşiţă de la faguri.
bóştir *adj.* – v. **boşteritură**.
boştiúră *f.* – scorbură. La M. Sadoveanu.
boştór *adv.* – gol, deşert.
bóştoră *adv.* – boşturoasă (ridiche).
boştorît *adv.* – găunos, boşturos.
boştorúgă *f.* – v. **boşteritură**.
boştúr *adj.* – găunos. La DU.
bóştură *f.* – inima copacului.
boşturós *adj.* – scorburos.
bot *n.* – mordă. La CADE.
bot *n.* – parte de dinainte a luntrii.
botári *n.* – curea la căpeţea.
botárnic *n.* – v. **botari**.
bótă *f.* – butoiaş.
bótă *f.* – bîtă. E x p r. **A da cu bota în baltă** = a da cu bîta în baltă. **A nu şti botă** = a nu şti nimic.
Botăşani (BDŞ, 1490) – sat.
Botăş (BDŞ, 1488) – răzeş.
botău *n.* – bîtă mare şi lungă.
botcále *f. pl.* – turtele din aluat acru.
bótcă *f.* – celulă a fagurelui.
bótcă *f.* – trăsură mică închisă.
bóte *f. pl.* – tulpini de floarea-soarelui.
botcálă *f.* – v. **botari**.
boteáză *f.* – bobotează.
botéi *n.* – cîrd (de oi). La CADE.
botejúne *f.* – botez.
botencúţe *f. pl.* – ghete.

botérnică *f.* – v. **botari**.
boterníță *f.* – v. **botari**.
botí (a) – a se bosumfla.
botică *f.* – bîtă mică. La I.Sbiera.
botíne *f. pl.* – ghete. La M.Eminescu.
botișór *m.* – bot. La Al.Donici.
Botna (CDȘ, 1429; BDȘ, 1470) – pîrîu.
Botna (CDȘ, 1452) – iezer.
Botnișoara (CDȘ, 1443) – gîrlă.
botnári *m.* – dogar.
botnări (a) – a fi botnar.
bótniță *f.* – v. **botari**.
botórniță *f.* – v. **boțari**.
botroci (a) – a scotoci.
Boț Luca (BDȘ, 1491) – nepotul lui Lațcu Boț.
Boț Lațcu (CDȘ, 1421) – mare boier moldovan.
Boțești (CDȘ, 1439) – sat.
boț *n.* – mănunchi de cînepă.
boț *n.* – cocoloș.
boți (a) – a mototoli.
boți (a) – a cocoloși.
boți (a) – a înjgheba.
boți (a) – a strîmtora pe dușman.
boțișór *n.* – boț mic.
boțít *adj.* – mototolit (haine, stofe).
boțít *adj.* – zbîrcit. La M.Sadoveanu.
boțitúră *f.* – cută, încrețitură.
bouári *m.* – vacar.
Boul (CDȘ, 1456) – pîrîu.
bóur *m.* – partea încovoiată a saniei.
bóur *m.* – taur sălbatic al cărui cap era reprezentat pe stema Moldovei.
bóur (stema) *m.* – Țara Moldovei. *Bourul moldovenesc era singur stăpîn pe o țară lungă.* (N.Gane).
bóur *m.* – semn de înfierare.
boureán *m.* – bou. La DU.
Boureanu Ion (CDȘ) – mare boier.
bourél *m.* – juncan.
bourél *m.* – gurgui.
bourél *adj.* – tare, țeapăn.
bourél *adj.* – cu coarne ascuțite.
bourie *n.* – staniștea boilor. La CADE.
bouríe *f.* – cireadă de boi.
bouroáică *f.* – femela bourului.
boușór *m.* – boulean.
Boușori (BDȘ, 1497) – sat.
bozáncă *f.* – soi de struguri negri.
bozăi (a) – a mucezi. La DU.
bozgorói *m.* – nălucă.
bózie *adj.* – brumărie.
Bozieni (CDȘ, 1407; BDȘ, 1467) – sat.
bozoáică *f.* – v. **bozancă**.
brabanóc *n.* – brebenoc.
brac *n.* – stricătură. La DLR.
bracáce *f.* – cană (de sticlă).
bráci *m.* – izmene.
bracóucă *f.* – selectare. (I.Druță).
brad (BDȘ, 1490) – semn de hotar.
brad *m.* – ornament pe țesătură.
bradanél *m.* – pedicuță.
bradáre *f. pl.* – ornament la streașină.
Bradul Muerei (BDȘ, 1491) – toponim.
brahári *m.* – bețivan.
bráhă *f.* – drojdie de bere. La CADE.
bráhă *f.* – borhot de fructe.
bráhă *f.* – bragă. La DLR.
bráhă *f.* – tescovină de sfeclă.
brahagiu *m.* – bragajiu. La DLR.
bráhnău *m.* – vultur mare.
brájcă *f.* – bragă.
brámă *f.* – poartă.
brancát *adj.* – breaz (despre cai).
brániște *f.* – muncă obligatoare.
brániște *f.* – domeniu domnesc; "pădure oprită pentru vînat".
brániște *f.* – opreală. (M.Costin).

branişte *f.* – pădure. La Al.Vlahuţă.
braniştе (BDŞ, 1490) – pădure.
Braniştе (BDŞ, 1499) – sat pe Siret.
Braniştе – sat.
braniştе *f.* – deschizătură la fustă.
braniţă *f.* – baligă putrezită.
branzóle *f.* – piele de căptuşit căputa.
braslétă *f.* – brăţară.
braşoávă *f.* – palavră. (I.Creangă).
brătoş *adj.* – chipeş, frumos la statură.
Bratul Netedul (CDŞ, 1399) – răzeş.
braţ *n.* – druci verticali de la loitre.
bráţe *n. pl.* – mînere la ferestrău.
braţîş *adv.* – pe braţe, pe sus.
braţuri *m. pl.* – craci la căruţă.
brázdă *f.* – hotar.
brázdă *f.* – deasupra cînepii la muiat.
brăzi (BDŞ, 1491) – semn de hotar.
Brăcacel (BDŞ, 1473) – pîrîu.
brăcáci *m.* – căldare turcească.
brăcinár *n.* – chingă la cracii căruţei.
brăcinár *n.* – aţă de la bata iţarilor.
brăcuí (a) – a alege ce-i stricat.
brăcuí (a) – a strica, a deteriora.
brăcuíre *f.* – alegerea lucrurilor stricate.
brăcuít *adj.* – răvăşit, distrus.
brăcuít *adj.* – stricat, deteriorat.
brădán *m.* – brad stufos. La DLR.
brădănáş *m.* – brad mic.
brădăríe *f.* – cherestejerie.
Brădăţel (BDŞ, 1484) – pîrîu.
brădăţél *n.* – brădet mic.
brădét *n.* – crîng de brazi. La DLR.
brădíş *n.* – brădet. La Al.Vlahuţă.
brădíş *n.* – iarbă acvatică, de baltă.
brădişór *m.* – brăduţ.
brădúi *f.* – brăduţ. (M.Sadoveanu).
brăduleţ (BDŞ, 1491) – semn de hotar.
brăduléţ *m.* – brăduţ.
brăduliţă *f.* – brăduţ. La E.Camilar.
brăghidău *n.* – mustuitor.
brăhărie *f.* – bragaregie. La CADE.
Brăneşti (CDŞ, 1429) – sat.
Brănişteni (CDŞ, 1400) – sat.
Brăniştenii de Jos (CDŞs, 1480) – sat.
Brănişterul Dragomir (CDŞ, 1400) – boier.
brăniştér *m.* – paznic la o branişte.
Brănişterul Duma (CDŞ, 1436) – boier moldovan.
brăţáre *f.* – lopăţele la vatale.
brăţeá *f.* – brăţară. La DLR.
brăţéle *f. pl.* – bulfee la jug.
brăzdá (a) – a zdrobi.
brăzdét *n.* – teren îmbrăzdat.
brăzdiţă *f.* – joc de copii: *de-a brăzdiţa.* La CADE.
brăzdós *adj.* – cu brazde mari.
brăzduí (a) – a brăzda. (V.Alecsandri).
brc *interj.* – bă.
brc *interj.* (de mirare) – bă!
breábîn *m.* – ghiocel. La DLR.
breáslă *f.* – meserie. La DLR.
breáză *adj.* – pată albă.
Brebi (BDŞ, 1490; CDŞ, 1400) – sat.
brec *n.* – trăsură cu patru roţi.
brehăí (a) – a lătra (cînele).
brehăí (a) – a trăncăni.
brehăitúră *f.* – lătrat.
brehní (a) – a scoate un sunet răguşit.
bresláji *m. pl.* – slujitori, paznici.
bresláş *m.* – asociat.
bresláş *m.* – deţinător de priseci.
breslaşi *m. pl.* – meşteri. La N.Ţurcanu.
brezătúră *f.* – pată albă în frunte.
brezént *m.* – pînză de cort.
brigadíri *m.* – chirovnic. La DLR.
brighidău *n.* – coadă la putinei.
briptă *f.* – briceag. La CADE.

brîscalcă *f.* – maşină de stropit.
brişcár *m.* – meşter de brişte.
brişcă *f.* – trăsură uşoară. La DU.
brişcúţă *f.* – brişcă mică.
brişculiţă *f.* – brişcă mică. La CADE.
britón *n.* – buclă.
britúlcă *f.* – încăpere pentru inventar.
brîncát *adj.* – slăbit de puteri, obosit.
brîncă *f.* – mînă. E x p r. **A merge (a se tîrî) în brînci** = a se mişca pe mîini şi picioare.
brîncă *f.* – ghiont. E x p r. **A-i da cuiva o brîncă** = a îmbrînci.
brîncă *f.* – purcel.
brînci (a) – a îmbrînci. La I.Creangă.
brînciş *adv.* – în patru labe. La CADE.
brîncórniţă *f.* – creţişori (plantă).
brîncúţă *f.* – mînuţă.
Brîndúşa (BDŞ, 1494) – nepoata lui Jurj.
Brîndza Nicolai (BDŞ, 1490) – negustor.
brînzári *m.* – păcurarul care face brînza.
Brînză (BDŞ, 1490) – sat în Bucovina.
brînzălcágă *f.* – săptămîna albă.
brînzăprins *m.* – lapte prins fără smîntînă.
brînzéle *f. pl.* – turte din brînză.
brînzéle *f. pl.* – brînză tocată cu diferite componente.
Brînzéşti – v. **Brînză** (sat).
brînzéturi *n.* – dare pentru domn.
brînzí (a) – a se înăcri.
brîscăí (a) – a stropi via, pomii.
brîu *n.* – curcubeu.
brîul babei *n.* – v. **brîu**.
brîul Mariei *n.* – v. **brîu**.
brîul lui dumnezeu *n.* – v. **brîu**.
brîul ciobanului *n.* – v. **brîu**.
brîul popii *n.* – v. **brîu**.
brîul domnului *n.* – v. **brîu**.
brîu de ploaie *n.* – curcubeu.
brîu pe cer *n.* – curcubeu.
brîul naşului *n.* – curea la căpeţea.
broájbă *f.* – nap.
broáscă *f.* – parte la cotigă.
broátec *m.* – brotac. La DU.
broboádă *f.* – basma.
brod *n.* – vad. La CADE.
brod *n.* – bac.
brodătúri *f. pl.* – altiţe la ie.
brodeálă *f.* – întîmplare.
brodéle *f. pl.* – broderii.
brodí (a) – a se potrivi. (DD).
brodí (a) – a pune la cale o afacere. E x p r. **pe brodite** = pe apucate.
brodi (a) – a se nimeri. (P.Ispirescu).
brodină (CDŞ, 1429) – vad.
brodíş *n.* – iarbă acvatică.
broghinţátă *adj.* – cu boabe mari.
broghínţă *f.* – bobiţă de poamă. (DD).
brojbán *m.* – căpăţînă de varză.
brojbănáş *m.* – căpăţînă de varză.
brójdi *m.* – v. **brojban**.
broscăí (a) – a sparge băşica (broasca) de sub limba vacii.
broscăríe *f.* – baltă cu multe broaşte.
Broscăríe *f.* – toponim (Glodeni).
Broscău *m.* – pădure pe moşia Goeni.
broscodí (a) – a alege pleava (calul).
bróşcă *f.* – piatră scumpă la inel.
broşteán *m.* – locuitor din satul Broasca.
Broşteni (CDŞ, 1438; BDŞ, 1491) – sat.
broşteásca *f.* – stil de înot.
brotác *m.* – broatec, broscuţă verde.
brotăcél *m.* – broscuţă verde.
broticíu *adj.* – verde-deschis.
brozolétă *f.* – brăţară.
brózbă *f.* – căpăţînă de varză.
brózdi *m.* – ciorbă de varză cu smîntînă.

brezovân *m.* – cult, cu studii.
brudár *m.* – cel care conduce un brod.
brudină (CDŞ, 1454) – vad.
brúdină *f.* – pod plutitor.
brúdină *f.* – taxă pentru trecere.
brúdnic *m.* – brudar.
brúdnic *adj.* – tînăr, necopt. La DU.
brudîu *m.* – minor.
brudîu *adj.* – necopt la minte.
brúft *n.* – prima tencuială. La DLR.
bruftuí (a) – a pune pînza în leşie.
bruftuí (a) – a tencui. La DLR.
bruftuiálă *f.* – ceartă. La DLR.
bruftuiálă *f.* – amestecătură pentru balamac.
bruh *interj.* – brr! (M.Eminescu).
brúitur *n.* – rolă.
bruji (a) – a glumi.
brumár *m.* – noiembrie.
Brumár (BDŞ, 1473) – prisaca lui ~.
brúmă *f.* – chiciură.
brumărél *m.* – septembrie/octombrie.
brumăriu *adj.* – verde-deschis.
brundói *n.* – plută din ierburi.
bruslúc *n.* – cojocel.
brústure – galben *m.* – cioroi.
bruş *m.* – bulgăre. La DLR.
bruştuiálă *f.* – noroi.
bruţac *n.* – rucsac.
bubán *n.* – tobă.
bubéric *m.* – plantă erbacee.
bubóinic *m.* – dracilă.
bubólnică *f.* – ghiocel.
bubuéţ *n.* – boabă. la CADE.
bubulác *m.* – trunchi gros.
bubulác *m.* – flăcău tomnatic.
bubulác *n.* – chirpici, lampac.
bubulác *n.* – tăvălug de fărămiţat.
buburúză *f.* – merişor.
buburúză *f.* – fărîmă. La DU.
bubuşlíe *f.* – boţ de aluat.
buc *m.* – fag. La DLR.
buc, búci *m.* – cîlţi. La DLR.
buc *m.* – pleavă de cereale. La DLR.
buc *m.* – clipă. E x p r. **Într-un buc** = într-o clipă. (I.Creangă).
buc *m.* – fag bătrîn. E x p r. **A fi de cînd bucii** = a fi foarte bătrîn.
bucál *n.* – garafă de 3 *l.*
bucata (DBŞ, 1503).
bucátă *f.* – jumătate. **Bucată de ocă** = jumătate de litru.
bucátă *f.* – fărămitură (de pîne).
bucátă (de carne) *f.* – ciozvîrtă.
bucáte *f. pl.* – avere. La DLR.
bucáte *f. pl.* – alimente, provizii.
bucáte *f.pl.* – mîncări. La C.Negruzzi.
bucáve *f. pl.* – jir.
bucăláie *f.* – oaie cu botul negru.
bucătăriţă *f.* – bucătăreasă.
bucăţelí (a) – a tăia în bucăţele.
bucăţí (a) – a crăpa (lemne) cu toporul.
bucăţí (a) – a tăia în bucăţi mici.
bucăţícă *f.* – momeală. E x p r. **L-a luat cu bucăţica** = l-a ademenit, l-a atras.
bucău *m.* – jir.
buccéá *f.* – scripete la stative.
búcfe *f. pl.* – litere.
búche *f.* – literă.
búche *f.* – boabă. E x p r. **A nu şti buche** = a nu şti nimic, nici o boabă.
búche *f.* – păcăleală. E x p r. **A fi cu buche** = a se potrivi bine.
buchélişte *f.* – pămînt neroditor.
buchér *f.* – prostănac. (I.Creangă).
bucherêşte *adv.* – ca un bucher.
bucheri (a) – a silabisi.
bucherie *f.* – alfabetizare.
buchét *n.* – fundă.

buchéturi *n. pl.* – flori la hainele nuntaşilor.
búchie *f.* – acelaşi (lucru).
búchili *n.* – buclă.
buchini (a) – a citi prost.
buchiri (a) – v. **buchini (a)**.
buchirófcă *f.* – rărirea sfeclei.
buchiseálă *f.* – chelfăneală.
buchisí (a) – a îmbrînci, a lovi.
buchiţăi *m. pl.* – pete mici.
búci *m. pl.* – cîlţi.
búcică *f.* – muchia toporului.
búcică *f.* – gaură la hîrleţ.
búcin *n.* – sirenă.
buciulíe *f.* – măciulie la bîtă.
Bucium Ion (CDŞ) – mare boier.
Bucium (BDŞ) – vistiernic.
buciúm *n.* – tub de metal. La CADE.
buciumá (a) – a şterge calul.
Buciumeni (CDŞ, 1424) – sat.
Buciumi (CDŞ, 1437; BDŞ, 1479) – sat.
buclér *n.* – buclă.
buclúc *n.* – belea, necaz. La DLR.
buclúcuri *n.pl.* – catrafuse.
buclucáş *adj.* – cîrcotaş. La I.Creangă.
bucoásă *adj.* – plină de scai (lînă).
bucoávnă *f.* – abecedar.
bucóucă *f.* – peptene femeiesc.
Bucoveni (BDŞ, 1468) – sat pe Simila.
Bucovina *f.* – partea de nord a Moldovei.
bucovínă *f.* – făget, pădure de fagi.
bucovineán *m.* – persoană din Bucovina.
bucovinéancă *f.* – femeie din Bucovina.
bucsái *m.* – rostogol (plantă).
búcşă *f.* – bucea. La DU.
Bucşă (CDŞs, 1459) – răzeş.
Bucşă (CDŞs, 1459) – sat.
Bucşăni (CDŞs, 1459) – sat.
Bucşăneşti (CDŞs, 1459) – sat.
Bucşeşti (CDŞs, 1456) – sat.
Bucurăuţi (CDŞ, 1392) – sat.
Bucureşti (CDŞ, 1427) – sat din preajma pădurii Neamţului.
bucşí (a) – a coase pe însăilătură.
bucşí (a) – a ticsi, a îndesa. La DLR.
bucşí (a) – a năpădi, a năboi (sîngele).
bucşí (a) – a se înghesui, a se îngrămădi.
bucşít *adj.* – ticsit, îndesat.
bucureşteán *m.* – ardei gras; gogoşar.
búcuri *m. pl.* – fagi.
bucuşí (a) – a bate zdravăn (pe cineva).
budácă *f.* – vas de încheagat caşul.
budácă *f.* – găleată de muls oile.
budácă *f.* – putină. (DD).
budaláş *n.* – putinei.
budálcă *f.* – putinei.
budáşcă *f.* – putinică.
budáşcă *f.* – butoiaş (pentru vin).
budáşcă *f.* – femeie corpolentă.
búdă *f.* – prăvălioară de lemn. La DLR.
búdă *f.* – cuşcă pentru cîne.
búdă *f.* – colibă. La DLR.
budăéş *n.* – putinei. La CADE.
budăi *n.* – vas din doage; găleată.
budăi *n.* – trunchi scobit. La DLR.
budăi *n.* – colac de piatră la puţ.
budăi (de scînduri) *n.* – ghizdele la puţ.
budăi *n.* – putinei.
Budăiul (BDŞ, 1473) – gîrlă.
budălác *n. pl.* – ciubere. (TD).
budălău *n.* – putinei. La DU.
budiháce *f.* – pocitanie, monstru.
budinéi *n.* – putinei.
buduhoálă *f.* – boală contagioasă.
buduhói *m.* – om gras. La CADE.
budulán *adj.* – prostănac, tulan. La CADE.

búdur *n.* – colac la puț; ghizd. La CADE.
budurói *n.* – ghizd la puț.
budurói *n.* – putină. La DU.
budurói *n.* – stup. (M.Sadoveanu).
Budzá (BDȘ, 1495) – răzeș.
buéstru *adv.* – dezordonat. E x p r. **A vorbi în buestru** = a vorbi fără rost, aiurea. **A merge în buestru** = a merge fără grație, necoordonat (omul).
buf *n.* – buclă.
buf *interj.* – zgomotul unei căderi.
bufăică *f.* – pufoaică.
bufánt *adj.* – buclat (păr).
búfă *f.* – sarma de post. La CADE.
bufécie *n.* – bufet (mobilă).
Bufești (CDȘs, 1497) – deal.
bufétnic *n.* – bufet (mobilă).
búflă *f.* – buclă.
búflic *n.* – v. **buflă**.
buft *n.* – stomac de mamifere. La DLR.
buft *n.* – stomac la vită.
buftălău *m.* – nesățios. La CADE.
búfte *adv.* – prea sătul. *Sătul bufte.* (DD).
búftea *n.* – buflea. La DU.
buftí (a) – a se umfla. (DD).
buftí (a) – a se îndopa.
buftít *adj.* – umplut, plin (de ceva).
buftós *adj.* – gras, grăsan.
búgă *f.* – dobitoc. La N.Țurcanu.
búgă *m.* – buhai. La CADE.
bugăt *adj.* – destul. La CADE.
bugeác *n.* – stepă secetoasă.
Bugeác *m.* – colț; peninsulă; toponim (Izmail).
bugeác de pădure *n.* – piedicuță.
bugecéni *pl.* – bugeaclîi (CM).
búged *adj.* – buhav, buhăit. La DLR.
bugezi (a se) – a se umfla de băutură.
bugigeán *m.* – tătar din Bugeac.
bugini (a) – a zace. La CADE.
bugorcél *n.* – cîrlig de pescuit.
buh *n.* – veste. E x p r. **A-i merge buhul** = a-i merge vestea.
buh *n.* – burtă la cal.
buháb *adj.* – grăsan. (Al.Vlahuță).
buhái *m.* – taur. La DLR.
buhái *n.* – instrument popular: o putinică cu un singur fund de piele. La DLR.
buhái *m.* – lăstar de vie neroditor.
buhái *n.* – tulpină de ceapă.
buhái *n.* – rindea lungă.
buhái *m.* – bondar mare.
buhái *n.* – plută la matiță.
buhái *n.* – vargă arcuită la coasă.
buhái-de-baltă. – broască de baltă.
buhái-de-baltă. – pasăre de baltă.
buháș *m.* – brad mic. La CADE.
Buhaiul (CDȘs, 1491) – deal.
Buhaiul (CDȘs, 1491) – vale.
búhă *f.* – bufniță. (M.Sadoveanu).
búhă *f.* – cucuvea.
búhă *f.* – păr zbîrlit.
búhă *f.* – ochi. E x p r. **O pus buha pe mine** = a pus ochiul pe mine.
buhăcș *m.* – buhai mic. La DLR.
Buhăcești (CDȘ, 1436) – sat pe Răut.
buhăí (a) – a plînge.
buhăí (a) – a se face buhav.
buhăiálă *f.* – faptul de a buhăi; plîns.
buhăiálă *f.* – faptul de a se buhăi.
buhăiáș *n.* – colț de matiță.
buhăít *m.* – umflat. (M.Sadoveanu).
buhănós *n.* – stomac la bovine.
buhărdán *n.* – burtă la cal.
buhăví (a) – a se umfla la față.
buhăvíe *f.* – starea celui buhav.
búhnă *f.* – buclă.
búhnă *f.* – bufniță. La DLR.
búhnet *n.* – zgomot înfundat.

buhní (a) – a trînti. (DD).
buhní (a) – a da buzna (pe uşă).
buhní (a) – a bubui, a tuna.
buhní (a) – a exploda.
buhní (a) – a plesni un cerc.
buhón *n.* – stomac la vită.
buhón *n.* – burtă mare.
buhós *adj.* – ciufulit, zbîrlit.
buhuí (a) – a bubui.
bucci (a) – a-i merge bine.
buiác *m.* – lăstar de vie neroditor.
buiác *m.* – taur.
buiác *adj.* – nebunatic. La DU.
buiác *adj.* – zburdalnic.
buiguíre *f.* – vorbire într-aiurea.
buimác *adj.* – zăpăcit. La I.Creangă.
buimátic *adj.* – zăpăcit.
buimăceálă *f.* – ameţeală. La C. Negruzzi.
Buimăceni (BDŞ, 1492) – sat.
buimăci (a) – a se zăpăci. La P.Ispirescu.
bujdă *f.* – cocioabă. La DU.
bujdeáucă *f.* – căsuţă bătrînească.
bujeniţă *f.* – păstramă. La DLR.
Bujor (BDŞ, 1490, 1499) – pîrîu.
Bujor (CDŞs, 1489) – vale.
Bujor (BDŞ, 1468) – sat.
Bujoreni (CDŞs, 1472) – „sat unde a fost Bujor".
Bujorăşti (CDŞs, 1472) – deal.
Bujorăşti (CDŞs, 1472) – vale.
Bujorăşti (CDŞs, 1472) – moşie.
bujór *m.* – mac.
bujór *m.* – trandafir.
bujorár *m.* – poreclă ţăranilor.
bulái *n.* – prăjină la fîntîna cu cumpănă.
bulán *n.* – galben-închis (cal).
buláucă *f.* – ghioagă, bîtă.
buláucă *f.* – măciulie la bîtă.
buláucă *f.* – ac de siguranţă.
búlă *f.* – ciomag cu măciucă la capăt.
búlă *f.* – măciulie la bîtă.
Bulboaca *f.* – localitate în raionul Anenii Noi.
bulboacă (CDŞ, 1428; BDŞ, 1499) – adîncitură (de teren).
bulboácă *f.* – apă stătătoare.
bulboácă *f.* – vîrtej de apă.
bulboánă *f.* – loc adînc îngtr-o apă.
bulbucát *adj.* – ridicat, umflat.
bulburós *n.* – urcior de lut pentru apă.
buleándră *f.* – haină veche.
buleándră *f.* – femeie desfrînată.
bulearcă *f.* – vin de calitate proastă.
bulearcă *f.* – posleţ (rachiu). La DLR.
bulée *n. pl.* – beţe de floarea-soarelui.
bulendrár *m.* – strînge bulendre.
buléndre *f. pl.* – boarfe, catrafuse.
bulgărcásca *f.* – dans popular.
bulgărie *f.* – legumărie. La DLR.
bulgúr *n.* – crupe de grîu.
bulgúr *n.* – mîncare. La E.Voronca
bulgúr *n. bulgur de păpuşoi.* (DD). – porumb măcinat mare.
bulgúr *n.* – urluială.
bulhác *n.* – baltă; iezer de pădure.
Bulhac (BDŞ, 1473) – gîrlă.
Bulhac *n.* – denumiri de localităţi în raioanele Rîşcani şi Ungheni.
Bulháca *n.* – toponim pe moşia satului Pîrjolteni.
bulhăcél *n.* – bulhac mic.
bulichér *n.* – cuţit mare tocit.
bulihári *m.* – uliu. La DD.
buliháre *f.* – pasăre. La V.Vasilache.
bulţ *m.* – bulgăre. La CADE.
bulúc *n.* – toalpă. La CADE.
bulucí (a) – a se aduna. (Gr.Ureche).
bulucí (a) – a merge buluc (bobocii).

bulughínă *f.* – cartof. La DLR.
bulubúc *n.* – băltoacă de apă.
bulziș *adv.* – într-un singur rînd.
bumb *m.* – nasture. La DU.
bumb *m.* – pastilă.
bumbărcáță *f.* – băligar de oaie.
bumbărcáză *f.* – v. **bumbărcață**.
bumbăsári *m.* – paznic.
búmbi-galbeni *n.* – vetrice.
bumbișór *m.* – bumburez (plantă).
bumbíu *adj.* – violet.
Bumbota (CDȘ, 1437) – sat.
Bumburești (CDȘs, 1493) – sat.
búmburi *m. pl.* – nasturi.
bumburúț *m.* – cocoloș.
bumbúșcă *f.* – boboc de floare la pom.
bumbușór *n.* – mîner la sertar.
bumbúț *n.* – căpăcel la rotițele plitei.
bumbúț *m.* – mîner la sertar.
búnă-dimineața *f.* – plantă decorativă.
bunătăciós *adj.* – bun la inimă.
buncanáși *m. pl.* – boi. (TD).
búncă *f.* – vas.
buncăí (a) – a mugi. (TD).
buncălăí (a) – a se jelui.
buncăluí (a) – a mugi.
bunchiní (a) – a migăli. La CADE.
búndă *f.* – cojocel. (M.Sadoveanu).
búndă *f.* – cojoc lung. La DLR.
bundolíță *f.* – pieptar din piele de miel.
bunétă *f.* – scufiță.
búnget *n.* – desiș de pădure.
búngher *n.* – buncher.
bunghi *m. pl.* – nasturi. La CADE.
bunghí (a) – a privi atent. (Săptămîna).
bunghișori *m. pl.* – nasturi. La CADE.
bunghíță *f.* – cojocel scurt.
buníță *f.* – bunică.
bunt *n.* – răzvrătire.
buntáș *m.* – rebel. (V.Alecsandri).
buntuluí (a) – a chema masele la violență.
buntuluí (a) – a se răzvrăti.
buntuluí (a) – a se tulbura.
buntúșnic *n.* – răzvrătit.
bunúț *adj.* – bunicel. La CADE.
buor (BDȘ, 1479, 1490) – însemn.
Buoreanul (BDȘ) – comis.
Buori (BDȘ, 1491) – sat.
búpcă *f.* – bobiță de struguri.
burá (a) – a ploua mărunt.
burát *n.* – mașină de cernut.
burát *n.* – ursoaică (în pod).
buratic *m.* – brotac. La DU.
burátic *m.* – gîndac care preveste ploaia.
burátic *m.* – greer de cîmp.
burátic *m.* – coș la moară.
buraticíu *adj.* – verde-saturat.
búră *f.* – ploaie măruntă.
búră *f.* – stropitoare.
búră *f.* – cange.
búră *f.* – negură.
burcáci *m.* – sfredel pentru copci.
burcanós *adj.* – mare, gras (ardei).
burcáș *m.* – care poartă burcă.
búrcă *f.* – haină lungă de pănură.
búrcă *f.* – cojoc. La DLR.
búrcic *n.* – sfredel de tîmplărie.
burcóucă *f.* – drum pietruit.
burcuít *adj.* – pietruit.
burcușoáră *f.* – burcă mică. La DLR.
burcút *n.* – apă minerală.
burdău *adj.* – roșu-închis.
burdiúh *n.* – burta calului.
burdiúh *n.* – sfredel de lemnărie.
burdói *m.* – lup. (TD).
burduál *n.* – burtă la cal.
burdúh *adj.* – vișiniu, vișină-coaptă.

burdúh *n.* – gura vintirului.
burdúh *n.* – coș de prins pește.
burdúh *n.* – copcă. (TD).
burduháș *n.* – burduf mic. La CADE.
burduhăní (a) – a sfîșia.
burduhós *adj.* – burtos. (I.Creangă).
burdúlca *m.* – burtos (om).
burdușálă *f.* – faptul de a se burdușî.
burdușél *n.* – burduf mic.
burdușí (a) – a umple ceva îndesînd.
burdușí (a) – a snopi în bătaie.
burechíțe *f. pl.* – colțunași cu carne.
burédzi *m. pl.* – ciuperci.
burête *f.* – plută. *Dop de burete.* (DD).
burête *f.* – pistrui.
burête *m.* – ciupercă.
burezá (a) – a ploua rar. La DELM, DD.
burezát *adj.* – plouat.
Burghele (BDȘ) – comis.
burghiéș *n.* – sfredel mic.
burhái *n.* – ceață rară, după ploaie.
burhán *n.* – burtă.
burhói *n.* – iarbă la fundul apei.
burhún *n.* – stomac de porc umplut.
buríc *n.* – căpăcel la fitilul lămpii.
buríc *n.* – ombilic. E x p r. **A căta cu buricu, dar n-ai văzut cu ochii** = a nu fi atent.
buríc *n.* – ridicătură în mijlocul arăturii.
buricél *m.* – legătură la crucea carului.
buríu *n.* – stropitoare.
burlác *m.* – văduvoi.
burlác *m.* – bărbat fără căpătîi.
burlác *m.* – bărbat pripășit în alt sat.
burlác *m.* – nătărău.
burlác *m.* – flăcău neînsurat. La DU.
burlăcí (a) – a duce viață de burlac.
burlăcíe *f.* – viață de burlac. La DU.
burlán *n.* – conductă de apă.
burlău *n.* – muscă folosită ca nadă.
burluéș *n.* – urcioraș.
burlúi *n.* – urcior de lut pentru apă.
burlúi *n.* – gît lung și strîmt la urcior.
burlúi *n.* – țîță la coasta urcioarului.
burlúi *n.* – jghebuleț la gura cănii.
burlúi *n.* – cană cu jghebuleț la gură.
burlúi *n.* – jgheab la teasc.
burlúi *n.* – gîtul sticlei lămpii cu gaz.
burlúi *n.* – țeavă, gîtul pîlniei. La DU
burlúi împletit *n.* – damigeană.
burnujél *n.* – palton scurt femeiesc.
burnúz *n.* – haină femeiască cu blană.
bursác *n.* – cute.
bursúc *m.* – om, copil mic de statură.
bursúc *m.* – mizantrop.
bursúcă *f.* – plantă erbacee.
bursúne *f.* – un fel de rugină.
burși (a) – a trăncăni; a bodogăni.
búrtic *n.* – rindea cu daltă mică.
burtúc *n.* – groapă pentru pește prins.
burtúcă *f.* – gaură făcută în gheață.
bușánca *f.* – joc popular.
burúc *n.* – stropitoare.
buruiéze *f. pl.* – ciuperci.
burunciúc *m.* – ață din gogoașe.
burundúc *n.* – curmei scurt.
burungiúc *n.* – borangic.
burunóc *m.* – brebenoc.
burutușíu *adj.* – galben-deschis.
burzói *n.* – albină.
burzuluí (a) – a se răsti. La DU.
burzuluí (a) – a se răscula.
burzuluiálă *f.* – răzmeriță.
burzuluít *adj.* – aprins de mînie.
búsna *f.* – năvală. E x p r. **A da busna** = a năvăli. La I.Creangă, Al.Vlahuță.
busnát *adj.* – gras (la față).
busnát *adj.* – bucălat. (C.Hogaș).

búsuă *f.* – grămadă, droaie.
bústa *adv.* – buluc. La DU.
busuioácă *f.* – struguri.
busuioácă *f.* – vin de busuioacă.
busuiócul *m.* – dans popular.
busuiócul *m.* – melodie.
busurmán *m.* – persoană de altă religie în raport cu cea musulmană.
buş *m.* – bulgăre. La CADE.
buşí (a) – a îmbrînci, a trînti. E x p r. **A-l buşi pe cineva rîsul** = a-l apuca pe cineva un rîs nestăpînit.
buşitúră *f.* – izbitură, îmbrîncitură.
buşnéag *m.* – prăpastie.
buşteán *m.* – scorbură.
Buşteanul (BDŞ, 1483) – răzeş.
buştihán *n.* – buştean. La DLR.
but *n.* – piatră de construcţie.
butác *adj.* – cu coarne scurte şi groase.
butác *adj.* – neghiob, greu de cap.
bután *m.* – butaş de viţă de vie.
butár *m.* – dogar.
bútcă *f.* – trăsură de lux. La DU.
bútcă *f.* – cuşcă pentru cîne.
butcós *adj.* – îndesat.
búte *adv.* – sătul, plin.
Buteşti, deal.
buterbród *n.* – tartină.
buti (a) – a ţîşni. La CADE.
bútie *adv.* – umflată (vaca).
bútie *f.* – butoi mare.
butlágă *f.* – vas mare scobit.
butlágă *f.* – butoi de metal de 200 *l.*
butlăci *f. pl.* – butoaie mari.
butnár *m.* – dogar.
Butnăreşti (BDŞ, 1499) – sat.
butnărie *f.* – dogărie. La DLR.
butnărit *n.* – meseria butnarului.
butoéş *n.* – butoi mic. La CADE.
butón *n.* – mîner la sertar.
butonáş *n.* – v. **buton**.
butúc *n.* – căpăţîna roţii. La DU.
butúc *m.* – talpă la stative.
butúc *m.* – val la fîntînă.
butúc *m.* – origine, început.
butúc *m.* – pachet de cărţi.
butúc (în foc) *m.* – năclad. La CADE.
butúc *m.* – tutuc. La CADE.
Butucăria (BDŞ, 1489) – sat.
butucănós *adj.* – butucos. La DU.
butucéi *m. pl.* – scripţi la stative.
butucí *m. pl.* – lemn pentru şindrilă.
butuít *adj.* – scorburos.
butulác *m.* – buturugă.
butulác *m.* – butuc pe care se ciopleşte.
butulác *m.* – talpă la polobocul plin.
butulác *m.* – mai de bătătorit pămîntul.
butulăşi *m. pl.* – bucăţi de lemn tăiat.
butulăşí (a) – a tăvălugi ogorul.
bútură *f.* – scorbură în copac.
búturi *m. pl.* – mobilă.
Buzaţi (BDŞ, 1470) – sat.
Buzdugan (CDŞ, 1446) – sălaş.
buzdugán *n.* – ghioagă de fier, armă de luptă; semn al puterii politice domneşti.
buzdugán *n.* – mai de crăpat lemnele.
buzdugán *n.* – ciocan mare.
buzdugăní (a) – a bate. (TD).
búzna *adv.* – năvală. E x p r. **A da buzna** = a năvăli pe neaşteptate.
buzoáe *f.pl.* – buze mari.

C

cabá *f.* – căpăţînă de varză.
cabá *adj.* – lucrat bine (pămînt).
cabác *m.* – dovleac galben.
cabác balán *m.* – dovleac alb.
cabác de borş *m.* – dovleac.
cabácică *f.* – dovlecel.
cabácic *m.* – dovlecel.
cabacióc *m.* – dovlecel.
cabaniţă *f.* – mantie scumpă, purtată de domnitori. La M.Costin.
cabardínca *f.* – dans popular caucazian.
cabáz *m.* – mucalit. La DU.
cabazlîc *n.* – glumă.
cabazlîcári *m.* – ştrengar.
cablúcă *f.* – vargă la coasă.
cacadîr *n.* – măcieş.
cacealău *n.* – sucitor.
caceác *adj.* – înclinat.
caceálcă *f.* – tăvălug de fărîmiţat.
caceálcă *f.* – tăvălug de treierat.
caceálcă *f.* – sucitor.
caceálcă *f.* – val (vîrtej) la puţ.
caceálcă *f.* – unealtă de înfoiat pînza.
caceálí (a) – a tăvălugi (ogorul).
caceálí (a) – a întinde turta de aluat.
cachiu *adj.* – nătărău.
cachíu *adj.* – galben-verzui.
cácică *f.* – spic de porumb.
caciorí (a) – a se murdări, a se terfeli.
caciúlă *f.* – pălărie la răsărită.
cádă *f.* – vană. La CADE.
cádă *f.* – ciubăr.
cádă *f.* – albie.
cádcă *f.* – cadă mică.
cadélniţă (BDŞ, 1462) – afumătoare.
cadînă *f.* – pepene verde.
cadoálă *f.* – sfoară la mreaja.
cadoálă *f.* – frînghie la năvod.
cadrealáş *n.* – covoraş în pătrăţele.
cadrél *n.* – v. **cadrealaş**.
cafás *n.* – loc în biserică. La DU.
cafea-arsă *adj.* – cafeniu-închis.
caféinic *n.* – cană.
cafélnic *n.* – cană.
caféncic *n.* – v. **cafenic**.
cafengíu *m.* – cafegiu.
cafénic *n.* – cană.
caftán *n.* – jachetă femeiască de lînă.
caftán *n.* E x p r. **A da (lua) caftan de domnie** = a-l face domn sau mare dregător. – Manta albă lungă, împodobită cu fire de aur.
caftán *n.* – haină boierească (CM).
cahát *n.* – şiră de porumb.
cáhlă *f.* – închizător de metal la sobă.
cáhlă *f.* – hogeag.
cáhlă *f.* – ursoaică.
cáhlă *f.* – lucarnă.
cáhlă *f.* – coşul cuptorului. La DLR.
cahleáncă *f.* – cahlă.
cahuleán *m.* – persoană din Cahul.
caiélă *f.* – caia.
cái primári *m. pl.* – mică petrecere.
caiéică *f.* – caia; cui la potcoave.
caiîrlîc *n.* – inflamaţie (la gît, la obraz).
cáilă *f.* – tîrnăcop.
caimác *n.* – smîntînă.
caimacám *m.* – locţiitor al domnului. (I.Neculce).
caimán *m.* – şef al unei echipe de tăetori la pădure.
cairlîc *n.* – gîlcă.
caiúc *n.* – luntre mare.
caiútă *f.* – v. **caiuc**.
caiúţ *n.* – cleşte de rufe.
caiúţ *n.* – libelulă.
caiúţ *n.* – greier de cîmp.

cal *m.* – ursoaică (în pod).
calabalîc *n.* – gloată. (I.Neculce).
calabalîc *n.* – lucruri diferite.
calabalîc *n.* – ceartă.
calabătină *f.* – groapă de apă pe drum.
calacatîri *m.pl.* – încălțăminte grosolană.
calacioc *n.* – buclă.
calagică *f.* – prăşitoare de rărit.
calai *m.* – cositor.
calaicán *n.* – chiclaz. La CADE.
calamandrós *n.* – harababură.
calancéă *f.* – pătul la vie.
calapár *n.* – calomfir.
calapăr *n.* – izmă. La DU.
calaréţ *m.* – vornicel.
cálă *f.* – cahlă.
calcán *n.* – fronton (la cerdac).
calcatîr *m.* – catîr.
cald *n.* – căldură.
caldáre *f.* – copcă.
caldáre *f.* – ceaun de mămăligă.
cále *f.* – petrecere. E x p r. **A face cale** = a petrece după nuntă.
cále primără *f.* – v. **cale**.
cálea mînzului *f.* – vizită la părinții nevestei.
caleáscă *f.* – cotigă.
caleáşcă *f.* – trăsură uşoară cu două roți.
caleátcă *f.* – trăsură.
cálfă *f.* – căpetenie.
cálfă *f.* – conducătorul cetei de flăcăi-urători.
cálfă *f.* conducătorul trupei de teatru.
cálfă *f.* – organizatorul jocului în sat.
calic *adj.* – sărac. La DU.
calicéală *f.* – încăierare.
calicí (a) – a zobi. La CADE.
calicí (a) – a schilăvi, a ologi. La TDRG.
calidór *n.* – cerdac.
calidór *n.* – tindă.
calim *n.* – mlădiță altioită.
calimúr *n.* – v. **calim**.
calindrói *m.* – ştrengar. La DU.
calipóp *m.* – libelulă.
calistírcă *f.* – săpăligă.
calîf *n.* – coş de pernă.
calîm *n.* – răscumpărare pentru mireasă.
calîm *n.* – cîştig ilicit.
calîp de chirpici *n.* – formă pentru chirpici.
calóncă *f.* – stîlp la streaşina casei.
calp *adj.* – falsificat, fals.
Calu (BDŞ, 1481) – sat.
cálu-batiuşchii *m.* – libelulă.
cálu-boerului *m.* – libelulă.
caloián *m.* – mică statuetă de lut (lemn).
calțavétă *f.* – jartieră.
calúp *n.* – calapod (la cizmărie). La DU.
calúp *n.* – bucată de săpun.
calúp de ceară *n.* – turtă de ceară.
calusceán-de-deal *m.* – greier de cîmp.
calúş *n.* – cîrlig de rufe.
calúş *n.* – nasture de lemn.
camarári *n.* – crin.
camáş *m.* – bocanc.
camáşi *m. pl.* – ghete bărbăteşti.
camănă *f.* – dare pentru vînzarea cerii, apoi pentru crîşme. DIM.
cambóică *f.* – cămaşă bărbătească.
caménă *f.* – pomuşoară.
camenceán *m.* – din satul Camenca.
cameniceán *m.* – din Cameniţa, azi Cameneț-Podolsc.
caméşă *f.* – foi de porumb.
camfórcă *f.* – cenuşar.
camfórcă *f.* – cerc la plită. La DLR.
camfórcă *f.* – lucarnă.
camînă *f.* – frînghie la năvod.

camód *n.* – garderobă.
campót *n.* – dulceață.
camsólă *f.* – capăt la coardă.
cámușcă *f.* – piatră scumpă la inel.
canáf *n.* – ciucure.
canáhi *m. pl.* – canafuri, ciucuri.
canál *n.* – hîndichi în jurul gardului.
canalúș *n.* – jgheab la teasc.
canápcă *f.* – pat de lemn cu speteze.
canará *f.* – păşune grasă. La CADE.
canát *n.* – frînghie groasă; odgon.
canát *n.* – frînghie la mreajă.
canát *n.* – ştreang (la gura de ham).
canațúică *f.* – cană de lut.
cánă de bocnă *f.* – vas de lut.
cancéu *n.* – urcior de lut.
candrél *n.* – v. **cadrealaș**.
cándilă *f.* – candelă. La CADE.
cancă *f.* – cep.
canféte *f. pl.* – bomboane.
canféturi *f. pl.* – v. **canfete**.
canfórcă *f.* – căpăcel la fitilul lămpii.
canfórcă *f.* – cerc (la plită).
cángă *f.* – furcă de fier cu două coarne.
cánge *f.* – prăjină cu cîrlig. La I.Slavici.
canjéu *n.* – partea de sus a furcii de tors.
canóucă *f.* – stropitoare.
cant *n.* – încheietură pe acoperiş.
cantárcă *f.* – căpăstru.
cantari (CDŞ, 1446) – venit, cîştig.
cantóvcă *f.* – jgheab făcut cu rindeaua.
cantramá *f.* – căpăstru.
cantramá *f.* – căpețea.
cánură *f.* – fire de lînă după peptănat.
capác de her *n.* – gurar (la cuptor).
capác de răsărită *n.* – pălăria floriisoarelui.
capángă *f.* – laț, cursă pentru păsări.
capatári *n.* – sfredel mic.
capáucă *f.* – cățea de vînătoare.
capcână *f.*– cursă de şoareci. La DU.
capchiu *adj.* – capiu. La CADE.
capéici *f. pl.* – bani mărunți.
cápie *adj.* – bolnavă de căpială.
cápiște *f.* – templu. La M. Kogălniceanu.
cápiță *f.* – curele la îmblăciu.
capíțuri – v. **capiță**.
capiuliúșcă *f.* – căpăcel la lămpă.
caplécică *f.* – gămălie la cui.
capót *n.* – haină de casă (feminină).
capót *n.* – învelitoare de pînză.
capót *n.* – rochie.
cápra *f.* – obicei de anul nou.
cápră *f.* – personaj deghizat. CADE.
cápră *f.* – cumpănă (la fîntînă).
Caprei (CDŞ, 1425) – dumbravă.
captál *n.* – pălărie la floarea-soarelui.
captalán *m.* – plantă. La DU.
captár *n.* – coajă de brad la găleată.
captár *n.* – stup.
captáre *f.* – prisacă.
captári *n.* – sfredel mic.
cápte *n. pl.* – capete.
captúr *n.* – bonetă femeiască.
cápțe *f. pl.* – curele la îmblăciu.
cápți *m. pl.* – papuci de casă.
capșúg *n.* – băşica porcului.
capusneác *n.* – varză tocată prăjită.
capúsnic *n.* – grădină cu varză.
carabăț *m.* – larva țînțarului. La CADE.
carábușcă *f.* – cutioară. La CADE.
caracúdă *f.* – caras.
caracúdă *f.* – droaie (de copii).
caracujioáră *f.* – cărăşel.
caráfcă *f.* – vintir din trei vintire.
caráftă *f.* – picior la războiul de țesut.
caragánță *f.* – coțofană.
caraghióz *adj.* – smolit (la față).

caralàimic *n.* – gîlcă.
caralámbă *f.* – gulie. La DU.
caraléucă *f.* – altoi.
caramân *adj.* – corbiu.
caramídă crudă *f.* – cărămidă nearsă.
caráne *f. pl.* – felii.
caranfil *m.* – garofiță.
carántie *f.* – pătul la vie.
carantín *n.* – v. **carantic**.
carapétice *f. pl.* E x p r. **Cal cu carapetice** = cu picioarele bălăi; pintenog.
carápnic *n.* – cocină pe stîlpi.
carás *m.* – peşte de baltă. La DU.
carás *n.* – beschie.
caráscă *f.* – picior la stative.
caraúl *n.* – ungher de pedeapsă.
caraúlă *f.* – factor poştal.
caravánă *f.* – dric.
cárbă *f.* – umăr la ferestrău.
carboánță *f.* – carboavă, rublă. La DU.
carboávă *f.* – rublă. (I.Creangă).
carbonád *m.* – pastramă.
carbuitúră *f.* – v. **carbă**.
carbúră *f.* – ghivent.
carcaliu *n.* – pescuit cu năvoade.
carcán *n.* – pat la vîrtelniță.
carcán *n.* – grămadă de fîn într-o furcă.
cárci *n.* – rădăcină de salcie.
cardón *n.* – canton.
cardón *n.* – carton.
carétcă *f.* – trăsură (cu patru roți).
cariér *n.* – năsîpărie.
carîc *n.* – strat de legume.
carîc *n.* – val de pămînt.
carîc *n.* – răzor.
carîc *n.* – brazdă irigabilă.
carîc *n.* – canal pentru apă la legume.
carîm *n.* – fuscel la loitră.
carîm *n.* – druc lateral la scară.
carîm *n.* – război de ales covoare.

Carîmbu Drăguş (BDŞ, 1497) – boier.
carîtáş *m.* – surugiu.
carîtă *f.* – trăsură.
carmác *n.* – unealtă de pescuit. La DU.
carníc *n.* – poiată.
carnizári *n.* – rindea cu daltă în figuri.
carníznic *n.* – v. **carnizari**.
carnizóucă *f.* – v. **carnizari**.
carnízuri *n. pl.* – ornamente la streaşină.
carp *m.* – carpen.
Carp (BDŞ) – vornic de poartă.
carpétcă *f.* – şosete.
Carpinului, gura (CDŞ, 1437) – pîrîu.
carsîncă *f.* – basma simplă de bumbac.
cartál *n.* – vultur.
cárte *f.* – scrisoare. (M.Eminescu).
cárte *f.* – scrisoare. (DD).
cartínă *f.* – film.
cartíncă *f.* – portret mare, în ramă.
cartoáple *f. pl.* – cartofi.
cártocică *f.* – fotografie.
cártocică *f.* – portret în ramă.
cartofár *m.* – vierme alb de cartofi.
cartofélniță *f.* – coropişniță.
cartófişte *f.* – cartofărie.
cartóflă *f.* – cartof.
Cartofleánca – mahala în satul Grinăuți-Moldova.
cartofleáncă *f.* – plăcintă cu cartofi.
cartóflişte *f.* – v. **cartofişte**.
cartúz *n.* – şapcă cu cozoroc, chipiu.
căruceán *n.* – roabă.
carúdă *adj.* – culoare a solzilor.
cáruri *n. pl.* – care (vehicule).
carvasará *f.* – vamă instituită de turci în Moldova.
casáp *m.* – măcelar. La DU.
casáp *m.* – ucigaş. La N.Țurcanu.

cásă *f.* – gospodărie.
cásă întorlocată *f.* – familie de soți recăsătoriți.
casă bătută în cheptene *f.* – casă acoperită cu stuf.
caschét *n.* – pălăria florii-soarelui.
casîncă *f.* – broboadă cu flori. La DLR.
casîncă *f.* – basma albă.
casîncă *f.* – năframă.
casîncúță *f.* – basma albă în trei colțuri.
cásnic *m.* – om de al casei, căsean.
castálă *f.* – castană. La CADE.
castíncă *f.* – basma de bumbac.
castiól *n.* – catifea.
castrón *n.* – cratiță înaltă.
castronél *n.* – cratiță (de aluminiu).
castrúgă *f.* – cratiță.
castrúlcă *f.* – cratiță cu coadă.
castrúle *f.* – cratiță.
castrúle de ceaun *f.* – oală (de schijă).
castrúle pletcă *f.* – cratiță joasă.
castrulíță *f.* – cratiță (de aluminiu).
castúrlă *f.* – oală (de schijă).
cáșcă *f.* – spic de porumb.
cáșcă *f.* – fofează.
caşíc *n.* – mertic pentru vama la moară.
caşíță *f.* – cutie pentru sare.
caşmír *adj.* – cafeniu-roşietic.
caşolcă cu toartă *f.* – coş împletit.
caşt *n.* – săpăligă.
cáște *f. pl.* – aripi la vîrtelniță.
caştet *n.* – pălăria florii soarelui.
cáșten *n.* – cîrjă.
caşúchi *adj.* – nătărău.
cáșul-vrăbiei *m.* – cucută.
catalici *f. pl.* – picioroange. La CADE.
catalíg *n.* – picior mare.
catalíg *n.* – patină.
catalíg *n.* – piciorong.
catalíge *f. pl.* – picioroange.
catalíge *f. pl.* – papuci de casă.
catánă *f. şi* – soldat. (I.Creangă).
catarámă *f.* – curea.
catárcă *f.* – loitrac.
catárgă *f.* – roabă.
catarigă *f.* – picioroange. La CADE.
catarói *n.* – guturai, gripă.
cátcă *f.* – putină.
catérgă *f.* – galere. *Îi certa cu caterga în toată viața lor.* (Pravila lui Vasile Lupu).
catergár *m.* – ticălos, pungaş.
caterincă *f.* – flaşnetă. La CADE.
catigorie *f.* – clevetire. La V. Alecsandri.
catîr *m.* – cal mare, puternic.
catîroáică *f.* – catîrcă.
catîrós *adj.* – noduros, cioturos.
catrínță *f.* – fotă dublă. La DU.
catrínță *f.* – vîlnic.
catrinúțe *f. pl.* – micşunele.
catúşcă *f.* – mosor (de carton).
catúşcă *f.* – mosorel (de lemn).
catuşcúță *f.* – lădiță, cutiuță.
caţánă *f.* – bancă la mijlocul luntrei.
caţáp *n.* – rus.
caţará *f.* – buclă.
caţaveică *f.* – scurteică.
caţă *f.* – băț cu cîrlig.
cáţă *f.* – cange.
caţúrcă *f.* – car mare.
cáuă *f.* – vrăjitoare. La DU.
cáuă *f.* – babauă de speriat copiii.
cáulă *f.* – plută mică. La CADE.
caún *n.* – pepene galben.
cavál *n.* – strat de legume.
cavál *n.* – val de pămînt.
cavál *n.* – brazdă.
cavéi *n.* – cafea.

cazlămá *f.* – mîncare din carne de oaie.
cazác *m.* – persoană din populația liberă din bazinul Niprului. (I.Neculce).
cazachíncă *f.* – bluză femeiască.
cazacínă *f.* – dans ucrainean.
cazacióc *n.* – dans ucrainean.
cazacliu *m.* – negustor din ținutul cazacilor.
cazán *n.* – căldare.
cazán *n.* – șiștar.
cazán *n.* – oală de schijă.
cazán *n.* – ceaun.
cazán mare *n.* – copcă pentru năvod.
cazán moldovenesc *n.* – ceaun cu urechi și toartă de fiert mămăliga.
cazán rusesc *n.* – oală de schijă (fără urechi).
cazánă *f.* – căldare.
cazánă *f.* – vas mare pentru fiert țuica.
cazánă *f.* – oală de schijă.
cazánă *f.* – ceaun de mămăligă.
cazanél *m.* – ceaun mic.
cazanél *n.* – ceaun (de mămăligă).
cazanéț *n.* – cazan mic.
cazánie *f.* – carte de predici.
cazapúh *n.* – țesătură, un fel de catifea.
cazmá *f.* – tîrnăcop. La DLR.
cazmá *f.* – teslă (DD).
cazmán *n.* – tîrnăcop.
căbărá *f.* – pojghiță de gheață.
Căcărază Jurja (BDȘ, 1487) – boier.
căcăsdér *n.* – măcieș. La DU.
căceli (a) – a se rostogoli (cînele).
căceli (a) – a se zvîrcoli.
căchití (a) – a face căpițe.
căciugă *f.* – cegă. La DU.
căciulíe *f.* – căpățînă de usturoi.
căciulíe *f.* – măciulie de mac.
cădă**țúe** *f.* – cadă mică.
cădú**șcă** *f.* – cadă mare.
cădă**zăț**ú**ică** *f.* – putină.

cădzút *adj.* – sleit, slab.
căhleáță *f.* – cahlă. La DU.
căí (a) – a orăcăi.
căimăcămíe *f.* – locotenență domnească.
căinăre *f.* – văicăreală. La I.Sbiera.
căință *f.* – părere de rău.
căiúș *n.* – felie de pîne.
căiúș *n.* – curelușă. La CADE.
călándru *m.* – cal mare.
călăre *f.* – descălecare. E x p r. **A se da jos de călare** = a descăleca.
călári *m. sing.* – călăreț.
călărăș *m.* – călăreț. La CADE.
călărăș *m.* – slujitor domnesc.
călărășíme *f.* – călărași. (I.Neculce).
călăréți *m.* – vornicei (călări).
călăruí (a) – a altoi.
călățuícă *f.* – cană mică; ceașcă.
călăvíe *f.* – mîncare din pîne și vin.
călcáre *f.* – cotropire.
călcăș *n.* – bucată de pîne.
călcătoáre *f.* – vas de calcat strugurii.
călcătór *m.* – infractor.
călcătór *m.* – prădător, hoț.
călcătóri *n.* – vas de calcat strugurii.
călcătóri *n.* – luntre.
călcătúră *f.* – lut și pleavă pentru chirpici.
călcătúră *f.* – loc de amestecătură.
călcătúră *f.* – groapă de apă pe drum.
călcîș *n.* – bucățică. La CADE.
călcîi *n.* – urmă de topor pe tulpină.
călcîi *n.* – unde se fixează toporîștea.
călcîi *n.* – bucată de pîne.
căldáre *f.* – ceaun (de mămăligă).
căldáre de mămăligă *f.* – ceaun.
căldărári *m.* – tinichigiu.
căldărí (a) – a se zăpăci. (DD).

Cădăruşa (BDŞ, 1492) – pîrîu (oc. Dorohoi).
Căldărúşa *f.* – pîrîu, afluent de stînga al Prutului.
căldărúşă *f.* – ceaunel.
căldzí (a) – a încălzi.
căleáncă *f.* – cahlă (la sobă).
căleáp *n.* – scul. La DU.
călí (a) – a supune răcelii un obiect înfierbîntat.
călí (a) – a răci (opăritura).
Căliman (CDŞs, 1492) – selişte.
călindar *n.* – calendar La DU.
Călmăţui (BDŞ, 1490) – sat.
călţătoáre *f.* – sac de călcat strugurii.
călucéan *m.* – mînz.
călucéan *m.* – greier de cîmp.
călúş *n.* – mănunchi. La CADE.
călušăréşte *adv.* – precum călușarii.
călușéi *m. pl.* – scripți la ițe.
Călugăreni (BDŞ, 1499) – sat (Vaslui).
Călugăriţa (BDŞ, 1493) – pîrîu.
cămână (CDŞ, 1408) – piatră de ceară.
cămână *f.* – piatră (un calup) de ceară.
cămână *f.* – măsură pentru greutăți.
camână *f.* – piatră de ceară folosită ca valută.
cămână *f.* – Dare la care erau supuşi în Moldova medievală producătorii de băuturi, tăbăcarii.
cămână cojocărească *f.* – dare ce se lua de la tăbăcari.
cămără *f.* – încăpere lîngă casă.
cămără *f.* – odaie, iatac.
cămără *f.* – odaie pentru alimente.
cămăşa-rândunicii *f.* – volbură.
cămănár *m.* – percepea cămana.
cămănáş *m.* – pescar ce fixează năvodul.
cămăráş *m.* – căpetenie a urătorilor.
cămări *f. pl.* – năravuri. (DD).
cămeşă *f.* – rubaşcă. La DEX.
cămeşă *f.* – cămaşă. La DU, CADE.
cămeşă *f.* – foi de porumb.
cămeşi *f. pl.* – albituri.
cămeşói *n.* – cămaşă lungă de noapte.
cămeşúică *f.* – cămaşă mică.
cămeşúică *f.* – membrana nou-născutului.
cămeşúică *f.* – peliță la vin.
căminár *m.* – strîngea dările de la crîşme.
cănăgăi *f. pl.* – mîzgălituri (pe hîrtie).
cănăgălíi *f. pl.* – minciuni, pătărănii.
cănăţúe *f.* – cană (de lut). La TDRG.
căneálă *f.* – vopsea neagră. La CADE.
căní (a) – a vopsi în negru. La DU.
cănílă *f.* – moviliță pe ogor.
căntuí (a) – a rindelui.
căpác *n.* – pălăria florii soarelui.
căpác *n.* – gurari la cuptor.
căpăníţă *f.* – săpăligă.
căpăstrá (a) – a coase.
căpăstru *n.* – bucată de piele la barcas.
căpăşică *f.* – rotula genunchiului.
căpăşúnă *adj.* – ca căpşuna.
căpătîi *n.* – călcîi (la plug).
căpătîi (la balercă) *n.* – podval.
căpătîi *n.* – proptea la gard.
căpătîi *n.* – pernă.
căpăţînátă *adj.* – căpăţînoasă. (TD).
căpăţînă (de curechi) *f.* – ciorfă.
căpăţînă *f.* – măciulie la bîtă.
căpăţînă *f.* – butuc la roata carului.
căpăţînă *f.* – căpeţea.
căpăţînă *f.* – partea de sus a jugului.
căpăţînă *f.* – pălăria florii-soarelui.
căpăţînă *f.* – gămălie la cui.
căpăţînă *f.* – glavă (cap prost).
Căpăţîroasa (BDŞ, 1503) – pîrîu.

căpău *m.* – copoi. La CADE.
căpcână *f.* – cursă. La CADE.
căpchia (a) – a căpia. La DU.
căpcîni *m. pl.* – căpcăuni.
căpenéag *n.* – haină. La CADE.
căpestreálă *f.* – cusătură dublă.
căpia (a) – a se îmbolnăvi de creieri.
căpiri *f. pl.* – capre.
căpială *f.* – nebunie.
căpiténie *f.* – comandir. La DEX.
căpitênie *f.* – nacealnic. La DEX.
căpiță *f.* – grămadă.
căpițeálă *f.* – căpețea la ham. La DU.
căplăúț *n.* – cleşte de cizmărie.
căpós *adj.* – deştept, isteț.
căprár *m.* – păcurar care paşte caprele.
căpriári *adj.* – căprúi.
căprit *n.* – turmă. La DU.
Căprioară Dumitru (CDŞ, 1443) – răzeş.
căpríu *adj.* – şaten. La DU.
căpşîni *f. pl.* – căpşune.
căpşunári *m.* – tufă de căpşuni.
căpşúnă-albă – soi de struguri albi.
căptálă *f.* – pălăria florii-soarelui.
căptári *n.* – v. **căptală**.
căptúf *n.* – coş de pernă.
căptuşí (a) – a prinde pe cineva.
căptuşí (a) – a ghizdui puțul.
căptuşí (a) – a găbji, a înşfăca.
căptuşí (a) – a se căpătui.
căpuccán *n.* – (ironic) scăfîrlie.
căpúşă *f.* – mugur, altoi.
căputá (a) – a pune căpute, a încăputa.
căpútă *f.* – partea de sus a cizmei.
cărâre *f.* – lătunoaie (la țesut).
cărári *n.* – paralel la tîmplărie.
cărăbăní (a) – a transporta poveri.
cărădăniú *adj.* – galben-roşietic.
cărăgáță *f.* – coțofană.
cărăluí (a) – a altoi.
cărămidári *n.* – formă de cărămizi.
cărămidăríță *f.* – v. **cărămidari**.
cărămidăríu *adj.* – galben-roşietic.
cărări *f. pl.* – preşuri. (TD).
cărăşăl *n.* – dans popular.
cărboáncă *f.* – soluție negrie.
Cărbunești (CDŞ, 1429) – sat.
cărbuí (a) – a curăți de intestine.
Cărhana (CDŞ, 1437) – vale.
căricéan *n.* – cărucior cu două roți.
căriciór *n.* – roabă.
cărindár *n.* – ianuarie.
cărindáş *n.* – creion.
cărindáş *n.* – inima copacului.
cărişór *n.* – cărucior, cotigă mică.
cărîmbi *m. pl.* – picioare la stative.
Cărjanii pe Sarata (BDŞ, 1487) – sat.
cărneleágă *f.* – săptămîna albă. La DU.
cărnoşi (a) – a jupuia. La T.Pamfile, I.Creangă.
cărnuí (a) – a prepara pentru tăbăcit.
cărpănós *adj.* – zgîrcit. La DU.
cărpănoşíe *f.* – zgîrcenie. La DU.
cărticeá *f.* – scrisorică.
cărtoferíță *f.* – coropişniță.
cărți *f. pl.* – scrisori. (TD).
cărțulíe *f.* – scrisorică, răvaş.
căruceán *n.* – roabă.
cărucér *m.* – căruțaş. La DLR.
cărúnte *adj.* – sure.
cărúț *n.* – roabă.
cărúță *f.* – cocie (CM).
cărúță *f.* (cu coviltir) – carîtă (CM).
căs *f. pl.* – case.
căsár *m.* – gospodar cu casă.
căsár *m.* – bărbat căsătorit.
căsáş *m.* – om de-al casei, curtean.

căsălniță *f.* – bubă, rană.
căsăpí (a) – a măcelări. La DU.
căsăpíe *f.* – măcelărie. La V.Alecsandri.
căsăpie *f.* – bătălie. La N.Țurcanu.
cascău *adj.* – neghiob, năuc.
căscáún *m.* – căscăud (CM).
căscăúți *n. pl.* – foarfece de tăiat sîrmă.
Căscioarele (BDȘ, 1469) – selişte.
căscán *m.* – cirac (CM).
căscán *m.* – om de al casei. (I.Sbiera).
căsnicí (a) – a duce casa împreună.
căsoáe *f.* – casă în aceeaşi ogradă.
căsoícă *f.* – hambar mic.
căsoiță de lemn *f.* – izbă. La DEX.
căstánă *f.* – dovleac alb, comestibil.
căstăníță *f.* – v. **castană**.
căsuşoáră *f.* – casă mică.
căsúță *f.* – lucarnă.
căsúță *f.* – cuşcă pentru cîne.
căsúță *f.* – construcție pentru uscarea tutunului.
căşiță *f.* – cutie pentru sare. La CADE.
căşiță *f.* – alveolă. La CADE.
căşiulí (a) – v. **a căşui**.
căştánél *m.* – dovlecel.
căşuí (a) – a scrobi (tortul).
cătá (a) – a privi, a se uita. (TD).
cătá (a) – a sta pe lîngă cineva. (TD).
cătá (a) – a avea grijă de cineva. (TD).
cătá (a) – a se uita (în oglindă).
cătá (a) – a asculta.
cătánă *f.* – soldat. La I.Creangă.
cătălág *n.*– rătez (la ladă).
cătălág *n.* – gînj, la poartă.
cătălág *n.* – cunună pe cap.
cătălíge *pl.* – picioroange. La DU.
cătălínă *f.* – tufănică.
cătăni (a) – a face armată.
cătăníe *f.* – serviciu militar.
cătăniță *f.* – soldățel. La V.Alecsandri.
cătărcói *n.* – car mare.
cătinél *adv.* – încetinel. La I.Creangă.
cătiníș *n.* – loc unde creşte cătină.
cătrámă *f.* – catran. La CADE.
cătră *prep.* – către. La DLR.
cătrănói *n.* – vin negru.
cătrúnă *f.* – tidvă, curcubetă.
cătrúnă *f.* – tidvă pentru sare.
cătuí (a) – a tăvălugi ogorul cu tăvălugul.
cătún *n.* – sătuc.
cătúșă *f.* – parte a cotigii.
cătúșă *f.* – lăcată (la fierele de cai).
cătúșnică *f.* – plantă erbacee. La DLR.
cătúșniță *f.* – urzică moartă.
căței *m. pl.* – puicți de albini.
cățăí (a) – a zădărî, a se sfădi.
cățăl *m.* – parte dintr-o căpățină de usturoi. La DD.
cățăl *m.* – ținc, cotei. La DD.
cățălándră *f.* – femeie tînără, uşuratică.
Cățălean (CDȘ, 1453) – hotarnic.
Cățălești (BDȘ, 1460) – sat.
cățeli (a) – a se împreuna (cînii).
cățeli (a) – a se întinde (buruienile).
căúș *n.* – palme alăturate.
căúș *n.* – vas de lemn pentru grăunțe.
căúș *n.* – teică.
căúș *n.* – instrument muzical cu coarde.
căuşél *n.* – cauş mic.
căuşél *n.* – teicuță.
căuşél *n.* – făraş.
căzăceásca *f.* – dans căzăcesc. La DU.
căvîrmá *f.* – carne de oaie prăjită.
căzánél *n.* – căldăruşă.
căzánícă *f.* – oală de schijă.
căzánícă *f.* – ceaun mic.

căzănúță mititică *f.* – ulcică de schijă.
căzătúră *f.* – pădure doborîtă.
căzní (a) – a dosădi. La CADE.
ceu! *interj.* – ceală. La DU.
ceác *n.* – uncaltă a plutaşilor. La CADE.
ceacîe *f.* – cuţitaş mic şi prost.
ceacîe *f.* – cuţit de buzunar.
ceacîoáră *f.* – cuţitaş de buzunar.
ceáclă *f.* – cange cu un cîrlig.
ceáfă *f.* – cerbice, parte de sus a jugului.
ceahlău *m.* – vultur-bărbos.
ceáină *f.* – ceainărie. La CADE.
ceáinic *n.* – butoi de vreo 500 *l.*
ceáinic *n.* – cadă mare (din doage).
ceair *n.* – loc de păşunat. La DU. *"Regionalism întrebuinţat mai cu seamă de scriitorii moldoveni"*. (G.Tohăneanu).
cealnîc *n.* – colnic.
ceamúr *n.* – material de construcţie.
ceamúr *n.* – noroi.
ceamúr *n.* – amestec din var, nisip.
ceamureálă *f.* – v. **ceamur**.
ceamurluiálă *f.* – noroi.
ceangău *m.* – maghiar din Moldova.
ceápă *f.* – ghiocel.
ceápcă *f.* – cazma.
ceaplíţă *f.* – pălărie.
cearceáf *n.* – saltea (de fîn, de paie).
cearceáf *n.* – saltea (de pene).
cearceáf *n.* – faţă de masă.
ceardacáş *n.* – lucarnă.
ceardacúţ *n.* – v. **ceardacaş**.
ceastúşcă *f.* – scurt cîntec popular rus.
ceáşă *f.* – cerbice.
ceáşcă de bocănă *f.* – cană (de lut).
ceáşcă de hîrb *f.* – cană (de lut).
ceáşnic *m.* – mare dregător, boier de divan.
ceáşnic *m.* – dregător care avea grijă de ceaşca domnitorului. La DIM, DEX.
ceáşnic *m.* – persoană care dă vin.
ceáşniţă *f.* – cerbice.
ceatálă *f.* – retevei.
ceatărá (a) – a ura, a hăi.
ceatlău *n.* – ciomag.
ceatlău *n.* – paliţă.
ceaún *n.* – căldare.
ceaún *n.* – tuci. (DLR).
ceaunél *n.* – căldăruşă de mămăligă.
ceaunícă *f.* – căldare mică.
ceauníţă *f.* – căldăruţă. La CADE.
ceaúnică *f.* – drum de fier.
ceaváre *pron.* – ceva.
cécea *adj.* – ceva deosebit de frumos.
cécea *f.* – jucărie.
cecméc *n.* – amnar.
cefár *n.* – curea la gura de ham.
cefár *n.* – partea de sus a jugului.
céfter *n.* – sfert.
ceh *adj.* – tărcat (cal).
cehăi (a) – a cicăli. La CADE.
cehluí (a se). – a se rade.
ceír *n.* – legumărie colectivă.
ceír *n.* – grădină de varză.
céla, céea *adj.* – ăla, aia.
celebiu *adj.* – elegant, fercheş. La DU.
celédnic *m.* – slugă, rîndaş. La CADE.
céli *pron.* – ăla.
celşág *n.* – înşelăciune. La CADE.
cendílă *f.* – strecurătoare (de pînză).
cenghíl *n.* – cange.
cenghíl *n.* – cîrlig cu care se atîrnă un leş.
céntru *n.* – sfredel de tîmplărie.
cenúşă *f.* – cenuşar (la plită).
cenuşér *m.* – copist prost. La DU.
cenuşérniţă *f.* – scrumieră. La CADE.
cenuşós *adj.* – cu multă cenuşă. (DD).
ceoámpă *f.* – buturugă.
ceoárice *m.* – liliac (mamifer).

cep *n.* – crenguță de brad. La CADE.
cep *n.* – coardă de viță de vie.
cep *n.* – slavină. La CADE.
cepár *n.* – burghiu. La CADE.
ceparáș *n.* – sfredel mic.
cepăí (a) – a păși tîrșiind picioarele.
cepăít *adj.* – zgomotul produs, cepăind.
cepărie *f.* – dare pe vin. La DIM.
cepeleág *adj.* – peltic. La DLR.
ceprág *n.* – ciucure. La CADE.
cepráz *n.* – dințar de rostuit.
ceprazári *n.* – v. **cepraz.**
cepúcă *f.* – arpagic.
cepráznic *n.* – v. **cepraz.**
cerb *m.* – dans ritual moldovenesc.
cercătór *m.* – pețitor.
cercătúră *f.* – mănunchi de cînepă.
cerchezeáscă *f.* – dans. La DU.
cerdác *n.* – balcon. La DU.
cerdăcél *n.* – lucarnă.
cerepceícă *f.* – voloc.
cerét *n.* – loc unde cresc ceri (arbori).
Ceretei (CDȘs, 1502) – jude.
ceretei (CDȘ, 1400, 1409) – semn de hotar.
Cereteeni (CDȘ, 1445) – sat.
Cereteeni (1491) – sat pe Cobîle.
cérgă *f.* – pătură (de lînă).
cérgă *f.* – traistă pentru mîncare la cai.
ceriţícă *f.* – buruiană cu frunze verzi-albăstrii.
ceríu *adj.* – albastru-deschis.
cernătúră *f.* – sită de făină. (TD).
cerneálă *f.* – doliu (CM).
cernelíu *adj.* – violet.
cernelíu *adj.* – liliachiu.
cernelíu *adj.* – albastru-închis.
cernúșcă *f.* – cimbrișor.
cerpác *n.* – ispol.
cerpác *n.* – teică.
cerși (a) – a poftori. La CADE.
certá (a) – a pedepsi.
cesálă *f.* – țesală. La DU.
ceșcúț *n.* – clipă, moment.
ceșcúță *f.* – cană pentru cafea.
ceșmé *f.* – cișmea. La DU.
ceș-ceva – puțintel. La CADE.
cești (a) – a tăia cepurile. La CADE.
cetál *n.* – capăt de creangă pe tulpină.
cetărá (a) – a ura noroc mirilor. (TD)
cetărá (a) – a hăi. (DD).
cetărá (a) – a ura, a colinda. (TD).
cetărá (a) – a întreba. (TD).
cetărá (a) – a cerceta.
cetărá (a) – a iscodi.
cetărá (a) – a mustra.
cetărá (a) – a plictisi, a sîcîi. La DLR.
cetăráș *m.* – vornicelul cel mare.
cetărători *m. pl.* – conocari (la nuntă).
cetărători *m. pl.* – certăreți, zurbagii.
Cetățea (CDȘ, 1455) – semn de hotar.
Cetățile (CDȘ, 1411) – pîrîu.
ceteálă *f.* – învățătură. (I.Neculce).
ceteráș *m.* – lăutar, cîntă din ceteră.
céteră *f.* – vioară. La DLR.
cetitúră *f.* – carte, în cărți. (TD).
cetluí (a) – a bate, a chelfăna.
cetluí (a) – a strecura.
cetluí (a) – a lega țeapăn cu funii.
céucă *f.* – stăncuță. La DU.
ceváre *pron.* – ceva.
cfit *adj.* – achitat. La DU.
cfituí (a) – a se achita. (V.Alecsandri).
cheág *m.* – om bătrîn, neputincios.
cheáncă *f.* – ciocan de netezit tabla.
chebác *n.* – umplutură pentru sarmale.
chebúră *f.* – soția cheaburului.
checheríță *f.* – dinapoiul genunchiului.

chédică *f.* – frînă la căruță (car).
chefăluí (a) – a curăți încălțămintea.
chefăluí (a) – a petrece. La DLR.
chefluí (a) – a chefui.
chefós *adj.* – bine dispus. La CADE.
chéia-dracului *f.* – piedicuță (plantă).
chéie *f.* – dințar de rostuit.
chéie *f.* – șurubelniță.
chéji *m. pl.* – dispoziție, chef. La DU.
chelári *m.* – dregător la curtea domnească a Moldovei.
chelărél *m.* – plantă. La DU.
chelăriță *f.* – chelăreasă. La CADE.
chelbáș *adj.* – rîios. La DU.
chelbáș *m.* – pleșuv.
chélbe *f.* – boală contagioasă. La DLR.
chelbós *adj.* – chel. La DLR.
chelbós *adj.* – murdar; lipos.
chelboșí (a) – a cheli. E x p r. **Doar n-am chelboșit** = doar n-am înnebunit.
chélduri *m. pl.* – vorbe. E x p r. **A sta la chelduri** = a sta la vorbă.
chéle *f.* – peliță la vin.
chélea cucoanei *adj.* – roz.
chélea-țiganului *adj.* – cafeniu-închis.
chelemét *n.* – afaceri. E x p r. **A face chelemet cu cineva** = a avea daraveri.
chelfăná (a) – a bate pe cineva. La DU.
chelfăneálă *f.* – bătae. La CADE.
chelícă *adj.* – roz.
chélnă *f.* – codîrlă la car. La CADE.
chélner *n.* – răscol la căruță.
chélner *m.* – punctator pe fier.
chelm *n.* – făină pe care se adună pînea.
chélmă *f.* – mistrie.
chélnic *n.* – flanelă.
cheltui (a) (BDȘ, 1472) – verb vechi în limba moldovenească.
cheltuélnic *adj.* – cheltuitor.
chemătoáre *f.* – vornicele.
chéntă *f.* – mistrie.
cheotoáre (pentru curea) *f.* – gaică.
chepcár *m.* – meșter de făcut șepci.
chépcă *f.* – șapcă cu cozoroc.
chept *n.* – cadou. E x p r. **A pune pe chept** = a dărui la cumătrie.
chéptene *n.* – hac la potcoavă.
chéptene *n.* – unealtă de înfundat.
chéptene *n.* – smoc pe fruntea calului.
chéptene *n.* – greabăn (la cal).
chéptene *n.* – unealtă de retezat streașina.
chéptene *n.* – unealtă de bătut firele.
chépți *m. pl.* – pieptar pentru femei.
chepțișóri *n.* – pieptar din piele.
chepțișóri *n.* – pieptar căptușit.
cherapléș *m.* – prostănac. La CADE.
cheratiță *f.* – femeie împopoțonată.
cherchenéț *m.* – uliu.
chercíce *f.* – greabăn (la cal).
cherénie *f.* – dezordine.
cherénie *f.* – gunoi.
cherfosî (a) – a se mocoși.
chérnă *f.* – punctator pe metal.
cherpedín *n.* – clește de scos cuie.
chersăcăriu *adj.* – culoarea piersicului.
chersîn *n.* – covată. La DU.
cherșîcári *n.* – piersică.
cherșîță *f.* – piersică.
cherșîță *f.* – culoarea piersicului.
cherșîțiu *adj.* – culoarea piersicii.
chéșic *n.* – val de pămînt.
chesmic *n.* – codină.
chétă *f.* – specie de pește teleostean.
chetmegeá *f.* – sertar (la masă).
chetrár *m.* – guvid-de-baltă (pește).
Chetreni (BDȘ, 1481) – sat.
Chetreștii (BDȘ, 1481) – sat.
Chetrești (BDȘ, 1491) – sat pe Racova.

chetricícă *adj.* – culoarea pietrei vinete.
chetrioáră *adj.* – albăstrie.
chetríu *adj.* – de culoarea pietrei vinete.
chetroásă *adj.* – aspră; apă cu săruri.
chetrói *n.* – tăvălug de treierat.
chetrós *adj.* – puternic, rezistent (cal).
Chetroasa (CDŞs, 1459) – moşie.
Chetrosul (BDŞ, 1502) – deal.
chetroşí (a) – a se usca tare (pînea).
chetroşí (a) – a se usca tare (pămîntul).
chetrúşcă *adj.* – albastru-deschis.
cheutoáre *f.* – rătez (la ladă).
cheutoáre *f.* – mîner la menghine.
cheutoáre *f.* – balama (la uşă, fereastră).
cheutóri *n.* – curea la îmblăciu.
chez *n.* – E x p r. **A fi bun (sau rău) la chez** = a fi bun sau rău la baftă.
chez *n.* – caracter.
chez *n.* – inimă. E x p r. **A fi bun la chez** = a fi bun la inimă.
chezăşluí (a) – a garanta.
chézi *f. pl.* – prevestire. (D.Cantemir).
chiáj *n.* – potîng.
chián *n.* – ciocan de netezit tabla.
chiáncă *f.* – v. **chian**.
chiáş *n.* – ciocan de netezit tabla.
chiáu *interj.* – imită urletul cînelui.
chibárcă *f.* – femeie grasă. La CADE.
chibítcă *f.* – căruţă cu coviltir.
chibzuí (a) – a pogodi. La CADE.
chibzuiálă *f.* – pogodeală. La CADE.
chicá (a) – a cădea.
chicá (a) – a ninge. *Chică omăt.* (DD).
chíca-dracului *f.* – coada-calului.
chică *f.* – smoc de păr pe fruntea calului.
chícă *f.* – păr. (M.Eminescu).
chicătúră *f.* – căzătură. (TD).
chicăţél *adj.* – cu pete mici (cal).
chicăţícă *adj.* – cu picăţele. (TD).
chichíe *f.* – tichie.
chichineáţă *f.* – noptieră.
chichiőn *n.* – belea. (I.Creangă).
chichirez *n.* – haz, farmec. La CADE
chichirnéţ *n.* – pipernicit. La DU.
chichíţă *f.* – sertar (la masă).
chicioáre *n. pl.* – clăi (15 snopi).
chicláz *n.* – calaican. La CADE.
chiclăzăríu *adj.* – albastru-deschis.
chicluí (a) – a măcina făină aleasă.
chicluít *n.* – măcinat. (TD)
chicluítă *adj.* – de calitate (făină).
chicot *n.* – hohot. La DU.
chicoti (a) – a rîde înfundat. La DU.
chícu *n.* – pic, clipă. (TD).
chicurá (a) – a dormita.
chidálne *f.* – lopată de fier.
chidă *f.* – brumă. La CADE.
chídic *f.* – chiciură.
chiflă *f.* – produas mic de panificaţie. *Iaca... ceai rusesc şi chiflă nemţească.* (V.Alecsandri). La CADE.
chíflă *f.* – bulcă. La DEX.
chiflicí (a) – a strivi.
chiflicítă *adj.* – strivită. (DD).
chíftere *f.* – zeamă de piftie.
chífteriţă *f.* – loc mocirlos; ochi.
chifteríţă *f.* – coropişniţă.
chiftí (a) – a curge sub presiune. (TD).
chiftí (a) – a se scurge, a ţîşni.
chiftíe *f.* – zeamă de piftie.
Chigheci (CDŞ, 1473) – ţinut.
Chigheci (CDŞs, 1479) – pîrîu.
chiháie *m.* – şeful pădurarilor. La TDRG.
chihăí (a) – a tuşi înfundat.
chihăi (a) – a sîcîi, a bate capul.
chihăitúră *f.* – tuse înfundată.
chihní (a) – a mocni (focul).
chíhniţă *f.* – pivniţă.

chihoti (a) – a chiui.
chijmâşi *f. pl.* – ghete bărbăteşti.
chil *n.* – un litru.
chil *n.* – carafă de un litru.
chilacciu *adj.* – cu darul beţiei.
chiláci *adj.* – beţiv. La DU.
chilár *m.* – şobolan.
chiláv *adj.* – schilod.
chilă *f.* – veche măsură de capacitate.
chilăríţă *f.* – chelneriţă.
chilăví (a) – a se vătăma.
childă *f.* – întrebare. (TD).
Childă (CDŞ, 1432) – întemeietor.
Childeşti (CDŞ, 1432) – sat.
childuí (a) – a ispiti.
childuí (a) – a chibzui.
childuri *f. pl.* – subînţelesuri. E x p r. **A vorbi în childuri** = a vorbi cu subînţelesuri.
chileálă *f.* – băutură (alcoolică).
chileálă *f.* – beţie. La DU.
chilér *n.* – încăpere pentru alimente.
chilér *n.* – bucătărie de vară.
chilér *n.* – sărăieş.
chilésm *adj.* – roz-gălbui.
chilfosálă *f.* – chelfăneală.
chilí (a) – a pili.
chilí (a) – a bea băuturi alcoolice.
chiliáncă *f.* – ciocan mic de lemn.
chilie (CDŞ, 1436, 1443) – la mănăstiri.
chilii (BDŞ, 1484) – la mănăstiri.
chilimbár *n.* – ravac.
chilimbár *n.* – chihlimbar. La DU.
chilimbóţ *n.* – bucată de pîne necoaptă.
chilipír *n.* – impozit.
chilít *n.* – lăcată.
chilít *n.* – lăcată (la ferele de cai).
chilít *n.* – cîrlig; clenci.
chilít *adj.* – ameţit de băutură.
chílnă *f.* – lădiţă; coşul căruţei. La DU.
chílnă *f.* – coşul căruţei. La CADE.
chilós *adj.* – răbdător. La DU.
chilós *adj.* – bun (DD).
chílotă *f.* – plapumă umplută cu fulgi.
chílotă *f.* – calabalîc, bagaj.
chilúg *adv.* – tuns. E x p r. **A tunde chilug** = a tunde pînă la piele. La DU.
chilúg *n.* – piuliţă; pisălog.
chilúg *n.* – ghiont, lovitură.
chilúşcă *f.* – călcîi de pîne.
chímă *f.* – vîrf, culme. La I.Creangă.
chimbuí (a) – a se mocoşi.
chiméz *n.* – coteţ.
chímic *adj.* – violet.
chimicíu *adj.* – violet.
chimír *n.* – şerpar. La DU.
chímnă *f.* – coş (la vehicul).
chimtúţ *adj.* – scund (om).
chimvál *n.* – clopot. La M.Sadoveanu.
chindosí (a) – a broda.
chíndrus *n.* – albăstreală.
chingár *n.* – rindea de făcut falţ.
chíngă *f.* – fuscel la scară.
chinó *n.* – cinematograf.
chinovár *n.* – albăstreală.
chinui (a) – a munci (CM).
chinuíre *f.* – podvig. La CADE.
chinuít *adj.* – dosădit. La CADE.
chinzui (a) – a chinui. La CADE.
chióche *f.* – tanti.
chiochícă *f.* – tanti.
chiolhănós *adj.* – mişel. La DU.
chiomb *adj.* – şchiop. La CADE.
chiomb *adj.* – chior (de un ochi).
chiombăní (a) – a dibui, a orbecăi.
chiompăni (a) – a picura (de somn).
chior *n.* – poponeţ.
chior *m.* – cîrtiţă.

chioră (a) – a produce un zgomot caracteristic (mațele). La I.Sbiera.
chioráí (a) – a cîrîi (găinile).
chiordiș *adj.* – chiorîș. La CADE.
chiostéc *n.* – strîmtoare. La CADE.
chióșcă *f.* – ureche pentru curea.
chip *n.* – semn. (TD).
chip *n.* – gavanos de lut.
chip *n.* – borcan de lut.
chiparúșcă *f.* – ardei.
chiparúșcă dulce *f.* – ardei gras.
chípă *f.* – balot de tutun.
chipărá (a) – a ardeia.
chipărát – ardeiat.
chipăreálă *f.* – chelfăneală.
chipărúș *m.* – ardei. La CADE.
chipărúșcă *f.* – ardei iute.
chipărúșcă bulgărească *f.* – ardei gras.
chipărúșcă dulce *f.* – ardei gras.
chipărușcói *m.* – ardei gras.
chipceág *n.* – unealtă de pescuit.
chipéri *m.* – ardei. La CADE.
Chiperești (CDȘ, 1436) – sat.
Chiperești *n.* – sat în ținutul Iași.
chipér borcănos *m.* – ardei gras.
chipíci *m. pl.* – papuci de casă.
chipiléucă *f.* – chipiu.
chipilíuh *n.* – pălărie.
chipluí (a) – a presupune. (TD).
chipluí (a) – a se deghiza. (TD).
chipós *adj.* – arătos. La I.Creangă.
chipoásă *adj.* – chipeșă.
Chiprian (CDȘ, 1429) – egumen.
Chiprieni (CDȘ, 1420) – sat.
chipuiálă *adv.* – chipurile. (T.Pamfile).
chir *m.* – greier.
chiraná *f.* – loc unde se depun icrele.
chirándă *f.* – romă, soție de rom.
chíră *f.* – cucoană. (TD).
chirău *n.* – țăpoșică.
chirăi (a) – a cînta (greierul).
chirăit *n.* – cîrîitul greierului.
chírcă *f.* – tîrnăcop.
chircăi (a) – a cloncăi (curca).
chirci (a) – a se pipernici. La DU.
chircit *adj.* – pipernicit, nedezvoltat.
chircitură *f.* – plantă pipernicită.
chirculíță *f.* – săpăligă.
chirdós *m.* – cîrdășie.
chirdosí (a) – a pierde, a nimici.
chirfosí (a) – a zdrenți, a strivi.
chirfosálă *f.* – zăpăceală, hărmălaie.
chirhánă *f.* – loc unde se dă peștele la prelucrare.
chirhizăști *adj.* – chirghize.
chiriác *m.* – greier.
chirie *f.* – cărăușie.
chiriéș *m.* – chiriaș. La CADE.
chirigiu *m.* – cărăuș. La CADE.
chirilár *m.* – pescar care trage matița.
chiriláș *m.* – v. **chirilar**.
chiripcári *n.* – v. **chirpelniță**.
chiripcáriță *f.* – v. **chirpelniță**.
chirivíci *m. pl.* – bușmachi. La DEX.
Chiriță (BDȘ) – logofăt de divan.
chiristéu *n.* – ferăstrău.
chirná *f.* – punctator de făcut semne.
chirnoágă *f.* – cameră pentru alimente.
chiroáșcă *f.* – pateu cu carne.
chiroáșcă *f.* – colțunaș.
chírocică *f.* – tîrnăcop mic.
chirón *n.* – cui.
chirón *n.* – găvozd. La CADE.
chirón tare *n.* – pobedit. La DEX.
chironár *n.* – sfredel mic.
chironél *n.* – cui mic.
chironít *adj.* – țintuit. (TD).
chirosí (a) – a irosi.

chirostiu *n.* – pirostrie.
chirostrári *n.* – pirostrie.
chirostríi *f.* – coronițe de metal.
chiroșári *n.* – strecurătoare.
chiroșcári *n.* – strecurătoare.
chiróșcă *f.* – colțunași. (T.Pamfile).
chiróște *f. pl.* – v. **chiroșcă**.
chirotí (a) – a cîrîi (găinile).
chirotí (a) – a boli.
chirotí (a) – a mocni (focul).
chirpélniță *f.* – formă pentru chirpici.
chirpicári *n.* – formă de chirpici.
chirpicăriță *f.* – v. **chirpicari**.
chirpícă *f.* – cărămidă arsă.
chirpicărie *f.* – fabrică de cărămidă.
chirpicéancă *f.* – v. **chirpelniță**.
chirpici *m.* – tizic. La CADE.
chirpidí (a) – a se străpezi. *S-o chirpidit dinții de merî.* (TD).
chirtíc *n.* – burtă mare.
chirticós *adj.* – mic, nedezvoltat.
chirtíf *n.* – burtă mare. (Th.Holban).
chirtoácă *f.* – chibzuit la vorbă.
chisá (a) – a strivi strugurii (cu mașina).
chisá (a) – a strivi strugurii.
chisá (a) – a fărîmița bulgării.
chisá (a) – a tăia lemne (cu toporul).
chisác *n.* – satîr de bucătărie.
chisáia *f.* – farfurioară.
chisáv *adj.* – îndărătnic, protivnic.
chisăgeálă *f.* – tocire, spoială. TDRG.
chisăgi (a) – a snopi în bătae. TDRG.
chisălău *n.* – pilug de pisat usturoi.
chisălíță *f.* – fiertură de fructe. E x p r. **Cine are chiperi mult pune și în chisăliță** = cine are ceva din belșug, folosește fără socoteală. **A face pe cineva chisăliță** = a stîlci în bătaie. (V.Alecsandri).
chisălúță *f.* – rozetă.
chisătoáre *f.* – satîr de bucătărie.
chisău *n.* – piuliță pentru măcinat piperul. La CADE.
chisău *n.* – vas pentru pisat, piuliță.
chisău *n.* – pilug de pisat usturoi.
chisc *n.* – partea încovoiată a saniei.
chisc *n.* – bour la schiuri.
chisc *n.* – partea de dinainte a luntrei.
chiscoáe – fluer (de soc, salcie).
chiscoáe *f.* – jghebuleț la teasc.
chiscoáe *f.* – gaură de scurs gozura.
chiscuí (a) – a țipa (puii).
chiseá *f.* – rozetă.
chiseá *f.* – toporîște la coasă.
chisél *n.* – fel de mîncare jelatinoasă.
chisét *n.* – pungă (de bani).
chisét *n.* – pungă pentru tutun.
chisét *n.* – rozetă.
chísliță *f.* – v. **chisăliță**.
chisní (a) – a mocni (focul).
chisnovát *adj.* – glumeț. La DLR.
chisoágă *f.* – peștișor mărunt. La CADE.
chisoágă *adv.* – foarte tare. E x p r. **L-a făcut chisoagă** = l-a bătut foarte tare.
chisogi (a) – a snopi în bătae. La CADE.
chisóc *adj.* – vîrtos, îndesat.
chisói *n.* – pilug.
chistórnic *n.* – sigil pentru prescuri.
chistrúgă *f.* – păstrugă.
chisúguri *f. pl.* – accesorii pentru încărcarea puștii. La CADE.
chișáv *adv.* – îndărătnic. La CADE.
chișcá (a) – a da ac (albina).
chișca (a) – a descrește, a scade (luna).
chișcár *m.* – țipar. La CADE.
Chișcă (CDȘ, 1456) – răzeș.
Chișcă (BDȘ, 1500) – gîrlele lui ~.
chișcă *f.* – jug (la ham).
chíșcă *f.* – furtun.
chíșcă *adv.* – supraplin. (Al.Vlahuță).

chișcă *f.* – gură de ham cu arc.
chișcă *f.* – maț, intestin.
chișcă *f.* – tub de cauciuc.
chișcă *f.* – un fel de caltaboș. La DLR.
chișcătór *adj.* – înțepător. La TDRG.
chișcătúră *f.* – ciupitură. La TDRG.
chișcătúră *f.* – bucățică.
chișcățéi *m. pl.* – frecăței.
chișcúță *f.* – gleznă.
Chișeneul lui Albaș (BDȘ, 1436) – sat.
Chișeneul pe Bîc (BDȘ, 1436) – sat.
chișinău (CDȘ, 1436) – izvor.
Chișinău (CDȘ, 1436) – iezer.
Chișinău (BDȘ, 1458) – gîrle.
Chișinău (BDȘ, 1466) – „sat la fîntîna Albișoara".
Chișinăul lui Albaș (CDȘ, 1436) – izvorul lui ~.
chișiță *f.* – pensulă de încondeiat.
chișleác *n.* – lapte prins (închegat).
chișmíș *n.* – soi de struguri fără semințe.
chișoárcă *f.* – copil care se urinează des. La DU.
chiștán *n.* – pici; copil mic.
Chiștélnița *f.* – sat în raionul Orhei.
chiștélniță *f.* – loc umed; bahnă.
chișteríță *f.* – coropișniță.
chíta *f.* – voia. E x p r. **Acum e chita lui** = este la voia (decizia) lui.
chitáci *m.* – ochitor bun, țintaș. La DU.
chitán *n.* – pîne mică, lățită. La DU.
chitán *n.* – pîne din făină de porumb.
chitán *n.* – colac mare.
chitán *m.* – moment prielnic: *chitanul lui.* (V.Vasilache).
chitárcă *f.* – ciupercă comestibilă.
chítă *f.* – mănunchi de cînepă. La DU.
chítă *f.* – legătură de 12-13 fuioare.
chítă *f.* – pălărie la floarea-soarelui.
chită *f.* – moment: *chita lui.* La DU.
chítă *f.* – pîne. La CADE.
chitărcúță *f.* – ciupercă. La CADE.
chítă balaie *f.* – pîne albă.
chităríe *f.* – brutărie.
chitcăít *adj.* – mocăit, molău.
chiteálă *f.* – cumpănire, socoteală.
chiteálă *f.* – ochire (cu pușca).
chiteálă *f.* – chibzuială. E x p r. **A pus-o de chiteală** = s-a pus pe chibzuit.
Chiteşti (BDȘ, 1481) – sat.
chití (a) – a se sulemeni, a se găti.
chití (a) – a ochi, a ținti, a nimeri.
chití (a) – a arunca o privire.
chití (a) – a fi de părere, a socoti.
chití (a) – a pune la cale, a plănui.
chití (a) – a exprima o părere.
chitíc *m.* – pește. (DD).
chitíc *m.* – pește mărunt. E x p r. **A tăcea chitic** = a tăcea ca peștele.
chiticári *n.* – pescar.
chiticúș *m.* – chilipirgiu.
chítili *n.* – haină bărbătească, veston.
chitít *adj.* – îmbrăcat de sărbătoare.
chitít *adj.* – cu încetineală, cumpănit.
chitít *adj.* – mintios. (I.Creangă).
chitítă *adj.* – aleasă. (DD).
chititór *m.* – ochitor.
chítiță *f.* – snop de secară îmblătit.
chítiță *f.* – parte de ciorchine.
chitiúță *f.* – scufiță legată sub bărbie.
chitoárcă *f.* – v. **chitarcă**.
chitoáșcă *f.* – femeie corpolentă. La CADE.
chitonág *n.* – dulceață densă din gutui.
chitonág *n.* – băț de pus aragi.
chitonosí (a) – a bate, a ghionti.
chitoróagă *f.* – piftie.
chitoroáge *f. pl.* – piftie de pasăre.
chitulá (a) – a ciuli urechile (calul).

chitoáz *n.* – rindea specială.
Chituşca (CDŞ, 1420) – vale.
chitúşcă *f.* – pîne mică.
chituşcă *f.* – chitărcuţă, ciupercă mică.
chitúţă *f.* – v. **chituşcă**.
chiţcâi (a) – sunete caracteristice şoarecilor.
chiţcâit *n.* – ţipătul şoarecilor.
chiţélnic *n.* – sfredel mic.
chiţibúş *n.* – bagatelă. La DU.
chiţibuşár *m.* – pedant. La DU.
chiţugói *m.* – piţigoi.
chiţugúi *m.* – piţigoi.
chín *n.* – chiot. (M.Eminescu).
chiu şi vai *exp.* – chin, suferinţă.
chíuă *f.* – solniţă de lemn.
chiuiéş *m.* – vornicel.
chiuíta *f.* – foarte mult. La DLR.
chiulhână *f.* – cămară pentru alimente.
chiunt *n.* – dop la gura cuptorului.
chiup *n.* – gavanos.
chiurbínu calului *n.* – greabăn.
chiurchiují (a) – a slăbi după boală.
chiurchiului (a) – a se chercheli. La DU.
chiurchiurícă *f.* – struguri sălbatici.
chiurluít *adj.* – ameţit de somn.
chiúţă *f.* – solniţă de lemn.
chiúz *n. pl.* – curele la îmblăciu.
chiviríci *m. pl.* – ghete pentru femei.
chiviríci *m. pl.* – papuci de casă.
chizăş *m.* – garant. (I.Neculce).
chizmătári *m.* – duşman.
cibotár *m.* – cizmar.
cibótă *f.* – cizmă. E x p r. **A-ţi cunoaşte numărul cibotelor** = a-ţi şti locul şi valoarea. **A şti unde te strîng cibotele** = a-ţi şti nevoile şi necazurile. La DLR.
cibótă *f.* – despăgubire slujitorilor.
cibotărésc *adj.* – cizmăresc.
cibotărí (a) – a fi cizmar.
cibotărie *f.* – meseria cizmarului.
cibotărie *f.* – cizmărie. La DLR.
ciboţéle *f. pl.* – ghetuţe.
ciboţíca-cucului *f.* – buruiană cu flori galbene-deschise.
ciboţică *f.* – ghetuţă. La DLR.
cică *f.* – joc de copii.
cicărícă *f.* – vîrtej la puţ.
cicău *m.* – mînz.
cicícă *f.* – domnişoară frumoasă.
cicigă *f.* – cegă.
cicilí (a) – a se găti frumos, a se dichisi. La CADE.
ciciríg *n.* – v. **cicîrîc** (unealtă).
cicîrîc *n.* – unealtă de depănat.
cicîrîc *n.* – val cu mîner la puţ.
cicmá *f.* – ferăstrău mic.
cicmá *f.* – cuţit de altoit.
cicură *f.* – chiciură. La DU.
cighír *m.* – drob. La DU.
cigîlí (a) – a ciuguli.
cigîlí (a) – a lucra încet, cu migală.
cíhăi (a) – v. **a chiăi**.
cihótcă *f.* – tuberculoză.
cilibí (a) – a se găti, a ferchezui.
cilibiu *adj.* – elegant.
cilihoáe *f.* – sperietoare de păsări.
cimbístră *f.* – pensetă pentru depilare.
Cimbreşti (BDŞ) – răzeşi.
cimbréţ *m.* – cimbrişor.
címbru-ciobanului *m.* – cimbrişor.
cimilí (a) – a spune cimilituri.
cimilitúră *f.* – ghicitoare. La I.Creangă.
cimótie *f.* – neam, rudă. La I.Creangă.
cimótie *f.* – cemetie (CM).
cimpi (a) – a cinchi. La CADE.
cin *n.* – rang, poziţie socială.
cináş *adj.* – elegant. La CADE.

cinătuí (a) – a tăia păsări penite. La DU.
cinătuiálă *f.* – tăierea în bucăți.
cincár *m.* – cal în al cincilea an.
cincărél *m.* – v. **cincar**.
cincăi (a) – a cicăli. La S.F.Marian.
cinchi (a) – a sta pe vine. La M. Sadoveanu.
cinchi (a) – a se stîrci.
cinchít *adj.* – încovoiat pe vine.
cíndră că *conj.* – fiindcă. La CADE.
cindîrlea că *conj.* – fiindcă.
cíndură că *conj.* – fiindcă. (V. Alecsandri).
cinghilíță *f.* – cingătoare.
cinie *f.* – parte. La CADE.
ciníe *f.* – lighean (de aluminiu).
cinstáș *m.* – vornicel ce aduce daruri.
cínste *f.* – băutură. (I.Creangă).
cinstéș *adv.* – arătos. (I. Neculce).
cinstí (a) – a închina în cinstea cuiva.
cinstiní (a) – a arăta cinste. (TD).
cintéză *f.* – pasăre. La CADE.
cioábă *f.* – ciubeică. La CADE.
cioácă *adj.* – țicnit.
cioáclă *f.* – babă foarte bătrînă.
cioáe *f.* – clopot de schijă la oi.
cioáe *f.* – clopot cu limbă – clopoțel.
cioáncă *f.* – lulea scurtă. La DU.
cioándă *f.* – gîlceavă. La DLR.
cioársă *f.* – cuțit, topor tocit, știrbit.
cioáscă *f.* – broască rîioasă. La DU.
cioátă *f.* – buturugă. La DU.
cioátcă *f.* – buturugă.
ciobácă *f.* – luntre dintr-un trunchi.
ciobán *m.* – păcurar (CM).
ciobán *m.* – păcurar. La CADE.
ciobáncă *f.* – ciobăniță. La CADE.
ciobănáș *m.* – ciupercă. La CADE.
ciobăneásca *adj.* – dans popular.
ciobăneásca *f.* – piesă muzicală.
ciobăneáscă *adj.* – ploae măruntă și lungă.
ciobécă *f.* – suveică.
cioc *n.* – buclă.
ciocán *n.* – cocean de varză.
Ciocan (BDȘ, 1495) – nepotul lui Vlașin.
Ciocanul (BDȘ, 1458) – munte.
ciocălán *m.* – știulete de porumb.
ciocălán *m.* – cocean de porumb.
ciocălán *n.* – cocean fără boabe.
ciocălăíște *f.* – porumbiște. La DU.
ciocălău *m.* – cocean. (C.Negruzzi).
ciocălău *m.* – cocean fără boabe.
ciocăldán *m.* – flăcăuan. la CADE.
ciocăltău *n.* – cui la protap. La CADE.
ciocănăí (a) – a se împiedica, a aluneca.
ciocănărie *f.* – porumbiște pe care au rămas cotoarele. La CADE.
ciocănél *n.* – paralel de tîmplărie.
ciocănitoáre *f.* – verdoi.
ciocîc *f.* – săculeț.
ciocîrlán *m.* – soldat român.
Ciocîrlie (BDȘ) – boier.
ciocîrlie *f.* – horă. La DU.
ciocîrtáuri *f. pl.* – locuri rîpoase.
ciocîrtí (a) – a ciopîrți. La DLR.
ciocîrtí (a) – a curăți.
ciócle *f.* – buclă.
ciocléj *m.* – tulpină de porumb cu frunze.
ciocléj *m.* – ogrinji.
cioclejél *m.* – ochiul-boului (pasăre).
ciocoti (a) – a ciripi. La DU.
ciof *m.* – naiba, om afurisit. La DU.
ciofăí (a) – a mînca încet, zgomotos.
cioflác *m.* – copil răsfățat. La DU.
ciofleagă *f.* – galion. La DU.
ciofîrlă *f.* – creștet.
ciofîrleáță *f.* – v. **ciofîrlă**.

ciofléc *n.* – jumătate de dovleac.
ciolligár *m.* – găligan.
ciollingár *m.* – surtucar. La I.Creangă.
cióiba *f.* – sterpătură.
cioinág *n.* – cuțit cu lama încovoiată.
ciolán *n.* – os. La DU.
ciolán *n.* – carne.
ciolân *n.* – mădular, parte a corpului. Expr. **A-i trece ciolan prin ciolan** = a fi foarte ostenit; **A i se muia ciolanele** = a se moleşi; **A-i rupe cuiva ciolanele** = a bate zdravăn; **A-i putrezi ciolanele** = a fi îngropat demult. I.Creangă.
ciolănáş *m.* – osişor. La V.Alecsandri.
ciolănél *m.* – osişor. La I.Sbiera.
ciolănós *adj.* – osos. La M.Sadoveanu.
ciólc *n.* – lopată (de fier).
ciólp *n.* – mistrie.
ciólp *n.* – făraş.
ciolpáne *f. pl.* – tulpini de floarea-soarelui.
ciolpáni *m. pl.* – ogrinji.
ciolpău *n.* – furcoi. La CADE.
cioltán *n.* – pătură sub şa.
ciomág *n.* – bîtă.
ciomíşi *n.* – polonic.
ciomîrdă *f. pl.* – femeie neîngrijită.
ciomîrlă *f.* – femeie murdară, urîtă.
ciomîrloásă *f.* – v. **ciomîrlă**.
ciomîtcă *f.* – bîtă.
ciómp *n.* – capăt de creangă pe tulpină.
ciómp *m.* – cămaşă, fustă prea scurtă.
ciompuşoáră *f.* – v. **ciomp**.
ciondăni (a) – a se certa. La DU.
ciont *n.* – os de vită.
ciopáilă *f.* – daltă pentru muchii.
ciopáit *n.* – v. **ciopailă**.
ciopáiză *f.* – v. **ciopailă**.
ciopătáe *f.* – mînă noduroasă.
ciopéle *f. pl.* – bîte.
ciopîrțílă *f.* – copil neastîmpărat.
ciopláş *m.* – copac crestat.
Ciopleni (BDŞ, 1490) – sat pe Lăpuşna.
cioplitár *n.* – golan.
ciorăí (a) – a susura, a curge lin.
Ciorăşti (CDŞ, 1452; BDŞ, 1488) – sat.
ciorățél *n.* – peştişor folosit ca nadă.
ciorbalîc *n.* – zeamă de peşte.
ciorbalîc *n.* – cantitate de peşte.
Ciorciolina (BDŞ, 1493) – „nepoata Şerba Răspopa".
ciorciolít *adj.* – murdar (plin) de noroi.
cioric *n.* – şoric. La DU.
ciormă *f.* – larvă. La CADE.
ciorncálă *f.* – cerneală.
ciornéi *adj.* – negricios.
ciornúşcă *f.* – arpagic.
ciorobór *n.* – ceartă. La CADE.
ciorobotí (a) – a deretica.
cioroboti (a) – a vorbi încet.
ciorpác *n.* – minciog. La DU.
ciorpăí (a) – a scoate apă din puț.
ciorpăi (a) – a lua ciorbă cu lingura.
ciors *n.* – şorț de fierar.
ciorsác *n.* – scai-măgăresc.
ciorsăí (a) – a scărpina. La DU.
ciorsăí (a) – a se spăla.
ciorsăi (a) – a curăți (cu nisip) ceaunele.
ciorsăi (a) – a tăia cu cioarsa.
ciortănél *m.* – crăpuşor.
ciortănică *m.* – crap mic.
ciortí (a) – a se ciondăni. La DU.
ciortí (a) – a se certa. (I.Neculce).
ciortocárp *m.* – crap mare.
ciortopoloágă *f.* – buruiană. La CADE.
ciorút *m.* – pui de cioară.
ciorvă *f.* – vătrai.
cioşmolí (a) – a se zvîrcoli. La DU.
ciót *n.* – cocean (de măr). La CADE.

ciót *n.* – cocean (de gutuie).
ciót *n.* – nod rămas pe tulpină.
ciótcă *f.* – nod rămas netăiat pe tulpină.
ciótcă *f.* – buturugă.
ciótcă *f.* – cotor de porumb.
ciótcă *f.* – parte de tulpină tăiată.
ciótcă *f.* – grămadă de oameni.
ciótci *f. pl.* – rădăcini de porumb.
ciotîrcă *f.* – copac noduros.
ciotói *n.* – bîtă.
ciotonóg *m.* – bătrîn neputincios.
ciotonóg *m.* – mîrțoagă.
ciotuléț *n.* – frîntură de cocean.
ciotuléț *n.* – frîntură de făcăleț.
ciotuléț *n.* – ciot mic.
ciotureáță *f.* – parcelă de pădure tăiată.
ciótur *n.* – ciot. (M.Eminescu).
cioturós *adj.* – cu multe cioturi.
ciovéi *n.* – obiecte de gospodărie.
cíplihe *f.* – cleşte de bucătărie.
cipóc *n.* – buclă.
cir *n.* – terci. La DU.
cipoúcă *f.* – ferăstrău mic.
circăí (a) – a se cosi (calul).
circájă de vişin *f.* – vişină.
Cireş (CDŞ, 1411) – loc, semn de hotar.
cireşár *n.* – iunie.
cireşél *m.* – v. **circşar** (lună).
ciréşar *m.* – botgros. La S.F.Marian.
cireşícă *f.* – fasole (un anumit soi).
ciréşne *f.* – brăzdar.
Cireşnița (BDŞ, 1458) – vale.
ciriclíc *n.* – terci. La CADE.
ciripceá *f.* – unealtă de pescuit.
ciripíță *f.* – țiglă.
cirisău la gie *n.* – ferăstrău.
ciritél *m.* – tufiş. *Atestat la scriitorii moldoveni.* (G.Tohăneanu).
ciritél *m.* – cununiță (arbust).
ciritíş *n.* – mulțime de ciritei. La CADE.
círtă *f.* – unitate de măsură de pămînt.
círtă *f.* – lot de pămînt.
cirúză *f.* – creion.
císlă *f.* – sfat. La DLR.
cislui (a) – a plănui, a chiti. La DLR.
cisluí (a) – a învinovăți. (I.Creangă).
cistică *f.* – mreajă rară.
cistuí (a) – a curăți. (TD).
cístuve *f. pl.* – steble de stuf.
cit *n.* – material textil. La DLR.
citfiríc *n.* – baniță, unitate de măsură.
citfirtúşcă *f.* – sfert de pîne.
citfirtúşcă *f.* – sticlă de 250 *g.*
citîríc *n.* – v. **citfiric**.
citór *m.* – sucitor. (TD).
citór *n.* – sucitor. La N.Costenco.
ciubăr *n.* – vas din doage cu torți. CADE.
ciubăr *n.* – balie (din doage).
ciubăr *n.* – hîrdău.
ciubărár *n.* – meşter de ciubere.
ciubăráş *n.* – ciubăr mic. La CADE.
ciubéică *f.* – lulea.
ciubúc *f.* – buclă.
ciubúc *f.* – viță la tufa de struguri.
ciúcă *f.* – deprindere urîtă.
Ciucescul (BDŞ, 1490) – răzeş.
ciucitór *n.* – făcăleț.
ciuciúlă *f.* – momîie.
ciuciúlea *m.* – ființă închipuită. (TD).
ciuciuléte *f.* – cocoloş.
ciuciuléte *m.* – lip, jeg.
ciuciulít *adj.* – răsucit. (A.Gorovei).
ciúcură *f.* – frîntură de ciorchine.
ciúcuri *m. pl.* – ciorchine de struguri.
ciudéasă *f.* – minune. (Gr.Ureche).
ciudí (a) – a se mira. (I.Neculce).
ciudí (a) – a se nelinişti.
ciudoáse *adj.* – înciudate.

ciudós *adj.* – ciudat. (C.Conachi).
ciuf *m.* – secătură. La DU.
ciuflémic *adj.* – zemflemisitor. La CADE.
ciufóşi *adj.* – ciufuliţi.
ciufuí (a) – a lua în bătaie de joc. DU.
ciúguri *m. pl.* – ciucuri.
ciúh *n.* – semn de hotar.
ciuhál *m.* – sac mare.
ciuhál *m.* – plasă pentru peştele prins.
ciúhă *f.* – pătul la pepenărie, la vie.
ciúhă *f.* – sperietoare de păsări.
ciúhli *f.* – sperietoare de păsări.
ciujdí (a) – a ciuli urechile.
ciuli (a) – a începe să se coacă.
ciulin *m.* – castane de baltă. La DU.
ciumăfáe *f.* – laur. La CADE.
ciumahái *n.* – laur. La E.Voronca.
ciúmbur *n.* – ciot pe tulpină.
ciump *m.* – trunchi. La DU.
ciúmpav *adj.* – schiop.
ciumpăvi (a) – a şchiopăta
ciumurluială *f.* – oboseală mare.
ciumurlui (a) – a fi rupt de oboseală.
ciung *adj.* – schilod. La DU.
ciung *n.* – butuc. La DU.
ciuntát *adj.* – ţintat (cal).
ciup *n.* – buclă.
ciup *n.* – zuluf.
ciup *n.* – rît.
ciúpcă *f.* – smoc de păr pe frunte la cal.
ciúpcic *n.* – cîrlionţ.
ciúpcic *n.* – buclă.
ciupíci *m. pl.* – papuci de casă. La DU.
ciupíci *m. pl.* – ghete bărbăteşti.
ciupít *adj.* – cherchelit.
ciupríná *f.* – cîrlionţ.
ciúrcă *f.* – palton cu guler de blană.
ciurciumél *adj.* – isteţ (copil).
ciureádă *f.* – cireadă (de vaci).
ciurdár *m.* – văcar. La CADE.
ciúrdă *f.* – turmă (de vite cornute).
ciurlínă *f.* – ciulin.
ciuruiálă *f.* – urmă după un şuvoi.
ciúşcă *f.* – ardei.
ciuşni (a) – a ţîşni. La CADE.
ciuştác *n.* – cuţit uzat.
ciúşti *interj.* – a sări repede. La CADE.
ciutáci *m. pl.* – turci din sudul Dunării.
ciutór *n.* – făcăleţ.
ciútură *f.* – vas din doage cu care se scoate apa din puţ.
ciútură *f.* – găleată la puţ.
Civitas Moldaviae (1334) – Baia.
cîcîí (a) – a se bîlbîi.
cîcîít *adj.* – bîlbîit.
cîlă *f.* – femeie neîngrijită. La CADE.
cîlburi *n. pl.* – apa sîmbetei. E x p r. **Ducă-se pe cîlburi** = ducă-se cît lumea.
cîlît de pernă *n.* – coş de pernă.
cîlţişóri *m. pl.* – firele după periat. DD.
cîlţui (a) – a căptuşi cu cîlţi.
cîlţui (a) – a scărmăna lînă, buci.
cîmpeán *m.* – paznic la cîmp.
cînăráe *f.* – puiţă.
cînchi *n. pl.* – cîmpuri.
cînchi *n.* – parte a hăţului.
cînchi *n. pl.* – hăţuri.
cîne *m.* – câine. La DU, CADE, DLR.
cîne *m.* – masa dogarului. La DU.
cîne tătăresc *m.* – nagîţ. La CADE.
cînele-babei *m.* – crustaceu. La DU.
cînepişte (BDŞ, 1502) – cînepărie.
cînepíşte *f.* – cînepărie.
cînéri *m.* – om rău. La DLR.
cînésc *adj.* – de câine. La CADE.
cînéşte *adv.* – ca un câine. La DU.
cînichíş *n.* – cînepărie.
cînişuri *n. pl.* – plăcinte cu cartofi.

cîtva *adj.* – puțin. La DD.
clabúcă *f.* – vargă îndoită la coasă.
clácă *f.* – prestație la diverse lucrări.
cladáucă *f.* – încăpere anexă la casă.
cladáucă *f.* – cămară pentru alimente.
cladáucă *f.* – tindă.
cládă *f.* – morman. La V.Alecsandri.
cládcă *f.* – zidire.
cláie *f.* – grămadă din 15 snopi.
cláie *f.* – morman. (M.Eminescu).
clámpă *f.* – clanță. La DLR.
clanț *n.* – cîrlig la cange.
clanț *n.* – urcior cu toartă și jghebuleț.
clapáci *n.* – ciocan.
clapacióc *n.* – căpăcel la fitilul lămpii.
clápuri *f. pl.* – capace.
clas *n.* – clasă (la școală). La CADE.
clátcă *f.* – pîrleaz.
clăbuci *m.pl.* – rotocoale de fum.
clăbúci *m. pl.* – bețe pe stogul de fîn.
clăbúci *m. pl.* – bețe în cruce la crîsnic.
clăcáș *m.* – rumîn. La DLR.
clădi (a) – a așeza anume. La TDRG.
clădit *n.* – așezare anumită.
clăfáne *f. pl.* – gîlci.
clăfănós *adj.* – mucos.
clămpăí (a) – a trăncăni.
clămpăní (a) – a închide trîntind.
clămpăní (a) – a face zgomot cu clampa.
clămpăní (a) – a clîncăni din dinți.
clămpăní (a) – a trăncăni.
clămpăní (a) – a produce sunete ca un cocostîrc.
clămpănit *adj.* – închidere zgomotoasă.
clănțáte *adj.* – rele de gură.
clănțáte *adj.* – v. **clonțoase**.
clănțăí (a) – a ciuguli.
clănțăí (a) – a se certa.
clănțău *n.* – cîrd mic de oi.
clănțău *n.* – limbă la clanța ușii.
clănțău *n.* – cîrlig la fereastră.
clănțós *m.* – scandalagiu.
clăpăcél *n.* – ciocan de bătut cuie.
clăpăcél *n.* – ciocan de potcovit caii.
clăpăcél *n.* – ciocan de lemn.
clăpăcí (a) – a bate cu ciocanul.
clăpăúg *adj.* – cu urechi atîrnînd în jos.
clăpăúg *m.* – prostănac.
clăpăugí (a) – a lăsa în jos (urechile).
clăpăugít *adj.* – aplecate în jos (urechi).
clăpăúț *n.* – foarfece de tăiat sîrmă.
clăscăúți *n.* – clește de cizmărie.
clătărí (a) – a spăla (rufe, vase).
clătí (a) – a clinti, a urni din loc.
clătí (a) – a se ridica cu oaste. (I.Neculce).
clăzăríu *adj.* – verde-deschis.
cleáci *n.* – bețe la capetele năvodului.
cleámbă *f.* – rătez (la ladă).
cleámbură *f.* – scoabă.
cleámcă *f.* – rătez (la ladă).
cleámpă *f.* – cîrlig de rufe.
cleámpă *f.* – mîner la fereastră.
cleámpă *f.* – cîrlig la fereastră.
cleámpă *f.* – unealtă de scos cuie.
cleámpă *f.* – limbă la clanța ușii.
cleámpă *f.* – clanță. (M.Eminescu).
cleáșcă *f.* – clește (de fierărie).
cleáștă *f.* – clește de fierărie.
clefăi (a) – a mesteca zgomotos. La DU.
clefăit *adj.* – clefăire. La DU.
clefănós *adj.* – borcănos.
cléică *f.* – oblete.
cléică *f.* – mreajă pentru pescuit obleți.
cleioáncă *f.* – mușama.
cléister *n.* – clei de cizmărie.
cléisîr *n.* – v. **cleister**.
clempăní (a) – a flecări, a trăncăni.
clempúș *n.* – încuietoare. La DU.

clempúș *n.* – zăvor.
clmpușór *n.* – zăvor mic.
clénci *n.* – nod rămas pe tulpină.
clénci *n.* – nod în lemn.
clénci *n.* – cîrlig la cange.
clénci *n.* – cîrlig.
clénci *n.* – rătez (la ladă).
clénci *n.* – cîrlig de rufe.
clénci *n.* – cîrlig.
clénci *n.* – boldul cataramei. La CADE.
clénci *n.* – cîrlig cu care se încuie ușa.
clénci *n.* – pricină. (I.Creangă).
cleópcă *f.* – cîrlig de rufe.
clepăcí (a) – a bate cu ciocanul.
clepcăní (a) – a țipa (unele păsări).
clepcănít *n.* – țipătul unor păsări.
clepocí (a) – a interveni.
cleșcúță *f.* – cîrlig de rufe.
clește *n. pl.* – arc la ham.
cleștișoáre *n. pl.* – cîrlige de rufe.
cleștúțe *f. pl.* – cîrlige de rufe.
clétcă *f.* – colivie.
clétcă *f.* – porumbar.
clétcă *f.* – secție într-un hambar.
clétcă *f.* – car mare.
clétcă *f.* – loc îngrădit pentru pui.
clétci *f. pl.* – pătrățele. (TD).
clic *n.* – mămăligă crudă. La CADE.
clicós *adj.* – argilos, cleios (pămînt).
clid *n.* – teanc.
clií (a) – a arde mocnind.
clin *n.* – pană la crăparea butucilor.
clin *n.* – parcelă de pămînt.
clin *n.* – uneltă de cizmărie.
clínă *f.* – povîrniș. (M.Sadoveanu).
clincătá (a) – a zurăi, a zîngăni.
clínchet *n.* – zornăit. (N.Labiș).
clintí (a) – a clipi. *A clintit din ochi.* (TD).
clínuri *n. pl.* – clini. (TD).
clipálă *f.* – clipă.
clípcă *f.* – geană.
clipoci (a) – a clipi. La I.Sbiera. La DU.
clipoti (a) – a țîșni, a arunca stropi.
chísă *f.* – lut galben.
clisói *adj.* – bulgăros.
clit *n.* – teanc. La DLR.
clituí (a) – a așeza clit frunzele de tutun.
cliúcică *f.* – cîrlig la cange.
cliucuí (a) – a afîna pămîntul.
cliuvác *n.* – tîrnăcop.
cloámbă *f.* – cracă, creangă.
cloánță *f.* – babă răutăcioasă.
clobánț *n.* – cîrlig la cange. La CADE.
clobánț *n.* – cîrlig (la fereastră).
clobánț *n.* – cioc de pasăre.
clobánț *n.* – cîrlig la ciutură.
clocí (a) – a mocni (focul).
clocotí (a) – a se cutremura. (DD).
clocotiș *n.* – clocot. La Al.Vlahuță.
clonc *n.* – unealtă de pescuit.
cloncán *m.* – vultur. La M.Sadoveanu.
cloncăni (a) – sunet produs de cloșcă. La P.Ispirescu, M.Sadoveanu.
clonț *n.* – cioc. (N.Labiș).
clonț *n.* – cui, țintă.
clonțár *n.* – pasăre cu ciocul gros.
clonțát *adj.* – cu dinți mari.
clonțoáse *adj.* – rele de gură.
clopotáș *n.* – clopoțel.
clopotáș *n.* – plop.
clópote (de biserică) *n. pl.* – zvon.
clopotíci *n.* – bici din șase fire.
cloșátă *adj.* – cu falduri (rochie).
clóșniță *f.* – cuibar pentru cloșcă.
clotíci *n.* – prun.
club *n.* – șold.
clúbcă *f.* – ghem.
clúcer *m.* – mare dregător. La DIM.

cneáz *m.* – prinț, șef al unui cnezat.
coábe *f.* – ciumă (de găini).
coácă *f.* – turtă din aluat dospit.
coácăz *m.* – pomușoară (arbust). La DLR.
coácăză *f.* – fructul coacăzului. La DLR.
coada-calului *f.* – dediță de munte.
coada-caprei *f.* – v. **coada-calului**.
coádă *f.* – mîner la vînturătoare.
coádă *f.* – mîner la menghină.
coádă *f.* – panglică de mătase.
coádă *f.* – văl la mireasă.
coádă *f.* – dîrlog.
coádă *f.* – șiret la pantofi.
coádă *f.* – sărac, sărman. E x p r. **Om de coadă** = om sărac, codaș.
coáde *f. pl.* – cozi.
coádeș *adj.* – soi de mere. la CADE.
coájă *f.* – foi la coceanul de porumb.
coámă *f.* – virgulă.
coánțe *f. pl.* – fire la capătul pînzei.
coárbă *f.* – mîner la vînturătoare.
coárbă *f.* – mîner la sucală. La DU.
coárbă *f.* – mîner la vîrtejul puțului.
coárda șubii *f.* – curea la ham.
coárdă *f.* – pîrghie la cîntarul de mînă.
coárdă *f.* – parte a plugului.
coárdă *f.* – scîndură între macazuri.
coárdă *f.* – lama bărzii.
coárdă *f.* – greabăn la cal.
coárdă *f.* – grindă la podul casei.
coárdă *f.* – nuia prinsă de podul casei.
coárjă *f.* – coajă.
coáre *f. pl.* – cucoare.
coárnă *f.* – varietate de struguri negri.
coárne *f. pl.* – crăcana rîșchitorului.
coárne *f. pl.* – brațe la vîrtelniță.
coárnele boului *f. pl.* – măcieș.
Coarnele caprei (CDȘ, 1425) – sat.
coáte-goále *m.* – om sărac.
cob *n.* – putinei.
cob *n.* – gavanos.
cob *n.* – urcior cu jhebuleț la gură.
cob *n.* – cană cu jghebuleț
cob de ales smîntînă *n.* – putinei.
cobáe *f.* – pasăre de curte.
cobáe *f.* – găină.
cobári *n.* – roata găurită la putinei
cobăi (a) – a geme. La DU.
cobăí (a) – a tuși.
cobăiálă *f.* – flegmă.
cobăít *adj.* – nătîng. La DU.
cobăitúră *f.* – persoană oftigoasă.
cóbe *f.* – țîfnă. La CADE.
cóbe *f.* – plisc. La CADE.
cobcálă *f.* – prevestire. La DELM.
cobélci *m.* – melc.
cobélniță *f.* – unealtă de dăltuit.
cobiét *adj.* – șerpuit.
cobilióc *n.* – soi de prune mari.
cobilíță *f.* – libelulă.
cobilíță *f.* – greier de cîmp.
cobilíță de iarbă *f.* – v. **cobiliță** (greier).
cobîlă *f.* – masa rotarului.
cobîlă *f.* – parte a cotigii.
cobîlcă *f.* – unealtă de dăltuit.
cobîlcă *f.* – unealtă de tras obezile.
cobîlțîi (a) – a se clătina (lichidul).
cobîlțîire *f.* – tulburare (a unui lichid).
cobîlțîit *adj.* – tulburat.
cobîrlău *n.* – bîrlog. La CADE.
coblánț *n.* – cîrlig de scos fîn din stog.
coblizán *m.* – băiat mare, vlăjgan.
cobóc *n.* – strachină pentru mujdei. La CADE.
cobóc *n.* – coș de prins pește.
cobóc *n.* – coș de lozie.
cobóc *n.* – traistă pentru mîncare la cai.
coboáne *f.* – groapă pentru apă.

coboánc *f.* – uluc.
coboásă *adj.* – cobăită (găină).
cobocél *n.* – coşuleţ din mlajă.
cobócică *f.* – v. **cobocel**.
cobórniţă *f.* – groapă de făcut mangal.
cobúşcă *f.* – urcior pentru apă.
cobúz *n.* – instrument cu coarde.
cobzári *m.* – lăutar. La DU.
coc *n.* – moţ de pene.
cocál *n.* – picior mare (la om).
cócă *f.* – păpuşă.
cócă *f.* – copil mic. La DU.
cochíi *m. pl.* – lăstari sterpi la porumb.
cochilêle *f. pl.* – copilişte. (TD).
cochilét *n.* – piatră tăiată.
cochilét *n.* – chirpici.
cochilét *m.* – porumbul ce creşte din rădăcina altui porumb. (Th.Holban).
cochilét *m.* – cărămidă de lut.
cochilícă *f.* – copilă.
cochinét *n.* – blidar (mobilă).
cochinét *n.* – blidar în perete.
cochinét *n.* – cotruţă.
cóci *m.* – berbec.
cócică *f.* – rădăcină de porumb.
cocílcă *f.* – mosorel (de lemn).
cocínă *f.* – gogineaţă.
cociníţă *f.* – cui la marginea luntrei.
cocioábă *f.* – casă mică, sărăcăcioasă.
cociobăí (a) – a scotoci. La DU.
cociốc *n.* – rădăcină de stuf.
cocióp *n.* – v. **cocioc**.
cociórbă *f.* – vătrai. (M.Eminescu).
cociorbúşcă *f.* – vătrai mic.
cociorbúţă *f.* – vătrai mic.
cociórvă *f.* – vătrai. (I.Creangă).
cociorvéi *n.* – vătrai mic.
cociorvéică *f.* – vătrai mic.
cociorvér *n.* – vătrai.
cociorví (a) – a bate cu vătraiul.
cociórvlă *f.* – vătrai.
cocîrbău *n.* – curcubeu.
cocîrjă *f.* – baston.
cocîrlă *f.* – rostogol. **De-a cocîrla** = de-a rostogolul. La CADE.
cocîrlă *f.* – cîrjă. (Th.Holban).
cocîrlă *f.* – femeie gîrbovă. (Th.Holban).
cocîrlă *f.* – unealtă de răsucit papură.
cocîrlău *n.* – curcubău.
cocîrne *adj.* – strîmbe.
cocîrţálă *f.* – unealtă de făcut frînghii.
cocîrţă *f.* – mîncare ciobănească.
coclánci *n.* – limbă la clanţa uşii.
coclánci *n.* – cîrlig la fereastră.
coclánţ *n.* – cîrlig la cange.
coclánţ *n.* – limbă la clanţa uşii.
cocláură *f.* – loc prăpastios. La CADE.
coclépe *n.* – ochi la iţe.
cocói *n.* – păpuşă.
cócoli *m.* – gogoaşă de mătase.
cocoli (a) – a îmbodoli.
cocoli (a) – a răsfăţa.
cocolire *f.* – răsfăţare.
cocolit *adj.* – răsfăţat.
cocolóş *n.* – boţ. La CADE.
cocolóş *n.* – porumb necurăţat. La DU.
cocoloşi (a) – a boţi. La CADE.
cocomîrlă *f.* – pasăre misterioasă.
cocoáră *f.* – barză.
cocór *m.* – barză.
cocostîrc *m.* – cumpănă la puţ.
cocostîrc *m.* – barză.
cocostîrcă *f.* – barză.
cocoţări *f. pl.* – avansări. La N.Costenco.
cocúţă *f.* – păpuşă.
cocúţă *f.* – copil mic.
codác *m.* – ajutor de vornicel (la nuntă).
codáş *n.* – cratiţă (cu coadă).

codáș *m.* – ajutor de vornicel (la nuntă).
codáș *m.* – mormoloc. La DU.
codăcél *n.* – mormoloc.
codăiél *n.* – cratiță cu coadă.
codălău *n.* – căuș cu coadă lungă.
codălbí (a) – a o păți.
codăneásca *f.* – dans popular.
codáțel *m.* – mormoloc.
codí (a) – a lucra de mîntuială.
codí (a) – a alege stuful.
codí (a) – a se chiti.
codilíște *f.* – codirișcă.
códină *f.* – deșeuri de lînă. La DU.
códină *f.* – pleavă. La DU.
códină *f.* – resturi de la vînturătoare.
códină *f.* – resturi de nutreț.
codirét *n.* – loc, unde a fost pădure.
codirlíște *f.* – codirișteș.
codíșcă *f.* – cratiță (cu coadă).
codíșcă *f.* – codirișteș.
codíță *f.* – mîner la sertar.
codíță *f.* – mîner la menghine.
codíță *f.* – viță la tufa de struguri.
codíță *f.* – șiret la pantofi.
codîrcă *adj.* – negri (struguri).
codîrbói *m.* – pisoi.
codîrlă *f.* – pisică.
codîrlău *m.* – pisoi.
codnovédz *n.* – conovăț.
codós *n.* – cratiță (cu coadă lungă).
códră *f.* – plapomă.
codreán *m.* – locuitor din Codrul Tigheciului. (I.Neculce).
Codrea (CDȘs, 1502) – moștenitor.
Codrean *m.* – erou de baladă.
Codrean *m.* – personaj folcloric. La Cezar Ivănescu.
codresc *adj.* – privitor la codru.
codréștie *f.* – coadă de undiță.
Codrenul (CDȘ, 1444) – boier.
códru *m.* – pădure seculară care desparte Moldova de Bugeac, Codrul Tigheciului. (I.Neculce).
codru (BDȘ, 1473) – pădure.
Codrul Chigeciului (BDȘ, 1473) – regiune păduroasă în sudul Moldovei.
codrulét *m.* – codru mic.
codruț *m.* – codrulet.
codúlă *f.* – frînghie la năvod.
codúlcă *f.* – v. **codulă**.
codz *f. pl.* – bețe de floarea-soarelui.
cófă *f.* – vas de lemn pentru apă, vin.
cófă *f.* – căldare.
cófă de smîntînă *f.* – putinei.
cofăiél *n.* – cofă mică. La DLR.
cofăcș *n.* – cofă mică. La DLR.
cofél *n.* – cofă mică. La DLR.
cofíc *f.* – loc unde se ia apă cu cofele "dulapului".
cofíță *f.* – cofă mică. La CADE.
cofíță *f.* – putinei.
cóftă *f.* – ie.
cóftă *f.* – jachetă femeiască.
cóftă *f.* – pulover bărbătesc fără mîneci.
cóftă *f.* – bluză femeiască cu altiță.
cóftă *f.* – bluză. (TD).
cóftă de haros *f.* – jachetă femeiască.
cóftă națională *f.* – bluză cu altiță.
coftălúță *f.* – bluziță. (TD).
coftúță *f.* – bluziță.
cogîlțău *n.* – urcior cu jghebuleț.
cohăí (a) – a tuși înfundat.
cohíță *f.* – cofă mică.
cohíță *f.* – teică.
cóhle *f.* – polonic.
cóică *f.* – pat de fier.
cóiță *f.* – colivie.
cóiță *f.* – porumbar.

coj *f. pl.* – strujeni.
cojámte *adv.* – mult. (DD).
cojăicá *f.* – aţă ce leagă caierul.
cojoácă *f.* – cojocel fără mîneci.
cojóc *n.* – îmbrăcăminte din piele de oaie.
cojocări (a) – a coase (piei).
cojocícă *f.* – pieptar din piei de miel.
cojohari (CDŞ, 1448) – meşteri de cojoace.
cojoleáncă *f.* – ilic căptuşit.
colác *m.* – veste. E x p r. **A lua colac** = a informa. (I.Neculce).
colác de flori *m.* – coroniţă.
colacár *m.* – flăcău care strînge colacii.
colăcári *m.* – vornicel care rosteşte oraţia.
colăcer *m.* – v. **colăcari**.
colácu-babei *m.* – nalbă.
colán *n.* – colac de piatră la puţ.
colandá (a) – a colinda.
colášcă *f.* – muşcată.
colăcăríe *f.* – conocărie.
colácei-babei *m.* – salvie albă.
colăcél *m.* – nalbă.
colăcí (a) – a impune o funcţie.
colăcíme *f.* – ospăţ dat de nănaşi.
colătău *n.* – mîner la sucală. La DU.
colb *n.* – praf. La DLR.
colb *n.* – praf mult. E x p r. **A se ţine ca colbul de dobă** = a se ţine scai.
colb de fanină *n.* – praf de moară.
colb de pomînt *n.* – praf (pe drum).
colbáci *m.* – unealtă de scuturat praful.
colbăí (a) – a umple de praf, a prăfui.
colbăi (a) – a face praf. La DLR.
colbăít *adj.* – prăfuit. La DLR.
colbărae *f.* – v. **colbărie**.
colbărí (a) – a se prăfui.
colbăríe *f.* – prăfărie.
colbós *adj.* – plin de praf. La CADE.
colbotí (a) – a bate (capul). E x p r. **A colboti capul cuiva** = a sîcîi.
colburátic *adj.* – plin de praf.
colburós *adj.* – prăfuit.
colcantáur *n.* – dealuri rîpoase.
colcér *m.* – colăcer. La CADE.
colceríţă *f.* – femeie care ajută la nuntă.
cóldără *f.* – plapomă.
coleá *adv.* – alături, aproape.
coleádă *f.* – colindă. (TD).
coleáşă *f.* – mămăligă. La DU.
coléjnă *f.* – acoperiş la bucătăria de vară.
colésniţă *f.* – dispozitiv de tras obezile.
colghíţă *f.* – cobiliţă.
cóli *n.* – curpăn de castraveţi.
colibáş *m.* – trăitor în colibă.
colíbă *f.* – grajd.
colíbă *f.* – glugă de porumb.
colíbă *f.* – cuşcă pentru câine.
colibioáră *f.* – colibă mică. (M. Eminescu).
colibíţă *f.* – colibă mică.
colibútcă *f.* – cuşcă pentru câine.
colibúţă *f.* – cuşcă pentru câini.
colindár *m.* – colindător. La CADE.
colindár *m.* – colindător. La DELM.
colíndă *f.* – hăitură, urătură.
colindéţ *n.* – colac pentru colindar.
colindéţ *n.* – daruri strînse de colindar.
coliníţă *f.* – colină mică. La DELM.
colíscă *f.* – colivie.
colíscă *f.* – porumbar.
colivíe *f.* – loc îngrădit pentru pui.
colnic *n.* – colină. La V.Alecsandri.
colnicél *n.* – colnic. La V.Alecsandri.
colníţă *f.* – colină mică. (V.Alecsandri).
colódniţă *f.* – femeie intrigană, codoşcă.
coloméică *f.* – dans ţărănesc. La CADE.

colóruri *f. pl.* – culori.
colótcă *f.* – ciocan mare de lemn.
colótcă *f.* – calapod (pentru cizme).
colótcă *f.* – toc la fereastră.
coloti (a) – a înghesui. La CADE.
colotúşcă *f.* – mai pentru crăpăt butucii.
cólţe *m.* – canin.
cólţe *m.* – dinte rupt.
cólţe *m.* – cîrlig la cange.
coltúc *n.* – pernă mică. La DLR.
coltucél *n.* – pernuţă mică. La DLR.
coltucél *n.* – pernuţă pentru ace.
colţ *n.* – basma de bumbac cu flori.
colţ *n.* – capăt. *Moldovenii, cînd se strîng Şi-n petreceri se avîntă, La un colţ de masă plîng, La un colţ de masă cîntă.* (P.Zadnipru).
colţári *n.* – parte a plugului.
colţári *n.* – cultivator triunghiular.
colţári *n.* – echer triunghiular.
colţári *n.* – blidar.
colţári *n.* – răscruce de drumuri.
colţári *n.* – basma în trei colţuri.
cólţii babei *m. pl.* – lătunoaie la ţesut.
colţún *m.* – ciorap. La DLR.
colţunáş *m.* – ciorap pentru copii.
colţunáş *m.* – piroşcă. La CADE.
colţurél *n.* – basma simplă.
colún *n.* – topor de crăpat buturugi.
colúz *n.* – soi de grîu. La DU.
comár *n.* – ceafă (la ham). La DU.
comárnic *n.* – leasă de nuele. La DU.
comănác *n.* – coc.
combainistă *f.* – combaineră.
comerţant *n.* – tîrgoveţ.
comís *m.* – dregător domnesc. La DIM.
comisár *m.* – reprezentant al polonilor la cazaci. (M.Costin).
comisár *m.* – slujbaş în serviciul armatei. (I.Neculce).
comisoáe *f.* – soţie de comis.
comişél *m.* – slujbaş al grajdurilor domneşti. (M.Sadoveanu).
comînác *n.* – glugă la manta.
comînd *n.* – avere agonisită. La DLR.
comînd *n.* – moştenire (Th.Holban).
comîndáre *f.* – pomenire. La DU.
comódă *f.* – masă de bucătărie.
comoráş *m.* – urător, care strînge banii.
comós *adj.* – cu coamă bogată.
comoţóc *n.* – smoc pe fruntea calului.
compás *n.* – vaterpas.
cómpas *n.* – busolă.
comúr *adj.* – roşietică, ruginie (pelicică).
conác *n.* – han, găzduire. (I.Neculce).
conăcár *m.* – colacar. (TD).
conăcăríe *f.* – oraţie de nuntă.
cóncă *f.* – tramvai tras de cai.
concénie *f.* – pieire. (Gr.Ureche).
cónci *n.* – coc.
concină *f.* – joc de cărţi. La V.Alecsandri.
condác *n.* – strat de armă. La DU.
condéi *n.* – peniţă.
condéi *n.* – lemnuş la scrînciob.
condéi *n.* – par la cîrma plutei.
condéi *n.* – pîrghie la scrînciob.
condeiát *adj.* – pintenog (cal).
cóndică *f.* – opis. La CADE, DEX.
condrá (a) – a se certa. La CADE.
cóndră *f.* – ceartă. La CADE.
condrăţéi *n. pl.* – paraziţi (purici etc.).
condrumeţ *m.* – tovarăş de drum.
conéţ *n.* – capăt. E x p r. **A face cuiva conéţul** = a pune capăt zilelor cuiva.
conglăsuí (a) – a fi de acord.
conglăsuíre *f.* – glăsuire comună.
cónic *n.* – greier de cîmp.
cónic *n.* – pinten (la cal).

cónică *n.* – libelulă.
coniușăi *m. pl.* – grăjdari.
conjút *n.* – susai-negru.
conocári *m. pl.* – vornicel ce rostește oratia. La DU.
conocărie *f.* – orație de nuntă. La DU.
conochifteriță *f.* – conopișniță. La DU.
conoválă *f.* – v. **conovăț**.
conovăț *n.* – corlată de legat caii.
conové *f.* – v. **conovăț**.
conovíță *f.* – v. **conovăț**.
conservă *f.* – cutie de tablă.
cóntaș *n.* – cojoc învelit cu postav.
cóntă *f.* – socoteală. (N.Gane).
cóntăș *n.* – haină luxoasă boierească.
contășél *n.* – contăș mic. La DLR.
contencálă *f.* – greutate.
contín (în) *adv.* – continuu.
contomán *n.* – manta cu guler de oaie. La DU.
contonóg *adj.* – șchiop.
conț *n.* – uruioc. La DD.
conț *n.* – testea de hîrtie. La CADE.
cop *n.* – teică.
cop *n.* – cratiță.
cop *n.* – fărăș.
copác *f.* – covată.
copác cu bortă *m.* – copac scorburos.
copác bortos *m.* – copac scorburos.
copác boștorogos *m.* – copac scorburos.
copác cu buștihan *m.* – copac cu scorbură.
copac ciolănit *m.* – copac scorburos.
copác cu oală *m.* – copac scorburos.
copác de strug *m.* – tufă de struguri.
copán *n.* – pulpă de găină.
cópancă *f.* – movilă de pămînt.
cópancă *f.* – vîrtej de apă.
copási de buc *m. pl.* – fagi.
copăcăríc *f.* – copaci mulți.
copăe *f. pl.* – jivine.
copăit *n.* – țărnuirea porumbului. La DU.
copăríe *f.* – toporîște la coasă.
cópcă *f.* – salt. La DU.
cópcă *f.* – ciutură la puț.
cópcă *f.* – cîrlig de rufe.
cópcă *f.* – gaură, produh. E x p r. **A se duce pe copcă** = a se prăpădi, a se da de sminteală. (I.Creangă).
copchiéși *m. pl.* – lăstari neroditori.
copchíl de clacă *m.* – copil din flori.
copchiláși *m. pl.* – lăstari neroditori.
copchiléț *m.* – lemn adăugit la căprior.
copchiléț *m.* – parte de ciorchine.
copchíli *m. pl.* – lăstari neroditori.
copci (a) – a păși peste ceva.
copéică *f.* – monedă, o sutime din rublă.
copie (BDȘ, 1496) – izvod.
copíl *m.* – bastard. (Gr.Ureche).
copilă (CDȘ, 1438) – fetiță.
copilioáră *f.* – copiliță.
copîlíț *m.* – copil din flori.
copléj *m.* – copil mic.
copléj *m.* – poroboc. La CADE.
coporîe *m.* – coada coasei.
copóu *m.* – copoi. La CADE.
copríș *n.* – căpac (la cratiță).
coptărése *f. pl.* – bucătărese.
coptúră *f.* – aluaturi coapte.
corciovă *f.* – vătrai. La DD.
Corciovă (CDȘs, 1472) – răzeș.
Corciovă Lupu (CDȘs, 1472) – răzeș.
copturéle *f. pl.* – pateuri.
corác *n.* – fărăș.
corác *n.* – mertic pentru vama la moară.
corác *n.* – teică.
corác *n.* – lopată de fier.
corasán *n.* – mortar. La DU

coráslă *f.* – laptele vacii după fătare.
coráslă *f.* – lapte înăcrit.
corástă *f.* – v. **coraslă**.
corăbeásca *f.* – dans popular.
corăbiá *f.* – zaharică numită şi "corăbioară". La V.Alecsandri. La CADE.
corăbiá (a) – a conduce o corabie.
corabiér *m.* – marinar.
corăbiaş *m.* – v. **corăbier**.
corăgheásca *f.* – dans cu strigături.
corăslí (a) – a se strînge, a se îmbrînzi.
corb *adj.* – corbiu.
corbáci *m.* – bici.
córbură *f.* – scorbură.
corcán *n.* – coardă de vie sălbatică.
corcán *n.* – viţă de vie bătrînă.
corceí (a) – a despăduri.
corchezí (a) – a schimonosi.
córci *m.* – corcitură.
córci *n.* – curpăn de castraveţi.
corci *n.* – tufă. La CADE.
córci *m.* – butuc de struguri.
corcí (a) – a se încrucişa.
córcie *f.* – targă de cărat pămînt.
córcie *f.* – roabă.
córcie *f.* – leasă ce se pune pe sănii.
córcíe *f.* – scară de urcat butoaele.
córcie *f.* – nuia încovoiată la coviltir.
corciolínă *f.* – ciorchine de strugure.
corcióvă *f.* – vătrai.
Corciova (BDŞ, 1468) – răzeş.
corciovéi *m.* – vătrai.
corciovléi *n.* – vătrai.
corcodél *m.* – cufundar (pasăre).
corcoli (a) – a corconi. La DELM.
corcolí (a) – a răsfăţa, a alinta. La DD.
corcolí (a) – a se mocoşi. La DD.
corcoli (a) – a se ghemui. La DD.
corcolire *f.* – dezmerdare, alintare.
corcolit *adj.* – răsfăţat, alintat. La DD.
corcoşi (a) – a corconi. La CADE.
cordár *n.* – ferăstrău.
cordeá *f.* – panglică îngustă. La DLR.
cordelát *adj.* – împodobit cu cordele.
cordéle *f. pl.* – bucăţele de ţesături.
cordelúţă *f.* – panglicuţă. La DLR.
cordéluşă *f.* – panglicuţă. La DLR.
cordénci *n.* – zăvor la stative.
cordică *f.* – v. **cordea**.
cordicúţă *f.* – panglicuţă. La CADE.
cordíţă *f.* – aţă groasă la mreajă.
cordón *n.* – formă a coroanei pomilor.
cordúc *n.* – boală a limbii (la vite).
coreác *n.* – teică.
coréţ *n.* – măsură de capacitate.
coréţ *n.* – centner. La CADE.
coreţícă *f.* – teică.
corhán *n.* – pom care creşte încet.
corhană *f.* – coastă de deal rîpoasă.
corhăní (a) – a transporta buşteni.
corhăní (a) – a da buştenii pe jgheab.
córi *m.* – pojar. La DLR.
córi de vînt *m.* – vărsat de vînt.
corjói *n.* – baston.
Corlat (BDŞ, 1473) – boer moldovan.
Corlata (BDŞ, 1473) – sat în Bucovina.
corlátă *f.* – iesle. (M.Sadoveanu).
corlátă *f.* – părţi laterale la pod.
corlátă *f.* – îngrăditură la puţ.
corlátă *f.* – v. **conovăţ**.
corlátă *f.* – îngrăditură, ocol.
corlátă *f.* – prichici.
Corlatelor (BDŞ, 1499) – drum.
corlátie *f.* – prăjină la corlatele puţului.
corlátie *f.* – spetează la scaun.
corlátie *f.* – v. **conovăţ**.
córlă *f.* – găinuşă de apă. La DU.
Corlăteni (BDŞ, 1487) – sat.

Corlăteşti (BDŞ, 1487) – sat.
corlăţéle *f. pl.* – loc îngrădit pentru pui.
cormán *n.* – lama bărzii.
cormán *n.* – lama toporului.
corn *n.* – basma în trei colţuri.
corn *n.* – colţ, margine.
cornár *n.* – basma în trei colţuri.
cornár *m.* – stîlp. La DU.
cornáş *n.* – v. **cornár**.
cornărĉt *n.* – dajde pe vite.
cornări (a) – a duce plugul de coarne. *Pin ce-i găsi plug de cuci, Rîndunica cornărind, piţigoii boi mîind. (Şezătoarea).* La CADE.
cornări (a) – a duce plugul de coarne.
cornărit *n.* – plugărit. La N.Ţurcanu.
cornăţar *m.* – insectă de baltă.
Cornești (CDŞ, 1420) – sat.
corni *m. pl.* – căpriori. La CADE.
corníc *n.* – colnic.
córnic *n.* – coteţ.
Corni (CDŞ, 1428) – sat.
Cornilor (CDŞs, 1472) – pîrîu.
Cornilor (BDŞ, 1487) – pîrîu.
corníş *n.* – pădure de corn, cornet.
corníş *n.* – rasă de găini.
cornişcă *f.* – soi de struguri.
cornişór *n.* – basma în trei colţuri.
cornítă *f.* – dentiţă (plantă).
cornítă *f.* – soi de struguri negri.
cornítă *f.* – cîrlig la cange.
cornorát *m.* – drac.
Cornul (DBŞ, 1491) – heleşteu.
Cornul Bîgului (CDŞ, 1437) – sat.
cornúţ *n.* – un sfert de pîne.
cornúţ *m.* – plantă erbacee tîrîtoare.
corobánă *f.* – trunchi de copac găunos.
corojeálă *f.* – deformare.
corojí (a) – a se usca (butoiul).
corojitúră *f.* – strîmbătură. (DD).
coromîslă *f.* – pîrghie la cîntarul de mînă.
coromîslă *f.* – cumpănă la fîntînă.
coromîslă *f.* – cobiliţă. La DLR.
coroniţă *f.* – ghirlandă.
coropáşcă *f.* – prăşitoare de rărit.
coropăşti (a) – a afîna miriştea.
coropcár *m.* – vînzător ambulant.
coropcár *m.* – hoinar. (I.Creangă).
corópcă *f.* – ladă portativă.
corópcă *f.* – cutie.
corópcă *f.* – toc la fereastră.
corópcă *f.* – uşori la uşă.
corópcă *f.* – cutie de tablă.
corópcă de sare *f.* – cutie pentru sare.
coropcícă *f.* – cutiuţă.
coroti (a) – a se dezbăra. La CADE.
corováncă *f.* – pasăre.
corovátic *m.* – plantă erbacee. La DU.
corovátic *m.* – coada-vacii (floare).
corsác *n.* – secţie într-un hambar.
corsirişte *f.* – toporîşte. La CADE.
corsít *m.* – catîr.
cortél *n.* – umbrelă. (M.Sadoveanu).
cortínă *f.* – cort.
corţoáfă *f.* – soi de prune.
corţăi (a) – a ronţăi.
corzínă *f.* – coş rotund din mlajă.
corzíncă *f.* – v. **corzină**.
corzincúţă *f.* – coş mic.
corzîncări *m.* – meşter de coşuri.
cosác *m.* – bucata de plasă.
cosár *m.* – pasăre de baltă; spurcaci.
cosárcă *f.* – secerătoare.
cosáştină *f.* – mirişte după cosit.
cóscă *f.* – promontoriu.
coseác *n.* – basma în trei colţuri.
coseác *n.* – rindea cu daltă în figuri.
cósie *f.* – coada coasei.

cosíță *f.* – stînjenel.
cosíță *f.* – mătase la ştiuletele.
cosíță *f.* – cunună de ceapă (usturoi).
cosíță *f.* – creastă pe acoperişul casei.
cosíță *f.* – franjuri la covor.
cosîc *n.* – coş mic.
cosîlcă *f.* – secerătoare.
cosîre *f.* – cositură.
cosîța-feti *f.* – stînjenel.
cosîțîcă *f.* – stînjenel.
cosoáe *f.* – cuțit mare.
cosói *n.* – satîr pentru bucătărie.
cosói *n.* – curele la opinci.
cosoroábă *f.* – v. **costoroabă** (bîrnă).
cosorél *n.* – unealtă de curățit copita.
cosorî (a) – a tăia (via). La CADE.
costári *n.* – baston.
costéli *f.* – soi de struguri hibrizi.
Costești (BDŞ, 1499) – sat.
costiceán *m.* – locuitor din Costeşti.
Costişa (BDŞ, 1481) – sat.
Costişa (BDŞ, 1490) – cătun.
costişă *f.* – povîrniş. La V.Alecsandri.
costişăt *adv.* – pieziş, povîrnit.
costîrc *m.* – cucostîrc.
costoroábă *f.* – cumpănă la puț.
costoroábă *f.* – bîrnă la căpriori.
costoroábă *f.* – unealtă de cioplit.
costoroábă *f.* – vită slăbănoagă.
costoroáe *f.* – costoroabă (bîrnă).
cóstraş *n.* – joagăr de tăiat scînduri.
cóstrăş *m.* – biban. La DLR.
costrăşél *m.* – biban mic.
costromá *f.* – rasă de vaci.
costrúş *m.* – strîjnic.
coş *n.* – sîsîiac.
coş *n.* – ladă pe podul unui vehicul. *Coş la căruță.* La DU.
coş *n.* – poclit, coviltir. La CADE.
coş *n.* – paner. La CADE.
coş de pus *n.* – coş de prins peşte.
coş de pene *n.* – coş de pernă.
coş de păpuşoi *n.* – sîsîiac.
coş (de pescuit) *n.* – tîrnă. La CADE.
coşálă *f.* – pescuit cu coşul.
coşár *m.* – hornar. La DU.
coşár *n.* – staul, grajd. La DU.
coşáră *f.* – sarai în cîmp.
coşárcă *f.* – tîrnă. La CADE.
coşárcă *f.* – techiră. La CADE.
coşárcă *f.* – coş. (A.Gorovei).
coşáre *f. pl.* – coşuri.
coşărcúță *f.* – sicriuaş. La CADE.
coşărcúță *f.* – coşarcă mică.
coşăríe *f.* – meseria coşarului.
coşărie *f.* – loc unde se vînd coşuri.
coşcán *n.* – rădăcină de stuf.
coşcán *n.* – rădăcină de porumb.
cóşcic *n.* – coş îngust la fund.
coşciúg *n.* – coş rotund cu o toartă.
coşciúg *n.* – coş din papură.
coşciug *n.* – ladă cu păpuşi. La CADE.
coşciug *n.* – sicriu. La CADE.
coşcodán *m.* – maimuță. La DU.
coşcogeá *adj.* – mare.
coşcogeámite *adj.* – mare.
coşconeriță *f.* – coropişniță.
cóşcov *adj.* – găunos. La DU.
cóşcovă *f.* – loc gol în mal de apă.
cóşcovă *f.* – rădăcini de stuf.
cóşcovă *f.* – pojghiță de gheață.
coşcoveálă *f.* – umflătură.
coşcoví (a) – a se umfla. La CADE.
coşcovitúră *f.* – perete cojit.
coşér *n.* – coş rotund.
coşí (a) – a se desprinde varul.
coşí (a) – a se băşica.
coşí (a) – a se urni, a aluneca.

coşí (a) – a ridica, urni (pe cineva).
coşí (a) – a bate. E x p r. **A coşi în bătaie** = a bate zdravăn. La DLR.
coşiniță *f.* – lemn pentru vîslă.
coşiujéle *f. pl.* – coşuri mici.
coşmágă *f.* – baracă. La DLR.
coşmándră *f.* – casă veche. La CADE.
cóşnic *n.* – coş rotund cu o toartă.
Coşniţa *f.* – sat în raionul Dubăsari.
cóşniţă *f.* – coş din papură.
cóşniţă *f.* – stup din nuiele.
cóşniţă de pască *f.* – coş din papură.
coşolác *n.* – coş.
coşólcă *f.* – coş cu o toartă.
coşólcă *f.* – sacoşă.
coşolínă *f.* – amestecătură cosită verde.
coştéi *n.* – coş de pernă.
coştereáţă *f.* – cocină. La DU.
coşteréţ *n.* – coteţ.
coştîrneáţă *f.* – coteţ.
coşuleán *n.* – coş.
coşúm *n.* – gură de ham.
coşúţ *n.* – sertar (la masă).
coşúţ de sare *n.* – cutie pentru sare.
cot *n.* – măsură de lungime – 0,637 *cm.*
cot *m.* – mahala, parte a satului.
cot *m.* – cotitură.
cotác *m.* – genunchi.
cotár *m.* – îngrăditură între ocol şi spătar.
cotár *m.* – cotlon în pivniţă.
cotaráş *n.* – cameră pentru alimente.
cotárc *n.* – tăvălug de lemn.
cotárcă *f.* – sîsîiac. La CADE.
cotárlá *f.* – javră. La CADE.
cotáş *m.* – ţăran împroprietărit.
cotcovi (a) – a tăvălugi.
cotcui (a) – v. **cotcovi**.
cóte *n. pl.* – uneltire. E x p r. **A-şi da cote cu cineva** = a se înţelege cu cineva împotriva altcuiva. (I.Neculce).
cotcoví (a) – a tăvălugi ogorul.
cotcuí (a) – a tăvălugi ogorul.
coteáţă *f.* – coteţ. La CADE.
cotéi *m.* – câine de vînătoare (CM).
cotéică *f.* – căţeluşcă.
cotelí (a) – a deretica. La CADE.
cotéţ *n.* – cocină. La CADE.
cotéţ *n.* – îngrăditură pentru prins peşte.
Coteţ (BDŞ, 1471) – răzeş.
coti (a) – a schimba direcţia.
coti (a) – a atinge cu cotul.
cótic *n.* – catifea.
cótic *n.* – tăvălug de fărîmat bulgării.
cótic *n.* – tăvălug de treierat.
cótice *n.* – pisălog pentru usturoi.
cotigár *n.* – loitrar.
cotigár *m.* – terchea-berchea.
cotígă *f.* – roabă.
cotigă *f.* – două roţi prinse cu o osie, pe care se pune grindeiul plugului.
cotígă *f.* – rotilă.
cotígă *f.* – căruţă. La CADE.
cotigí (a) – a schimba direcţia.
cotigít *adj.* – întortocheat. (TD).
cotigúţă *f.* – cărucior.
cotiléţ *n.* – chirpici.
cotiléţ *n.* – bloc de piatră moale.
cotilí (a) – a rostogoli.
cotilí (a) – a merge încet, legănîndu-se.
cotilí (a) – a umbla prin locuri cotite.
cotilí (a) – a tăvălugi ogorul.
cotilígă *f.* – cotigă.
cotínă *f.* – căpiţă.
cotinéţ *n.* – bufet (mobilă).
cotinéţ *n.* – dulap (de cancelarie).
cótis *n.* – maşină de strivit strugurii.
cotiugár *m.* – căruţaş. La CADE.
cotiúhă *f.* – câine. La CADE.

cotivái (a) – a afîna pămîntul.
cotiválcă *f.* – cultivator.
cotîrneáță *f.* – cocioabă.
cotîrneáță *f.* – cocină.
cotîrși (a) – a ridica.
cotléți *m. pl.* – ochiuri la ițe.
cotlí (a) – a cocli.
cotloánă *f.* – nișă în peretele pivniței.
cotloánă de chiatră *f.* – peșteră.
cotlón *n.* – cuptor de vară.
cotlón *n.* – cotruță.
cotlón *n.* – scobitură în mal.
cotlonáș *n.* – cuptoraș (de vară).
cotloní (a) – a săpa la temelia unui zid.
cotloníță *f.* – cenușar la plită.
cotlováne *f. pl.* – răsadnițe (sub sticlă).
cotoánă *f.* – plită la bucătăria de vară.
cotoánă *f.* – nișă în peretele pivniței.
cotoánă *f.* – încăpere fără fereastră.
cotoárbă *f.* – cotoroanță. La CADE.
cotoáre *n. pl.* – unghere.
cotóc *m.* – pisoi.
cotóc *n.* – tăvălug de fărîmițat bulgării.
cotocár *m.* – persoană care tăvălugește.
cotocári *m.* – meșter de tăvălugi.
cotocí (a) – a tăvălugi ogorul.
cotocí (a) – a treiera cu tăvălugul.
cotói *m.* – pisoi.
cotomán *adj.* – voinic. (Th.Holban).
cotonóg *m.* – șchiop.
cotonogí (a) – a frînge piciorul cuiva.
cotonogí (a) – a moci. La DLR.
cotór *n.* – coadă de mătură.
cotórc *n.* – tăvălug de lemn.
cotorî (a) – a tăia vițele neroditoare.
cotorîre *f.* – tăierea vitelor neroditoare.
cotorît *adj.* – curățit de lăstari.
cotórniță *f.* – bărdiță pentru cotorît.
cotoroábă *f.* – pisică. La CADE.
cotoroásă *adj.* – zgîrcită.
cotorós *adj.* – sîcîitor.
cotorós *adj.* – trăncănitor. (TD).
cotorosi (a) – a se dezbăra. La DU.
cotoșmán *m.* – cotoi.
cotrăí (a) – a coțobăi.
cotreánță *f.* – zdreanță. La CADE.
cotrențós *adj.* – zdrențăros. La CADE.
cotricél *n.* – cotruță.
cotrișoáră *f.* – cenușar (la plită).
cotrîmbí (a) – a se fandosi.
cotroáfe *f. pl.* – boarfe.
cotrobăí (a) – a scotoci. La DU.
cotrobăiálă *f.* – scotocire.
cotrobói *n.* – cocioabă.
cotrobói *n.* – bucătărie de vară.
cotrobói *n.* – cotruță.
cotrubău *n.* – cenușar la plită.
cotrúță *f.* – spațiu între cuptor și perete.
cotrúță *f.* – adîncitură sub vatră.
cotúnă *f.* – cotruță.
cotúnă *f.* – nișă în peretele pivniței.
coț *n.* – plapomă.
coțcár *m.* – pungaș. La DU.
coțcár *m.* – glumeț. La CADE.
cóțcă *f.* – piatră pentru pavat.
cóțcă *f.* – înșelăciune. La CADE.
coțcăríe *f.* – pungășie. La CADE.
cóți *m. pl.* – unitate de măsură.
coți (a) – a măsura tortul.
coțoábă *f.* – cușcă pentru câine.
coțób *n.* – cenușar.
coțób *m.* – nume de câine. (Th.Holban).
coțób *m.* – om fățarnic. (Th.Holban).
coțobáș *n.* – cotruță.
coțobăni (a) – a se îndîrji. La CADE.
coțobón *n.* – cotruță.
coțobonáș *n.* – cenușar (la plită).
coțochínă *f.* – rădăcină de porumb.

cojovéică *f.* – cojocel fără mîneci.
covăli *m.* – fierar.
covășă *f.* – făină de porumb cu zahăr și apă.
covășă *f.* – făină de porumb cu lapte covîsit.
covășă *f.* – plămădeală fiartă.
covășă *f.* – făină muiată și dospită. La CADE.
covătă *f.* – albie (de spălat).
covătă *f.* – albiuță de scăldat copilul.
covătă *f.* – albie de tablă.
covătă *f.* – troacă pentru găini.
covătă *f.* – uluc pentru porci; troacă.
covătă *f.* – copaie pentru plămădit.
covătă de ciupă *f.* – albiuță de scăldat.
covătă dim-mereu *f.* – covată dintr-un trunchi.
covătă de scălduşcă *f.* – albiuță de scăldat.
covălíe *f.* – fierărie.
covălíe *f.* – cuzniță. La CADE.
covăseálă *f.* – smîntînă pentru covăsit.
covăsi (a) – a acri laptele cu smîntînă.
covăsit *adj.* – prins, închegat.
covășálă *f.* – noroi.
covățícă *f.* – albiuță.
covățeá *f.* – albiuță.
covăți (a) – a scobi.
covățít *adj.* – cioplit în forma unei coveți.
covățít *adj.* – hopuros (drum).
covățít *adj.* – semicercular. (DD).
covérgă *f.* – nuia încovoiată. La CADE.
covét *n.* – șanț de-a lungul gardului.
coviét *adj.* – șerpuit.
covíncă *f.* – baston.
covíț *n.* – guiț.
coviță (a) – a guița. La DLR.
coviță (a) – a guița. La CADE.
covîrși (a) – a depăși.
covor în ciuchiuri – covor în lațuri.
covorél *n.* – covoraș.
covricél *n.* – podnojie. La CADE.
covricót *n.* – coviltir.
covríg *m.* – cerc de fier la butucul roții.
covrigár *m.* – pierde-vară.
covrigi (a) – a se frînge de durere.
covrigí (a) – a se încovrigi.
cóvru *n.* – culcuș.
cóvru *n.* – locuință primitivă.
cóvru *n.* – culcuș. La V.Vasilache.
coz *m.* – atu în jocul de cărți.
coz *adv.* – foarte. (V.Alecsandri).
cózi *f. pl.* – bețe de floarea-soarelui.
cozîrcă *f.* – partea încovoiată a saniei.
cozonác *m.* – pască rusească.
cozoróc *n.* – partea ieșită înainte a chipiului.
cozoróc *n.* – parte încovoiată a saniei.
crac *n.* – cîrlig la cange.
crac *n.* – parte a hățului.
crac *m.* – picior la om.
crac *m.* – parte a pantalonilor.
crac *m.* – braț al unui obiect ramificat.
cracaléte *m.* – copil hazliu.
crácă *f.* – creangă. La CADE.
cracoveánca *f.* – dans.
crái *adv.* – numaidecît. E x p r. **Îmi trebuie crai** = îmi trebuie numaidecît.
crái *m.* – carte de joc.
cráică *f.* – cingătoare pentru fete.
cráinic *m.* – vestitor. La DU.
cráinic *m.* – gonaș, hăitaș.
cráinic *m.* – pristav. La CADE.
cramanári *m.* – închisoare.
crámă *f.* – pătul la vie. La DU.
crámnăc *n.* – gogineață.
crancadău *m.* – accelerat. La CADE.

crancalîc *n.* – ştrengărie.
crâncă *f.* – cîrlig la cange.
crancău *m.* – om fără căpătîi. La DU.
crancău *m.* – cioară. La CADE.
crangău *n.* – proptea la frînghia de rufe.
crap *m.* – carp.
crapatúră *f.* – scorbură.
crap-chéleş *m.* – crap-golaş.
crap-în-oglinzi *m.* – crap-oglindă.
crăscă *f.* – vopsea în ulei.
crastón *n.* – oală (de schijă).
crastúle *f.* – cratiţă.
crátiţă *f.* – oală de schijă.
crátiţă de prăjit *f.* – tigaie.
crăcán *n.* – ciorchine de strugure.
crăcánă *f.* – creangă mare.
crăcánă *f.* – coarne la rîşchitor.
crăcánă *f.* – pat la vîrtelniţă.
crăcánă *f.* – scaunul tăietorilor. La DU.
crăcánă *f.* – furcă la puţ cu cumpănă.
crăcánă *f.* – cîrlig la cange.
crăcáne *f. pl.* – gemănări la car, căruţă.
crăcáne *f. pl.* – pari pe care se aşează plugul. (Th.Holban).
crăcănúţă *f.* – crăcuţă.
crăcănúţe *f. pl.* – coarne la rîşchitor.
crăcí (a) – a se răscrăcăra.
crăcít *adj.* – răscrăcărat.
crăciunél *n.* – begonie.
crăiţă *f.* – femeie cu moravuri uşoare.
crăiţă *f.* – ciupercă galbenă-roşietică.
crăncăi (a) – a umbla brambura.
crăpáre *f.* – mîncare.
crăpá (a) – a mînca
crăpátu *m.* – moartea. (TD).
crăpăcióşi *adj.* – cu crăpături.
crăpăcióşi *adj.* – mîncăcioşi.
crăpăt *n.* – alimente.
crăpăţăl *adj.* – cu crăpături.
crăpoáică *f.* – femela crapului.
crăscău *n.* – vin negru.
crătişoáră *f.* – cratiţă înaltă.
creángă *f.* – cracă. La DU.
creásta-cucoşului *n.* – cioroi.
creásta-cucoşului *n.* – lăcrămioară.
creástă *f.* – mătase la ştiulete.
creatúră *f.* – nemernic.
credénţă *f.* – bufet (mobilă).
credinţă *f.* – datorie, credit.
credínţă *f.* – logodnă.
credzút *adj.* – de încredere, credincios.
créiser *n.* – sfredel de tîmplărie.
crem *n.* – cremă de ghete.
crémene *f.* – piatră care face scîntei.
crémene *f.* – bucăţică de cremene.
crémine *f.* – unealtă primitivă de treierat.
crestá (a) – a încondeia. La DD.
crestát *m.* – cocoş. (I.Creangă).
crestătúri *f. pl.* – ornament la streaşină.
crestite *adj.* – încondeiate. (DD).
creţ *m.* – ornament la streaşină.
Creţeana (BDŞ, 1466) – vale.
Creţeşti (BDŞ, 1500) – sat.
Creţescul (CDŞ, 1443) – sat.
creţós *adj.* – cîrlionţat.
Creţovnicul (BDŞ, 1458) – boier.
creţúică *f.* – tava cu marginea vălurată.
Creţul (BDŞ) – boier.
Creţul (CDŞ, 1448) – pîrîu.
creţúşcă *f.* – v. **creţuică**.
críclă *f.* – pahar pentru bere.
cridă *f.* – cretă. La DU.
crihán *n.* – mămăligă mare. La CADE.
crijmă *f.* – pînză de învălit copilul.
crilă *f.* – droaie. La T.Pamfile. La CADE.
crílă *f.* – jumătate din năvod.
crímă *f.* – cremă de ghete.

crimín *adj.* – galben-deschis.
criminári *m.* – hoț.
crin *m.* – trandafir.
críncă *f.* – tigaie cu coadă lungă.
crínocică *f.* – cratiță.
crínță *f.* – masă pentru caș.
cripálă *f.* – clipă. (TD).
cripalcă *f.* – cordenci. La DU.
cripdișón *n.* – basma de bumbac.
crisálă *f.* – amnar.
crisălcă *f.* – scăunel (cu spătar).
crisăncásă *f.* – barba-boierului (plantă).
criș *m.* – crișan. La DU.
críșcă *f.* – capac (la ladă).
críșcă *f.* – capac la sicriu.
críșcă *f.* – fund de acoperit căldarea.
críșcă *f.* – capac la cratiță.
críșcă *f.* – cratiță cu coadă lungă.
críșcă *f.* – măsură de rachiu.
crișcă *f.* – bucățică. La CADE.
críșcovă *f.* – pescăruș de baltă.
crișní (a) – a scrîșni.
críță *f.* – amnar.
críță *f.* – oțel. La DLR.
criță *adv.* – din cale afară. E x p r. **Beat criță** = beat turtă.
crițós *adj.* – rău, arțăgos. La CADE.
crivác *n.* – lemne la părțile luntrei.
criválă *f.* – menghine de lemnărie.
criválă *f.* – unealtă de sucit frînghii.
criválă *f.* – v. **conovăț**.
crivát *n.* – pat. La DLR.
crivát *n.* – ladă cu crivat. (Th.Holban).
crívăț *n.* – vînt care suflă iarna în Moldova dinspre nord-est.
crívăț *n.* – nord. (I.Creangă).
crivéle *n. pl.* – v. **crivac**.
crivoáce *n. pl.* – v. **crivac**.
crîjmă *f.* – v. **crijmă**.
crîjniță *f.* – răscol la căruță.
crîjunéț *n.* – parte încovoiată a saniei.
crîláș *m.* – năvodar de stînga năvodului.
crîm *m.* – stînjenel.
crîmeán *m.* – locuitor al Crîmului.
crîmpot *n.* – răstimp. La CADE.
crîmpoți (a) – a sfîrteca. La DLR.
crîng *n.* – prisnelul morii. La DU.
crîng *n.* – crug. La DU.
Crîngul (BDȘ, 1495) – pîrîu.
crîsnic *m.* – paracliser. La CADE.
Crîstișor (CDȘs, 1480) – boier.
crîsnic *n.* – halău. La DEX.
crîșcá (a) – a scrîșni. La DLR.
crîșcáre *f.* – scrîșnire.
crîșcă *f.* – acoperiș, fundișor.
crîșmár *m.* – cîrciumar. La DLR.
crîșmă (CDȘ, 1408) – orîndă.
crîșmă *f.* – cîrciumă.
crîșmăreásă *f.* – cîrciumăreasă. La DLR.
crîșmăriță *f.* – cîrciumăreasă. La DLR.
crîșmușoáră *f.* – cîrciumioară. La DLR.
crîșmúță *f.* – cîrciumioară.
crîșni (a) – a scrîșni. La DU.
crîtiță *f.* – cîrtiță.
crohmálă *f.* – aspreală. La DLR.
crohmálă *f.* – scrobeală albă.
crohmălí (a) – a scrobi.
crohmălít *adj.* – scrobit. La DLR.
crohmolí (a) – a aspri. La DLR.
crói *n.* – croială.
croí (a) – a lovi, a bate cu biciul.
cróilea. *interj.* – la fugă. E x p r. **Croilea, băiete** = la fugă, băiete.
Croitorii (CDȘ, 1448) – sat.
Croitorul Mihail (CDȘ, 1448) – răzeș.
croitóri *m.* – cuțit la plug.
croítul *n. hot.* – împărțirea zestrei.
crompáși *n.* – tîrnăcop.

croncán *m.* – corb.
croncău *m.* – corb. La CADE.
crópcă *f.* – dop de sticlă la garafă.
crópcă *f.* – neghiob. E x p r. **Îi prost ca cropca** = prost de-a-ntregul.
cropílniță *f.* – mașină de stropit.
crósnă *f.* – sarcină purtată în spate.
crovleáncă *f.* – cîrnaț din măruntaie.
crúce *f.* – orcic.
crúce *f.* – încrucișarea firelor la țesut.
crúce *f.* – capăt al rîșchitorului.
crúce *f.* – brațe la vîrtelniță.
crúce *f.* – chingă la ferăstrăul cu ramă.
crucí (a) – a înjura de cruce.
crucí (a) – a se mira.
crucióc *n.* – cîrlig la cange.
crucióc *n.* – vargă arcuită la coasă.
crucíșă *adj.* – pezișă.
crudác *adj.* – cam crud.
crudzî (a) – a se fierbe rău. (DD).
crudzî (a) – a nu se coace bine. (DD).
crug *n.* – orbita unei planete.
crúguri *n. pl.* – lambe la căruță.
cruhós *adj.* – bulgăros (pămînt).
crújcă *f.* – crighel.
crumári *n.* – cultivator dreptunghiular.
crumári (a) – a afîna.
crumaruí (a) – a afîna.
crunt *adj.* – însîngerat (CM).
cruntá (a se) – a săvîrși fapte urîte. (I.Neculce).
crúpcă *f.* – făină amestecată cu tărîțe.
crúpe *f. pl.* – grîu măcinat mare.
crúpe *f. pl.* – urluială.
crupós *adj.* – bulgăros (pămîntul).
cruşálă *f.* – argăsire. La DU.
cruşálă *f.* – preparat din scoarță de arin.
cruşí (a) – a argăsi (pieile). La CADE.
cruşít *adj.* – argăsit, tăbăcit. La CADE.
cruşî (a) – a se înroși. E x p r. **Poamu prinde a se cruşî** = începe a se coace.
crútcă *f.* – tort pentru zeghi. La DU.
cruzí (a) – a nu fierbe. (TD).
cubáncă *f.* – căciulă cu apărători.
cubeéş *n.* – putinei.
cubéi *n.* – putină.
cubóş *n.* – coș de prins pește.
cuc *n.* – buclă.
cúcă *f.* – unealtă de pescuit.
cúcă *f.* – legătură de ață de bumbac.
cucă *f.* – femela cucului.
cuchí (a) – a se încurca (firele).
cúcimă *f.* – căciulă.
cuciúe *f.* – cușcă pentru câine.
Cuciulăteşti (CDŞ, 1448) – sat.
cuciuléi *m.* – cățel.
Cuciuleşti (CDŞ, 1448) – sat.
cucoáră *f.* – cocor. La DU.
Cucoara (CDŞ, 1443) – vale.
Cucoară Grigore (CDŞ, 1441) – stolnic.
Cucoranul Ion (CDŞ, 1453) – boier.
cucostîrc *m.* – cocor. La DLR.
cucostîrc de rachiu *n.* – carafă de 3 *l.*
cucóş *m.* – cîrlig de rufe.
cucóş *m.* – stînjenel.
cucóş *m.* – miez de pepene verde.
cucóş *m.* – parte a plugului.
cucóş *m.* – cocoș.
cucoşéi *m. pl.* – floricele. La CADE.
cucoşél *m.* – stînjenel.
cucoşél *m.* – crin.
cucoşél *m.* – ghiocel.
cucóşi *m. pl.* – gogoașe. E x p r. **A-i cînta cuiva cucoşi** = a-i spune minciuni.
cucoşi (a) – a se umfla în pene.
cúcudă *f.* – oaie înaltă, slabă.
cucúi *n.* – umflătură. La DD.
cucúi *n.* – buclă.

cucúi *n.* – moț. La CADE.
cucuiá (a) – a se cocoța.
cucuiát *adj.* – moțat. (M.Sadoveanu).
cucuiát *adj.* – cu cornițe mici.
cucuiát *adj.* – cocoțat. La CADE.
cucuétă *f.* – biserică. La CADE.
cuculcásă *f.* – cucă.
cuculeț *m.* – cucușor. La CADE.
cuculóucă *f.* – trior.
cuculuí (a) – a alege cereale cu triorul.
cúcură *f.* – piesă la plug.
cúcură *f.* – tolbă. La DU.
cucurbău *n.* – curcubeu.
cucurbețícă *f.* – plantă erbacee.
cucurigi (a) – a cînta cucurigu.
cucurígi *m. pl.* – floricele.
cucurúz *m.* – rodul bradului. La DU.
cucurúz *m.* – porumb. La M.Sadoveanu.
cucurúznic *n.* – sîsîiac.
cucuveá *f.* – buhnă. La DU.
cucuveáucă *f.* – buhnă; bufniță.
cucuvéică *f.* – buhnă.
cudálb *adj.* – cu vîrful cozii în alb.
Cudalbi (CDȘs, 1472) – sat.
Cudalbul Ștefan (CDȘs, 1472) – vornic.
cudércă *f.* – soi de struguri albi.
cúfă *f.* – butoi mare.
cufîrnáș *n.* – carafă mică.
cuflét *n.* – căpăcel la fitilul lămpii.
cufundár *m.* – bodîrlău. La DU.
cuhánca *f.* – joc popular.
cuhaí (a) – a icni.
cuhăí (a) – a tuși. (Th.Holban).
cúhlic *n.* – cană (de sticlă).
cúhne *f.* – bucătăric. (N.Labiș).
Cuhne Oană (BDȘ, 1482) – boier.
cúhne *f.* – bucătăric de vară.
cuhnișoáră *f.* – căsuță în ogradă.
cuhnoáică *f.* – bucătărie de vară.
Cuhurești (CDȘs, 1483) – sat.
cúi (la catarama curelei) *n.* – zîmbóc.
cúi (despicat în brațe) *n.* – șplint.
cúi *n.* – fuscel la scară.
cúi *n.* – mîner la sertar.
cuiár *n.* – scîndură cu mai multe cuie.
cúib *n.* – vizuină.
cuibábă *f.* – păpădie.
cuibábă *f.* – podbal.
cuibár *n.* – ou lăsat în cuibar.
cuibár *n.* – pînză de păianjen.
cuibușél *n.* – mușuroi de pămînt.
cuiéri *n.* – blidar.
cuiéri cu poliți *n.* – blidar.
cuitoáre *f.* – zăvoraș la ușă.
cuiúț *n.* – cuișor de metal.
cuiúț *n.* – cuișor de lemn în cizmărie.
cújbă *f.* – nuia pîrlită și răsucită.
cújbă *f.* – băț încovoiat la un capăt.
cújbă *f.* – loc de întins plasa la uscat.
cújbă *f.* – curelușă la marginile luntrei.
cújmă *f.* – căciulă.
culác *m.* – chiabur.
culáe *adj.* – vacă cu părul alb.
culáre *f.* – holdă buruienoasă. La CADE.
culári *n.* – stuf vechi.
cúlă *f.* – sac din pînză groasă.
culăcíme *f.* – chiaburime.
culbéc *m.* – melc.
culc *n.* – cuișor de lemn în cizmărie.
culcătoáre *f.* – dormitor.
culeán *n.* – loc îngrădit pentru pui.
culége (a) – a smulge (cînepa).
culeșér *n.* – făcăleț.
culíc *n.* – snop de secară îmblătit.
culícă *f.* – pește mic cu multe icre.
culísă *f.* – plantație în formă de fîșii înguste.
cúlme *f.* – prăjină pentru rufe.

cúlme (BDŞ) – vîrf de deal.
cúlme (BDŞ, 1475) – vîrf de deal.
cultişóri *adj.* – culți. (DD).
cultiúc *n.* – pernuță (pentru copii).
cultiúc *n.* – pernuță decorativă.
culticáş *n.* – pernuță decorativă.
cultivát *n.* – săpăligă.
cultivát *n.* – prăşitoare.
cultivát *n.* – cultivator triunghiular.
cumár *n.* – oală de noapte. La CADE.
cumáş *n.* – stofă de mătase. La DLR.
cumătră *f.* – naşa, în raport cu părinții copilului botezat.
cumătra *f.* – dans popular.
cumătru *m.* – lup. La I.Creangă.
cumătric *f.* – petrecere de la botez.
cumătriță *f.* – cumătră tînără.
cumnat (BDŞ, 1470) – în doc. lui Ştefan cel Mare.
cumnátă *f.* – tătaişă. La CADE.
cumnăți (a) – a deveni cumnați.
cumpánie *f.* – petrecere (a rudelor).
cumparatívă *f.* – magazin.
cúmpănă *f.* – cîntar cu două talere.
cúmpănă *f.* – pîrghie la cîntar.
cúmpănă *f.* – furcă la puț.
cúmpănă *f.* – lemn de ridicat greutăți.
cúmpănă *f.* – pîrghie la ferestrău.
cúmpănă *f.* – cruce la căruță.
cúmpănă *f.* – cruce la grapă.
cúmpănă *f.* – cobiliță.
cúmpănă *f.* – năpastă.
cumpăní (a) – a prețui. (TD).
cúmpene de cîntărit *f. pl.* – cîntar.
cupîşoáră *f.* – cană de lut.
cumplí (a) – a nimici.
cunichíe *adj.* – verzuie.
cuníță *f.* – dare plătită de străini pentru iernatul vitelor în țară. La DU, DIM.
cunúnă *f.* – împletitură de aluat la colac
cunúnă *f.* – tălpile războiului de țesut
cunúnă *f.* – împletitură de usturoi.
cunúnă *f.* – coroniță de flori. La DD
cununíe *f.* – piatră scumpă la inel.
cununíță *f.* – vinăriță. La DU.
cupár *m.* – dregător domnesc care turna vin la masa domnitorului. .
cúpă *f.* – glugă de porumb.
cúpă *f.* – vas de "măsurat oile".
cúpă *f.* – ceaşcă.
cúpă *f.* – urcior de lut, sticlă.
cúpă *f.* – teică.
cúpă *f.* – vas legat deasupra găleții
cúpă de sare *f.* – cutie pentru sare.
cupărie *f.* – slujba cuparului.
cupirimînt *n.* – acoperiş.
cupîşoáră *f.* – cană de lut.
cuprínde (a) – a ocupa.
cuptiór *n.* – cuptor. La DLR.
cuptióri *n.* – nişă în peretele pivniții.
cuptioráş *n.* – bucătărie de vară.
cuptiórişte *f.* – cenuşar (la plită).
curár *n.* – curea la hamuri.
curarári *n.* – curelar.
curațitóri *n.* – cuțit de curățit copita.
curațitóri *n.* – rindea de primă operație
curaúşă *f.* – gîtar la căpăstru.
cură *f.* – piele tăbăcită.
cură *f.* – fîşie de piele.
cură *f.* – cureluşă la opinci.
cură *f.* – cureluşă la puhă.
cură *f.* – curea (în general).
cură *f.* – iuft.
cură lâtă *f.* – chimir.
Curăluşa (CDŞs, 1497) – moşie.
curătór *adj.* – curgătoare. (Gr.Ureche).
curățénie *f.* – ulei de ricin.
curăți (a) – a jupuia coceanul de porumb.

curăți (a) – a castra.
curăți (a) – a peni (o pasăre).
curățít *adj.* – castrat.
curățitoáre *f.* – cuțit se curățat copita.
curățitoáre *f.* – unealtă de jupuiat.
curcán *n.* – viță de vie bătrînă.
cúrcă *f.* – tutcă. La CADE.
Curcă (DCŞ, 1448) – vecin, şerb.
curcăríță *f.* – îngrijitoare de curci.
curcióc *n.* – cîrlig la fereastră.
curcióc *n.* – zăvoraş la fereastră.
curcióc *n.* – cîrlig la cange.
curcióc *n.* – cîrlig de rufe.
curcióc *n.* – cui la marginea luntrei.
curcióc *n.* – clenci la fereastră (uşă).
curciuí (a) – a curăța copacul.
curcubău *n.* – melc.
curcubău *n.* – măcieş.
curcubéc *n.* – curcubeu.
curcubéci *m.* – curcubeu.
curcubél *n.* – curcubeu.
curcubétă *f.* – curcubeu.
curcubétă *f.* – dovleac.
curcubóu *n.* – curcubeu.
curcubóului *n.* – curcubeu.
curcudúş *n.* – soi de prune.
curcuduşár *m.* – prunar.
curculíță *f.* – pui de curcă.
curd *m.* – persoană din Curdistan.
curdúc *n.* – rană la limba calului.
curdún *n.* – v. **curduc**.
curecheríe *f.* – vărzărie.
curecheríu *adj.* – albastru-deschis.
curechéşte *adv.* – pe un cap. E x p r. **Îi tăia curecheşte** = tăia de-a rîndul.
curéchi *n.* – varză. E x p r. **Ar vrea să fie şi cu curechiul uns, şi cu slănina-n pod** = a trage foloase din toate.
curechi – "în jumătatea de nord a țării". La DLR.
curechi *m.* – curechi de munte. La DEX.
curechi murat *n.* – varză acră.
curechíşte *f.* – vărzărie.
curechíță *f.* – albiliță (fluture).
curechíu *adj.* – de culoarea curechiului.
Curéchiu *n.* – localitate în Transilvania.
curelúşi *f. pl.* – curele la opinci.
curgán *n.* – lucarnă.
curgán *n.* – movilă mare.
curgătoare *f.* – jghebuleț la teasc.
curiác *n.* – coteț.
curmá (a) – a tăia lemne cu ferăstrăul.
curmătúră *f.* – tăietură pe copac.
curmătúră *f.* – rumeguş.
curmedzîş *n.* – fuscel la scară.
curmedzîşări *n.* – răscol la căruță.
curmedzîşări *n.* – druci la car.
curméi *n.* – papură împletită.
curméi *n.* – urzeala pentru rogojini.
curméi *n.* – şuviță de coajă de tei.
curméi *n.* – sfori de papură.
cúrnic *n.* – coteț.
curnúț *m.* – plantă erbacee tîrîtoare.
curnúți *m. pl.* – spini. (Th.Holban).
curochíşniță *f.* – urechelniță.
curpanár *m.* – hoț de pepeni verzi.
curpănáş *n.* – cîrlig la curpeni.
curpiní (a) – a face curpeni.
curpiní (a) – a culege păstăi.
curpiníş *n.* – curpeni de fasole.
cúrsă *f.* – autobuz de rută.
curteulíță *f.* – palton scurt.
curțîí (a) – a scîrțîi.
curúc *n.* – ciorchine de struguri.
curúc *n.* – frîntură de ciorchine.
curúci *n.* – ciorchine de struguri.
curúci *n.* – cîrcel la o plantă agățătoare.
curugíu *m.* – paznic la vie.

curugíu *m.* – paznic la cîmp.
curuí (a) – a gînguri (porumbeii).
Cusară (CDŞ, 1437) – „unde a fost Cusară...".
cúscă *f.* – lăcustă.
cúschie *f.* – pîrghie.
custá (a) – a fi în viață, a trăi.
custorí (a) – a drege cu custura.
cusutóri *m.* – croitor.
custúră *f.* – unealtă de curățat copita.
custurícă *f.* – cuțitaş de curățat faguri.
cuşculíță *f.* – loc îngrădit pentru pui.
cuşcúță *f.* – v. **cuşculiță**.
cuşcuşoáră *f.* – v. **cuşculiță**.
cuşmári *m.* – meşter care coase cuşme.
cúşma-şerpelui *f.* – zbîrciog.
cúşmă *f.* – căciulă. E x p r. **A umbla cu cuşma în mînă după cineva** = a se umili.
cúşmă *f.* – gujmă (CM).
cúşmă *f.* – gămălie la cui.
cúşmă *f.* – pălărie la floarea-soarelui.
cúşmă cu urechi *f.* – căciulă cu apărătoare.
cuşmulíță *f.* – căpăcel la fitilul lămpii.
cúştic *n.* – loc sterp în porumbişte.
cuşúlcă *f.* – cămaşă femeiască.
cuti! *interj.* – se alungă viței.
cutíe (pentru tutun) *f.* – carabuşcă.
cutíe *f.* – toc la fereastră.
cutíe *f.* – solniță (de lemn, pe perete).
cutiór *n.* – cuptor.
cuturi (CDŞ, 1425) – cătune.
Cuțitna (BDŞ, 1490) – pîrîu.
cuțitoáe *f.* – rizacă.
cuțitói *n.* – cuțit de dulgherie.
cuțitoí (a) – a ciopli dranița.
cuțitúră *f.* – cuțit de curățat copita.
cuțiubúşcă *f.* – vătrai.
cuțiúpcă *f.* – vătrai mic.
cúțu *m.* – cățel.
cuțuláche *m.* – cățeluş.
cuțulái *m.* – cățeluş.
cuvení (a) – a dostoi. La CADE.
cuvertúră *f.* – covor în romburi.
cuvîntăréț *m.* – bun de gură.
cuzíst *adj.* – membru al partidului de extremă dreaptă condus de A.C.Cuza.
cúzne *f.* – fierărie.
cuznéț *m.* – fierar.
cuzniță *f.* – fierărie. (T.Pamfile).

D

da (a) omăt – a ninge.
da (a) cu balán – a vărui.
dadác *f.* – dădacâ. La CADE.
duh *n.* – acoperiş la casă.
duhiúcă *f.* – olane.
duht *n.* – acoperiş la casă.
dajdie *f.* – dare. La DIM
dalacán *n.* – căleap.
dam *n.* – grajd. (DD).
dam *n.* – sarai. La CADE.
damásc *n.* – adamască.
damască (BDŞ,1462) – în doc. lui Ştefan cel Mare.
dámă *f.* – ornament pe ţesături.
damblá *f.* – apoplexie. La DU.
damblagít *adj.* – ţicnit.
dámcă *f.* – burdufuri la vintir.
dámcă *f.* – unealtă de pescuit.
danác *m.* – viţel de 1–2 ani.
dáncic *m.* – slugă, argat.
dancúţă *f.* – viţică de un an.
dangá *f.* – semn făcut pe şoldul vitei.
dangalău *n.* – mai de bătătorit pământul.
danie (BDŞ, 1497) – în doc. lui Ştefan cel Mare.
dánţu *n.* – dans de nuntă.
dap *n.* – căprior.
dar *prep.* – da. La DU.
dará *f.* – taler la cîntarul de mînă.
daraban *m.* – soldat de gardă.
darabáncic *m.* – toboşar. La DU.
darabână *f.* – roată de transmisie.
darabână *f.* – tobă. La DU.
darábă *f.* – calup (de săpun).
darábă *f.* – turtă (de ceară).
daradáică *f.* – trăsură veche. La DLR.
daravélă *f.* – bucluc.
darn (în) *adv.* – în zadar. (M.Eminescu).
dascál (BDŞ, 1476) – diac.
dáscăl *m.* – învăţător. La M.Eminescu.
dátină *f.* – predanie. (DLR).
dăbălăzá (a) – a lăsa (capul).
dăbălăzát *adj.* – lăsat în jos capul.
dăbilár *m.* – strîngător de dări.
dăbílă *f.* – dajdie, bir.
dăcău *n.* – unealtă primitivă de treierat.
dădácă *f.* – guvernantă.
dădáe *f.* – dădacă
dădăóri *adv.* – de două ori consecutiv.
dăinăí (a) – a se legăna pe picioare.
dălác *m.* – vită nărăvaşă.
dălcăúş *m.* – cîrmaciul plutei.
dăltíţă *f.* – şurubelniţă.
dăngăluí (a) – a bătători cu maiul.
dănănáie *f.* – bazaconie.
dăndăna *f.* – tămbălău.
dăndănae *f.* – năzbîtie. La CADE.
dănuí (a) – a dărui.
dănuíre *f.* – dăruire.
Dănuţa (CDŞ, 1433) – sat
dăráb *n.* – ciorchine de strugure.
dăráb *n.* – parte dintr-un lot.
dărác *n.* – vargă la coasă.
dărăbán *m.* – soldat pedestru.
dărăboáe *f.* – femeie grăsană.
dărăbúţ *n.* – bucăţică. M.Eminescu.
dărăpăná (a) – a lipi primul lut.
dărăpăní (a) – a flecări.
dărăúş *n.* – alunecuş.
dărcári *m.* – om care dărăceşte lîna.
dărmá (a) – a distruge.
dărîmá (a) – a doborî (copacul).
dărîmá (a) – a rupe (haine).
dărîmá (a) – a se risipi (butoiul).
dărîmătúră *f.* – crengi tăiate. La DU.
dărmát *adj.* – zdrenţăros.
dărmóşi *adj.* – zdrenţăroşi.

dărușág *n.* – dar. La V.Alecsandri.
dăscăláș *m.* – dascăl începător.
dăscălie *f.* – învățătură. La I.Neculce.
dăúd *n.* – apă înconjurată de stuf.
de-acúșca *adv.* – acuș.
de-a-n curcili babii *adv.* – de-a dura.
deal (CDȘ, 1392) – ridicătură.
deál tócma *n.* – loc drept.
Dealul Paltinului (CDȘ, 1411) – însemn de hotar.
Dealul Holmului (BDȘ, 1491) – însemn de hotar.
Dealul Rusului (CDȘ, 1437) – însemn de hotar.
Dealul Săcării (BDȘ, 1490) – însemn de hotar.
deal *n.* – movilă. La DD.
deál *n.* – cîmp, ogor.
deamînă *adv.* – la îndemînă.
de asemenea *adv.* – tij.
deavólna *adv.* – îndeajuns. La DLR.
deávur *m.* – vornicel (la nuntă).
dec! *interj.* – iata-așa! La DU.
décă *f.* – pătură.
décă *f.* – tava cu marginea reliefată.
décă *f.* – tava dreptunghiulară.
decíndea *adv.* – dincolo.
deciocălá (a) – a jupuia. La CADE.
decît *adv.* – dar. La CADE.
dédină *f.* – datină, obicei.
dédiță *f.* – plantă erbacee otrăvitoare.
dediț́iu *adj.* – liliachiu.
deghelúșca *adv.* – de abia.
deghelúța *adv.* – de abia.
dégit *n.* – cîrlig la cange.
déjă *f.* – vas în care curge vinul din teasc. La DU.
dejghioca (a) – a jupuia cocenii de foi.
dejéri *n.* – ciubăr. La DU.
deleáncă *f.* – parcelă de legume.
deliu *adj.* – îndrăzneț. La V.Alecsandri
délniță *f.* – parcelă de pămînt.
Delniță *f.* – toponim.
délniță *f.* – moșie (a satului).
délniță *f.* – șanț adînc.
delóc *adv.* – canci. La DEX.
delungí (a) – a prelungi. (TD).
delungít *adj.* – prelungit.
demîncát *n.* – mîncare.
demîncáte (pe) *adv.* – dis-de-dimineață. La Th.Holban.
demoldovenizáre *f.* – muntenizare, oltenizare.
dénie *f.* – ritual bisericesc.
dénie *f.* – rug în noaptea Învierii.
dentínă *f.* – pană la coarda ferăstrăului
Deocheți (BDȘ, 1468) – cătun.
Deocheți (BDȘ, 1495) – sat.
deosebít *adv.* – bașca.
depinzătór *m.* – dependent.
deprăci *adv.* – cu totul. La CADE.
deprínde (a) – a moșteni.
derbedéu *m.* – vagabond.
derég *m.* – stîlp la casă.
Deréptul (CDȘ, 1437) – pîrîu.
deríș *adj.* – roșietic cu peri albi (calul).
derîdica (a) – a deretica. La DU.
dermée *m.* – druc de-a curmezișul.
dermelí (a) – a se mîntui.
dert *m.* – necaz.
dert *n.* – urluială.
dertós *adj.* – îngrijorător.
derveli (a se) – a se murdări.
des *adj.* – puternic, rezistent.
desăgăriță *f.* – țesătoare de desagi.
desăgí (a) – a încărca, a îndesa.
desălgúță *f.* – desagă.
desbîrná (a) – a se desprinde.
desbunghiá (a) – a-și descheia nasturii

descăleca (a) – a se da jos de pe cal.
descălecá (a) – a întemeia o țară
descălecá (a) – termen folosit pentru prima oară în moldoveneşte de cronicarul moldovan Gr.Ureche pe la 1635 în legătură cu întemeierea Moldovei.
descălecá (a) – a aşeza statornic într-un loc. La Gr.Ureche.
descălecáre *f.* – aşezare, statornicire, întemeiere. La C. Negruzzi.
descălecătór *m.* – întemeietor de țară. La M.Eminescu.
deschíde (a) – a începe. E x p r. **A deschide cîmpul** = a începe lucrările de primăvară.
descotorosí (a) – scăpa de cineva.
dése *f. pl.* – plase de prins peşte.
descátcă *f.* – zece.
desetínă *f.* – zeciuială, impozit.
desetínă *f.* – măsură agrară.
desétnic *m.* – strîngător al desetinei.
desfăcá (a) – a jupuia porumbul. La CADE.
desfăcá (a) – a jupuia de foi ştiuleții.
desfăcát *adj.* – jupuiat de foi. La CADE.
desfătui (a) – a dejuca. La I.Sbiera.
desfătuire *f.* – abatere. La I.Sbiera.
desfăța (a) – a schimba fețele pernelor.
desfăța (a) – a expune mărfurile.
desfățat *adj.* – deschis privirii.
desmeți (a) – a se trezi. I.Creangă.
despănát *adj.* – descheiat.
despicá (a) – a crăpa (lemne).
despicat *adj.* – crăpat
despicătúră (la iți) *f.* – ghizdă.
destoí (a) – a-şi descărca sufletul.
destrăbălătúră *f.* – desfrînat.
destroiení (a) – a ieşi dintr-un troian.
desțerá (a) – a exila. La M. Kogălniceanu.
deşánț *n.* – mirare. La DU.
deşănțát *adj.* – de mare mirare. La DU.
deşchicătúră *f.* – despicătură.
deşirá (a) – a depăna.
deşucheát *adj.* – țicnit, într-o ureche.
détcă *f.* – puiet de albini.
detun *n.* – senin. E x p r. **Ca din detun** = ca din senin. La N.Țurcanu.
detuná (a) – a doborî.
devăroáică *f.* – mama vornicelului.
devărói *n.* – tata vornicelului.
dezbará (a) – a se debarasa.
dezbáte (a) – a elibera. La Gr.Ureche.
dezbinăre *f.* – neuniciune (CM).
dezbumbá (a) – a descheia nasturii.
dezbumbát *adj.* – cu nasturii descheiați.
dezghețát *adj.* – marghiol. *Moldovenii sînt marghioli: Bagă fetele-n fiori.* La G. Dem. Teodorescu.
dezghin *n.* – lovitură. La DU.
dezghina (a) – a dezbina. La DU.
dezghiocá (a) – a cura boabele de pe cocean.
dezghiocăre *f.* – curarea cocenilor de boabe.
dezghiocát *adj.* – curat de boabe.
dezghiocătoáre *f.* – unealtă dințată cu care se cură boabele de pe porumb.
diác *n.* – pisar, grămătic.
diác *m.* – cîntăreț bisericesc.
diátă *f.* – sarcină testamentară.
dicánie *f.* – unealtă de treierat.
dícă *f.* – moment de vîrf. E x p r. **La dică** = la momentul decisiv.
dichíci *n.* – cuțit de cizmărie. La DU.
dichin *m.* – econom la o mănăstire.
dichisít *adj.* – priceput.
dicît *conj.* – încît.
didán *m.* – sperietoare de păsări.
dihái *adv.* – mai mult, mai bine.

dihánie *f.* – ființă, vietate. La I.Creangă.
dihocá (a) – a scoate sîmburii din prune.
dihocá (a) – a bate zdravăn, a frînge.
dihocá (a) – a se destrăma (hainele).
dihocá (a) – a hăcui carne, varză. La DU.
dihocát *adj.* – sfîşiat.
dihónie *n.* – ceartă.
díjă *f.* – ciubăr.
dijghiocá (a) – a strivi poama.
dijghiocá (a) – a cura boabele.
dijghiocá (a) – a cura.
dijghiocătoáre *f.* – maşină de strivit poama.
dijghiocătoáre *f.* – curătoare.
Díjmă *f.* – mahala în satul Babele.
dilicá (a) – a se găti, a se sulemeni.
dilicá (a) – a dezmierda.
dilcáncă *f.* – legumărie.
diliján *n.* – placă (de schijă la plită).
dilín *adj.* – în mintea copiilor.
dilimán *adj.* – prostănac.
dímcă *f.* – arpagic.
dímcă *f.* – usturoi mărunt din sămînță.
dimerlíc *f.* – măsură de capacitate.
dimíi *m. pl.* – bernevecі.
dimineccioáră *adv.* – tare dimineață.
dimitríță *f.* – crizantemă.
dímon *m.* – diavol, drac. La I.Creangă.
dímon *m.* – ştrengar. La M.Sadoveanu.
dimpreúnă *adv.* – împreună. I.Creangă.
din *prep.* – cu.
dinapói *n.* – coadă. (TD).
dindátă *adv.* – îndată.
dineasárî *adv.* – din sara aceasta.
dinga-danga *interj.* – sunete de clopote.
dinioáre *adv.* – adineauri. La DU.
din partea *prep.* – despre.
dínspre *prep.* – despre.
dinspri partea *prep.* – despre.
dínte *f.* – cîrlig la cange.
dínte *m.* – lătunoaie.
dínții babei *m. pl.* – lătunoaie.
dințărit *n.* – bir plătit pentru osteneala dinților. La I.Creangă.
diochi *n.* – mirare. La DU.
dípa *prep.* – după.
dípi ci *conj.* – după ce.
dípi *prep.* – după.
dirés *n.* – hrisov. (M.Costin).
diresálă *f.* – mîncare direasă. La CADE.
diriác *m.* – stîlp la casă.
discaparát *n.* – amnar.
discălță (a) – a lepăda copita (calul).
dischizătór *n.* – mîner la sertar.
discotorosî (a) – a țărnui.
discuí (a) – a afîna cu boroanele cu discuri.
discuíre *f.* – afînarea cu boroanele cu discuri.
discuitór *n.* – boroană cu discuri.
discursáre *f.* – iscodire, discusut.
disfacálcă *f.* – plantă medicinală.
dishobotá (a) – a lua coroana de pe mireasă.
dispunsá (a) – a dezlega aţele la opinci.
distínge (a) – a se descinge.
distupá (a) – a destroieni.
disupramează *adv.* – spre amiază.
dişalát *adj.* – fără şa.
dişíică *f.* – viţică în ziua fătării.
dişíică *f.* – mieluță ori viţică de o lună.
dişpánca *f.* – dans popular.
diştérne (a) – a-şi petrece zilele. La M Eminescu.
diténcă *f.* – vergea la gura urzelii. (DD)
dituná (a) – a fi lovit de fulger. (DD).
diuimén *n.* – parte a cotigii.
diúdiu *adv.* – frig. **Afară îi diudiu** = afară îi frig.

diudiúc *n.* – fluerătoare.
divăn *n.* – laviță lată.
divân *n.* – pat cu speteze.
divă *f.* – minune.
divă *f.* – femeie care se vrea admirată.
divictár *m.* – slujitor care avea grijă de cancelaria domnească.
divíni (a) – a proveni. (DD).
dívui (a) – a se mira.
dizbărá (a) – a se debărăsa.
dizbăirá (a) – a se debarasa.
dizbrăca (á) – v. **a discălța** (calul).
dizblehuiá (a) – a descheia.
dizblehuiét *adj.* – cu haina descheiată.
dizblehuietúră *f.* – femeie neîngrijită.
dizgăibará (a) – a se descotorosi.
dizholbá (a) – a vedea lumea.
dizlegá (a) – a se lămuri.
dizmetici (a) – a-și veni în fire.
dizmúlge (a) – a peni (găina).
dizvălí (a) – a scrînti. (DD).
dîdîrlán *m.* – prostălan.
dîcări *m.* – păr păduret.
dîmări *m.* – foi la prisacă, fumar.
dîmbác *n.* – dîmb.
dîmp *n.* – greabăn (la cal).
dîrcáci *m.* – morișcă de hîrtie.
dîrcáci *m.* – mătură de ogradă.
dîrdálă *f.* – palavragiu. La CADE.
dîrdîí (a) – a palavrăgi.
dîrdîí (a) – a suna a dogit (butoiul).
dîrdîi (a) – a funcționa (motorul).
dîrdîiálă *f.* – v. **dîrdală**.
dîrdîitóri *m.* – palavragiu.
dîrî (a) – a lăsa urme.
dîrîitoáre *f.* – morișcă de hîrtie.
dîrjác *n.* – coadă la îmblăciu.
dîrjă *f.* – băț ciobănesc. La Th.Holban.
dîrjé *f.* – coadă la îmblăciu.
dîrjé *f.* – v. **dîrjă**.
dîrjé *f.* – toroipan.
dîrjé *f.* – prăjină de bătut nucile.
dîrjél *n.* – coadă la îmblăciu.
dîrlău *m.* – pierde -vară.
dîrloágă *f.* – lepădătură. La N.Țurcanu.
dîrlomán *m.* – om leneș.
dîrméa *f.* – broboadă fără franjuri.
dîrmoetúră *f.* – ciuruitură.
dîrmói *n.* – dîrmon. E x p r. **A trece prin ciur și prin dîrmoi** = a cerceta ceva amănunțit; a derveli, a ponegri pe cineva. **A fi trecut prin ciur și prin dîrmoi** = a fi trecut prin multe încercări.
dîrmoiá (a) – a cerne cu dîrmonul.
dîrválă *f.* – lucru prost. E x p r. **De dîrvală** = care nu prezintă nici o valoare.
dîrvălí (a) – a impune la munci grele.
dîrvălí (a) – a terfeli (hainele).
dîrz *adj.* – tare semeț. La DU.
dîsă *f.* – vatră de ferărie.
doapă *f.*– femeie scurtă și grăsană.
doápă *f.* – sarma.
dobár *m.* – toboșar.
dobáș *m.* – toboșar.
dóbă *f.* – tobă. La DU.
dóbă *f.* – semănătoare.
dóbă *f.* – caro. *Crai de dobă.*(DD).
dóbă *f.* – traistă pentru hrană la vacă.
dobăí (a) – a scobi.
dobăí (a) – a bate toba.
dobíncă *f.* – ciocan de lemn.
dobitoc (CDȘ, 1443) – în doc. lui Ștefan cel Mare.
dóbne *f.* – mai pentru crăpat buturugii.
dóbne *f.* – ciocan mare în lemnărie.
dóbne *f.* – ciocan de netezit tabla.
doboșár *m.* – toboșar.
doboșer *m.* – toboșar. La CADE.
dobrílcă *f.* – mașină de strivit poama.

dobzăla (a) – a bate crunt.
doc *n.* – pînză groasă.
docoşí (a) – a mocni (focul).
docovoáe *f.* – rolă.
dódă *f.* – femeie cu părul lins.
dódii *f. pl.* – aiurea. E x p r. **A grăi în dodii** = a grăi fără rost, într-aiurea.
dódii *f. pl.* – brambura. E x p r. **A umbla în dodii** = a umbla bezmetic, năuc.
doftorie *f.* – leac.
dogău *n.* – plută. (DD).
dogoáre *f.* – para focului.
dogorí (a) – a aerisi (răsadul).
dogorî (a) – a se coace prea tare.
dograi (a) – a se înlege.
dóhot *n.* – păcură. La DU.
dohotár *m.* – persoană care vinde păcură.
dohótniță *f.* – păcorniță. La CADE.
doinár *m.* – cîntăreț.
doinaș *m.* – cîntăreț de doine.
doinaș *m.* – lăutar. La N.Țurcanu.
doină *f.* – cîntec popular moldovenesc. La C.Negruzzi, M.Eminescu, V.Alecsandri, I.Creangă, M.Sadoveanu, C.Ivănescu...
dóină *f.* – copcă mare pentru năvod.
doini (a) – a cînta doina. La M.Eminescu.
dóiniță *f.* – șiștar.
doióncă *f.* – șiștar.
doláp *n.* – bîrnă.
dolbác *n.* – unealtă de spart gheața.
dolbálcă *f.* – daltă de dogărie.
dolbéșcă *f.* – ciocan de netezit tabla.
dólcă *f.* – cățea.
dólie *s. f.* – loc domol în cursul apei.
dólie *f.* – jheab la acoperiș.
dólişte *f.* – loc bun de pescuit.
doljoní (a) – a dojeni. (DD).
dolofán *adj.* – durduliu. La DU.
domni (a) – a crăi (CM).
domniá zimbrului *f.* – Moldova.
domol *adj.*– potolit. La DU.
domoli (a) – a se potoli. La DU.
domolit *adj.* – odihnit (CM).
donátă *f.* – carte imprimată în lemn.
dondăni (a) – a mormăi. La DU.
donicioáră *f.* – șiștărel.
donicúță *f.* – șiștar mic.
dóniță *f.* – găleată de muls oile.
dóniță *f.* – șiștar.
dop *n.* – bondoc.
dop própcă *n.* – dop la damigeană.
dópuri *n. pl.* – resturi la lucrarea cînepii.
dopurós *adj.* – de calitate proastă (lînă).
dórnic *n.* – priboi.
doróșcă *f.* – covoraș pe podea.
dos *n.* – căptușeală.
dos *n.* – umbrar pentru vite.
dos *n.* – cușcă. *Dos pentru cîne.*(DD).
dosálă *f.* – căptușeală.
dosálă *f.* – loc acoperit pentru vite.
dosár *n.* – loc umbrit pentru vite.
dosălnic *adj.* – dosnic.
doschí (a) – a dormi.
doschițéle *f. pl.* – turte de aluat dospit.
dosélnic *adj.* – lăturalnic.
dosí (a) – a da dosul, a fugi.
doúdza (a) *adv.* – a doua zi.
dovádă (scrisă) *f.* – rospiscă. La DEX.
dovedi (a) (BDȘ, 1472) – a dovedi, a proba, în doc. lui Ștefan cel Mare.
dovedi (a) – a învinge.
dovedí (a) – a pobedi. La CADE.
dovedíre *f.* – victorie. (TD).
doveditór *m.* – învingător.
drábină *f.* – scară deasupra ieslei.
drac *m.* – melc.
dráci *n.* – ferăstrău.

drăcícă *f.* – maşină de strivit poama.
drăcícă *f.* – lopată de fier.
dracîşór *m.* – dentiţă.
drucóvcă *f.* – lopată de fier.
dracuşán *m.* – melc.
draganátă *adj.* – înclinată.
dráge (a se) – a se găti.
drághin *n.* – stinghie la boroană.
draghinári *m.* – carîmb la căruţă.
drághină *f.* – loitră. La DLR.
drágilă *f.* – cătină.
draglatúră *f.* – greblătură.
dragnátă *adj.* – povîrnită (movilă).
drágoste *f.* – vinăriţă.
Dragul Pitic (CDŞ, 1414) – boier.
Dragul (CDŞ, 1473) – spatar.
dráiniţă *f.* – prăjină sub streaşină.
drálea *adv.* – brambura. Expr. **A îmbla dralea** = a umbla brambura.
dram *f.* – unitate de măsură a greutăţilor.
dráncă *f.* – şindrilă.
drániţă *f.* – culme de atîrnat haine.
drániţă *f.* – prăjină la corlatele puţului.
drániţă *f.* – şindrilă. La DLR.
draniţí (a) – a acoperi casa cu şindrilă.
draniţít *adj.* – acoperit cu şindrilă.
dranţuroásă *adj.* – zdrenţuroasă.
drapác *n.* – mătură.
drapác *n.* – grapă.
drapác *n.* – cultivator de afînat pămîntul.
drapácică *f.* – mătură de ogradă.
drapacuí (a) – a afîna.
drapaluí (a) – a afîna.
drapaní (a) – a netezi pămîntul cu grapa.
drápă *f.* – cultivator.
drapînă (a) – a zgîrîia (mîţa).
drăbinári *m.* – loitre.
drăbinceác *n.* – loitrari.
drăcăríe *f.*– minunăţie.
drăcăríe *f.* – năzbîtie.
drăcăríe *f.* – farmec.
drăcăríi *f. pl.* – pătărănii.
drăcime *f.* – draci mulţi La I.Creangă.
drăcoáică *f.* – verigar.
drăcuşor *m.* – drac mic. La C.Negruzzi.
drăgáica *f.* – dans popular.
drăgán *m.* – dragun.
drăgănéle *f. pl.* – farmece. La C.Hogaş.
drăgănéle *f. pl.* – cireşe necoapte.
drăgăní (a) – a dezmierda.
drăgăstoásă *adj.* – drăgălaşă.
drăgucícă *adj.* – drăguţă La I.Sbiera.
drăguşóri *m. pl.* – drăgălaşi.
Drăgúţa (BDŞ, 1502) – sora lui Stan.
drămălui (a) – a cîntari. La I.Creangă.
drăncăní (a) – a suna a dogit (butoiul).
drăncuí (a) – a acoperi cu şindrilă.
drănicér *f.* – sindrilar. La DLR.
drănicioáră *f.* – şindrilă mică. (TD).
drăniţári *n.* – covor în carouri.
drăniţí (a) – a şindrili. La DLR.
drăniţít – şindrilit. La DLR.
drăpăi (a) – a grăpa.
drăpănă (a) – a afîna.
drăpănátă *adj.* – dărăpănată.
drăsluí (a) – a mătura cu mătura de dracilă.
dreála *adv.* – brambura. (DD).
dreásă *adj.* – încărcată.
dreásă *adj.* – întinsă.
dreásă *adj.* – gătită.
dreavă *f.* – peptene de dărăcit. La DU.
dréble *f.* – scară deasupra ieslei.
dregătór *m.* – diriguitor la o petrecere.
dregătór *m.* – paharnic la nuntă.
drége (a) – a unge podeaua casei.
drége (a) – a umple paharele.
drége (a) – a cenătui.

drége (a) – a schimba bucatele.
drége (a) – a curăți pînza țesută.
drége (a) – a curăți peștele.
drélcă *f.* – burghiu de tîmplărie.
drélcă *f.* – unealtă de făcut ghivent.
dréle *f. pl.* – ciuperci comestibile.
drélic *n.* – v. **drelcă** (burghiu).
dreng *n.* – v. **drelcă** (burghiu).
drepneá *f.* – lăstun-negru. La CADE.
dréță *f.* – plantă medicinală.
dréucă *f.* – catarg la vela barcasului.
dric *n.* – coviltir (la căruță).
dric *n.* – coșul căruții.
dric *n.* – partea de mijloc a unui obiect.
drișcă *f.* – lopățică de uns.
drit *n.* – drept. La CADE.
drîgîí (a) – a zgîlțîi, a hurduca.
drîglă *f.* – mîrțoagă (cal).
drîmbă *f.* – val de oști. (M.Costin).
drîmbă *f.* – rătez (la ladă).
drîmbă *f.* – cîrlig la căpăstru.
drîmbă *f.* – instrument muzical.
drîmbă *f.* – unealtă de întins lîna.
drîmboí (a) – a se bosumfla.
drîmboi (a) – a se foi. La N.Țurcanu.
drîmbúlcă *f.* – arpagic.
drîngîí (a) – a da din picioare.
droágă *f.* – căruță mare. La CADE.
droángă *f.* – talangă. La CADE.
drob (BDȘ, 1502) – drob de sare.
drob *n.* – tescovină.
drobílcă *f.* – unealtă de strivit strugurii.
drobilcă *f.* – mașină de curat porumbul.
drobínă *f.* – mocirlă.
drobínă *f.* – alică.
drobíncă *f.* – unealtă de strivit strugurii.
dróhă *f.* – trăsură cu patru roți.
drójde *f.* – boștină.
dropniță *f.* – drobiță. La T.Pamfile.
droscăríe *f.* – atelier pentru droște.
droscăríe *f.* – șopron.
drosél *n.* – bobină.
drósçă *f.* – săniuță joasă.
drot *n.* – belciug, sîrmă la botul porcului.
drot *n.* – fier de frizat.
drot *n.* – vergi de metal la loitră.
drotuí (a) – a pune sîrmă în bot.
druc *m.* – cumpănă la puț.
druc cu crăcană – furcă la puț.
druc *m.* – drug.
druc *m.* – carîmb la loitră. La DU.
druc de fer *m.* – lom. La DEX, DAR.
drúci *m. pl.* – bețe de răsărită.
drúci *m. pl.* – război de ales covoare.
drufleác *n.* – strecurătoare.
drugári *n.* – carîmb la căruță.
drugári *n.* – druc lateral la scară.
drúgă *f.* – fus mare de răsucit.
drúgă *f.* – coadă cu roată la putinei.
drughínă *f.* – prăjină la corlatele puțului.
drughínă *f.* – proptea.
drughineáță *f.* – creangă groasă.
drughineáță *f.* – prăjina pentru găleata de la un puț.
Drughineáță *f.* – toponim.
drúglă *f.* – drugă.
drujinár *m.* – membru al unei drujine.
drujínă *f.* – prăjină la puț.
drujínă *f.* – ceată armată.
drujîncă *f.* – nadel.
drum (BDȘ, 1473) – în doc. lui Ștefan cel Mare.
drumár *m.* – călător.
drumáș *m.* – călător.
drumețărí (a) – a călători.
drúnchi *n.* – greabăn la cal.
drúșcă *f.* – prietena miresei.

druşleác *n.* – strecurătoare.
dubálă *f.* – argăsire.
dubálă *f.* – pușcărie.
dubálă *f.* – vin prost.
dubás *n.* – luntre mare.
dúbă *f.* – luntre.
Dubăsari – oraș pe malul stîng al Nistrului.
Dubăsarii Vechi – sat pe malul drept al Nistrului.
dúbă *f.* – vas în care se scurge rachiul.
dubălár *m.* – tăbăcar. La DLR.
dubălăríe *f.* – căldură.
dubălăríe *f.* – meseria de tăbăcar.
dubălăríe *f.* – tăbăcărie. La CADE.
dubí (a) – a tăbăci. La DLR.
dubí (a) – a topi cînepa. La DLR.
dubí (a) – a bea peste măsură. La DD.
dubíre *f.* – tăbăcire. La DD.
dubíre *f.* – topire. La DD, DELM.
dubít *adj.* – tăbăcit. La DD.
dubít *adj.* – topit, destrămat. La DD.
dublár *n.* – rindea cu două cuțite.
dublát *n.* – v. **dublar**.
duboác *f.* – luntre.
dubói *f. pl.* – luntre.
dubravă (BDŞ, 1493) – crîng.
dubravă (CDŞ, 1393, 1400, 1407) – crîng.
dudác *m.* – cufundar.
dúdă *f.* – mîndruliță.
dudănáș *n.* – parcelă de bălărie.
dudău *n.* – bălării.
dudcă *f.* – cucută-de-apă.
dudúcă *f.* – termen de politețe.
duducúță *f.* – domnișoară. La DLR.
dudúie *f.* – cuconiță. La CADE.
duduíță *f.* – cuconiță. La CADE.
dudulcánă *f.* – mîndruliță. La DLR.
dughcánă *f.* – magazin.
dughenár *m.* – prăvăliaș.
dugheníță *f.* – prăvălie mică.
dughíe *f.* – mei.
dughíe *f.* – semănătură.
duglán *adj.* – trîndav. La CADE.
dúgliș *adj.* – leneș. La DLR.
dugós *adj.* – leneș.
duh *n.* – răsuflare. E x p r. **Într-un duh** = într-un suflet. La CADE.
duhán *n.* – uliu.
duhán *n.* – tutun.
duhăni (a) – a fuma. La CADE.
duhlí (a) – a răspîndi un miros greu.
duhlít *adj.* – puturos. La CADE.
duhóucă *f.* – rolă.
duhovnicí (a) – a se spovedi.
dúhuri *n. pl.* – parfum.
duh rău *n.* – năpust. La CADE.
duién *n.* – unealtă primitivă de treierat.
duiúm *n.* – v. **duien**.
duiúm *n.* – mulțime de oameni robiți.
dulachél *n.* – bufet (mobilă).
dulámă *f.* – haină îmblănită.
dulámă *f.* – haină a domnitorilor.
dulandragíu *m.* – haimana. La DU.
dulăp *n.* – mobilă pentru haine, cărți.
dulăp *n.* – sistem rudimentar de irigație.
dulăp *n.* – piuă.
dulăp *n.* – scîndură pusă pe două luntri.
dulăp *n.* – scîndură groasă.
dulăp *n.* – masă de bucătărie.
dulár *n.* – chirpic.
duláucă *f.* – cățea. La N.Țurcanu.
dúlă *f.* – pară altoită.
dulău *m.* – câine mare.
dulăucúță *f.* – cățeluşă.
Dulcescu (CDŞ) – vistiernic.
Dulcești (CDŞ, 1480) – sat.

dulhăní (a) – a îndopa.
dulúță *f.* – haimana. E x p r. **A se duce duluță** = a o șterge, a fugi iute.
dulvúri *pl.* – șalvari. La DU.
dumádă roșă *f.* – roșie.
dumán *m.* – pepene verde mare.
dumán *m.* – viței fătat duminica.
dumátă *f.* – roșie.
dumátă *f.* – pastă de roșii.
dúmă *f.* – pernuță decorativă.
dúmă *f.* – specie a eposului ucrainean.
dumbéț *n.* – dîmbuleț.
Dumbrava Caprei (CDȘ, 1425) – pădurice.
Dumbrava Roșie (BDȘ, 1495) – pădure.
dumbrávă *f.* – pădure de stejar.
Dumbrávă (CDȘ, 1430) – „curțile lui –"
dumbrávnic *m.* – plantă erbacee.
dumbrăván *adj.* – de dumbravă.
dumbrăvcáncă – pasăre migratoare.
Dumbrăveni (CDȘ, 1427) – sat.
Dumbrăveni (BDȘ, 1499) – sat.
Dumbrăvița (CDȘ, 1447) – sat.
Dumbrăvița (BDȘ, 1470) – sat.
dumcă *f.* – pernuță decorativă.
dumelór *pron.* – dumnealor.
dumésnic *adj.* – domestic. *Cela ce va fura găini, gîște și alte paseri dumesnice...* (Pravila lui Vasile Lupu).
dumésnic *adj.* – blînd.
dumésnic *adj.* – gras (pămînt). La DU.
dumésnici (a) – a domestici.
dumesnicit *adj.* – domisticit.
Dumești (CDȘ, 1420) – „sat pe Bîcovăț"
dumicá (a) – a strivi struguri.
dumicá (a) – a strivi. La N.Țurcanu.
dumicat *n.* – un fel de supă. La DU.
duminicánă *f.* – vacă fătată într-o duminică.
dumitriță *f.* – tufănică.
dumnedzărești *adj.* – dumnezeiești.
dumnedzărești *adj.* – evlavioase.
dup *n.* – smoc de lînă. La DU.
dupác *n.* – lovitură, pumn. La DU.
după *prep.* – la.
dupăbăgeác *n.* – cotruță.
dupăci (a) – a da pumni. La DU.
dupăcí (a) – a tivi.
dupăcuptiór *n.* – cotruță.
dupăi (a) – a tropăi. La DLR.
dupăi (a) – a tropăi. (DD).
dupăít *n.* – tropăit. La CADE.
dupăitúră *f.* – tropăitură. La DLR.
dupăoláltă *adv.* – unul după altul.
dúpcă *f.* – monedă de argint. La CADE.
dúpi *m. pl.* – joc de copii.
duplác *n.* – rindea de primă operație.
dúplă *f.* – pliu (la haină).
duplí (a) – a se murdări.
duplít *adj.* – murdar.
dupurós *adj.* – plin de curnuți.
dupurós *adj.* – ciufulit. La CADE.
dură (a) – a clădi. La DU.
dură (a) – a se ocupa.
durán *n.* – sticlă rezistentă.
dúră *f.* – baterie pentru lanternă.
durăí (a) – a zurăi.
dúrăt *n.* – zăpăceală. La DU.
dúrdă *f.*– armă. La V.Alecsandri.
durducán *m.* – ciumăfas.
durduí (a) – a hodorogi.
durduí (a) – a hurui. La CADE.
durduít *adj.* – huruit. La CADE.
durdumánă *adj.* – scurtă și groasă.
durdúră *f.* – nevoie.
durdúță *f.* – armă.
durlán *m.* – băiețandru.
dúrlă *f.* – puștan. La CADE.
durlígi *m. pl.* – ciupici. La DLR.

durlúi *n.* – prichici.
durlúi *n.* – tulpină de ceapă.
durlui (a) – a cînta din trişcă.
durşlác *n.* – strecurătoare.
duruí (a) – a da de-a dura.
duruitóare *f.*– cascadă. La DLR.
Duruitóarea *f.* – sat.
dúşcă *f.* – înghiţitură. E x p r. **A da de duşcă** = a bea dintr-o înghiţitură.
dúşcă. *f* – toartă (la căldare).
duşég *n.* – saltea.
duşegúbină *f* – plată de răscumpărare a unei crime. La DIM.
dúşi *m. pl.* – dispoziţie. (TD).
duşleán *n.* – strecurătoare.
duşmână *adj.* – periculoasă.
duşníc *n.* – cenuşar (la plită).
duşníc *n.* – cahlă.
duşníc *n.* – lucarnă.
duşníc *n.* – răsuflătoare la poloboc.
dútcă *f.* – tulpina cepei.
dútcă *f.* – monedă poloneză. La DLR.
duválnic *n.* – cenuşar (la plită).
duvleác *n.* – strecurătoare.
dvoreálă *f.* – gospodărire. La I.Neculce.
dvorí (a) *f.* – a sluji. La C.Negruzzi.
dzámă (de peşte) *f.* – uha. La DLR.
dzámă *f.* – ciorbă de găină.
Dzîrnă (BDŞ, 1488) – răzeş.

E

economír *m.* – bogătaş.
ectár *n.* – hectar.
edec *n.* – ogor moştenit. La DU.
édechi *n.* – frîu la căpăstru.
édechi *n.* – coadă de căpăstru.
eftin *adj.* – darnic (CM).
egheréc *n.* – staniştе (a vitelor).
ei *interj.* – îndemn, o poruncă.
ei *interj.* – se întreabă ceva.
ei *interj.* **ei şi? ei bine.** – arată trecerea de la o idee la alta.
éiţi *m. pl.* – cazaci de pe rîul Iaic.
eléi *interj.* – interpelează ascultătorul.
eleléi *interj.* – elei.
elinésc *adj.* – grecesc.
Éne *m.* – personaj folcloric. E x p r. **A veni moş Ene pe la gene** = a fi cuprins de somn.
Eni Nicolai (BDŞ) – jitnicer.
éni *m.* – guzgan de apă.
Epei (BDŞ, 1481) – pîrîu.
epirót *m.* – locuitor din Epir.
epitróp *m.*– membru dirigent al unui aşezămînt public, al unei biserici.
epitropíe *f.* – administraţia unui aşezămînt public, bisericesc.
epóhă *f.* – epocă. La C.Negruzzi.
eprác *m.* – somn (pînă la 2*kg*).
epuráş *m.* – şoldan.
epuráş *m.* – burete galben.
épure *m.* – ştiucă.
epureáscă *f.* – stil de înot.
erbărie *f.* – depozit de praf de puşcă.
erbíu *adj.* – verde-saturat.
ereásă *f.* – erezie. La D.Cantemir.
ereticíe *f.* – păgînie. La Gr.Ureche.
erés *n.* – rătăcire.
ermá *m.* – somn mare.
ermúluc *n.*– manta cu mîneci.
értá (a) – a-şi lua rămas bun.
ertăciúne *f.* – oratie de nuntă.
erúncă *f.* – găinuşă. La DU.
estorlálte *pron.* – acestorlalte.
eşí (a) – a deveni. La I.Neculce.
eşitoáre *f.* – latrină.
etác *n.* – iatac. La C.Negruzzi.
etéră *f.* – unealtă de pescuit. La DU.
étră *f.* – vintir.
evghenís *adj.* – nobil. La C.Negruzzi.
evgheníşi (a) – a boieri.
evgheníst *adj.* – boieresc. *Romînismul, – zise tot Alecsandri, – avea un înţeles insultător pentru tagma evgheneistă. "Român e ţăranul, eu sînt boier moldovan".* La M.Sadoveanu.
ezătúră *f.* – stavilă. La CADE.
Ézer (BDŞ, 1502) – pîrîu.
Ezereanul Petru (CDŞ) – comis.
Ezereanul Mircea (BDŞ, 1502) – fiul Drăguţei.
Ezerul Lahului (CDŞs, 1459) – proprietate.

F

făchie *f.* – făclie. La DU.
făetón *n.* – pasăre acvatică.
făetón *n.* – trăsură luxoasă.
făetón *n.* – autoturism cu capotă.
făetón *n.* – caroserie la autoturism.
făguri *m. pl.* – fagi.
făi *m.* – țesătură deasă cu dungi în relief.
făică *f.* – flanelă.
făină *adj.* – bun. *Nu-i chiar făină.*(DD).
falacuí (a) – a făcălui.
falafói *m.* – căpățînă de varză înfoiată.
falcaráe *f.* – boală la gît, fălci.
falcări *n.* – falcă la cal.
falcări *n.* – curea la căpețea.
fálcă *f.* – lama bărzii.
fálce (BDŞ) – măsură de suprafață.
fálce *f.*– unitate de suprafață. La DLR.
falcér *m.* – cosaş tocmit cu falcea.
falceríe *f.* – dare pentru fiecare falce de vie. La DIM.
falcésc *adj.* – de falce. E x p r. **Prăjină fălcească** = prăjină de falce. La CADE.
fald *n.* – lama bărzii.
fald *n.* – cîrlionț.
fald *n.* – cută.
falét *adj.* – stînjeniu.
falí (a) – a se lăuda.
falítul *n.* – arătarea darurilor la nuntă.
fáliț *n.* – rindea.
falón *n.* – veşmînt preoțesc.
falóşi *adj.* – fudulani.
falş (BDŞ, 1472) – în doc. lui Ştefan cel Mare.
falț *n.* – lama cuțitoaiei.
falț *n.* – rindea cu daltă în figuri.
falțoucă *f.* – rindea pentru jgheaburi.
falțovíc *n.* – rindea de făcut jgheaburi.
fanaragiu *m.* – cel ce aprinde fanarele.
fanargiu *m.* – fanariot. La DU.
fanaticesc *adj.* – fanatic. La C.Conachi.
fanastîcuri *n. pl.* – mofturi.
fánă *f.* – steag.
fandosít *adj.* – fudul, lăudăros.
fángle *f.* – tigaie (cu coada lungă).
fantál mare *n.* – vas din doage de 500*l.*
fantazíu *adj.* – priceput.
fantozí (a) – a face mofturi.
fapt *n.* – duşman.
farafagáuă *f.* – cleşte de scos cuie.
farafastîc *n.* – mofturi, fasoane. La DU.
farafói *n.* – varză pipernicită.
faraón *m.* – căpcăun.
faraón *m.* – copil obraznic.
farasîu *m.* – drac.
farbará *f.* – ornament la streaşină.
fárbă *f.* – vopsea.
farbuí (a) – a vopsi.
farélnic *m.* – geambaş.
farfásit *adj.* – mofturos, năzuros.
farfuríe *f.* – faianță, porțelan. La I. Neculce.
farfuríe disfățată *f.* – farfurie întinsă.
farmagíu *adj.* – fermecat.
farmazon *m.* – şarlatan.
farmazoánă *f.* – vrajitoare. La CADE.
fárme (a) – a fărîmița.
farnicúță *f.* – fărîmă.
farsófcă *f.* – rindea cu daltă în figuri.
fárşi *n. pl.* – foarfece.
fartál *n.* – lot de pămînt.
fártă *f.* – şorț de fierar.
fartúh *n.* – şorț de fierar.
fartujóc *n.* – şorț de fierar.
fartúşcă *f.* – şorț de fierar.
fásc *n.* – lama toporului.
fáscă *f.* – lama cuțitoaiei.
fasolă *f.* – fasole. La CADE.

fasolíre *f.* – fandosire.
fast *n.* – rindea cu daltă în figuri.
fasúla-ciorii *f.* – curcubețică.
fasula-lupului *f.* – curcubețică.
fasulăríe *f.* – loc unde se cultivă fasole.
fasúle-puturoase *f. pl.* – curcubețică.
fasúle-sălbatice *f. pl.* – curcubețică.
fasúle-pentru-ploșniț *f. pl.* – curcubețică.
fasúle-glonț *f. pl.* – mîncare: fasole fierte, oloi şi ceapă crudă.
fáşă *f.* – cingătoare colorată.
faşúcă *f.* – faşă.
faşúe *f.* – bucată de slănină.
fáta-popii *f.* – joc popular.
fatá prăpurică *f.* – văl la mireasă.
fátcă *f.* – halău. La Th.Holban.
fátcă *f.* – coş de prins peşte.
fátcă *f.* – pînză de păianjen.
fatílcă *f.* – ramă (la fereastră).
fatírcă *f.* – fereastă la iatac.
fatírcă *f.* – oberliht.
fáța casei *f.* – podea de lut.
fáța balconului *f.* – fronton.
fáța calidorului *f.* – fronton.
fáța casei *f.* – podea.
fáța cerdacului *f.* – fronton.
fáța cucoanei *adj.* – roz.
fáța mesei *f.* – față de masă.
fáța paravanului *f.* – fronton.
fáța forgancului *f.* – fronton.
fáță *f.* – față de pernă.
fáță *f.* – cearşaf.
fáță *f.* – căpută la cizmă.
fáță albă *f.* – cearşaf.
fáță de capatîi *f.* – față de pernă.
fáță de coldără *f.* – cearşaf.
fáță de iorgan *f.* – cearşaf.
fáță de masă de gumă *f.* – muşama.
fáță de plită *f.* – placă de schijă la plită.
fațerári *m.* – fluierari.
fațiátic *n.* – fronton (la cerdac).
fațîiát *n.* – fronton (la cerdac).
fáur *m.* – fierar.
fáur *m.* – februarie.
Fauri (BDŞ, 1468) – sat pe Bistrița.
fáză *f.* – lama toporului.
făcălătniță *f.* – mustuitor.
făcălău *n.* – v. **făcălătniță**.
făcălău *n.* – făcăleț. La CADE.
făcălét *n.* – vergea.
făcăluí (a) – a strivi strugurii.
făcăluí (a) – a amesteca legume fierte.
făcăluít *adj.* – făcut pireu.
făcătór *m.* – tvoreț. La CADE.
făcătúră *f.* – înfățişare.
făcătúră *f.* – fermecătorie.
făcút *adj.* – contrafăcut.
făcuțél *adj.* – chipeş, trupeş.
făcuțél *adj.* – cherchelit.
făgán *m.* – fag tînăr, făguleț. La CADE.
făgădár *m.* – cîrciumar.
făgădáş *n.* – făgăduință. La CADE.
făgădău *n.* – cîrciumă.
Făgădău *n.* – sat.
făgăt *n.* – pădure de fagi.
Făgulețului (BDŞ, 1473) – vad.
făguráş *m.* – făgurel. La M.Sadoveanu.
făină de păpuşoi *f.* – mălai. La DLR.
făitá *f.* – văl la mireasă.
fălălăí (a) – a fîlfîi. La CADE.
fălbărîcă *f.* – ornament la streaşină.
fălcăríe *f.* – oreion (boală).
fălcăríță *f.* – tetanos (boală).
fălcău *adj.* – fălcos. La CADE.
fălceá *f.* – lopățele la vatale. La DU.
fălceá *f.* – fiecare din tălpile saniei.
fălceá *f.* – falcă la cai.

fălcéle *f. pl.* – stinghii la boroană.
fălcér *m.* – fălcer, фалкарь-*lucrătorul unei fălci de pământ sînt elemente împrumutate (de ruteni) din limba moldovenească.* La I.Bogdan.
fălcer *m.* – cosaş tocmit cu falcea.
fălcesc *adj.* – prăjină fălcească.
fălci *f. pl.* – craci la car.
fălcícă *f.* – lama bărzii.
fălfără *m.* – palavragiu.
făli (a) – a se lăudă. La M.Eminescu.
făli (a) – a preamări. La C.Negruzzi.
fălitór *m.* – lăudător. La C.Negruzzi.
făloásă *adj.* – mîndră.
fălós *adj.* – semeţ. La Al.Russo.
fălţuitúră *f.* – jgheab făcut cu rindeaua.
fănár *n.* – fanar. La CADE.
fănă *prep.* – fără. *Coş fănă fund.*(DD).
fănínă *f.* – făină.
fărănéle *f. pl.* – fărîmiţe.
fărbărăle *f. pl.* – ornament la streaşină.
fărdecît *adv.* – numaidecît.
fărfál *n.* – ferfeniţă.
fărfăcá (a) – a ferfeniţa.
fărfăcári *m.* – rădaşcă.
fărfăcát *adj.* – ferfeniţos.
fărfălóg *adj.* – lăudăros.
fărfós *adj.* – terfos.
fărinâ *f.* – făina. (DD).
fărinâ *f.* – făină. La CADE.
fărîmá (a) – a crăpa (lemne).
fărîmá (a) – a fărîmiţa. La CADE.
fărîmá (a) – a strivi.
fărîmá (a) – a ciopîrţi.
fărîmá (a) – a nimici.
fărîmá (a se) – a face mofturi.
Fărîmă (CDŞ, 1449) – răzeş.
fărîmătúră *f.* – fărîmă. La DLR.
fărmá (a se) – a se preface.
fărmá (a) – a strivi strugurii.
fărmă *f.* – fărîmă (de pîne).
fărmăciós *adj.* – fărîmicios.
fărmătúră *f.* – fărîmă (de pîne).
fărmăturéle *f. pl.* – fărîmiţe.
fărtát *m.* .– frate de cruce.
fărtoi (a) – a da într-o parte (carul).
făşcúţă *f.* – putinică cu capac. La DLR.
fătáuă *f.* – văl al miresei.
fătălói *n.* – fată bine dezvoltată.
fătúţă *f.* – fetiţă.
făţăríe *f.* –ipocrizie. La I.Neculce.
făţăríe *f.* – făţărnicie. La M.Eminescu.
făţăríe *f.* – făţare.
făţoásă *adj.* – mare la faţă (femeie).
făurár *n.* – februarie.
făuráş *n.* – v. **făurar**.
făurél *n.* – v. **făurar**.
Făureşti (BDŞ, 1502) – sat pe Tutova.
feciór bătrîn *m.* – flăcău stătut.
fecioríe *f.* – tinereţe.
fehréi *n.* – rindea cu daltă în figuri.
féldă *f.* – rindea cu daltă în figuri.
felegeán *n.* – păhărel (de rachiu).
felegós *adj.* – zdrenţăros. La CADE.
felehérţ *n.* – crucea carului. La CADE.
feleşág *n.* – fire, fel de a fi.
feleştióc *n.* – pămătuf. La DU.
feleştiúc *n.* – bucăţică.
felezău *n.* – mătură rasfirată.
felezui (a) – a mătura pleava.
felgarée *f.* – rindea cu daltă în figuri.
féli *n.* – mod, chip. La DU.
feliurit *adj.* – de tot felul. La I.Creangă.
felţári *n.* – rindea de făcut jgheaburi.
felţuitóri *n.* – v. **felţari**.
féluri *n. pl.* – culori.
fenér *n.* – fanarul morii. La DU.
férbe (a) – a suda.

férbe (a) – a se cicatriciza.
fércheș *adj.* – repezit.
ferédéu *n.* – baie. La DLR.
fereduí (a) – a se îmbăia. La CADE.
feréncă *f.* – cerc la plită.
feresău *n.* – ferestrău. La DU.
ferestári *n.* – toc la fereastră.
ferestári *n.* – ochi de fereastră, mobil.
ferestrári *m.* – meșter de ferestre.
ferestrári *m.* – toc la fereastră. *Dzîșim ramcă, da mai moldovenește – ferestrari.*(TD).
ferestrári *n.* – pervaz.
ferestrári *n.* – rindea dublă.
ferestrúică *f.* – ochi mobil la fereastră.
ferestrúică la ganoc *f.* – lucarnă.
ferestrúică la nas *f.* – lucarnă.
ferestrúică mică *f.* – ochi de fereastră.
ferestúcă *f.* – lucarnă.
ferestúță *f.* – v. **ferestucă**.
ferfelițós *adj.* – zdrențuros.
ferfeniță *f.* – zdreanță. La DU.
ferfenițíte *adj.* – v. **ferfenițoase**.
ferfenițoáse *adj.* – cu foi multe.
ferfenițos *adj.* – zdrănțăros. La DU.
ferghiréu *n.* – rindea (cu daltă în figuri).
ferire *f.*– protejare. *Că Moldova luptase mult pentru ferirea limbii de ... construcțiunile arbitrare ale filologilor era... cunoscut moldovenilor.* La G.Ibrăileanu.
fermecătoreásă *f.* – vrăjitoare.
férmi *f. pl.* – documente.
fermól *n.* – fermoar.
ferpeléț *n.* – foaie pentru o piroșcă.
férșăl *m.* – felcer.
fes *n.* – festă. E x p r. **A-i face cuiva fesul** = a-i face, a-i juca festa.
fesfeséle *f. pl.* – dichisuri. La CADE.
fesfeșéle *f. pl.* – zorzoane.
fęșnic *m.* – sfeșnic.
feștéală *f.* – vopsea cu ulei.
feștelí (a) – a ocărî, a batjocori
feștelí (a) – a mînji. E x p r. **A o feștelí** = a încurca treaba.
feștelít *adj.* – ocărît, batjocorit.
feștelít *adj.* – murdar. La CADE.
féșter *m.* – pădurar superior.
feștílă *f.* – cîlți.
feștílă *f.* – țesătură groasă din cînepă
feștílă *f.* – urzeală gros sucită.
feștílă *f.* – ață de cînepă gros sucită.
feștílă *f.* – ață (întreagă) a lumînării
feștílă *f.* – lumînare. La M.Sadoveanu
Fete Gotcă (DBȘ) – pîrcălab.
feteáscă *f.* – varietate de poamă.
fetelég *m.* – bărbat care nu poate avea copii.
Fetelești (BDȘ, 1502) – sat.
feteléu *m.* – flăcău stătut.
Fetești (BDȘ, 1503) – sat.
fetică *f.* – fetișoară. La Gr.Vieru.
fetică *f.* – plantă ierboasă.
fetnegeá *f.* – fetișcană. La DU.
fetnegícă *f.* – fetișcană.
fetneșícă *f.* – v. **fetnegică**.
fețuí (a) – a unge podeaua (cu lut).
fețuít *adj.* – uns cu lut.
fețuitóri *n.* – rindea (cu două cuțite).
fiácur *n.* – trăsură (cu patru roți).
fideánă *f.* – pui de vișin.
fiești *adj.* – din rude mari.
figáre *f.* – rindea (cu daltă în figuri).
figárec *n.* – v. **figare**.
fighír *n.* – v. **figare**.
figuróucă *f.* – rindea.
figúri *f. pl.* – ornament la streașină.
fihrél *n.* – rindea (cu daltă în figuri).
filandél *m.* – agent financiar.

filaréi *n.* – rindea (cu daltă în figuri).
filaréică *f.* – v. **filarei**.
filă *f.* – foae. La DU.
filéră *f.* – unealtă de făcut ghivent.
filétin *adj.* – stînjeniu.
filigós *adj.* – zdrențuros.
filihérie *f.* – rindea cu daltă în figuri.
filiștióc *n.* – bucată mare.
filiúncă *f.* – rindea cu daltă în figuri.
filón *n.* – rindea cu daltă în figuri.
filoucár *n.* – rindea cu daltă în figuri.
finaghél *m.* – agent financiar.
finadél *m.* – v. **finaghel**.
finánț *m.* – agent financiar.
finánță *f.* – agent financiar.
fioáră *f.* – frică.
fiong *n.* – fundă; bant. La CADE.
fiorós *adj.* – năpraznic. La DLR.
firancári *n.* – carniz (la fereastră).
fire *f.* – mîndrie. E x p r. **A se ține de fire** = a se ține mîndru. La I.Neculce.
firoáncă *f.* – perdea.
firmán *n.* – gramotă. (TD).
firmân *n.* – surugiu.
firtă *f.* – măsură de teren. La C.Negruzzi.
fiștánie *f.* – curățenie. E x p r. **A face fiștanie** = a face curățenie.
fit *adv.* – gata.
fitiríe *f.* – strat de legume.
fitóc *n.* – fițuică cînd se trage la sorți.
fituí (a) – a termina.
fițiáncă *f.* – ciocan mare de lemn.
fițuitoáre *f.* – mistrie.
filfîit *adj.* – peltic. La CADE.
fînár *n.* – felinar. La M.Sadoveanu.
fînári *n.* – felinar.
fînári *n.* – lucarnă.
Fînațelor (BDŞ, 1469) – vale.
Fînațelor (BDŞ, 1469) – pîrîu.
fînăraș *n.* – fanar mic. La CADE.
fînăríe *f.* – islaz.
fîntál *n.* – puț artezian.
fîntál *n.* – puț mare.
Fîntîna Blidarilor (BDŞ, 1491) – semn de hotar.
Fîntîna lui Epure (BDŞ, 1493) – semn de hotar.
Fîntîna Păducelului (CDŞs, 1493) – semn de hotar.
fîntînár *m.* – puțar.
fîntînă *f.* – puț. La DEX.
Fîntînele (CDŞ, 1425) – deal.
Fîntînele (BDŞ, 1482) – pîrîu.
Fîntînele (CDŞ, 1426) – sat pe Bahlui.
fîntîníță *f.* – izvor făcut de mîna omului.
fîntîníță *f.* – puțurel. La DEX.
fîrcigói *n.* – băț de sucit funia.
fîrfálă *f.* – prăpăd.
fîrfălóg *m.* – bărbat desfrînat.
fîrfîí (a) – a lucra de mîntuială.
fîrfîit *adj.* – făcut de mîntuială.
fîrfîitúră *f.* – lucru făcut de mîntuială.
fîrîí (a) – a forăi (calul).
fîrncá *m.* – v. **fîrnoagă**.
fîrnîi (a) – a fonfăi. La DU.
fîrnîit – fonf
fîrnoágă *m.* – om fîrnîit.
fîrși (a) – a termina.
Fîrtat (CDŞ, 1460) – „fratele lui Vlaico”.
fîrțîcúș *m.* – corcoduș (pom).
fîrțîcúș *m.* – porumbrel (arbust).
fîrțîgău *adj.* – fudul. La CADE.
fîrțîí (a) – a se fuduli.
fîrțîí (a) – a se preface.
fîrțîí (a) – a cleveti.
fîrțîiác *adj.* – clevetitor.
fîrțóg *adj.* – zburdalnic. La CADE.
fîs *m.* – copil pipernicit.

fîsă *adj.* – certăreț.
fîsîí (a) – a mocni (focul).
fîstîc *n.* – nucușoară. La DU.
Fîstîc (BDȘ, 1502) – pîrîu.
Fîstîci (BDȘ, 1497) – mănăstire.
fîstîci (a) – a se buimăci. La DU.
fîstoágе *f. pl.* – floace. (TD).
fîșcă *f.* – sadină (plantă).
fîșcîi (a) – a flucra printre dinți. La DLR.
fîșchi *n.* – tulpină de ceapă. La CADE.
fîșchie *f.* – scursură de bălegar.
fîșîc *n.* – smoc (de iarbă).
fîșnéț *m.* – om iute la caracter.
fîștichíu *adj.* – verde-deschis.
fîștichíu *adj.* – galben-verzui.
fîț *m.* – copil neastîmpărat.
fîță *f.* – lepădătură. La N.Costenco.
fîță *f.* – fetiță neastîmpărată.
fîțcă *f.* – fetiță zglobie.
fîțîitúră *f.* – femeie înfumurată.
flaneá *f.* – flanelă. La CADE.
flanícă *f.* – flanelă.
flanilíu *adj.* – roșu-întunecat.
flaimuc *m.* – nătăfleț. La DU.
flăcăí (a) – a holtei.
flăcănáci *m. pl.* – flăcăuani de 15-18 ani.
flăcăríe *f.* – flăcăraie.
flăcăuán *m.* – tinerel. La CADE.
flăcăuándru *m.* – flăcău chipeș.
flăcăuáș *m.* – tinerel. La CADE.
flăcău bătrîncios *m.* – flăcău stătut.
flăcău vechi *m.* – flăcău stătut.
flăcău de-a doilea *m.* – văduvoi.
flăcău rămas *m.* – flăcău stătut.
flăcău trecut *m.* – flăcău stătut.
flăcău tîrdzîu *m.* – flăcău stătut.
flăcău în stare *m.* – flăcău stătut.
flăcău întreg *m.* – flăcău stătut.
flăcău în tot bunu *m.* – flăcău stătut.
flămînjiune *f.* – foame grozavă
flămînjiúne *f. Și astfel general Broș teanu* (la început de ianuarie 1918) *a trecut Prutul și provincia* (Basarabia) *devenise depozit de provizii pentru* **flamînjiunea noastră**, *a devenit, așteptînd vremuri mai bune, un* **teritoriu ocupat militărește**. La N.Iorga.
flămînjiórii *m. pl.* – flămînzii.
flămînjiúne *f.* – foamete.
Flămînzilor (CDȘ, 1448) – gîrlă.
flărăsoáre *f.* – floarea-soarelui
fleándură *f.* – zdreanță.
fleanduroásă *f.* – terfoasă. (TD).
fleáșă *f.* – pansament.
fleáșcă *f.* – zăpadă moale.
flecău *m.* – maladeț. La DLR.
flecuí (a) – a strivi (strugurii cu mașina)
flecuí (a) – a mesteca bine.
flecuștéț *m.* – mărunțiș.
flecușteáță *f.* – bagatelă. La DU.
flegheráș *n.* – turn.
flendărós *adj.* – zdrențuros.
fleoárcă *f.* – femeie desfrînată.
fleoárcă *f.* – bîrfitoare.
fleoárcă *f.* – gură spartă. E x p r. **Tacă-ți fleoárca** = tacă-ți gura.
fleoáșcă *f.* – noroi.
fleorcăí (a) – a trăncăni.
fleoșcăiálă *f.* – noroi.
fleoșcăráe *f.* – noroi.
fleoșcăráiniță *f.* – noroi.
fleóșniță *f.* – noroi.
flégie *f.* – flecăreală, trăncăneală.
fleșteríță *f.* – glod cu zăpadă.
fleșteríță *f.* – bîrfitoare.
fleștură *f.* – fleartă. La CADE.
flígher *n.* – cerdac.
flionc *n.* – cravată.
fliónd *n.* – bucățică de varză acră.

flónd *n.* – fundă.
floreăcálă *f.* – noroi.
floşcăí (a) – a bate cu biciul.
floşcăi (a) – a se murdări (de noroi).
flúşcă *f.* – ciocan de rachiu. (CADE).
flúşcă *f.* – măsură de rachiu. (DU).
fluştiúc *n.* – mîncare la răpezeală. La CADE.
floácă *f.* – păr nepieptănat.
floáre *f.* – ghirlandă de flori la mireasă.
floáre *f.* – ornament la streaşină.
floáre *f.* – fundă.
floáre *f.* – verigă la pripon.
floáre *f.* – vază.
floáre *f.* – spic de porumb.
floáre *f.* – joc popular.
floáre-boierească *f.* – crizantemă.
floáre-de-casă *f.* – vază cu floare.
floáre-de-ceai *f.* – trandafir.
floáre-de-diur *f.* – trandafir.
floáre-de-rujă *f.* – trandafir.
floáre-galbenă *f.* – trandafir.
floáre-n-gavanos *f.* – vază cu floare.
floáre-n-hîrb *f.* – vază cu floare.
floáre-n-litră *f.* – vază cu floare.
floáre-olo *f.* – aloe.
floáre-roşie *f.* – trandafir.
floárea-bonzarului *f.* – vetrice.
floárea-bostanului *adj.* – galben.
floárea-brumei *f.* – brînduşă.
floárea-cabacului *adj.* – galben-deschis.
floárea-cea-mare *f.* – iarba-mare.
floárea-crestei *f.* – ornament.
floárea-ghiorghivanului *adj.* – liliachiu.
floárea-gramafonului – crin.
floárea-răsăritei *adj.* – galben-închis.
floárea-soarelui *adj.* – galben-închis.
floárea-stuhului *f.* – spicul stufului.
flocăiálă *f.* – păruială.
Floceşti (BDŞ, 1472) – sat.
florár *n.* – luna mai.
florári *n.* – rindea (cu daltă în figuri).
florári *n.* – ornament la streaşină.
florăríe *f.* – ornament la streaşină.
Florea (BDŞ, 1495) – nepot al lui Frăţilă.
florean *adj.* – bălţat, cu pete.
Floreşti (BDŞ, 1495) – sat.
flóri *f. pl.* – ornament la streaşină.
flóri *f. pl.* – coroana miresei.
flóri la casă *f.* – ornament la streaşină.
florícă *adj.* – floreană, cu pete (vacă).
floricica *f.* – numele unei hore.
floricícă *f.* – fundă.
floricícă de cordică *f.* – fundă.
florós *adj.* – înflorit.
flueráş *n.* – totîlcă.
flueráş *m.* – fluerist. La CADE.
flúir *n.* – tulpină de ceapă.
fluturáş *m.* – libelulă.
foáe liniată *f.* – propis. La DLR.
foámete *f.* – flămînzilă. (TD).
foáşcă *f.* – pelicică prea uscată.
focári *m.* – cuptoraş de vară.
focaşîu *adj.* – roşu-portocaliu.
focăí (a) – a face des focul în sobă.
focăráe *f.* – foc mare.
focăríu *adj.* – roşu-deschis.
focós *adj.* – înfocat. La M.Sadoveanu.
focós *adj.* – rosu-aprîns. La M.Eminescu.
focşór *m.* – degeţel-roşu (plantă).
Focşa (BDŞ, 1495) – boier moldovan.
focşór *m.* – lumînărică (plantă).
focşór *m.* – micşunea.
focşór *m.* – scrîntitoare (plantă).
fócuri *n. pl.* – procente de alcool.
fócuri *n. pl.* – baterii (pentru lanternă).
focuşór *n.* – aprindere la plămîni (la cai).
fodolíe *f.* – fudulie. (TD).

fodulóşi *adj.* – fudulani.
fofáină *f.* – diaree.
fofáină *f.* – guturai.
fofélniță *f.* – limba meliței. La CADE.
fofleáncă *f.* – om de nimic.
fofléncbi *interj.* – tronc! La CADE.
fóflic *n.* – buclă.
fofológ *m.* – prostănac.
fói *n.* – căpățînă de varză înfoiată.
fói *n.* – deșert (parte dintre ultima coastă și șold la vită).
fói *n.* – aprindere la plămîni (la cai).
fói *n.* – plăcinte. E x p r. **Foi cu brînză** = plăcinte cu brînză.
foi (**a**) – a respira.
fói *n.* – foale la fierărie. La DU.
foileánă *f.* – v. **foiliță**.
foilíță *f.* – frunzuliță.
foișór *n.* – pătul la vie sau la pepenărie.
foișór *n.* – pernuță (pentru copii).
foișór *n.* – aprindere la plămîni (la cai).
foișór îmbrodat *n.* – pernuță decorativă.
fóiul *n.* – frunza. E x p r. **Foiul verde** = frunză verde.
fojgăí (**a**) – a mișuna. La DLR.
fojgăitúră *f.* – foșnitură. La DLR.
folár *m.* – dregător care strîngea folăritul.
folărít *n.* – dare pe stîni și pe brînză. La DIM.
folbótcă *f.* – tricou.
folcút *n.* – floc (de păr).
Foleşti (BDŞ, 1502) – selişte pe Crasna.
Foleşti (CDŞ, 1429) – sat.
foleștí (**a**) – a face tîrg la Fălești. (DD).
folfăí (**a**) – a fonfăi.
foltán *n.* – parcelă. La CADE.
foltăun *n.* – petec de pămînt. La T. Pamfile.
Folticeni (CDŞ, 1490) – sat pe Şomuz.
fometóşi *adj.* – flămînzi.
fomfeá *f.* – buclă.
fometicióşi *adj.* – înfometați.
fonțonári *n.* – funcționar.
foráib *n.* – mîner la sertar.
forâşcă *f.* – făraș.
forăí (**a**) – a sufla zgomotos pe nări
forcăí (**a**) – a sufla zgomotos.
forcoteálă *f.* – forfoteală.
forfăí (**a**) – a fierbe în clocot.
forfecătór *adj.* – cu vorbă multă.
forgáng *n.* – cerdac.
fórmă *f.* – tava rotundă reliefată.
fort *n.* – cerc (la plită).
fórtcă *f.* – ochi de fereastră, mobil.
fórtocică *f.* – ochi de fereastră, mobil
fórtocică *f.* – ramă de fereastră.
forțoli (**a**) – fandosi. La N.Țurcanu.
fosăí (**a**) – a mocni (focul). La DU.
fósăiálă *f.* – învălmășeală.
fosăílă *f.* – care răsuflă greu pe nas.
fósîe *f.* – ezătură la izvor.
foşalău *n.* – unealtă de scărmănat lîna.
foşcári *n.* – căpățînă de varză înfoiată
foşcăí (**a**) – a fîşîi. La DLR.
foşcăitúră *f.* – fîşîire. La DLR.
foşneálă *f.* – fîşîire. La CADE.
foşní (**a**) – a fîşîi. La M.Eminescu.
foşnire *f.* – fîşîire. La M.Eminescu
foşnitură *f.* – fîşîitură. La I.Creangă.
foşnit *n.* – fîşîit. La N.Gane, Al.Vlahuță.
frag *m.* – fag.
frágă *f.* – viță de vie.
frágă *f.* – struguri.
frantórcic *n.* – fronton (la cerdac).
franțúz *n.* – cheie franceză.
franzélă *f.* – bulcă. La DEX.
franzolí (**a**) – a se fuduli.
frásan *m.* – frasin.
frásnî *m.* – frasin.

frușonétă *f.* – șalincă cu franjuri.
frâte-cu-sora *m.* – toporaș.
frați *m. pl.* – lăstari neroditori.
fraților *m. pl.* – toporași.
frățâș *m.* – curelar, meșter de frîe.
frământă pînea (a) – a zoli. La DLR.
frământă (a) – a mototoli.
frământă (a) – a strivi strugurii.
frământă (a) – a fermenta.
frământă (a) – a durea. (DD).
frânsul (a) – a se tîngui. La CADE.
Frătăuți (CDȘ, 1429) – sat.
Frătăuți (BDȘ, 1503) – sat.
Frățiță (CDȘ, 1452) – „fecior al lui Ghedeon".
Frățilă (BDȘ, 1495) – boier moldovan.
Frățilești (CDȘ, 1448) – selișteș.
frățiór *m.* – lăstar neroditor.
frecă (a) – a cura cocenii de boabe.
frecă (a) – a strivi strugurii (cu mașina).
frecățéi *m. pl.* – bucățele mici de aluat.
Frecăței – sat.
frecățéi *m. pl.* – drojdii.
frecățél *m.* – drojdie din plămădeală.
fregár *n.* – cuțit cu două capete.
fréchi *m.* – roșie.
fréncic *n.* – haină bărbătească.
frézâ *f.* – buclă.
frezîu *adj.* – de culoarea fragilor.
frezuí (a) – a netezi.
frigáre *f.* – tigaie (cu coadă lungă).
frigáre *f.* – vergea pentru descîntat.
frigáre *f.* – descîntec de sperieți.
frigarie *f.* – rindea (cu daltă în figuri).
frigatór *n.* – tigaie (cu coadă lungă).
frigurát *adj.* – amorțit de frig.
friguri *n. pl.* – febră vitulară.
fript *adj.* – zgîrcit.
frizúră *f.* – buclă.
frîcnițe *f. pl.* – nările calului.
frîmbie *f.* – ciucuri. La CADE.
frînc *m.* – francez.
frînghi *m.* – franj.
frînghíe *f.* – brîu îngust.
frînghíu *n.* – bomfaer.
frocní (a) – a forăi (calul).
frúcte *n. pl.* – legume.
frúcturi *n. pl.* – fructe.
frumoásâ *f.* – peșteș.
Frumoasa (BDȘ, 1491,1503) – pîrîu.
Frumoasa Mare (BDȘ, 1491) – pîrîu.
Frumosul (CDȘ, 1411) – pîrîu.
Frumoșița (BDȘ, 1503) – pîrîu.
frumușăl *adj.* – roșu-aprins.
frumușáță *f.* – frumusețe. La V. Vasilache.
Frumușălul (CDȘ, 1452) – unde a fost ~.
Frumușălul (CDȘ, 1428) – pîrîu.
Frumușica (BDȘ, 1473) – schit.
Frumușița (CDȘ, 1436) – pîrîu.
frundzári *m.* – plop.
frundzári *m.* – varză înfoiată.
frúndză *f.* – felie subțire de pâine.
frundzărí (a) – a culege într-ales.
frundzîșoárâ *f.* – frunză de dafin.
frúndzul *m.* – frunză. (TD).
frundzuleánă *f.* – frunzuliță. (TD).
frundzuoárâ *f.* – frunzișoară. (TD).
fruntári *n.* – căpăstru.
fruntári *n.* – răscol la căruță.
fruntári *n.* – fronton (la cerdac).
fruntáș *n.* – curea pe fruntea calului.
frúnte *f.* – fronton (la cerdac).
frúnte *f.* – bogat. E x p r. **Tare de frunte** = fruntaș, bogat.
frúnte *f.* – primul cules. E x p r. **A culege fruntea la harbuji** = a culege primii pepeni.

frúnte (a face). – a da în copt. E x p r. **A face frunte de copt** = a da în copt.
frunteráş *n.* – fruntar.
Frunteş (DBŞ, 1488) – stolnic.
fruntiéră *f.* – fruntar.
fruntíță *f.* – fruntar.
frunțît *adj.* – îmblătit.
frúnza-nucului *adj.* – cafeniu–închis.
frúnza-plopului *f.* – plătică.
frúnză-uscată *adj.* – cafeniu–deschis.
frupt *n.* – produse lactate. La DU.
fuduláni *adj.* – fuduli.
fuduláş *adj.* – fuduli.
fudulíi *n. pl.* – testicule de bovine.
fudulóşi *adj.* – fudulani.
fugálnic *n.* – rîndea lungă.
fugán *n.* – rândea lungă.
fugáncă *f.* – v. **fugan**.
fugánoc *n.* – rindea lungă.
fúgă *f.* – vijelie. E x p r. **Afară-i fugă** = afară ninge şi bate puternic vîntul.
fugăní (a) – a netezi cu fuganul.
fugărí (a) – a răzmeri. La DLR.
fughéucă *f.* – peşteră.
fugí (a) – a se decolora.
fugí (a) – a se şterge, a se lua.
fugí (a) – a aluneca, a se surpa.
fuguí (a) – a netezi cu fuganul.
fuioágă *f.* – rămăsiți după alesul covorului.
fuioágă *f.* – persoană istovită.
fuiór *n.* – mănunchi de cînepă nelucrată.
fuioáre *n. pl.* – daruri mirilor.
fulău *m.* – netrebnic. La CADE.
fulg *n.* – spic de porumb.
fulg *n.* – spic de stuf.
fulgán *n.* – rindea lungă.
fulgăní (a) – a netezi cu rindeaua.
Fulger (CDŞs, 1489) – Movilă lui Fulger.
fulgeréşte *adj.* – iute ca fulgerul.
fulguí (a) – a rindelui.
fulguí (a) – a şterge cu mătura de stuf.
fuligoásă *adj.* – mițoasă.
fultán *n.* – insuliță acoperită cu stuf.
fultán *n.* – tufăriş des.
fum *n.* – gospodărie, casă. La I.Neculce.
fumagári *m. pl.* – cărbuni presați.
fumár *n.* – lucarnă.
fumár *n.* – hogeag.
fumár *n.* – foale de prisacă.
fumár *n.* – foc mocnit cu mult fum.
fumárnic *n.* – lucarnă.
fumárnic *n.* – foale de prisacă.
fumăgá (a) – a mocni (focul).
fumăgári *n.* – foale la prisacă.
fumăgăí (a) – v. **a fumăga**.
fumăgí (a) – v. **a fumăga**.
fumărári *n.* – dregător, încasa fumăritul.
fumăréț *m.* – fumător începător.
fumărít *n.* – dajdie plătită de fiecare gospodărie (hogeag). La DIM.
fumătór *n.* – foale de prisacă.
fumegăí (a) – a fuma.
fumeghí (a) – a mocni (focul).
fund *n.* – fronton (la cerdac).
fund *n.* – măsuță joasă cu trei picioare.
fund *n.* – fundişor de hăcuit varza.
fund *n.* – gurar la cuptior .
fund *n.* – capac la cratiță,.
fund de bucătărie *n.*– fund de hăcuit varza.
fund de sac *n.* – tăbultoc.
fund la cuptor *n.* – gurari.
fund cu picioare *n.* – măsuță rotundă.
fund la cerdac *n.* – fronton.
fundác *n.* – fronton (la cerdac).
fundác *n.* – gurar la cuptior.

fundâc *n.* – înfundătură.
fundâc *n.* – partea încovoiată a saniei.
fundă *f.* – măsuță joasă cu trei picioare.
fundă *f.* – fund de hăcuit varza.
fundătoáre *f.* – parte a saniei.
fundătoáre *f.* – partea din urmă a căruței.
fundătoáre *f.* – fronton (la cerdac).
Fundea (CDȘ, 1428) – boier moldovan.
Fundéști (BDȘ, 1484) – sat.
fundúc *n.* – capac pentru oala cu lapte.
Fundul (BDȘ, 1491) – sat.
fúndul calidorului *n.* – fronton.
funduréi *n.* – v. **funduc**.
fúnduri *n. pl.* – obloane (la fereastră).
Fundurii Noi – sat.
Fundurii Vechi – sat.
fundúț *n.* – picior la păhăruț.
funiceí *pl.* – bubulițe. La DU.
fúnie *f.* – cunună (de ceapă).
fúnie de usturoi *f.* – cunună de usturoi.
funigéi *pl.* – fire de paianjen.
fúnighe *f.* – funingine.
funigînă *f.* – funingine. La CADE.
fur *m.* – hoț. La I.Neculce.
furá (a) – a se furișa. La I.Neculce.
furáj *n.* – rație pentru cai.
furáj *n.* – făraș.
furajîr *m.* – grăjdar.
furajîr *m.* – herghelegiu.
furatóri *m.* – tîlhar.
furăciúne *f.* – hoție.
furăjăl *n.* – făraș.
furcă *f.* – druc lateral la scară.
furcă *f.* – stîlp la gard.
furcă *f.* – par la corlatele puțului.
furcă *f.* – coarne la rîșchitori. La DU.
furcă *f.* – uneltă de pescuit.
furcă *f.* – șezătoare.
furcă de arie *f.* – furcă cu trei coarne.
furcă de chiatră *f.* – furcă cu opt coarne.
fúrcă de cumpănă *f.* – furcă la puț.
fúrcă de pleavă *f.* – furcă cu opt coarne.
fúrcă de trier *f.* – furcă cu cinci, șapte coarne.
fúrcă deasă *f.* – furcă cu opt coarne.
furcărie *f.* – șezătoare, clacă de tors.
furculíță *f.* – parte cărnoasă la copită.
furculíță *f.* – pieptene de bătut firele.
furculíță *f.* – coarne la rîșchitor.
furculíță *f.* – bețișor cu care se urzește.
furculíți *f. pl.* – ornament pe țesătură.
furdéliță *f.* – viscol.
furdí (a) – a viscoli.
Furdui (BDȘ, 1493) – nepotul lui Mîndrea.
furdúșă *f.* – prune mici.
furíngine *f.* – funingine.
furlandisi (a) – a se fuduli.
furluá (a) – a șterpeli. La I. Creangă.
furtișág *n.* – găinărie.
furtunátic *adj.* – sperios (cal).
Furul Lațcu (CDȘs, 1502) – selișteа lui Lațcu Furul.
fus *n.* – coadă cu roată găurită la putinei.
fus *n.* – ax cu ghiventuri la teasc.
fus *n.* – mîner la menghine.
fus *n.* – boștină.
fus *n.* – rădăcină în formă de con.
fușalău *n.* – unealtă de scărmănat lîna.
fușălíște *f.* – risipă.
fușél *n.* – vergea la sulul de dinainte.
fușél *n.* – chingă.
fușél *n.* – tulpină de ceapă.
fúștă *f.* – fustă.
fúști *n.* – armă (ghioagă).
futbólcă *f.* – cămașă bărbătească.
fútru *n.* – piele de căptușit cizmele.

G

ga *interj.* – găgaitul gîştelor.
gábjă *f.* – mînă, labă. La DU.
gábjă *f.* – palmă.
gáble *f.* – furcă cu 3–5 coarne.
gabrulétă *f.* – trăsură cu patru roţi.
gad *n.* – dihanie. La CADE.
gadină *f.* – jivină. La CADE.
gaganá *n.* – scrob.
gágă *f.* – specie de gîşte.
gaibă *f.* – mînă, labă. La CADE.
gáică *f.* – ureche la pantaloni.
gaidă *f.* – cimpoi.
gáide *f. pl.* – picioare lungi. La DLR.
gáid *n.* – gărdinar.
gaidunár *n.* – gărdinar.
gaiganá *f.* – scrob. La DD.
gáiţă *f.* – zaică.
gáiţă *f.* – petrol lampant. La DLR.
gáiţă *f.* – lampă ţărănească.
galadác *f.* – secetă.
galagán *n.* – lemnuş la lanţul năvodului.
galánă *f.* – specie de găini.
galbanáreţ *m.* – icter, boală de ficat.
galbanări *m. pl.* – arnică (plantă).
galbanúş *m.* – gălbinare.
galbáţ *m.* – gălbează (la oi).
gálbeni *m.* – monedă de aur.
Galbina (CDŞs,1460) – pîrîu.
galbináre *f.* – icter, boală de ficat.
gálbini *f. pl.* – icter.
Galbini (CDŞs,1460) – sat.
galbinúţă *f.* – micşunea.
gálbîn-balaór *adj.* – galben-deschis.
gálbîn-luminat *adj.* – şarg (cal).
gálbîn-turungiu *adj.* – şaten.
gálbîn-zoios *adj.* – galben-închis.
gále *f. pl.* – gogoaşă pe frunze.
Galeş (BDŞ,1499) – tatăl vistiernicului Eremia.
gáliţă *f.* – pasăre de curte. La DLR.
gáliţă *f.* – pui de pasăre de casă.
gáliţă *f.* – mreajă dintr-o singură reţea.
Galbin Duma (CDŞ) – boier.
galón cu coş *n.* – damigeană.
galón îngrădit *n.* – damigeană.
galón îmbrăcat *n.* – damigeană.
galtéli *n.* – rindea cu daltă mică.
galús *n.* – vopsea pentru ţesături.
gálust *n.* – cravată.
ganafíri *m. pl.* – spini pe marginea drumului.
ganc *n.* – prispă din scînduri.
gánci *n.* – defect.
gánoc *n.* – cerdac.
gánoc *n.* – verandă sticluită.
gánoc *n.* – pridvor de lemn în faţa casei.
gánoc *n.* – prispă.
garáfă *f.* – carafă. La M.Eminescu.
garáfă *f.* – butelcă. La DEX.
garáfă burduhoasă *f.* – butelcă.
garáfă mică *f.* – butelcuţă. La CADE.
garáflă *f.* – toporaş.
gard *n.* – plasă între două vintire.
gardínă *f.* – colac de piatră la puţ.
gardínă *f.* – plasă cu două vintire.
gardíni *f. pl.* – ghizdele de lemn la puţ.
gardiróp *n.* – bufet (mobilă).
gardiróp *n.* – masă de bucătărie.
garitóni *m. pl.* – porumbei cu coada înfoiată.
gáriţă *f.* – mertic de vamă la moară.
gárniţ *n.* – măsură pentru cereale.
gárniţ *n.* – mertic de vamă la moară.
gárniţ *n.* – vamă (la moară).
garniţă *f.* – vas de tinichea. La CADE.
garníz *n.* – ornament la streaşină.

garnúşcă *f.* – urcior cu toartă.
garnúşcă *f.* – cană (de lut) de băut apă.
garnúşcă *f.* – ceaşcă (de faianţă).
garói *m.* – cioroi.
gárus *n.* – ţesătură de lînă.
garusícă *f.* – jachetă femeiască tricotată.
gáşcă *f.* – şatră.
gavân *n.* – nod la furca de tors.
gavân *n.* – partea de jos a măturii.
gavân *n.* – partea greblei cu dinţii.
gavân *n.* – gavanos.
gavân *n.* – oală de schijă.
gavân *n.* – orbita ochiului.
gavână *f.* – groapă cu apă şi noroi.
gavanós *n.* – vas cu toartă deasupra.
gavanós *n.* – vas de lut fără torţi.
gavanós *n.* – borcan. La DLR.
gavanós *n.* – vază pentru flori.
gavanós *adj.* – adînc. *Loc gavanos* = loc adînc.
gavanoşél *n.* – borcănaş.
gaz *n.* – lampă.
gazará *f.* – borul pălăriei.
gázdă *f.* – cvartir. La DEX.
gaznic *n.* – lampă.
gázniţă *f.* – lampă.
gălbjí (a) – a prinde fără veste, a înhăţa.
gălbjire *f.* – prindere, înhăţare.
gălbjit *adj.* – prins, înşfăcat.
gălbuí (a) – a înşfăca, a prinde.
găgăíre *f.* – gîgîit.
găgălíce *f.* – copil, pui. La Th. Holban.
găgălíce *f.* – fiinţă mică. La DU.
găgăuzoáică *f.* – găgăuză.
găibaráce *n.* – craci, picioare.
găibărá (a) – a se cătăra, a se aburca.
găidác *n.* – prajină de întins vintirul.
găinár *m.* – jandarm român în Basarabia. *Cum e Neguşi găinar, ce-o să-i mai frece pe unii, să tragă de la ei ceva.*(P.Dumitriu). *Dacă-l va prinde un găinar, adică un jandarm, să-l ia cu vorba.*(I.Pas). La DLR.
găinărie *f.* – coteţ.
găinăríe *f.* – loc unde se vînd găini.
găinăríţă *f.* – găinăreasă. La I.Creangă.
gălánă *adj.* – v. **galană.**
gălămóz *n.* – învălmăşeală.
gălătúş *m.* – bîrnă.
gălătúş *n.* – cocoloş mare.
gălătúşcă *f.* – măciucă.
gălătúşcă *f.* – măciulie la bîtă.
gălbăjoásă *adj.* – palidă.
gălbănáşi *adj.* – gălbui. (TD).
gălbănúţă *adj.* – galbenă. La TD.
gălbărúi *adj.* – gălbui.
gălbenáşi *m. pl.* – monede de aur.
gălbeneálă *f.* – paloare.
gălbinél *m.* – viţel cu părul galbui.
gălbinéle *f. pl.* – gălbinare.
gălbináre *f.* – icter.
gălbinéliţă *f.* – v. **gălbinele.**
gălbiníe *f.* – v. **gălbinele.**
gălbiníţă *f.* – vacă de culoare gălbuie.
gălbiníţă *f.* – icter.
gălbîu *adj.* – şaten.
gălbîu-olecuţă *adj.* – şaten.
găleátă *f.* – vas din doage de 150–200 *l.*
găleátă *f.* – căldare.
găleátă *f.* – putinei.
găleátă *f.* – putină.
găleátă *f.* – vas de doage de muls oile.
găleátă *f.* – ciubăr.
găleátă *f.* – ciutură.
găleátă *f.* – cofă.
găleátă *f.* – baniţă, unitate de măsură.
găleátă de pîne *f.* – v. **găleată** (baniţă).
găletári *m.* – ciubăr. La CADE.

gălghiór *m.* – ciupercă galbenă.
gălghiór *adj.* – şaten.
gălghişioáră *adj.* – gălbioară.
gălúş *n.* – sfoară la plasa năvodului.
gălúşcă *f.* – sarma. La DELM.
gălúşcă *f.* – cocoloş din aluat, brînză.
gălúşe *f. pl.* – sarmale.
gălúşe *f. pl.* –cocolosi din aluat.
gămán *m.* – om mare şi nerod.
gămăióg *n.* – grămăjoară.
gămălíe *f.* – nod.
gămuét *n.* – stog mic. La Th.Holban.
găráfă burdujăl *f.* – carafă rotundă.
găráfă cu corzîncă *f.* – damigeană.
găráfă harbuzîe *f.* – carafă rotundă.
găráfă tortoşîcă *f.* – carafă rotundă.
gărbîlă *f.* – capete de scîndură.
gărdiní (a) – a face gardină la doage.
gărlăbán *n.* – lovitură.
gărnişiór *n.* – cană mare de sticlă.
găruitúră *f.* – tăietură de topor.
găşiulíe *f.* – măciulie de mac.
găşiulíe *f.* – căpăţînă de usturoi.
găşiulíe *f.* – gămălie de chibrit.
gătá (a) – a pregăti. La M.Eminescu.
găteálă *f.* – pregătire. La N.Ţurcanu.
gătéj *n.* – creangă subţire şi uscată.
gătí (a) – a pune capăt zilelor.
gătí (a) – a da gata.
gătiţăl *adj.* – ferchezuit.
găúnă *f.* – gaură (în pămînt).
Găunoása (CDŞ, 1400, 1448) – pîrîu.
găuritóri *n.* – priboi.
găvănós cu floare – vază.
găvozdí (a) – a înghesui, a îngrămădi.
găvozdí (a) – a se ghemui. La CADE.
găvozdí (a) – a se cocoţa. La DU.
găvozdí (a) – a ţintui. La CADE.
găvozdí (a) – a dosi.
găvozdít *adj.* – ghemuit.
găzărniţă *f.* – bidon pentru gaz.
găzdui (a) – a conăci (CM).
găzduleásă *f.* – stăpîna casei.
gealău *n.* – rindea; "În Moldova, în restul ţării rindea lungă...". (DLR).
gealău *n.* – robanc.
geám *n.* – ochi de fereastră, mobil.
geamandán *n.* – valiză. La CADE.
geamandánă *f.* – damigeană.
geámbaş *m.* – intrigant, înşelător.
geamlîc *n.* – răsadniţă; seră.
geánă *f.* – sprînceană.
geánă *f.* – zori. E x p r. **Se face geană** = se luminează de ziuă.
geándră *f.* – fiertură din crupe.
gheáră *f.* – cîrlig la cangă.
gelát *m.* – călău. La DU.
geluí (a) – a rindelui.
geluíre *f.* – netezire cu rindeaua.
geluít *adj.* – rindeluit.
gemănár *m.* – fiecare din fraţii gemeni.
genunchiát *adj.* – îngenuncheat.
genunchér *n.* – suman pînă la genunchi. La CADE.
gerár *m.* – ianuarie.
genúne *f.* – apă adîncă. La DU.
Gerilă *m.* – eroul basmelor populare.
geruí (a) – a scoate rufele la ger.
geruí (a) – a înălbi (pînza) la ger.
geruít *adj.* – atins de ger, îngheţat.
geruít *adj.* – care a stat la ger.
geruít *adj.* – înălbit prin scoatere la ger.
get-begét *adj.* – adevărat, veritabil. *Moldovan get-beget.*(DD).
gheáră *f.* – cîrlig la cange.
gheb *n.* – moviliţă.
gheb *n.* – cocoaşă. La DLR.
ghébă *n.* – cocoaşă.
ghebós *adj.* – cocoşat. La DU.

ghebós *adj.* – încovoiat, gîrbovit.
ghebós *adj.* – încăpățînat.
gheboșá (a) – a se cocoșa. La CADE.
gheboșát *adj.* – gîrbovit.
gheldúm *n.* – ghiont.
ghélniță *f.* – hindichi în jurul pădurii.
Ghélniță *f.* – toponim. (Rezina).
ghemisél *n.* – ghemuleț.
gherdán *n.* – cununâ.
gherg *n.* – jargon. *Limba patriei se împestriță, formînd un gherg ce se întinde cu o pecingine.* (C.Negruzzi).
gherghín *m.* – păducel.
gherghíri *n.* – custodie.
ghéri *f. pl.* – gheare.
ghermán *m.* – neamț.
ghermánesc *adj.* – german.
ghermé *f.* – răscol la căruță.
ghermé *f.* – druc de-a curmezișul.
ghermé *f.* – fuscel deasupra la scară.
ghéspede *f.* – viespe.
gheţúşcă *f.* – gheață subțire.
ghezúmț *n.* – rindea cu daltă mică.
ghibáci *adj.* – dibaci. La DU.
ghiávol *m.* – drac. La DU.
ghíbeli *n.* – fronton (la cerdac).
ghibirdíc *m.*– copil, om mărunțel.
ghibirí (a) – a pieri.
ghidán *m.* – scamator la clăci.
ghidúș *m.*– mucalit. La I.Creangă.
ghidúșer *adj.* – ștrengar. La C.Hogaș.
ghiduși (a) – a glumi.
ghiduşíe *f.* – comicărie, ștrengărie.
ghiérs *n.* – v. **viers**.
ghiftuiálă *f.* – îndopare.
ghiftui (a) – a îndopa. La DU.
ghiftuit *adj.* – îndopat.
ghígă *f.* – măciucă.
ghigilíc *n.* – scufie de noapte.
ghígor *m.* – guvid.
ghigoseálă *f.* – îngrămădire, indesire.
ghigosí (a) – a îndesa, a îngrămădi.
ghigosít *adj.* – îndesat.
ghijoágă *f.* – mîrțoagă. La DLR..
ghil *n. pl.* – fire rămase după pieptănat.
ghiláe *adj.* – bălțată.
ghilán *m.* – bețivan.
ghilán *m.* – bou cu dungi albe.
ghilándră *f.* – văl la mireasă.
ghilăuci (a) – a bate crunt.
ghileálă *f.* – suliman alb, pudră albă.
ghilișór *n.* – fire de cînepă rămase după pieptănat.
ghilí (a) – a înălbi. La I.Creangă.
ghilíre *n.* – înălbire (pînzei). La DLR.
ghilít *adj.* – înălbit.
Ghilitoáre *f.* – toponim (Florești).
ghiloseálă *f.* – bălăcire.
ghilosí (a) – a se spăla mult. La DLR.
ghilosít *adj.* – dichisit. La DLR.
ghilotí (a) – a se spăla prea mult.
ghilotí (a) – a snopi în bătaie.
ghimbosí (a) – a se înghesui.
ghímpuri *n. pl.* – ghimpi.
ghin *n.* – pîrghie de ridicat greutăți.
Ghinda (CDȘs,1495) – sora Fedcăi.
Ghindă Toma (CDȘ,1447) – boier.
ghíndă *f.* – daltă pentru butuci.
ghindár *m.* – stejar. La CADE.
ghíndură *f.* – ghindă.
ghindóc *m.* – bondoc.
ghínele *n.* – avere.
ghint *n.* – unealtă de cizmărie. La DU.
ghioágă *f.*– bîtă cu măciulie.
ghioágă *f.*– măciulia buzduganului.
ghioálcă *adj.* – plin de apă. **Cu hainele ghioalcă** = cu hainele cu totul ude. **Ud ghioalcă** = ud pînă la piele, ud lioarcă.

ghióalcă *f.* – băltoacă.
ghióalcă *adv.* – leoarcă. La DU.
ghioángă *f.* – măciulie (la bîtă).
ghióc *m.* – băşicuţă de aer sub gheaţă.
ghióci *n.* – loitrar.
ghióci *n.* – căruţă specială pentru cărat grăunţe.
ghiogár *m.* – răufăcător.
ghiojghioáre *adj.* – în văzul lumii.
ghíol *m.* – bivol.
ghiolbánă *f.* – femeie cu ochii mari.
ghioldúm *n.* – ghiont. La CADE.
ghiondúz *m.* – om răutăcios.
ghiordúm *n.* – joc de cărţi. La DLR.
ghiorghiovăşiu *adj.* – stînjeniu.
ghiorghiván *m.* – liliac.
ghiorlán *m.* – ţopîrlan, ţărănoi.
ghiotlúcuri *n. pl.* – hamuri.
ghiótură *f.* – mulţime. La M.Eminescu.
ghióz *n.* – secţie într-un hambar.
ghiozmeá *f.* – turtă din aluat dospit.
ghipcán *m.* – mîrţoagă. La V.Alecsandri.
ghirláncă *f.* – ghirlandă la mireasă.
ghirlándră *f.* – **ghirlancă**.
ghirón *n.* – vas de lut cu floare.
ghismán *n.* – coptură din făină de porumb.
ghíşcă *f.* – putină.
ghiţalúşcă *f.* – viţică.
ghiţă *f.* – lele. La CADE.
ghiţălărie *f.* – fermă de viţei.
ghiţmán *m.* – coptură din aluat cu chişleag.
ghiţmán *m.*– plăcintă cu brînză şi smîntînă. La E.Sevastos.
ghiţmánă *f.* – turtă din făină de porumb cu chişleag. La DU.
ghiţmáne *n. pl.* – plăcinte cu brînză.
ghiţománcă *f.* – plăcintă din aluat dospit. La DLR.
ghiţománcă *f.* – sarma mare.
ghiţós *adj.* – miţos. La I.Creangă.
ghiúj *m.* – om bătrîn. La V.Alecsandri. La DLR.
ghiúl *m.* – trandafir.
ghiurméc *m.* – druc deasupra carului.
ghiurtár *m.* – netrebnic.
ghiuzlemé *f.* – plăcintă din aluat.
ghiuzlemé *f.* – plăcintă cu brînză.
ghiúzuri *n. pl.* – curele la îmblăciu.
ghivéci *n.* – pivniţă.
ghivizíu *adj.* – sîngeriu, roşu-închis.
ghizdáv *adj.* – elegant. La DU.
ghizdéle *f. pl.* – lemne la puţ.
ghizdéle *f. pl.* – ghizduri. La I.Sbiera.
ghizoróg *m.* – văduvioară (peşte).
gig *n.* – vig, val. La I.Creangă.
gigea *adj.* – drăguţ. La Al.Vlahuţă.
gigéle *f. pl.* – jucării.
gigît *adj.* – zvelt, suplu. La C.Stamati.
gimnót *m.* – peşte de apă dulce.
gingél *m.* – gingie.
gingină *f.* – gingie. La CADE.
gíngie *f.* – om scund.
gíngină *f.* – margine (la oală, strachină).
gioí (a) – a învinge. La CADE.
gionatán *m.* – soi de mere.
giosán *m.* – locuitor al Ţării de Jos = Moldova de Jos. (M.Costin).
gireádă *f.*– siră (de paie, grîu).
giubán *n.* – haină cu poalele lungi.
giumătáte *f.* – măsură pentru miere.
giurătóriu *m.* – martor. La I.Neculce.
giuruínţă *f.* – jurămînt. La I.Neculce.
giuvîr *n.* – ciubăr.
givórniţă *f.* – viscol mare. La DU.
gîci (a) – a găsi, a afla a descoperi.
gîcire *f.* – aflare, descoperire, intuire.

gîcît *adj.* – descoperi, nimerit.
gîcitoáre *f.* – cimilitură.
gîdilíci *n.* – mîncărime la limbă.
gîf *n.* – covată. La CADE.
gîgea *m.* – purcel.
gîgîiși *m. pl.* – ştiuleți mici de porumb.
gîgîiși *f. pl.* – gîrlițe, gîște sălbatice.
gîji-gîji *interj.* – se cheamă porcii.
gîjîît *adj.* – răguşit.
gîlbâși *m. pl.* – cîrnați.
gîlcă *f.* – copil bolnăvicios.
gîlceví (**a**) – a bombăni. La I.Neculce.
gîlgîît *adj.* – bîlbîit.
gîliță *f.* – cocor.
gîmboáse *f. pl.* – zarzavaturi.
gîmuéț *n.* – grămăjoară de fîn.
gîndălác *m.* – mormoloc. La CADE.
gînduí (**a**) – a se gîndi.
gînj *n.* – nuia de schimbat iţarul.
gînj *n.* – funie de tei. La DU.
gînjós *adj.* – tare şi cîlțos (lemn).
gînjuri *n. pl.* – curele la îmblăciu.
gînjuí (**a**) – a împleti (sîrma).
gînsác *m.* – sticlă de 3*l*.
gînsác *m.* – gîscan. La M.Eminescu.
gînscă *f.* – gîscă.
Gînscă Dumitru (CDŞ, 1441) – boier.
gîrbă *f.* – stăruință, supărătoare.
gîrbă *f.* – cîrcă. La CADE.
gîrbí (**a**) – a lătra.
Gîrbovăț Radu (BDŞ, 1479) – stolnic.
Gîrbovăț Petru (BDŞ, 1495) – boier moldovan.
gîrgîlíci *adj.* – pipernicit.
gîrgîríță *f.* – buburuză.
gîrlán *n.* – cunună (pe cap).
gîrlán *n.* – ghirlandă de flori la mireasă.
gîrlán *n.* – gîrlici la pivniță.
gîrlă *f.* – pîrîu mic.
gîrlă *f.* – afluent al unui pîrîu.
gîrlă *f.* – vîrtej în Nistru.
gîrlă *f.* – canal.
gîrleáncă *f.* – esofag.
gîrleáncă *f.* – trahee (la cal).
gîrlíci *n.* – canal de irigare.
gîrlíci *n.* – cărare prin stufării.
gîrlíci *n.* – gură la coşul de prins peşte.
gîrlíci *n.* – gură la vintir.
Gîrliță *f.* – hidronim în stînga Nistrului.
gîrliță *f.* – gîscă sălbatică. La DLR.
gîrlúță *f.* – urmă lăsată de un şuvoi.
gîrlúță *f.* – jgheab la teasc.
gîrnáte *f. pl.* – legume.
gîrneáță *f.* – varietate de stejar.
gîrneáță *f.* – pădure tînără.
gîrnéț *m.* – stejar. La DLR.
gîrnéț *m.* – vas pentru a măsura grîul.
gîrnéț *m.* – bucată de lemn.
gîscă *f.* – carafă de 3*l*.
gîscă *f.* – cană mare de sticlă.
gîscăríță *f.* – îngrijitoare de gîşte.
gîscói *m.* – gînsac.
gîsculíță *f.* – boboc (de gîscă).
gîsnác *m.* – gînsac.
gît *n.* – gîrlici.
gît *n.* – partea rotundă a hîrleţului.
gîtári *n.* – opritoare (la ham).
gîtári *n.* – curea la căpeţeală.
gîtarniță *f.* – gîtari (la căpăstru).
gîtélniță *f.* – opritoare (la ham).
gîtérniță *f.* – v. **gîtelniță**.
gîtină *f.* – cătină.
gîtireádză *f.* – esofag.
gîtiță *f.* – gîtlej. La DLR.
gîtlán *m.* – gît. La DLR.
gîtlán *n.* – carafă de 3*l*.
gîtlán *adj.* – beţivan.
gîtlári *n.* – gîtar (la căpăstru).

gîtleáncă *f.* – gîtiță.
gîtléj *n.* – opritoare (la ham).
gîtuéle *f. pl.* – gîtare la gura de ham.
gîtuitóri *n.* – opritoare (la ham).
gîturár *n.* – gîtar (la căpăstru).
gîță *f.* – cosiță. E x p r. **A împleti gîțe albe** = a rămîne fată bătrînă. La DLR.
gîță *f.* – căleap.
gîță *f.* – mătase de porumb.
gîțișoáră *f.* – cosiță mică. La DLR.
gîză *f.* – insectă. La CADE.
gîzoábă *f.* – insectă. La CADE.
glagóre *f.* – minte. La I.Creangă.
glájă *f.* – sticlă. La DLR.
glangău *m.* – om zdravăn.
glásnic *adj.* – care răsună cu putere.
glaván *n.* – găvan la greblă.
glaván *n.* – umăr la ferăstrău.
glaván *n.* – nume de familie.
glavațínă *f.* – căpățînă.
glavațínă *f.* – căpățînă de usturoi.
glavațínă *f.* – măciulie la bîtă.
glávă *f.* – căpățînă. La M.Eminescu.
glăjér *m.* – geamgiu. La CADE.
glăjeríe *f.* – sticlărie, fabrică de sticlă.
glăjuță *f.* – sticluță. La CADE.
glăsuí (a) – a vota.
glăscior *n.* – glas subțire.
glăsuire *f.* – votare.
glăsuit *adj.* – votat.
glăsuitor – votant.
glăsuț *n.* – glăscior. La V.Alecsandri.
glíc *f.* – bulgăr.
gligán *m.* – vier, porc necastrat.
gloábă *f.* – pagubă.
gloábă *f.* – amendă, despăgubire la care erau supuși princinașii. La DIM.
gloábă *f.* – știraf. La CADE.
gloátă (BDȘ, 1464) – în doc. lui Ștefan cel Mare.
gloátă *f.* – oaste de țară, din țărani.
gloátă *f.* – familie mare.
gloátă *f.* – nat. La CADE.
globán *m.* – mîrțoagă.
globí (a) – a ștrăfui. La CADE.
globín *n.* – cremă de ghete.
globire *f.* – amendare. La C.Negruzzi.
glóbnic *m.* – cel ce încasează gloabele.
glod *n.* – noroi. La C.Negruzzi.
glod *n.* – ochi, mocirlă.
glod (CDȘ, 1426, 1428) – în doc. de pînă la Ștefan cel Mare.
„glod la Căldăruşa” (BDȘ, 1492) – sintagmă din doc. lui Ștefan cel Mare.
glodăráe *f.* – v. **glodărie**.
glodăríe *f.* – noroi mare.
Glodeanul (BDȘ, 1484) – răzeș.
Glodeanul (BDȘ, 1462) – proprietar al satului Glodeni pe Telejna.
Glodeni (BDȘ, 1475) – sat.
Glodeni (BDȘ, 1464) – deal.
Glodenii Gîndului (CDȘ, 1443) – sat.
Glodinoasa (BDȘ, 1464) – vale.
glodíu *adj.* – cafeniu-întunecat.
glodós *adj.* – noroios. La DU.
Glodos (CDȘ, 1428) – pîrîu.
glodurós *adj.* – noroios. La CADE.
gloghi (a) – a sărăci (DD).
glogozálă *f.* – înghesuială.
glogozí (a) – a se buluci.
glogozí (a) – a se frămînta fără rost.
glogozí (a) – a fierbe prea tare.
glogozît *adj.* – prea fiert.
glónte *n.* – glonț. La CADE.
glúgă *f.* – obiect ce acoperă capul.
glúgă *f.* – grămadă de snopi de porumb.
glumós *adj.* – glumeț.
goándră *f.* – plantă. La CADE.

gociu-gociu *interj.* – strigăt cu care se cheamă porcii la mîncare.
godác *m.* – purcel de un an.
godăcél *m.* – purcel.
godăcícă *f.* – purcică.
godín *m.* – purcel. La M.Sadoveanu.
godínă *f.* – scroafă de 3 luni.
Goenescul (BDŞ, 1459) – boier.
gofét *n.* – bomboană.
gógă *f.* – glugă de porumb.
gógă *f.* – arc de înhămat.
gógă *f.* – căpăcel la fitilul lămpii.
gógă *f.* – nucă cojită. La DU.
gógă *f.* – strigoaică.
gogeán *m.* – purcel. La Th.Holban.
gogeánă *f.* – gogineață pe tălpi de lemn.
gogéri *n.* – gogineață. La CADE.
goghíe *f.* – roşioară (peşte).
gogi (a) – a suferi îndelungat.
gógi *f. pl.* – glugi de porumb. (TD).
gogineáță *f.* – loc îngrădit pentru pui.
gogire *f.* – bolire.
gogîlț *n.* – înghițit zgomotos.
gogoáşă *f.* – ghindă.
gogoáşă *f.* – gogoşar.
gogoli (a) – a cocoli. La CADE.
gogomán *m.* – „în Muntenia: **guguman**" – guguman, prostănac. La DLR.
gogománie *f.* – "în Muntenia: **gugumănie**" – gugumănie. La DLR.
gogonél *m.* – gogoşar.
gogóş *n.* – gogoşar.
gogoşán *m.* – gogoşar.
gogoşár de stejar *m.* – ghindă.
gogóşi *f. pl.* – păstăi.
Gogoşat (BDŞ, 1487) – slugă.
Goian (BDŞ) – vornic, pîrcălab.
gojánă *f.* – gogineață.
gojdér *n.* – gogineață.
goji (a) – a zace.
golăşél *m.* – pui mic fără pene.
golchír *n.* – rindea cu daltă mică.
goldán *m.* – arbore. La DU.
goldánă *f.* – prune mari roşii.
golércă *f.* – țuică.
golgorós *n.* – borş cu crupe.
góli *adj. pl.* – goi.
golíş *n.* – loc sterp în porumbişte.
gólişte *f.* – teren lipsit de vegetație.
gologóț *n.* – cocoloş (de mămăligă).
golomóz *n.* – codină.
golomóz *n.* – ierburi uscate.
gombóț *n. pl.* – găluşte din aluat cu carne.
gomolteáță *f.* – grămăjoară de paie.
gomolteáță *f.* – căpiță de fîn.
gomoni (a) – a sta la taifas. La DU.
gomot *n.* – vuet. La CADE.
gon *n.* – lot de pămînt.
gonáci *m.* – insectă. La CADE.
gonári *m.* – libelulă.
gonáş *m.* – gonaci (hăitaş).
gonáş *m.* – gonaci (urmăritor).
gondzorós *adj.* – bulgăros.
gongánie *f.* – om rău.
gonitór *m.* – urmăritor, prigonitor.
gonitoáre *f.* – viță.
gonitóri *f. pl.* – vite tinere.
gonițắr *m.* – insectă. La CADE.
góntă *f.* – şindrilă.
gopác *n.* – dans popular ucrainean.
gorgolíci *n.* – gogoneț. La DU.
gorgozán *m.* – stîlp la prispă. La DU.
górlă *f.* – babă rea. La Th.Holban.
górnic *m.* – pădurar. La M.Sadoveanu.
gospód *adj.* – domnesc.
gospodár *m.* – domnitor.
gospodár *m.* – om cu stare, harnic şi priceput în ale gospodăriei. La I.Creangă.

gospodár *m.* – bărbat, soț.
gospodărie *f.* – avere. La DU.
gospodăríe (CDȘ, 1455) – curte.
gospodărí (a) – a domni. (TD).
gospodărít *adj.* – în stare, înavuțit.
gospodărós *adj.* – priceput și harnic.
gospodină *f.* – femeie pricepută, harnică.
goștinár *m.* – dregător care strîngea goștina.
góștină *f.* – dare pe porci (din veacul XV) și pe oi – din veacul XVI. La M.Costin.
gotcán *m.* – cucoș de munte.
gótcă *f.* – rață sălbatică mare.
gótcă *f.* – găină sălbatică. La I.Creangă.
gotcói *m.* – curcan.
govîrnáci *m.* – colăcel din făină neagră.
goz *n.* – strugure fără bobițe de struguri.
goz *n.* – resturi la vînturarea grînelor.
gózdă *f.* – gălăgie.
gozgoitoáre *adj.* – cicălitoare.
gózură *f. pl.* – codină.
grăbnică *adj.* – galopantă.
grafín *n.* – carafă.
grafín *n.* – cană de sticlă.
grafínă *f.* – carafă.
grafiníc *n.* – cană mare de sticlă.
grái *n.* – limbă. *Cărți și reviste din toate timpurile și în toate graiurile pămîntului.* (Z.Stancu). *Un glas de femeie rosti deasupra capului ceva într-un grai necunoscut.* (C.Petrescu). *Prin vremuri poate mai aspre decît cele de acum neam păstrat graiul.* (L.Rebreanu).
grai *n.* – limbă. La C.Ivănescu.
grajd *n.* – încăpere pentru cai.
grále *f.* – furcă cu mai multe coarne.
grále de barabule *f.* – furcă cu opt coarne.
Grama Oană (BDȘ) – boier.
Grama (CDȘ, 1430) – întemeietor.
gramafón *n.* – crin.
gramofár *n.* – v. **gramafon.**
grámotă *f.* – document oficial emis de Cancelaria Țării Moldovei: *gramotă de danie.*
grant *n.* – robinet.
grant *n.* – canea.
gránzîc *n.* – ferăstrău de o mînă.
grapác *n.* – cultivator triunghiular.
grapșiná (a) – a se cățăra. La CADE.
grasolíe *f.* – femeie grasă.
Grasul (BDȘ, 1487) – boier moldovan.
Grasul (CDȘ, 1423) – boier moldovan.
gratári *n.* – scară deasupra ieslei.
gratári *n.* – druci pe loitre.
gratári *n.* – obiect reliefat pentru spălat rufele.
gratári *n.* – cenușar la plită.
gráte *f. pl.* – gard cu ștachete.
gráte *f. pl.* – corlate la pod.
gráte *f. pl.* – corlate la puț.
gráte *f. pl.* – scară deasupra ieslei.
grátie *f.* – loc îngrădit pentu pui.
graúnte *m.* – bobiță de strugure.
gráur *adj.* – negru. *A scos un cal graur Cu șaua de aur.* (TD).
gráur *adj.* – *negru. Cal graur.* La M.Eminescu.
grăbeală *f.* – grabă. La N.Țurcanu.
grăbuí (a) – a jefui.
grădínă *f.* – terenul unei gospodării.
grădínă *f.* – livadă.
grădină (CDȘ, 1443) – în doc. de pînă la Ștefan cel Mare.
grădínă *f.* – vie.
grădínă de cartofle *f.* – cartofărie.
grădínă de curecherie *f.* – vărzărie.
grădínă de poamă *f.* – vie.
grădínă de vie *f.* – vie.

grădiște *f.* – urme ale unei vechi așezări.
Grădiște *f.* – sat.
grăeze (să) – să grăiască. (TD).
grăi (a) – a vorbi, a zice, a spune.
grăi (a) – a zice, a spune, a vorbi. Expr. **Grăiește în vînt** = trăncănește. **Grăește de clacă** = vorbește mult și fără rost.
grăi (a se) – a se vorbi.
grăi (a) – a se înțelege, a pune la cale.
grăitór *m.* – vornicel, chemător.
grăitór *m.* – pețitor. La CADE.
grăitóri *m.* – palavragiu.
grăitúră *f.* – înțelegere, vorbă.
grăjdăr *m.* – îngrîjitor de cai.
grăjdián *m.* – grăjdar.
grămădí (a) – a se aduna.
grămădí (a) – a acumula, a aduna.
grămădí (a) – a se înghesui.
grămădí (a) – a vozî. La CADE.
grămădi (a) – a strînge la un loc.
grămădít *adj.* – ghemuit, chircit.
grămăjioáră *f.* – grădiniță de copii.
grămăluí (a) – a agonisi.
grămătíc *m.* – scriitor de acte.
grămăticul Negoe (CDȘ, 1422).
grămăticul Radu (CDȘ, 1425).
grămăticíe *f.* – cancelarie (domnească).
grămăzíe *f.* – mulțime.
Grămești (CDȘ, 1430) – sat.
grăpăcí (a) – a afîna pămîntul nearat.
grăpăluí (a) – a grăpa.
grăpuí (a) – a afîna pămîntul.
grăunțát *adj.* – mășcat.
grăúnță de fasole *n. pl.* – fasole.
grăúnțe *n. pl.* – semințe de floarea-soarelui.
gré *adj.* – îngreunată.
grébănă *f.* – aripă dorsală a bibanului.
grébîn *n.* – partea de sus a jugului.
grébîn *n.* – cocoașă.
gréblă *f.* – pieptene de pieptănat lîna.
greblătúră *f.* – ceea ce s-a adunat cu grebla.
greblíță *f.* – vargă la coasă.
greíme *f.* – grosul armatei. La I.Neculce.
grelíme *f.* – povară. La N.Țurcanu.
grelíme *f.* – greutate.
grelișoáră *adj.* – grea.
grémpil *n.* – pieptene de pieptănat lîna.
greș *n.* – greșeală la urzit.
grési *m.* – grec. (TD).
greșălúți *f. pl.* – greșeli mici.
grésuri *n. pl.* – bobițe de struguri.
gréu *n.* – greutate, povară, nevoie.
Greul Micle (CDȘ) – mare boier.
greunátic *adj.* – neîndemînatic.
gríere *n.* – păianjen.
gríeri *m. pl.* – creieri.
grif *n.* – condei.
grif *n.* – hac (la potcoava calului).
grijánie *f.* – împărtășire. La C.Ivanescu.
grije *f.pl.* – pomene. La CADE.
griji (a) – a se împărtăși. La C.Ivanescu.
griji (a) – a prevedea. La DLR.
griji (a) – a deretica. La DLR.
griji (a) – a pomeni. La DLR.
griji (a) – a păzi. La DLR.
grijí (a) – a avea grijă de cineva.
grijí (a) – a curăța. La I.Creangă.
grijí (a) – a spovedi. La I.Creangă.
grijít *adj.* – îngrijit.
grijít *adj.* – îngrijorat. La I.Neculce.
grijít *adj.* – curățat (de pene).
grijî (a) – a curăța o pasăre tăiată.
grijîtóri *m.* – grăjdar.
grijulíu *adj.* – ordonat. La I.Creangă.
grind *n.* – insuliță acoperită cu stuf.

grind *n.* – deal. La DU.
grindári *n.* – grindă (la casă).
grindári *n.* – culme de atîrnat haine.
grindéi *n.* – fusul roții la moara de apă.
grindéi *n.* – chingă la ferăstrăul cu ramă.
grindíș *n.* – pantă.
grindúță *f.* – culme de atîrnat haine.
grimćа *f.* – basma. La M.Sadoveanu.
grimclúță *f.* – băsmăluță.
griurús *n.* – greier.
grívnă *f.* – monedă veche.
grîuoásă *adj.* – cu multă făină.
grîușór *m.* – toporaș. La DU.
groápă *f.* – mocirlă.
groápă *f.* – vîrtej de apă.
groápă *f.* – bordei (pentru cartofi ș.a.).
groásă *adj.* – numeroasă.
grobián *adj.* – grosolan, bădăran.
grochinșéri *m.* – gropar.
grohăí (a) – a întoarce (cu lopata).
grohăí (a) – a hurui (tancuri).
gróhotă *f.* – morman de pietre. La DU.
grohotíș *n.* – îngrămădire de pietre.
grojdí (a) – a fărîma.
gron *n.* – strugure de struguri.
gropáná *f.* – groapă cu noroi.
gropáná *f.* – vîrtej într-o apă curgătoare.
gropnicér *m.* – gropar. La CADE.
grópniță *f.* – mormînt, criptă.
grosoláni *adj.* – grăsuți.
groșciór *n.* – smîntînă. (I.Creangă).
grósi *m. pl.* – prima monedă (de argint) moldovenească. La DIM.
groșíță *f.* – monedă de argint.
grozávnic *adj.* – groaznic. La C.Negruzzi.
grozăvíe *f.* – cruzime. La C.Negruzzi.
grozghíu *adj.* – fioros.
Grueț (CDȘ, 1451) – semn de hotar.
grumádz *m.* – ceafă, cerbice. Expr. **A prinde (a lua) pe cineva de grumadzi** = a prinde, a face prizonier.
grumáz *m.* – gît. La M.Eminescu.
grumáz n. – gît. La N.Țurcanu.
Grumăzăști (CDȘ, 1445) – sat.
grumejóri *m pl.* – curele la îmblăciu.
grun (BDȘ, 1458) – semn de hotar.
grunt *n.* – arătură.
grunt de ceară *n.* – turtă de ceară.
grunz *m.* – fărîmă (de schijă).
grunz *m.* – drob de sare. La DU.
grunzurós *adj.* – bulgăros.
gruzílă *f.* – par de scos năvodului.
gruzín *m.* – georgian.
gúbav *adj.* – bolnăvicios. La I.Creangă.
gubérnie *f.* – diviziune administrativ-teritorială a Imperiului Rus.
gúdzîși *m. pl.* – nasturi.
gugeág *n.* – glugă.
gúgi *n.* – acoperitoare a capului.
gúgi *n.* – glugă de porumb.
gúglă *f.* – glugă de porumb.
gugonícă *f.* – gogoșar.
gugúlea *adj.* – drăguț.
guguli (a) – a cocoli. La DU.
gugúș *m.* – porumbel sălbatic.
gujulíe *f.* – jivină. La CADE.
gujulíi *f. pl.* – fructe.
guleái *n.* – petrecere. La CADE.
gúler *n.* – partea de sus a jugului.
gulerát *adj.* – cu păr mare la gît.
guleráșul – cîntec de copii.
gúlgi *f. pl.* – glugi.
gulgúr *m.* – păsat.
gulícă *f.* – cucui mic.
gúlie *f.* – nap-porcesc. La M.Sadoveanu.
gúlipe *f.* – vulpe.
gunoiéri *n.* – făraș.
Gura Ezerului (CDȘ, 1455) – semn de hotar.

gurár *n.* – capac la cuptor.
gurári *n.* – uşiţă la plită.
gurári *n.* – astupătoare la gura sobei.
gurári *n.* – ghizdele la fîntînă.
gurári *n.* – om cu gura mare.
gurári *n.* – vergea la sulul de dinainte.
gurărári *n.* – vergea la sulul de dinainte.
gúreş *adj.* – guraliv. La CADE.
gúreş *adj.* – mult ciripitoare.
gurgoáse *f. pl.* – corcoduşe.
gurgós *m.* – corcoduş (pom).
gurgúi *n.* – partea încovoiată a saniei.
gurgúi *n.* – cioc la urcior.
gurgúi *n.* – gîtul unui urcior (carafe).
gurgutúşi *m. pl.* – corcoduşe.
guríţa-cucului *f.* – crin.
gurlúi *n.* – gura urciorului. La DU.
gurmádz *n.* – partea de sus a jugului.
gurmádz *n.* – muşuroi de ţărînă.
gurmadzálă *f.* – muşuroi de ţărînă.
gurmadzárcă *f.* – gîtar la căpăstru.
gurmadzári *m.* – opritoare (la ham).
gurmadzári *m.* – gîtari (la căpăstru).
gurmădzătúră *f.* – umăr la ferăstrăul.
gurmedzî (a) – a ţărnui.
gurút *n.* – pastă din făină cu brînză.
gústar *m.* – gîlcă.
gustár *m.* – august.
gustáre *f.* – zacuscă. La DEX.
gúşa-hulubului *adj.* – albastru-deschis.
guşălíu *adj.* – albastru-deschis.
guştér *n.* – gîtlej. La DU.
gut *m.* – gutui.
gutău *m.* – gutui.
gutunári *n.* – guturai. La DLR.
guzán *m.* – şobolan. La CADE.
guz *m.* – cîrtiţă. La CADE.
gúzăr *m.* – om zgîrcit.
guzgán *m.* – şobolan. La M. Sadoveanu.
guzgán *m.* – cîrtiţă.
gvint *n.* – şurub la teasc.

H

habacíu *m.* – haină de aba. La DU.
habár *n.* – grijă, păs. La V.Alecsandri.
habár *n.* – treburi. E x p r. **Cum ți-e habarul?** = cum (îți) merge?
habárnă *f.* – grijă. E x p r. **Nu avea habarna**... La N.Țurcanu.
habárnic *m.* – persoană care ia mită.
hábă *f.* – timp scurt.
habotá (a) – a pune vălul miresei.
hac *n.* – cui de fier în talpa ghetelor.
hac *n.* – cîrlig la cange.
hac *n.* – cange.
hac *n.* – satîr pentru bucătărie.
hac *n.* – cîrlig la piedica căruței.
hac *n.* – carafă de 3*l.*
hac *n.* – răsplată. E x p r. **A veni de hac** = a birui pe cineva.
hac *n.* – leafă, simbrie. La DLR.
hachíțe *f. pl.* – toane. La CADE.
hacluiálă *f.* – dantelă.
hacuitoáre *f.* – satîr pentru bucătărie.
hadarău *n.* – hădărag la îmblăciu.
hadîmb *m.* – eunuc. La CADE.
hagimă *f.* – arpagică. La DU.
hahău *n.* – bîtă.
hahău *n.* – lovitură de bîtă.
hahoále *f. pl.* – vorbe de clacă.
hahól *m.* – ucrainean.
haidamác *m.* – om voinic.
haidamác *m.* – văcar. La M.Sadoveanu.
haidamác *m.* – bătăuș, cu harțag.
haidamáci-cu-chelea *m. pl.* – piroște.
haidău *m.* – derbedeu. La I.Creangă.
haidúc *m.* – răzvrătit. La B.P.Haşdeu.
haidúc *m.* – mercenar. La M.Sadoveanu.
háiir *n.* – daruri de nuntă.
haín *m.* – om zgîrcit.
haír *n.* – folos.
háit *n.* – ezătură la apele de munte.
haitiș *adj.* – încovoiate. La TDRG.
háită *f.* – reauă.
háită *f.* – câine rău. La M.Sadoveanu.
háită *f.* – cățea. La DLR.
halabúdă *f.* – coviltir.
halabúdă *f.* – cort pentru nuntă.
halabúdă *f.* – polog la un pat de vară.
halabúdă *f.* – bucătărie de vară.
halaciúgă *f.* – vițe subțiri la castraveți.
halaciúgă *f.* – viță de vie (curățită).
haladáică *f.* – flanică femeiască.
halál *interj.* – vai.
halál *interj.* – bravo! bine să-mi fie!
haláncă *f.* – cămaşă bărbătească.
halastîncă *f.* – țesătură de bumbac.
haláturi *pl.* – scule. La DU.
halaţúgă *f.* – femeie desfrînată.
halău *n.* – uluc de piatră la puț.
halău *n.* – iesle de scînduri.
halău *n.* – lădiță pentru mîncare la cai.
halbarít *m.* – palavragiu.
halbzóle *f. pl.* – pingele.
hálcă *f.* – joacă, hărmălae. La CADE.
hálcă *f.* – hîrjoană. La V.Vasilache.
haldamáş *n.* – aldămaş.
haldán *m.* – cînepă de sămînță. La DU.
hálca-malca *f.* – joc de copii. La DU.
haleáucă *f.* – pahar de vin (100*g*).
haleávă *f.* – femeie desfrînată.
halhámer *n.* – cherner.
halhátău *m.* – amant.
halice *n.* – alice.
háli-háli *interj.* – se alungă păsările.
halíp *n.* – bucată (mare) de pâine.
háliță *f.* – năvod.
hálmă *f.* – opritoare, frînă la căruță.
halmuí (a) – a împiedica carul.
hámza *f.* – scocul morii. La CADE.

hălpănuri *n. pl.* – curpeni.
hălțér *n.* – rîndea cu două cuțite.
hălúchi *f. pl.* – prune necoapte.
hălúp *n.* – joc popular.
hălúze *f. pl.* – vreascuri.
hám *n.* – gură de ham căptușită.
hamári *n.* – curelar.
hamlágă *f.* – bîtă.
hámus *n.* – molură (plantă).
hamutári *m.* – curelar.
hamzău *n.* – șanț de-a lungul gardului.
handrá (a) – a umbla în dodii.
handrabúrcă *f.* – cartof.
handralău *m.* – amant.
handramá *f.* – cînepă fără semințe.
handreáuă *f.* – moft.
handri (a) – a face mofturi.
handríg *n.* – ferăstrău.
hang *n.* – ison. E x p r. **A ține hangul** = a acompania o cîntare. La M.Eminescu.
hang *n.* – parte; a face parte cuiva.
hang *n.* – țeavă la cimpoi. La DU.
hangán *adj.* – soi de porumb. La DU.
hanós *n.* – anason. La DU.
hantatar – E x p r. **De cînd hantatarul** = îi vechi de cînd lumea.
hantúță *f.* – femeie bătrînă, răutăcioasă.
hanț *n.* – stîrv. La CADE.
hanțúscă *f.* – cochetă. La DU.
hapca *adv.* – forțat. E x p r. **A lua cu hapca** = a lua cu sila, pe nedrept. La DU.
hápcă *f.* – ferăstrău de tăiat în lung.
háplic *m.* – cheotoare de sîrmă.
hapsîn *m.* – lacom. La N.Gane.
hapúcă *f.* – minge de petică.
har *n.* – rost, pricepere.
harabá *f.* – căruță mare. La I.Creangă.
harabá *f.* – încărcătură.
harabagíe *f.* – meseria de harabagiu.
harabagíu *m.* – surujiu. La DLR.
harabárcă *f.* – v. **haraba**.
harabárcă *f.* – căruță cu loitre lungi.
harabícică *f.* – căruță cu loitre lungi.
harabói *n.* – haraba mare.
harabújcă *f.* – căruță, cu loitre lungi.
harág *m.* – arac.
harám *m.* – om înalt, zdravăn.
harám *n.* – vită. La TDRG, DLR.
harám *n.* – izbelițe. E x p r. **De haram** = fără stăpîn, bun de jefuit.
haramétie *f.* – om zdravăn.
haramétie *f.* – dezordine. La Th.Holban.
haramín *m.* – haiduc. La V.Alecsandri.
haramín *m.* – zdravăn. La M.Sadoveanu.
haráncă *f.* – femeie rea.
hára–pára *m.* – pierde-vară.
hára–pára *f.* – învălmășeală. E x p r. **A face hara–para** = a provoca o învălmășeală, a sfîșia, a snopi. La DU.
harâp *m.* – câine negru.
harápcă *f.* – picior la stative.
harápnic *n.* – bici mare. La DLR.
harbá *f.* – căruță mare.
harbujél *m.* – pepenaș.
harbujél *m.* – carafă rotundă.
harbuji–sălbatici *m. pl.* – ciulini.
harbúz *m.* – pepene verde.
harbúz copt *m.* – pepene verde copt.
harbúz verde *m.* – pepene verde verde.
Harbúz (BDȘ, 1497) – boier moldovan.
harbúz *m.* – carafă rotundă.
Harbuzii (BDȘ, 1497) – sat pe Jigălie.
harbuzári *m.* – paznic la pepenărie.
harbuzărie *f.* – pepenărie. La CADE.
harbuzésc *adj.* – zemos. E x p r. **Pere harbuzești** = pere zemoase. **Păr harbuzesc** = păr care face pere zemoase.
harbuzoáică *f.* – pepene verde de formă lunguiață. *De sub porcan apărea o*

harbuzoaică. Nu un harbuz, da o harbuzoaică. (Săptămîna)
harc *n.* – hac la potcoavă.
hárcăt *n.* – răcnet. La CADE.
hárcea-parcea *adv.* – a sfîsia. E x p r. **A face harcea-parcea** = a taia în bucăţi. La TDRG.
hárchină *f.* – bucată mare.
hardál *n.* – ridichioară.
hardál *n.* – rapiţă sălbatică.
hardiróp *n.* – dulap de cancelarie.
hardughíe *f.* – clădire veche. La CADE.
hardughíe *f.* – bătrîn. La V.Alecsandri.
hardughíe *f.* – joc organizat de urători.
hardughít *adj.* – răblăjit.
hargát *m.* – argat.
harhaláe *f.* – tărăboi. La V.Alecsandri.
harhalîc *n.* – tămbălău.
hárhar *m.* – copil neastîmpărat. La DD.
harhát *n.* – hărmălae. La M.Sadoveanu.
harhatău *m.* – pierde-vară.
háriţ *n.* – mertic, vamă la moară.
harmagíu *m.* – herghelegiu.
harmaláe *f.* – tărăboi. La DU.
harmán *n.* – arie de treierat.
harmán *n.* – timpul treieratului.
harmán *n.* – vărzărie.
harmán *n.* – legumărie colectivă.
harmán *n.* – lot lîngă casă.
harmán *n.* – legumărie (lîngă casă).
harmán *n.* – lot în spatele casei.
harmán *n.* – gospodărie.
harmanuí (a) – a treiera.
harmasári *m.* – armăsar. La DU.
harmasári *m.* – greier de cîmp.
harmátă *f.* – tun. La CADE.
harmóşcă (de gură) *f.* – muzicuţă.
harmurári *m.* – cărbune emfizematos.
harpalîc *n.* – rană sub limba calului.
hárşchină *f.* – v. **harchină**.
hartán *n.* – bucată de carne. La CADE.
hartán *n.* – bucată ruptă dintr-o haină.
hartán *m.* – pulpă (de găină).
hartoí (a) – a coti. La CADE.
hartuí (a) – a se căli (oţelul).
harţ *n.* – încăerare uşoară. La DLR.
hárţă *f.* – luptă voinicească. La DU.
hárţă *f.* – mertic de vamă la moară.
hasá *f.* – pînză de calitate inferioară.
háscă *f.* – bucată de piele. La DLR.
hásnă *f.* – astîmpăr.
hástic *n.* – cravată. (Th.Holban).
hastíncă *f.* – cit.
háşcă *f.* – copac (uscat). La DU.
háşchie *f.* – aşchie (sub unghie).
háşchie *f.* – surcică.
háşchie *f.* – ciot netăiat.
háşchină *f.* – v. **harchină**.
hat *n.* – obstacol.
hat *n.* – brazdă ce desparte ogoarele.
hátie *f.* – iezire. La CADE.
hátie *f.* – vad într-un pîrîu.
hátman *m.* – mare boier de sfat în Moldova, comanda oştirea în timp de pace şi război. La DIM.
haţáj *n.* – pîrleaz.
haţapércă *f. adj.* – sprintenă.
haţmaţúchi *m.* – hamei.
háuă *f.* – nălucă.
haugáş *n.* – făgaş, urme.
háut *m.* – clean.
havaleá *f.* – prestaţii. La DLR, DIM.
haván *n.* – piuliţă. La DU.
havarică *f.* – scoică de mare. La DU.
házîc (eşarfă) *m.* – gaz. La DLR.
hazmác *n.* – groapă de ceamur.
hazmác *n.* – băltoacă.
hazmán *m.* – berbec castrat.

băzoáiu *m.* – banari.
băzuíc *n.* – lampă.
băzuíșă *adj.* – hazlie, glumeață.
băzón *n.* – basma de bumbac.
hăbălăuca *adv.* – brambura. E x p r. **A îmbla hăbălăuca** = a umbla brambura.
hăbăúc *n.* – năuc. La DLR.
hăbăúc *adj.* – nătîng.
hăbăuca *adv.* – brambura. E x p r. **A umbla hăbăuca** = a umbla brambura.
hăbăuca *adv.* – razna. E x p r. **A o lua hăbăuca** = a o lua razna.
hăbăucí (a) – a năuci (pe cineva).
hăbăucí (a se) – a se năuci.
hăbăucíre *f.* – buimăcire.
hăbăucít *adj.* – năucit.
hăbúc *m.* – bucată (din ceva). La DLR.
hăbucí (a) – a strica, a rupe. La CADE.
hăbucíre *f.* – stricare, rupere.
hăbucít *adj.* – rupt.
hăbușí (a) – a rupe în bucăți.
hăbușí (a) – a tăia încet cu ferăstrăul.
hăbușí (a) – a distruge.
hăbușít *adj.* – rupt în bucăți.
hăci *n.* – deloc. E x p r. **Cît hăciul** = deloc. La DLR.
hăciúgă *f.* – hățiș. La CADE.
hăcuí (a) – a tăia mărunt. La DLR.
hăcuí (a) – a crăpa (lemne).
hăcuíre *f.* – ciopîrțire. La M.Sadoveanu.
hăcuít *adj.* – tăiat în bucăți mici.
hăcuitóri *m.* – satîr de bucătărie.
hădărág *n.* – băț la voloc.
hădărâg *n.* – lemnul scurt al îmblăciului.
hădărâg *n.* – titirez la moară. La DU.
hădăucă *f.* – rîpă adîncă.
hăg *n.* – hang. E x p r. **A ține de hăgu** = a ține hangul.
hăhăí (a) – a rîde în hohote.
hăi (a) – a surpa, a doborî. La CADE.
hăí (a) – a striga, a îndemna: hăi!
hăí (a) – strigăt pentru a stîrni vînatul.
hăí (a) – a alunga ciorile.
hăí (a) – a mîna vacile, boii.
hăí (a) – a ura în seara de Anul Nou.
hăí (a) – a poftori. La CADE.
hăí (a) – a felicita prin recitarea "plugușorului" în seara de Anul Nou.
hăi *interj.* – termen familiar de adresare.
hăi *interj.* – îndeamnă animalele.
hăihăi *n.* – urătură, hăitură. (TD).
hăihăí (a) – a ura.
hăinie *f.* – apostasie. (CM).
hăimác *adj.* – zăpăcit.
hăimisít *adj.* – copleșit de griji.
hăinărét *n.* – mulțime de haine.
hăíre *f.* – urare.
hăíre *f.* – urătură.
hăít *n.* – urat. *A umbla cu hăitul.* (DD).
hăitáș *n.* – hăituitor. La DU.
hăitáș *n.* – hăituire. La DLR.
hăitée *f.pl.* – unelte. La DU.
hăitór *m.* – urător.
hăitúră *f.* – creație populară în versuri.
hăitúșcă *f.* – ștrengăriță.
hăitúșcă *f.* – femeie desfrînată.
hăitúșcă *f.* – cățea sălbătăcită.
hăiuri *n. pl.* – urături; hăituri.
hăizáș *n.* – acoperișul casei. La CADE.
hăjbí (a) – a șterpeli.
hălăciúgă *f.* – lăstari neroditori.
hălădui (a) – a scăpa cu viață.
hălăduință *f.* – scăpare. La C.Stamati.
hălăláe *f.* – tămbălău.
hălăgie *f.* – tărăboi. La CADE.
hălămídă *f.* – manta mare și ruptă.
hălăói *adj.* – greoi. La CADE.
hălături *n. pl.* – harnașament.
hălbărí (a) – a trăncăni.

hălcári *n.* – rindea cu un singur cuțit.
hălcáș *n.* – v. **hălcari**.
hălcí (a) – a crăpa.
hălci (a) – a rîndelui. La DU.
hălcitóri *n.* – unealtă de hălcit. La DU.
hăléu *interj.* – aoleu, văleu.
hălí (a) – a șterpeli.
hăli (a) – a înfuleca.
hălí (a) – a lovi pe cineva.
hălí (a) – a înșfăca.
hălitúră *f.* – lovitură.
hălmăzuiálă *f.* – încurcătură.
hălpi (a) – a se apleca (cereale). La DU.
hălșitóri *n.* – rindea de primă operație.
hăluí (a) – a se chinui.
hălúț *n.* – altoi.
hămăi (a) – a lătra. La DU.
hămăí (a) – a vorbi mult și fără rost.
hămătúră *f.* – harnașament.
hămbăráș *n.* – cameră pentru alimente.
hămeláucă *f.* – veșmînt preoțesc.
hămesí (a) – a ameți (lovind) pe cineva.
hămesi (a) – a flămînzi.
hămesit – înfometat. La DU.
hămurári *m.* – curelar.
hănésc *adj.* – care aparține hanului.
hăp *n.* – bucată (de mămăligă).
hăráncă *f.* – femeie răutăcioasă.
hărăcsi (a) – a lua sînge. La CADE.
hărăghiță *f.* – plantă. La CADE.
hărăgí (a) – a pune araci la vie.
hărăț *m.* – ostaș care începea lupta.
hărățeálă *f.* – ceartă. La V.Vasilache.
hărăți (a) – a se lua la harță. La DLR.
hărău *m.* – erete. La DU.
hărcălău *m.* – moșneag.
hărcăti (a) – a se repezi (câinii). La DD.
hărcăți (a) – a răcni. La CADE.
hăréț *m.* – uliu.
hărhădău *m.* – nămilă.
hărhălae *f.* – larmă. La CADE.
hărhăti (a) – a vorbi mulți deodată.
hărhăți (a) – a face gălăgie.
hărjătăi *m. pl.* – amanți.
hărmălác *f.* – gălăgie. La DU.
hărmănáre *f.* – treierat.
hărmănát *n.* – treierat.
hărmăncálă *f.* – treierat.
hărmăneásă *f.* – stăpîna harmanului.
hărmăní (a) – a treiera.
hărmănít *adj.* – îmblătit.
hărmăsári *m.* – hădărag la îmblăciu.
hărmăsărél *m.* – cui de fier la proțap.
hărmuíte *adj.* – mițuite.
hărnăúț *m.* – urător cu mască.
hărnicí (a) – a învăța juncanii să tragă.
hărnicí (a) – a îndemna la lucru.
hărșní (a) – a tăia dintr-o lovitură.
hărșní (a) – a șterpeli. La DLR.
hăstár *n.* – căptușeală la haine.
hăt *adv.* – de tot. La DLR.
hătălău *m.* – bărbat mueratic. La DLR.
hătcăí (a) – a huidui. La M.Sadoveanu.
hăti (a) – a ezi. La CADE.
hătmănie *f.* – dregătorie de hatman.
hătmănie *f.* – dregătorie de conducere a armatei Moldovei medievale.
hățáș *n.* – loc de ședere a fiarelor.
hățáș *n.* – stanițe. La DU.
hățáș *n.* – drum priporos.
hățáș *m.* – cal înhămat între hulube, avînd un lăturaș. La DELM.
hățăí (a) – a zgîlții, a clătina.
hățoágă – cărare în padure. La CADE.
hățuí (a) – a comanda.
hău *n.* – denumirea unei păduri.
hăugáș *n.* – hîndichi.
hăugáș *n.* – umăr crestat la fierăstrău.

hăugáș *m.* – făgaș. La DU.
hăzmán *n.* – paralel de tîmplărie.
hăznătári *m. pl.* – banari.
hăzós *adj.* – hazliu.
Heneiul (BDŞ, 1468) – sat.
heb *n.* – car turcesc.
hédir *n.* – secerătoare.
heghedúș *m.* – vornicel (la nuntă).
héiuri *n. pl.* – acarcturi. La DLR.
hélbet *interj.* – desigur.
hélge *f.* – nevăstuică. E x p r. **Alb ca helgea** = foarte alb. La CADE.
hélgire *f.* – nevăstuică.
heltiugă *f.* – mîncare proastă. La CADE.
heméi *n.* – hămei. La DU.
hémer *n.* – mai pentru crăpat butucii.
henghemé *f.* – menghină.
her *n.* – amnar.
her *n.* – cîrlig la cange.
herb *n.* – stemă. La DLR.
hereséu *n.* – ferăstrău. La DU.
herestéi *n.* – pirostrii.
herghcliár *m.* – herghelegiu.
hernie *f.* – vătămătură. La CADE.
héruri *n. pl.* – gratii la fereastră.
héti *interj.* – ehei.
hibliúcă *f.* – strujitură de lemn.
hibrid *n.* – vin de poamă nealtoită.
hicăi (a) – a goni cu bătăi şi strigăte.
hici *adv.* – deloc. La DU.
hicică *f.* – curpăn de cartofi.
hicleán *adj.* – trădător. (I.Neculce).
hicleni *m.pl.* – trădători: *hiclenii munteni.*
hiclenie (CDŞs, 1459) – trădare.
hidicăit *adj.* – izgonit.
hiecíne *pron.* – fiecare. La M.Costin.
hiecînd *adv.* – oricînd.
hiecúi *pron.* – fiecărui. La M.Costin.
himbliúcă *f.* – strujitură.
himbluí (a) – a rindelui.
himii (a) – a greşi în vorbă.
híná *f.* – chinină.
hincotí (a) – a se juca (coteiul).
hindíchi *n.* – şanţ. La M.Sadoveanu.
híndrea *adv.* – parcă.
híndrilea *conj.* – fiindcă. (DD).
hintéu *n.* – trăsură boierească. La CADE.
Hinţeşti (CDŞs, 1491) – sat.
Hinţeşti (CDŞs, 1491) – pîrîu.
hiólă *f.* – adîncime. E x p r. **În hiolă** = tîrînd după sine, împingînd. La DLR.
híră *f. pl.* – greutate.
hirdughíi *f. pl.* – prăpăstii.
hiristuí (a) – a tăia cu ferăstrăul.
hizne *f.* – carieră de nisip, piatră.
hírne mare *f.* – peşteră.
hirostér *n.* – pirostrie cu patru picioare.
hirtă *f.* – un sfert de pogon.
Hitioana (BDŞ, 1458) – poeniţă.
hitioánă *f.* – carne (macră).
hitión *adj.* – slab. La CADE.
hiţál *m.* – hingher.
hîbzău *n.* – şănţuleţ săpat de apă.
hîca *f.* – buba. E x p r. **Aici îi hîca** = aici îi buba.
hîcní (a) – a icni.
hîd *adj.* – slut. La CADE.
hîdáche *m.* – drac.
hîde *adj.* – murdare.
hîí (a) – a tachina.
hîí (a) – a începe, a se prăvăli.
hîj *n.* – hambar.
hîj *n.* – căsoae.
hîj (BDŞ, 1461) – casă bătrînească.
hîj *n.* – cocioabă, colibă. La CADE.
hîj *n.* – bojdeucă.
hîj *n.* – slomn. (CM).
hîj (CDŞ, 1436) – bordei.

hîj *n.* – sarai pentru vite.
hîlbe *f. pl.* – lături. La CADE.
hîlboánă *f.* – bulboană. La CADE.
hîlea, hîlea *interj.* – se alungă gîştile.
hîlpav *m.* – lacom. (I.Creangă). La DU.
hîltáv *adj.* – lacom. La CADE.
hîltí (a) – a bea lacom. La CADE.
hîltiúgă *f.* – mîncare proastă.
hîlţînă (a) – a clătina.
hîmbár *n.* – ladă pentru grîu.
hîmbár *n.* – dispărţitură pentru grîu.
hîmbár *n.* – acaret pentru pleavă.
hîméi *m.* – hamei.
hînchi *n.* – gard făcut din ogrinji.
hîndíchi *n.* – urmă săpată de apă.
hîndíchi *n.* – v. **hindichi**.
hîndíchi *n.* – gard făcut din ogringi.
hînghí (a) – a se opinti.
hînsári *m.* oştean călăraş care mergea la război "în dobîndă", fără leafă. (I.Neculce). La DIM.
hînsă *f.* – desiş.
hînsă *f.* – sforţare. E x p r. **Încă o hînsă** = încă o sforţare.
hînţă *f.* – mărăcini.
hîră *f.* – mătreaţă.
hîră *f.* – ceartă.
hîrău *m.* – uliu. *Uliul se numeşte în Muntenia* **cobeţ** şi **erete**, *în Moldova* **coroi** şi **hîrău**, *în Transilvania* **bodiu**, *iar în Bucovina* **găinar** şi **porumbar**. (Şezătoarea).
hîrb *n.* – lut ars. *Pocriş de hîrb.* (DD).
hîrb *n.* – ciob.
hîrb *n.* – ţiglă.
hîrbáreţ *adj.* – pofticios. La I.Slavici.
hîrbáreţ *adj.* – hoinar. La C.Negruzzi.
hîrb cu floare *n.* – vază.
hîrb de floare *n.* – vază.
hîrbálniţă *f.* – vacă ce paşte pe ici-colo.
hîrboágă *f.* – căruţă veche.
Hîrbu (BDŞ, 1490) – slugă.
hîrbuí (a) – a acoperi casa cu ţiglă.
hîrbuit (spart) *adj.* – prisecut. (CM).
hîrbuitúră *f.* – vechitură.
hîrburi *n. pl.* – veselă.
hîrburi *n.* – cioburi. La V.Vasilache.
hîrcă *f.* – soi de grîu.
hîrcă *f.* – pocitanie. La N.Ţurcanu.
hîrcîí (a) – a horcăi. La C.Negruzzi
hîrcîí (a) – a tăia încet cu ferăstrăul.
hîrcîí (a) – a huidui.
hîrcîiálă *f.* – zgomot răguşit.
hîrcîít *n.* – horcăit. La C.Negruzzi.
hîrcîitúră *f.* – neputincioasă.
hîrgăláe *f. pl.* – blide.
hîrgău *n.* – marcoteţ.
hîrgău *n.* – urcică cu toartă.
hîrgău *n.* – oală mare de lut cu toartă.
hîrgău *n.* – vas mare de lut fără torţi.
hîrgăuáş *n.* – oală mică de schijă.
hîrghelári *m.* – herghelegiu.
hîrghiláş *n.* – herghelegiu.
hîriş *adv.* – numai.
hîriş *adj.* – mîndru, fudul.
hîrîí (a) – a se tîrî.
hîrîí (a) – a-şi duce zilele.
hîrîít *adj.* – stricată. (M.Eminescu).
hîrîitoáre *f.* – cu bucăţi de tinichea.
hîrjoánă *f.* – joacă. La CADE.
hîrjoní (a) – a se juca.
hîrjoni (a) – a se zbengui. La C.Ivanescu.
hîrláv *adj.* – murdar.
hîrlău *m.* – păcurar bătrîn.
Hîrlău (BDŞ, 1458) – deal.
Hîrlău (BDŞ, 1470) – tîrg.
hîrlédz *n.* – lopată (de metal).
hîrléică *f.* – unealtă de făcut frînghii.
hîrléţ *n.* – cazma. La N.Gane.

hîrléț *n.* – semn la urechea oii.
hîrléț *n.* – zastup. La CADE.
hîrliciór *n.* – făraș.
hîrnă *adj.* – cîrnă.
hîrsí (a) – a se zgîrci.
hîrsít *adj.* – răutăcios. La DLR.
hîrșcîí (a) – a hîrșîi. La M.Sadoveanu.
hîrșcîít *adj.* – hîrșîit. La I.Creangă.
hîrșcîitúră *f.* – hîrșîitură.
hîrșîm *n.* – viscol.
hîrsîm *adj.* – prăpăd.
hîrșní (a) – a lovi cu putere.
hîrștí (a) – a șterpeli.
hîrștioágă *f.* – vită bătrînă. La CADE.
hîrtău *n.* – bucată lungă de pămînt.
hîrtíe *f.* – scrisoare.
hîrtíe *f.* – înștiințare.
hîrtie *f.* – ordin.
hîrtíe *f.* – otnoșenie. La DEX.
hîrtioáră *f.* – scrisorică.
hîrtoí (a) – a se hărțui.
Hîrtoapele (CDȘ, 1453) – sat.
hîrtóp *n.* – groapă mare.
hîrtóp *n.* – teren accidentat.
hîrtóp *n.* – vale mare, adîncă.
hîrtopeán *m.* – din Hîrtopul Mare.
Hîrtopul (CDȘ, 1435) – sat.
hîrți *interj.* – eforturi zadarnice. E x p r. **Hîrți încoace, scîrț încolo** = degeaba.
hîrțuí (a) – a istovi, a slei de puteri.
hîrzób *n.* – funie de coborît, ridicat greutăți. E x p r. **A se crede scoborît cu hîrzobul din cer** = a se socoti de viță nobilă; mîndru, îngîmfat. La DLR.
hîrzób *n.* – coșuleț pentru păstrăvi.
hîrzób *n.* – cerc cu sfori.
hîrzób *n.* – instalație de coborît în fîntînă.
hîrzób *n.* – lingură de scos brînza.
hîrzób *n.* – rostogol (plantă).
hîrzób *n.* – candelabru.
hîsnă *f.* – porumbrel.
hîș *interj.* – se alungă păsările.
hîșîm *n.* – ploaie mare.
hîșuí (a) – a alunga găinile.
hîtcîi (a) – a alunga cu strigăte.
hîtleán *adj.* – viclean.
hîtră *f.* – diaree.
hîtríe *f.* – agerime, șiretenie.
hîtru *adj.* – mucalit, șiret. La DLR.
hîțîi (a) – a zgîlțîi. La TDRG.
hîțînă (a) – a zgîlțîi. La TDRG.
hîzánie *f.* – urîțenie. La DLR.
hladílcă *f.* – lopățică de uns pereții.
hladúncă *f.* – urcior (de lapte).
hladúșcă *f.* – v. **hladuncă**.
hlandán *m.* – aldan.
hlanțúg *n.* – potîng la plug.
hlanțúg *n.* – lanț.
hlaponáși *adj.* – bine hrăniți.
hlădănáș *m.* – aldan.
hlăndănói *n.* – aldan mare.
hleáb *n.* – vechitură. La DLR.
hleáb *n.* – mîrțoagă.
hleápăt *m.* – avat (pește).
hleástuc *n.* – băț la capătul năvodului.
hlébnic *n.* – tava rotundă de copt pîne.
hlébnic *n.* – masă de bucătărie.
hléc *n.* – urcior cu jghebuleț la gură.
hlédie *f.* – mîrșav.
hléi *n.* – pămînt argilos.
hléi *n.* – lut.
hleiós *adj.* – lutos, mlăștinos.
hleuós *adj.* – hleios (pămînt).
hlibán *n.* – pîne.
hliboáncă *f.* – pîne de secară.
hlichít *adj.* – lihnit.
hlimisî (a) – a i se plictisi.
hlíniță *f.* – pămînt lutos.

hlíniță *f.* – denumire a unui pîrîu.
hlíștă *f.* – scrobeală din făină de secară.
hlíștui (a) – a scrobi urzeala.
hlíțe *f. pl.* – chingi la boroană.
hlízã *f.* – petec de moşie. La CADE.
hlizí (a) – a rîde mult, fără rost. La DU.
hlizít *adj.* – care rîde mult, fără rost.
hlizîtúră *f.* – om care rîde fără rost.
hloábă *f.* – bare între care se înhamă calul.
hloábă *f.* – arc de înhămat.
hloábe *f. pl.* – picioare mari.
hlobănă (a) – a legăna. La DLR.
hlodunéț *n.* – oală. (I.Druță).
hluchínă *f.* – coajă de aldan.
hluj *n.* – tulpină de ceapă.
hluj *n.* – curpăn de roşii.
hluján *m.* – strujan.
hluján *n.* – viță la curpănul de castraveți.
hluján *m.* – curpăn de cartofi.
hluján *m.* – tulpină de porumb fără frunze. La DLR.
hlujár *n.* – tulpină de ceapă.
hlujcnéi *m. pl.* – copturi dulci.
hlúpav *adj.* – lacom. (Th.Holban).
hoáită *f.* – haită (de câini, lupi).
hoándră *f.* – femeie neîngrijită.
hoánghină *f.* – băborniță. (I.Creangă).
hoáră *f.* – toți oamenii poftiți la nuntă.
hoáră *f.* – companie în petrecere.
hoáră *f.* – grup de oameni, adunare.
hoáspă *f.* – rămăşită de faguri.
hoáspă *f.* – struguri striviți.
hoáspă *f.* – coaja cerealelor. La DLR.
hoáspă *f.* – resturi mărunte de tărîța.
hoáşcă *f.* – îmbucătură de pîne.
hoáşcă *f.* – femeie bîrfitoare. La DU.
hobjílă *m.* – bărbat înalt şi tont.
hoboróc *n.* – oboroacă.
hóbot *n.* – broboadă. La DLR.
hóbot *n.* – văl de mireasă.
hóbot *n.* – tulbent.
hóbot *n.* – feregea. La M.Sadoveanu.
hóbot *n.* – arc la ham.
hóbot *n.* – greabăn la cal.
hobotátă *f.* – fată cu fața acoperită
hocni (a) – a striga. (DD).
hodínă *f.* – odihnă. *Vai de pasărea străină Numai ea n-are hodină.* (TD).
hodiní (a) – a se odihni.
hodiní (a) – a se răposa. (CM).
hodobác *f.* – şiră.
hodobán *m.* – păcurar (la oi).
hodobán *m.* – om care are oi multe.
hodolcán *m.* – tătarcă. La DU.
hodoroábă *f.* – coş de prins peşte.
hodoroábă *f.* – stup din scoarță de tei.
hodoroábă *f.* – cazan mare.
hodoroábă *f.* – căruță învechită.
hodoroábă *f.* – roabă.
hodoróg *n.* – băț la capatul năvodului.
hodoróg *n.* – băț la rîşniță.
hodoroghíță *f.* – făraş din coajă de tei.
hodorogí (a) – a suna a dogit.
hodoronc-tronc *adv.* – naprasna.
hodrobeic *f. pl.* – catrafuse.
hogáş *n.* – hățiş, potecă.
hogáş *n.* – cărare pe costisă.
hogáş *n.* – urmă lăsată de un şuvoi de apă.
hogáş *n.* – hîndichi.
hogeác *n.* – cămară pentru alimente.
hogeág *n.* – horn. La DLR.
hohán *n.* – rindea lungă.
hohér *m.* – hingher. La CADE.
hóhle *f.* – polonic.
hohmalău *m.* – vlăjgan, lungan.
hóisa *interj.* – pentru boi: la stînga.
hóişte *f.* – oişte.

hóiște *f.* – femeie slăbănoagă.
hojbăí (a) – a coțobăi. (I.Creangă).
hoji (a) – a cînta (în biserică).
hójma *f.* – săptămîna cărnii.
hójma *adv.* – mereu, într-una. La DLR.
hojmalău *m.* – vlăjgan.
hojmalău *m.* – gros. (CM).
holbá (a) – a căsca ochii. La DU.
holboánă *f.* – bolboană. La CADE.
holburá (a) – a se învîrteji (apa).
hólbură *f.* – vîrtej de apă.
hólbură *f.* – loc adînc.
hólbură *f.* – volbură. La DU.
hólcă *f.* – zarvă. La CADE.
hólcă *f.* – curea la gura hamului.
hólcher *n.* – rindea cu daltă mică.
holcí (a) – a face gălăgie. La CADE.
hóldă *f.* – lot lîngă casă.
hóldă *f.* – ogor semănat. La DU.
holércă *f.* – rachiu. La CADE.
holéță *f.* – căptușeală la cizme.
Holm (CDȘ, 1443) – fîntîna de la ~.
holm *n.* – deal, movilă.
hólmas *n.* – daltă de dogărie.
Holmul (CDȘ, 1443) – sat.
Holmul Negru (CDȘ, 1438) – deal.
Holmul Zăpodici (CDȘ, 1439) – deal.
holmurát *adj.* – delurat.
holmurós *adj.* – deluros.
hólnic *n.* – echer triunghiular.
holoátă *f.* – pedestrime, gloată.
holoátă *f.* – mulțime (de oameni).
hololódzi *m. pl.* – bulgărași.
holteéște *adv.* – ca flăcăii.
holtéi *m.* – celibatar. La N.Ganc.
holtei (a) – a trăi viață de flăcău.
holteiaș *m.* – băețandru. La CADE.
holteíc *f.* – starea de holtei.
holteiul Neanciul (BDȘ, 1487) – neînsurat.
holtéli *n.* – rindea cu daltă figurată.
honoróș *adj.* – fuduli.
hopác *n.* – dans popular ucrainean.
hopăí (a) – a călca greu.
hopăí (a) – a se mișca ritmic.
hopîc *interj.* – hop.
hopní (a) – a cădea.
hopocí (a) – a arde vuind.
hopși (a) – a reuși, a termina cu bine.
hopșít *adj.* – neîngăduit. E x p r. **Nu e de hopșit** = nu-i lucru de șagă.
hopurós *adj.* – cu hopuri.
horăí (a) – a sforăi. La M.Eminescu.
horăiálă *f.* – sforăială.
horăílă *f.* – care sforăie.
horăít *n.* – sforăit. La CADE.
horăítură *f.* – sforăitură.
horbárniț *m.* – palavragiu.
hórbă *f.* – vorbă. (Dosoftei).
hórbă *f.* – vorbă. E x p r. **A ședea la horbă** = a vorbi.
horbí (a) – a vorbi.
hórbăucă *f.* – talger.
hórbotă *f.* – dantelă. La DLR.
horboțícă *f.* – danteluță.
horboțícă *f.* – pînză de păianjen.
horboțícă *f.* – ornament la streașină.
horcăí (a) – a scuipa.
horcoti (a) – a sforăi. La CADE.
horéț *n.* – coșuleț pentru peștele prins.
horhăi (a) – a rătăci. La DLR.
horhúnă *f.* – țigancă bătrînă. La CADE.
hori (a) – a cînta o horă.
horílă *f.* – rachiu.
horílcă *f.* – rachiu (monopol).
horî (a) – a cosi cu coasa cu hreapcă.
horleáncă *f.* – policioară la jug.
horn *n.* – cahlă (la sobă).

horn *n.* – hogeag. La DLR.
horn *n.* – ursoaică (în pod).
horn *n.* – vatră la fierărie.
hornár *m.* – coşar.
hornár *m.* – curăţitor de hogeaguri.
hornári *n.* – hogeag.
hórnă *f.* – horn.
hornéşnic *n.* – cîrpă de şters mâinile.
hornéţ *n.* – coş. (I.Sbiera).
hornişór *n.* – cahlă (la sobă).
hórniţă *f.* – cotruţă.
hornoáică *f.* – hogeag.
hornoáică *f.* – ursoaică (în pod).
hornoáică *f.* – horn la fierărie.
hornói *n.* – hogeag.
hornói *n.* – horn (la cuptor).
hornói *n.* – ursoaică în pod.
hornói *n.* – horn (la fierărie).
hornói *n.* – lucarnă.
hornosári *m.* – ţistar.
hornóu *n.* – jignă.
horochítă *adj.* – nătîngă.
horodínă *f.* – legumărie.
horodíncă *f.* – dans popular. La DU.
Horodişte (BDŞ, 1466) – sat.
horodişteán *m.* – din Horodişte.
horoí (a) – a forăi (calul).
horopsí (a) – a asupri. La I.Creangă.
horpăí (a) – a sorbi cu zgomot.
hórstcă *f.* – mănunchi de cînepă.
horşîţă *f.* – ridichioară.
horştínă *f.* – rămăşiţi din faguri.
hortăí (a) – a ţămui rădăcina porumbului.
horţíş *adj.* – pieziş. La Al.Russo.
hoschí (a) – a dormi.
hoschitúră *f.* – om care doarme mult.
hostochínă *f.* – tescovină de la seminţele uleioase. La CADE.
hostropăţ *n.* – dans ritual de nuntă.
hoşotí (a) – a ucide.
hóştină *f.* – resturi din faguri. La DU.
hóştină *f.* – tescovină.
hóştină *f.* – măruntaie (de vită).
hoştochínă *f.* – resturi din faguri.
hoştochínă *f.* – struguri striviţi.
hotár *n.* – margine. E x p r. **A fi în hotar cu** = a se mărgini.
hotar (CDŞ, 1392) – margine.
hotaril (BDŞ, 1494) – a hotărnicit.
„hotaril Bratul armaş” (BDŞ, 1493) – a hotărnicit ~.
„hotaril Jurj Galbinul cu mejieşii” (CDŞs, 1460) – sintagmă din doc. lui Ştefan cel Mare.
hotarile (CDŞ, 1442) – marginile.
hotarnic (CDŞ, 1453) – martor.
hotarnicii (CDŞ, 1453) – martori.
hotarul Albeştilor (BDŞ, 1489) – marginea moşiei ~.
hotarul Petreştilor (CDŞs, 1472) – marginea moşiei ~.
hotărî (a se) – a se mărgini.
hotărî (a) – a preveni.
hotărnicí (a) – a răzori. La CADE.
hotnóg *m.* – sutaş.
hotoroágă *f.* – fără rost. E x p r. **A şedea de hotoroagă** = a şedea degeaba.
hozní (a) – a împinge.
hrabárcă *f.* – lopată de fier.
hráblă *f.* – rablă.
hrablíţă *f.* – ţesală.
hrabuí (a) – a jefui.
hram *n.* – biserică, catedrală.
hrámă *f.* – cramă.
hrámuri *f. pl.* – crame.
hránă *f.* – vrană.
hrápă *f.* – coastă rîpoasă. La CADE.
hráşpă *f.* – raşpel.
hráturi *n. pl.* – gratii la ferestre.

hrănáci *adj.* – care mănîncă bine.
hrănít *adj.* – maturizat (vin).
hrăpă *f.* – coastă prăpăstioasă.
hreámăt *n.* – freamăt. La Al.Donici.
hreáncă *f.* – bucăţică subţire de pîne.
hreápcă *f.* – greblă la cosîe.
hrebîn *n.* – peptene de peptănat lîna.
hréble *f.* – iezătură.
hrentuí (a) – a se strica.
hrentuít *adj.* – stricat, dărăpănat.
hrenui (a) – a amărî (viaţa cuiva).
hrepcui (a) – a cosi cu coasa cu hreapcă. La CADE.
hrepcuí (a) – a rumega.
hrésmus *n.* – paralel de tîmplărie.
hrești *n.* – mătură de curte.
hrésturi *n.* – resturi de nutreţ.
hrib *m.* – burete. La M.Eminescu.
hríbă *f.* – ciupercă.
hrímnă *f.* – grivnă.
hrincă *f.* – felie mare de mămăligă.
hrinculíţă *f.* – felie mică.
hrincúţă *f.* – felie mică. La DLR.
hrintă *f.* – bucată mare de mămăligă.
hripcă *f.* – viţă de vie uscată.
hripcă *f.* – hac la potcoava calului.
hrisov (BDŞ, 1466) – act domnesc.
hrîștí (a) – a înşfăca.
hrom *n.* – cremă de ghete.
hrom *n.* – iuft.
hromovoác *f.* – cremă de ghete.
hróză *f.* – ciorchine de strugure.
hrúbă *n.* – ursoaică (în pod).
hrúbă *n.* – cahlă (la sobă).
hrúbă *n.* – sobă, plită.
hrúbă *n.* – lucarnă.
hrúbă *n.* – nişă în peretele pivniţei.
hrúbă *n.* – peşteră. La CADE.
Hrúbă *n.* – toponim. (Cimişlia).
hrujd *n.* – curpăn de cartofi.
hrujdán *n.* – porumb tăiat (cu frunze).
hrúmnic *n.* – cămară pentru alimente.
hruşán *m.* – din Hruşca.
hruşári *m.* – prăsad.
hruşcári *m.* – v. **hruşari**.
hrúşcă *f.* – pară altoită.
húbă *f.* – ciupercă.
huc *n.* – felie.
huc *n.* – boţ (de mămăligă).
huc *n.* – bucăţică (de plăcintă, pâine).
húce *f. pl.* – tărîţă de borş.
huceág *n.* – hăţiş, crîng des. La M.Eminescu, M.Sadoveanu. La CADE.
huchit *adj.* – nedezvoltat. La CADE.
huchiúm *n.* – bucată mare (de pâine). La CADE.
húci *n.* – hăţiş. La M.Eminescu.
hucií (a) – a alunga găinile.
húdă *f.* – drumuşor îngust în sat.
hudéşi *m.* – desiş.
hudicioáră *f.* – drumuşor îngust.
húdin *n.* – viţă subţire la castraveţi.
húdină *f.* – curpăn de cartofi.
húdiţă *f.* – stradă strîmtă. La DLR.
hŭdiţă *f.* – drumuşor îngust între curţi.
hudrón *n.* – asfalt.
hudubáe *f.* – casă mare. La M.Sadoveanu.
hudulét *n.* – beţişor în suveică. La DU.
húet *n.* – vuet. La CADE.
Hueţeni (BDŞ, 1468) – sat.
huhurá (a) – a striga în gura mare.
huhuréz *m.* – ciof. La DU.
huí (a) – a se lovi.
huí (a) – a izbi ceva de pămînt.
huí (a) – a cădea ceva greu, cu zgomot.
huí (a) – a vui. La CADE.
huí (a) – a trăncăni.

huiálă *f.* – gălăgie. La CADE.
huiálă *f.* – zgomot.
húib *adj.* – năuc. La CADE.
huidicăít *n.* – strigăt.
huimăci (a) – a zăpăci.
huimăcít *adj.* – zăpăcit.
húit *n.* – vuiet, gălăgie.
huitúră *f.* – lovitură.
húiuri *n. pl.* – aiureli.
hujeág *n.* – ursoaică (în pod).
húlă *f.* – defăimare. La C.Negruzzi.
hulbeátnic *n.* – lucarnă.
hulbeátnic *n.* – porumbar.
hulchí (a) – a creşte prea mari.
hulchit *adj.* – crescut prea repede.
hulchínă *f.* – coajă de hăldan.
hulchitúră *f.* – iarbă după cosit.
hulcí (a) – a petrece, a chefui.
huligán *m.* – derbedeu. La DU.
hulíre *f.* – defăimare.
hulitór *adj.* – defăimător.
hulitúră *f.* – pasăre de casă.
húlpă *f.* – vulpe.
húlpe *f.* – despăgubire. E x p r. **A plăti húlpea** = bani plătiţi de mire flăcăilor din satul miresei.
húlpe *f.* – vulpe. (M.Sadoveanu).
húlpoae *f.* – vulpe.
hultán *n.* – vultur.
hultán *n.* – mlădiţă altoită.
hultánă *f.* – altoi.
hultoáre *f.* – v. **hultană**.
hultănáş *m.* – vultur mic.
hultănoáică *f.* – vulturoaică.
hultenoálă *f.* – vulturică. La DU.
hultoánă *f.* – altoi. La CADE.
hultúi *n.* – altoi. La DU.
hultuí (a) – a vaccina.
hultuí (a) – a altoi.
hultuiálă *f.* – altoire.
hultuíc *n.* – altoi.
hultuícă *f.* – v. **hultuic**.
hultuitór *n.* – ferăstrău de mînă.
hultuitúră *f.* – altoire.
húltur *m.* – vultur.
hulúb *m.* – porumb. La CADE.
hulúb *m.* – guguştiuc.
hulúb *m.* – colăcel ca un hulub.
hulúb *m.* – dans popular.
hulúb *m.* – porumbel. La DLR.
hulubári *n.* – lucarnă.
hulubári *n.* – porumbar.
hulubárnic *n.* – porumbar.
hulubáş *m.* – porumbel. La DLR.
hulubáş *m.* – porumbaş.
hulubáş *n.* – colăcel ca un hulub.
hulúbă *adj.* – surie (vacă).
hulubăríe *f.* – porumbar. La DLR.
Hulubăţ (BDŞ, 1469) – pîrîu.
hulubeátnic *n.* – porumbar.
hulubeátnic *n.* – lucarnă.
hulubél *m.* – porumbel. La DLR.
hulubíţă *f.* – porumbiţă. La DLR.
hulúbi-vurtuni *m. pl.* – porumbei care fac vîrtej.
hulúbnic *n.* – porumbar.
hulúbnic *n.* – lucarnă.
hulúbniţă *f.* – porumbar.
hulúc *n.* – troacă (la găini).
hulúc *n.* – lădiţă pentru mîncare la cai.
hulúc *n.* – scîndură la acoperiş.
hulúg *n.* – burlan.
hulughérniţă *f.* – porumbar.
hulughí (a) – a se drăgosti.
hului (a) – a dărîma. La CADE.
hulujdéan *n.* – cocean.
Humărie (CDŞ, 1456) – loc.
humărie *f.* – loc de unde se ia humă.

húmna *f.* – teren cu multă humă.
humoáe *f.* – humă vînătă. La CADE.
humui (a) – a da cu humă. La I.Creangă.
Humuleşti (CDŞ, 1455) – sat.
humuríe *adj.* – de culoarea humei.
húnca *adj.* – destrăbălat.
húnca *adj.* – murdar.
huuít *adj.* – zăpăcit.
hup *n.* – bucată de pâine.
hupit *adj.* – lihnit. La CADE.
hupîít *adj.* – neîndemînatic.
húră *f.* – glugă de porumb.
húră *f.* – grămadă.
hurbuleác *n.* – rindea cu daltă mică.
hurducá (a) – a se zdruncina. La V. Alecsandri.
hurducá (a) – a-i face vînt, a ajuta.
hurducătúră *f.* – sdruncinătură.
Hurduga (CDŞ, 1437) – munte.
Hurduga (CDŞ, 1437) – pîrîu.
hurdughíe *f.* – casă veche.
hurdui (a) – a hurui. La CADE.
hurduiálă *f.* – hurducătură.
hurduiálă *f.* – vin prost.
hurduitúră *f.* – huruitură.
hurez *m.* – ciuhurez. La DU.
hurluiálă *f.* – urluială.
hurnéi *adj.* – nătîng.
hurtáş *m.* – angrosist.
hurtáşi *m. pl.* – flăcăi care fac jocul.
húrtă *f.* – grămadă. La DLR.
hurubélnică *f.* – lucarnă.
huruí (a) – a suferi.
Huruiata (CDŞ, 1449) – pîrîu.
husán *n.* – melodie la nuntă.
húsăş *n.* – veche monedă. La DLR.
húscă *f.* – calup de sare. La CADE.
huşáncă *f.* – joc popular.
huşeág *n.* – hătiş.
húşi *interj.* – strigăt de alungat găinile.
húşi *n.* – pădurice tînără.
húşi *n.* – tufăriş.
huşioiá (a) – v. **huşi** (interjecţie).
húşte *f. pl.* – tărîţe din borş crud.
huştiulí (a) – a răsturna un lichid.
huştiuliúc *interj.* – zgomot produs de căderea unui corp în apă.
hutuchí (a) – a lovi pe (cineva).
hutuchí (a) – a îmbrînci (pe cineva).
hutuchí (a) – a turna prea mult.
hutuchitúră *f.* – lovitură puternică.
hututúi *adj.* – neghiob. La CADE.
huţán *m.* – rutean.
huţán *n.* – catîr.
huţănească *f.* – dans popular. La DU.
huţînă (a) – a se legăna. La CADE.
huzuníe *f.* – peşteră.
huzuníe *f.* – nişă în peretele pivniţei.
huzúr *n.* – trai comod. La V.Alecsandri.
huzuri (a) – a trăi în belşug.

I

ia *pron.* – această.
iabá *f.* – aba.
iacá *f.* – tutun bun. E x p r. **Tutun iaca** = tutun de bună calitate. La C.Hogaş.
iáca *interj.* – ascultaţi. La C.Negruzzi.
iáca *interj.* – iată. La M.Sadoveanu.
iáca *interj.* – uite. (I.Creangă).
íacată *interj.* – iaca, iată.
iácă *f.* – bunică. La V.Alecsandri.
iácă *interj.* – deodată.
íacătă *interj.* – uite.
íacuri *n.* – cange.
iahnie *f.* – mîncare din carne. La CADE.
iahníţă *f.* – mieluţă abia fătată.
ialóghi *f.* – v. **ialoviţi**.
íalovă *adj.* – stearpă. *Vacă ialovî.* (DD).
íaloviţă *f.* – vacă îngrăşată. La DU.
íaloviţă *adj.* – stearpă.
ialovíţi *f. pl.* – junci.
íama *f.* – risipă. E x p r. **A face iama** = a împrăştia agonisirea.
ian *interj.* – hai.
ian *interj.* – ia.
íanga *interj.* – iată, iaca.
ianîc *f.* – mîncare din carne fiartă.
ianîc *f.* – sos de legume.
Iapa (CDŞ, 1449) – selişte.
Iapa (BDŞ, 1481) – cătun.
iápă *f.* – coadă la îmblăciu.
iárăşi *adv.* – iar. (M.Eminescu).
iárăşi *adv.* – de asemenea.
íarba-boerului *f.* – v. **iarba-mîţei**.
íarba-mîţei *f.* – plantă decorativă.
íarba-tălanului *f.* – spînz.
íarba-neagră *f.* – măzărichea-cucului.
íarbă *f.* – praf de puşcă. La M.Costin.
íarbă *adj.* – verde-deschis.
íarbă-închisă *adj.* – verde-închis.
íarcie *f.* – cutie pentru sare.
iar-întîi *adv.* – din nou.
iarmá *f.* – porţie de hrană pentru cai.
iarmán *m.* – armean.
iarmaróc *n.* – tîrg ţinut la date fixe.
iarmaróc *n.* – zbor. La DLR.
iarmórniţă *f.* – policioară la jug.
iarmúrcă *f.* – tichie. La CADE.
íarnă *f.* – splină (la porc).
iartagán *n.* – sabie încovoiată. La DLR.
iartîc *m.* – mertic.
iáscă *f.* – carne de calitate proastă.
iáscă *f.* – materie spongioasă.
iásic *n.* – pernuţă (decorativă).
iásta *pron.* – astă.
iastaláltă *pron.* – ăstălaltă.
iatác *n.* – odae de culcare. La DU.
iátră *f.* – vintir.
iáz *n.* – heleşteu. La CADE.
iáz *n.* – iezătură. La CADE.
Iazer (BDŞ, 1458, 1500) – vale în bra-
niştea mănăstirii Bistriţa.
iazerul Zahorna (CDŞ, 1429).
iázmă *f.* – plantă erbacee.
iázmă *f.* – turtă din zer, făină de porumb.
ibárcă *f.* – batcă.
ibóvnică *f.* – amantă.
ibovnişeálă *f.* – dragoste.
ibríc *n.* – cratiţă (cu coada lungă).
ibríc *n.* – cană.
ibrişin *n.* – mătase răsucită. La CADE.
ibrişin *n.* – aluzie muşcătoare.
ic *n.* – pană pentru crăpat butuci.
ícichi *n. pl.* – încălţăminte uşoară.
iclián *adj.* – viclean.
icneálă *f.* – icnet.
icní (a) – a geme înăbuşit. La I.Creangă.
icní (a) – a vorbi răstit. La M.Sadoveanu.

icní (a) – a se înăcri (mîncarea).
icnitură *f.* – icnet. La M.Sadoveanu.
icoană *f.* – portret mare, în ramă.
ictár *n.* – v. **ectar**.
ictáre *n. pl.* – hectare.
ictárnic *m.* – țăran împroprietărit.
idoliță *f.* – zeiță.
iebá *f.* – furcă cu multe coarne.
iedéc *n.* – odor păstrat din vechime.
ielác *n.* – troacă (la găini).
ielác *n.* – uluc de piatră la puț.
ielác *n.* – troacă (la porci).
ielcován *n.* – pescăruș.
ielíce *f.* – morișcă (jucărie).
iepáș *m.* – hoț de cai. (I.Neculce).
iépure de pământ *n.* – cîrtiță.
iepușoáră *f.* – mînzișoară.
ier *m.* – vier.
ierbărie *f.* – depozit de praf de pușcă.
ierbăríu *adj.* – verde-deschis.
ierbíu *adj.* – verde-saturat.
ierbuliță *f.* – iarbă mică. La V.Alecsandri.
ierbúță *f.* – ierbuliță. La V.Alecsandri.
ierchéc *m.* – vițel abia fătat.
ierchéc *m.* – miel sau vițel de o lună.
iertăciúne *f.* – orație la nuntă.
iertișél *n.* – cutie pentru sare.
ierúncă *f.* – găinușă de munte.
ieslári *n.* – esle din nuiele.
ieslári *n.* – lădiță pentru mîncare la cai.
ieslói *n.* – esle din nuiele.
ieslói *n.* – lădiță pentru mîncare la cai.
iestáci *n.* – măsuță cu trei picioare.
ietác *n.* – cămară pentru alimente.
ietác *n.* – cămăruță adiacentă tinzii.
ietác *n.* – anexă în spatele casei.
ietác *n.* – bucătărie de vară.
ietác *n.* – secție a unui hambar.
ietác *n.* – coș pentru pleavă.
ietác *n.* – coș mare din nuiele.
ietacá *f.* – închisoare.
ievașá *f.* – sîrmă la cai în buze.
iez *n.* – ochi de apă.
iezătúră *f.* – baraj. La M.Eminescu.
Iezer (BDȘ, 1502) – vale.
Iezer (BDȘ, 1502) – sat.
Iezerul Covurluiului (CDȘ, 1445) – baltă.
Iezerul Zahorna (BDȘ, 1500) – pe Nistru.
iezí (a) – a stăvili. La I.Neculce.
iezuníe *f.* – groapă adîncă. (Th.Holban).
iezurcán *n.* – iaz mic.
iezușór *n.* – topilă de cînepă.
iezușór *n.* – ieduț. La I.Creangă.
ígliță *f.* – prăjină orizontală la corlate.
ígliță *f.* – corlate (la pod).
ígliță *f.* – v. **conovăț**.
ígliță *f.* – stinghie la boroană.
ígliță *f.* – pridvor.
ígliță *f.* – corlată la puț.
igliți (a) – a împleti plasa cu iglița.
ihné *f.* – mîncare din carne de pasăre.
ihné *f.* – carne tocată, prăjită cu sos.
iia *pron.* – ei.
ijác *m.* – arici.
ilác *adj.* – cu coarnele în lături. La DU.
ilău *n.* – nicovală. La M.Eminescu.
Ileana (BDȘ, 1488) – fata lui Nechit.
iliác *m.* – liliac (zool).
ilíc *n.* – vestă femeiască.
ilíc *n.* – pulover bărbătesc.
ilíș *n.* – dare pentru cereale și alte produse agricole. La DIM.
iliș (BDȘ, 1458) – dare, bir.
ilișár *m.* – dregător ce strîngea ilișul.
ilișari (BDȘ, 1458) – strîngător de bir.
imálă *f.* – noroi. La CADE.

imáş *n.* – islaz. La CADE.
imbiríc *n.* – cratiță (cu coada lungă).
imbrí (a) – a trage.
imbritór *m.* – pescar care trage matița.
íncă *adv.* – încă.
indíși *m.* – urmă lăsată de apă.
inél *n.* – petricică la inel.
inéle *n. pl.* – cîrlionți.
inelúț *m.* – inel mic.
inéțe *f. pl.* – plantații de in.
inga *interj.* – iată.
íngliță *f.* – corlată (la pod).
íngliță *f.* – croşetă.
iníc *f.* – mucegai la suprafața vinului.
ínima vinului *f.* – vinul care nu îngheață.
ínimă *f.* – chingă la ferăstrăul cu ramă.
ínimă *f.* – diaree.
ínimă *f.* – măduva unui trunchi.
ínimă *f.* – vergea pentru fixarea ițelor.
ínimă *f.* – burtă.
ínimă *f.* – muchie la barcas.
ínimă *f.* – bulă de aer în mămăligă.
ínimioáră *f.* – piatră scumpă la inel.
ínişte *f.* – plantație de in.
injí (a) – a se uita pe furiş.
instrúcție *f.* – şmotru. La DLR.
iobág *m.* – rumîn.
iobăgíe *f.* – rumînie.
Ionăşel (BDŞ, 1497) – aprod.
iordăní (a) – a stropi cu apă sfințită.
iorgán *n.* – plapumă. La CADE.
iorghénie *f.* – gheorghină.
iorghiál subțire *n.* – pătură de lînă.
iorgován *m.* – lumînărică.
ióu *pron.* – eu.
iópă *f.* – paltonaş cu guler de blană.
iópă *f.* – scurteică de lînă.
iortomán *adj.* – iute, focos. (TD).
ióti *interj.* – iată, ia te uită.
ióvă *f.* – lozie.
ióvă *f.* – salcie plîngătoare.
ir *n.* – alifie.(CADE).
irándă *f.* – verandă.
irimíc *n.* – făină cu tărîțe.
irindeá *f.* – răzătoare (de bucătărie).
irmilíc *m.* – veche monedă.
irmizíu *adj.* – roşu-închis.
irmizíu *n.* – piele roşie-închisă.
írod *m.* – copil neastîmpărat.
írod *m.* – colindător (mascat).
írod *m.* – paiață. La M.Eminescu.
iroplán *n.* – libelulă.
iroplán de apă *n.* – libelulă.
irosálă *f.* – risipă. La CADE.
irosí (a) – a risipi. La I.Creangă.
irózi *m. pl.* – joc popular dramatizat.
irtíc *n.* – mertic.
irúgă *f.* – urmă lăsată de apă.
irúgă *f.* – văiugă. La M.Sadoveanu.
iscălitúră *f.* – podpisă. La CADE.
iscodeálă *f.* – cercetare în ascuns.
iscodeálă *f.* – plăsmuire.
iscodeálă *f.* – dopros. E x p r. **A lua (pe cineva) la dopros** = a descoase. La DLR.
iscodénie *f.* – v. **iscodeală**.
iscodí (a) – a privi pătrunzător la cineva.
iscodí (a) – a căuta esența unui lucru.
iscodi (a) – a plăsmui. La C.Negruzzi.
iscodí (a) – a se interesa. La I.Creangă.
iscodí (a) – a interoga.
iscoditór *adv.* – scrutător.
iscoditór *adj.* – priceput în a pune la cale ceva. La I.Creangă.
iscoditúră *f.* – v. **iscodeală**.
iscusíre *f.* – pricepere. La C.Conachi.
iscusít *adj.* – frumos.

iscusít *adv.* – dibaci.
iscusitór *adj.* – ademenitor.
ispáncă *f.* – crizipel, brîncă.
ispás *n.* – sărbătoare pravoslavnică.
ispáşă *f.* – despăgubire. La I.Creangă.
ispăşí (a) – a despăgubi.
ispisóc *n.* – vechi act domnesc.
ispitál *n.* – spital.
ispítă *f.* – iscuşenie. La CADE.
ispítí (a) – a se lăsa ademenit.
ispól *n.* – mertic de vamă la moară.
ispól *n.* – făraş.
ispól *n.* – căuş pentru scos apă. La DU.
ispolí (a) – a curăţa (puţul).
ispolí (a) – a scoate apă cu ispolul.
isprávă *f.* – făptă. La C.Negruzzi.
ispravă (BDŞ, 1466) – în doc. lui Ştefan cel Mare.
isprávă *f.* – decret, dispoziţie.
isprávă *f.* – aventură.
isprávă *f.* – urmare. (CM).
ispravnic *m.* – şef al poliţiei unui judeţ. La Al.Russo, V.Alecsandri.
isprávnic *m.* – dregător.
isprávnic *m.* – pristav. La DLR.
isprávnic *m.* – reprezentant, mandatar. *Cela ce va sudui pe ispravnicul cuiva, nu să chiamă cum au suduit pre acela ce taste ispravnic, ci pre stăpînu său.* (Pravila lui Vasile Lupu).
ispráví (a) – a săvîrsi, a pune capăt.
ispráví (a) – a se epuiza.
ispráví (a) – a face. La M.Eminescu.
ispravniceásă *f.* – soţia ispravnicului.
ispravnicí (a) – a se face ispravnic.
ispravnicíe *f.* – funcţie de ispravnic.
ispravnicíe *f.* – instituţie. La C.Negruzzi.
ist *adj.* – ăst. La DLR.
ista *pron.* – ăsta. La V.Alecsandri.
istalálţ *pron.* – ăstălalt.
istecíune *f.* – isteţime. La Al.Russo.
istória Moldovei *f.* – istoria Statului Moldovenesc.
istóv *n.* – complet, deplin. E x p r. **De istov** = cu totul, de tot. La V.Alecsandri.
istóv *n.* – moarte. (CM).
ístovo *adv.* – pe veci. (TD).
ştealánţ *pron.* – ăilalţi.
ştór *n.* – latrină.
itác *n.* – v. **etac**.
italiánă *f.* – vintir cu trei burdufuri.
iţág *m.* – iţari la războiul de ţesut.
iţalúşcă *f.* – viţică.
iţári *m. pl.* – schimbător de rost la războiul de ţesut.
íţă *f.* – vergea de aluat.
iţăl *m.* – viţel.
iţí (a) – a privi pe furiş, a se ivi.
iţit *adj.* – pitit. La N.Ţurcanu.
iţîi *interj.* – a se iţi. E x p r. **A face iţîi** = a se arăta puţin. La V.Alecsandri.
iucostău *n.* – priboi.
iudí (a) – a aţîţa, a instiga. La CADE.
iúftă *f.* – iuft.
iúftă *f.* – meşină pentru căptuşit.
iuruşi (a) – a năvali. (V.Alecsandri).
iúşcă *f.* – închizător la sobă.
iúşcă *f.* – zeamă de piftie.
iúşcă *f.* – piftie.
iúşcă *f.* – zeamă de găină.
iuşcă *f.* – ciorbă.
iúşcă *f.* – biciuşcă. La M.Sadoveanu.
iúşcă *f.* – lovitură cu biciuşca.
iuşní (a) – a plesni (cu biciul).
iúşti *interj.* – lovitură cu biciul. La DLR.
iuţári *m. pl.* – ciuperci comestibile.
iuţí (a) – a se aprinde. La I.Creangă.
iuţí (a) – a-i sări ţandăra. La V.Alecsandri.
iuţí (a) – a întărîta. La C.Conachi.
iuţí (a) – a se strica.

iuți (a) – a ardeia.
ívără *f.* – dovleac.
ívără-albă *f.* – dovleac comestibil.
ívără-róșie *f.* – dovleac de nutreț.
ivéri *m.* – dovleac.
ivíca *f.* – dovlecel.
ivíre *f.* – apariție.
Ivul (CDȘ, 1488) – popă.
izări (a) – a se prăpădi. La T.Pamfile.
izbávă *f.* – scăpare, salvare.
izbăví (a) – a scăpa dintr-o primejdie, a se salva. La V.Alecsandri.
izbéliște *f.* – primejdie, nenorocire.
izbéliște (a lăsa de) – a năpusti. (CM).
izbéliște *f.* – părăsire. La I.Creangă.
Izbiște (CDȘ, 1453) – sat pe Răut.
izgónire *f.* – stupai. E x p r . **A-i da cuiva stupai** = a alunga pe cineva. La DLR.
izí (a) – a dosi.
izîdí (a) – a irosi.
izîditór *n.* – irositor.
izînie *f.* – vizuină.
izméne *f. pl.* – lambe la căruță.
iznoávă *f.* – înnoitură. La N.Gane.
iznoávă *f.* – snoavă. *Îți venea să te strici de rîs de iznoavele lui Ivan* (I.Creangă).
izvár *n.* – băutură din apă fiartă cu zahăr.
izvár *n.* – vin fiert cu piper și zahăr.
Izvareț (BDȘ, 1466) – boier.
Izvareț (BDȘ, 1466) – boier.
izvárniță *f.* – zăr de la urdă.
izvoare (CDȘ, 1411) – semn de hotar.
izvód *n.* – cronică. *În izvoadele bătrîne pe eroi mai pot să caut* (M.Eminescu).
izvód *n.* – condică. La V.Alecsandri.
izvód *n.* – document copiat.
izvód *n.* – model de ales covor, pe hîrtie.
izvód moldovenesc – scriere moldovenească.
izvodí (a) – a compune. (M.Costin).
izvodí (a) – a pune la cale. La I.Creangă.
izvodí (a) – a scorni.
izvoditór *m.* – autor.
izvoditúră *f.* – născocire.
izvór *n.* – origine, sursă. (M.Sadoveanu).
izvor (BDȘ, 1490) – semn de hotar.
izvoráș *n.* – jgheab la teasc.
izvorós *adj.* – loc cu multe izvoare.
izvozí (a) – a însemna, a stabili.

îmbalaní (a) – a se înălbi.
îmbată (a se) de cap – a bate cahla.
îmbălâní (a) – a vărui.
îmbălăurátă *adj.* – urîtă.
îmbărbătáre *f.* – îmbărbătare.
îmbărbătáre *f.* – îmbărbătare.
îmbărbătá (a) – a îmbărbăta.
îmbărbătáre *f.* – îmbărbătare.
îmbărbătát *adj.* – îmbărbătat.
îmbărbătătór *adj.* – îmbărbătător.
îmbărbătătóre *f.* – îmbărbătătoare.
îmbărbătéz (a) – a se îmbărbăta.
îmbărbătézi (a) – a se îmbărbăta.
îmbărbătór *adj.* – îmbărbătător.
îmbărbătóre *f.* – îmbărbătare.
îmbărbătúra *f.* – îmbărbătare.
îmbărbătúra *f.* – îmbărbătare.
**îmbărbătúra

împedicătúră *f.* – obstacol.
împedicătúră *f.* – piedică (la cal, vacă).
împeritúră *f.* – febră.
împerşiunát *adj.* – cîrlionţat.
împingătoáre *f.* – unealtă de împins gunoiul.
împistrí (a) – a încondeia. La I.Sbiera.
împistrít *adj.* – zugrăvit, împestriţat.
împînzí (a) – a împrăştia, a răspîndi.
împrînzí (a) – a ajunge la prînz.
împîrlogí (a) – a lăsa fără îngrijire.
împlămăeşát *adj.* – bolnav de plămîni.
împliní (a) – a dormi îndeajuns. E x p r. **A-şi împlini somnul** = a dormi îndestulător.
împliní (a) – a o păţi. E x p r. **A o împlini cu cineva** = a nimeri într-o belea cu cineva. La V.Alecsandri, C.Hogaş.
împliní (a) – a percepe o datorie cu forţa.
împliní (a) – a termina.
împliní (a) – a rotunji o sumă de bani.
împliní (a) – a-şi atinge scopul.
împlinire *f.* – executare. La C.Conachi.
împlinire *f.* – percepere a unei datorii.
împlinít *adj.* – bine făcută.
împlîntá (a) – a cufunda.
împlîntá (a) – a muia în ceva.
împohorát *adj.* – încărcat.
împoncişá (a) – a veni în conflict.
împoncişát *adj.* – încrucişat.
împopona (a) – v. **a împopoţa**.
împopoţá (a) – a înzorzona.
împopoţát *adj.* – înzorzonat.
împopoţoná (a) – a se împodobi.
împopoţoná (a) – a împodobi cu daruri la nuntă. La E.Sevastos.
împopoţonát *adj.* – împodobit.
împorní (a) – a porni.
împosesuí (a) – a arenda. La CADE.
împospăí (a) – a se pricopsi.
împospăiá (a) – a îngunoieşea. *Limba aţi stricat-o şi aţi împospăit-o cu vorbe necurate de la oraş.* (CADE).
împospătát *adj.* – reînnoit. La M. Eminescu.
împrăştiá (a) – a presura.
împrejiúr *adj.* – întreagă.
împrejiurăşi *m. pl.* – mejieşi.
împrejmuitór *adj.* – înconjurător.
împrejurá (a) – a cuprinde. La Al.Russo.
împrejurá (a) – a lega de jur împrejur. La I.Creangă.
împrejuráş *m.* – vecin. La E.Sevastos.
împreună (a se) – a se întîlni.
împriciná (a) – a se certa. La Al.Donici.
împricinát *m.* – parte în litigiu.
împroşcá (a) – a arunca bombe, pietre.
împuiá (a) – a se înmulţi. (TD).
împuizí (a) – a podidi. (TD).
împuncişáre *f.* – contrazicere.
împúnge (a) – a da ac (albina).
împuşcá (a) – a lovi cu putere. (DD).
împuşcá (a) – a o rupe de fugă. (DD).
împutát *adj.* – dăruit nu din inimă.
Împuţita (BDŞ, 1495) – fîntînă.
în *prep.* – peste. (DD).
în *prep.* – din. *Tăţ bat în palmi.* (DD).
în *prep.* – pe. *Pun iar în masî.* (DD).
în *prep.* – la. *Trăia în margine.* (DD).
în *prep.* – prin. *Ş-o dăm în ragilî.* (DD).
în *prep.* – de. *Esti peşti în tot feliu.* (DD).
înaintáş *n.* – rindea de primă operaţie.
înaintea *f. hot.* – a mustra. E x p r. **A lua pe cineva cu înaintea înapoi** = a lua pe cineva la rost.
înamărî (a se) – a se întrista. (DD).
înarmát *adj.* – armat.
înăcreálă *f.* – aciditate.
înăduşálă *f.* – astmă.
înăsprí (a) – a se aspri.
înăsprítă *adj.* – uscată.
înbolohăní (a) – a se învîrtoşa (ugerul).

înbuncălăiá (a) – a se împunge.
încălea *adv.* – măcar. La C.Conachi.
încălțea *adv.* – măcar. *Şi, încaltea să mergem pînă la capăt. Curentele mari de naționalizare a literaturii (ca şi a culturii) au plecat aproape întotdeauna din Moldova ori de la moldoveni.* (G. Ibrăileanu).
încarcátă *adj.* – îngreunată. (DD).
încarcátă *adj.* – a făta.
încă *adv.* – pe lîngă aceasta. E x p r. **Da încă** *sau* **Şi încă** = chiar mai mult decît atîta.
încă *adv.* – mai ales. E x p r. **Dar încă** = cu atît mai mult. (I.Creangă).
încă *adv.* – foarte mult. E x p r. **Şi încă cum** = în mare măsură.
încă *adv.* – de asemenea.
încă *adv.* – chiar. La C.Negruzzi.
încălá (a) – a se îngrăşa. La M.Sadoveanu.
încălát *adj.* – împlinit la trup. La I.Sbiera.
încălărá (a) – a încăleca.
încălărare *f.* – încălecare.
încălărát *adj.* – călare.
încălecá (a) – a se sui călare. La CADE.
încălecá (a) – a porni la război.
încălțăt *adj.* – pus într-o pungă.
încălțări *f. pl.* – încălțăminte.
încălțătoare *f.* – sac din pînză pentru calcat strugurii.
încălței *m. pl.* – încălțăminte. La I.Sbiera.
încălușálă *f.* – ață дф marginile avei.
încăpățínat *adj.* – nevendicat. (CM).
încăpeá (a) – a intra.
încăpoşá (a) – a slobozi muguri.
încărcătură *f.* – baterie pentru lanternă.
încărcătícă *adj.* – ouătoare.
încări (a se) – a se încălzi.
încătărămá (a) – a strînge cingătoarea.
încătărămá (a) – a se ghiftui. (CADE).
încenuşá (a) – a se face cenuşă.
încenuşát *adj.* – mohorît. La M.Sadoveanu.
încercui (a) o cetate – a ocoli. (CM).
încét *adv.* – fără grabă. La CADE.
încetişór *adv.* – atent. La V. Alecsandri.
înceți (a) – a i se pune ceață pe ochi.
încheét *adj.* – puternic, trăgător (cal).
închefăluí (a) – a se chercheli.
închefăluí (a) – a chefui.
închegáre *f.* – întruchipare.
închegătoáre *adj.* – vie (apă).
închegățică *f.* – plantă. La CADE.
încheitoáre *adj.* – vie (apă).
închestritúră *f.* – ornament la streaşină.
închețríe *adj.* – de culoarea pietrei.
închiciorá (a) – a prinde puteri.
închídere *f.* – întrerupere.
închiná (a) – a dărui.
închiná (a) – a cinsti. *Boieri! Pentru Moldova paharul meu închin.* (V.Alecsandri).
închiná (a se) – a se supune.
închinári *f.* – supunere.
închinári *f.* – urare. (V.Alecsandri).
închinári *f.* – ciocnire de pahare.
închinát *adj.* – cherchelit.
închinărít *adj.* – posomorît.
închiorchioşá (a) – a se oploşi. La DLR.
închiorchioşát *adj.* – chiorîş. La DLR.
închipurlui (a) – a închipui. La CADE.
închircít *adj.* – chircit. La M.Eminescu.
închisoáre *f.* – gherlă.
închistritóri *n.* – rindea cu daltă mică.
închizătóri *n.* – zăvoraş (la fereastră).
închizătóri *n.* – ramă (la fereastră).
închizătóri *n.* – rătez la ladă.
încinchít *adj.* – ghemuit. La CADE.
înciorapát *adj.* – cu pete.
înciotá (a) – a se încleşta.

încîrcí (a) – a se părăgini.
încîrjoét *adj.* – întortocheat.
încîrjoetúră *f.* – cotitură.
încîrjoiá (a) – a se încovoia.
încîrjoiá (a) – a ocoli.
încîrjoiá (a) – a se îndoia.
încîrjoiá (a) – a coti (drumul).
încîrjoiá (a) – a se răsuci. La I.Sbiera.
încîní (a) – a se înrăi.
încîrligát *adj.* – cîrn.
încîrní (a) – a ocoli.
încleştá (a) – a înfereca.
încleştá (a) – a încercui.
încociobát *adj.* – gîrbovit.
încolătăcí (a) – a se încolăci.
înconjurá (a) – a cuprinde. La M.Eminescu.
încontrá (a) – a se împotrivi. La M. Sadoveanu.
încontráre *f.* – opor. (CADE).
încordătúră *f.* – întorsătură a drumului.
încordătór *n.* – zăvor la stative.
încordzí (a) – a se umfla picioarele la cal.
încotoşmănă (a) – a se îmbodoli.
încrămăluí (a) – a se amărî. (TD).
încrăvăşát *adj.* – cu cravaşă.
încréde (a) – a se convinge.
încredinţá (a) – a-şi jura credinţă.
încrestá (a) – a încondeia.
încrestí (a) – a încondeia (ouă).
încrişcá (a) – a crîşni.
încrosná (a) – a încărca în spinare.
încrucí (a) – a se cruci. La I.Creangă.
încrucít *adj.* – crucit.
încrudzí (a) – a se încrunta. (TD).
încrunta (a) – a însîngera. (CM).
încruntát *adj.* – însîngerat. La Gr. Ureche.
încruşăt *adj.* – saşiu.
încruşăt *adj.* – cu ochi diferiţi.
încruşăt *adj.* – strîmb.
încruşí (a) – a înroşi. La M.Eminescu.
încruşit *adj.* – înroşit. La CADE.
încruşî (a) – a se învîrtoşa.
încuiá (a) – a se constipa.
încuibátur *n.* – incubator.
încuietúră *f.* – constipaţie.
încuitoáre *f.* – rătez (la ladă).
încujbá (a) – a se încovoia. La C. Negruzzi.
încujbáre *f.* – încovoiere.
încujbát *adj.* – încovoiat.
încumătrí (a) – a deveni cumătru.
încurcálă *f.* – încurcătură. La I.Creangă.
încurnuţát *adj.* – plin de curnuţi.
îndata - mare *adv.* – acuş, imediat. La DLR.
îndămînáre *f.* – dibăcie. La CADE.
îndămînátic *adj.* – iscusit, dibaci.
îndămînă *adv.* – uşor.
îndărăptá (a) – a da îndărăt. (I.Neculce).
înde *prep.* – unul cu altul, împreună.
înde *prep.* – între, unul cu altul.
îndelungá (a) – a amîna. La Gr.Ureche.
îndeplini (a) – a împlea. (CM).
îndesá (a) – a veni des.
îndesát *adj.* – insistent.
îndeseáră *adv.* – în amurg.
îndestulátă *adj.* – lăptoasă.
îndilicá (a) – a dezmierda.
îndîrji (a) – a se ţine dîrz. La DU.
îndîrjire *f.* – semeţie. La CADE.
îndîrjit *adj.* – semeţ. La CADE.
îndobrí (a se) – a se îndrăgosti.
îndoít *adj.* – coroiat. *Nas îndoit.* (DD).
îndosí (a) – a ascunde. La I.Creangă.
îndosî (a) – a se adăposti.
îndosît *adj.* – ferit.
îndosîtúră *f.* – adăpost.
îndrăcí (a) – a se înfuria. La I.Creangă.

îndrăgitór *m.* – îndrăgostit de sine.
îndreptá (a) – a trimite.
îndreptá (a) – a reteza (mucul lămpii).
îndreptá (a se) – a se dezvinovăți.
îndreptáre *f.* – masă oferită de mire.
îndreptătóri *n.* – mistrie.
îndreptătóri *n.* – rindea specială.
îndreptuí (a) – a îndreptăți.
îndrituí (a) – a da dreptul. La CADE.
îndrugá (a) – a toarce. (I.Creangă).
îndrugá (a) – a rasuci cu druga.
îndrugá (a) – a flecări. La M.Eminescu.
îndrugá (a) – a răsuci cu druga. (TD).
îndrugá (a) – a răsuci lîna cu mîna.
îndrugát *adj.* – tort lucrat din drugă.
îndrugătúră *f.* – tort răsucit cu druga.
îndrumătór *m.* – năstavnic. La CADE.
înduflicá (a) – a înfuleca.
îndulcí (a) – a presăra. (TD).
îndurá (a) – a tîrpi. La CADE.
îndurá (a) – a fi nemilos. (I.Neculce).
înecá (a) – a se înfunda.
înecá (a) – a se revărsa. (DD).
înecá (a) – a cufunda (în copcă).
înfăptuí (a) – a se lumina de ziuă.
înfărmăcát *adj.* – fermecat, vrăjit.
înfățosá (a se) – a se prezenta.
înfățosáre *f.* – prezentare. La CADE.
înferecá (a) – a încătuşa.
înfiripa (a) – a-şi veni în fire. La DU.
înfirnîiá (a) – a se enerva.
înfirtățí (a se) – a se înfrăți.
înflăciúne *f.* – inflamație.
înflorí (a) – a încărunți.
înfocá (a) – a încălzi ceva la foc.
înfoiá (a) – a forma căpățînă.
înforțá (a) – a sili din răsputeri.
înfrățişá (a) – a se înfrăți.
înfrîuá (a) – a pune frîu.
înfrumusețá (a) – a onora.
înfruptá (a) – a mînca de frupt. La DU.
înfulecá (a) – a mînca lacom. La DU.
Înfundătura (CDŞ, 1428) – semn de hotar.
înfurgonát *adj.* – încărcat cu vîrf.
înfuştát *adj.* – boşturos.
îngăibărát *adj.* – plin de curnuți.
îngăibărát *adj.* – cu mulți copii.
îngăibărát *adj.* – încolțit de câini.
îngăimá (a) – a zăbovi. La V.Alecsandri.
îngălbiní (a) – a începe să se coacă.
îngăluşá (a) – a lega sfoara la năvod.
îngănésc *adj.* – cu boabe galben-roşietice.
îngheboşá (a) – a se cocoşa.
îngheboşáre *f.* – cocoşare.
îngheboşát *adj.* – cocoşat.
înghiá (a) – a îmbia.
înghiá (a) – a tocmi, a angaja (o slugă).
înghimpá (a) – a da ac (albina).
înghimpătór *m.* – ciulin.
înghițitoáre *f.* – beregată.
înghizluí (a se) – a se încumeta.
înghizuí (a) – a se gîndi. (DD).
înghizuí (a) – a se hotărî. (DD).
înglodá (a) – a se cufunda în noroi.
înglodá (a) – a întroieni. (DD).
înglodáre *f.* – cufundare în noroi.
înglodát *adj.* – împotmolit.
înglotí (a) – a strînge oaste. (I. Neculce).
îngrădeálă *f.* – corlate (la puț).
îngrăditúră *f.* – v. **îngrădeală**.
îngrăditúră de stuf *f.* – gard.
îngrămădeálă *f.* – adunare.
îngrăunțá (a) – a se umfla picioarele.
îngrăunțát *adj.* – zgrunțuros (pămînt).
îngrebănoşát *adj.* – cocoşat. (TD).
îngreblá (a) – a grebla.
îngreuná (a) – a rămîne gravidă. (TD).
îngreuná (a) – a îngreca. La CADE.

îngreunátă *adj.* – îngrecată. La CADE.
îngreunátă *adj.* – însărcinată.
îngropá (a) – a trage țărînă la rădăcină.
îngropămînte *f.* – înmormîntare. (TD).
îngurluí (a) – a se îndrăgi. La DU.
înguri (a) – a pescui cu două năvoade.
îngurmedzî (a) – a trage țărînă.
îngurzí (a) – a uni marginile opincii.
îngurzí (a) – a înțepeni. La M.Sadoveanu.
îngurzít *adj.* – încrețit. (TD).
înhăinát *adj.* – îmbrăcat.
înhălcí (a) – a tăia în bucăți.
înhămătóri *adj.* – buni de înhămat.
înhămătóri *f. pl.* – harnașament. (TD).
înhămătúră *f.* – harnașament. (TD).
înhăpá (a) – a apuca repede cu gura.
înhîrzobát *adj.* – împletit. (TD).
înhobotá (a) – a pune vălul miresei.
înholbá (a) – a se concentra. La CADE.
înhorbotát *adj.* – împodobit.
înhuli (a) – a înfuleca.
înjiunghiá (a) – a surîde. E x p r. **A se înjunghia a rîde** = a surîde.
înjugătóri *adj.* – buni de înjugat. (TD).
înjurá (a) – a se jura.
înlăbá (a) – a înhăța. (TD).
înlăúntru *adv.* – în interior. La DU.
înlesní (a) – a salva. (TD).
înmalacofát *adj.* – îmbrăcat cu malacof. La DU.
înmă *f.* – mamă. (Gr.Ureche).
înmărgelátă *adj.* – cu mărgele. (TD).
înmîniá (a) – a se mînia. (TD).
înmohorît *adj.* – umplut cu mohor. (TD).
înmormîntáre *f.* – pogribanie. La DEX.
înmormîntáre *f.* – pogrebanie. (CM).
înmormîntáre *f.* – petrecere. (CM).
înmulți (a) – a năboi (apa).
înmulțí (a) – a umnoji. (CADE).
înnadí (a) – a suda.
înnaruí (a) – a țărnui porumbul.
înnăbușí (a) – a năvăli. La CADE.
înnăbușí (a) – a sufoca. La CADE.
înnăbușí (a) – a podidi. La CADE.
înnădí (a) – a completa. La CADE.
înnădí (a) – a-și face drum. La DU.
înnădusálă *f.* – căldură mare.
înnăduşálă *f.* – transpirație.
înnăduși (a) – a face să se înmoaie.
înnăduși (a) – a fierbe, la foc mic.
înnăduși (a) – a se sufoca. La CADE.
înnăduși (a) – a lichida.
înnăduși (a) – a reprima. (DD).
înnăduși (a) – a stinge. La DU.
înnăduși (a) – a sugruma.
înnăduși (a) – a împiedica dezvoltarea.
înnăduși (a) – a face cuiva necazuri.
înnăduși (a) – a-și stăpîni emoțiile.
înnăduşíre *f.* – strangulare.
înnăduşíre *f.* – sufocare.
înnăduşít *adj.* – potolit.
înnăduşít *adj.* – înfundat. La I.Creangă.
înnăduşít (a) – fără rezonanță.
înnăduşitór *adj.* – sufocant.
înnemăluí (a) – a se înrudi. (TD).
înnemăluít *adj.* – înrudit.
înnemuí (a se) – a se înrudi.
înnemuíre *f.* – înrudire.
înnemurí (a) – a se înrudi.
înnemurí (a) – a înrubedeni. La DLR.
înnemuít *adj.* – înrudit. (DD).
înnourá (a se) – a apărea nori pe cer.
înnourá (a se) – a se întuneca.
înnourá (a se) – a se amărî, a se scîrbi.
înnourá (a) – a umbri. La N.Gane.
înnourát *adj.* – acoperit de nori.
înrotát *adj.* – cu coroană bogată. (TD).
însamná (a) – a numi. (TD).
însamná (a) – a stabili. (TD).

înnoimătóri *n.* – paralel de tîmplărie.
înnúmă (a) – un buchețel.
înnúmnare *f.* – nadpis. La DLR.
înnúmnări *n.* – chern.
înnúoțoși (a) – a se face sănătos.
înnúrat *adv.* – ojină. La CADE.
înnúris *n.* – zapis. La DEX.
înoinicá (a) – a se trezi. (TD).
înoterijá (a) – a se învîrtoșa. (DD).
înoujetá (a) – a-l apuca cîrceii.
înoulițá (a) – a străpunge cu sulița. (TD).
înourăciúne *f.* – însurătoare. La CADE.
înșălá (a) – a înșeua. *Înșăl calu.* (DD).
înșăluí (a) – a înșela. (TD).
înșfăcá (a) – a lua brusc. La DU.
înșirá (a) – a se înhăita. (TD).
înșomolotocí (a) – a mototoli.
înșmoltăci (a) – a înfășura. La CADE.
înșurubá (a) – a întemnița.
întălăghirá (a) – a împiedica căruța.
întărîtá (a) – a atîța, a iudi. La CADE.
întărniță (a) – a pune tarnița pe cal.
întărnițát *adj.* – înșeuat cu tarniță.
interminá (a) – a termina. (TD).
inti *interj.* – ia, ian(te). (TD).
intiná (a) – a se murdări cu noroi.
intinăre *f.* – murdărire.
intinát *adj.* – murdărit de noroi.
intindzătoáre *f.* – tindechie. (TD).
intínge (a) – a muia mămăligă, pâine în sos, grăsime, mujdei. La E.Sevastos.
întinsúră *f.* – coastă, povîrniș.
întinsúră *f.* – șes.
întirí (a) – a alunga cu sila. La CADE.
întîlnírea *f. hot.* – vizită a mirilor părinților miresei. (TD).
întîlníș *n.* – întîlnire. La I.Creangă.
întîmpláre *f.* – vină. (TD).
întoárce (a) – a castra. *Cai, porși sî jiugăne, da buhai, berbeși s-întorșe.*
întoárce (a) – a se învîrteji. (CM).
întocmí (a) – a se angaja. (TD).
întoflát *adj.* – plin de noroi.
întorlocá (a) – a uni. (TD).
întorlocá (a) – a fuziona.
întorlocá (a) – a face casă comună. (TD).
întorlocá (a) – a se întoarce din drum.
întórs *adj.* – castrat.
întórs *adj.* – încovoiat.
întórs *adj.* – neînțeles. La M.Eminescu.
întórs *adj.* – înțărcat. (DD).
întracoáce *adv.* – încoace, spre noi.
întrămá (a) – a pregăti o armă.
întrebá (a) – a cere. (DD).
întrebá (a) – a cere.
întrebá (a) – a fi observat. (DD).
întrebăciúne *f.* – întrebare. (DD).
întrecáre *f.* – întrecere. (TD).
întremá (a) – a întrarma. La CADE.
întremá (a) – a se întări. La CADE.
întremá (a) – a se vindeca. La CADE.
întribageác *n.* – cotruță (DD).
întristăciúne *f.* – întristare. (TD).
întrunchiná (a) – a învinui.
întruchipá (a) – a înjgheba.
întrúna *adv.* – mereu, tot timpul.
întuflicá (a) – a înfuleca.
întúnec *n.* – întuneric. La C.Negruzzi.
întunecát *n.* – amurg. *Cînd s-o dat soarli la întunecat, hai sî sî scoată dzăstre.* (TD).
întunéric *n.* – mulțime mare. (I. Neculce).
întunerișeálă *f.* – întuneric.
întunicát *adj.* – șaten.
înturná (a) – a se întoarce. La CADE.
înturná (a) – a întoarce ochii.
înturná (a) – a castra.
înturnáre *f.* – întoarcere. La CADE.
înțăncușá (a) – a găuri. (DD).
înțăncușá (a) – a se agăța. (DD).

înțăncușá (a) – a proba. (DD).
înțăncușáre *f.* – probare. (DD).
înțăncușát *adj.* – găurit. (DD).
înțăncușátă *adj.* – ruptă. (DD).
înțăpá (a) – a da ac (albina).
înțăpoșá (a) – a se împunge.
înțărcătoáre *f.* – păsune pentru mieii.
înțărcuí (a) – v. **a țărcui**.
înțelepți (a) – a fi încercat de viață.
înțepiní (a) – a se învîrtoșa. (TD).
înținá (a) – a se ține abia. La CADE.
înținát *adj.* – care abia se ține. La DU.
înțîfni (a se) – a se irita.
înțînă (a) – a fi atins ușor de o boală.
înțîntát *adj.* – țintat. (TD).
înțîțînă (a) – a prinde în țîțîni.
înțîțînát *adj.* – prins în țîțîni.
înțoțonát *adj.* – înzorzonat.
înțurțurá (a) – a se acoperi cu țurțuri.
înțurțurát *adj.* – acoperit de țurțuri.
învaluí (a) – a tăvălugi ogorul.
învălătuci (a) – a se înfășura.
învălí (a) – a înfășura urzeala pe sul.
învălí (a) – a acoperi (o casă).
învălíș nemțăsc ***n.*** – v. **învălitoare nemțească**.
învălíș rusăsc ***n.*** – v. **învălitoare moldovenească**.
învălitoáre *f.* – piuă. (DD).
învălitoáre moldovenească *f.* – acoperiș din măldare de stuf.
învălitoáre nemțească *f.* – acoperiș din maldăre de stuf scurtate.
învălitúră *f.* – ștergar pe colaci.
învăluí (a) – a i se face greață. (DD).
învăluí (a) – a cuprinde. (DD).
învăscút *adj.* – învelit dur. (DD).
învăscút *adj.* – acoperit, învelit. M. Eminescu.
învățăcél *m.* – discipol. La CADE.
învecinâ (a) – a hotărî. (CM).
învermănoși (a) – a avea viermi.
învești (a) – a îmbrăca.
învietoáre *adj.* – vie. (TD).
învinát *adj.* – beat.
învioșá (a) – a se înviora. La CADE.
învioșáre *f.* – înviorare. La C.Conachi.
învioșát *adj.* – înviorat. La M. Eminescu.
învitá (a) – a asmuța. La Dosoftei.
învîrtí (a) – a înveli. (TD).
învîrtíta *f.* – dans popular.
învîrtíta *f.* – melodie.
învîrtítă *f.* – plăcintă rulată.
învîrtitúră *f.* – vîrtej de apă.
învoálbe (a se) – a se învolbura.
învoálbe (a se) – a pregăti firele.
învoí (a) – a binevoi. (DD).
învoí (a) – a voi, a dori. (TD).
învoí (a se) – a se împogodi. La CADE.
învoiálă *f.* – împogodeală. La CADE.
învoiálă *f.* – zdelcă. La DEX.
învoiești (a) – a se bucura. La I.Neculce.
învoințá (a) – a permite. La N.Costin.
învoínță *f.* – înțelegere deplină.
învoioșá (a) – a se bucura. La I.Neculce.
învoitóri *m. pl.* – participanți la joc.
învrăjghitóri *n.* – dințar de rostuit.
învrăjní (a) – a se dușmăni. (TD).
înzăhărí (a) – a îndulci. (TD).
înzălát *adj.* – în zale. (TD).
înzăroșá (a) – a se înăcri. (TD).
înzeít *adj.* – divinizat. La M. Eminescu.
înzilí (a) – a avea viață. (I.Creangă).
înzilí (a) – a trăi de azi pe mîne. *N-are nici cu ce se înzili.* (CADE).
înzitioní (a) – a slăbi. (TD).
înzîuá (a) – a se face ziuă. (TD).
îra *interj.* – exprimă uimire. I.Creangă.
îracá *interj.* – v. **îracán**.
îracán *interj.* – vai, văleu. E x p r. **Îracan de mine** = saraca de mine!

jáb *m.* – dulău.
jábă *f.* – boală de câini.
jábă *f.* – javră.
jablău *m.* – vlăjgan. (TD).
jablău *m.* – câine de stînă.
jabrác *m.* – destrăbălat.
jabrác *m.* – grob. La DEX.
jac *n.* – jaf. La DU.
jac *n.* – jaf. (DD).
jacáș *m* – jefuitor. La DLR.
jadárnic *m.* – jandarm. (V.Alecsandri).
jágăr de-o mînă *n.* – ferăstrău.
jágîr *n.* – ferăstrău.
jágru *n.* – ferăstrău de tăiat în lung.
jálbă *f.* – ruca. La CADE.
jaléică *f.* – pieptar de blană.
jaletcúță *f.* – peptar. (TD).
jaletcúță *f.* – vestă femeiască.
jali (a) – a dori. (DD).
jalós *adj.* – milostiv.
jámcă *f.* – pieptar din blană.
Jamîră (CDȘ, 1446) – selişte unde a fost **Barbu Jamîră**.
jandári *m.* – jandarm.
jandaríu *adj.* – albastru-închis.
jandárm pedestru *m.* – liude.
jánghină *f.* – boală de piele la cai.
jarpalău *m.* – derbedeu.
jápiță *f.* – lemn deasupra proțapului.
jápșă *f.* – loc bun de pescuit. (DD).
jápșă *f.* – loc adînc într-o baltă.
jar *n.* – rîvnă. *Am lucrat cu jar.* (DD).
jarcalău *n.* – cojoc de calitate rea.
jarcalău *m.* – hoinar.
járcă *f.* – rablă.
járcă *f.* – om bătrîn.
járcă *f.* – fîşie de piele.
járcă *f.* – oaie bătrînă. La CADE.
járcă *f.* – piele de oaie bătrînă.
jarchílă *f.* – cojoc învechit.
járchină *f.* – toroipan.
járchină *f.* – bucată.
jardélă *f.* – zarzăre (fruct).
járlă *f.* – javră.
jaróvne *f.* – cleşte de bucătărie.
jaróvniță *f.* – făraş.
játca *f.* – mijatca. (TD).
jăcáș *m.* – jefuitor.
jăcuí (a) – a jefui.
jălánie *f.* – durere.
jălánie *f.* – dorință. La Gr.Ureche.
jălánie *f.* – hatîr. (TD).
jălbáș *m.* – persoană ce caută dreptate.
jălí (a) – a deplînge un mort.
jălí (a) – a căina.
jălí (a) – a regreta.
jălí (a) – a se plînge.
jălít *n.* – tînguire după un mort.
jălít *n.* – compătimire.
jălít *n.* – regret.
jălitór *adj.* – care jăleşte.
jălitór *adj.* – tînguitor. (DD).
jălitór *adj.* – tînguitor. La V.Alecsandri.
jăluí (a) – a trimite jalbă.
jăluí (a) – a compătimi.
jăluít *adj.* – îndurerat.
jăluitoáre *f.* – bocitoare.
jăluitór *m.* – persoană care se jăluie.
jăpcăní (a) – a jefui, a prăda.
jărátniță *f.* – vătrai.
jărăghí (a) – a răscoli jăraticul.
jărăghí (a) – a răscoli în sobă.
jărăghitóri *f.* – băț de răscolit jăraticul.
jărăjí (a) – v. **a jărăghi**.
jărchi *interj.* – pliosc! (TD).
jărcuít *adj.* – ponosit, uzat.
jărghie *f.* – vargă.

jărghie *f.* – palcă. La DEX.
jărghie *f.* – prăjină la corlatele puțului.
jărişte *f.* – loc ars, pustiit. (I.Neculce).
jărnă *f.* – jemnă. (TD).
jărpán *m.* – cal slab. La DLR.
jărpán *m.* – mitocan.
jăvălác *f.* – droae.
jdcáucă *f.* – coaja întreagă a oului.
jeáb *n.* – arătură de toamnă.
jeánă *f.* – sprînceană.
jeánă *f.* – zori. E x p r. **Sî faşi jeanî** = se luminează de ziuă.
jeánă la frunte *f.* – sprînceană.
jeándră *f.* – terci de porumb. La DU.
jeárbă *f.* – jurubiță din trei fire de tort.
jechílă *f.* – obiecte la stînă.
jechílă *f.* – povară.
jecuí (a) – a prăda, a jefui. La M.Costin.
jecuít *adj.* – prădat. La M.Costin.
jedéc *n.* – dîrlog.
jéle *f.* – jale. La M.Eminescu. La DU.
jelí (a) – a dori.
jelí (a) – a cruța.
jelişte *f.* – bătaia vîntului. (TD).
jéliță *f.* – bătaia vîntului. *Pre fața pămîntului, Pe jelița vîntului.* (TD).
jelós *adj.* – mărinimos.
jeluiálă *f.* – plîngere.
jeluiálă *f.* – compătimire.
jemanári *m. pl.* – gemeni. (TD).
jémene *f. pl.* – coptură asemănătoare cu colacii. (TD).
jémene *f. pl.* – pâini albe.
jémnă *f.* – pâine albă la anumite ocazii.
jení (a se) – a se miji. (TD).
jeníța *f. hot.* – bătaie (a vîntului). E x p r. **În jenița vîntului** = în bătaia vîntului.
jerébie *f.* – jurubiță. La CADE.
jerghitór *n.* – vătrai.
jerjeveá *f.* – cercevea.
jerpelitúră *f.* – haină veche.
jértfă *f.* – pomană. (TD).
Jerul (BDŞ, 1468) – pîrîu.
jgheáb *n.* – valău.
jgheabuitór *n.* – rindea pentru jgheabur
jgrab *n.* – lădiță pentru mîncare la ca
jgut *n.* – şumuiag de paie de curățat ca
jibaná *f.* – ferăstrău de o mînă.
jicnicér *m.* – dregător jitnicer. La DIM
jicoálă *f.* – viscol.
jícol *n.* – ninsoare cu vînt puternic.
jicolí (a) – a bate vînt cu ninsoare.
jicolí (a) – a ninge.
jíc *f.* – struguri.
jíc *f.* – ciorchine de strugure.
jifórniță *f.* – bătaie (a vîntului). E x p r **Jifornița vîntului** = bătaia vîntului.
jig *n.* – jeg. La DU.
jigănii *f. pl.* – dihănii. La I.Creangă.
jigăráie *f.* – boală la animale.
jighér alb *m.* – plămîn.
jighér negru *m.* – ficat.
jighiréală *f.* – arsură în gît. La CADE
jighircálă *f.* – boroboață. (DD).
jighíri *m.* – plămîn.
jighiríu *adj.* – roz (culoare a vinului).
jighiúță *f.* – aghiuță; drăcuşor.
jigîd *adj.* – v. **jigît**.
jigît *adj.* – sprinten, vioi.
jigît *adj.* – zvelt. (TD).
jigît *adj.* – subțirel.
jígnă *f.* – vatră de fierărie.
jigoáre *f.* – arsură în gît, stomac.
jihód *m.* – lapoviță. (DD).
jihuí (a) – v. **a jiui**.
jimatáte *f.* – jumătate.
jimatáte *f.* – jurubiță din 20 de jirebii
jimbá (a) – a se rînji. La M.Sadoveanu

jîmbá (a) – a vălura.
jîmbát *adj.* – rînjit. La Al.Vlahuță.
jîmbătúră *f.* – muchia valului.
jîmbătură *f.* – rînjet.
jîngăşícă *adj.* – jingaşă. (DD).
jîn *n.* – zeamă de struguri. (DLR).
jîntiță *f.* – zer cu caş.
jîntălău *n.* băț de amestecat zărul.
jîoglée *n. pl.* – picioare. (TD).
jîolâna *f.* – vacă fătată într-o joi.
jîósu casci *n.* – podea de lut.
jîrébic *f.* – jurubiță de 30 de fire de tort.
jîrébie *f.* – fîşie îngustă de pămînt.
jîşînari *m.* – vişin (pom).
jîşîniu *adj.* – şaten.
jîşînî *f.* – cireaşă.
jîşînî – coaptă *adj.* – roşu-întunecat.
jîtâr *m.* – păzitor de țarină. La DU.
jîtări *m.* – om care îngrijeşte vitele.
jîtări *m.* – văcar. *Jitele pază jîtari.* (TD).
jîtărí (a) – a îndeplini funcția de jitar.
jîtărie *f.* – plata jitarului.
jîtărie *f.* – ocupația şi plata jitarului.
jîtărie *f.* – casa jitarului.
jîtie *f.* – povestea vieții. La I.Creangă.
jîtniță *f.* – magazie de grîne.
jîtniță *f.* – cuptor de copt pâine.
jîță (de sădit) *f.* – sadă. La CADE.
jîță *f.* – viță, filon.
Jîță (CDŞ, 1455) – padina lui ~.
jîțós *adj.* – tare şi cîlțos (lemn).
jîubăí (a) – a pişca. (TD).
jîubilí (a) – a greşi.
jîudecá (a) – a sudi. La DLR.
jîudecátă *f.* – sud. La DLR.
jîúg *n.* – semicerc la jugul carului.
jîúg *n.* – gură de ham de piele.
jîúg *n.* – arc de înhămat.
jîúg *n.* – gîtar (la căpăstru).
jîúg *n.* – unitate de măsură pentru lemne.
jiuganári *m.* – persoană care castrează.
jiugári *m.* – meşter de juguri.
jiugălí (a) – a mîngîia.
jiugléji *m. pl.* – coceni fără frunze.
jiuí (a) – a îndestula copiii.
jiuí (a) – a ieşi din nevoi.
jiumătáte *f.* – pantof (bărbătesc).
jiumătáte *f.* – pingea.
Jiumătate Ion (CDŞ, 1408) – boier.
jiúnghi *m.* – om rău. (DD).
jiuruí (a) – a făgădui (de mire). (TD).
jiuruí (a) – a dărui. (TD).
jiválcă *f.* – secerătoare.
jivéț *n.* – lemn la frînghia năvodului.
jivorî (a) – a bate vînt cu ninsoare.
jizdán *n.* – portofel de piele.
jízdă *f.* – talpă la puț.
jîg *n.* – jîgăraie. *Mă frigi jîgu.* (TD).
jîg *n.* – astmă.
jîgálă *f.* – vergea de răscolit focul.
jîgálă *f.* – v. **juvală**.
jîghiúță *f.* – jurubiță de 30 de fire.
jîghiúță *f.* – motcă. La DLR.
jîgîrît *adj.* – (copil) pipernicit.
jîgní (a) – a scrobi (urzeala).
jîlós *adj.* – tare şi cîlțos (lemn).
jîmbă *f.* – persoană cu dinții în față.
jîmbătoáre *f.* – dințar pentru ferăstrău.
jîmbătúră *f.* – greşeală la nividit.
jîmóc *n.* – unealtă de tras obezile.
Jîtăríe *f.* – toponim (Ungheni).
jloábă *f.* – mîrțoagă. (DD).
jlob *m.* – bădăran.
jmarcaí (a) – a bate, a lovi. (TD).
jmîh *n.* – tescovină.
jmîhă *f.* – boştină.
jnăpăí (a) – a bate. (I.Creangă).
jnăpăí (a) – a toroipăni.

jncápan *m.* – brad mic. La DU.
jncápan *m.* – toroipan.
jnicioágă *f.* – nuia.
joágîră *f.* – ferăstrău de o mînă.
joánghină *f.* – băbornită.
joárdă *f.* – nuia. La DU.
joárdă *f.* – joapă. La CADE.
joc *n.* – dans popular moldovenesc. Expr. **A lua la joc** = a invita la dans; **A lăsa în joc** = a ofensa public pe flăcău sau domnişoară.
joc *n.* – hora satului; Expr. **A ieşi la joc** = se spune despre domnişoarele şi flăcăii care prima oară iau parte la hora satului. **A scoate la joc** = a invita o domnişoară la hora satului.
joc *n.* – parte de plasă la avă.
jócul cel mare *n.* – hora nuntaşilor.
jóile *adv.* – în fiecare joi.
joimír *m.* – mercenar polonez.
joimíri *m. pl.* – corp de oaste.
jolb *n.* – uluc.
jolb *n.* – lădiţă pentru mîncare la cai.
jolb *n.* – loc pentru uneltele pescăreşti.
jólnă *f.* – umflătură la gît. La DU.
jolnós *adj.* – roşcovan.
jom *n.* – tescovină.
jórdie *f.* – joardă. La I.Creangă.
jos *adv.* – după. Expr. **Din jos de amiază** = după amiază.
joseán *m.* – locuitor din Ţara de Jos. La DLR.
jréghie *f.* – jurubiţă din trei fire.
júbră *f.* – bubă. La CADE.
jucărícă *f.* – jucărie mică şi frumoasă.
juchétcă *f.* – jachetă.
juchétcă *f.* – veston.
juchetcúţă *f.* – cămaşă bărbătească.
júchi *m. pl.* – secară îmblătită.
juchişóri *m. pl.* – v. **juchi.**
júde *m.* – căpetenie a unei obşti săteşti.
júde (CDŞ, 1425) – căpetenie a unei obşti ţărăneşti.
judecie (CDŞ, 1434; BDŞ, 1488) – teritoriu în stăpînirea unui jude.
judéţ *n.* – judecată. (M.Eminescu).
judéţ *n.* – proces. La M.Sadoveanu.
judéţ *n.* – delă. La DLR.
Jugani (BDŞ, 1495) – sat.
jugár *m.* – bou bun de înjugat.
juganári *m.* – persoană care jugăneşte.
jugăríţi *m. pl.* – cai jugăniţi. (DD).
jughínă *f.* – jivină.
jughínă *f.* – oaie slăbănoagă.
juguí (a) – a înjuga. (TD).
juguvínă *f.* – jivină, câine. (DD).
Jula (BDŞ, 1491) – boier moldovan.
julán *adj.* – înşelător. Th.Holban.
Julea (BDŞ, 1495) – fratele lui Pîntece.
Juleşti (CDŞ, 1437) – sat.
julétcă *f.* – vestă.
júlfă *f.* – mîncare de post.
júlfă *f.* – turtă din sămînţă de cînepă frecată cu zahăr.
julí (a se) – a-şi jupui pielea. La CADE.
julí (a) – a zgîrîia. *Mîţa juleşti.* (DD).
Julici (CDŞ, 1453) – boier.
julitúră *f.* – jupuire uşoară. La CADE.
jumálţ *n.* – smalţ. La M.Eminescu.
jumálţ *n.* – smalţ. (DD).
jumălţuí (a) – a smălţui.
jumălţuít *adj.* – smălţuit.
jumări *f. pl.* – v. **jumere.**
jumătáte *f.* – soţie. (P.Ispirescu).
jumătáte *f.* – claie mică. (V.Alecsandri).
Jumătate (BDŞ, 1491) – neam boieresc.
jumătăţ *f. pl.* – pantofi de damă.
jumătăţ *f. pl.* – pantofi bărbăteşti.

Jumătățeni (CDȘ, 1430; BDȘ, 1492) – sat.
jumére *f. pl.* – carne de porc îmbucătățită, prăjită bine și pusă la păstrare.
junc *m.* – juncan. La N.Țurcanu.
juncâni *m. pl.* – cai tineri. (TD).
junél *m.* – flăcăuan.
junghí (a) – a surîde. Expr. **A se junghi a rîde** = a zîmbi cu colțul gurii.
júnghi *n* – pumnal. La C.Negruzzi.
junghiá (a) – a înjunghia.
jup *m.* – mănunchi. La CADE.
jup *n.* – maldăr de stuf.
jup *n.* – snop îmblătit de grîu ori secară.
jupán *m.* – înalt titlu boieresc.
jupăí (a) – a lovi. La CADE.
jupí (a) – a jupui. La C.Negruzzi.
jupí (a) – a beli.
jupíre *f.* – jupuire.
jupít *adj.* – jupuit.
jupitór *m.* – jupuitor.
jupîncásă *f.* – soția unui boier.
jupîneșică *f.* – nevastă tînără.
jupîniță *f.* – boieroaică tînără.
jupîn *m.* – titlu de politețe.
jupîníță *f.* – fiica unui jupîn.
jurá (a) – a înregistra căsătoria (TD).
Juratul (BDȘ, 1469) – boier.
jurubíță *f.* – nuia.
jurughíci *m. pl.* – snopi mici de stuf.
juruí (a) – a făgădui.
juruí (a) – a făgădui (de soție).
juruí (a) – a se lega prin jurămînt.
juruínță *f.* – făgăduială. La CADE.
juruítă *f.* – făgăduială. La CADE.
juválă *f.* – jigală. (TD).
juválă *f.* – frigare.
juvăț *n.* – laț. La M.Sadoveanu.
juvăț *n.* – laț la postoroncă.
juvénie *f.* – jivină.
juvínă *f.* – jivină.
jvală *f.* – cuțit de junghiat porcii.

L

la (a se) – a-şi spăla capul. E.Sevastos.
la (a) – a scălda. La I.Creangă.
lábă *f.* – cîrlig la cange.
lábă *f.* – arc cu cîrlig la coasă.
lábă *f.* – unealtă de scos cuie.
lába-broaştei – coada-racului (plantă).
lac (BDŞ, 1493) – semn de hotar.
lac (CDŞ, 1437) – semn de hotar.
Lacul Puturos (BDŞ, 1493) – semn de hotar.
lac *n.* – groapă cu apă.
lac *n.* – vopsea cu ulei.
lacatui (a) – a unelti.
lácăt *n.* – parte a cotigii pentru grindei.
lácom *adv.* – tare, adînc. (TD).
lácră *f.* – secţie într-un hambar.
lácră *f.* – strat de legume.
lácrăm *f. pl.* – lacrimi.
lacuşór *n.* – groapă cu apă de ploaie.
ládă *f.* – ladă pentru păstrat cereale.
ládă cu spătar *f.* – sofa.
láe *adv.* – negru amestecat cu alb. DU.
lafét *n.* – secerătoare.
lágăr *n.* – loc umbros pentru vite.
lágăr *n.* – loc îngrădit pentru păsări.
lághiţă *f.* – laviţă.
lághiţă *f.* – sobă orizontală.
lagivérde *adj.* – verde-măsliniu.
lagúm *m.* – şanţ subteran.
lái *n.* – mîl.
laidác *m.* – netrebnic.
láinic *m.* – pierde-vară. La I.Creangă.
lainşéri *n.* – covor.
láitic *n.* – laviţă.
láiţă *f.* – pat de lemn.
láiţă *f.* – scaun lung. M.Eminescu.
láiţă *f.* – scaun mare fără speteze.
láiţă *f.* – prispă din scînduri.
lalanghită *f.* – clătite. La CADE.
lambár *n.* – rindea pentru lambe.
lámbă *f.* – rindea pentru jgheaburi.
lámbă *f.* – rătez la ladă.
lámbă *f.* – mîner la ladă.
lámbă *f.* – lampă (de gaz).
lámoste *f.* – diaree acută. La DU.
lampác *m.* – chirpic.
lampác *m.* – cărămidă nearsă.
lampacári *n.* – formă pentru chirpici
lampacáşi *n.* – chirpic. (TD).
lampátcă *f.* – candelă.
lampátic *n.* – candelă la icoană.
lámpă de electrică *f.* – bec.
la-mprejúr *adv.* – de jur-împrejur.
lan *n.* – ogor semănat. La DU.
landrát *m.* – porc urecheat.
lándruş *n.* – lăcrămioară.
lanşér *n.* – lăicer.
lantét *n.* – scîndură îngustă şi lungă.
lantúh *n.* – sac mare, ţuhal.
lanţîu *n.* – potîng.
lanţúg *n.* – lanţ. La V.Alecsandri.
lanţúg *n.* – lănţişor. La M.Sadoveanu.
lanţúh *n.* – potîng.
lanţujéle *n. pl.* – opritori (la hamuri).
lapaţón *m.* – om înalt, sdravăn.
lápţi *m. pl.* – lapte muls la o mulsoare.
Larga (BDŞ, 1493) – pîrîu.
láschir *n.* – plătică.
lat *n.* – covoraş pe laviţă.
lat *n.* – ţol pe podea.
lat *n.* – lăţime. La DU.
látă *f.* – prăjină pe corlate la puţ.
latéş *adv.* – încovoiat într-o parte. E x p r. **Coarne lateşe** = coarne aduse, sucite în lături şi înapoi.
látina *adj.* – viclean. (DD)

latínie *f.* – limba latină. Al.Mateevici.
latíșór *n.* – covoraș pe laviță.
latițór *n.* – covoraș cu ciucuri.
látóc *n.* – troacă.
látóc *n.* – burlui la teasc.
látură *f.* – ramă (de fereastră).
láucă *f.* – prăvălie.
láucă *f.* – rindea lungă.
láucă *f.* – uncaltă pentru finisat șindrila.
láucui (a) – a rindelui.
Láura (BDȘ, 1490) – pîrîu.
lavsán *n.* – fibră sintetică.
lavsán *n.* – țesătură din fibre sintetice.
laz *n.* – teren defrișat.
láșș *n.* – locaș.
láșțá *f.* – lacăt. La CADE.
láșțui (a) – a pune la cale pe cineva.
láșțuit *adj.* – încuiat.
láșrămiór *m.* – iasomie.
láșriță *f.* – cutioară rotundă.
láșrúță *f.* – sertar.
láșui (a) – a locui.
láșui (a) – a vopsi.
láșuință *f.* – locuință.
láșuitor *m.* – locuitor.
láșustári *m.* – greier de cîmp.
lădări *n.* – covoraș de lînă.
lădiță de sare *f.* – cutie pentru sare.
lădiță *f.* – cutie pentru vopsea.
lădiță *f.* – formă pentru chirpici.
lădiță *f.* – formă pentru cărămizi.
lădói *n.* – ladă pentru cereale.
lădúncă *f.* – ladă (la trăsură).
lădúncă *f.* – urcior de lapte.
lăfăi (a) – a se desfăta. La DU.
lăicér *n.* – covor. La I.Creangă.
lăicioáră *f.* – laviță mică.
lăimici (a) – a umbla brambura. CADE.
lăițică *f.* – pat de lemn fără speteze.
lălăi (a) – a cînta prost.
lălăi (a) – a trăncăni. La DD.
lălăi (a) – a păși legănat. La DU.
lălîe *adj.* – nepricepută.
lălîu *adj.* – neîndemînatic. La DU.
lă-mă-mámă *m.* – prostănac.
lămbári *n.* – rindea de făcut jgheaburi.
lămbuí (a) – a face lambă.
lămbuí (a) – a fălțui cu rindeaua.
lămbuitóri *n.* – rindea de jgheaburi.
lămbuitúră *f.* – jgheab făcut cu rindeaua.
lămpăcáș *m.* – cărămidă nearsă.
lămpășél *m.* – cărămidă nearsă.
lămurátă *adj.* – rămuroasă. (TD).
lămurí (a) – a răzvidi. La CADE.
lămurí (a) – a disparea. *Negurile de pe Moldova se lămureau.* (M.Sadoveanu).
lămurít *adj.* – topit. (TD).
lămuritór *adj.* – explicativ.
lămúștie *f.* – mulțime mare. Th.Holban.
lăór *n.* – partea textilă a cînepii.
lăptáș *n.* – plasă de pescuit.
lăptóc *n.* – scoc. La I.Creangă.
lăptóg *n.* – traistă pentru mîncare la cai.
lăptúgă *f.* – alior.
lărmăluí (a) – a face gălăgie.
lăsătóri *n.* – băț la sulul de dinapoi.
lăsățílă *m.* – lăți-lățilă. (TD).
lăstrícă *f.* – lastră (stofă). La C.Hogaș.
lăstún *m.* – persoană sîcîitoare.
lăstún *m.* – leneș.
lătórniță *f.* – femeie grasă.
lătunoáe *f.* – greșeală la țesut. La CADE.
lătunoáe *f.* – boroboață.
lătunói *n.* – păretar cu ornamente.
lăturálnic *adj.* – de margine.
lăturáși *m. pl.* – druci de-a curmezișul.
lăturáși *m. pl.* – poftiții cumătrilor.
lătureán *m.* – om dintr-un sat vecin.

lătúri *f. pl.* – mîncare proastă.
lăturícă *f.* – ţol pe podea.
lăturile. *f. pl.* – brambura. E x p r. **Umblă lăturile** = trîndăveşte.
lăturiş *adv.* – pe o coastă.
lăturói *n.* – lătunoae (la ţesut).
lătuşeán *n.* – covoraş pe laiţă.
lătuşeán *n.* – ţol îngust pe podea.
lăţí (a) – a subţia (aluatul).
lăţí (a) – a strivi sprugurii.
lăţíş *n.* – în toate părţile. E x p r. **În lăţiş şi-n curmeziş** = în toate părţile.
lăţuí (a) – v. **a lcţui**.
lău *adj.* – suriu-deschis.
lău *adj.* – cărunt.
lăudoásă *adj.* – lăudăroasă. (TD).
lăúntru *n.* – interior.
lăutár *m.* – trîntor (la albini). La DU.
lăutoáre *f.* – apă caldă de spălat capul.
leácă *f.* – puţintel. E x p r. **O leacă** = puţină, puţintel.
leádă *f.* – capac (la ladă).
leádă *f.* – capac la puţ.
leáfă *f.* – găvan la greblă.
leáfă *f.* – lama sapei. La T.Pamfile.
leáfă *f.* – lopăţică de tăpuşit mămăliga.
leágăn *n.* – scaun cu arcuri la trăsură.
Leahului (CDŞ, 1459) – iezer.
leáncă *f.* – mintean. La DU.
leáncă *f.* – giacă.
leáncă *f.* – palton de suman.
léat *m.* – an.
leásă *f.* – grapă de spini.
leásă *f.* – strat de legume.
leásă *f.* – sîsîiac.
leásă *f.* – poartă.
leásă *f.* – gard la coteţ.
leásă *f.* – plasă între două vintire.
leásă *f.* – împletitură din nuele.
lebădói *m.* – bărbăţuşul lebedei.
lecăríi *f. pl.* – leacuri.
lecúţă *f.* – puţintel.
lederín *n.* – ţesătură impregnată.
leg *n.* – moştenire testamentată.
legá (a) – a începe să dea rod.
legătoáre *f.* – basma. La CADE.
legătoáre *f.* – obicei nupţial.
legătoáre *f.* – petrecere după nuntă.
legătoáre *f.* – obicei de nuntă.
legătoáre *f.* – v. **conovăţ**.
legătoáre *f.* – balama la uşă.
legătoáre *f.* – prosoape pentru rude.
legătoáre *f.* – cravată. La N.Gane.
legătură *f.* – logodnă.
leghişér *n.* – covor. (DD).
legiuít *adj.* – pravilnic. La DEX.
legumăríe *f.* – verdeţuri.
legúme *f. pl.* – fructe. *Merili cînd fac leguni, cînd nu.* (TD).
legúmuri *f. pl.* – fructe. *Da alti legumuri nu cresc pi la noi, răsadili, perjîli.* (TD).
lehámite *f.* – dezgust. La DLR.
lehăúc *m.* – palavragiu.
lehăí (a) – a trăncăni. La DU.
lehăí (a) – a spori. La DLR.
lehăitóri *m.* – palavragiu.
lehăítă *adj.* – învechită.
lehăitoáre *adj.* – guralivă.
lehămetí (a) – a-i fi silă. La DLR.
lehămetisí (a) – a se dezgusta. DLR.
lehămetít *adj.* – dezgustat.
lehămetuí (a) – a se dezgusta. La DLR.
lehămetuít *adj.* – dezgustat. La DLR.
lehău *m.* – flecar. La DU.
lehíme *m.* – polonime.
lehúză *f.* – femeie, care a născut.
lehuzi (a) – a fi lehuză. La CADE.

lehuzle *f.* – primele zile după naştere.
leică *f.* – pîlnie.
leică *f.* – pîlnie. E x p r. **A face gîtul (gura) leică şi pîntecele balercă** = a bea foarte mult. La CADE.
leică *f.* – stropitoare.
leică *f.* – făraş.
leică *f.* – teică.
leicuţă *f.* – pîlnie mică. (E.Sevastos).
leitenánt *m.* – parúcic. La DEX.
lejác *n.* – ursoaică (în pod).
lejáncă *f.* – sobă orizontală.
lejáncă *f.* – ursoaică (în pod).
léla *adv.* – brambura. E x p r. **A umbla lela** = a umbla brambura. La CADE.
léle *f.* – tătaişă.
léle *f.* – ghiţă. La CADE.
léle *f.* – femeie cu purtări urîte.
léle *f.* – tanti.
leléu *m.* – nătăfleaţă.
lelícă *f.* – mătuşă tînără.
lelícă *f.* – leliţă. La C.Conachi.
lelişoáră *f.* – leliţă. (TD).
lelíţă *f.* – mătuşă tînără.
lelíţă *f.* – cumnată.
lelíţă *f.* – lelişoară.
lelíţă *f.* – tătaişă.
lélţa-naşa *f.* – nănaşă de botez.
lemn *n.* – coardă uscată.
lemnári *m.* – butuc de crăpat lemne.
lemneálă *f.* – lemnul pentru acoperiş.
lémni *n. pl.* – război de ales covoare.
lemnişór *n.* – huludeţ.
lemníu *adj.* – de culoarea lemnului.
lemniú *adj.* – cafeniu-închis.
lemnuí (a) – a pune lemnul pe casă.
lemnuléţ *n.* – lemnuşor.
lemnúş *n.* – pană la ferăstrău.
lemnúş *n.* – huludeţ. (TD).
lemnúş *n.* – bucată mică de lemn.
lemnuşcă *f.* – răchitan. La CADE.
lêne *f.* – vinăriţă.
lenevoásă *adj.* – lenoasă. (TD).
lení (a) – a se lenevi. (TD).
lenoşí (a) – a lenevi.
lêntă *f.* – parte din aripa năvodului.
léntă *f.* – ţop. La DLR.
léntă (în cosiţe) – pleteancă. La DLR.
léntă (pe cămeşă) *f.* – platcă. La DEX.
leoápă *f.* – palmă. E x p r. **A da o leoapă** = a da o palmă.
leoárcă *f.* – zeamă proastă.
leoárcă *f.* – vin prost.
leorbăi (a) – a trăncăni. La M.Sadoveanu.
leorbaiálă – trăncăneală. La M.Sadoveanu.
leorpăí (a) – a sorbi cu zgomot. CADE.
lepăí (a) – a trăncăni.
lepăí (a) – a mişca picioarele tîrîş.
lepşít *adj.* – smintit. La DU.
léră *f.* – instrument de măsurat.
lércă *f.* – maşină de făcut ghivent.
lergătoáre *f.* – unealtă de urzit.
lériu *n.* – vreme. La CADE.
lerpăí (a) – a se ghilosi. (TD).
lespijoáră *f.* – capac la oala cu lapte.
leş *n.* – segment din gard de stuf.
leş *n.* – plătică.
leş *n.* – miel, iepure tăiat şi jupuiat.
leş *n.* – cadavru. La N.Ţurcanu.
leşán *m.* – polonez, leah. (TD).
Leşásca *f.* – Polonia.
leşiér *m.* – scrumieră. La CADE.
leşîér *n.* – servet din pînză de cîlţi.
leşîér *n.* – pînză pentru strecurat leşia.
leşteávă *f.* – loc mlăştinos.
léştire *f.* – groapă cu apă de ploaie.

létcă *f.* – unealtă de depănat. I.Creangă.
letopiseț *n.* – cronică. (M.Eminescu).
létre *f.* – grinzi. (TD).
leț *n.* – fuscel la scară.
leț *n.* – prăjină la corlatele puțului.
lețuí (a) – a bate leațuri.
lețuitóri *m.* – meșteri de lețuit tavanele.
leuáș *m.* – dregător, strîngea dările în lei. La DIM.
leucáș *adj.* – cu picioare strîmbe. CADE.
léucă *f.* – lemn la loitra căruței.
leúcă *f.* – E x p r. **A fi lovit cu leuca** = a fi zăpăcit, amețit. (S.F.Marian).
leucí (a) – a bate zdravăn pe cineva.
leucúță *f.* – fărăș.
Leurdeș (CDȘ, 1456) – fîntîna lui ~.
Leurinți (CDȘ, 1436) – localitate.
leușác *adj.* – stîngaci.
leușór *m.* – pui de leu.
levár *n.* – stropitoare.
levént *adj.* – viteaz, voinic.
levént *m.* – năimit moldovan.
levént *m.* – voluntar călăraș.
libóv *n.* – dragoste. (M.Costin). E x p r. **A fi cu libov** = a fi simpatic, plăcut, atrăgător. *Înțeleg că ești bărbat cu libov și cu inima ca pînea.* (M.Sadoveanu).
liboví (a) – a petrece. (TD).
liboví (a) – a iubi. (TD).
libovít *adj.* – cu voie bună. (TD).
libóvnic *m.* – iubitor. *Era și om libovnic, ospătători.* (I.Neculce).
libovnișél *m.* – iubit. (DD).
líchi *interj.* – zgomotul unei lovituri.
lichíe *f.* – pâine din aluat nedospit.
lichíe *f.* – turtă groasă din aluat.
lichiéș *n.* – lichie mică. La DELM.
liciúne *f.* – rușine. (TD).
lictár *n.* – magiun de prune. La DU.
lideáncă *f.* – soi de prăsade.
líder *m.* – al unui grup de țărani.
Lie (CDȘ, 1414) – seliște unde a fost ~.
lift *n.* – ban de aur. (TD).
liftiríc *n.* – amigdală.
liganáș *n.* – scaun cu arcuri la trăsură.
ligheán *n.* – albie pentru spălat rufele.
lighioáe *f.* – om plictisitor.
lighioánă *f.* – vrăjmaș.
lihíe *f.* – v. **lichie** (turtă).
lihtár *n.* – felinar.
lílie *f.* – crin.
liliúță *f.* – plantă din familia liliaceelor.
límba-boului *f.* – stînjenel.
límbă *f.* – popor, națiune. M.Eminescu.
Limbădulce (CDȘ, BDȘ) – boieri.
Limbădulce Duma (BDȘ) – boier.
Limbăești (BDȘ, 1499) – sat.
limiștérgură *f.* – prosop.
limitéț *n.* – văl de mireasă.
limonále *f. pl.* – lămîi.
limoníe *f.* – lămîie.
limoníu *adj.* – galben-verzui.
limpátcă *f.* – candelă.
límpede *adj.* – răzvedit. La CADE.
limpezí (a) – a se sfeti. La DLR.
limpezíu *adj.* – suficient de clar.
lin *n.* – liniște. (I.Neculce).
lin *n.* – vas de calcat strugurii. La DLR.
lincherí (a) – v. **a linchi**.
linchí (a) – a linge, a sorbi. La DU.
linchí (a) – a mînca fără poftă.
linciurí (a) – a se bălăci. La DU.
linéică *f.* – trăsură cu patru roți.
linéică *f.* – lopățică de uns pereții.
lingár *m.* – desfrînat.
lingări (a) – a mînca cîte puțin din ceva.
linge-blide *m.* – lingușitor. V.Alecsandri.
línge (a) – a se linguși. E x p r. **A linge pragul** = a se linguși.

linge-talger *m.* – lingău. V.Alecsandri.
lingurări *n.* – blidar.
lingurări *n.* – bufet (mobilă).
lingurări *n.* – cotruță.
lingurări *n.* – vas în care se țin lingurile.
lingurări *n.* – linguroi.
lingură *f.* – linguroi.
lingură *f.* – făraș.
lingură *f.* – mistrie.
lingură *f.* – coș de prins pește.
lingurică *f.* – mistrie.
lingurică *f.* – furca pieptului.
lingurică *f.* – stomac. E x p r. **A-l suge pe cineva la linguriță** = a-i fi cuiva foame.
linie *f.* – drum de fier.
linișor *adv.* – încetișor. (TD).
linóc *m.* – lin (pește).
linsoáre *f.* – ninsoare.
linșiri (a) – a gusta o mîncare fără poftă.
linșirítură *f.* – vită care mănîncă prost.
lintár *adj.* – chihlimbariu.
lioárbă *f.* – gură. E x p r. **Tacă-ți lioarba** = taci din gură. (I.Creangă).
liôh *n.* – pivniță pietruită.
liôp *interj.* – sunetul căderii unui corp moale. (C.Negruzzi).
liorbăí (a) – a trăncăni. La M.Sadoveanu.
liorbăiálă *f.* – trăncăneală. La M. Sadoveanu.
lip *n.* – jeg. La DLR.
lipáci *m.* – căpriori scurți.
lipán *m.* – sol. (TD).
lipcán *m.* – tătar lituanian de lîngă Hotin.
lipcă *adv.* – lipit de cineva. La CADE.
lipi (a) – a se întorloca (două familii).
lipi (a) – a se apropia. (TD)
lipí (a) – a unge podeaua cu lut.
lipí (a) – a pomesti. La CADE.
lipíci *n.* – hîrtie de muște.
lipíci *n.* – plasture.
lipíci *m.* – scai.
lipicioásă *f.* – plantă cu perișori aspri.
lipicioásă *f.* – plantă cu tulpina vîscoasă.
lipicioásă *f.* – turiță.
lipít *adj.* – muruit (cu lut).
lipitoáre *f.* – vinăriță.
lipitúră *f.* – copil înfiat.
lipitúră *f.* – adaus.
Lípnic *n.* – toponim (Cernăuți).
lípnic *n.* – lipitoare.
Lípnic *n.* – toponim (Ocnița).
lipós *adj.* – jegos.
lipoșít *adj.* – murdărit.
lipován *m.* – rascolnic rus.
lipováncă *f.* – femeie lipovană.
lipovenésc *adj.* – propriu lipovenilor.
lipovenéște *adv.* – ca lipovenii.
lipsi (a) – a izgoni. (TD).
lipșît *adj.* – necuviincios. (TD).
líra *adv.* – brambura. E x p r. **A îmbla lira** = a umbla haihui.
lisoáre *f. pl.* – arcuri la trăsură.
list *n.* – tava (dreptunghiulară).
lișcă *f.* – lișiță.
lișcăráe *f.* – cîrd de lișițe.
lișíțe *f. pl.* – gemănări la căruță.
lîștái *adv.* – întocmai. La CADE.
líște *f.* – lișiță.
litárcă *f.* – lucernă.
lítră *f.* – cană pentru apă.
lítră *f.* – ceașcă (de faianță).
lítră *f.* – cratiță cu coadă lungă.
lítră *f.* – pahar.
lítră *f.* – unitate de măsură.
litrúță *f.* – ceașcă (de porțelan).
lîță *f.* – lelicuță (mătușă).
lițărină *f.* – lucernă.

líțe *f. pl.* – chingi la boroană.
lițiérie *f.* – lucernă.
lițiécă *f.* – leicuță.
liubeníță *f.* – dovleac pentru nutreț.
liubeníță-albă *f.* – dovleac alb.
liubí (a) – a-i plăcea. (TD)
liubóv *f.* – iubire, dragoste.
liubovnișél *m.* – iubit.
liulea *f.* – pipă. La CADE.
luleá *f.* – amețit. E x p r. **A fi cu capul lulea** = a fi zăpăcit de băutură.
luleá *f.* – tare. E x p r. **A fi îndrăgostit lulea** = a fi tare amorezat.
luleúță *f.* – pipă mică. La CADE.
liungurári de sare *n.* – cutie de sare.
livádă *f.* – terenul unei gospodării.
livádă *f.* – lot de pământ pe lîngă casă.
livádă de vie *f.* – vie.
liválnic *n.* – stropitoare.
liválniță *f.* – stropitoare.
livăránt *n.* – geambaș. (TD).
livínți *m. pl.* – moldoveni năimiți.
livír *m.* – mîner la vînturătoare.
livír *m.* – mîner la valul puțului.
lízniță *f.* – măr pădureț.
lînced *adj.* – fără gust. (DD).
lînă (CDȘs, 1459) – în onomastică.
lînícă *f.* – ață de lînă de diferite culori.
lînós *adj.* – cu lînă bogată. (DD).
lînós *adj.* – asemănător cu lîna.
lîsca *adj.* – brează (iapă).
loázá *f.* – viță de vie. Gr.Vieru.
loázbă *f.* – lespede de piatră.
loázbă *f.* – suport de lemn la butoi.
lóbdă *f.* – despicătură de trunchi.
lóbdă *f.* – scîndură groasă.
lobojioárá *f.* – lobodă. (TD).
loc (de atîrnat năvoadele) *n.* – plavcă.
locáș *n.* – umăr la ferăstrăul cu ramă.
locovíște *f.* – bîrlog.
locul tîrgului *n.* – vamă. E x p r. **A plăti locul tîrgului** = a plăti vama la piață.
loc-șez *n.* – șes.
loc tocma *n.* – loc drept, șes.
lódbă *f.* – scîndură groasă. I.Creangă
lódbă *f.* – doscă. La CADE.
lódoră *f.* – femeie leneșă.
lóghin *m.* – leneș (Th.Holban).
logodeálă *f.* – logodnă. (TD).
logoditór *m.* – logodnic. (TD).
logofăt *f.* – dregător la curtea Moldovei.
logofăt mare *m.* – boier de divan, conducea cancelaria domnească. La DIM.
lohánca *f.* – albie.
lohăncúță *f.* – albie mică.
loitrá (a) – a afîna.
loitrác *n.* – car mare.
loitrác *n.* – căruță cu loitre lungi.
loitrác *n.* – car cu loitre lungi.
loitráre *m. pl.* – loitre.
loitrári *n.* – v. **loitrac** (haraba).
loitrát *adj.* – afînat. *Ogor loitrat.* (DD).
lóitră *f.* – căruță cu loitre lungi.
lóitră *f.* – scara deasupra ieslei.
lóitră *f.* – scară de asalt.
lóituri *n.* – căruță cu loitre lungi.
lóituri *n.* – loitre.
lójniță *f.* – v. **lozniță**.
lójniță *f.* – lăsnicior.
lólă *f.* – femeie urîtă, nătîngă. (Th.Holban).
lolóț *n.* – cocoloș de lînă.
loloțoásă *f.* – femeie zoioasă. (TD)
lom *n.* – viță la curpănul de castraveți
lom *n.* – vrej de castravete.
lom *n.* – rangă. (TD).
lómcă *f.* – excavație minieră.
lopátă *f.* – tîrnăcop.

lopátă *f.* – vîslă.
lopátă *f.* – ispol.
lopátcă *f.* – mistrie.
lopátcă *f.* – daltă de dogărie.
lopátcă *f.* – făraş.
lopátnic *n.* – sfredel de lemnărie.
lopaţícă *f.* – cazma.
lopaţícă *f.* – coadă cu roată la putinei.
lopaţícă *f.* – limbă la clanţa uşii.
lopaţícă *f.* – fund de hăcuit varza.
lopaţícă *f.* – închizător la sobă.
lopaţícă *f.* – fund de mămăligă.
lopaţícă *f.* – zăvor la sulul de dinainte.
lopăcioáră *f.* – bulfee la jug. La DU.
lopăcioáră *f.* – mistrie.
lopălău *n.* – limbă (la meliţă).
lopătár *m.* – pelican.
lopăţeá *f.* – lopăţică.
lopăţeá *f.* – plantă din familia crucifere-lor.
lópoti *n.* – sfredel de lemnărie.
lostopánă *f.* – risipitură. La CADE.
lostopánă *f.* – buturugă.
lostopános *adj.* – făcut din lostopane.
lotári *m.* – proprietar al unui lot.
lótcă *f.* – luntre. La M.Sadoveanu.
lotírcă *f.* – mosorel.
lotizá (a) – a împroprietări cu loturi.
lotizát *adj.* – împroprietărit cu lot. (TD).
lotóc *n.* – troacă (la găini).
lotocí (a) – a se hîrjoni în apă.
lotru (CDŞs, 1459) – în doc. lui Ştefan cel Mare.
lótru *m.* – tîlhar. La M.Eminescu.
lovi (a) – a se înţelege. (TD).
lovitór *m.* – paloş. (TD).
lozác *n.* – damigeană.
lózie *f.* – salcie. (M.Sadoveanu).
lozie (BDŞ, 1488, 1491) – în doc. lui Ştefan cel Mare.
lózie *f.* – ramură de răchită.
lózie *f.* – viţă la tufa de struguri.
lozioáră *f.* – lozie subţire.
lozîncă *f.* – ramură de lozie.
lozîncă *f.* – ciulin.
lozniţă (BDŞ, 1491) – în doc. lui Ştefan cel Mare.
lózniţă *f.* – leasă de uscat fructe.
lózniţă *f.* – groapă cu leasă.
luáre (la armată) *f.* – nabor. La DLR.
lucióc *n.* – arc la coasă.
luciul (CDŞ, 1409) – în doc. de pînă la Ştefan cel Mare.
lúcniţă *f.* – lutărie.
lucoáre *f.* – lumină. (M.Sadoveanu).
lucráucă *f.* – fată prost crescută. (DD).
lucrătór *adj.* – arabil. (DD).
lucrătór *m.* – robotaş. La DLR.
lucrătúră *f.* – dantelă.
lucúni *m. pl.* – piroşti.
lui *(pron.)* (BDŞ, 1491) – în doc. lui Ştefan cel Mare.
luján *m.* – cocean.
lumátic *adj.* – umblat prin lume.
lúme *f.* – lumină. (I.Neculce).
lúme *f.* – piatră scumpă la inel.
lumét *adj.* – sociabil. (S.F.Marian).
lumín *m.* – aluminiu.
Luminata (CDŞ, 1439) – moşie.
Luminata (CDŞ, 1448) – pîrîu.
luminícă *f.* – lumînărică.
Lumireani (CDŞ, 1435) – selişte.
lumînáre *f.* – lumină. (TD).
lumînarea *f.* – E x p r. **A se duce cu lumînarea** = a vizita un muribund.
lumînărica-domnului *f.* – plantă.
lumnáre *f.* – şurup la teasc.
Luna (BDŞ, 1467) – soţia boierului Luca.

lunáia *f.* – vaca fătată într-o luni.
lunári *m.* – alun (pom).
lúncă *f.* – salcie.
luncét *n. pl.* – aluniș. (TD).
lúncuri *f. pl.* – lunci. (TD).
lundunícă *f.* – rîndunică.
Lungani (CDȘ, 1439) – sat.
Lungești (CDȘ, 1436) – sat.
Lungoci (CDȘ, 1439) – răzeș.
lungóci *m.* – oblete.
lungoáre *f.* – tifos.
Lungul (BDȘ, 1487) – boier moldovan.
lunină (a) – a lumina.
lunínă *f.* – lampă.
lunínă *f.* – lumînare.
lunínă *f.* – piatră scumpă la inel.
luninița *f.* – piatră scumpă la inel.
luninița *f.* – lumina ochiului, pupilă.
lúntre *f.* – plavcă.
lup *m.* – miezul pepenelui verde.
lupán *m.* – pui de lup. (M.Sadoveanu).
Lupe (BDȘ) – armaș.
Lupoaci (BDȘ, 1473) – pîrîu.
Lupșa (BDȘ, 1500) – localitate.
Lupșe (BDȘ, 1499) – boier moldovan.
Lupșe (BDȘ, 1489) – popă.
luptatór *m.* – voinic, trăgător (cal).
Lupu Balș (BDȘ) – vornic.
Lupul (CDȘs, 1502) – boier moldovan.
lusiét *adj.* – alunecos.
lustruí (a) – a văcsui.
lúșcă *f.* – pat de lemn fără speteze.
luși (a) – a cura bobii de pe cocean.
lúșiu *n.* – lunecuș.
lúșiu *m.* – polei.
lușuí (a) – a aluneca.
lușuiáră *f.* – alunecuș.
lușuúș *n.* – alunecuș.
lut alb *n.* – var.
lut balan *n.* – hlei albicios.
lutăríu *adj.* – galben-închis.
lútcă *f.* – toc la fereastră.
lutí (a) – a țărmui.
lutínă *f.* – coaja de aldani.
lutíș *adj.* – lutos (pămînt).
lutișór *m.* – varietate de argilă.
lutîu *adj.* – galben-închis.
lútniță *f.* – loc de unde se scoate lut.
lutós *adj.* – care are mult lut.
lutuí (a) – a țărnui porumbul.
luțúfăr *m.* – om rău.
luxemburghéză *f.* – dialect al limbii germane; limbă oficială a Ducatului de Luxemburg.
luzuí (a) – a cura bobii de pe cocean.

M

macadán *n.* – pietriş
macahón *n.* – pilug.
macaldău *m.* – vlăjgan.
macará *f.* – mosorel.
macarinár *n.* – strecurătoare.
macaroánă *f.* – mosorel.
macát *n.* – v. **măcat**.
macáz *n.* – căprior gros la casă.
macău *n.* – toroipan. (T.Pamfile).
máchină *f.* – vînturătoare.
machiríş *n.* – măcriş.
machítră *f.* – piuă.
machitră *f.* – oală mare rotundă.
macilíe de sărnic *f.* – gămălie de chibrit.
maciulíe *f.* – mîner (la sertar).
maciulíe *f.* – gămălie (la chibrit).
macorteață *f.* – hîrdău. La CADE.
macovéi *n.* – pilug.
macúhă *f.* – tescovină bine presată.
macúhă *f.* – boştină.
máculă *f.* – pată.
măduf *n.* – măduva (osului).
madzîríşe *f. pl.* – bulgăraşi de pămînt.
máller *m.* – v. **mahler**.
magaliúță *f.* – gămălie la chibrit.
magári *m.* – catîr.
magári *m.* – ursoaică (în pod).
magáz *n.* – subsol.
magáz *n.* – pivniță pietruită.
magáz *n.* – bordei pentru legume.
magazíe *f.* – cămară pentru alimente.
magazîn *n.* – hambar pentru grîne.
magazînă *f.* – v. **magazîn**.
măglă *f.* – obiect pentru spălat rufele.
maglinéț *n.* – v. **maglă**.
maglîneáță *f.* – v. **maglă**.
maglîneáță *f.* – mai pentru rufe.
magopáță *f.*– femeie desfrînată. La DU.
mahál *m.*– hamal. La V.Alecsandri.
mahalá *f.* – case învecinate. **În mahala** = în apropiere, în vecinătate.
mahalagíță *f.* – vecină.
mahalagíu *m.* – vecin.
măhler *m.* – şarlatan. La CADE.
mahmúr *adj.* – zăpăcit.
máhnă *f.* – tristeţe.
máhnă *f.* – dosadă. La CADE.
mahórcă *f.* – tutun prost. La CADE.
máhră *f.* – franjuri.
mahulícă *f.* – buclă.
mái *n.* – ficat. (TD).
mái *n.* – ficat. La DU, DLR.
mái *n.* – coadă cu roată la putinei.
mai (de bătut cînepa) *n.* – naboinic.
mai (de bătut pari) *n.* – naboinic.
maíca-domnului *f.* – vaca-domnului.
maícă *f.* – maiou.
maícă *f.* – soi de cartofi.
maidán *n.* – piaţă. (V.Alecsandri).
maiglíhin *m.* – urda-vacii.
maimărúță *f.* – boul-lui-Dumnezeu.
maióg *n.* – mai pentru rufe.
máistiri *m.* – meşter de uşi, ferestre.
máistiri *m.* – zidar.
maistiróucă *f.* – mistrie.
máistru *m.* – tîmplar.
máiură *f.* – ficat.
máiuri albe *f. pl.* – plămîni.
maiúț *n.* – mai mic.
máizîl *n.* – daltă de tăiat fier.
majáră *f.* – car cu loitre lungi.
majáră *f.* – car mare.
májă *f.* – car de peşte. (I.Neculce).
májă (CDŞ, 1443; BDŞ, 1466) – măsură la vamă. *Majă de morun.*
májă *f.* – măsură de o sută de oca.

mal *n.* – deal.
malá *f.* – mistrie. La DU.
malác *n.* – mătrăgună.
malagámbă *f.* – tunică.
malahái *n.* – mai de crăpat butuci.
malái *n.* – turtă din făină de porumb. E x p r. **Şi-a trăit traiul, şi-a mîncat malaiul** = a îmbătrînit.
malái *n.* – mei. E x p r. **Vrabia mălai viscază** = fiecare se gîndeşte la ceea ce-i place mai mult.
malái-tătăresc *n.* – mei.
maláncă *f.* – dramă populară. La DU.
mald *n.* – snop de stuf.
mald *n.* – snop mare (de mălai).
maldác *n.* – car cu lemne. La DU.
maldác *n.* – sarcină de lemne, fîn.
máldur *n.* – legătură de stuf.
máldur *n.* – mulţime. La Al.Vlahuţă.
malíc *n.* – jeg.
malicós *adj.* – jegós.
maligúţă *f.* – mămăligă mică.
malín *m.* – liliac.
malín *m.* – dud.
malín *m.* – cremă de ghete.
malínă *f.* – zmeură.
malínă *f.* – cremă de ghete.
malínă de copac *f.* – dudă (fructul).
malinăríu *adj.* – roşu.
maliniţă *f.* – lemn câinesc. (CADE).
maliníu *adj.* – roşu.
malós *adj.* – rupt dintr-un mal (pămînt).
maloróscă *f.* – bluză cu altiţă.
Malul (CDŞ, 1443) – semn de hotar.
mamáe *f.* – bunică din partea mamei.
máma-sacării – cornul-secării.
mámcă *f.* – doică.
mámcă *f.* – mei (boabe).
mamelúc *m.* – om nepriceput.
mamîcă *f.* – soacră.
mamîdéle *f. pl.* – monede.
mampaséle *f. pl.* – bomboane.
mamúţă *f.* – mătuşă.
manafèturi *n. pl.* – daruri. (TD).
mánă *f.* – roadă.
mánă *f.* – folos. *Esti manî la tăji* (TD).
mánă *f.* – belşug. La V.Alecsandri.
máncă *f.* – doică.
mandácică *f.* – mistrie.
mandrabúrcă *f.* – cartof.
mandraburcărie *f.* – cartofărie.
mandraburénie *f.* – cartofărie.
mandragóci *m.* – ciofligar.
mándră *f.* – plasă pentru pescuit.
mándră *f.* – nimica. **O mandră** = o nimica toată.
mané *f.* – pîrghie.
manércă *f.* – bidon de gaz. La CADE.
manéşcă *f.* – încreţitură la guler.
mang *m.* – nătărău.
mangafá *f.* – răpciugă. *La Cîşliţa-i spun rapşiugî, da la noi mangafa.* (TD).
mangál *n.* – cărbune de lemn.
mangalău *n* – lemn de înfoiat rufele.
mánge *f.* – tocană de carne.
mánge *f.* – tocană de legume.
mánge *f.* – sos din roşii.
mánghină *f.* – om greoi.
mangosít *m.* – ticălos. (Săptămîna).
mangositít *adj.* – om de nimic.
manícă *f.* – vopsea pentru lînă.
maníjuri *n. pl.* – grajduri.
mánină *f.* – nămilă. La DU, CADE.
mánină *f.* – sperietoare de păsări.
mánină *f.* – matahală. (TD).
mánină *f.* – nămilă. La V.Alecsandri.
manîşcă *f.* – brodătură pe cămaşă.
manlúc *m.* – sperietoare de păsări.

mantauáşă *f.* – mănătăluţă.
marámă *f.* – broboadă. La Al. Vlahuţă.
maramgíu *adj.* – roşu-închis. (TD).
marangóci *m.* – lungan.
maráz *n.* – mofturi. La I.Creangă.
marchír *n.* – furcă cu şapte coarne.
marcótcă *f.* – tutun prost. La CADE.
marcotéţ *n.* – hîrdău. (TD).
marcotéţ *n.* – vas pentru pisat macul.
marcotéţ *n.* – vas pentru mujdei.
marcotéţ *n.* – oală de sarmale.
marcotéţ *n.* – scafă.
marcotéţ *n.* – gavanos.
marcotéţ de aramă *n.* – piuliţă.
marcotişiór *n.* – strachină (de lut).
marcóucă *f.* – morcov.
marfári *n.* – şlep.
marfári *m. pl.* – negustori. (TD).
marghiól *adj.* – maladeţ. La CADE.
marghiól *adj.* – deştept, isteţ. *Moldovenii sînt marghioli: bagă fetele-n fiori.* (Gh.Dem.Teodorescu).
marghioleálă *f.* – şmecherie.
marghiolíe *f.* – şiretenie.
márgină *f.* – codru de pâine.
márgină *f.* – mal.
marhótcă *f.* – mahorcă.
márie *f.* – mare. (DD).
marietáte *f.* – maiestate.
mariná (a) – a conserva legume.
marinát *adj.* – conservat în marinată.
marinátă *f.* – soluţie pentru conservat.
márî *f. pl.* – măr (fructul).
Marjină (CDŞ, 1452) – semn de hotar.
márle *f.* – tifon-pînză.
marói *adj.* – mare.
marşîná *f.* – automobil.
marşîná *f.* – camion.
marşîná *f.* – locomotivă.
marşîní (a) – a treiera cu batoza.
martác *n.* – carîmb la loitră.
martác *n.* – costoroabă. (TD).
marturia (BDŞ, 1467) – depoziţie.
marturisáli (BDŞ, 1480) – „mejieşi marturisali".
martúşcă *f.* – mai pentru crăpat butuci.
marţafoí (a) – a se umfla în pene.
márţile *f. pl.* – marţia, în fiecare marţi.
marţólea *f.* – vacă fătată într-o marţi.
marţolína *f.* – v. **marţolea**.
márţurile *f. pl.* – în zilele de marţi.
marúnchiuri *n. pl.* – mănunchiuri. (TD).
maruntíşuri *n. pl.* – verdeţuri.
maruntíşuri *n. pl.* – legume.
mas *n.* – popas pe noapte. I.Creangă.
mas *n.* – găzduire. La I.Sbiera.
masalári *m.* – crin.
masalári *adj.* – cu măsele neregulate.
masalín *m.* – dud (pomul).
masát *n.* – amnar.
masáuă *f.* – parte a coasei la toporîşte.
másă *f.* – faţă de masă.
másă *f.* – strung de tras şinele la roţi.
máscur *m.* – porc castrat. La I.Sbiera.
mascará *f.* – prostituată.
mascará *f.* – cuvînt obscen. (DD).
mascaralîc *n.* – caraghioslîc.
mascaralîc *n.* – dezordine.
mascaralîc *n.* – faptă indecentă.
mascaráuă *f.* – sluţenie.
masîcă *f.* – măsuţă.
máslă *f.* – vărguţă în jocul "de-a masla".
masleáncă *f.* – putinei.
maslín *n.* – crin.
máslina *f.* – săptămîna albă.
masliníu *adj.* – cafeniu-roşu.
mastácan *m.* – mesteacăn.
mastacărul (CDŞ, 1455) – semn de hotar.

mastág *m.* – mesteacăn.
masúică *f.* – măsuță joasă.
máșă *f.* – fundă.
mașínă *f.* – mașină de tocat struguri.
mașiúrlă *adj.* – pietros.
mașiuéș batut *m.* – trandafir.
mașiuéș hultuit *m.* – trandafir.
mașîncă *f.* – unealtă de tăiat paie.
mașîncă *f.* – moară cu motor.
mașîncă de mînă *f.* – desfăcătoare.
mașînuí (a) – a treiera cu batoza.
mașînístru *m.* – mașinist la tren.
máștch *m.* – tată vitreg. La CADE.
máștchă *f.* – mamă vitregă. La DU.
mașúță *f.* – fundă.
mată *pron.* – dumneata.
matahálă *f.* – om mare.
matále *pron.* – dumneata.
matará *f.* – tidvă de dus apă. La DU.
matca Negriteasca (BDȘ, 1479) – semn de hotar.
mátcă *f.* – izvor, obîrșie.
mátcă *f.* – șes.
mátcă *f.* – imaș.
mátcă *f.* – albină femelă. La B.P.Hașdeu.
máte *f. pl.* – învelitori pentru sere.
mátcă *f.* – viță la tufa de struguri.
matérie *f.* – țesătură.
matíhă *f.* – săpăligă.
matíncă *adv.* – pesemne.
matiriál *n.* – soluție de stropit via.
mátiță *f.* – plasă pentru peștele prins.
matofi (a) – a se veștezi. La DU.
matrapazlîc *n* – afacere ilicită. La DU.
matrás *n.* – saltea.
matúf *m.* – babalîc. La TDRG, DU.
maturatoáre *f.* – grapă de spini.
mátușcă *f.* – preoteasă.
mazác *adj.* – murdar. La T.Pamfile.
mázã *f.* – cremă de ghete.
mazîl *m.* – categorie socială.
mazîlí (a) – a destitui.
mazîlíre *f.* – destituire.
mazúrcă *f.* – biscuit de casă.
mazút *n.* – păcură.
măcát *n.* – covor.
măcát *n.* – cuvertură de pat. (I. Neculce)
măcăitúră *f.* – strigătul rațelor. La M.Sadoveanu.
măcăleándru *m.* – pasăre insectivoră. La DU, CADE.
măcău *n.* – toroipan. La CADE.
măcăuáș *n.* – toroipănel.
măcelár *m.* – ucigaș. La V.Alecsandri.
măcelărá (a) – a tăia în bucăți.
măcelărát *adj.* – tăiat în bucăți.
Măceșul (BDȘ, 1503) – sat.
măchiná (a) – a vîntura.
măchiná (a) – a strivi (struguri).
măchiná (a) – a mistui.
măchiná (a) – a trăncăni.
măciniș *n.* – măcinat. La M.Sadoveanu.
măciucát *adj.* – rotund.
Măciucă (CDȘ, 1439) – seliște, unde a fost Măciucă.
măciúcă *f.* – măciulie la bîtă. La DELM.
măciúcă *f.* – ciomag cu măciulie.
măciúcă *f.* – E x p r. **A face cuiva capul măciucă** = a-l băga în sperieți.
măciúcă *f.* – gămălie la cui.
măciúcă *f.* – ciocan de lemn.
măciucăriță *f.* – băț de prins măciuca.
măciuchiță *f.* – bîtă mică.
măciucúță *f.* – bîtă mică.
măciuéș hultuit *m.* – trandafir.
măciulár *m.* – măcelar.
măciulíe *f.* – gămălie la cui.
măciulíe *f.* – gămălie de chibrit.
măcráme *f. pl.* – broboade. (TD).

măcrícĭ *n.* – măcriş.
măcróş *m.* – ardei gogoşar.
mădărí (a) – a se alinta. (S.F.Marian).
mădărít *adj.* – alintat. (TD).
măduhă *f.* – măduva (osului).
mădulár *m.* – membru al unei academii.
mădulărí (a) – a rupe (în bătaie).
mădurărĭ *f. pl.* – mădulare.
mădzărát *adj.* – bulgăros (pământ).
mădzărós *adj.* – bulgăros (pământ).
măestríe *f.* – mistrie.
măgădán *m.* – vlăjgan (Al.Vlahuţă). La TDRG.
măgăiáţă *f.* – momîe. La DU.
măgălíe *f.* – gămălie de chibrit.
măgălíe *f.* – măciulie de mac. La DU.
măgălíe *f.* – căpăţînă de usturoi.
măgălíe *f.* – floare la cui.
măgălíe *f.* – gămălia acului.
măgălíe *f.* – partea îngroşată a furcii de fors.
măgălíc *f.* – nod la caier.
măgăóae *f.* – arătanie. La CADE.
măgăreáţă *f.* – plantă de baltă.
măgăréte *m.* – nătărău.
măgăroáice *f. pl.* – măgăriţe.
Măgura (BDŞ, 1458) – deal în braniştea mănăstirii Bistriţa.
Măgura (BDŞ, 1475) – munte în Bucovina.
Măgura Moşului (CDŞ, 1411) – semn de hotar.
Măgura Plopului (CDŞ, 1411) – semn de hotar.
măgură (CDŞ, 1411) – deal.
măhălcáncă *f.* – vecină.
măhăléni *m.pl.* – vecini. (TD).
măhălcni *m.pl.* – vecini. La N.Ţurcanu.
măhălít *n.* – scoaterea butoaelor din beci.
măhălós *adj.* – mătăhălos.
măhăreáţă *f.* – iarbă acvatică.
măhniţéle *adj.* – mîhnite. (TD).
măi! *interj.* – bă!
măicúţă *f.* – cămaşă bărbătească.
măişór *n.* – ciocan mic.
măiúg *n.* – mai mic.
măiuştéţ *n.* – ciocan de netezit tabla.
măjărít *n.* – negoţ de peşte.
măjér *m.* – pescar. La M.Sadoveanu.
măjerit *n.* – dare pentru peşte. La DU.
măl *n.* – mocirlă.
mălái *n.* – mei. La DU.
mălái *n.* – tescovină. (TD).
mălái turcesc *n.* – mei.
măláile *n. pl.* – plantaţii de mei. (TD).
mălăéş *n.* – mălai mic. (I.Creangă).
Mălăeşti (BDŞ, 1487) – sat.
mălăiéţ *adj.* – zemos. (TD).
mălăiáţă *adj.* – farîmicioasă. (DD).
mălăíşte *f.* – teren cultivat cu mei.
mălăiúşcă *f.* – cocean.
mălătúri *f. pl.* – legume acrite.
mălăúţ *n.* – mălăeş. (DD).
mălcălúţă *f.* – struguri sălbatici.
măldăci (a) – a lega snopi de stuh.
măldărí (a) – a lega snopi de stuh.
măldărél *n.* – snopuşor. (T.Pamfile).
măldărúş *n.* – snop mic.
măldiráşi *m. pl.* – snopi îmblătiţi.
mălcálă *f.* – mîlişte.
măligă *f.* – mămăligă.
măligúţă *f.* – mămăligă mică.
Mălin (BDŞ, 1458) – boier moldovan.
Mălina (BDŞ, 1493) – nepoata lui Mănăilă.
Mălina (BDŞ, 1495) – mama Marinei.
Mălini (BDŞ, 1499) – sat în oc.Sucevei.
măliniş *n.* – loc unde cresc malini.
mălinítă *f.* – lemn-câinesc. La CADE.

măluceán *n.* – mal mic. (TD).
măluí (a) – a vopsi. (TD).
măluíală *f.* – vopsea.
măluít *adj.* – smalțuit. (DD).
mălure (CDȘ, 1448) – semn de hotar.
măluștét *n.* – mal mic. (TD).
mălúț *n.* – mal mic.
mămăligár *m.* – bădaran.
mămăligói *n.* – mămăligă mare.
mămăligói *n.* – făcăleț.
mămăligós *adj.* – bleg.
mămăligúță *f.* – mămăligă.
mămúcă *f.* – bunică, mama mamei.
mămărúță *f.* – insectă. La CADE.
mămucúță *f.* – măicuță.
mămúță *f.* – mamă.
mănáte *adj.* – stricate (cereale).
mănăstíre *f.* – miezul pepenelui verde.
mănătárcă *f.* – ciupercă. La CADE.
Mănești̯erguréni *n.* – toponim moldovenesc atestat în textele vechi.
măngăfós *adj.* – cu guturai.
măngălău *n.* – scîndură de înfoiat rufe.
mănunchéri *n.* – mîner la sertar.
mănúșă *f.* – mîner la ușă.
mănúșă *f.* – carîmb la căruță.
mănúșă *f.* – mănunchi de cînepă.
mănúșă *f.* – țepușă la sanie.
mănúșă *f.* – mîner la vînturătoare.
mănușîță *f.* – mîner la sertar.
mărăcini *m.pl.* – păducel. La DD.
mărăciúni *f. pl.* – legume.
măre *interj.* – mirare, surprindere.
măreștérgură *f.* – șervet.
măreștérgură *f.* – șervet. ***măreștergura*** – în **Codicele Voronețean** (CV) din secolul XV.
mărgărínt *n.* – mărgărit.
mărgărínt *n.* – nume de familie.
mărgărităréle *f.pl.* – lăcrămioare. La CADE.
mărgătoáre *adj.* – curgătoare. (TD).
mărgătoáre *f.* – unealtă de urzit.
mărgéan *n.* – podoabă.
mărghilă *f.* – loc apătos. La M.Sadoveanu.
mărginári *m.* – druci de-a curmezișul.
mărginári *m.* – călcîi de pâine.
mărgincán *m.* – locuitor de la margine.
Mărgineni (CDȘ, 1440) – sat.
mărgioáră *f.* – mal, margine. (TD).
mărí (a) – a se lăuda. (DD).
mări *interj.* – v. **măre**.
mărírea (Sa) – măria Sa. (TD).
mărit *m.* – mire. La CADE.
mărit *m.* – măritat. E x p r. **Fată de mărit** = de măritat.
mărit *adj.* – slăvit. La M.Eminescu.
mărițúță *f.* – vaca domnului (insectă).
mărlădi (a) – a bate. (DD).
mărmînt *n.* – ursoaică (în pod).
mărmurári *m.* – cărbune emfizematos.
mărmurit *adj.* – obiect de marmură.
mărmuriu *adj.* – ca marmura.
măr-păr *n.* – pară (fructul).
mărúnta *f.* – dans popular.
măruntác *f.* – adîncuri. La Al.Russo.
măruntái *m.* – pește mărunt.
mărunțél *adj.* – mic. La I.Creangă.
mărunțél *adj.* – mic de statură.
mărunțíca *f.* – dans popular.
mărunțícă *f.* – cîlți rămași.
mărunțúș *n.* – obiecte mici.
mărunțiș *n.* – bani mărunți.
mărunțișáre *f.* – fărîmițare. La TDRG.
mărturisíre *f.* – pocaianie. La DEX.
mărțișór *n.* – martie.
măsălár *m.* – august.

măsălár *m.* – măselăriță.
măsălári *m.* – capăt al toporiștei.
măsălát *adj.* – cu măsele neregulate.
măsălátic *adj.* – v. **măsălat**.
măsălárós *adj.* – cu multe măsele (cal).
măsălós *adj.* – v. **măsălat**.
măscăreálă *f.* – clevetealã.
măscărí (a) – a murdări (haina).
măscărí (a) – a cleveti.
măscărí (a) – a ponoslui.
măscărít *adj.* – murdărit.
măschiruí (a) – a se masca.
măscuit *adj.* – mascat. La C.Negruzzi.
măscuroaică *f.* – scroafă. La I.Sbiera.
măseá *f.* – parte a toporîștei.
măsícă *f.* – măsuță cu trei picioare.
măsliu *adj.* – măsliniu.
măslui (a) – a falsifica.
măsoiéș de cîlți *n.* – ștergar.
măsúră *f.* – paralel de tîmplărie.
măsurătór *n.* – compas de tîmplărie.
măsúri *f. pl.* – cîntar.
măsuțícă *f.* – măsuță cu trei picioare.
Mășcăuți (CDȘ, 1436) – sat.
măștihoáe *f.* – mamă vitregă.
mătálnic *adj.* – glumeț. La CADE.
mătásă *f.* – iarbă acvatică.
mătásă *f.* – fire subțiri de pe gogoși.
mătása-broaștei *f.* – iarbă acvatică.
mătăciúne *f.* – plantă erbacee.
mătăhálă *f.* – mătăhuie.
mătăhálă *f.* – sperietoare de păsări.
mătăhăí (a) – a se clătina. La I.Creangă.
mătăhălós *adj.* – neîndemînatic.
mătăhói *m.* – sperietoare de păsări.
mătălău *m.* – gligan.
mătălnicíe *f.* – năzbîtie.
mătălnicíi *f. pl.* – nimicuri.
mătălúță *pron.* – dumneata.
mătărînga *f.* – hădărag la îmblăciu.
mătăsicá *f.* – țesătură de mătase.
mătăsícă *f.* – mătase la porumb.
mătăsúcă *f.* – mătase (diminutiv).
mătăválă *f.* – scul.
mătcálă *f.* – jurubită de ață. (Th.Holban).
mătíncă *part.* – probabil.
mătrăși (a) – a prăși la răpezeală.
mătrăși (a) – a lucra de mîntuială.
mătrăși (a) – a dosi.
mătrăși (a) – a nimici. La V.Alecsandri.
mătrăși (a) – a alunga.
mătrășít *adj.* – ascuns.
mătreáță *f.* – saltea.
mătreáță *f.* – iarbă acvatică.
mătreáță *f.* – mătase la știuleți.
mătură *f.* – grapă de spini.
măturătoáre *f.* – grapă de spini.
măturíță *f.* – spicul stufului.
măturói *n.* – mătură de ogradă.
măzăcie *f.* – ignoranță. La D.Cantemir.
măzăcie *f.* – murdărie. La T.Pamfile.
măzdri (a) – a pungăși. (V.Alecsandri).
măzănăi *n.* – mofturi.
măzărár *m.* – insectă.
măzărícă *f.* – oreșniță.
meárî *f. pl.* – mere.
meátcă *f.* – bubă.
medeán *n.* – loc deschis. (I. Creangă).
medeleán *adj.* – mare și puternic.
medélniță *f.* – lighean (de aramă).
medelnicér *m.* – dregător la curtea Moldovei.
medenicear (BDȘ, 1497) – dregător.
medzuină (BDȘ, 1491) – hotar.
mehénghi *adj.* – isteț. La I.Creangă.
méjă *f.* – hotar.
méjdă *f.* – răzor.
mejiéș *m.* – vecin.

mejiéşi (BDŞ, 1480) – vecini.
mejieşí (a) – a se mărgini.
mejiéşi ocolnici (BDŞ, 1480) – vecini.
mejieşíe *f.* – învecinare.
melciúg *n.* – îmblăciu.
melcág *n.* – pământuri. La DU.
melcstéu *n.* – făcăleţ. La V.Alecsandri.
melcstéu *n.* – mestecău.
melęşniţă *f.* – terci.
melęz *n.* – materie de lînă. La DU.
melián *m.* – om înalt şi voinic. (DU)
meliciúg *n.* – îmblăciu.
meliţá (a) – a snopi în bătăi.
meliţíca *f.* – meliţă mică.
meliţói *n.* – bătălău.
meni (a) – a hărăzi. La M.Eminescu.
meni (a) – a vrăji. La M.Sadoveanu.
meni (a) – a blestema. La I.Creangă.
meni (a) – a ura. (V.Alecsandri).
menire *f.* – chemare, misiune.
menitór *m.* – prezicător.
meragiu *m.* – paznic de cîmp.
merár *m.* – măr (pom).
mercán *m.* – vită fătată miercuri.
mércă *f.* – mertic de vamă la moară.
merciúc *n.* – vamă (la moară).
mercuí (a) – a chibzui.
mércurile *f. pl.* – zilele de miercuri.
mercurina *f.* – vacă fătată miercuri.
mére de grădină *n. pl.* – napi porceşti.
mereánă *f.* – mreană.
meredéu *n* – unealtă de pescuit. La DU.
meremét *adv.* – fără rost. **A lucra de meremet** = a lucra degeaba; **Vreme de meremet** = vreme fără vreun rost.
merén *m.* – mînz de doi ani.
merén *m.* – armăsar castrat.
merendéu *n.* – minciog.
merésçă *f.* – rindea cu daltă mică.
merêu *adj.* – mişcător. **Pod-mereu** – pod umblător.
merêu *adj.* – dintr-o bucată. (DD).
merêu, merée *adj.* – întins, nesfîrşit. *Codrii merei* ... (M. Sadoveanu).
merêu *adv.* – nepristan. La CADE.
merêu *adj.* – lemn fără noduri. La DU.
mereút *adv.* – precaut. La Al.Donici.
merinde *f.* – hrană pentru drum.
merindeáţă *f.* – ştergar. La S.F.Marian.
merinós *adv.* – rasă de oi.
merínte *m.* – colac pentru lehuză.
merişór *n.* – pinteni (la cal).
merişór *n.* – gleznă.
Merla (BDŞ, 1499) – fata lui Ignat.
mersătúră *f.* – urmă de camion.
merticár *m.* – vameş. (TD).
mérţă *f.* – măsură pentru cereale. La DU.
meruít *adj.* – încărcat cu mere. (TD).
mérvă *f.* – boştină.
mesál *n.* – faţă de masă.
mesáş *m.* – mesean. (E.Sevastos).
mesări *n.* – ştergar pentru veselă.
mése *f. pl.* – feţe de masă.
meseán *m.* – comesean. La M.Eminescu.
meserniţă *f.* – măcelărie. La DU.
mesí (a) – a benchetui.
mesişoáră *f.* – ospăţ de pomenire.
mesiţă *f.* – măsuţă. La Al.Vlahuţă.
mesoáe *f.* – faţă de masă.
mésnic *n.* – sertar (la masă).
Mestachinului (BDŞ, 1473) – baltă.
mesteçá (a) – a frămînta mămăliga.
mésti *m.pl.* – cizmuliţe. (DU).
meş *n.* – inel la tăietura unui copac.
meşcer (BDŞ, 1476) – meşter.
meşioáră *f.* – faţă de masă.
meşină *f.* – piele lucrată.
meşîncă *f.* – nutreţ amestecat.

meşíni *m. pl.* – pantaloni din piele.
méşniţă *f.* – mîncare din lapte cu păsat.
méşter (BDŞ, 1470) – armurier.
méşter *m.* – zidar.
meşteşugíre *f.* – iscusenie. La CADE.
meşteşugós *adj.* – şmecher.
metahírisi (a) – a cinsti. La DU.
meteáhnă *f.* – cusur.
metereádză *f.* – corlată (la pod).
metírpăs *n.* – vaterpas.
mez *n.* – mijloc. *Cînd a ajuns la mez de cale.* (DD).
mezelíe *m.* – floricele.
mézi-părési *n.pl.* – mijlocul postului.
mezín *m.* – ultimul copil. La DU.
mezín *m.* – zapriste. La CADE.
mézură *f.* – tărîţe de grîu. La CADE.
miárţă *f.* – copil pipernicit. La P. Ispirescu.
miáun *n.* – meunat. La M.Sadoveanu.
miáut *n.* – meunat. La M.Eminescu.
Mica (BDŞ, 1493) – fiica lui Brîndză.
micáncă *f.* – cîlţi rămaşi după răgilat.
micá *f.* – clipă. E x p r. **Într-o mică de ceas** = într-o clipă. La CADE.
micá *f.* – moment. E x p r. **Pe mică pe ceas** = în orice moment. La CADE.
michea *m.* – drăcuşor.
michidúţă *m.* – drăcuşor. La I.Creangă.
michimáos *m.* – drăcuşor. (DD).
micic *n.* – cherner.
micic *n.* – sfredel de tîmplărie.
micic *n.* – butelnic.
Miclea din Bahnă (CDŞ, 1434) – răzeş.
micşuncá *f.* – toporaş. La C.Negruzzi.
micşunícă *f.* – micsandră. La CADE.
Micul (BDŞ, 1491) – popă.
Micul Gălcescul (BDŞ, 1497) – selişte unde a fost ~.
Micul Ruptură (BDŞ, 1490) – sat unde a fost ~.
Micul Măcău (BDŞ, 1497) – boier.
micd *n.* – hidromel. La M.Sadoveanu.
mielúş *m.* – mieluşel.
mieluşór *m.* – mieluşel.
mierior *adj.* – albăstriu.
mieriu *adj.* – albastru.
Mieriul (BDŞ, 1495) – unde a fost ~.
mierlúşcă *f.* – mierliţă.
mierui (a) – a unge cu miere.
migăí (a) – a lucra cu migală.
migăiálă *f.* – răbdare, concentrare.
migălcálă *f.* – migală. La TDRG.
migăli (a) – a lucra încet.
migdál *m.* – arbore din Asia. La DU.
migdalát *adj.* – decorat.
migdálă *f.* – medalie.
mihohó *interj.* – imită nechezatul.
mihohó *m.* – cal. (C. Negruzzi).
mijálă *f.* – mijire.
mijátcă *f.* – de-a v-aţi ascunselea.
mijí (a) – a închide ochii pe jumătate.
mijí (a) – a mocni (focul).
mijí (a) – a se lumina. E x p r. **A mijí de ziuă** = a se lumina de ziuă. *Se trezi pe cînd mijea de ziuă.* (M.Eminescu).
mijire *f.* – lumină. (Al.Vlahuţă).
míjloc *n.* – mijlocire. (I.Neculce).
mijlocári *n.* – chingă la ferăstrău.
mijlocári *n.* – pană la ferăstrău.
mijlocáş *n.* – v. **mijloc**.
mijoárcă *f.* – de-a v-aţi ascunselea.
milarét *n.* – număr mare. (Şezătoarea).
milcoşi (a) – v. **milcui (a)**.
milcuí (a) – a se ruga. La V. Alecsandri.
mildui (a) – a lovi uşor. La E. Sevastos.
milincuí (a) – a vîntura.
milinduí (a) – a bate (pe cineva).
milinóc *n.* – vînturătoare.

militéț *n.* – văl la mireasă.
miliție *f.* – cătină.
milós *adj.* – îndurător. La C.Conachi.
milós *adj.* – binefăcător. La I.Sbiera.
milosîrdie – milă. La M.Sadoveanu.
milostiv *adj.* – blînd. La Al.Donici.
milostivnic *adj.* – cu inimă bună.
milostivă *f.* – veninariță. La C. Negruzzi.
milúță *f.* – milă. (Șezătoarea).
miluít *adj.* – îngrijit.
minavét *n.* – flașnetă. La V.Alecsandri.
mínă *f.* – adîncitură în peretele pivniței.
mínă *f.* – pivniță nepietruită.
mínă *f.* – peșteră.
mindál *n.* – medalie.
mindír *n.* – covor de lînă.
mindír *n.* – saltea. La M.Eminescu.
mindír *n.* – străjac. (M.Eminescu).
mindirói *n.* – saltea (de fîn, pae).
mingiéș *m.* – vecin.
minóc *n.* – vînturătoare.
minișcéugură *f.* – ștergar pentru veselă.
minișioáră *f.* – față de masă.
minișioáră *f.* – mușama.
miniștérgură *f.* – șervet (pentru mâini).
miniștérgură *f.* – ștergar (decorativ).
miniștérgură *f.* – ștergar (pentru veselă).
miniștérgură de oglindă *f.* – prosop.
miniștérgură de parete *f.* – prosop.
miniștérgură de patret *f.* – prosop.
miniștérgură de șters *f.* – șervet.
minșiuní (a) – a minți.
minteán *n.* – palton de suman.
mintós *adj.* – deștept. La C.Negruzzi.
minuneá *f.* – privighetoare.
minunică *f.* – minune. (Al.Vlahuță).
mioárce *f. pl.* – broaște. (TD).
mioáră *f.* – mieluță în al doilea an.
miór *m.* – miel de un an. (DU).
miorár *m.* – păcurar la mioare.
mioreá *f.* – mieluță în al doilea an.
mioréle *adj.* – tinere.
mioriță *f.* – miorea. (V.Alecsandri).
miorcăíz *adj.* – ursuz.
mircuí (a) – a cumpăni. (Th.Holban).
mireádă *f.* – podoabă.
mireán *m.* – laic. La M.Eminescu.
mireasúică *f.* – vinăriță.
mirél *m.* – mire. (S.F.Marian).
mirénie *f.* – viață laică.
miresuícă *f.* – mireasă frumoasă.
miriștérgură *f.* – ștergar (pentru veselă).
miritéță *f.* – văl la mireasă.
miroáse *f. pl.* – arome. (M. Eminescu).
mirós *n.* – emanație. La CADE.
mirózną *m.* – mireasmă. La I.Creangă.
mirvá *f.* – boștină.
mischiu *n.* – oțel. (DU).
mischíu *adj.* – castaniu.
misit *m.* – mijlocitor. La DU.
misníc *n.* – blidar (mobilă).
mistréț *adj.* – sălciu. (DD).
mistréț *n.* – hibrid. (V. Alecsandri).
mistíu *n.* – amnar.
mistíu *n.* – oțel.
mistuí (a) – a dispărea. La C.Hogaș.
mistuí (a) – a se ascunde. La I.Creangă.
mistuí (a) – a face ceva să dispară.
mișálă *f.* – nutreț amestecat.
mișálnic *m.* – ticălos.
mișáucă *adj.* – netrebnică. La DLR.
mișelá (a) – a se căina.
mișelie *f.* – sărăcie. La M.Sadoveanu.
mișélnic *adj.* – mișelește.
mișeniță *f.* – mulțime de oameni. La CADE.
míșină *f.* – învălmășeală. La V. Alecsandri.

mişinós *adj.* – palavragiu.
mişióg *n.* – minciog. *Şî li vîrî cu mişioga, Şî li scoati cu vologu.* (TD).
miştérgură *f.* – v. **miniştergură**.
mişui (a) – a mişuna. La Al.Vlahuţă.
mîtárnic *m.* – care ia mită. (I. Neculce).
mîtcă *adj.* – mică.
mîticúţă *adj.* – mică.
mîtirisí (a) – a repara (biserici).
mîtîtéi *adj.* – mici.
mîtîtéi *m. pl.* – mici (mîncare).
mîtîteiúţi *adj.* – mici.
mîtîtióc *adj.* – mic.
mîtorlán *m.* – cîrţiţă. La DU.
mîtosí (a) – a înghesui. (Th.Holban).
mîtrică *f.* – certificat de naştere.
mîtroácă *f.* – piesă la duba de pescuit.
mîtroşí (a) – a se vînzoli.
mîţe *f. pl.* – rămăşiţă de lînă.
mîţă *f.* – smoc de păr sau lînă.
mîţós *adj.* – păros. La V.Alecsandri.
mîţós *adj.* – ciufulit.
mîţúrcă *f.* – covor.
mîcă *f.* – bunică.
mîglă *f.* – movilă.
mîglă *f.* – morman. La Gr.Ureche.
mîgză *f.* – ploaie măruntă.
mîhnicálă *f.* – mîhnire.
Mîhneşti (CDŞ, 1426) – sat pe Bahlui.
mîhnire *f.* – val. (CM).
mîhnire *f.* – voie-rea. (CM).
mîhniţéle *adj.* – mîhnite.
mîtúră *f.* – goană.
mîl *n.* – nămol. La CADE.
mîle – muţire. E x p r. **A tăcea mîlc** = a nu scoate o vorbă.
mîlcomí (a) – a potoli. (I.Sbiera).
mîlcom *adv.* – calm. (I.Neculce).
mîlí (a) – a se năboi de nămol.
mîlire *f.* – nămolire. La T.Pamfile.
mîlişte *f.* – loc mîlit.
mîlişte *f.* – podmol. La DEX.
mîlít *adj.* – nămolit. La I.Creangă.
mîlós *adj.* – nămolos. La M. Sadoveanu.
mînáş *m.* – surugiu. La I.Sbiera.
mîncărică *f.* – tocană. La DLR.
mîncătúră *f.* – mîncare. (TD).
mîncău *m.* – mîncăcios. La C. Negruzzi.
Mîndra (CDŞ, 1440) – deal.
mîndrátă *adj.* – tare fudulă. (TD).
mîndră *f.* – iubită. La M.Eminescu.
mîndră *f.* – amantă.
Mîndrea (CDŞ, 1445) – satul Curtea lui ~.
mîndreáţă *f.* – piatră scumpă la inel.
mîndreáţă *f.* – frumuseţe. M.Eminescu.
mîndrenie *f.* – frumuseţe.
Mîndreşti (BDŞ, 1492) – sat.
mîndréţe *f.* – ornament la streaşină.
mîndréţe *f. pl.* – fudulie. (I.Neculce).
mîndréţuri *f. pl.* – v. **mîndreţe**.
mîndri (a) – a fi fudul. La C.Negruzzi.
mîndrişoáră *f.* – iubită.
mîndrişór *adj.* – mărişor. (TD).
mîndru *m.* – iubit.
mîndru *adj.* – frumoş, falnic.
Mîndrul Ion (CDŞ, 1448) – boier.
mîndruleánă *f.* – drăguţă.
mîndrulică *f.* – drăguţă.
mîndruliţă *f.* – drăguţă.
mîndrúţ *m.* – drăguţ.
mîndrúţă *f.* – iubită.
mîndz *m.* – greaşeală la urzit.
mîndz *m.* – încîlcitură la avă.
mîndz *m.* – hădarag la îmblăciu.
mîndz *m.* – nărav. E x p r. **A avea mîndz** = a fi mofturos, a avea nărav.
mîndzălári *m.* – îngrijitor de mînzi.

mîndzắu *m.* – greşeală la urzit.
mîndzîcă *f.* – mînzişoară.
mîndzîlícă *f.* – mînzişoară.
mîndzoácă *f.* – mînzişoară.
mîndzoácă *f.* – mînză de doi ani.
mîndzóc *m.* – mînz.
mîne *adv.* – mâine. (M. Eminescu).
mînecá (a) – a rămîne pe noapte.
mînecá (a) – a se scula devreme.
mînecár *n.* – rucaviţă. La CADE.
mînecári *n.* – manjetă.
mîneci *f. pl.* – ţesătură dăruită moaşei.
mînezi *adv.* – mâine. (I.Slavici).
mîngîéle *f.* – mîngîere.
mîneştérgură *f.* – ştergar. La DU.
Mîneştergureni (CDŞ, 1446) – sat.
Mîneştergureni – sat. La G.Ghibănescu.
mîni *f. pl.* – mâini. (Al.Graur).
mînicá *f.* – gaură la vînturătoare.
mîniér *n.* – ferăstrău mic de o mînă.
mînjálă *f.* – terci din făină cu tărîţe.
mînjălắu *n.* – lemn zîmţat la spălatul rufelor. La CADE.
mînje *f.* – hotar. (TD).
Mînjeşti (CDŞ, 1400) – sat.
mînji (a) – a mîzgăli. La C.Negruzzi.
mînuér *n.* – mîner (la ladă).
mînuér *n.* – mîner (la sertar).
mînule *f. pl.* – mâinile.
mînuri *f. pl.* – mâini.
mîntuí (a) – a nimici. E x p r. **L-a mîntuit de zile** = i-a luat zilele.
mîntui (a) – a isprăvi. La CADE.
mîntuiálă *f.* – superficial. E x p r. **De mîntuială** = de ochii lumii.
mîntuíre *f.* – sfîrşit.
mîntuít *n.* – v. **mîntuire**.
mîntúş *m.* – mihalţ. La CADE.
mînţánită *f.* – masă de mulţumire.
mînz *m.* – cîrlan.
mînzác *n.* – movilă rătezată.
mînzálă *f.* – v. **mînjală**.
mînzáre *f.* – oaie de lapte.
Mînzaţi (CDŞ, 1434) – sat.
Mînzaţi (BDŞ, 1489) – sat.
Mînzatul Pătru (BDŞ, 1489) – boier.
mînză *f.* – iapă pînă la un an.
mînză *f.* – alint. E x p r. **A face mînză** = a se alinta.
mînzărár *n.* – strungă.
mînzărár *m.* – păcurar. (M.Sadoveanu).
mînzări *f.pl.* – oi mulgătoare. La DD.
mînzéşte *adv.* – ca un mînz.
mînzi *m. pl.* – nazuri. E x p r. **Are mînzi** = are harţag, are nazuri.
mînzí (a) – a jupuia ştiuleţii. E x p r. **A mînzi păpuşoii** = a-i curăţa de foi.
mînzîiác *n.* – căsuţă de vară.
mînzóc *m.* – mînz de doi sau trei ani.
Mînzocu (CDŞ, 1439) – sat.
mînzós *adj.* – alintat (copil).
mînzúc *m.* – mînzişor.
mînzulícă *f.* – mînzişoară.
mîrlán *m.* – păcurar începător.
mîrloágă *f.* – stîncă mică.
mîrnîi (a) – a mormăi. La DU.
mîrşave *adj.* – murdare.
mîrşav *adj.* – murdar. La I.Creangă.
mîrsăvie *f.* – josnicie. La V. Alecsandri.
mîrşí (a) – a murdări (cu nămol).
mîrţoágă *f.* – cal slăbănog.
mîrţoágă *f.* – femeie neîngrijită.
mîrzác *m.* – nobil tătar. La C.Negruzzi.
mîşí (a) – a se murdări.
mîşît *adj.* – lipos.
mîţ *n.* – felină.
mîţ *m.* – pisoi. La DD.
mîţă *f.* – pisică. La CADE.
mîţă *f.* – animal jigărit.
mîţă *f.* – cîrlig la cange.

mițésc *adj.* – de pisică. La M.Eminescu.
mîți *m. pl.* – pisici. La I.Creangă.
mițișór *m.* – pisicuț. La DU.
mițișór *m.* – spic pufos cu flori. La DU.
mițícă *f.* – pisică.
mițícă *adj.* – mică.
mițílică *f.* – pisicuță.
mițílică *adj.* – mică.
mițíțăl *adj.* – mic.
mițóc *n.* – pisicuț.
mițói *m.* – pisoi. La CADE.
mițúc *m.* – pisic.
mîzdă *f.* – șpagă.
mîzdră *f.* – boștină.
mîzgă *f.* – noroi.
mîzgîí (a) – a aluneca.
mîzgîiá (a) – a aluneca. (TD).
mîzgoálă *f.* – noroi.
mlădă *f.* – ramură tînără. La Al.Russo.
mlășniță *f.* – mlaștină.
mlăcuínă *f.* – mocirlă.
mlădí (a) – a da mlădițe.
mlădiór *adj.* – flexibil. La V. Alecsandri.
mlădiós *adj.* – flexibil. La M.Eminescu.
mlădiță *f.*– ramură tînăra. La I. Creangă.
mlăduoácă *f.* – ramură grosuță.
mlădoáică *f.* – mlădiță altoită; altoi.
mlăjét *n.* – lozie.
mlăjíță *f.* – viță la curpănul de castraveți.
mlășíu *n.* – îmblăciu.
mlășiúg *n.* – îmblăciu.
mleșniță *f.* – lapte fiert cu porumb.
moácă *f.* – scăfîrlie.
moácă *f.* – somn (pește).
moáche *f.* – neroadă.
moáche *f.* – toantă. (V.Alecsandri).
moáchie *f.* – femeie urîtă și leneșă.
moáre *f.* – zeamă de legume acrite. Expr. **A mînca, gusta din moarea cuiva** – a cunoaște năravul cuiva.
moáșă *f.* – femeie care scaldă copilul după botez.
mobilăráe *f.* – depozit de mobilă.
mobilăríe *f.* – magazin de mobilă.
mobiliér *m.* – meșter de mobilă.
mócă *f.* – bot.
mocăí (a) – a migăli. La DU.
mocăit *adj.* – migălos.
mocáni *m. pl.* – toponim.
mochinéț *n.* – horn.
mochioneáță *f.* – toantă.
mociaríe *f.* – mlaștină.
mocíră *f.* – mlaștină.
mocní (a) – a se înmuia. La CADE.
mocní (a) – a fierbe încet. La CADE.
mocní (a) – a lîncezi. (V.Alecsandri).
mocnít *adj.* – mucezit. *Satul Humuleștii... nu-i un sat lăturalnic, mocnit și lipsit de priveliștea lumii.* (I.Creangă).
mocnít *adj.* – tăcut.
mocnít *adj.* – încet și stăruitor.
mocortéț *n.* – piuliță.
mocoșí (a) – a lucra fără spor. La DU.
mocoșílă *m.* – persoană migăloasă.
mocrác *n.* – ariceală (la copita calului).
módă *f.* – broboadă. (TD).
modí (a se) – a se dichisi.
modíncă *f.* – pernuță (pentru copii).
modincúță *f.* – pernuță (pentru copii).
modíșcă *f.* – croitoreasă.
modíță *f.* – pernuță decorativă.
modițícă *f.* – pernuță pentru copii.
modîlc *n.* – vîrf de deal.
modîlcă *f.* – greabăn la cal.
modîlcă *f.* – gîlcă. La DU.
modîrlán *m.* – bădăran.
modîrlă *f.* – țărănoi. (V.Alecsandri).
módlă *f.* – paralel de tîmplărie.

modorán *n.* – neîndemînatic.
modorói *m.* – om ursuz. La CADE.
moghílă *f.* – movilă.
Moghilă (BDŞ) – paharnic.
Moghilă Ioan (CDŞ) – logofăt.
moghiliță (CDŞ, 1453) – semn de hotar.
mogîldán *n.* – moviliță.
mogîldán *n.* – muşuroi.
mogîldán *n.* – rădăcină de papură.
mogîldeáță *f.* – arătare. (DU).
mogîldeáță *f.* – movilă.
moglán *m.* – bădăran.
moglău *m.* – mitocan.
mogorogi (a) – a bombăni. (DU).
mohílă *f.* – movilă.
Mohor (CDŞ, 1452) – sat „de la un Mohor".
mohoríci *m.* – aldămaş.
mohorît-întunecat *adj.* – şaten.
Mohorîți (CDŞ, 1452; BDŞ, 1495) – sat.
moicălút *adj.* – moale.
moimă *f.* – maimuță. *Viu îl băga într-un sac şi într-acel sac băga şi un dulău, şi un cucoş şi o năpîrcă, şi o moimă.* (Pravila lui Vasile Lupu).
moimiță *f.* – maimută.
móină *f.* – pămînt necultivat.
móină *f.* – vreme moale, iarna.
moinícă *f.* – prăjitură.
moinós *adj* – ploios. La T.Pamfile.
moitoáre *f.* – topilă.
mojíc *m.* – om de jos. (I. Neculce).
mojdilít *adj.* – murdar de noroi.
mojilícă *f.* – muşuroi de țărînă.
mojilúşcă *f.* – moviliță.
molác *adj.* – greoi (om).
molán *m.* – vin.
molău *n.* – molatic. La DU.
molcălúț *adj.* – moale.
molcălúț *adj.* – mătăsos. (TD).
molcăúț *adj.* – mătăsos.
molcom *adj.* – potolit. (M.Eminescu).
molcom *adj.* – a nu se mişca. (I.Sbiera).
molcúț *adj.* – moale.
Molda (BDŞ, 1490) – nume de copil.
moldáv *m.* – moldovan. La N.Țurcanu.
moldáv *adj.* – moldovan, moldovenesc. (C.Ivănescu).
moldáv *m.* – moldovan. *Sînt un naționalist moldav.* (C.Ivănescu).
Moldava (CDŞ, 1400) – rîu.
moldávă *adj.* – limba moldovenească. *În limba mea moldavă zic: mi-e bine! În limba mea moldavă zic: mi-e rău! Cu limba mea moldavă mă voi ține Şi-atunci cînd mistui–mă-voi în hău.* (P.Zadnipru).
moldávi *m.pl.* – moldoveni. La C. Ivănescu.
moldavít *n.* – ozocherită de culoare neagră, care se găseşte în Moldova.
Moldavița (CDŞ, 1400) – vamă.
Moldavița (CDŞ, 1400) – mănăstire.
Moldavița (CDŞ, 1443) – afluent al Moldovei.
móldă *f.* – albie mare şi largă.
Moldova (BDŞ, 1458, 1499) – rîu.
Moldóva Mare *f.* – Moldova în hotarele sale istorice dintre Milcov, Carpații Răsăriteni şi Nistru, Moldova lui Ştefan cel Mare.
Moldóva Nouă *f.* – spațiul dintre Nistru şi Bug, denumire istorică.
moldován *m.* – persoană care aparține populației de bază a Republicii Moldova sau este originară din Moldova; *Unu-i moldovan, Unu-i ungurean şi unu-i vrîncean.* (V.Alecsandri).
moldován *m.* – persoană care aparține populației de bază a Moldovei sau este

originară din Moldova; care are convingerea că aparține comunității etnice moldovenești. (M.Eminescu).

moldovánă *adj.* – referitor la moldoveni și limba lor; limba moldovenească. *Limbă moldovană, zînă între zîne...* (N.Costenco).

moldováncă *f.* – femeie de naţiune moldovană, din Moldova, originară din Moldova. ... *eu moldovancă! Nici mai-mi nu știu ruseşte, toate-s moldovenește.* (M.Sadoveanu).

moldováni *m. pl.* – persoane care fac parte din populația de bază a Moldovei, moldoveni. *Moldovenii să osăbesc de să răspund:* **moldovani**. (Constantin Cantacuzino, 1716).

Moldovánia *f.* – țara Moldovenilor, Moldova. *Ştefan, prin mila lui Dumnezeu, voievodul Moldovaniei.* (Document al lui Ştefan cel Mare din 5.01.1477).

moldovănáș *m.* – moldovan tinerel.

moldovăncúță *f.* – moldovancă tinerică.

moldoveneásca *f.* – dans popular moldovenesc.

moldoveneásca *f.* – melodie după care se execută acest dans.

moldoveneásca *f.* – dans (horă) popular moldovenesc. La N.Țurcanu.

moldoveneásca *f. Jocurile lor la nuntă sînt: ... rusasca, moldovenească (hora), briul, ungurească.* (Şezătoarea).

moldoveneáscă *adj.* – ca la moldoveni. *Cere pe negrul din grajd înşeuat Cu şaua moldovenească.* (G.Dem.Teodorescu).

moldoveneáscă (idee) *adj.* – spiritul național-statal moldovenesc, conștiința de unitate, suveranitate și independență a Moldovei, a libertății și demnității naționale a Moldovenilor. *Mîna lui* (S.Murafa) *energică răspîndea ideea moldovenească.* (N. Iorga).

moldoveneáscă *adj.* – limbă și lingvonim cunoscut de prin sec. XII-XIII (balada "Miorița"), folosit în scris din sec. XVI, atestate documentar în Europa în sec. XVI, în care și despre care s-au scris studii din veacul XVII ("Pentru limba noastră moldovenească" de Gr.Ureche), conștientizate pe parcursul a vreo 7 veacuri de moldoveni ca limba lor maternă, însemn național cu denumirea moldovenească.

moldoveneáscă *f.* – perioadă istorică de la începuturile Statului Moldovenesc pînă în zilele noastre, circumstanțele din cadrul căreia au prefigurat individualizarea volohilor dintre Carpați și Nistru și din stînga acestui rîu – a moldovenilor sub mai multe aspecte: social-economic, politic ș. a.: **epoca moldovenească**.

moldovenésc bir *n.* – bir pe care moldovenii erau obligați să-l plătească valahilor (muntenilor) pentru că trăiau în Valahia. *Moldovenii aşezați în Muntenia plăteau, în veacul al XVII-lea, "birul moldovenesc", instituit special pentru ei.* (C.Giurescu).

moldovenésc (bir) *n.* – bir luat de valahi (munteni) de la moldovenii stabiliți în Valahia (Muntenia). *Să lăsați toți oamenii de la episcupie de birul de fum... Să-i lăsați foarte în pace de birul moldovenesc..., ales care va fi moldovan, voi de la acela să luați bir moldovenesc.* (Matei Basarab).

moldovenésc *adj.* – care aparține Moldovei sau populației ei, privitor la Moldova sau populația și limba ei. *O, pavăză de neînvins a neamului moldovenesc!* (A. Hrisoverghi).

moldovenéşte *adv.* – ca moldovenii, în felul moldovenilor, în limba moldove-

nească. *Apoi mă mieram eu de ce vorbeşti aşa de bine moldoveneşte şi aduci la ghiers cu de-ale noastre.* (I.Creangă).

moldovenéşti *adj.* – vorbitori de limbă moldovenească, purtători ai limbii moldoveneşti. *Trei voinici ardelerind, Pe trei cai murgi încălecînd, Cu haine tătăreşti, Din gură moldoveneşti.* (Folclor).

moldovenéşti (munţi) *adj.* – munţii Moldovei, Carpaţii Răsăriteni. ("Mioriţa") *cîntec fără pereche... născut la poalele munţilor moldoveneşti.* (M. Sadoveanu).

moldovéni *m. pl.* – reprezentanţi ai naţiunii moldoveneşti, ai poporului moldovenesc. *Măre, iată mi s-arată moldoveni, ştiuţii mei.* (G.Coşbuc).

moldovení (a) – a uni pe cei de o simţire moldovenească, de un cuget moldovenesc, pe cei ce se consideră moldoveni, aparţinînd naţiunii moldoveneşti. *Ne moldoveneşte Prutul... Şi mă moldoveneşte...* (V. Dănilă, poet din Galaţi).

moldovení (a) – a tălmăci în limba moldovenească. *Într-acesta chip, spre alalte învăţături grele trebuitoare numere şi cuvinte dîndu-le a le moldoveni.* (D.Cantemir).

Moldovení *m. pl.* – biserică pentru enoriaşii moldoveni din capitala Valahiei. *În Bucureşti era în 1768 o biserică de lemn numită* Moldoveni. (C.Giurescu).

moldovénie *f.* – limba moldovenească. *În moldovenie* (din) *elinizeşte.* (D.Cantemir).

moldovénie *f.* – limba moldovenească. *S-au scos pe moldovenie* (1743).

moldovénie *f.* – limba moldovenească. **Pi moldovenie** = în limba moldovenească, moldoveneşte.

moldoveníme *f.* – totalitatea moldovenilor.

moldoveníme *f.* – număr mare de moldoveni.

moldovenisi (a) – a tălmăci în limba moldovenească. (Din) *elinie moldoveniseşte.* (D. Cantemir).

moldovenísm *n.* – sentiment naţional al moldovenilor, spirit moldovenesc. *Ne bucurăm... că moldovenismul a înviat în această jumătate de Moldovă* (N.Iorga).

moldovenísm *n.* – cuvînt sau îmbinare de cuvinte ce caracterizează limba moldovenească, formînd specificul ei, individualizînd-o în ansamblul altor limbi. *De o bucată de vreme, moldovenii sînt tot mai des învinuiţi că ar scrie dialectal, cu moldovenisme. Şi nu e vorba de moldovenii care scriu acuma, ci de toţi, şi de cei ce au scris vreodată.* (C.Hogaş).

moldovenísm *n.* – cuvînt sau îmbinare de cuvinte împrumutate din limba moldovenească în alte limbi: rusă, ucraineană, găgăuză, valahă ş.a.

moldovenísm *n.* – spirit cultural moldovenesc. *Murafa* (Simion) *a fost unul dintre acei care mai energic a ridicat steagul de cultură al moldovenismului* (N.Iorga).

moldovenizá (a) – a da unui cuvînt sau unei expresii străine introduse în limba moldovenească o formă potrivită cu normele, cu structura acestei limbi.

moldovenizá (a) – a deveni purtător al limbii moldoveneşti, a-şi însuşi obiceiurile, datinele, felul de a fi al moldovenilor; a transforma în moldovan.

moldovenizánt *adv.* – moldovenizator, care moldovenizează. *Dulce îndărătnice patriotică moldovenizantă.* (C.Hogaş).

moldovenizáre *f.* – acţiunea de a moldoveniza şi rezultatul ei.

moldovenizát *adj.* – care a căpătat o formă corespunzătoare limbii moldoveneşti.

moldovenizát adj. – care a trecut (în anumite împrejurări istorice) la naționalitatea moldovenească, care a căpătat trăsături caracteristice moldovenilor.

moldovíe *f.* – limba moldovenească. E x p r. **Pi moldovie** = în limba moldovenească.

Moldovlahia (CDŞ, 1422, 1431) – țară.

moldovoantroponíme *n.pl.* – nume de persoane notorii, etnoantroponime ce demonstrează şi confirmă vechimea şi aria de răspîndire a etnonimului moldovan.

moldovofób *adj.* – cel care disprețuieşte Moldova şi tot ce-i moldovenesc; care neagă limba moldovenească, valorile multiseculare moldovenești, care desconsideră sentimentul național al moldovenilor. *Ai devenit moldofob. – Nuuu...* (I.Teodoreanu).

moldovoníme *n.pl.* – nume topice ce evocă, constată şi afirmă pe moldoveni, sublimiind vechimea lor multiseculară, confirmată de hidronime – **Moldova**, **Moldovița**, **Moldovca**, de oronime – **Moldovanul**, **Moldoviş**, de alte toponime răspîndite de veacuri departe de hotarele vestice şi estice ale Moldovei.

moldovnie *adj.* – moldovenește. *Pe moldovnie* (ALM).

molfăi (a) – a mesteca greu.

molfăitúră *f.* – mestecătură.

molíu *adj.* – molatic. La DU.

moloşag *n.* – timp moale, iarna.

moloşag *n.* – lapoviță. (DD).

molotárcă *f.* – batoză. (TD).

momíță *f.* – maimuță. La Al.Donici.

momițăríe *f.* – maimuțărie. La CADE.

momîc *f.* – semn de orientare.

momîc *f.* – semn de hotar. *Hotărînd mojile Ş-aşezînd momîile.* (V. Alecsandri).

momîț *m.* – sperietoare de păsări.

momîrlán *m.* – moviliță.

momîrlán *m.* – mîrlan.

monastire (BDŞ) – centru religios.

monăstire *f.* – mănăstire.

moníță *f.* – maimuță.

móntic *n.* – vîrf de deal. (TD).

móră *f.* – morişcă de hîrtie.

moór *n.* – mohor.

morcojín *adj.* – portocaliu-deschis. (TD).

morcoti (a) – a mormăi. La CADE.

morcutí (a) – a cicăli.

mórcvi *f. pl.* – morcovi.

mórdă *f.* – jumîtate de desetină de pămînt. *Ni-o arat o mordî.* (DD).

morghirán *n.* – floare. (Th.Holban).

morişcă *f.* – păruială. E x p r. **A-i face cuiva morişcă în păr** = a-l apuca pe cineva de păr. (V. Alecsandri).

morişcă *f.* – maşină de strivit struguri.

morişcuí (a) – a vîntura grînele.

mormînjálă *f.* – învățătură de mîntuială. (A.Vlahuță).

mormînjí (a) – a învăța superficial.

mormîntá (a) – a muşlui. E x p r. **A mormînta ceva cu gura** = a mesteca fără poftă.

mormîntá (a) – a călca. (TD).

mormîntá (a) – a călca lut cu paie.

mormîntát *n.* – călcare a lutului. **Clacă de mormîntat** = clacă de călcat lut.

mormînte *n.* – cimitir. (ALM).

mormînturi *n. pl.* – cimitir. (ALM).

mormolóc *m.* – nepriceput.

mormoríță *f.* – buburuză.

mormoróc *m.* – insuliță plutitoare.

mormorosi (a) – a mormăi.

mornaí (a) – a trăncăni.

mornăí (a) – a vorbi pe nas.

mornăi (a) – a scoate glas înfundat.

mornăiálă *f.* – mornăire a ursului.

mornăiálă *f.* – om cicălitor.

mornăít *adj.* – glas înfundat al ursului.
mornăít *adj.* – înfundat.
mornătură *f.* – mornăiala ursului.
mórniță *f.* – țînțar. La CADE.
moroáică *f.* – strigoaică.
morocán *m.* – guvid.
morocăneálă *f.* – mormăială.
morocăní (a) – a cicăli. La I.Creangă.
morocănós *adj.* – bombănitor.
morói *m.* – strigoi. (TD).
morói *m.* – stafie. La M.Eminescu.
morói *m.* – ursuz.
moronceálă *f.* – săblaznă. La CADE.
moronceálă *f.* – necaz.
moroncí (a) – a cicăli. La CADE.
moroncí (a) – a săblăzni. La CADE.
moronsí (a) – a cicăli.
moroșán *m.* – maramureșan.
mors *n.* – pastă de roșii.
morsocá (a) – a mesteca îndelungat.
morsocá (a) – a sfîșia. (TD).
morsocát *adj.* – mestecat îndelungat.
morsocát *adj.* – sfîșiat. (TD).
mortasípi *m.pl.* – dregători care strîngeau mortasipia.
mortasipíe *f.* – taxă plătită (din 1679) de toate categoriile de țărani din Moldova, dacă vindeau pe piață. La DIM.
mortasíncă *f.* – smalț. La T.Pamfile.
mortói *m.* – moarte. (TD).
morțéște *adv.* – încet. E x p r. **A merge morțește** = a merge dormind.
morțíu *m.* – moarte. (V.Alecsandri).
morúncă-sălbatică – vetrice.
morvári *m.* – dud.
mórvă *f.* – dudă (fruct).
mosc *m.* – animal rumegător. La DELM.
mosc *m.* – muscă. E x p r. **Epure de muscă** = epure de casă.
mosc *m.* – epure de casă. E x p r. **Epure de mosc** = epure de casă. La CADE.
Mosc *m.* – oraș.
Mosc *m.* – Rusia. (Gr.Ureche).
moscál *m.* – ostean.
moscálcă *f.* – rusoaică. (I.Neculce).
moscáli *m. pl.* – ruși. (Gr.Ureche).
moscáucă *f.* – soția unui mobilizat.
moscáucă *f.* – văduvă de război.
moscáucă *f.* – paltonaș cu guler.
moscăláș *m.* – soldățel. (TD).
moscăléște *adv.* – militărește.
moscălíe *f.* – militărie. (A. Russo).
moschiceáscă *adj.* – rusească. (M. Costin).
moschicésc *adj.* – rus. (TD).
moscóv *adj.* – murg (cal).
moscvíci *n.* – paltonaș cu guler de blană.
moscvicícă *f.* – cămașă bărbătească.
mósna *adv.* – foarte.
mosorél *n.* – mîner la sertar.
mosorí (a) – a se umfla. La CADE.
mostochínă *f.* – moșmoană.
mostochínă *f.* – lă-mă-mamă.
mostochínă *f.* – mușmulă. La DU.
moș *m.* – strămoș. (Gr.Ureche).
moș *m.* – unchi. La DLR.
moșán *m.* – băștinaș. (I.Neculce).
moșcărác *f.* – muscărie.
moșcondí (a) – a lucra prea încet.
moșcotí (a) – a se mocoși.
moșí (a) – v. **a se mocoși**.
moșí (a) – a ajuta la naștere.
moșic *m.* – uncheș. La P.Ispirescu.
moșícă *f.* – mătușică. (TD).
moșíe *f.* – patrie. (TD).
moșináș *m.* – proprietar. La CADE.
moșinoí (a) – a țărnui porumbul. (DD).
moșinoí *n.* – mușuroi (de pămînt). DU.
moșinoí *n.* – mușuroi. (I.Creangă).

moşmolí (a) – a lucra încet.
moşmolí (a) – a bîjbîi.
moşneág *m.* – porumb cu mătasea tare.
moşnegéasca *f.* – dans popular. (TD).
moşnegél *m.* – bătrînel.
moşnegésc *adj.* – ca bătrînii.
moşnegúţ *m.* – bătrîn mic.
moşoáică – oală de lut. La T.Pamfile.
moşói *m.* – sperietoare de păsări.
moşteán *m.* – moştenitor.
Moşul (CDŞ, 1411) – măgura Moşului.
motán *m.* – pisoi. La C. Negruzzi.
motán *m.* – om prefăcut.
motănáş *m.* – pisicuţ. La M. Sadoveanu.
motănél *m.* – pisicuţ.
motăníme *f.* – neamul pisoilor.
motănós *adj.* – greoi (om).
mótcă *f.* – legătură de tort. La DU.
motícică *f.* – vargă la coasă.
motîrlă *f.* – pisică.
motîrlău *m.* – pisoi.
motóc *m.* – pisoi. La DU.
motocéi *m. pl.* – canafuri. (TD).
motocél *n.* – ghemuleţ. La I.Creangă.
motocól *n.* – pămătuf. La CADE.
motohoí *n.* – neîndemînatic.
motolcúţă *f.* – pinten la cizmă. (DD).
motór *n.* – moară cu motor. (DD).
motóşcă *f.* – legătură de lucruri.
motoşél *m.* – pisicuţ.
motovélnic *n.* – rîşchitor. (TD).
motovélnic *n.* – căleap. (TD).
motroşi (a) – a lucra încet. La DU.
motrúnă *f.* – sort de prune.
motúlă *f.* – năvod.
motóc *n.* – buclă.
motóc *n.* – moţ de păr. La N.Gane.
motóc *n.* – chef de ceartă. E x p r. **A căuta cuiva motocuri** = a căuta nod în papură.
moţochín *m.* – erizipel. (TD).
moţochină *f.* – moţ de păr. La CADE.
moţochină *f.* – umflătură.
moţocós *adj.* – nărăvos.
moţpán *m.* – domn, boier. La DU.
moţpán *n.* – ştrengar. La V.Alecsandri.
moţpáncă *f.* – ştrengăriţă.
Movila lui Mogoş (BDŞ, 1472) – semn de hotar.
Movila Puiului (CDŞ, 1415) – semn de hotar.
Movila Rusului (CDŞ, 1415) – semn de hotar.
movilă (CDŞ, 1400) – ridicătură.
Movilă (CDŞ, 1435) – neam de boieri.
mozác *adj.* – posac. La CADE.
mozílă *f.* – glugă de porumb.
mozól *n.* – bătătură (la picior).
mozoleálă *f.* – terfelire.
mozolí (a) – a terfeli.La CADE.
mozolí (a) – a molfăi. La DU.
mozóli *n.* – bătătură.
mozolít *adj.* – murdărit (haina).
mreáhnă *f.* – mreană.
mrăniţós *adj.* – gunoiat. La TDRG.
mrejí (a) – a împleti mreje.
mrejí (a) – a umbla cu intrigi.
muc *n.* – fitilul opaiţului. La DLR.
muc *n.* – creasta curcanului.
muc *n.* – floarea cînepii. (TD).
muc de gazniţă *n.* – fitilul lămpii.
muc de sărnic *n.* – gămălia chibritului.
mucalit *adj.* – caraghioz. La DU.
mucár *n.* – sfeşnic.
mucaremeá *f.* – dare pentru înnoirea domniei. (M.Sadoveanu).
mucări *f. pl.* – foarfece de retezat.
múced *adj.* – cafeniu-închis.
múche *f.* – margine. (C.Hogaş).

muche (CDŞ, 1439) – margine, colţ.
Muchea Holmului (CDŞ, 1439) – semn de hotar.
Muchea Holmului Zăpodiei (CDŞ, 1439) – semn de hotar.
muchér *n.* – v. **coluş**.
muchéri *n.* – rindea pentru muchie. DU.
múche *f.* – lama tîrnăcopului.
múche *f.* – colţ de casă.
múche *f.* – călcîi de pâine.
mucitóri *m.* – pământuf.
mucúţă *f.* – mămică.
muercánă *f.* – muiere zdravănă.
muere (BDŞ, 1491) – femeie măritată.
muére *f.* – soţie. La M.Sadoveanu.
mueroáică *f.* – femeie usuratică.
muerói *n.* – femeie zdravănă.
múfte *f. pl.* – curele la îmblăciu.
mug *n.* – mugur. *Mug de floare.* (DD).
múgur *n.* – sfredel cu coarbă.
múgur *m.* – spic de porumb.
múgur *n.* – rumeguş.
múgur de sărnic *m.* – gămălie de chibrit.
mugurát *adj.* – îmbobocit.
muhurél *adj.* – cenuşiu. (TD).
muiá (a) – a topi (cînepa).
mujdeá *f.* – noutate, ştire. La DU.
mujdeí (a) – a unge cu mujdei. (DD).
mujdeí *n.* – mîncare din usturoi. La DU.
mujdiéri *n.* – pisălog pentru usturoi.
múlă *f.* – catîr. (DD).
múldă *f.* – albie. La CADE.
mulsúră *f.* – mulgere.
múmie *f.* – urîţenie. (TD).
múncă (în folosul boierului) *f.* – robotă. (Al.Odobescu).
múncă *f.* – chin, caznă. (I.Neculce).
Muncei (BDŞ, 1462) – sat.
Muncelul (BDŞ, 1473) – semn de hotar.
muncí (a) – a chinui. (I.Neculce).
mundiráş *n.* – veston militar.
mungerie *f.* – fabrică de lumînări.
munícică *f.* – mînerul vîslei.
munt *n.* – greabăn la cal.
munt *n.* – partea rămasă după ce cade copita.
Munte (BDŞ, 1466) – sat.
munteán *m.* – valah. *Să urîse munteni lor cu domnia lui Mihai-vodă* (Viteazul) *tot cu oştiri şi războae.* (M.Costin).
Munteanu (BDŞ, 1461) – răzeş.
muntenésc *adj.* – a valahilor. *Tomşa aşezat în Ţara Muntenească, începu să lovească ţinuturile moldoveneşti din margine.* (M.Sadoveanu).
muntenesc (BDŞ, 1460) – de proveniență valahă.
muntenéşte *adv.* – a impune modul de judecată, de scriere, moravurile valahilor. *Noi, fiind ucenicii d-lui Maiorescu şi ai societăţii literare "Junimea", parcă nu ne-am prea teme ca lucrările noastre să fie azvîrlite cu dispreţ din şcoală, dacă comisiunea însărcinată nu va judeca* **muntenește**... (I.Creangă).
munteni (BDŞ, 1480) – valahi.
munteni (BDŞ, 1499) – colonie.
Muntenii (CDŞs, 1503) – sat.
muntenizá (a) – a impune vocabularul şi ortoepia, maniera de vorbire a valahilor. *Interveni Sabina, parodiind accentul lui Nelu, atît de subit muntenizat.* (C.Petrescu).
muntenísm *n.* – cuvinte valahe, necunoscute moldovenilor. *Viitorii candidaţi, pentru cei 256 franci, vor căuta să-şi însuşească un vocabular de* **muntenisme** *(Căci conţinutul moldovenismului, cum am arătat, e muntenismul)...* (C.Hogaş).
muntuí (a) – a deceda. (TD).
mur *m.* – gard (de piatră).

mur *m.* – zid. La M.Eminescu.
mur *m.* – perete.
mur *m.* – fundament de piatră.
mur *adj.* – şaten.
mur *adj.* – negru–lucios.
mură (a) – a pune la înăcrit.
mură (a) – a topi (cînepa).
murabél *m.* – corcoduş.
murabélcă *f.* – soi de prune.
murabéle *f. pl.* – corcoduşe (prune).
murári *m.* – morar. (TD).
murát *adj.* – acrit.
murát *adj.* – ud leoarcă. (DD).
murát *adj.* – topit. (TD).
mură *adj.* – violet. (TD).
mură *adj.* – negru-lucios. (TD).
murătură *f.* – zeamă acră.
murături *f. pl.* – legume acrite.
murduí (a) – a se zbîrnţui.
murduí (a) – a se chinui. (TD).
murg *adj.* – cenuşiu-roşcat. (TD).
murgáş *adj.* – murgă. La T.Pamfile.
murgi (a) – Înmurgit = pe înserate.
múrgă *f.* – înnoptare. E x p r. **A intra murga în sat** = a se face noapte.
Murgeni (BDŞ, 1466) – sat.
murgóci *m.* – murguţ. (TD).
Murgu (BDŞ, 1462) – moşie.
Murgul Ion (BDŞ, 1491) – boier.
murgulét *adj.* – cal cu păr castaniu.
muri (a) – a lua viaţa. *Holerea şeia o murit atîta năred.* (TD).
muriu *adj.* – ca murele copate.
murlát *n.* – ornament la streaşină.
murmuitór *adj.* – care murmură.
múrsă *f.* – băutură din miere cu apă.
múrsă *f.* – must.
múrsă *f.* – ravac.
muruí (a) – a mînji. *Unii buiguitori... pentru începătura neamului moldovenesc cu basne au muruit hîrtia.* (D.Cantemir).
muruí (a) – a unge cu ou.
muruí (a) – a se murdări. (C.Hogaş).
muruí (a) – a vărui.
muruiálă *f.* – văruială.
muruiálă *f.* – terci din făină de grîu.
muruiálă *f.* – noroi.
muruít *adj.* – murdărit.
músai *adv.* – napristan. La CADE.
músai *adv.* – numaidecît. La I. Creangă.
muscál *m.* – soldat român în "Basarabia" (1919). (M.Sadoveanu).
muscaríţă *f.* – ciupercă otrăvitoare.
muscátă *f.* – muşcată. (TD).
múscă *f.* – albină. La M.Sadoveanu.
múscă *f.* – pată neagră pe dinţii cailor.
muscă albă *f.* – streche. (TD).
múscă de bînzari *f.* – albină.
múscă de miere *f.* – albină.
múscă de roi *f.* – albină.
muscălău *m.* – muscoi.
muscălésc *adj.* – rusesc.
muscăléşte *adj.* – ruseşte.
muscúţă *f.* – musculiţă. La M.Eminescu.
must *n.* – măduvă (din os).
must *n.* – zeamă. (TD).
must de lemn *n.* – sevă de copac.
mustári *m.* – mustuitori.
mustcáţă *f.* – mătase la ştiulete.
mustcáţă *f.* – aţă în interiorul vintirului.
músti (a) – a zemui. La DEX.
mustinéle *f. pl.* – corcoduşe.
mustós *adj.* – zemos. La DEX.
mustuí (a) – a călca strugurii.
mustuitúră *f.* – struguri striviţi.
Mustului (CDŞ, 1437) – izvor.
muşamá *f.* – dans popular. (TD).

mușát *adj.* – șaten.
mușcá (a) – a da ac (albina).
mușcát *n.* – mușcătură. (M. Eminescu).
múșchi *m.* – ciot pe copac.
mușcheá *f.* – piedică, hașcă. La DU.
mușél *adj.* – frumușel.
mușina (a) – a adulmeca. La I.Slavici.
mușinói *n.* – mușuroi. La M.Eminescu.
mușîțăl *m.* – ciuperci verzi.
mușluí (a) – a căuta mirosind.
muștár *adj.* – cafeniu-deschis.
muștárniță *f.* – vas pentru muștar.
muștiúc *n.* – lemn la zăbala calului.
mușuéș *m.* – trandafir.
mușunói *n.* – mușuroi. La DU.
mutălău *m.* – prostănac. La DU.
mutătoáre *f.* – vinăriță.
mutătoáre *f.* – hamei.
mutătúră *f.* – pînză cît o rotație a sulului
mutélcă *f.* – piesă de metal la osie.
mútră *f.* – înfățișare. La M.Eminescu
mutricălít *adj.* – învinețit (de lovituri)
mutricălít *adj.* – murdar (pe față).
muți (a) – a mîlci. La DEX.
mutunáche *m.* – coconaș. La DU.
muzicúș *m.* – muzicant. (T.Pamfile).

N

nac *m.* – drac. (DD).
nacafá *f.* – capriciu. La M.Sadoveanu.
nacáz *n.* – grijă. (TD).
nacşíu *adj.* – supărăcios.
nádă *f.* – podmet. La DEX.
nádă *f.* – plăcere. E x p r. **A da de nadă** a da de bine, a se înnădi.
nádă *f.* – momeală.
nadél *n.* – lot de pământ. (DD).
nadélnic *m.* – țăran cu lot de pământ.
Nadéluri *n. pl.* – toponim (Glodeni).
nadí (a se) – a se nărăvi.
nadí (a se) – a se lega de cineva. (TD).
nadişáncă *f.* – trăsură mică. La DU.
nadoleán *adj.* – din Anatolia.
nadoleáncă *f.* – nadoleană (găină).
naduşálă *f.* – oftigă.
naduşálă *f.* – tuberculoză.
naduşálă *f.* – astmă.
naduşí (a) – a înnăbuşi.
náfîră *f.* – anafură.
nafrámă *f.* – covoraş cu ciucuri.
nafrámă aleasă *f.* – prosop.
nafrîndíță *f.* – basma. (TD).
nagît *n.* – năravi. *Ari nagît.* (DD).
nagît *n.* – moft.
Nagît *n.* – toponim pe moşia satului Pohoarna, raionul Şoldăneşti.
nagît *m.* – pasăre de baltă.
nagît *m. n.* – copil neastîmpărat.
nagîtós *adj.* – nărăvos.
nahláp *n.* – vîrtej mare de apă.
naínte *adv.* – demult. La M.Eminescu.
naimí (a) – a angaja. (TD).
nají (a) – a se umfla (ugerul). (TD).
najítnic *m.* – popilnic. La DEX.
nalangîte *f. pl.* – blinie. La DEX.
nalbár *m.* – fluture mic. La CADE.
nálbă *f.* – niciodată. E x p r. **Cînd a creşte nalbă-n casă** = la sfîntu-aşteaptă.
nalérsa *adv.* – anapoda. E x p r. **A se încălța nalersa** = a încălța dreptul pe stîngul.
nálpă *f.* – maimuță.
nalt *adj.* – înalt. (V.Alecsandri).
náltă *adj.* – înaltă. La M.Eminescu.
namésnic *m.* – demnitar care exercită puterea administrativă în numele şefului statului.
namésnic *m.* – locțiitor. (C.Negruzzi.).
naméstie *f.* – dregătorie.
namól *n.* – groapă cu noroi.
namórnic *adj.* – matahălos. La CADE.
namórnic *adj.* – întins. La C.Stamati.
nan *m.* – nănaş de botez.
nánă *f.* – nănaşă (de botez).
nandralău *m.* – vlăjgan. (I.Creangă).
nandraşlîc *n.* – ştrengărie. (CADE).
náni *m.* – papă-lapte.
nant *adj.* – înalt.
napadáică *f.* – prostovol.
napáste *f.* – vinăriță.
napáste *f.* – troscot.
napáste *f.* – floarea-cucului.
napátcă *f.* – lejnic. La CADE.
napátcă *f.* – pînză de păianjen.
napátcă *f.* – v. **năpatcă**.
naraclíță *f.* – rucaviță. La CADE.
naramgíu *adj.* – roşu-aprins.
narári *n.* – curea la căpețea.
náră *f.* – pat de lemn.
náre la casă *f. pl.* – lucarne.
narîmêşcă *f.* – curea la ham.
nart *n.* – normă de muncă.
nárt *n.* – începere. E x p r. **A face nart la ceva** = a începe ceva.
narníță *f.* – v. **narari**.

nartíță *f.* – v. **narari**.
nas *n.* – partea de dinainte a luntrei.
nas *n.* – cerdac.
nas *n.* – lucarnă.
nasádă *f.* – lemn deasupra osiei căruței.
nasaíță *f.* – batistă.
nasîchí (a) – a adauga pământ pe un loc.
nasîle *f.* – năsălie.
nasîlnișe *f. pl.* – opritori.
nasîlnișí *m. pl.* – violatori.
nasîpálă *f.* – mușuroi la porumb.
nastasíe *f.* – vestă femeiască.
nastoiáncă *f.* – butoi mare.
naș *m.* – nănaș la botez. La CADE.
naș *m.* – nun.
nașaméntn. – harnașament. (DD).
náșă *f.* – femeie care botează copilul.
náșă *f.* – nună.
natásă *f.* – lopată de vînturat.
natínă *f.* – mîncare. (DD).
natîrniță *f.* – curea la căpețea.
naț *n.* – nasture. (TD).
navál *n.* – mulțime de oameni. (TD).
naz *n.* – moft. E x p r. **Cu nazuri** = cu toane. **Fără nazuri** = fără capricii. **A face nazuri** = a se fandosi.
nazîr *m.* – supraveghetor. La Al.Donici.
nazlîu *adj.* – gingaș la mîncare (calul).
názuri *n. pl.* – toane. La M.Eminescu.
năbădáică *f.* – spaimă. La V. Alecsandri.
năbădáica *f.* – diavol. La Al.Russo.
năbói *n.* – mîliște.
năboí (a) – a se năpusti.
năboí (a) – a se revărsa. La I.Creangă.
năboí (a) – a se umple de sînge. (DD).
năboí *n.* – răspăr. E x p r. **În năboi** = în răspăr.
năboíre *f.* – puhoire.
năbușí (a) – a țîșni. (TD).
năcăfá *f.* – necaz. (I.Creangă).
năcláe *f.* – căpiță de snopi.
nădéjde *f.* – upovaniță. La CADE.
nădăjduí (a) – a upovăi. La CADE.
nădúf *n.* – astmă.
nădúh *n.* – amar, năcaz. La I.Creangă.
nădúh *m.* – copil neastîmpărat.
nădușálă *f.* – astmă. La CADE.
nădușálă *f.* – zăduf. La M.Costin.
năduși (a) – a înnăbuși. La CADE.
năduși (a) – a mocni (focul).
nădușít *adj.* – sugrumat. La C.Negruzzi.
năfîrtáche *m.* – michiduță. (Th.Holban).
năfrámă *f.* – broboadă. La DU.
năfrámă *f.* – băsma (M.Eminescu).
năfrăníță *f.* – pînză de păianjen.
năgărúș *n.* – loc unde crește năgară.
Nagîțăríe *f.* – toponim (Sîngerei).
năglúgă *f.* – boală băbească. La DU.
năgrádă *f.* – distincție, decorație.
năhut *n.* – mazăre. La DU.
năhutíu *adj.* – de culoarea năutului.
năjí (a) – a se îmbolnăvi de năjit.
năjit *n.* – boală de oi. La DU.
nălăvánci *f. pl.* – mălai din făină de porumb cu brînză.
nălbán *m.* – doctor veterinar.
nălbár *m.* – doctor veterinar.
nălóg *n.* – impozit.
nălță (a) – a înălța. La M.Eminescu.
nălúc *m.* – marotă.
nălúcă *f.* – spaimă. E x p r. **Cal cu năluc** = cal cu spaimă, sperios.
nălucíre *f.* – halucinație.
nălucíre *f.* – închipuire. La C.Hogaș.
nălucitúră *f.* – nălucire. La C. Conachi.
nălucitúri *f. pl.* – visuri.
năluștt *adj.* – speriat. (TD).
nămálă *f.* – plată pentru chirie. (TD).

nămĕte *m.* – nămilă. *Ia, aşa nămete de om era Sfară-Piatră acela.* (TD).
nămiáză *f.* – al doilea prînz.
nămól *n.* – cantitate mare. (DD).
nămoleálă *f.* – mîl.
nănái *m.* – nănaş de botez.
nănáş *m.* – naş. La I.Creangă. La DU.
nănáş *m.* – naş.
nănáşă *f.* – vargă. (I.Creangă).
nănăşél *m.* – nănaş.
nănăşícă *f.* – nănaşă.
nănătán *m.* – om înalt.
nănúţ *m.* – nănaş de botez.
nănúţă *f.* – nănaşă (de botez).
năpádă *f.* – năvălire. La D.Cantemir.
năpástă *f.* – dare excepţională impusă tuturor ţăranilor. (I.Neculce). La DIM.
năpástă *f.* – învinuire nedreaptă.
năpăstuí (**a**) – a învinui pe nedrept.
năpátcă *f.* – halău. (TD).
năpădí (**a**) – a tovărî. La CADE.
năpădí (**a**) – a nimeri. (TD).
năpădít *adj.* – răutăcios, veninos.
năpîrstóc *n.* – degetar. La DU.
năpîrcă *f.* – melc.
năpostá (**a**) – a da voie. (TD).
năprásnă *f.* – fără veste. E x p r. **De năprasnă** = pe neaşteptate.
năprásnă *f.* – nenorocire.
năpustí (**a**) – a lăsa uitării. (Gr.Ureche).
nărăi (**a**) – a chinui. (TD).
nărtílă *m.* – om cu nasul lat.
nărtós *adj.* – năsos.
năruí (**a**) – a surpa. (M.Eminescu).
năruí (**a**) – a ţărnui porumbul.
năsădă *f.* – snopi împrăştiaţi pe arie.
năsádă *f.* – arie. La T. Pamfile.
năsădeálă *f.* – năsădire.
năsădí (**a**) – a bate. (DD).
năsădí (**a**) – a avea vînătăi.
năsădít *n.* – înşirarea snopilor.
năsădít *adj.* – învineţit de lovituri. (DD).
năsădít *adj.* – bătut.
năsăditúră *f.* – vînătae.
năsăditúră *f.* – bătătură.
năsălnic *adj.* – sperios (cal).
năsătr *m.* – nisetru.
năsînic *adj.* – brutal, violent.
năsîlnic *m.* – siluitor. La DU.
năsîlnicíe *f.* – îndărătnicie.
năsîchitúră *f.* – muşuroi la porumb.
năsîlcă *f.* – targă de cărat pămînt.
năsîlcă *f.* – năsălie.
năsîlcă *f.* – targă pentru răniţi.
năsîp *n.* – mîl, mîlişte.
nasîpí (**a**) – a pomosti; a nivela.
năsîpíre *f.* – pomosteală. La DEX.
năsîpós *adj.* – zemos. *Zămoşi şi năsîpoşi.* (DD).
năslí (**a**) – a năzui. La M.Costin.
năstáv *n.* – îndemn. La DU.
năstăví (**a**) – a îndruma. La D.Cantemir.
năstăvitór *m.* – îndrumător.
năstrápă *f.* – ceaşcă.
năstrápă *f.* – cană (1–2 *l*).
năstrápă *f.* – urcior.
năstriţátă *adj.* – nestemată. (TD).
năstrúşnic *adj.* – straşnic, grozav. La N.Gane. La CADE.
năstruşnicie *f.* – grozăvenie.
năsútă *adj.* – cu pată albă pe bot (oaie).
năşél *m.* – adresare către nănaş.
năşí (**a**) – a fi naş.
năşíe *f.* – calitatea de a fi nun.
nătaráe *f.* – neghiobie. La C.Negruzzi.
nătîng *adj.* – stîngaci. La DU.
năúc *m.* – om surd.
năut *n.* – mazăre. La DU.

năutíu *adj.* – v. **năhutiu**.
năvál *adv.* – nestăpînit.
năválnic *adj.* – năpraznic. (A.Vlahuță).
năválnic *m.* – ferigă cu frunze mari.
năvărós *adj.* – nărăvaș. (DD).
năvód *n.* – ceată de urmăritori.
năvodí (a) – a întoarce acul. (DD).
năvoloácă *f.* – porumbiște nearată în care se seamănă. (T.Pamfile).
năvráp *m.* – jefuitor. (Gr.Ureche).
năvrăpí (a) – a se năpusti.
năzátic *adj.* – sperios. La C.Hogaș.
năzări (a) – a i se părea că vede. La DU.
năzbîtie *f.* – bazaconie. La DU.
năzdrăváncă *adj.* – fermecătoare. (TD).
năzuí (a) – a apela. La Gr.Ureche.
năzuit *adj.* – mult dorit. La DU.
năzurós *adj.* – sperios (calul).
nea *interj.* – se cheamă un câine.
neacătării *adv.* – dezordine.
neáclă *f.* – gîtar la gura de ham.
Neag Cîmpean (CDȘ) – boier.
Neagșa (BDȘ, 1488) – nepoata lui Botaș (*Неnoma Ботъша*).
Neagu (BDȘ) – comis, pîrcălab.
Neagului (CDȘ, 1437) – vale.
neám *n.* – nat. *Neamul moldovenilor.* (M.Costin). La DU.
Neamțului (CDȘ, 1437) – drum.
Neamțului (CDȘ, 1437) – pîrîu.
neașteptát *adj.* – năpraznic.
nebún *adj.* – rău. (I.Neculce).
Nebureşti (CDȘ, 1448) – selişte.
nechimuluit *adj.* – grozav. La CADE.
nechitít *adj.* – nesocotit. La CADE.
neclătít *adj.* – neclintit. La M.Costin.
necrúți *m. pl.* – recruți. (TD).
nedée *f.* – iarmaroc. *Mai mare sudalmă sa chiamă cînd va sudui neştine... unde vor fi oameni strînşi cum-i în mijlocul tîrgului sau la vreo nedee.* (Pravila lui Vasile Lupu).
nédzură *f.* – lînă bună. (TD).
nedzurícă *f.* – lînă bună. (TD).
negél *m.* – neg. La CADE.
negeláriță *f.* – rostopască.
negelós *adj.* – negos.
neghimuluít *adj.* – strașnic.
neghimuluít *adv.* – foarte mult. Expr. **Cu neghimuluita** = pe nemăsurate.
neghinári *n.* – trior.
neghiób *m.* – bleg.
negoáță *f. pl.* – daruri. (TD).
negoáță *f. pl.* – mărfuri. (TD).
negre *adj.* – murdare.
Negrea (BDȘ) – boier moldovan.
negreálă *f.* – cerneală.
negreálă *f.* – vopsea neagră. (TD).
negriciós *adj.* – rom.
Negrilaș (BDȘ) – diac.
Negrilă (BDȘ) – ceașnic, pîrcălab.
Negrita (BDȘ, 1489) – fata lui Pătru Mînzatul.
Negritеasca (BDȘ, 1479) – pîrîu.
negríu *adj.* – șaten.
négru *adj.* – smolit (la față).
négru- strîcat *adj.* – suriu.
négru-surmaliu *adj.* – negru-deschis.
négru-zoit *adj.* – suriu.
négură *f.* – lînă de calitatea a doua. (TD).
negurítă *f.* – negură.
neguță (a) – a tîrgui.
neguțătór *m.* – cupeț. La DEX.
neguțătóri *m.* – negustor de vite.
Neguțătorului (BDȘ, 1493) – vad.
neîmblátă *adj.* – nesărutată.
neînsemnát *adj.* – secătură. (CM).
nelátă *adj.* – nespălată. (TD).
neleápcă *f.* – vacă la prima fătare.

némeş *m.* – proprietar de pământ.
nemeşésc *adj.* – de nemeşi.
nemeşíe *f.* – stare de nemeş.
nemeşíe *f.* – totalitatea nemeşilor.
nemeţét *n.* – văl de mireasă. La CADE.
nemóşi *adj. pl.* – cu multe neamuri.
nemoténie *f.* – neamuri. La CADE.
Nemţişor (CDŞ, 1409) – pîrîu.
nemurêli *m. pl.* – rude. (TD).
nemuróşi *adj.* – cu multe rude. (TD).
nendumirít *adj.* – nemîngîiat. (TD).
nenecácă *f.* – mamă. La DU, DLR.
nenecúţă *f.* – mămicuţă. La DLR.
nenitét *m.* – văl. (TD).
neór *m.* – cîrlan de la doi ani.
nepoată (BDŞ, 1492, 1493) – în doc. lui Ştefan cel Mare.
nepot (CDŞ, 1428; BDŞ, 1488) – în doc. moldoveneşti din sec. XV.
nepotul lui Ciocanu (BDŞ, 1495) – *непот Чокану*.
nepoţii lui Jumătate (CDŞs, 1492) – în doc. lui Ştefan cel Mare.
neprohodit *adj.* – îngropat fără popă.
nerétcă *f.* – om surd.
nerétcă *f.* – covor cu mîţe.
nertíc *m.* – druc lateral la scară.
nertíc *m.* – carîmb la loitră.
nertíc *m.* – druc de-a curmezişul carului.
nertíc *m.* – stinghie la boroană.
nertíc *m.* – măsură pentru cereale.
nertíc *m.* – vamă (la moară).
nertíc *m.* – cutie de sare.
nertişoáră *f.* – mertic de vamă la moară.
nervícică *f.* – nevăstuică.
nesămăluít *adj.* – fără număr. (TD).
nestrăbătút *adj.* – necunoscători ai istoriei. (Gr.Ureche).
neşticavái *pron.* – oarecare. (I.Neculce).
neştine *pron.* – cineva. La P.Ispirescu.
Netedul (CDŞ, 1392) – boier.
netejéri *m.* – rindea de primă operaţie.
netéz *n.* – năpastă. E x p r. **A nu se da netezului** = a nu se da bătut.
neticneálă *f.* – neînţelegere. La M. Costin.
netíhn *adj.* – neastîmpărat.
netócmai *adv.* – cu atît mai mult.
nevástă *f.* – femeie măritată.
nevăstoáe *f.* – nevastă.
nevăstúcă *f.* – femeie tînără.
nevăstúică *f.* – nevestică.
nevăstúţă *f.* – nevestică.
nevóe *f.* – vinăriţă.
nevoí (a) – a vrea. (M.Costin).
nezbicit *adj.* – umed. La N.Ţurcanu.
nezlobív *adj* – blînd. La Gr.Ureche.
nicarúlea *adv.* – nicăieri.
nícă *adv.* – neam.
nícă *adv.* – canci. La DEX.
Nícă *m.* – erou de poveste. (TD).
nicăiuri *adv.* – nicăeri. La CADE.
nicărîi *adv.* – nicăeri.
nicărúi *pron.* – nimănui. (TD).
nicărúia *adv.* – nicăieri.
nicicacúm *adv.* – nicidecum.
nicicacúm *adv.* – neam.
nicicúm *adv.* – defel. La V.Drăghici.
niciodinioáră *adv.* – niciodată.
nícsis *n.* – supărare.
nicúm *adv.* – deloc. (TD).
nicúţă *num.* – puţin. (TD).
nicúţă *pron.* – nimic. (TD).
nidrése *adj.* – neservite. (TD).
nigról *n.* – lubrifiant.
nihnít *adv.* – mîhnit. (DD).
nihuí (a) – a necheza.
nimăluí (a) – a se înrudi.

nimărúi *pron.* – nimănui.
nimărúia *pron.* – v. **nimărui**.
nimărúilea *pron.* – nimănui.
níme *pron.* – nimeni. La M.Costin.
Níme *m.* – erou de poveste; v. **Nică**.
nímerea *pron.* – nimeni. (TD).
nimicie *f.* – nimicnicie. (C.Negruzzi).
nimintéț *n.* – văl al miresei.
nimiștérgură *f.* – v. **miniștergură**.
nimitéț *n.* – tifon.
nimitéț *n.* – pînză strecurătoare.
nimitéț *n.* – văl de mireasă.
nimitéz *n.* – văl. La M.Eminescu.
nineri (a) – a răsfăța. La CADE.
ningắu *n.* – ninsoare mare.
ningắu *n.* – decembrie.
ningél *m.* – neg.
ninsoáre ploioasă *f.* – lapoviță.
ninunát *adj.* – urît. (DD).
nioágă *f.* – vargă de mînat caii.
nioárce *f. pl.* – broaște.
nioátcă *f.* – bubă.
niohắi (a) – a necheza.
niohăiálă *f.* – hîrjoană.
niorcắit *adj.* – ursuz.
niórniță *f.* – guzgan de mosc.
niscaivá *adv.* – niște.
niscaivále *adj.* – de tot felul.
nisipitúră *f.* – prăvălitură.
nisipós *adj.* – zemos.
nisovestiós *adj.* – grob. La DEX.
nisovistiós *adj.* – neruşinat.
Nistra (BDŞ, 1502) – tatăl Ilenei.
Nistrea (CDŞ, 1442) – boier moldovan.
nișălá (a se) – a se căina.
nișcocoríță *f.* – urechelniță.
nișcoríță *f.* – coropișniță.
nitám-nisám *adv.* – pe neașteptate. DU.
nitológ *adj.* – neîndemînatic.
nitrosî (a) – a nimici.
nițorán *m.* – țistar.
nividí (a) – a trece urzeala prin ițe. DU.
nividíre *f.* – trecerea urzelii prin ițe.
nividitúră *f.* – v. **nividire**.
nînășél *m.* – naș. La I.Creangă.
nînășícă *f.* – nănașă. La S.F.Marian.
nîrlă *n.* – nas mare.
nîrlós *adj.* – năsos.
noá *f.* – soi de struguri albi.
noájă *f.* – haită. (I.Neculce).
noáșe *f. pt.* – năsălie.
noáte *m.* – mînz de trei ani.
noáten *m.* – mînz de vreo trei ani.
noáten *m.* – lînă neagră de miel.
noátenă *f.* – mioară pînă la doi ani.
noátenă *f.* – lînă de culoare neagră.
nod *n.* – capăt de creangă netăiată.
nodurári *n.* – vergea la sulul de dinainte.
nóhot *n.* – v. **nohut**. La DU.
nohút *n.* – năut. (TD).
nohutiu *adj.* – verde-închis. La DU.
noián *n.* – nemărginire. La M.Eminescu.
noián *n.* – hău. La C.Hogaș.
nojíță *f.* – găuri la opinci. (DU).
nojíțe *f. pl.* – curele la îmblăciu.
noptí (a) – a nedormi. (TD).
noranjíu *adj.* – roșu-închis. (TD).
nórcă *f.* – nurcă.
noróc *n.* – scai.
noród *n.* – nărod. (CM).
noród *n.* – popor. *Domn am stat Moldovei mele și norodului părinte.* (A.Vlahuță).
norodnic *adj.* – al poporului (poet).
norónci *adj.* – portocaliu.
nosác *m.* – ghiborț.
nóșcă *f.* – roabă (vechicul).
nóur *m.* – nor. La V.Alecsandri.

nourcálă *f.* – înnorare. (TD).
nouríu *adj.* – albastru-deschis.
nová *f.* – soi de struguri albi.
novăceásă *f.* – voinică.
nucár *m.* – nuc.
nucár *m.* – nucet.
nucár *m.* – pasăre care mănîncă alune.
nucár *m.* – gîndac cu larvele în alune.
núcă *adj.* – cafeniu-închis.
nucăráe *f.* – pomi de nuci mulți.
nucăráe *f.* – mulți nuci.
nucăríe *f.* – nucet.
nucăríș *n.* – nucet.
nucăríu *adj.* – cafeniu-închis. (TD).
nuciu *adj.* – de culoarea nucului.
nucĭu *adj.* – cafeniu-închis.
nuculíu *adj.* – cafeniu-închis.
nucușór *m.* – nuc mic.
nucușoáră *f.* – nucă mică.
nuhoáică *f.* – vargă mare.
nuhoáică *f.* – bici cu coadă scurtă.
nuelúșă *f.* – joapă. La CADE.
nújnic *n.* – latrină.
núma *adv.* – numai. (TD).
numărá (a) – a denumi. (ALM).
numărá (a) – a numi.
numărá (a) – a însemna. (TD).
numărătúră *f.* – jurubiță din trei fire.
nuní (a) – a fi nun mare.
nuntáș *m.* – pețitor.
nuntáș *m.* – vornicel călare.

O

oacacá *interj.* – orăcăitul broaştei.
oálă de borş *f.* – cratiţă.
oálă cu floare *f.* – vază.
oálă lungă *f.* – urcior (de lapte).
oálă maghi *f.* – gavanos.
oálă nántă *f.* – oală de schijă.
oálă zamalţuită *f.* – cratiţă smălţuită.
oálă *f. pl.* – ţiglă.
oáră *f.* – oră.
oarecícă *pron.* – ceva. (V.Alecsandri).
oárze *f. pl.* – lanuri de orz. (TD).
oáspă *f.* – rudele (toate).
obádă *f.* – tortură. E x p r. **A trage în obadă** = a tortura. La N.Ţurcanu.
obádă *f.* – cătuşă. La I.Neculce.
obádă *f.* – arc de lemn la ham.
obár *n.* – frînghie la năvod.
Obcina Runcului (BDŞ, 1490) – semn de hotar.
„Obcina Săcăturii lui Bucur” (BDŞ, 1491) – semn de hotar.
Obcina Slatinei (CDŞ, 1437) – semn de hotar.
obcină (CDŞ, 1411; BDŞ, 1490) – vîrf de munte, măgură.
obcínă *f.* – vîrf. La DU.
obcină *f.* – moştenire. La Al.Russo.
obércă *f.* – frînghie la mreajă.
oberlíc *n.* – ochi la fereastră (mobil).
obicéai *n.* – obicină. (CM).
obicéi *n.* – zacon. (CADE).
obicéiul pămîntului *n.* – reguli nescrise.
obicéiuri pîrcălăbeşti *n. pl.* – norme care fixau atribuţiile pîrcălabilor.
obídnic *adj.* – neajutorat. La E.Sevastos.
obijdui (**a**) – a asupri. La CADE.
obijduí (**a**) – a nedreptăţi.
obijduíre *f.* – nedreptate.
obijduít *adj.* – nedreptăţit. (A.Vlahuţă).
obîrlíct *n.* – oberliht.
obîrşí (**a**) – a-şi încheia lucrările.
obîrşí (**a**) – a se încheia.
Obîrşia Beţivului (BDŞ, 1490) – semn de hotar.
Obîrşia Frumosului (CDŞ, 1411) – semn de hotar.
Obîrşia Jerului (CDŞ, 1448) – semn de hotar.
Obîrşia Largii (BDŞ, 1469) – semn de hotar.
Obîrşia Laurei (BDŞ, 1490) – semn de hotar.
Obîrşia Nemţişorului (CDŞ, 1437) – semn de hotar.
Obîrşia Rusaii (CDŞ, 1410) – semn de hotar.
Obîrşia Ruscăi (BDŞ, 1490) – semn de hotar.
obîrşie (CDŞ, 1410, 1411, 1428) – izvor, început.
obîrşie *f.* – locul unde se află izvoarele.
obîrşie *f.* – loc de întemeire, vatră.
obîrşie *f.* – origine. La V.Alecsandri.
obîrşíre *f.* – terminare. La M.Costin.
obîrşít *adj.* – întemeiat. La M.Costin.
oblástie *f.* – stăpînire. (D.Cantemir).
obleác *n.* – bîrnă.
obleágă *f.* – pîrloagă. La DU.
oblíc *n.* – oblînc.
oblicí (**a**) – a afla. La Gr.Ureche.
oblicít *adj.* – descoperit.
oblintí (**a**) – a vărsa. La TD.
oblînc *n.* – parte a şeii.
obloáne *n. pl.* – ornamente pe covor.
oblojálă *f.* – apă caldă cu ierburi.
oblojánie *f.* → v. **oblojală**.
oblojí (**a**) – a opări picioarele.
oblojí (**a**) – a spăla rănile cu oblojală.

oblojît *adj.* – opărit (picioarele, rănile).
oblojît *adj.* – răguşit.
oblón *n.* – pardoseală la fereastră.
oblón *n.* – uşă (la plită).
oblón *n.* – lot de zarzavat.
oblonári *n.* – rindea cu daltă în figuri.
oblonáş *n.* – oberliht.
oblonáş *n.* – uşiţă (la plită).
obloni (a) – a închide cu obloane.
oblonit *adj.* – închis cu obloane.
obodát *adj.* – împiedicat (cal).
obór *n.* – curte.
obór *n.* – lot lîngă casă.
obór *n.* – teren pentru zarzavat.
obór *n.* – aţă groasă la plasa mrejii.
oborî (a) – a se nărui (casa). La DU.
oborî (a) – a ucide. La M.Kogălniceanu.
oborî (a) – a da gata. (TD).
oborî (a) – a doborî (un copac).
oborît *adj.* – doborît. (V.Alecsandri).
oboroácă *f.* – coş din mlajă cu toartă.
oboroácă *f.* – coş de cules strugurii.
oboroácă *f.* – toc la fereastră.
oboróc *n.* – donaţie unei mănăstiri.
oboróc *n.* – coş de prins peşte.
oboróc *n.* – ciubăraş de înmuiat rufele.
oboróc mare *n.* – măsură de capacitate.
oboróc mic *n.* – măsură de capacitate.
oborocít *adj.* – fermecat.
obóz *n.* – corvadă.
obrát *n.* – zer dulce.
obráţ *n.* – unitate de lungime.
obráţ *n.* – suprafaţă de cîteva prăjini.
obráţie *f.* – pomi la marginea unei vii.
obráze *f. pl.* – icoane.
obrazîu *adj.* – de culoarea obrazului.
obrăjél *m.* – obraz tînăr, delicat.
obrăjéi *m. pl.* – trei-fraţi-pătaţi.
obrăzár *n.* – mască.
obrăzári *n.* – ochelari pentru cai.
obrăznicătură *f.* – copil obraznic.
obrăznici (a) – a fi necuviincios.
obrăznicie *f.* – necuviinţă.
obrănicúţ *adj.* – obraznic.
obrídnic *n.* – plantă medicinală. La DD.
obrinteálă *f.* – îmbolnăvire (de răceală).
obrintí (a) – a se umfla. D.Cantemir.
obrintí (a) – a betegi. (DD).
obróc *n.* – raţie de alimente.
obróc *n.* – raţie de nutreţ.
obróc *n.* – întreţinere. La M.Costin.
obrocí (a) – a fermeca. (TD).
obrocit *adj.* – fermecat.
obródcă *f.* – căpăstru.
obştí (a) – a răspîndi. (D.Cantemir).
obţénchi *n.* – cleşte de scos cuie.
obúz *n.* – tabără. (I.Neculce).
ocá *f.* – unitate de măsură de greutate.
ocá *f.* – unitate de măsură de capacitate.
ocără *f.* – jignire. (M.Eminescu).
ocăi (a) – a măcăi. La N.Gane.
ocăcăí (a) – a orăcăi.
ocărî (a) – a dosădi. La CADE.
ocheánă *f.* – chior de un ochi.
ocheánă *f.* – beteagă de un ochi.
ocheánă *f.* – bulboană.
ocheánă *f.* – turn de veghe.
ocheánă *f.* – tarancă. La DEX.
ocheniţă *f.* – ocheană mică (peşte).
ocheşéle *f. pl.* – plantă erbacee.
ocheşícă *adj.* – cu ochi mari.
óchi *m.* – mocirlă.
óchi *m.* – adînc într-o bulboană.
óchi *m.* – juvăţ.
óchi *m.* – ochelari.
óchi *m.* – ornament pe o ţesătură.
óchi *m.* – parte rotundă a oborocului de prins peşte.

ochiánă *f.* – lunetă. La CADE.
óchi-aniutei *m.* – trei-fraţi-pătaţi.
ochincári *m. pl.* – români. *Măi, da frumoase cîntece mai au şi ochincarii ceia de peste Prut.* (Gh.V.Madan).
ochíncea *f.* – buruiană.
ochíoşele *adj.* – ochioase. (TD).
ochitúră *f.* – privire. (E.Sevastos).
ochitúră *f.* – ochire.
óchiul-anicuţei *m.* – mărgărită.
óchiuri *n. pl.* – ornament pe covor.
óchiuri *n. pl.* – ouă prăjite (întregi).
ociná (a) – a moşteni.
ocínă *f.* – proprietate, moştenire.
ocínă *f.* – dostoianie. La CADE.
ócnă *f.* – mocirlă.
ócnă *f.* – lac cu izvor puternic.
ócnă *f.* – adîncitură în peretele pivniţei.
ócnă (DBŞ, 1502) – mină de sare.
ocníţă *f.* – lucarnă.
ócniţă *f.* – cotruţă.
ocól *n.* – loc îngrădit pentru vite.
ocól *n.* – gospodărie individuală.
ocól *n.* – curte. La CADE.
ocol (BDŞ, 1491) – subdiviziune teritorială.
ocól *n.* (subdiviziune teritorială) – plaşcă. (CM).
ocól *n.* – curte.
ocól *n.* – gard de nuele.
ocól *n.* – curea la gura hamului.
ocól *n.* – curea la trupul de ham.
ocól *n.* – hăţuri.
ocól *n.* – harnaşament.
ocoláş *n.* – loc îngrădit pentru pui.
ocolótă *f.* – snop de secară îmblătit.
ocolúşcă *f.* – curea la ham.
ocroápe *n. pl.* – uncropuri.
ocrotíre *f.* – ocrotniţă. La CADE.
odáe *f.* – conac. (Th. Holban).
odáe *f.* – otac. La M.Sadoveanu.
odáe *f.* – cameră pentru alimente.
odagáci *n.* – săpunel. La DU.
odátă *adv.* – întreg, dintr-o bucată. Expr. **Om odată** = bărbat voinic.
odăjdii *f. pl.* – veşmînte bisericeşti.
odgeág *n.* – sticlă la lampă.
odgeág *n.* – foale la prisacă.
odgón *n.* – funie groasă. La DU.
odlíhă *f.* – lapoviţă.
odmắt *n.* – vîrtej de apă.
odobác *f.* – car tras de patru boi.
odobáe *f.* – clae din 34 de snopi. (TD)
odobí (a) – a lucra. (TD).
odoleánă *f.* – prună mare, roşie.
odolí (a) – a învinge. (TD).
odór *n.* – copil (DD).
odórfe *f. pl.* – druci la loitre (DD).
odrăslí (a) – a naşte. (TD).
odrăslí (a) – a încolţi. (C. Negruzzi).
oéri *m.* – păcurar.
ofăí (a) – a ofta.
ofili (a) – a se veştezi. La CADE.
ofilit *adj.* – veştezit. La CADE.
ofiţér *m.* – ghiborţ.
ofîştánie *f.* – curăţenie.
oftánie *f.* – curăţenie.
oftigá (a) – a zace de tuberculoză.
oftigă *f.* – turbereuloză. La C.Negruzzi.
oftigós *adj.* – bolnav de tuberculoză.
ófturi *n. pl.* – oftaturi.
ogáş *n.* – urmă lăsată de un şuvoi.
ogeág *n.* – coş, sobă. La DU.
oghelăş *n.* – plăpumioară.
oghéle *f. pl.* – obiele. (I.Creangă).
oghiál *n.* – pătură.
oghiál *n.* – saltea.
oghiál *n.* – plapumă. La Al.Russo.
oghiálă *f.* – plapumă.

oglhídnic *m.* – orb.
ogîrjí (a) – a se prăpădi. (TD).
ogîrji (a) – a slăbi. La CADE.
ogîrjit *adj.* – încovoiat. (I.Creangă).
ogládie *f.* – curea la îmblăciu.
oglăji *f. pl.* – curele la îmblăciu.
oglăjînă *f.* – curea la îmblăciu.
oglăjuri *f. pl.* – curele la îmblăciu.
oglăi *f. pl.* – curele la îmblăciu.
oglic *n.* – şorţ de fierar.
Oglindă (BDŞ, 1477) – curier moldovan.
oglinjoară *f.* – oglindă mică. La CADE.
ogoí (a) – a alina. La I.Sbiera.
ogoí (a) – a se potoli. La D.Cantemir.
ogór *n.* – cîmp semănat. La DU.
ogoród *n.* – parcelă de pămînt. (DD).
ográdă *f.* – gospodărie.
ográdă *f.* – curte. La CADE.
ográdă *f.* – lot de pămînt lîngă casă.
ográdă *f.* – gard de scînduri orizontale.
ográdă de chiatră *f.* – gard de piatră.
ográdáş *m.* – slujitor într-o ogradă.
ográjoáră *f.* – corlate la puţ.
ogréj *m. pl.* – resturi de coceni. La DD.
ogrijît *adj.* – nutreţ prost.
ogrinji *m. pl.* – resturi de nutreţ.
ogrinjîni *m. pl.* – resturi de pleavă.
ohnál *n.* – cui de potcoavă.
ohótnic *m.* – doritor. (TD).
ohótnic *adj.* – harnic, trăgător (cal).
ohoródniţă *f.* – legumărie.
ohrátcă *f.* – corlată la puţ.
óină *f.* – joc de-a mingea. La CADE.
óiră *f.* – cîrlionţ.
oiţică *f.* – oiţă. La V.Alecsandri.
oiţică *f.* – buruiană cu tulpina erectă.
ojilită *f.* – mîhnită. La DD.
ojiléd *m.* – polei.
ojóg *n.* – pămătuf de şters cuptorul.
ojoí (a se) – a se veştezi.
ol *n.* – canal de scurgere din olane.
olándă *f.* – aloe.
olaráş *n.* – prepeleac.
olári *m.* – blidar.
olári *m.* – prepeleac.
olári *m.* – gavanos.
olát *n.* – ţinut. (M.Sadoveanu). La DU.
olăcár *m.* – curier. La M.Sadoveanu.
olănár *m.* – meşter de olane.
olănăríe *f.* – atelier unde se fac olane.
olănăríe *f.* – cuptor de ars olane.
olăréţ *n.* – urcior de lut cu jghebuleţ.
olărí (a) – a practica olăria.
olăríe *f.* – oale multe.
olăríţă *f.* – ştergar de veselă.
oleácă *adv.* – puţin. (M.Eminescu).
oleándra *f.* – dans ritual.
olecăí (a) – a se văicăra. La TD.
olecúţă *adv.* – puţin.
olicăí (a) – a se tîngui. La I.Creangă.
óligă *f.* – rindea cu daltă mică.
oliolió *interj.* – văleleu.
olíţă *f.* – oală de schijă.
olíţă *f.* – cratiţă înaltă.
oloáică *f.* – oală mare (de schijă).
olóc *n.* – mreajă de prins peşte.
ologí (a) – a şchiopăta (calul).
olói *n.* – ulei. La I.Creangă.
olói *n.* – ulei. La C.Ivănescu.
olói *n.* – vopsea de ulei. La M. Eminescu.
olói *n.* – joc de copii: de-a oloiu.
oloiérniţă *f.* – fabrică de ulei.
oloiétic *adj.* – galben-închis.
olóiniţă *f.* – teasc de extras uleiul.
olói-închis *adj.* – cafeniu.
olóisă *f.* – plantă, totdeauna verde.
oloreálă *f.* – boare de vînt. La T.Pamfile.

olorí (a) – a adia. La T.Pamfile.
olorít *n.* – v. **olorează.**
olórniță *f.* – fabrică de ulei.
omănáș *n.* – omuleț. La E.Sevastos.
omănáș *n.* – omulean. La T.Pamfile.
omănáș *m.* – om scund.
omắt *n.* – zăpadă. La V.Alecsandri.
omătós *adj.* – cu multă zăpadă.
omătúțe *f.* – ghiocei mari.
omeni (a) – a trata creștinește.
omeni (a) – a civiliza. (Săptămîna).
ometíță *f.* – zăpadă ușoară.
ometíță *f.* – praf de făină.
omușór *m.* – omuleț. La C.Negruzzi.
onánie *f.* – pocitanie. La I.Creangă.
oní (a) – a greși.
oní (a) – a cădea de acord. (DD).
opálcă *f.* – traistă pentru mîncare la cai.
opáră *f.* – plămădeală.
opárcă *f.* – plămădeală.
opărcálă *f.* – plămădeală.
opăritúră *f.* – plămădeală.
opcínă *f.* – v. **obcină.**
opéri *m.* – strigoi.
opintéle *f. pl.* – sarmale.
opinti (a) – a se sforța. La V.Alecsandri.
opintí (a) – a ridica. (TD).
opleánă *f.* – chingă la ferăstrău.
oploșálă *f.* – adăpost. La CADE.
oploși (a) – a se aciua. La CADE.
oploși (a) – a proteja. (M.Sadoveanu).
oploșí (a) – a se aduna (la cald).
oploșit *adj.* – găzduit.
opód *n.* – rond de noapte. La TD.
opodári *m.* – persoană de servici.
opóică *f.* – umflătură la piciorele cailor.
opreá *f.* – proptea.
opreá *f.* – vergea la coarnele plugului.
opreálă *f.* – închisoare. (M.Costin)
opreálă *f.* – interzicere. La M.Costin
opreálă *f.* – ținere pe loc. La M.Costin
opritóri *n. pl.* – ham. (TD).
opsás *n.* – călcîiul încălțămintei.
opsigă *f.* – plantă erboasă. La DU.
óptă *num.* – opt.
optíță *f.* – păhărel.
opțánși *n.* – cleşte de scos cuie.
opțínte *f.* – cleşte de scos cuie.
opúst *n.* – ieşitură pentru scurgere.
opúst *n.* – zăgaz pentru abaterea apei.
opúst *n.* – ieşitură. *Ridicară toate stâlpile de la opust.* (M.Sadoveanu).
opúst *n.* – copcă (în gheață).
Opúst *n.* – toponim (Soroca).
opușină *f.* – loc în stufăriș. La DELM
óră *f.* – horă. (TD).
orășani (BDȘ, 1472) – trăitori la oraș.
orăștícă *f.* – buruiană meliferă.
orătánii *f. pl.* – păsări de curte.
orbáliț *n.* – boală de dinți.
orbálț *n.* – umflătură (la gît).
orbálț *n.* – brîncă. La CADE.
orbálț *n.* – erizipel. La N.Iorga.
orbáriț *n.* – orbalț, brîncă.
orbáriță *f.* – orbalț, brîncă.
orbăí (a) – a orbecăi.
orbălcít *adj.* – răcit la falcă.
orbălțí (a) – a se îmbolnăvi de orbalț.
orbălțíre *f.* – orbalț.
órbul găinii *m.* – oftalmie periodică.
orcán *n.* – uragan. La M.Eminescu.
orcăí (a) – a ocăi.
orcíc *n.* – cruce la căruță.
orcicár *n.* – latul postoroncii.
orcotí (a) – a vorbi neîntrebat.
ordiníș *n.* – gura stupului. La TD.
ordzá (a) – a se umfla picioarele calului.

ordzișór *n.* – arpagic.
ordzoáică *f.* – umflătură la picioarele cailor.
orédz *n.* – colivă din orez fiert.
orét *n.* – plasă pentru peşte.
orét *n.* – orez.
Orhei (BDŞ, 1497) – Orheiul Vechi.
órî *f. pl.* – calmare. E x p r. **A-şi veni în órî** = a-şi veni în fire. La DLR.
orîndár *m.* – cîrciumar.
orîndă *f.* – arendă. La V.Alecsandri.
orîndă *f.* – cîrciumă.
orîndă *f.* – cîrciumă. La M.Sadoveanu.
orînduire *f.* – ustav. La CADE.
orjovení (a) – a se înzdrăveni.
orleáncă *f.* – rişcă. La DLR.
orlíc *n.* – traistă pentru mîncare la cai.
oru *n.* – horn.
órnic *n.* – orologiu. La M.Sadoveanu.
ornicăríe *f.* – meseria ceasornicarului.
ornicărie *f.* – ceasornicărie.
oroá *interj.* – ohi!
oróhă *f.* – mazăre.
ort *m.* – monedă vehe de valoare mică. E x p r. **A da ortul popii** = a muri.
ortomán *adj.* – mîndru, viteaz, bogat. *Ei se sfătuiră... Ca să mi-l omoare Pe cel moldovan, Că-i mai ortoman, Ş-are oi multe.* (V.Alecsandri)
osalcáță *f.* – scrumbie.
osalédeț *n.* – scrumbie.
osalíță *f.* – scrumbie.
osărae *f.* – oase multe.
oschígă *f.* – buruiană printre grîu.
oschígă *f.* – mustață la spicul plantelor.
oscîrbí (a) – a se dezgusta. La Gr.Ureche.
osioáră *f.* – lemn deasupra osiei.
osîéri *n.* – v. **osîiac**.
osîiác *n.* – lemn deasupra osiei.
osîndeála *f.* – nacazanie. La DLR.
osîndi (a) – a pedepsi. La C.Negruzzi.
osînză *f.* – bunăstare. La M. Sadoveanu.
oslénițăf. – scrumbie.
oslón *n.* – laviță.
oslón *n.* – scaun fără spătar.
oslón *n.* – suport la butoiul plin.
osmán *adj.* – caracteristic osmanilor.
osmánlîu *m.* – turc. La M.Sadoveanu.
osocór *m.* – plop.
ospeție *f.* – ospitalitate. La C.Negruzzi.
ospéți *m. pl.* – ospeție. (TD).
osteiá (a) – a se potoli. La CADE.
ostenitór *m.* – clăcaş. (DD).
ostinători *m.* – dregător care cinsteşte nuntaşii.
ostréț *n.* – par. La M.Eminescu.
ostréț *n.* – fuscel la scară.
ostréțe *f. pl.* – gard de ştachete.
óstrie *f.* – unealtă de pescuit.
ostrób *n.* – nadel de zece desetine.
ostrói *n.* – usturoi.
ostropăț *n.* – v. **hostropăț**.
ostropéț *n.* – ostropel. (V.Alecsandri).
óstrov *n.* – insulă.
óstrov *n.* – închisoare. (TD).
ostrovári *m.* – puşcăriaş.
ostrovári *m.* – osîndit.
ostrovári *m.* – singuratic.
ostrovél *n.* – ostrov mic.
ostrovéni *m. pl.* – trăitori pe Ostrovul Moldovenilor. *Ostroveni de pe Ostrovul Moldovenilor.* (M.Sadoveanu).
oşténie *f.* – meseria de oştean. La M. Costin.
otác *n.* – adăpost provizoriu.
Otávă *f.* – toponim pe moşia satului Țareuca, raionul Orhei.
otávă *f.* – zlac. (CADE).
otávă *f.* – iarbă după cosit. La DELM.
otcîrmuí (a) – a cîrmui. (Gr.Ureche).

otcós *n.* – rindea cu daltă mică.
otcósuri *n. pl.* – lambe la căruță.
otcóș *n.* – brazdă de iarbă. La T.Pamfile.
ótcup *n.* – arendă. *Cică-s patrioți, liberali, progresiști... au luat patriotismul în otcup.* (V.Alecsandri).
otcúpcic *m.* – arendaș. La V. Alecsandri.
oteși (a) – a se alina. La D.Cantemir.
otic *n.* – lopățică de curățat plugul.
otișîre *f.* – mîngîiere (a sufletului).
otînji (a) – a lovi tare. La I.Creangă.
otnóg *n.* – frînghie de împiedicat vacile.
otomán *m.* – turc.
Otomán *n.* – Imperiu, Poartă Otomană.
otomán *adj.* – caracteristic otomanilor.
otorác *n.* – bancă la mijlocul luntrei.
otoroácă *f.* – scai. E x p r. **A se ține de cineva ca de otoroacă** = a se ține lipcă.
ótova *adj.* – drept.
otrocól *n.* – farfal. E x p r. **A face (a da) otrocol prin (după) ceva** = A pune pe goană, a fugări. (I.Creangă).
oțărî (a) – a nu agrea pe cineva.
oțărîre *f.* – indignare. La DU.
oțărît *adj.* – a se scîrboși. La DU.
oțărîtúră *f.* – dușmănie.
oțătári *n.* – musculiță.
Oțelescu Petru (BDȘ, 1464) – boier.
oțénc *n.* – gură la vintir.
oțeti (a) – a înăcri. La CADE.
oțopină *f.* – mîrțoagă. La P.Ispirescu.
óuăle-găinii *f. pl.* – păpădie.
óuăle-găinii *f. pl.* – arnică.
óuăle-găinii *f. pl.* – podbal.
óvălăși *adj.* – suriu-înspicat. (TD).
ovăș *n.* – ovăz.
ovăș *n.* – zob. La CADE.
ovăș-de-ceapă – arpagică.
ovăsícă *f.* – ovăs sălbatic.
ovidénie *f.* – v. **vovidenie**.
ovrijît *adj.* – slăbănog (cal).
ozór *n.* – ornament.
ozorícă *f.* – țesătură cu ornamente.

P

puc *n.* – tulpină. La DU.
puc *n.* – pachet de tutun. N.Labiş.
puc *n.* – pachet de cărăfi. (DD).
păcă *f.* – ladă pentru grîu.
păcă *f.* – lădiţă pentru mîncare la cai.
pachéşti *f. pl.* – bretele. La DLR.
pachețél *n.* – pacică. (CADE).
pachioáşte *f. pl.* – bretele. (DD).
pachíşcă *f.* – pernuţă decorativă.
păcile *f. pl.* – resturi de la fuioare. (TD).
păcică *f.* – pachețel.
păcişe *f. pl.* – cîlţişori. La T.Pamfile.
pacişéle *f. pl.* – cîlţişori. La E.Sevastos.
pacórniţă *f.* – cutie pentru păcură.
pacráş *n.* – cratiţă cu coadă lungă.
pacreacúţă *f.* – capac (la cratiţă).
pacuí (a) – a aşeza merele în lăzi. (DD).
pacúţ *n.* – lădiţă pentru mîncare la cai.
pádă *f.* – grindină. (TD).
pádie *f.* – padină.
„Padina de la Jiţă" (CDŞ, 1455) – semn de hotar.
padină (CDŞ, 1455) – loc înclinat între două dealuri.
pádină *f.* – vale între două dealuri. La CADE.
pádliţă *f.* – fire de cînepă nedezvoltate.
padmétcă *f.* – pingea.
padúchii-popii *m. pl.* – dentiţă.
padúchii-ţîganului *m. pl.* – dentiţă.
paéri *m.* – druc pe loitre.
páfte *f. pl.* – paftale. (TD).
pag *adj.* – cu pete pe trup. La DU.
pagubă (BDŞ, 1472) – daună.
paháe *f.* – javră.
paháe *f.* – boşorog. La TD.
pahárnic *m.* – dregător, avea grijă de cupa (paharul) domnitorului, o umplea cu vin. La DIM.
pahár cu scaun *n.* – păhăruţ cu picior.
pahídă *f.* – femeie neîngrijită.
pahónţi *m. pl.* – poreclă dată de români moldovenilor din Moldova dintre Prut şi Nistru. *Aceştia îi porecleau pe cei din Basarabia pahonţi.* (Gh.V.Madan).
pái de sărnic *n.* – chibrit.
páică *f.* – nadel.
páie *f. pl.* – foi pe cocean.
páie *n. pl.* – coceni.
páie de mălai *n. pl.* – mei.
paíjînă *f.* – pînză de păianjen.
paingînări *n.* – pînză de păianjen.
paínjăn *m.* – păianjen. M. Eminescu.
paínjeni *m. pl.* – păianjeni.
painjíni (a) – a împăinjeni.
painjíţă *f.* – pînză de păianjen.
paióc *n.* – raţie de nutreţ. (DD).
páişte *f.* – pajişte. (TD).
páişte *f.* – loc acoperit cu paie. La DD.
Paladi Ioniţă (BDŞ, 1495) – logofăt.
paláncă *f.* – turtă coaptă pe jăratic.
paláncă *f.* – pătulire. E x p r. **A face** (a da) **palancă** = a da la pămînt.
paláncă *f.* – pălărie la floarea-soarelui.
paláncă *f.* – palangă. (CM).
palanídă *f.* – libelulă.
palaníşcă *f.* – turtă.
palaníţă *f.* – turtă coaptă pe vatră.
palánţă *f.* – taler la cîntarul de mînă.
palăşcă *f.* – cartuşieră. La T.Pamfile.
pálă *f.* – val de lînă.
pálcă *f.* – nuia.
pálcă *f.* – traistă pentru mîncare la cai.
pálce *f. pl.* – vergi de bătut. I. Creangă.
palchéi *adj.* – ascuţit.
pălciánă *f.* – plantă ierboasă.
pálcică *f.* – baston.
paldím *n.* – ham.

palici *n.* – păhărel. La DLR.
pálie *f.* – strat de lînă.
paliruít *adj.* – smălțuit.
páliță *f.* – băț.
palmác *n.* – măsură pentru lungimi. La DLR.
palmác de moșie *m.* – lotișor.
pálmă *f.* – lovitură. E x p r. **A-și da palme cu cineva** = a se lupta, a se război.
pálmă *f.* – lopățică de uns pereții.
palotíe *f.* – năzbîtie. La DLR.
paltin (CDȘ, 1411) – semn de hotar.
Paltinului (BDȘ, 1491) – poiană.
palúș *adj.* – care nu crește (câine).
pamaclíc *n.* – gărducean la prispă.
pamparáu *m.* – pierde-vară.
pampúșcă *f.* – un fel de colțunaș.
pampúșcă *f.* – pateu cu brînză, carne.
pampúșcă *f.* – coptură cu usturoi.
pan *m.* – titlu boieresc în Moldova. La DIM.
pan *m.* – nobil polon.
pána-cucoșului *f.* – lăcrămioară.
panaghíe *f.* – serviciu religios. E x p r. **A ridica** (cuiva) **panaghie** = a ridica panahidă.
panaghíe *f.* – sudalmă. E x p r. **A ridica** (cuiva) **panaghie** = a blestema.
panahidă *f.* – parastas. La DU.
pánă *f.* – peniță (la toc).
pánă *f.* – toc (cu peniță).
pánă *f.* – frunză de stuf.
pánă *f.* – frunză de grîu.
pánă *f.* – foi la coceanul de porumb.
pánă *f.* – lama bărzii.
pánă *f.* – dîrlog.
pánă *f.* – aripioară de pește.
páncovă *f.* – ouă prăjite. La TDRG, DU.
pandélă *f.* – turn de pază.
pandúri *m. pl.* – ciorapi groși.
panér *n.* – coș. La C.Negruzzi.
pangeá *f.* – sfeclă roșie. La DU.
pangícă *f.* – ardei-gogoșar.
panglicár *m.* – șarlatan. La M. Eminescu.
pangliceá *f.* – panglicuță.
pángliță *f.* – lentă.
pánici *m.* – flăcău.
panoșíță *f.* – foi de coceni.
pansíu *adj.* – liliachiu.
pántă *f.* – tăietură de topor.
pantoféi *m. pl.* – pantofiori.
pantón *n.* – pod plutitor.
pánțir *m.* – soldat călăreț în zale.
papaciucár *m.* – derbedeu.
papadíe *f.* – floarea-soarelui.
papaí (a) – a ciupi. (TD).
papalúg *m.* – sperietoare de păsări.
papalúgă *f.* – pocitanie.
papalúgă *f.* – arătare. La V.Alecsandri.
papanáș *m.* – un fel de gălușcă.
papandúră *f.* – buclă.
papáră *f.* – chelfăneală.
paparúda *f.* – dramatizare populară.
pápă *f.* – jumări. La CADE.
pápă *f.* – clei de cizmărie.
papă-lapte *m.* – nătîng. La C. Negruzzi.
papélc *f. pl.* – plantă. La DU.
papéră *f.* – buclă.
paprică *f.* – tocană cu paprică. La DU.
papșoáică *f.* – cocean fără știuleți.
papșóiniță *f.* – cocean fără știuleți.
papúc *m.* – pantof bărbătesc.
papucári *m.* – cizmar. (TD).
papúci *m. pl.* – pantofi de damă.
papúci *m. pl.* – ghete.
pápură *f.* – stînjenel.
Papură-vodă – E x p r. **Pe vremea lui Papură-vodă** = în vremuri de demult.

papurișcă *f.* – v. **papură**.
papúșă *f.* – legătură de fuioare. (TD).
papúși de suman *m. pl.* – papuci de casă.
papúși *m. pl.* – pantofi bărbătești.
papușîță *f.* – snop de stuf.
par *n.* – ogor negru.
pára-focului *adj.* – roșu-deschis.
paradáică *f.* – vînătă.
paradosi (a) – a preda. La DU.
paragúte *f. pl.* – enupăr.
parahaghíță *f.* – ciupercă ce face praf.
parahodí (a) – a ocărî.
parangíță *f.* – coada-racului (plantă).
parangíță *f.* – troscot.
parapét *m.* – corlate (la pod).
parascóvenie *f.* – năzbîtie. La I.Creangă.
parastuí (a) – a juca o piesă.
paraşutéți *m. pl.* – pari.
paratári *n.* – covor ales. (TD).
paraút *n.* – șanț de-a lungul gardului.
paravá *f.* – moară cu motor.
paravân *n.* – cerdac.
páră *f.* – văpae. La V.Alecsandri.
parcán *n.* – întăritură. La DU.
parcán *n.* – gard de scînduri verticale.
parcán *n.* – v. **conovăț**.
parcán *n.* – strat pentru legume.
parcán *n.* – corlată la pod.
parcán *n.* – rindea cu daltă mică.
parcaníțe *f. pl.* – întărituri. (TD).
párcic *m.* – năvodar.
pardosálă *f.* – loc unde se dosesc vitele.
pardosálă *f.* – căptușeală (la o haină).
pardosálă *f.* – dostină. La CADE.
pardosálă *f.* – umbrar pentru vite.
pardosálă *f.* – fronton.
pardosí (a) – a căptuși o haină.
pardosí (a) – a podi.
pareátcă *f.* – zdreanță. La DU.
paretár în dame *n.* – cadrel.
parhaí (a) – a se pieptăna.
parháiță *f.* – ciupercă comestibilă.
párină *f.* – arătură de toamnă.
parlíne *f. pl.* – prăjituri.
parmác *n.* – stîlp ce susține streașina.
parmác *n.* – unitate de măsură pentru lungime.
parmaclîc *n.* – corlată (la pod).
parníc *n.* – strat pentru legume.
parnícuri *n. pl.* – răsadnițe.
parníșe *f. pl.* – v. **parnicuri**.
paróc *n.* – snop de secară îmblătit.
parohíe *f.* – prihod. (DLR).
parom (BDȘ, 1458) – pod plutitor.
parom la Moldova (BDȘ, 1458) – pod plutitor.
paróm *n.* – pod plutitor. La SDELM.
parpaléc *m.* – covrigar. (I.Creangă).
parșiv *adj.* – rîios. La DU.
partál *n.* – bucată de paragină.
partári *n.* – rindea cu daltă mică.
párte (a ferăstrăului) *f.* – podvală.
párte *f.* – noroc. E x p r. **A avea parte** (de ceva) = a-i merge.
particulárnic *adj.* – particular.
partizánii *m.pl.* – dramă populară.
pártnic *adj.* – personal. La DLR.
pas *n.* – curea de transmisie.
pas *n.* – compas de tîmplărie.
pasajîrcă *f.* – autobuz.
pasát *n.* – mei (grăunțe).
pasát *n.* – mei.
pasát *n.* – crupe de porumb.
pasát *n.* – urluială.
páscă *f.* – un fel de cozonac. La DLR.
páscă *f.* – coptură din făină de grîu și din brînză de vacă. La I.Creangă.
páscă moldovenească *f.* – v. **pască**.

pască ruseáscă *f.* – cozonac.
pascatoáre *f.* – imaş.
pascatóri *m.* – văcari. (DD).
pascatóri *m.* – herghelegiu.
pasîcă *adj.* – portocaliu-închis.
pásnic *n.* – compas de dogărie.
pásnic *adj.* – cu pas mare. La DD.
pasóucă *f.* – ferăstrău mic.
pasovíţă *f.* – imaş.
pástă *f.* – cremă de ghete.
pastélcă *f.* – şorţ.
pastélcă *f.* – zavelcă. La CADE.
pastélcă *f.* – partea de dinainte a saniei.
pastélcă cu chept *f.* – şorţ femeiesc.
pastélcă cu chept *f.* – şorţ de zidar.
pastelcúţă *f.* – zavelcuţă. La CADE.
pastîrnác *m.* – molură.
pastórnic *m.* – văcari la boer.
paş *m. sing.* – pas.
páşă *f.* – cînepă aleasă. (Th. Holban).
páşcă *f.* – tutun. La I.Creangă.
páşcă *f.* – tutun (DD).
páşcă *f.* – cutie de chibrituri.
páşcă de sărnice *f.* – cutie de chibrituri.
paşlí (a) – a o lua la sănătoasa. (I. Creangă).
paşlí (a) – a şterpeli. (I.Creangă).
paşlí (a) – a porni. (I.Creangă).
páşnic *n.* – compas de tîmplărie.
páşte (a) – a ciupi. *Gainile pasc.* (DD).
páşte (a) – a pîndi. *Şi-au păscut prilejul.* (I.Neculce).
páşuş *n.* – paşaport. La DU.
pat *n.* – laviţă.
pat *n.* – lama toporului.
patácă *f.* – monedă veche. La DLR.
pat de căldură *n.* – sobă orizontală.
patái *n.* – cherner.
patáşcă *f.* – car mortuar. La DLR.
patáşcă *f.* – targă. La DLR.
patáşcă *f.* – v. **pătaşcă**.
patélcă *f.* – tava dreptunghiulară.
patélcă *f.* – tigaie cu coadă lungă.
patélnă *f.* – formă de tablă pentru copt.
patélnă *f.* – tava cu marginea reliefată.
patélnă *f.* – tigaie fără coadă.
patélne *f.* – formă de copt pîne.
paténtă *f.* – anunţ. (TD).
patlagícă neagră *f.* – vînătă.
patlaginíu *adj.* – roşu.
patlajáu *n.* – roşie.
patlajánă *f.* – vînătă.
patlajánă *f.* – roşie.
patlugén *n.* – vînătă.
patlugén-negru *n.* – vînătă.
patraí (a) – a peni găina.
patráre *f.* – ramă (la fereastră).
patráre *f.* – sfert de pâine.
patráre *f.* – baniţă.
patrári *m.* – ţăran cu patru desetine.
patrári *m.* – cal de patru ani. *La trii ani îi tretin, la patru îi patrari.* (TD).
patrári *m.* – druc lateral la scară.
patramanét *n.* – portmoneu. La TD.
patrét *n.* – fotografie. La N.Ţurcanu.
patrét *n.* – placardă.
patrét *n.* – tablou.
patrét *n.* – ramă cu multe fotografii.
Patria noastră Ţara Moldovei/naşa Otcizna **Zemlea Moldavscaia** (BDŞ, 1499).
Patriam nostram Moldaviam (BDŞ, 1499) – Patria noastră Moldova.
pátrîdza *adv.* – ziua a patra.
pátul ferestrei *n.* – pervaz.
paţ *n.* – chirpici.
paţ *n.* – cărămidă nearsă.
paţachínă *f.* – femeie vulgară.
paţán *m.* – ortac.

paţanóşchi *f. pl.* – sandalete.
paţanóşi *m. pl.* – ghete bărbăteşti.
pâţă *f.* – chirpici.
pâţă *f.* – cărămidă nearsă.
paţîrcă *f.* – femeie uşuratică.
paţûci *m. pl.* – hîrciogi.
paţûg *m.* – hîrciog.
paultînă *f.* – pînză de păianjen.
păus *n.* – pomană la înmormîntare.
păus *n.* – aghiasmă cu ulei.
păvă *f.* – clin la mînecă. La DU.
pavelui (a) – a pava. La CADE.
pazarlîc *n.* – tranzacţie. La V. Alecsandri.
păznic *n.* – scoabă a dogarului. La DU.
pazvantóglu *m.* – zurbagiu.
păbîí (a) – a fîlfîi. La A.Gorovei.
păcălă *f.* – păcăleală. La TDRG.
păcăneáţă *f.* – clopoţel de aramă.
păcăni (a) – a pocăni. La M.Sadoveanu.
păcătós *adj.* – slăbănog.
păceá *f.* – piftie.
păchéşti *f. pl.* – druci pe loitre.
păcioáncă *f.* – floarea-soarelui.
păcioáncă *f.* – pălăria florii-soarelui.
păcioancă *f.* – ruscuţă.
păcişăle *f. pl.* – rămăşiţi de la fuioare.
păcişéle *s. pl.* – cîlţi. (S.F.Marian).
păclie *f.* – cojoc fără mîneci.
păcórniţă *f.* – vas pentru dohot.
păcosteálă *f.* – hîrtie poleită.
păcuí (a) – a aşeza frunzele de tutun.
păcură *f.* – asfalt.
păducél *n.* – boală de piele. La CADE.
păducél (BDŞ, 1458) – semn de hotar.
păducél *m.* – arbust. La DU.
păduchi *m. pl.* – băşici pe limba vacii.
păducícă *f.* – fructul păducelului.
pădurărcásă *f.* – soţia pădurarului.
pădurăreáţă *f.* – nevasta pădurarului. La CADE.
pădurărie *f.* – casa pădurarului.
pădureánă *f.* – mama-pădurii.
păduréţ *m.* – copăcel nealtoit.
păduréţ *n.* – pară (fruct).
pădureţ *n.* – fructul pomilor nealtoiţi.
pădureáţă *f.* – pară.
păduşéi *m. pl.* – băşici pe limba vacii.
păér *n.* – saltea de paie.
păhár de lambă *m.* – sticlă de lampă.
păhăráş *n.* – păhărel mic (de rachiu).
păhărniceásă *f.* – soţia paharnicului.
păhărnicel (BDŞ, 1490) – dregător.
păhărnicél *m.* – boier de rang inferior paharnicului.
păhărnicí (a) – a fi paharnic.
păhărnicíe *f.* – funcţia de paharnic.
păhărúţ *n.* – teică.
păiánt *n.* – chingă între două furci.
păiánt *n.* – piron mare.
păiéşi *m. pl.* – ulmi mici. (Th.Holban).
păingăn *m.* – paianjen. La DU.
păinjini (a) – a împăinjini. La DU.
păinjiníş *n.* – pînză de păianjen.
păioáră *f.* – val subţire. La CADE.
păişór *n.* – beţigaş cu care se înnegreau sprîncenele. La V.Alecsandri.
păiş *n.* – cantitate de paie. La TDRG.
păít *n.* – curăţirea ariei de paie.
păiúş *n.* – specii de graminee.
păiúţ *n.* – băţ de chibrit.
păj *f. pl.* – nuiele.
pălán *n.* – zaplaz.
pălánca *f.* – pălărie de floarea-soarelui.
pălánca *f.* – întăritură. (CADE).
pălăí (a) – a flăcăra. La CADE.
pălălăí (a) – a flutura. La I.Creangă.
pălălău *n.* – pălălaie.
pălămári *m.* – paracliser. La C.Negruzzi.

pălămăríe *f.* – atribuțiile de palamar.
pălămídă *f.* – dispărțitură a unei lăzi.
pălăría-şarpelui *f.* – ciupercă veninoasă.
pălăríe (tricorn) – șleapă. (I.Ghica).
pălăríe *f.* – gămălie la cui.
pălăríe *f.* – partea de sus a florii-soarelui.
pălăríe de răsoare *f.* – v. **pălărie.**
pălăríe de răsărită *f.* – v. **pălărie.**
pălăurdi (a) – a o lua la sănătoasa.
pălăurdí (a) – a batjocorî.
pălceánă *f.* – vițelar. La CADE.
păli (a) – a coace mămăliga. (TD).
păli (a) – a se înroși. (TD).
păli (a) – a-și pierde strălucirea.
păli (a) – a se abate. La M.Sadoveanu.
păli (a) – a ajunge.
păli (a) – a rugini. La Al.Vlahuță.
păli (a) – a încălzi. La I.Sbiera.
păli (a) – a cuprinde. La I.Creangă.
păli (a) – a ataca. La M.Sadoveanu.
păli (a) – a izbi. La I.Creangă.
păli (a) – a lovi. La DLR.
pălioáră *f.* – pălărioară.
pălíș *adv.* – pieziș.
pălít *adj.* – îngălbenit. La Al.Vlahuță.
pălít *adj.* – bronzat. La C.Negruzzi.
pălít *adj.* – cîrnit. (M.Sadoveanu).
pălít *adj.* – palid. La M.Sadoveanu.
pălitúră *f.* – lovitură.
pălmîşoáră *f.* – lopățică de uns pereții.
păloşél *n.* – paloș mic. La V.Alecsandri.
păltináș *m.* – paltin mic.
păltinél *m.* – păltinaș.
păltiniș (CDȘ, 1410) – semn de hotar.
păltiníș *n.* – pădure de paltini.
pămădoáre *f.* – roșie.
pămătúf *n.* – mătăuz. La S.F.Marian.
pămătúf *n.* – puf pentru pudră.
pămătujăl *n.* – pămătuf mic. La CADE.
pămătují (a) – a lovi.
pământ *n.* – lut ars.
pământ aulit *n.* – pământ gunoios.
pământ caba *n.* – pământ afînat.
pământ hrănit *n.* – pământ gunoios.
pământ slab – pământ ars de soare.
pământ mădzărat *n.* – pământ afînat.
pământ crupos *n.* – pământ afînat.
pământ țărnos *n.* – pământ afînat.
pământáș *m.* – pământean. (E. Sevastos).
pământeni moldoveni (CDȘ, 1404)
pământiu *adj.* – de culoarea pământului. *Cu fața pământie.* (M.Sadoveanu).
pământél *n.* – un fel de humă.
pănăríță *f.* – îngrijitoare de păsări. (TD).
pănoágă *f.* – stuf verde.
păntru *prep.* – pentru.
pănuí (a) – a peni (găina).
pănură *f.* – țesătură groasă de lînă. DU.
pănúșă *f.* – foi pe cocean.
pănúșă *f.* – șușorcă. La CADE.
pănușér *n.* – țepușă pentru foile de cocean.
pănuși (a) – a jupui foile de pe coceni.
pănușíță *f.* – stuf.
pănușíță *f.* – frunză de stuf.
pănușíță *f.* – năgară. La M. Sadoveanu.
pănzătúră *f.* – pînză de păianjen.
păpădíe *f.* – floarea-soarelui.
păpăí (a) – a ciupi. (DD).
păpăháe *f.* – babă bătrînă.
păpăhúlă *f.* – sperietoare de păsări.
păpălúgă *f.* – femeie îmbrăcată fără gust.
păpălúgă *f.* – dans ritual.
păpălúgă *f.* – sperietoare de păsări.
păpîríc *m.* – stînjenel.
păpșícă *f.* – rămășiți de la fuioare.
păpșóinic *n.* – cosar.
păpurícă *f.* – stînjenel.

păpúșă *f.* – chită, legătură de fuioare.
păpúșă *f.* – snop de paie de secară.
păpúșă *f.* – izvod. (T.Pamfile).
păpúșă *f.* – cocean de porumb.
păpușâle *f. pl.* – resturi după fuioare.
păpușér *m.* – artist la teatrul de păpuși. La CADE.
păpuși (a) – a pături frunze de tutun.
păpușíță *f.* – maldăr de stuf.
păpușoáe *f. pl.* – porumbiște. La M. Sadoveanu.
păpușoáe *f.* – cucuruziște. La CADE.
păpușoáică *f.* – porumb jupuiat.
păpușoéș *m.* – porumbel.
păpușói *m.* – numele moldovenesc al porumbului. (Șezătoarea).
păpușói *m.* – porumb. La I.Creangă.
păpușói *m.* – porumb jupuiat de foi.
păpușói *m.* – porumb. La Al.Russo.
păpușói *m.* – a se preface. E x p r. **A se face (a o face) pe mortul în păpușoi** = a o face pe nevinovatul.
păpușói *m.* – a o lăsa baltă. E x p r. **A o lăsa moartă-n păpușoi** = a lăsa o chestiune nelimpezită. La I.Creangă.
păpușói *m.* – păpușă mare.
păpușói *m.* – con de brad.
păpușói *m.* – cucuruz. La DEX.
păpușói-de-grădină *m.* – crin.
păpușoiéș *m.* – porumb mic.
păpușoiéș *n.* – lan mic de porumb.
păpușoiéș *n.* – cocean cu boabe.
păpușóiniță *f.* – v. **păpușoaică**.
păpușóiște *f.* – cucuruzaștină. La DEX.
păpușóiște *f.* – cucuruziște. (CADE).
păpușóiște *f.* – porumbiște. *Păpușoiști neculese sunau uscat.* (M.Sadoveanu).
păpușóiște *f.* – mălăiște.
păpușóiște *f.* – ogor recoltat de porumb.
páră *f.* – fructul unui păr.
păr *m.* – pom fructifer nealtoit.
păr *m.* – pom fructifer altoit.
păr *m.* – lînă. *Fuștî di păr.* (DD).
păr *m.* – lînă de calitate.
păr *m.* – mătase la porumb.
păr *m.* – bubă pe deget.
păr *prep.* – pînă.
părájină *f.* – zizanie (plantă).
părâș *m.* – pescar la parul lotcii.
părădueală *f.* – risipă. La DU.
părăduí (a) – a risipi. La Al.Vlahuță.
părăduít *adj.* – ruinat.
părăjinitúră *f.* – pămînt înțelinit.
părălúțe *f. pl.* – bani. (I.Creangă).
părăscúță *f.* – ploșniță.
părăsíta-găinii *f.* – păpădie.
părăsitúră *f.* – ou cu coaja necalcaroasă.
părăút *n.* – pîrîiaș. La C.Conachi.
părcán *n.* – întăritură din pari.
părére *f.* – E x p r. **Într-o părere** = foarte serios. La I.Creangă. La CADE.
păretár *n.* – covoraș îngust. (CADE).
păréte *m.* – gard (de piatră).
părețí (a) – a ridica pereții la casă.
părîng *m.* – plantă erbacee. La CADE.
părîng *n.* – iarbă. (Th.Holban).
părîngă *f.* – dorîngă. La M. Sadoveanu.
părmác *n.* – furcă cu mai multe coarne.
părósu *m.* – personaj de poveste.
părpălác *n.* – pîrjoală. La DU.
părscáiță *f.* – pedicuță (plantă).
părtál *n.* – loc sterp în porumbiște.
părtál *n.* – bucată de țesătură.
părtál *n.* – cîrpă, zdreanță.
părtál *n.* – parcelă de teren.
părtăluí (a) – a fălțui cu rindeaua.
părtí (a) – a părtini. (Gr.Ureche).
părți (a) – a împărți. (TD).

périe *f.* – pensulă de vopsit.
périe *f.* – pară (fruct).
perighél *n.* – compas de tîmplărie.
perilínă *f.* – saltea (de pene).
perină *f.* – pernă. La C.Ivănescu.
perină *f.* – pernă. La DU.
perină *f.* – saltea cu puf. La DELM.
perínă *f.* – pernă. La M.Eminescu.
perínă *f.* – saltea (de lînă).
perínă *f.* – saltea de pene.
perínă *f.* – corlate (la pod).
perínă *f.* – plapumă umplută cu fulgi.
perindá (a) – a succeda. La DU.
perinița *f.* – dans popular.
perinóc *n.* – lemn deasupra osiei.
perinoácă *f.* – perinoc.
perinúță *f.* – pernuță. (TD).
perinúță *f.* – parte a cotigii.
perioáră *f.* – pensulă de vopsit.
peripeție *f.* – prigoadă. (CADE).
perișór *m.* – păr pădureț.
perișór *m.* – gîță.
perișór *m.* – mustăcioară.
perit *n.* – cruciuliță (plantă). La DU.
perít *m.* – bubușoare mici.
perít *adj.* – ofilit. La C.Negruzzi.
periteág *n.* – unealtă de pescuit.
perj *m.* – prun. La DLR.
perjár *m.* – prun. La I.Druță. La DLR.
perjár *m.* – prunar. La V.Alescandri.
perjári *m.* – corcoduș.
perjári *m.* – livadă de pruni.
perjári *m.* – ciupercă comestibilă.
pérjă *f.* – prună. La DLR.
pérjă *f.* – prună. La I.Creangă.
pérjă bardacă *f.* – soi de prune mari.
perjărie *f.* – prunet. La DLR.
pérje cărăluite *f. pl.* – prune mari roșii.
perjerie *f.* – prunărie. La V.Alecsandri.
pérnă *f.* – saltea de fîn.
pérnă *f.* – saltea de pene.
pérnă *f.* – partea de sus a jugului.
pérnă *f.* – perinoc.
pérnă *f.* – căpătîi pentru butoi.
pernícă *f.* – pernuță pentru copii.
perníră *f.* – saltea (de pene).
perinoșícă *f.* – perinoc.
pernúcă *f.* – perniță pentru copii.
pernúcă *f.* – pernuță decorativă.
pernúță *f.* – parte a cotigii.
pernúță *f.* – perinoc.
pernúță (sub picioare) *f.* – potnojă.
perpelit *adj.* – zdrențăros. La CADE.
persoană (BDȘ, 1462) – în doc. lui Ștefan cel Mare.
prepelíță *f.* – scîndurică la osia rîșniței.
perșícă *f.* – cîrlionț.
perșícă *f.* – smoc în fruntea calului.
perșioáscă *f.* – zuluf.
perzáre *f.* – prăpăd.
perzătór *m.* – păgubos.
pescuínă *f.* – iaz. La I.Sbiera.
péste *prep.* – în cursul. (TD).
péste *prep.* – la sfîrșit. (TD).
péste *prep.* – în altă parte. E x p r. **Peste hotare** = în alt sat. *Am sî ma mărit pisti hotarî.* (TD).
pestedzî *adv.* – a doua zi.
pestélcă *f.* – șorț. La DLR.
pestelcúță *f.* – șorț. La CADE.
péste samă *adj.* – extraordinar. (TD).
péste samă *adj.* – foarte mult. (TD).
peste tot *adv.* – pătutindenea. (CM).
pestí (a) – a se reține.
pestí (a) – a trece (timpul).
pestricél *adj.* – pestriț.
pestriciúne *f.* – amesticătură de culori.
pestricút *adj.* – pestriț.

pestrișór *adj.* – pestriț.
pestrít *adj.* – tărcat. (TD).
pestitór *adj.* – păstrător. La C.Conachi.
pestrițắl *adj.* – breaz. (TD).
peșchír *n.* – ștergar.
peșchír de cui *n.* – prosop.
peștár *m.* – pescar.
péște-șărpesc *m.* – țipar.
péște-țigănesc *m.* – mormoloc.
péște-zburător *m.* – oblete.
peșteoáică *f.* – pește (femelă).
peșteoáică *f.* – copilă neastîmpărată.
peștimán *n.* – un fel de fustă.
peștimán *n.* – legătoare sub broboadă.
petác *m.* – para. La M.Eminescu.
peteálă *f.* – beteală. La M.Eminescu.
peteálă *f.* – văl al miresei.
peteálă *f.* – mătase la porumb.
petélcă *f.* – ureche pentru curea.
petélcă *f.* – cheutoare (la haină).
petélcă *f.* – tava (dreptunghiulară).
peteróucă *f.* – mutarea răsadului.
pétic *n.* – cîrpă. La Al.Vlahuță.
pétic *n.* – cîrpă. E x p r. **A pune peticul** = a găsi o soluție. La TDRG.
peticár *m.* – achizitionar de petice.
pétică *f.* – cîrpă.
peticăríe *f.* – multe petice. (C.Negruzzi).
peticúță coloratá *f.* – petliță. La DEX.
petílă *f.* – sfoară pentru undiții.
pétiși *f. pl.* – pete. (TD).
pétiși *f. pl.* – bucăți de postav. (TD).
petiță *f.* – pată mică.
petiță *f.* – capsă la armele vechi.
pétlic *n.* – bilețel.
petrár *m.* – zidar. La DLR.
petrecáre *f.* – înmormîntare.
petréce (a se) – a deceda.
petréce (a) – a îndura. (TD).
petréce (a) – a cerne. (TD).
petrinjél *m.* – plantă aromatică.
Petrișor (CDȘ, 1437) – sat.
petroșel *m.* – pește mic. La N.Țurcanu.
pez *n.* – picior. E x p r. **A grăi peste pezi** = a lua peste picior. La SDELM.
pezevénchi *m.* – șarlatan. *Pezevenchi bucovinean...* (N.Costenco).
piátră (la vatră) *f.* – năclad. La CADE.
piáță *f.* – vamă. E x p r. **A plăti piața** = a plăti taxa pieții.
picá (a) – a obține (ceva recoltă).
picá (a) – a veni (o vreme).
picá (a) – a nimeri (undeva).
picá (a) – a ninge. *Pică omăt.* (DD).
píchere *f.* – bibilică. La CADE.
píchi *f.* – bibilică.
pichiri (a) – a cerceta cu de amănuntul.
pichiríță *f.* – bibilică. La DU.
pichirói *m.* – bărbățușul bibilicii.
pichiruí (a) – a răsădi. (TD).
picior (CDȘ, 1410) – în doc. moldovenești de pînă la Ștefan cel Mare.
picioráș *n.* – picioruș. La A.Gorovei.
piciorél *n.* – picioruș. La A.Gorovei.
piciorúț *n.* – picioruș. (A. Gorovei).
píclă *f.* – făină de grîu de calitate.
picloánă *f.* – făină de grîu de calitate.
picluí (a) – a cerne.
pícslă *f.* – tabacheră.
pictorí (a) – a zugrăvi. (DD).
picurá (a) – a dormita. La DU.
pidjác *n.* – haină bărbătească.
pidósnic *m.* – coada-racului.
pidósnic *adj.* – sucit. La I.Creangă.
pidosnicie *f.* – aiureală.
pielcéa *f.* – blăniță de miel. I.Creangă.
pielcéa *f.* – bucată de piele.
pieptănúș *m.* – piepteni pentru lînă.
pierde-vără *m.* – derbedeu. La N. Gane.

piéze *f. pl.* – prevestire (rea sau bună).
pifălí (a) – a zdrobi.
pigulí (a) – a ciuguli.
pílcă *f.* – țesătură groasă de lînă.
pilduí (a) – a îngîna.
pili (a) – a bea. La CADE.
pilós *adj.* – băutor, beţiv. La CADE.
pilót *n.* – par gros bătut în iaz.
pílucică *f.* – covoraş.
pilúg *n.* – pisălog. La DLR.
piluí (a) – a aranja o afacere. E x p r. **A pilui să-i iasă** (cuiva) **ceva** = a potrivi ca să aibă cîştig.
pilúni *m. pl.* – oftalmie periodică la cal.
pin *prep.* – prin.
pinjác *n.* – palton scurt.
pinscárturi *n. pl.* – biscuiți.
pintenóg *adj.* – cu pete albe pe picioare.
píntini *m. pl.* – glod ce sare de pe roți.
píntini *m. pl.* – țurțuri de glod la copite.
píntini *m. pl.* – lanțuri (la picioare).
pioánă *f.* – bujor.
piórcă *f.* – sfredel de tîmplărie.
pipărúş *m.* – ardei. La V.Alecsandri.
pípcă *f.* – căpăcel la fitilul lămpii.
piperíg *n.* – om slab. La DLR.
piperíg *m.* – pipernicit. La I.Sbiera.
pipí *m. pl.* – pui de curcă.
Pipirig (CDŞ, 1437) – pîrîu.
pipuí (a) – a clacsona.
piramídă *f.* – pătul.
piriláz *n.* – pîrleaz.
pirimét *n.* – unealtă de prins peşte.
pirimétcă *f.* – unealtă de prins peşte.
piroáşcă *f.* – un fel de colțunaş.
piroáşte *f.* – plăcinte.
pirobéle *f. pl.* – piroşti.
pirohánc *f. pl.* – piroşti.
pirohéi *m. pl.* – piroşti.
pirójі *m. pl.* – piroşti.
pirostéie *f.* – pirostrie. La M. Eminescu.
piroşcáne *n. pl.* – piroşti.
piróşcă *f.* – pateu. La C.Negruzzi.
piroşcúțe *f. pl.* – piroşti.
pirón *n.* – peniță (la toc).
pirțîgói *m.* – pițigoi.
pisáncă *f.* – ou crestat.
pisánie *f.* – hrisov. La TDRG.
pisar *m.* – scriitor de cancelarie.
písar *m.* – secretar la Sovietul sătesc.
pisánie *f.* – inscripție.
pisaráş *m.* – pisar.
písari *m.* – secretar domnesc. La M.Costin.
pisăríe *f.* – dregătoria de pisar.
pisc (CDŞ, 1427; BDŞ, 1466) – semn de hotar.
pisc *n.* – partea de dinainte a luntrei.
Pisc Radul (BDŞ, 1459) – boier.
piscoáe *f.* – fluier de soc. La TDRG.
piscoáe *f.* – jgheab pe unde curge făina.
piscói *n.* – v. **piscoae** (fluier).
Piscu Lazor (BDŞ, 1483) – boier moldovan.
Píscul (BDŞ, 1495) – sat.
Piscul Bălții (BDŞ, 1458) – semn de hotar.
pisoáşie *adj.* – gingaşă.
pisói *n.* – pisălog. La C.Hogaş.
pístră *f.* – pînză cu dungi. La DLR.
pistórnic *n.* – pecete de lemn cu cruce.
pístru *m.* – berbec cu pete negre pe bot.
pistrúi *adj.* – pestriț. La TDRG.
pistrúi *adj.* – pistruiat. La M.Eminescu.
pişcá (a se) – a începe să scadă (luna).
pişcát *n.* – pişcare. *Pişcatul lunii.* DLR.
pişcătór *m.* – care pişcă. La TDRG.
pişcătór *m.* – care fură. La TDRG.

pişcătură *f.* – pişcare a pielii.
pişiúreă *f.* – curea ce trece pe sub coada calului.
pişóleca *m.* – copil care se urinează des.
pişóteă *f.* – copil care se urinează des.
pişte *prep.* – peste.
pîştedzî *adv.* – a doua zi. (TD).
pîştélniţă *f.* – baltă cu pîrîiaşe.
pîtác *m.* – monedă de 5 copeici. (TD).
pîtác *m.* – monedă de 5, 10, 15 galbeni.
pîtác *m.* – vîrful rîtului porcului.
pîtác *m.* – gologan. La TDRG, DLR.
pîtán *n.* – pâine din făină de orz.
pîtár *m.* – brutar. La V.Alecsandri.
pîtár *m.* – dregător, avea în grijă aprovizionarea curţii domneşti cu pâine.
pitar (BDŞ, 1496) – în doc. extern.
pîtárcă *f.* – ciupercă comestibilă.
pîtáşi *m. pl.* – pete. *Cal cu pitaşi.* (DD).
pîtă *f.* – pâine. E x p r. **A avea pita şi cuţitul în mînă** = a avea toate mijloacele pentru a realiza ceva. La I.Sbiera.
pîtărcúţă *f.* – ciupercă comestibilă.
pîtărcásă *f.* – soţia pitarului.
pîtărél *m.* – ajutor al marelui pitar.
pîtăríe *f.* – dregătoria pitarului.
pîtărîe *f.* – brutărie. La M.Sadoveanu.
Pîtic Toader (CDŞ, 1414) – boier.
Pîtici (BDŞ, 1481) – sat pe Siret.
pîtîríc *n.* – furcă cu mai mult coarne.
pîtlétcă *f.* – pripon la barcas.
pîtluít *adj.* – de multe ori cernută.
pîtluítă *adj.* – de calitate superioară.
pîtoácă *f.* – lemn deasupra osiei carului.
pîtoáce *f. pl.* – gemănări la car.
pîtoáşcă *f.* – ciupercă comestibilă.
pîtpalác *m.* – prepeliţă. La DU.
pîtpediche *m.* – pitpalac. La DU.
pîtróc *n.* – vin. (TD).
pîtrocí (a) – a strecura zeama acră.
pîtrocí (a) – a muta în alt butoi.
pîtrocít *adj.* – zeamă acră schimbată.
pîtói *n.* – pâine mare. *Şapte pite ş-un pitoi.* (S.F.Marian).
pîtréce (a) – a pitroci.
pîtrijăl *m.* – pătrunjel.
pîtroşíre *f.* – pritocire.
Pituşca (CDŞ, 1420) – sat.
pîtúşcă *f.* – pâinişoară.
pîţán *m.* – pui de găină. La S.F. Marian.
pîţărău *m.* – colac cîştigat de urător.
Pîţigaei (CDŞ, 1437) – vîrf.
pîţigăi (a) – a subţia vocea. La TDRG.
pívă *f.* – tun de calibru mare. La M. Costin, M.Sadoveanu.
pívnic *n.* – stînjenel.
pívniţă *f.* – încăpere pentru vinuri.
pîc *interj.* – sunet cînd trag din lulea.
pîc *interj.* – sunet produs de o lovitură.
pîcă *f.* – pipă. La CADE.
pîcîí (a) – a trage din pipă.
pîclă *f.* – negură. La C.Negruzzi.
pîclă *f.* – pînză de fum.
pîclă *f.* – zăpuşeală. La CADE.
pîclă *f.* – dumbravă.
pîcliş *adv.* – posomorît. La DLR.
pîclişît *adj* – morocănos. La I.Creangă.
pîcliţă *f.* – ceaţă.
pîclós *adj.* – ceţos. La C.Stamati.
pîi *interj.* – repetat se cheamă puii.
pîj *n.* – cep la obada unei roţi. La DU.
pîlc *n.* – regiment. La Gh.V.Madan.
pîlc *n.* – desiş. (TD).
pîlculéţ *n.* – tufăriş. La TD.
pîlne *f.* – pîlnie.
pîlpîí (a) – a arde cu flăcări.
pînár *m.* – brutar.
pînce *n.* – burtă.

pîncite *n.* – burtă.
pîndáci *adj.* – pînditor. La V. Alecsandri.
pîndári *n.* – pătul.
pîndáş *m.* – pînditor. La C.Negruzzi, I.Sbiera.
pîndă *f.* – v. **pîndari**.
pîndă *f.* – loc ascuns.
pîndă *f.* – urmărire a vînatului.
pîndăráş *m.* – pîndar.
pîndărí (a) – a păzi.
pîndăríre *f.* – păzire.
pîndărít *n.* – ocupaţia pîndarului.
pîndărít *n.* – plata pîndarului.
pîndéş *adj.* – pînditor. La M. Eminescu.
pîndi (a) – a aştepta cu încordare.
pîndíş *adv.* – pe ascuns.
pîndza-babei *f.* – pînză de păianjen.
pîndzálă *f.* – căptuşeală.
pîndzálă *f.* – piele de căptuşit cizma.
pîndzári *n.* – vergea la sulul de dinapoi.
pîndză *f.* – mucegai la vin.
pîndzí (a) – a căptuşi.
pîne *f.* – grîne.
pîne *f.* – roadă.
pîne *f.* – aluat.
pîne *f.* – slujbă.
pîne *f.* – pâine.
pîni *f. pl.* – holde. La M.Costin.
pînícă *f.* – denumire evlavioasă a pâinei.
pînicícă *f.* – pâinişoară. (TD).
pînişoară *f.* – bulcă. La DEX.
pîntec *n.* – burtă. (Gr.Vieru).
pîntecárí (a) – a avea diaree.
pîntece *n.* – burtă. La C.Ivănescu.
pîntece *n.* – vintre.
pîntece *n.* – foale. (CM).
Pîntece Oană (CDŞ, 1411) – boier.
Pîntecel (CDŞ, 1443) – boier moldovan.
Pîntecești (CDŞ, 1400) – sat pe Crac[illegible]
pîntecós *adj.* – bombat. (DD).
Pînteleşti (BDŞ, 1464) – neam de r[illegible] zeşi moldoveni.
Pînteleşti pe Ezer (BDŞ, 1464) – sat.
pînticáre *m.* – diaree.
pînticăríe *f.* – v. **pînticare**.
Pîntişeni (CDŞ, 1433) – sat.
pîntre *prep.* – pentru.
pînzári *m.* – ţesător.
pînziş *adj.* – ca o pînză. *Ploi pînzişe*.
pînzuí (a) – a acoperi cu pînză.
pîpíe *f.* – jucărie atrăgătoare.
pîr *interj.* – redă trosnetul unui obiect.
pîr *m.* – pîrîş.
pîră *f.* – perepiscă. La DEX.
pîră *f.* – ponoslu. La DLR.
pîrău *n.* – jgheab la teasc.
Pîrău rău (CDŞ, 1440) – rîuşor.
pîrăuáş *n.* – pîrîu mic. La CADE.
pîrăút *n.* – şanţ de-a lungul gardului.
pîrcăláb *m.* – dregător, mai mare peste un ţinut, cu atribuţii de castelan al cetăţii şi judecător. La DIM.
pîrcăláb *m.* – comandant de cetate.
pîrcălábă *f.* – prostănac.
Pîrcălăbescu Luca (BDŞ, 1461) – boier.
pîrcălăbíe *f.* – dregătorie de pîrcălab.
pîrdálnic *adj.* – blestemat.
pîrdálnic *m.* – naiba. E x p r. **Lasă-l la pîrdalnicul** = lasă-l încolo.
pîrdálnicul *m.* – dracul. La C.Negruzzi.
pîrdosálă *f.* – umbrăr pentru oi.
pîrdosálă de scîndură *f.* – fronton.
pîrg *n.* – pîrgă.
pîrgár *m.* – membru al sfatului orăşănesc. La DIM.
pîrî (a) – a pîrîia. (CM).
pîrîc *m.* – măgăruş.
pîrîi (a) – a crăpa cu zgomot.
pîrîtór *m.* – ponoslaş.

pîrîu (BDŞ, 1466) – în doc. lui Ştefan cel Mare.
Pîrîu (BDŞ, 1491) – afluent al Tazlăului.
pîrîu (BDŞ, 1479) – «poiană pe pîrîu».
Pîrîul Ursului (BDŞ, 1481) – semn de hotar.
pîrjoáiă *f.* – chiftea. La C.Negruzzi.
pîrjoáie *f. pl.* – pîrjoluri. (TD).
pîrjolí (a) – a coace în cuptor.
pîrjolí (a) – a păgubi. V.Alecsandri.
pîrlág *n.* – pîrleaz.
pîrláz *n.* – pîrleaz. La CADE.
pîrlitúră *f.* – pădure arsă.
pîrloágă *f.* – imaş.
pîrloágă *f.* – orlişte. La DEX.
pîrloágă *f.* – paragină. La C.Hogaş.
pîrnojie *f.* – paragină. La CADE.
pîrpără *f.* – ropot de ploaie. La TDRG.
pîrpîdíche *f.* – motocicletă.
pîrpăli (a se) – a se zvîrcoli.
pîrpăli (a se) – a se zbuciuma.
pîrpîli (a) – a pîrli tuleele.
pîrpîli (a) – a frige pe deasupra.
pîrpîliță *f.* – prepeliță.
pîrpîrícă *f.* – văl la mireasă.
pîrpîríță *f.* – pană de lemn.
pîrpîlít *adj.* – fript în pripă.
pîrpulíță *f.* – prepeliță.
pîrşcău *n.* – viscol.
Pîrteşti (CDŞ, 1456) – sat.
pîrtiá (a) – a bătători.
pîrtie *f.* – cărare. La M.Eminescu.
pîslári *m.* – meşter de pîsle.
pîslă *f.* – cizme de pîslă.
pîştiu *adj.* – bun la suflet. La DLR.
pîştină *f.* – cuminte. La I.Creangă.
pîşniță *f.* – ceaţă.
pîşniță *f.* – femeie neîngrijită.
pîrţa-babei *adv.* – de-a rostogolul.
pîrţică *f.* – cui de fier la proţap.
pîrţîşi *m. pl.* – trepte (la cerdac).
pîrţîít *adj.* – prîsnel.
pîrţîitoáre *f.* – morişcă de hîrtie.
pîţîrél *adj.* – subţirel.
pláchie *f.* – mîncare din orez. La DLR.
pláchie *f.* – pilaf. La I.Creangă.
plácmă *f.* – plapumă.
plághie *f.* – îngrămădire de stuf plutitor.
plághie *f.* – insuliţă plutitoare din crengi.
plághie *f.* – gunoi aruncat pe mal.
plághie *adv.* – înmărmurit. (DD).
pladván *n.* – rindea cu daltă în figuri.
plan *n.* – gospodărie.
plan de casă *n.* – terenul unei gospodării.
pláncă *f.* – fîşie brodată pe cămaşă.
pláncă *f.* – chingă la căruţă.
pláncă *f.* – policioară la jug.
pláncă *f.* – vergea la plug.
pláncă *f.* – chingă la boroană.
pláncă *f.* – pană de lemn.
planétcă *f.* – prăşitoare de rărit.
plantáj de curechi *n.* – vărzărie.
plantáție *f.* – sfeclărie.
plásă *f.* – gard de stuf.
plásă *f.* – voloc.
plásă *f.* – plaz.
plásă *f.* – bîrsă.
plásă *f.* – făşie.
plástă *f.* – plaz.
plastínca *f.* – plaz.
plastínca *f.* – placă de patefon.
pláşcă *f.* – rindea cu două cuţite.
pláşche *f.* – maşină de făcut ghivent.
pláşte *f. pl.* – plăci de metal.
platcă *f.* – bucată de pînză la guler.
platareásca *adv.* – în buestru. (DD).
platfórme *f. pl.* – bare pe loitre.

platícă *f.* – pană de lemn.
plávă *f.* – plasă de peşcuit.
plávcă *f.* – luntre.
plávcă *f.* – v. **plavă**.
plávic *m.* – marinar.
plávni *f.* – legumărie.
plăcea (a) – a îndrăgi.
plăcintă *f.* – învîrtită.
plăcíntă de răsărită *f.* – pălăria floriisoarelui.
Plăcinteni (BDŞ, 1495) – sat.
plămádă *f.* – generaţie. La N.Ţurcanu.
plămădeálă *f.* – frămîntătură.
plămădéţ *n.* – aluat.
plămîétic *adj.* – cafeniu-deschis.
plămîi *m.* – plămîni.
plămîníu *adj.* – roşu-deschis.
plăsuí (a) – a trece (nisip) printr-o plasă.
plăsuí (a) – a vîntura. La TD.
plătí (a) **o datorie** – a izbrăni.
plătí (a) **o datorie** – a se răfui.
plătoşí (a) – a se veştezi. (TD).
plătoşít *adj.* – veştezit.
plăváe *f.* – soi de struguri. (DD).
plăvái *adj.* – gălbui.
plăván *adj.* – v. **plăvai**.
plăvăoáră *adj.* – plăviţă.
plăvioáră *f.* – plavie mică.
plăvíu *adj.* – v. **plăvai**.
plăvíţ *adj.* – v. **plăvai**.
pleacatúră *f.* – loc sterp în porumbişte.
pleáftură *f.* – praftoriţă. La I.Creangă.
pleáftură *f.* – praftoriţă. (TD).
pleámă *f.* – soi, neam. La CADE.
pleán *n.* – pradă de război.
pleán *n.* – v. **plan de casă**.
pleáncă *f.* – pană (la topor).
pleáscă *f.* – ploscă.
pleásnă *f.* – băşicuţe pe limba copiilor.
pleástă *f.* – mîner la cuţit.
pleástăr *n.* – clei de cizmărie.
pleáşă *f.* – nimică. E x p r. **N-a ieşit nici o pleaşă** = n-a ieşit nici o brînză.
pleáşcă *f.* – compresă.
pleátă *f.* – coadă (de păr).
pleátă *f.* – E x p r. **A umbla cu pletele în vînt** = a se zbate pentru a obţine ceva.
pleátă *f.* – mănunchi de fuioare.
pleáţ *n.* – tîrg de vite.
pleáţ *n.* – piaţă de legume.
pleáţ *n.* – staniştea vitelor.
pleáţ *n.* – loc sterp în porumbişte.
plecăţél *m.* – miel, suge la altă oaie.
plefturí (a) – a stropi cu praftoriţa.
plefturí (a) – a batjocori.
plégiţă *f.* – bufee la jug.
plégiţă *f.* – scoabă.
plégiţă *f.* – petec de metal la sapă.
plégiţă *f.* – chingă la boroană.
pléghie *f.* – lăstărirea tufelor de vie.
pléhe *f.* – îngrămădire de stuf plutitor.
pléjiură *f.* – îngrămădire de stuf.
plescáci *m. pl.* – snopi îmblătiţi.
plescáci *m.* – maldăr.
plescáiţă *f.* – vinăriţă.
plescáiţă *f.* – troscot.
plescáiţă *f.* – iarba-fecioarelor.
plescavíţă *f.* – mîncărime.
plésni *f.* – băşici pe limbă la copii.
plésnic *adj.* – murg-deschis.
plésnic *adj.* – sur amestecat cu negru.
pleş *n.* – loc sterp în porumbişte.
pleş *adj.* – chel. La DLR.
Pleş (CDŞ, 1437) – munte.
Pleş (CDŞ, 1437) – pisc.
pleşc *n.* – loc sterp în porumbişte.
pleşcá (a) – a cheli.
pleşcán *m.* – chilipirgiu.

pleşcát *m.* – chel.
pleşcuí (a) – a umbla după chilipir.
pleşcuít *n.* – chilipir. (I.Creangă).
pleşcúţă *f.* – ac de prins părul.
pleşúg *adj.* – chel.
Pleşul (CDŞ, 1455) – deal.
pleşúv *adj.* – chel. La CADE.
pleşuvi (a) – a cheli.
pléte *f. pl.* – mătase de porumb.
pleteáncă *f.* – panglică în cosiţe.
pleteáncă *f.* – cureluşă la opinci.
pleteáncă *f.* – damigeană.
pleteáncă *n.* – pulover bărbătesc.
pletioşél *adj.* – pletos.
plev *n.* – cană de tinichea. La DU.
plevári *n.* – încăpere pentru pleavă.
plevăríe *f.* – încăpere pentru pleavă.
plevelíţă *f.* – magazie de pleavă.
plévnă *f.* – cîrlionţ.
plévnic *n.* – v. **plevari**.
plévniţă *f.* – hambar.
plicică *f.* – făraş.
plicioáncă *f.* – sobă orizontală.
plin *n.* – prizonierat.
plini (a) – a îndeplini.
plini (a) – a servi. (TD).
plisă *f.* – loc adînc în rîu. La CADE.
plisc *n.* – cioc. La I.Creangă.
plisc *n.* – capăt ascuţit. La M.Eminescu.
pliscoiát *adj.* – ţuguiat. La CADE.
pliscuşór *n.* – cioc mic.
plită *f.* – placă de tuci cu găuri.
plisniúcă *f.* – băşică albă pe limbă.
plită de fîntînă *f.* – colac de piatră la puţ.
plítcă *f.* – farfurie plată.
plítcă *f.* – farfurioară pentru ceai.
plítcă *f.* – placă (de schijă) la plită.
plíte *f. pl.* – lespezi de piatră.
pliuhă *f.* – rachiu prost. La CADE.
pliúşcă *f.* – prăşitoare de rărit.
pliví (a) – a curăţa covorul ales.
plînsoáre *f.* – boli care provoacă insomnii şi plînset. La I.Creangă.
plînsoáre *f.* – plînset. La M.Eminescu.
plînsóri *f. pl.* – plînsete.
plîntá (a) – a cufunda. (DD).
plîntă *f.* – talpă. (Dosoftei).
ploádă *f.* – roadă. La D.Cantemir.
plod *n.* – puiet de albini.
plod *n.* – copil străin.
plod *n.* – copil din flori.
plod *n.* – odraslă.
plodí (a) – a se înmulţi. La I.Sbiera.
plóiniţă *f.* – stropitoare.
plomp *m.* – plop.
plop *m.* – stîlp la streaşina casei.
plopărie *f.* – plopiş.
Plopeşti în slatină (CDŞ, 1429) – sat.
plopoáică *f.* – plop alb.
Plopul (CDŞ, 1411) – semn de hotar.
Plopul (CDŞ, 1411) – măgură.
Plopul (CDŞ, 1456) – pîrău.
ploscar *m.* – paharnic.
plóscă *f.* – carafă de lemn.
plóscă *f.* – împăcare. E x p r. **A bea plosca** = a cinsti după ce s-au împăcat.
plóscă *f.* – carafă de vin (rotundă).
ploscăúţ *n.* – cleşte de cizmărie.
ploschíni *m. pl.* – cînepă pentru sămînţă.
ploşnicioáră *f.* – pară pădureaţă.
plóşniţ *m.* – păr pădureţ.
plóşniţă *f.* – păduche de lemn.
plóştină *f.* – zonă mocirloasă.
plotéţ *n.* – plută (la undiţă).
plotoşíte *adj.* – istovite.
plufturuí (a) – a dojeni.
plug de prăşit *n.* – prăşitoare de rărit.
plugán *n.* – plug mare. (TD).

plugár *n.* – urător cu pluguşorul.
plugári *m. pl.* – urători de revelion. (TD).
plugăráş *m.* – urător cu pluguşorul.
plugărăşi *m. pl.* – urători.
plugări (a) – a ara.
plugurél *n.* – obicei de Anul Nou.
pluguşór *n.* – obicei de Anul Nou.
plujáncă *f.* – prăşitoare de rărit.
plujóc *n.* – v. **plujancă**.
plumb de scris *n.* – creion.
plumb *n.* – creion. La DU.
plumb de placă *n.* – creion. La DLR.
plumb de carandaş *n.* – mină de creion.
plumbui (a) – a se împietri. (DD).
plutáş *m.* – plop alb.
plutáş *m.* – pescar care trage năvodul.
plútă *f.* – loc de dubit (topit) cînepa.
plutări (a) – a merge cu pluta pe apă.
plutăríe *f.* – transportarea lemnelor.
plútniţă *f.* – nufăr.
poác *f.* – ciumăfac.
poácă *f.* – lovitură. E x p r. **A da o poacă** = a da o palmă cuiva.
poála vintirei *f.* – gardul vintirei.
poále *f. pl.*– covoraşe pe laviţă. (ALM).
poáma-dracului *f.* – verigar.
poáma-cînelui *f.* – zîrnă.
poámă *f.*– struguri. La M.Eminescu, I.Teodoreanu, M.Sadoveanu, Gr.Vieru, Gh.V.Madan, I.Druţă, P.Zadnipru.
poámă *f.* – vie.
poámă *f.* – vişină.
poámă *f.* – fel de a fi. (TD).
poámă de pom *f.* – vişină.
poámă vie *f.* – vie.
poámă grecească *f.* – agriş.
poámă rea *f.* – om de nimic. La TDRG.
poáme *f. pl.* – pomuşoare.
poámpă *f.* – maşină de stropit.
poáră *f.* – încontrare. E x p r. **A se pune în poară** = a se împotrivi cuiva.
poárcă *f.* – scroafă.
poárcă *f.* – joc de copii: de-a poarca.
poartă (BDŞ, 1470) – în doc. lui Ştefan cel Mare.
poártă *f.* – trecătoare. (I.Creangă).
poartă (BDŞ, 1491) – «poarta sfintei mănăstiri».
pocăneáţă *f.* – clopot mic la oi.
pochihéci *n.* – lopăţică cu găuri la sul
pochinéţ *n.* – oală mică. (Th.Holban).
póci *vb. pers. I prez.* (de la **a putea**).
pocinóc *n.* – fir sucit, la început.
pocinóc *n.* – primul fus tors.
pocinóg *n.* – bun început. La I.Creangă
pocímb *n.* – ciot de copac.
pocímb *n.* – buturugă.
pocít *adj.* – stîlcit. (I.Druţă).
pocitúră *f.* – oftalmie (la cai).
pociúm *m.* – ciot. (DD).
pociúmb *m.* – par scurt. La DU.
pociúng *m.* – v. **pocium**.
pocînéţ *n.* – pioneză.
pocîrjît *adj.* – zgîrcit.
pocîrţán *m.*– ţăran necăjit.
pocládă *f.* – pătură sub şa. La I.Creangă.
poclíd *n.* – loc pentru mîncare la pui.
poclít *n.* – coşul trăsurii. La I.Creangă.
poclít *n.* – coviltir. La I.Creangă.
poclít *n.* – lemneală.
poclít *n.* – acoperiş la casă.
poclít *n.* – şopron pentru fîn.
poclít *n.* – umbrar pentru vite.
pocloáne *n. pl.* – daruri. (TD).
poclón *n.* – plocon. La V.Alecsandri.
poclón (BDŞ, 1490) – în doc. lui Ştefan cel Mare.
poclón *n.* – dar.

pocloní (a) – a ploconi.
pocloníci *m. pl.* – tufe pe care viermii de mătase depun gogoaşe.
poclonire *f.* – ploconire.
poclónul *n.* – oraţie la nuntă.
pocneálă *f.* – zgomot. La V.Vasilache.
pocnéle *f. pl.* – plesnitură.
pocní (a) – a păli (pe cineva).
pocnit *m.* – dracul.
pocnitoáre *f.* – ciumăfae.
pocói *m.* – litera "П" în slavona veche. *Popă şi profesor se încep cu pocoi, ca şi substantivul porcule.* (I.Creangă).
pocornicioárā *f.* – gîtar (la căpăstru).
pocostít *adj.* – poleit. (TD).
pocostít *adj.* – smălţuit. (TD).
pocriş *n.* – capac de acoperit oala.
pocríş *n.* – căpăcel la cercurile plitei.
pocríş *n.* – şandrama la bucătăria de vară.
pocríş *n.* – vas de lut pentru muls oile.
pocríş *n.* – capac la sicriu.
pocríş *n.* – hîrdău.
pocríş *n.* – capac de lemn pentru căldare.
pocríşcă *f.* – capac pentru oala de lapte.
pocríşcă *f.* – capac la cratiţă.
pocríşcă *f.* – fund de acoperit căldarea.
pocrítcă *f.* – fată care a născut din flori.
pocroáve *f. pl.* – numele popular al sărbătorii Acoperemîntul Maicii Domnului.
pocróv *n.* – acoperămînt.
pocrovăţ *n.* – covoraş cu ciucuri.
pocroveţ (BDŞ, 1462) – în doc. lui Ştefan cel Mare.
pócsă *f.* – ciudă. E x p r. **A prinde pocsă pe cineva** = a avea ciudă pe cineva.
pócsîe *f.* – necaz. E x p r. **A avea pocsîe** = a avea necaz.
pod *n.* – plaz.
pod *n.* – hăţuri.
pod *n.* – pînză albă la streaşină.
pod mutător *n.* – pod umblător.
pod mărgător *n.* – pod pe bărci.
pod trăgători *n.* – pod umblător.
podán *m.* – rumîn, ţăran robit. I.Sbiera.
podár *m.* – dregător, strîngea podăritul.
podár *m.* – măturător de stradă. CADE.
podărít *n.* – taxă pentru pod.
podbál *n.* – plantă erbacee. La C.Hogaş.
podboáre *n. pl.* – tocuri.
podbóică *f.* – plămădeală cu drojdii.
podéa *f.* – duşumea.
podéală *f.* – duşumea. La CADE.
podéală de sus *f.* – plafon.
podéţ *n.* – pod la coteţ.
podgoréan *m.* – viticultor. La TDRG.
podgoríu *adj.* – acoperit de vii.
podghiáz *n.* – brambura. E x p r. **În podghiázuri** = fără rost. La I.Creangă.
podghiáz *n.* – bandă de jefuitori.
podhórnişi *n.* – curea la căpeţeală.
podhórniţă *f.* – policioară (la jug). DU.
podhórniţă *f.* – gîtar (la căpăstru).
pódină *f.* – scîndură la duşumea.
pódină *f.* – partea de jos a unei şire.
pódină *f.* – tavan. La TDRG.
pódină *f.* – gozură.
podíş *n.* – platou. (C.Negruzzi).
podíş *n.* – podeţ. La V.Alecsandri.
podíşcă *f.* – pod umblător. La TDRG.
podişór *n.* – blidar (mobilă).
podişór *n.* – blidar (în perete).
podişór *n.* – masă de bucătărie.
podít *adj.* – dopuroasă (lînă).
podmét *n.* – momeală. La DLR.
podmóji *m. pl.* – lambe la căruţă.
podmól *n.* – povîrniş. (TD).
podmól *n.* – nămolire. La TDRG.
podnós *n.* – tava.

podoábă *f.* – insectă parazită. La CADE.
podobí (a) – a împodobi. La CADE.
podoghí (a) – a împodobi. (TD).
podóică *f.* – pervaz.
podóimă *f.* – chingă la căruță.
podóimă *f.* – element la cotigă.
Podolenii (BDŞ, 1479) – sat.
podorójnă *f.* – dispoziție pentru cai de poștă. La V.Alecsandri. DEX.
podsác *n.* – minciog.
podşăucă *f.* – spațiu sub streaşină.
pódul osiei *n.* – lemn la osia căruței.
podulét *n.* – podeț.
poduréle *n. pl.* – ştergare la prapore.
póduri *n. pl.* – pomene la înmormîntare.
podvál *n.* – căpătîi la butoi.
podvál *n.* – pivniță (în subsolul casei).
podvoádă *f.* – obligație a țăranilor din Moldova în folosul domniei, mai ales în vreme de război. La DIM, TDRG.
podvoádă *f.* – corvadă.
podvoáră *f.* – pridvor.
podvodár *m.* – cărăuş.
podvodări (a) – a se ocupa cu cărăuşia.
Poeni (BDŞ, 1503) – pădure.
Poeniţa Calului (BDŞ, 1472) – semn de hotar.
Poeniţa Todireştilor (BDŞ, 1473) – semn de hotar.
poeniţa (BDŞ, 1473) – linie de hotar.
poeníţă *f.* – coteț.
poeţícă *f.* – coteț.
pofteálă *f.* – invitație. La TDRG.
poftíre *f.* – poftorire. La CADE.
poftíre *f.* – gustare. La E.Sevastos.
poftíre *f.* – urare. La M.Kogălniceanu.
poftós *adj.* – pofticios.
pogán *adj.* – slut. La I.Sbiera. La DLR.
pogán *adj.* – stîlcit. (I. Creangă).
poghibálă *f.* – cînepă necrescută.
poghibálă *f.* – ştrengar. La DLR.
poghírcă *f.* – resturi de cînepă.
poghírcă *f.* – prichindel.
pogîrci (a) – a culege spice. La DU.
pogîrjit *adj.* – zgîrcit. La CADE.
pogîrnitoáre *f.* – curea la căpețeală.
pogón *n.* – măsură de suprafață.
pogón *n.* – lot de pămînt. La V. Alecsandri.
pogón fălcesc *n.* – v. **pogon**.
pogonári *m. pl.* – cai de povară.
pogonărít *n.* – dajdie în bani.
pogonărítul pe vii *n.* – dare în bani.
pogonărítul pe păpuşoi *n.* – dare în bani plătită de toate categoriile de țărani din Moldova.
pogonărítul pe tutun *n.* – dare de 4 lei pentru un pogon de tutun.
pogonésc *adj.* – măsură de suprafață.
pogoníci *m. pl.* – cei care mînă boii.
pogór *n.* – teren cultivat. (TD).
pogorî (a) – a coborî.
pogorî (a) – a se înjosi. La B.P. Haşdeu.
pogoríş *n.* – coborîş. La B.P.Haşdeu.
pogribán *m.* – poreclă. (Th.Holban).
pogróm *n.* – atacuri banditeşti contra orînduirii constituționale.
pogromíst *n.* – persoană extremist–naționalistă care participă la pogromuri.
pohácе *f.* – turtă cu orez. La C.Negruzzi.
pohfálă *f.* – laudă. (Gr.Ureche).
pohîrní (a) – a răsturna. La D. Cantemir.
pohoáre *f. pl.* – poveri. (TD).
pohoáță *f.* – codoşcă.
pohóț *m.* – ticălos. La I.Creangă.
pohód *n.* – E x p r. **A duce în pohod** – a duce calul de căpăstru.
pohód *n.* – căpăstru.
pohódnic *n.* – cal ținut în căpăstru.

pohódnic *n.* – cal dus de căpăstru.
pohodnicár *m.* – pescar (duce peştele).
pohoiálă *f.* – boală de ochi. La CADE.
pohónt *m.* – soldat în armata rusă.
pohónt *m.* – copil neastîmpărat.
pohonţéşti *adj.* – care de campanie.
pohonţíe *f.* – concentrare.
pohórnici *n.* – curea la căpeţeală.
pohórnici (a) – a lega pohorniţa.
pohornicioáră *f.* – policioară la jug.
pohórniţă *f.* – curea la căpeţeală.
pohórniţă *f.* – policioara jugului.
póhreb *n.* – pivniţă.
pói *n.* – pleavă de aldani. (Th.Holban).
Poiana (BDŞ, 1488) – sat.
Poiana Boldii (BDŞ, 1473) – semn de hotar.
Poiana Boului (BDŞ, 1499) – semn de hotar.
Poiana lui Chiprian (CDŞ, 1420) – semn de hotar.
Poiana Deocheaţilor (BDŞ, 1478) – semn de hotar.
Poiana Muncelul (BDŞ, 1473) – semn de hotar.
Poiana Paltinului (BDŞ, 1491) – semn de hotar.
Poiana Urseşti (BDŞ, 1481) – semn de hotar.
poiană pe Tazlău (CDŞ, 1400) – semn de hotar.
Poiană Stan (BDŞ, 1458) – boier.
poiátă *f.* – coteţ. La Al.Donici.
poiátă *f.* – coştereaţă. La N.Gane.
poiátă *f.* – şopron. La C.Hogaş.
poiátă *f.* – adăpost în cîmp.
poiátă *f.* – gogineaţă.
poiátă *f.* – grajd pentru vite.
poiţică *f.* – coteţ.
Poján (BDŞ, 1472) – fratele lui Tăbuci.
pojár *n.* – ferbinţeală. La N.Ţurcanu.
pojár *n.* – rujeolă. La M.Sadoveanu.
pojár *n.* – incendiu. La C.Negruzzi.
pojár *n.* – rug. La M.Sadoveanu.
pojár *n.* – foc. E x p r. **A da pojar** = a da foc. La C.Negruzzi.
pojár *n.* – roşaţa zorilor.
pojăr *n.* – înflăcărare. (V.Alecsandri).
pojárnă *f.* – saca.
pojárnic *m.* – pompier. La V.Alecsandri.
pojárniţă *f.* – plantă cu flori galbene.
Pojăreni (CDŞ, 1443) – sat.
Pojăreşti (CDŞ, 1443) – sat.
Pojărîta (BDŞ, 1495) – pîrîu.
pojărnicíe *f.* – cazarma pompierilor.
pojăroáică *f.* – pajură. (TD).
pojíjie *f.* – agoniseală. La DLR.
pojíjie *f.* – avere. La V.Alecsandri.
polátă *f.* – palat, cămară. La Dosoftei.
pólcă *f.* – jachetă femeiască. La DLR.
pólcă *f.* – pufoaică.
pólcă *f.* – prăşitoare de rărit porumbul.
pólcă *f.* – mintean femeiesc. La DU.
pólcúţă *f.* – polcă (haină) mică. DLR.
polécră *f.* – poreclă.
polehníţă *f.* – omăt zgrunţuros.
poléu *n.* – lan de grîne.
pólic *n.* – laviţă.
pólică *f.* – model de tunsoare.
pólică *f.* – zuluf.
polícică *f.* – cormană.
policúţă *f.* – policioară. (A.Gorovei).
poligní (a) – a se apleca (grînele).
poligníт *adj.* – culcat la pămînt. (DD).
polílcă *f.* – prăşitoare de rărit porumbul.
polimă *f.* – soi (rău). La T.Pamfile.
polisádnic *n.* – gărduţ la prispă.
polişér *n.* – blidar.
polişioáră *n.* – blidar.

polişíe *f.* – polei, pe crengi. (DD).
polişíe *f.* – lapoviță.
polítică *f.* – cîrlionț.
polítică *f.* – buclă.
politicí (a) – a pune la cale. (I. Neculce).
politicí (a) – a îndruma. La V. Drăghici.
politicí (a) – a se folosi. La TDRG.
politicit *adj.* – civilizat.
póliț *n.* – blidar.
políțări *n.* – blidari.
póliță cu rafturi *f.* – blidar.
póliță *f.* – blidar (mobilă).
póliță *f.* – blidar (în părete).
póliță *f.* – cotruță.
póliță *f.* – pervaz.
póliță *f.* – cormană.
poliválniță *f.* – stropitoare.
poliván *n.* – stropitoare.
polivánca *f.* – stropitoare.
polivánic *n.* – stropitoare.
polivizátor *n.* – maşină de stropit.
polívnic *n.* – încăpere pentru pleavă.
polizári *m.* – roată de tocilă.
polobóc *n.* – butoi. La Al.Donici.
polobocél *n.* – butoiaş. La M. Eminescu.
polócră *f.* – poreclă.
polocrí (a) – a porecli.
pológ *n.* – cînepă lăsată să se usuce.
pológ *n.* – năvală. (S.F.Marian).
pológ *n.* – brazdă cosită. La TDRG.
pológ *n.* – otcoş. La CADE.
pológ *n.* – grămăjoară. (TD).
polog *n.* – scoarță. La N.Țurcanu.
pológ *n.* – covor.
pológ *n.* – apărător de țînțari, baldahin.
pológ *n.* – brazdă. E x p r. **A sta polog** = a sta, a zace la pămînt.
pológ înrăclat *n.* – păretar în dame.
pologár *m.* – lucrător, adună poloagele.
pologaş *m.* – v. **pologar**.
pologí (a) – a cosi brazde.
pologí (a se) – a se pătuli. La TDRG.
pologít *n.* – pologire. (T. Pamfile).
polomoti (a) – a bodogăni.
poloníc *n.* – linguroi. La E.Sevastos.
poloníc *n.* – lingură mare.
poloníc *n.* – strecurătoare.
poloníc *n.* – ciorbalîc.
poloníc *n.* – cratiță.
poloníc *n.* – teică.
polóvnic *n.* – încăpere pentru pleavă.
polúdă *f.* – oftalmie la cai. (TD).
polúşcă *f.* – monedă de aramă.
pólveni *m.* – flacără.
pom *n.* – copăcel la înmormîntare.
pom *n.* – tulpină.
pom agúț *m.* – dud.
pom cu bortă *m.* – copac scorburos.
pom cu corbură *m.* – copac scorburos.
pom cu scurbătură *m.* – scorburos.
pomână *f.* – rost. E x p r. **Nu-i pomană** = n-are rost.
pomână *f.* – colac la înmormîntare.
pomăríe *f.* – fructe.
pomăi (a) – a se ofili.
pomăit *adj.* – uscat. La T.Pamfile.
pomănár *m.* – cerşetor.
pomănár *m.* – roman, țigan.
pomărit *n.* – pomicultură. La TDRG.
pomắt *n.* – livadă. *Ceia ce vor întra în vie sau în pomăt pentru să mănînce numai poame, să nu să certe.* (Pravila lui Vasile Lupu).
pomắt *n.* – sad. La CADE.
pomăzánic *m.* – uns al lui Dumnezeu.
pomăzuí (a) – a învesti. (M.Sadoveanu).
pomăzuít *adj.* – uns, învestit.
pomélnic *n.* – pomenic. (CM).

pomeni (a) – a aminti. E x p r. **Unde se pomenește?** = nici vorbă, nici pomeneală. La TDRG.
pomenire *f.* – pământe. (CM).
pomét *m.* – livadă. La N.Țurcanu.
pométuri *f.* – poame, fructe. La TDRG.
pomihéț *n.* – pînză de păianjen.
pominóc *n.* – dar. La Dosoftei.
pominteán *m.* – răzeș. La TD.
pomisteálă *f.* – ceamur.
pomíță *f.* – pomușoare. La I.Sbiera.
pomițél *n.* – grădină. La T.Pamfile.
pomînt *n.* – podea (de lut).
pomînt tîrlit *n.* – pămînt gunoios.
pomînt tocma *n.* – șes.
pomîntá (a) – a împroprietări.
pomóc *n.* – loc pentru topit cînepa.
pomoroácă *f.* – chiciură.
pomoroácă *f.* – brumă.
pomoroáce – fructe uscate. S.F. Marian.
pomoroáncă *f.* – portocală.
pomósnă *f.* – fundul căruței.
pomosteálă *f.* – temelie bătătorită.
pomóste *f.* – ridicătură de pămînt.
pomosti (a) – a bătători temelia casei.
pomóstină *f.* – podul carului, căruței. La DLR.
pomóștină *f.* – pod. La I.Creangă.
pomotúf *n.* – mătăuz. La CADE.
pomozóc *n.* – pensulă.
pompăí (a) – a stropi.
pómuri *n. pl.* – pomi (la înmormîntare).
pomușoáră *f.* – coacăză. La DLR.
pomúță *f.* – poamă. (S.F.Marian).
pónci *n.* – povîrniș. La DU.
ponihós *adj.* – sașiu. (DD).
ponógi *m.pl.* – tălpigi.
ponór *n.* – coastă abruptă.
ponór *n.* – dolină. La DEX.
ponór *n.* – pod plutitor.
ponorî (a) – a prăvăli. La C.Stamati.
ponorî (a) – a doborî (copacul).
ponorît *adj.* – prăvălit. La M.Eminescu.
ponorît *adj.* – surpat.
ponorît *adj.* – hopuroasă.
ponorîtúră *f.* – surpătură.
ponorós *adj.* – surpat.
ponós *n.* – hulă, clevetire.
ponós *n.* – consecință. E x p r. **A trage ponoasele** = a fi învinuit. La DELM.
ponós *n.* – aluzie. La I.Creangă.
ponosî (a) – a se învechi (o haină).
ponosîtă *adj.* – purtată. La Săptămîna.
ponosláș *m.* – reclamant. La S.F.Marian.
ponóslu *n.* – plîngere.
ponóslui (a) – a pîrî. La P.Ispirescu.
ponosluire *f.* – plîngere.
ponosluitór *m.* – clevetitor.
pop *n.* – pat la vîrtelniță. La DU.
pop *n.* – par pentru bătut stîlpi.
pop *n.* – stîlp la streașină.
pop *n.* – par la corlatele puțului.
pop *n.* – glugă de porumb.
pop *n.* – mănunchi de cînepă.
pop *n.* – proptea. La C. Hogaș.
pop *m.* – pe care se fixează nicovala.
popáncă *f.* – ciupercă.
popantắu *n.* – proptea (la gard).
popás *n.* – oturac. (CM).
pópă *m.* – sprijin la căprior.
pópă *m.* – stîlp la streașină.
pópă *m.* – post. E x p r. **Zi de popă** = zi de post. (CADE).
popénchi *m.* – ciupercă comestibilă.
popic *n.* – lemnișor (joc în popice).
popír *n.* – tăietură pe un copac.
Popișoara (CDȘs, 1502) – fîntînă.
popivnic *m.* – piperul lupului. La DU.
popîc *interj.* – tronc.
popîlni (a) – a umple cu ochi.

popîlnire *f.* – umplere cu ochi.
popîlnit *adj.* – plin cu ochi.
popîndác *n.* – om scund.
popîndău *n.* – băiat mic de statură.
popîndóc *m.* – copil. La CADE.
popîndzác *n.* – plută din stufăriș.
popîrțác *n.* – crăcană prinsă la cotigă.
popîrțác *n.* – proptea.
popón *n.* – învelitoare pe cal.
popóncă *f.* – procovăț.
poponéț *n.* – volbură. La DU.
poponéț *m.* – sfeșnic. La C. Hogaș.
poponéț *m.* – întreg, rotunjit. E x p r. **A scoate poponeț** = a scoate gata făcut.
poponéț *m.* – neașteptat. E x p r. **A veni poponeț** = a veni ca din senin.
poponéț *m.* – înțepenit. E x p r. **A sta poponeț** = a sta (a rămîne) în picioare.
poponéț *n.* – fitil (la lampă).
poponéț *n.* – opaiț.
poponéț *n.* – sprijin la căpriorul casei.
poponéț *n.* – cătină (fructul).
poporație *f.* – popor. La V.Alecsandri.
poporáni *m. pl.* – oameni simpli.
poporăni *m. pl.* – enoriași. La I.Creangă.
popré *f.* – proptea (la frînghia cu rufe).
popreálă *f.* – arest la domiciliu.
poprépșnic *n.* – grindă (la casă).
popri (a) – a propti. La I.Creangă.
poprí (a) – a împiedica.
Popricani (BDȘ, 1476) – seliște.
poprígă *f.* – gîtar (la căpăstru).
popritór *n.* – ham fără "jug".
popritór *n.* – proptea.
poprúșcă *f.* – curea la pantaloni.
popșoáe *f. pl.* – porumbiște.
popșoéș *m.* – crin.
popșóiniță *f.* – teren de floarea-soarelui. *Popșoiniță de răsărită.* (DD).
popșói *n.* – porumb.
popșói *n.* – stînjenel.
popșói cu grăunțe *m.* – cocean necurat.
Popuț (BDȘ, 1470) – țigan.
Popuță Rățoi (BDȘ, 1487) – căpetenie.
porádă *f.* – sfat. (TD).
poráiburi *n. pl.* – baliverne.
porăí (a se) – a trebălui prin casă.
porăí (a) – a ajuta nuntă.
porăitoáre *f.* – bucătăreasă la nuntă.
Porc Ion (CDȘ) – ceașnic.
porcán *n.* – căpiță de fîn. La Săptămîna.
porcán *n.* – glugă. (TD).
porcán *m.* – porc mare și gras.
porcán *m.* – obrăznicătură.
porcán *n.* – grămadă. (TD).
Porcari (BDȘ, 1473) – boier.
pórcă *f.* – călcîi la plug.
porcănél *n.* – grămăjoară de fîn.
porcăní (a) – a aduna (fînul).
porcăreáță *f.* – gogineață pe butuci.
porcărae *f.* – mulțime de porci.
porcăráș *m.* – coada-vacii.
Porcești (CDȘ, 1448) – sat.
pórci *m. pl.* – E x p r. **Cînd or zbura porcii** = niciodată.
porcină *f.* – iarbă grasă. La DU.
porcínă *f.* – carne de porc. La DLR.
porecli (a) – a porocli. (CM).
poréncic *m.* – corlată la pod.
porfín *n.* – parfum.
porghíce *f.* – cînepă necrescută. CADE.
poricále *f. pl.* – fructe de tot felul.
porîmbă *f.* – porumbică (fruct). CADE.
pornéală *f.* – plămădeală.
pornéală *f.* – pornirea turmei la păscut.
pornéală *f.* – loc de păscut.
pornicioáră *f.* – policioară (la plug).
porníre *f.* – furie. La C.Negruzzi.
poróclă *f.* – poreclă.

porogánie *f.* – păţanie. La I.Sbiera.
porón *n.* – pod umblător.
poróncă *f.* – rugăminte.
poróncă *f.* – însărcinare. La CADE.
poróncă *f.* – chezăşie.
poróncă *f.* – veste.
poroní (a) – a se surpa.
poronít *adj.* – surpat.
porpăí (a) – a scurma.
portár *m.* – mare dregător. La DIM.
Portari (BDŞ, 1491) – sat.
Portari (BDŞ, 1495) – localitate.
portáş *m.* – stîlp. (TD).
portcură *f.* – ureche pentru curea.
portiháci *n.* – zăvor la războiul de ţesut.
portíţă *f.* – gurar la plită.
portíţă *f.* – ochi mobil la fereastră.
portíţă la cuptor *f.* – gurar.
portnoáică *f.* – croitoreasă.
portomanétă *f.* – portmoneu.
pórturi *f. pl.* – purtări. La TD.
porumbác *m.* – pasăre pestriţă.
porumbár *m.* – arbust sălbatic.
porumbác *adj.* – cu pete diferite (cal).
porúmbă *f.* – fructul mărăcinului.
porumbăcél *adj.* – suriu. La E. Sevastos.
porumbéa *f.* – fructul porumbarului.
porúmbe *f. pl.* – porumbrele (fructe).
porumbreá *f.* – arbust sălbatic.
porumbréi *m. pl.* – porumbrişte.
porumbrél *m.* – porumbar (arbust).
porumbrică *f.* – fructul porumbrelului.
porumbiţă *f.* – fructul porumbarului.
porumbríe *f.* – desiş cu porumbrei.
porunceálă *f.* – ordin.
porunci (a) – a ordona. La DU.
posádă *f.* – aşezare de meşteşugari din preajma unei cetăţi moldoveneşti.
posádă *f.* – bir pentru întreţinerea garnizoanelor din cetăţi. La DIM.
posádcă *f. hot.* – legarea năvodului.
posádnic *m.* – dregător care administra posada.
posădí (a) – a aşeza. (Dosoftei).
posădíre *f.* – montarea plaselor.
posăí (a) – a mocni (focul).
posconíţă *f.* – cînepă stearpă.
posconíţă *f.* – cînepă de sămînţă.
posesăríe *f.* – arendă. (DD).
posésie *f.* – moşie. La DLR.
posésie *f.* – arendă. La V.Alecsandri.
posesór *m.* – arendaş. La C.Negruzzi.
posleţ *n.* – rachiu prost. La DU.
poslíd *n.* – lînă proastă.
posmág *m.* – pesmet. La DLR.
posmăgéi *m. pl.* – biscuiţi de casă.
posmăgí (a) – a presăra cu pesmeţi pisaţi.
posmăgít *adj.* – uscat. La TDRG.
posmédz *m. p.* – pateuri.
posmól *n.* – grămadă. La CADE, DD.
posmól *n.* – grămadă. (E.Sevastos).
posodí (a) – a aşeza plasa pe frînghii.
posodí (a) – a lega o plasă pescărească.
pospái *n.* – praf la moară.
pospăí (a) – a prăşi pe alocuri. (DD).
pospăială *f.* – spoială. La TDRG.
pospăiálă *f.* – lucru făcut de mîntuială.
postátă *f.* – parte dintr-un lot. La CADE.
postav (BDŞ, 1460) – ţesătură.
postăţí (a) – a parcela.
posté *f.* – posteucă.
postélnic *m.* – dregător de curte. DIM.
postélnic *m.* – stratornic.
postélnic *m* – titlu onorific boierilor fără atribuţii (sec. XIX). La C.Negruzzi.
postélnic al doilea *m.* – ajutor de postelnic.
postelniceásă *f.* – soţia postelnicului.
postelnicél *m.* – slujitor al curţii.

postelnicíe *f.* – dregătoria de postelnic.
postéucă *f.* – piedică la roata (căruței).
postéucă *f.* – proptea.
postéucă *f.* – lemn pentru sprijinirea osiei căruței. La DU.
postiménte *n. pl.* – căpătîe la butoaie.
postîrnác *n.* – cufundar.
postoléucă *f.* – cîrjă.
postoróncă *f.* – curea la ham.
postoróncă *f.* – lichea. La I.Creangă.
postoróncă *f.* – curea la jug.
postoróncă *f.* – cheutoare la hulubă.
postoróncă *f.* – lanț la osia căruței.
postoróncă *f.* – lăturaș. E x p r. **Cal la postoroncă** = cal lăturaș.
poșáică *f.* – vin prost. (Th.Holban).
póși *vb. pers. I, sing. prez.* (de la **a putea**) – pot. (TD).
poștalión *m.* – poștar.
poștalión *m.* – cal de poștă.
poștánie *f.* – anecdotă.
póștă *f.* – glonte. La CADE.
potáie *f.* – canalie. (Gr.Vieru).
potáie *f.* – haită.
potclátcă *f.* – căptușeală la cizme.
potcoávă *f.* – unealtă de înfundat butoaele.
poticálă (înfrîngere) *f.* – zdrumicare.
potică *f.* – cărare. La V.Alecsandri.
potícă *f.* – pîrleaz.
potícă *f.* – urmă lăsată de un șuvoi.
potícă *f.* – jgheab la teasc.
poticeá *f.* – cărăruș. La CADE.
poticní (a) – a podidi. La TD.
poticúță *f.* – cărărue. La CADE.
potir *n.* – corolă. La DLR.
potiráș *m.* – oștean dintr-o poteră.
potíră *f.* – cete de oameni înarmați.
potîng *n.* – piedică la căruță.
potîng *n.* – traistă pentru mîncare la cai.
potîngós *adj.* – noduros. La CADE.
potîrníche *f.* – femeie mică de statură.
potlátcă *f.* – căptușeală.
potlátcă *f.* – meșină.
potléică *f.* – v. **potclatcă**.
potlóg *n.* – loc sterp în porumbiște.
potlóg *n.* – vechitură.
potlogár *m.* – pungaș. La C.Negruzzi.
potlogăríe *f.* – pungășie. V. Alecsandri.
potlogărit *adj.* – pungășit. La TDRG.
potnógi *m. pl.* – v. **ponogi**.
potografíe *f.* – fotografie.
potoli (a) – a mîlcomi. (CM).
potolí (a) – a pătuli.
potolít *adj.* – pătulit. (TD).
potoáe *f.* – ceată (de copii).
potopí (a) – a pustii. La C.Negruzzi.
potopí (a) – a nimici.
potrícălă *f.* – unealtă de găurit.
potricalíu *adj.* – portocaliu.
potricălí (a) – a găuri. La D.Cantemir.
potrívă *f.* – pereche. (TD).
potriví (a) – a aranja. (DD).
potrívnic *m.* – dușman.
potrívnică *f.* – pereche. (TD).
potrivít *adj.* – educat. (DD).
potroácă *f.* – țintătură. La CADE.
potróc *n.* – ciorbă. (Șezătoarea).
potșáucă *f.* – fronton.
povárcă *f.* – cratiță.
povárcă *f.* – linguroi.
povarnagiu *m.* – rachier. La DLR.
povárnă *f.* – instalație de făcut rachiu.
povăț *n.* – îndrumare. La CADE.
povărnărie *f.* – cazan de rachiu.
povídlă *f.* – magiun. (V.Alecsandri).
povídlă *f.* – magiun. (TD).
povídlă *f.* – dulceață.
povídlă *f.* – bulion de roșii.

povídlă de patlagele *f.* – bulion.
povilícă *f.* – volbură.
povírlă *f.* – magiun.
póvod *n.* – dîrlog.
povodéț *n.* – sfoară ce distanțează cîrligele carmacelor.
povodníc *m.* – cal dus de căpăstru.
povodníc *m.* – pescar de rezervă.
povodníc *m.* – v. **pohodnic**.
povodnicár *m.* – v. **povodnic** (pescar).
poz *n.* – portret mare.
pozár *m.* – fotograf.
póză *f.* – fotografie.
pozderărae *f.* – puzderie multă.
pozderie *f.* – puzderie.
pozíe *f.* – fotografie.
pozí (a) – a se fotografia.
poznáș *m.* – păcălici. La DU.
póznă *f.* – bizarerie. La DU.
prabîtă *f.* – străbunică.
prácică *f.* – cataramă.
prag *n.* – partea de jos a burții
prahaghíță *f.* – ciupercă comestibilă.
prahaghíță *f.* – carne proaspătă.
prahăiță *f.* – ciupercă. La CADE.
prahoáne *f. pl.* – lambe la căruță.
práinic *n.* – mai de rufe.
praj *n.* – praz.
prajóc *n.* – săpătoare de rărit porumbul.
Praluța (BDȘ, 1487) – sălaș.
pramatíe *f.* – femeie ușuratică.
pramatíi *f. pl.* – bizarerii.
pramatiós *adj.* – glumeț.
pránic *n.* – mai de rufe.
pranicá (a) – a bate (rufele, pînza).
prap *n.* – steag (la biserică).
prapalóg *n.* – om venit din alt sat.
prapașníc *n.* – săpătoare de rărit.
prápur *n.* – steag bisericesc. La CADE.
prăpur *n.* – bacșiș pentru mireasa din alt sat.
prápur *n.* – obicei de nuntă.
prápuri *n. pl.* – grăsime la intestine.
prasadícă *f.* – pară pădureață.
prásă *f.* – fier de călcat.
prăscă *f.* – fier de călcat.
praşcău *m.* – derbedeu. (S.F.Marian).
prascuí (a) – a călca cu fierul de călcat.
práșă *f.* – săpare. La TDRG.
praşóucă *f.* – săpătoare de rărit.
praşóucă *f.* – cultivator pentru afînare.
praşovíc *n.* – săpătoare de rărit.
praşuí (a) – a săpa.
pratéte *m.* – străbunic.
prav *n.* – praf (de pușcă).
právăț *n.* – țel. La C.Conachi.
právăț *n.* – călăuză. La C.Negruzzi.
právilă *f.* – cod de legi. *Pravila lui Vasile Lupu.*
pravílcă *f.* – lopățică (de uns pereții).
pravilicéște *adv.* – legitim. V.Alecsandri.
pravoslávie *f.* – ortodoxie.
pravoslávnic *adj.* – ortodox.
pravoslávnic *m.* – credincios ortodox.
pravoslavnicíe *f.* – religia ortodoxă.
prăbușitúră *f.* – darîmătură.
prăci *adv.* – cu totul. La I.Sbiera.
prădăciúne *f.* – jefuire.
prăfturí (a) – a batjocorî pe cineva.
prăjálă *f.* – tocană cu carne.
prăjálă *f.* – prăjitură pentru ciorbă.
prăji (a) – a privi.
prăji (a) – a privi. **Cu prăjitul** = cu văzutul.
praji (a) – a se uita. (TD).
prăjí (a) – a se oglindi.
prăjí (a) – a se usca la soare.
prăjínă *f.* – măsură pentru lungimi.
prăjínă *f.* – veche unitate de măsură a ariei, egală în Moldova cu 26,76 m^2.

prăjínă *f.* – instrument de măsurare a suprafețelor. (T. Pamfile).
prăjiníță *f.* – prăjină mică.
prăjít *n.* – privit. E x p r. **Cu prăjitul** = cu privitul.
prăjitúră de ouă *f.* – jumări.
prăjiți *m. pl.* – prăjituri.
prămîndi (a) – a locui. *Prămîndește prin codri ca pasărea.* (Psaltirea Șcheiană).
prăpadá (a) – a prăda.
prăpástie *f.* – nenorocire.
prăpădénie *f.* – pricina pierzaniei.
prăpădénie *f.* – primejdie mare.
prăpădenie *f.* – primejdie.
prăpădénie *f.* – concenie. La CADE.
prăpădí (a) – a pierde. La C. Negruzzi.
prăpădí (a) – a conceni. La CADE.
prăpădit *adj.*– pierdut. La C.Negruzzi.
prăpăsténie *f.* – pierzanie.
prăpăstuire *f.* – prăvălire. La C.Hogaș.
prăpurícă *f.* – văl la mireasă.
prăsáda *f.* – joc popular.
prăsáde mălăețe *f. pl.* – pere zemoase.
prăsădi (a) – a sădi, a răsădi.
prăsálă *f.* – mîner la cuțit.
prăsădári *n.* – păr.
prăsădári *n.* – păr păduret.
prăsădzăl *m.* – păr mic.
prăși (a) – a săpa.
prășíre *f.* – țărnuirea porumbului.
prășít *n.* – săpat. La T.Pamfile.
prășitór *m.* – săpător. La Al.Vlahuță.
prășitúră *f.* – săpătură. La T.Pamfile.
prăștilă *f.* – șindrilă. La DU.
prăștină *f.* – prăjină pe coama casei.
prăștínă *f.* – tescovină.
prăștínă *f.* – boștină.
prăștínă *f.* – prăjină la corlatele puțului.
prăvál *n.* – cascadă mică.
prăvălátic *adj.* – povîrnit. M. Eminescu.
prăvălíș *n.* – povîrniș. La V.Alecsandri.
prăvălit *adj.*– surpat. La M.Eminescu.
preamói *n.* – vin negru.
preásenă *f.* – curea lată la ham.
preátcă *f.* – bețișoare cruciș în stup.
precístă *adj.* – maica Domnului.
precistă *f.* – preacurată. (O. Goga).
precistuí (a) – a împărtăși. (TD).
precît *adv.* – cît. La V.Alecsandri.
precovîrșí (a) – a precumpăni. I.Creangă.
precupeți (a) – a negustători. (TD).
precupí (a) – a trafica. La V. Alecsandri.
predánie *f.* – tradiție. La TDRG.
predoslóvie *f.* – precuvîntare.
preduceá *f.* – priboi. La DU.
prefáce (a se) – niznăi. E x p r. **A o face pe niznaiul** = a simula indiferență. E x p r. **A se face niznai** = a se preface că nu știe nimic.
prejmét *n.* – preajmă. La P.Ispirescu.
préjiță *f.* – balama.
prejmuíre *f.* – loc îngrădit.
prelípcă *f.* – încăpere adiacentă casei.
prelúcă *f.* – poiană între dealuri.
prelungát *adj.* – foarte lung. (TD).
premînteán *m.* – pămîntean.
prent *n.* – vergea la coarnele plugului.
prent *n.* – vergele la loitrele carului.
prepeleác *n.* – crăcană pentru oale.
prepeleác *n.* – proptea.
prepeléci *m.* – căpiță de fîn. T.Pamfile.
prepelicár *m.* – câine de vînătoare.
prepelicioáră *f.* – căpiță mică.
prepelicit *adj.*– legatul viței de araci.
prepelíță *f.* – pană la piatra rîșniței.
prescúră *f.* – covoraș.
prepús *n.* – bănuială. (Gr.Ureche).
presún *n.* – curea la ham.

presurá (a) – a împrăştia. La DLR.
presurát *adj.* – împrăştiat. La CADE.
preteár *n.* – sfredel. La C.Hogaş.
prétin *m.* – prieten.
preţăluí (a) – a aprecia. La Al.Vlahuţă.
preţăluíre *f.* – evaluare. La Al.Vlahuţă.
preţăluitór *m.* – preţuitor. La N.Gane.
Preuţescul (CDŞ, 1400, 1409) – boier.
preucá (a) – a treiera cu mulţi cai.
preveştí (a) – a curge peste margini.
preveştí (a) – a se usca. La CADE.
previlă *f.* – grindă la gardurile de pescuit.
prián *adj.* – porumbac (cal).
pribluí (a) – a bănui.
pribluí (a) – a încerca.
pribluí (a) – a potrivi.
pribluíre *f.* – presupunere.
pribluíre *f.* – încercare.
pribluíre *f.* – preţăluire.
pribluíre *f.* – bănuială.
pribluít *adj.* – presupus, bănuit.
pribóică *f.* – plămădeală.
pribolí (a) – a-si reveni după o boală.
pribolít *adj.* – care se vindecă.
príce *f.* – ceartă.
priceá *f.* – loc de prelucrat peştele.
priceápă *f.* – încăpere-anexă la casă.
priceápcă *f.* – v. **priceapă**.
pricheáşcă *f.* – lăturaş. E x p r. **A înhăma la pricheaşcă** = a înhăma un cal alăturat.
prichí (a) – a dogorî. La CADE.
prichíci *n.* – treaptă (la cerdac).
prichíci *n.* – marginea a hornului.
prichíci *n.* – pervaz.
prichít *adj.* – prins cu minciuna.
prici *n.* – laviţă.
prici (a) – a se certa. (Gr.Ureche).
pricină *f.* – podoimă. La CADE.
pricină (**în judecată**) *f.* – delă. La DLR.
priciólcă *f.* – fronton.
pricolici *m.* – arătanie. La DU.
pricopsi (a) – a se alege cu ceva. DU.
pricupíe *f.* – precupeţie.
pridánie *f.* – zestre.
priér *m.* – aprilie.
priétnic *m.* – prieten.
prifónt *n.* – pâine cazonă. La CADE.
prig *adj.* – cu picioarele albe (cal).
prigón *n.* – boi înjugaţi la mijloc.
prihână *f.* – loc sterp în porumbişte.
prihvatizá (a) – a ciordi.
prii (a) – a-i face bine, a-i plăcea.
priinciós *adj.* – plăcut, prielnic.
priimác *m.* – care trăieşte în casa soţiei.
priínţă *f.* – mărinimie, plăcere.
priire *f.* – plăcere.
priitóri *m.* – prieten.
priláz *n.* – pîrleaz. (M.Eminescu).
priléj *n.* – pîrlej. (CM).
prilejui (a) – a pîrleji. (CM).
primáe *adj.* – negru (strugure).
primáe *adj.* – nealtoită (viţa de vie).
primáică *f.* – strugure nealtoit.
príma-ntâi *adv.* – întîi de toate.
primási *m.pl.* – E x p r. **A se duce în primasi** = a trăi în casa soţiei.
primă *f.* – panglică pentru cosiţe.
primău *n.* – vin negru.
primăvărá (a) – a ajunge în primăvară.
primblát *m.* – hoinar. (TD).
priméturi *n. pl.* – semne distinctive.
priminitúri *f. pl.* – schimburi.
priminteán *m.* – pământean.
primíre *f.* – gustare. (TD).
primire (**bună**) *f.* – priiminţă. (CM).
primiteá *f.* – măturâ la vînturat. DU.
primiteálă *f.* – vînturătură a grînelor.

primití (a) – a vîntura a doua oară.
primiti (a) – a felezui. La DU.
primitít *n.* – vînturare. La T.Pamfile.
primitúră *f.* – gustare. (TD).
prínde (a se) – a se închega.
prínde (a) – a se înfiripa, a ocupa. Expr. **A prinde pe cineva la suflet** = a salva, a înfiripa. Expr. **A prinde un loc** = a ocupa un loc (la întreceri). Expr. **A prinde soldz** = a se murdări. Expr. **A prinde coarjă** = a se zvînta.
prínde (a) – a lua în stăpînire.
prinsoáre *f.* – închisoare.
prinsoáre *f.* – lot de pămînt.
prinsoáre *f.* – vergea la plug.
prinsoáre *f.* – gîtar la căpăstru.
pripás (CDŞ, 1459) – vite rătăcite.
pripăşár *m.* – slujitor în Moldova medievală.
pripăşíre *f.* – pîrleaz.
pripătoáre *f. pl.* – opritori (la hamuri).
pripi (a) – a grăbi. La DU.
pripicióc *n.* – cotruţă.
pripicióc *n.* – treaptă la cerdac.
pripoánă *f.* – proptea.
pripói *n.* – obicei la nuntă.
pripói *n.* – petrecere la socrul mare.
pripoiéni *m.* – invitaţii la pripoi.
pripón *n.* – proptea.
pripón *n.* – aţă pentru peştele prins.
pripór *n.* – ponor.
pripór *n.* – loc de împiedicat roata.
pripór *n.* – povîrniş. La Al.Vlahuţă.
priporós *adj.* – prăpăstios. Al.Vlahuţă.
pripúne (a) – a presupune.
Prisáca *f.* – sat.
prisácă *f.* – grădină cu legume.
prisácă *f.* – stupărie. La S.F.Marian.
prisáde *f. pl.* – pere.
prisăcár *m.* – stupar. La M.Costin.
prisăcári *m.* – om scund.
prisăcăríe *f.* – stupărie. M.Sadoveanu.
prisăcărít *n.* – dare pe prisăci.
prisăcărít *n.* – stupărit. La DLR.
prisăcăríţă *f.* – stupăriţă.
priseágă *f.* – prisacă.
prislóp *n.* – poiană de munte. CADE.
prísne *adj.* – neamestecat. *Măcar de are face neştine bani cît de buni, galbeni prisne de aur curat... tot o certare va să aibă.* (Pravila lui Vasile Lupu).
prísne *adv.* – în întregime. La I.Neculce.
prisnél *n.* – rotiţă la capătul fusului. DU.
prisnél *n.* – titirez. La M.Eminescu.
prisnél *n.* – totîrlă.
príspă *f.* – terasă. La M.Eminescu.
príspă blănită *f.* – terasă căptuşită.
príspă cu calidor *f.* – cerdac.
pristandă *f.* – dans popular. La DLR.
pristăvi (a) – a deceda.
pristăvire *f.* – deces.
pristélcă *f.* – şorţ de fierar.
pristuí (a) – a se împărtăşi.
pristúpţă *f.* – pîrleaz.
prişcépă *f.* – altoi.
prişcépcă *f.* – v. **prişcepă**.
prişinós *adj.* – certăreţ.
priteáşcă *f.* – al treilea cal înhămat.
pritícă *f.* – cui de fier la proţap.
pritoacă *f.* – cadă mică.
pritoceálă *f.* – pritocire.
pritoci (a) – a turna în alt butoi.
pritocit *adj.* – turnat în alt butoi.
pritúlă *f.* – umbrar pentru vite.
privál *n.* – canal între două gîrle.
privári *n.* – margine a covorului.
priváz *n.* – pervaz. La M.Eminescu.
priváz *n.* – carniz (la fereastră).
priváz *n.* – toc (la fereastră).

priváz *n.* – margine a covorului.
priváz *n.* – ornament la streaşină.
priváz *n.* – partea de dinainte a saniei.
privázнic *n.* – rindea cu daltă mică.
privăjăl *n.* – margine a covorului.
priveálă *f.* – privelişte. La C.Conachi.
priveşti (a) – v. **a preveşti**.
privighetór *m.* – subprefect. I.Creangă.
privínă *f.* – v. **previlă**.
privizínă *f.* – legătura unei îngrădiri.
privóz *n.* – piaţă de fructe.
prizări (a) – a se chirci. La I.Sbiera.
prizărít *adj.* – firav. La M.Eminescu.
prizmă *f.* – prispă.
prînz *n.* – prînzare. (CM).
prîsnél *n.* – sfîrlează. E x p r. **Sprinten (iute) ca prîsnelul** = vioi, harnic, iute.
prîsnél *n.* – titirez.
prîsnel *m.* – băiat mic de statură.
proástă *adj.* – blegită (creasta găinii).
proáşcă *f.* – stropitoare. La TDRG.
proáşcă *f.* – cucută.
probájbe *f.* – denumirea populară la moldoveni a sărbătorii Schimbarea la faţă.
probajení (a) – a se ofili. La CADE.
probáză *f.* – mustrare. La S.F.Marian.
probăluí (a) – v. **a priblui**.
probăluíre *f.* – v. **pribluire**.
probăluít *adj.* – v. **pribluit**.
probozeálă *f.* – mustrare. (TD, CADE).
probozí (a) – a mustra. I.Creangă.
probuí (a) – a încerca.
procitánie *f.* – examinare. La I.Creangă.
procití (a) – a reciti. La DU.
procití (a) – a examina. La I.Creangă.
proclét *adj.* – blestemat. La I.Creangă.
próclet *m.* – om rău.
próclet *m.* – duşman.
procleţí (a) – a blestema.
procleţí (a se) – a se înrăutăţi.
procleţíre *f.* – afurisenie.
procleţíre *f.* – înrăutăţire.
procovále *f.* – cearşaf.
procovăţ *n.* – covoraş pe cal.
procovăţ *n.* – ibîncă. La CADE.
procóvnic *m.* – plantă decorativă.
procúţ *n.* – pătură de lînă.
prodólă *f.* – ferăstrău de tăiat în lung.
prodúcte *f. pl.* – legume.
produf *n.* – gaură în gheaţă. La DLR.
produf *n.* – gaură lîngă vrană.
produh *n.* – spărtură în gheaţă.
produşcă *f.* – v. **produh**. La CADE.
profiríu *adj.* – roz (vin).
progonár *m.* – năvodar.
prohăb *n.* – şliţ. La N.Gane.
prohăb *n.* – ascunziş. E x p r. **A descoase** (pe cineva) **din toate prohaburile** = a încerca să se afle toate intimităţile.
prohíz *adj.* – nelimpezit.
prohón *n.* – corlate (la pod).
prohón *n.* – drum pentru vite.
prohorisí (a) – a o duce bine. La DU.
prohorisíre *f.* – progres. La C.Negruzzi.
promoáră *f.* – chiciură. La T.Pamfile.
promorár *m.* – noiembrie.
promorocit *adj.* – plin de chiciură.
promoroácă *f.* – chiciură. La N.Gane.
própcă *f.* – plută (dop).
propeálă *f.* – opreală. La I.Creangă.
propí (a) – a opri.
propité *f.* – proptea.
próptă *f.* – propea. La CADE.
propteá *f.* – stîlp (la gard).
propitori *f. pl.* – opritori (la hamuri).
propritoáre *f.* – opritori (la hamuri).
prós-negru *adj.* – negru-deschis.
prósie *f.* – pămînt hodinit. La CADE.

proslăví (a) – a se lăfăi. La I.Creangă.
prosób *n.* – țesătură decorativă. La DU.
prosób vrîstat *n.* – ștergar decorativ.
prosocéle *n. pl.* – șervețele.
prosoghéle *n. pl.* – șervețele.
prósop cu flori *n.* – șervet.
prósop cu țurțuri *n.* – șervet decorativ.
prosóp de călărie *n.* – procovăț.
prost *adj.* – simplu. La M.Costin.
prost *adj.* – neînsemnat. La N.Gane.
prostác *m.* – om simplu. La D.Cantemir.
prostălău *m.* – nepriceput. La TDRG.
prostălău *m.* – bobleț.
prostălán *adj.* – nătîng.
prostănác *adj.* – mărginit. La CADE.
prostănél *adj.* – vlad.
prosteálă *f.* – prostire. La TDRG.
prostíme *f.* – oameni de țară, simpli.
prostíre *f.* – cearșaf. (DD).
prostíre *f.* – cearșaf. La N.Gane.
prostit *adj.* – zăpăcit. La TDRG.
proșpán *n.* – corvadă.
proșpónt *n.* – corvadă.
protéză *f.* – cîrjă.
protívnic *m.* – dușman.
proțáp *n.* – tînjală de înjugat boii.
proțăpí (a) – a lovi. La M.Sadoveanu.
proțăpi (a) – a sili pe cineva. La CADE.
prubluí (a) – a judeca.
prudúh *n.* – copcă (în gheață).
prufní (a) – a forăi (calul).
prufní (a) – a imita mugetul.
prujáncă *f.* – săpătoare.
prujaní (a) – a săpa.
prújă *f.* – glumă. La DLR.
prují (a) – a glumi. La Al.Vlahuță.
prujitúră *f.* – glumă, snoavă. I.Creangă.
prujînă *f.* – arc de patefon.
prujîncă *f.* – cîrlig de rufe.
prujîncă *f.* – v. **prujînă**.
Prun (CDȘ, 1436) – răzeș.
prúncă *f.* – domnișoară.
prunculíță *f.* – domnișoară.
prund *n.* – pietriș pe mal de apă.
prunt *n.* – vergea la coarnele plugului.
prunt *n.* – vergi la loitre.
prunt *adj.* – plat. *Talger prunt.* (DD).
pruntós *adj.* – acoperit cu prundiș.
prus *m.* – gîndac. La CADE.
Prut, rîu – Nerasul. (CM).
prutéț *n.* – braț părăsit al Prutului.
Pruteț (CDȘ, 1434) – pîrîu.
pruzúră *f.* – gîrlă mică.
psáne *adv.* – pesemne.
puchí (a se) – a se uita concentrat.
puchí (a) – a lucra migălos. (TD).
púchi *n.* – picătură mică.
púchi *m.* – v. **puchină**.
puchínă *f.* – urdoare. La DLR.
puchinbár *m.* – cucoș cu bărbia mare.
puchinós *adj.* – urduros. La T.Pamfile.
puchiós *adj.* – care se uită încordat.
puchiós *adj.* – neîngrijit.
puchiós *adj.* – bolnăvicios.
puchiós *adj.* – bolnav de oftalmie (cal).
puchițéi *m. pl.* – picățele. La DLR.
puchițícă *adj.* – albă cu pete mici (găină).
pucioásă *f.* – sulf.
pucioásă *f.* – gămălie de chibrit.
pucioásă de sărnic *f.* – gămălie de chibrit.
puciós *adj.* – leneș.
puciúmb *n.* – ciot de copac.
puciúmb *n.* – buturugă.
púclă *f.* – buclă.
pudóucă *f.* – baniță.
pudurícă *adj.* – roz-deschis.

Puești (BDȘ, 1502) – sat.
puf *n.* – saltea (de pene).
puf *n.* – ometiță.
pufáică *f.* – flanelă.
pughibălă *f.* – pește mărunt.
púhab *adj.* – înfoiat. *Pîne puhabă.* (DD).
púhav *adj.* – găurit. La M.Eminescu.
púhă *f.* – bici lung. La V.Alecsandri.
púhă *f.* – tulpină de ceapă.
puhăvi (a) – a înfoia.
puhlibuitór *m.* – bîrfitor. La Gr.Ureche.
puhoáce *f.* – bufniță.
puhoi *n.* – viitură. La CADE.
puhoiér *m.* – pasăre răpitoare.
puhuéle *f. pl.* – oftalmie la cai.
puhuélie *f.* – leucom.
puhuí (a) – a se îmbolnăvi (ochii cailor).
puhuiálă *f.* – pînză de păianjen.
puhulíță *f.* – puhă mică.
puhuneálă *f.* – v. **puhuele**.
púi încheeți *m. pl.* – ornament.
púi *m. pl.* – altițe la ie.
púi *m. pl.* – lăstari sterpi.
pui *m. pl.* – bubuțe crăpate pe picioare.
pui *interj.* – repetat, se cheamă găinile.
puicánă *f.* – fetișcană. La DLR.
púică *f.* – boabă rămasă neînflorită.
púică *f.* – găină de un an. La CADE.
puiculeánă *f.* – puică. La E.Voronca.
puiculiță *f.* – puicuță. La T.Pamfile.
puierie *f.* – loc îngrădit pentru pui.
puiét răsădit *m.* – sadniță.
puiéți *m. pl.* – lăstari sterpi.
puiczí (a) – a se înmulți.
puigán *m.* – pui mare de pasăre.
puigán *m.* – bucățică. (TD).
puigán *m.* – flăcău care n-a făcut armata.
púiniță *f.* – haită de câini.
puiós *adj.* – care face mulți pui.
puișór *m.* – monedă veche. La DLR.
puișór *m.* – muschiuleț. La CADE.
puișór *m.* – cusătură pe țesături. La DU.
puișór *m.* – lăstar sterp.
puișór *m.* – pernuță pentru copii.
puișór cu custură *m.* – pernuță.
puișóri *m. pl.* – puiet de albini.
puít *n.* – copilire.
púiță *f.* – haită de câini. La CADE.
Puiu (BDȘ, 1488) – ploscar.
Puiu (CDȘ, 1455) – movila lui ~.
puiúț *m.* – boboc (de gîscă).
pujál *n.* – codirișcă la biciușcă.
púlbere *f.* – puzderie.
pulpán *n.* – picior de găină cu șoldul.
pulpană *f.* – clapă la glugă. La CADE.
púlpă *f.* – uger.
Pulpă (BDȘ, 1495) – pîrîu.
Pulpești (BDȘ, 1495) – sat.
pulpoásă *adj.* – cu ugerul mare. CADE.
pulvelizátor *n.* – mașină de stropit.
pumbíu *adj.* – roșu-deschis.
púne (a) – a mînca. E x p r. **A pune ceva la inimă** = a îmbuca ceva.
púngă *f.* – celulă de fagure.
Pungă (CDȘ, 1437) – răzeș.
pungí (a) – a jefui. (TD).
Punjești (CDȘ, 1437) – sat.
punói *n.* – puroi. La DU.
punoiá (a) – a puroia.
punoiós *adj.* – puroios.
púnte *f.* – chingă la ferăstrău.
púnte *f.* – pană de lemn.
púnte *f.* – vergea la coarnele plugului.
púnte *f.* – grindei la plug.
púnte *f.* – plaz.
púnte *f.* – cruce la căruță.
púnte *f.* – cumpănă la fîntînă.
púnte *f.* – pîrleaz.

púpăză *f.* – pâine lunguiață pentru nuntă.
púpăză *f.* – colac asemănător cu o pasăre. La S.F.Marian.
pupói *n.* – pupat zgomotos. La I.Creangă.
pupuiát *adj.* – moțat.
pupúică *f.* – drăguță. La C.Negruzzi.
pur *n.* – plantă. La DU.
Purcaru (BDŞ, 1474) – boier.
Purcel (CDŞ, 1424) – satul lui –.
Purcel surlariu (BDŞ, 1495) – răzeş.
purceláş *m.* – scăete. La DU.
Purcelescul Craciun (CDŞ, 1429) – mare boier moldovan.
Purceleşti (CDŞ, 1429) – sat.
Purece (BDŞ, 1491) – boier.
púric *m.* – om scund.
puricáşi *m. pl.* – cuie.
puricós *adj.* – neîngrijit, nespălat.
purdú *n.* – v. **purduh**.
purdúh *n.* – copcă. (DD).
purtá (a) – a ponosi. (CM).
purtá (a) – a umbla (vorba). E x p r. **Se poartă vorbă** = a se vorbi.
purúc *m.* – corlată (la pod).
purúşi *m. pl.* – ghizdele.
pustií (a) – a se nărui (casa).
puşcá (a) – a împuşca. (M.Sadoveanu).
puşcár *m.* – tunar. La DU.
puşcáş *m.* – cui.
púşcă *f.* – tun.
púşcă *f.* – tun. La Gr.Ureche.
púşcă de soc *f.* – puşcoci.
púşcă *f.* – E x p r. **Gol-puşcă** = cu pielea goală.
púşcă *f.* – armă de foc. (N.Labiş).
puşcheá *f.* – bubă pe limbă.
puşcări (a) – a trage cu tunul.
puşcărie *f.* – artilerie. La N.Costin.
puşcheá *f.* – veste rea. E x p r. **Puşchea pe limba ta** = să ți se umfle limba.
puşchineáță *f.* – puşchea. La V. Alecsandri.
puşcoáce *f.* – puşcoci. La CADE.
puşcói *n.* – puşcoci.
puşi (a) – a mocni.
puşi (a) – a afîna.
puşlamá *f.* – derbedeu. La DU.
puşlău *m.* – dezertor. C. Stamati.
puştél *m.* – coadă cu roată.
putác *n.* – mîner la cosie.
putére *f.* – viitor. E x p r. **În puterea** = în cinstea. (TD).
putére *f.* – avuție.
putére *f.* – picioare. E x p r. **A sta în putere** = a sta în picioare. *De ce stați în putere?* (TD).
puterniciós *adj.* – puternic.
putihéci *n.* – cordenci.
pútină *f.* – căldare.
pútină *f.* – cadă mică.
pútină pentru lapte *f.* – şiştar.
putinciós *adj.* – capabil, puternic.
putinél *n.* – putinei.
putinícă *f.* – butoiaş.
pútnă *f.* – şiştar.
pútnă *f.* – căldare.
pútniță *f.* – avă.
putnoáe *f.* – cadă.
putricáilă *f.* – cherner.
putrigái *n.* – scorbură.
puturoásă *f.* – curcubețică.
puturoásă *f.* – sudoarea-calului.
puturoásă *f.* – vinăriță.
Puturos (BDŞ, 1493) – lac.
puțîgói *m.* – pițigoi.
puțînél *adv.* – puțin.
puțuí (a) – a rindelui.
puțuntícă *adj.* – josută.

R

ráblă *f.* – vechitură. La M.Eminescu.
Rabotă (BDŞ, 1493) – feciorul lui Alexa.
răbój *n.* – lemnişor crestat.
rac *n.* – cange.
rac *n.* – rindea cu două cuţite.
racatéţ *m.* – brotac. La DU.
rácilă *f.* – scorbură.
ráclă *f.* – dispărţitură într-o ladă.
ráclă *f.* – cutie de lemn.
ráclă *f.* – strat de legume.
ráclă *f.* – cutie de lemn. La M.Eminescu.
ráclă *f.* – coşciug. La V.Alecsandri.
ráclă *f.* – secţie într-un hambar.
ráclă *f.* – parcelă.
raditóri *n.* – cuţit de curăţat copita.
radz *n.* – răzătoare.
radzaluitoáre *f.* – v. **radz**.
rádză *f.* – stinghie la boroană.
rádză *f.* – fofează.
rafandé *f.* – petrecere.
rafandí (a) – a înfuleca.
ráfă *f.* – maşină de strivit strugurii.
ráfi *n.* – trior.
raft *n.* – blidar (mobilă).
raft *n.* – blidar în perete.
ragáci *n.* – furcă de scos oalele.
ragalíe *f.* – buturugă.
rághilă *f.* – ragilă.
ragluitúră *f.* – rindea cu daltă mică.
rahliót *n.* – soi de prune.
rahluí (a) – a afîna cu cultivatorul.
ráhnă *f.* – epilepsie. La CADE.
rahúli *n. pl.* – lambe la căruţă.
raiá *f.* – teritoriu (cetăţi şi împrejurimile lor) ocupat şi administrat de otomani. La DIM.
raibácică *f.* – lopăţică de uns pereţii.
raibán *n.* – rindea lungă.
raiindór *n.* – soi de poamă albă.
railá (a) – a răgila.
railinéşte *adv.*– ucraineşte; în limba ucrainenilor din fosta raia Hotin. (TD).
railúţă *f.* – ragilă mică.
raiştóne *n. pl.* – druci pe loitre.
raitác *n.* – ciur.
rálă *f.* – cultivator.
ram *n.* – ramă (de fereastră).
ram *n.* – ramă (pentru portret).
ram *n.* – ramă la stupul de albini.
ramatíză *f.* – şoldeală. (DD).
rámă *f.* – grindei la plug.
rámă *f.* – ghizdele.
rámă *f.* – ochi la fereastră.
rámcă *f.* – toc la fereastră.
ramcă *f.* – ramă de portret.
ramcár *n.* – rindea cu dalta în figuri.
ranimárcă *f.* – cireşe altoite.
rániţă *f.* – maşină de stropit.
rant *n.* – rama ferestrei.
rant *n.* – marginea tălpii încălţămintei.
rántie *f.* – manta lungă. La CADE.
rapalaíniţă *f.* – operaţie chirurgicală.
rapalắu *m.* – bărbat zdravăn.
rapatneác *m.* – ştrengar.
rápcic *n.* – traistă pentru mîncare la cai.
rapşioáră *f.* – răzătoare (de bucătărie).
rapşít *m.* – braconier.
rára-neagră *f.* – soi de viţă de vie.
rári *m. pl.* – reţea laterală la ave.
rárişte *f.* – loc sterp pe ogor.
rárniţă *f.* – săpătoare de rărit.
rasădcă *f.* – strat de legume.
rasádcă *f.* – stropitoare.
rasádnic *n.* – v. **rasadcă**.
rasádniţă *f.* – legumărie lîngă casă.
rasálniţă *f.* – v. **rasadniţă**.
rasaríta-soarelui *f.* – floarea-soarelui.
raslúgă *f.* – răsfug.

raspáşcă *f.* – săpătoare de rărit.
raspáşcă *f.* – cultivator.
rast *n.* – inflamația splinei. La DU.
rastasoárelui *f.* – floarea-soarelui.
rastasól *n.* – floarea-soarelui.
rastasóri *n.* – floarea-soarelui.
rastrói *n.* – vin roşu-închis.
rastróp *n.* – v. **rastroi**.
rášcă *f.* – covată de plămădit.
rášcă *f.* – albie.
rášcă *f.* – cană de sticlă.
rášcă de sare *f.* – cutie pentru sare.
raşp *n.* – raşpel.
ráşpă *f.* – răzătoare (de bucătărie).
raşpău *n.* – raşpel de lemnărie.
ráşte *f.* – furcă cu două coarne.
ráteş *n.* – han. La C.Hogaş.
ratióí *n.* – volbură.
rátiță *f.* – unghie (la vacă).
rátiță *f.* – copită (la vacă).
rátuş *n.* – căsoaie.
rátuş *n.* – v. **rateş**.
Rátuş *n.* – toponim.
ráță *f.* – morişcă de papură.
ráță mută *f.* – rațe care nu măcăiesc.
raţúşcă de fer *f.* – cană de metal.
raţúşti *f. pl.* – coada-racului.
ráua *f.* – pericol. E x p r. **A vedea cineva raua** = a simți primejdia.
ráulic *n.* – melc.
ravác *n.* – vin din struguri netescuiți.
raván *n.* – gavanos.
raván *n.* – tigaie fără coadă.
ravanícă *f.* – cratiță cu coadă lungă.
ravanícă *f.* – tigaie adîncă.
ravanícă *f.* – tigaie cu coadă lungă.
raz *n.* – drug de fier.
raz *n.* – scîndurică de nivelat grăunțele.
razéli *f. pl.* – dantelă.
razéli *f. pl.* – ornament la streaşină.
rázniţa *adv.* – de-a dreptul. (TD).
rázniță *f.* – diferență.
razorél *n.* – urmă lăsată de un şuvoi.
razuscá (a) – a se usca (butoiul).
razvód *n.* – dințar de rostuit.
razvódniță *f.* – v. **razvod**.
razvodí (a) – a amesteca; a dilua.
răbdáre *f.* – tîrpenie. La CADE.
răbdi *adv.* – repede.
răblădáe *f.* – rablă.
răbój *n.* – lemnişor crestat. La CADE.
răbuí (a) – a unge. La I.Creangă.
răbuí (a) – a jefui.
răbuiálă *f.* – ungere cu dohot. La DLR.
răbuiálă *f.* – unsoare. La M. Sadoveanu.
răbúş *n.* – răboj. La M.Eminescu.
răbúş *n.* – cumpăt. E x p r. **A-şi ieşi din răbuş** = a ieşi din sărite.
răbúş *n.* – adevăr. E x p r. **A crede după răbuş** = a crede tot ce i se spune.
răbúş *n.* – umăr la ferăstrăul cu ramă.
răbúş *n.* – ghivent la şurub.
răcăduí (a) – a se răsti. La I.Creangă.
răcăluí (a) – a face ordine în curte.
răcăluí (a) – a curăța, a mătura.
răcăluít *adj.* – curățat.
Răcătău (BDŞ, 1491) – pîrîu.
răchişoáră *f.* – cătină. La CADE.
Răchiteni (CDŞ, 1455) – moşie.
Răchitiş (CDŞ, 1452; BDŞ, 1495) – sat.
Răchitna (CDŞ, 1437) – sat.
răchițícă *f.* – răchită tînără. La I.Creangă.
Răcilă (BDŞ, 1491) – pîrîu.
Răcilă Ion (BDŞ, 1490) – boier.
răcioáră *adj.* – rece. (TD).
răcitúră *f.* – piftie. La V.Alecsandri.
răcitúri *f. pl.* – piftie. La DLR.
răcitúri *f. pl.* – tremurici.
răcitúri de găină *f. pl.* – piftie.
Răciuleşti (BDŞ, 1490) – sat.

răcîní (a) – a răcni.
răclui (a) – a parcela. La T.Pamfile.
răcníre *f.* – răcnet. La V.Alecsandri.
răcnít *n.* – zberăt. La I.Creangă.
răcoreálă *f.* – adiere răcoroasă.
răcuína *f.* – răcovină.
răcuşór *m.* – răculeţ. La V.Alecsandri.
Rădăuţi (CDŞ, 1437) – sat.
rădăvoáe *adj.* – făină de calitate proastă.
Rădeni (BDŞ, 1499) – pîrîu.
Rădeni (BDŞ, 1497) – sat.
rădí *n.* – rîpă adîncă.
rădí *n.* – pădure deasă.
rădí *n.* – pădurice pe vale.
rădi (CDŞ, 1436) – deal.
Rădi (BDŞ, 1497) – sat.
Rădi (CDŞs, 1488) – semn de hotar.
rădiu *n.* – pădurice. La CADE.
Rădiul lui Colun (BDŞ, 1499) – semn de hotar.
Rădiul lui Goran (BDŞ, 1489) – semn de hotar.
Rădiul Homorului (BDŞ, 1491) – semn de hotar.
Rădiul lui Laţcu (CDŞ, 1400) – semn de hotar.
Rădiul Păuceştilor (BDŞ, 1491) – semn de hotar.
rădván *n.* – un fel de caretă. La DU.
rădzăşíe de la bătrîni *f.* – gospodărie.
rădzătoáre *f.* – răzătoare. (ALM).
rădzătoáre *f.* – fier de ras picioarele.
rădzătoáre *f.* – cuţit de curăţat copita.
rădzătorícă *f.* – răzătoare (de bucătărie).
rădzúş *n.* – unealtă de curăţat copita.
răfăiálă *f.* – bătaie (la cărţi).
răfăneá *f.* – pileală.
răfuí (a) – a strivi struguri.
răfuí (a) – a priblui. (DD).
răgí (a) – a mugi.
răgiléică *f.* – ragilă mică.
răgiluică *f.* – v. **răgileică**.
răhulí (a) – a afîna.
răíléni *m. pl.* – trăitori din raiaua Hotin.
răime *f.* – răutate. La N.Ţurcanu.
răínă *f.* – burlan.
rălí (a) – a ara cu rala.
rălíţí (a) – a afîna.
răluí (a) – a afîna.
rălúică *f.* – cultivator.
rămás *m.* – vinovat. (I.Neculce).
rămăşág *n.* – pariu. La C.Negruzzi.
rămculíţă *f.* – ramă la stupul de albini.
rămi *f. pl.* – lozniţă. (TD).
rămnic *n.* – iaz mic.
rămós *n.* – paralel de tîmplărie.
rămurá (a) – a se ramifica.
rămurát *adj.* – despărţit în ramuri.
rămurí (a) – a licări. (Gr.Vieru).
răncăluí (a) – a se irita.
rănchezá (a) – a necheza.
răndéuă *f.* – răzătoare mică.
răní (a) – a strînge. (TD).
răníe *f.* – ostrov.
răníe *f.* – pămînt adus de ploaie.
răníe *f.* – loc de scăldat pentru copii.
răntuná (a) – a răsturna. (I.Neculce).
răpănoásă *f.* – ocheană.
răpănós *adj.* – jegos. La I.Creangă.
răpănoşénie *n.* – ticălos.
răpciúgă *f.* – guturai, morvă.
răpciugós *adj.* – bolnav de răpciugă.
răpcíune *f.* – septembrie.
răpéz *n.* – îndemn puternic.
răpezúş *n.* – izbucnire.
răpştí (a) – a cîrti. La DU.
răptúh *n.* – traistă de mîncare la cai.
rărí (a) – a pierde din grăsime (laptele).
răríş *n.* – loc sterp.
rărúnchi *m.* – rinichi. La N.Costin.

răsád *n.* – sad. La CADE.
răsára-soarelui *f.* – floarea-soarelui.
răsări (a) – a dospi. (TD).
răsări (a) – a tresări. (TD).
răsări (a) – a răscoli. (TD).
răsărita-soarelui *f.* – răsare soarele.
răsărita (în) *adv.* – în galop.
răsărita-soarelui *f.* – floarea-soarelui.
răsărită *f.* – floarea-soarelui (semințe).
răsărită *f.* – pălăria florii-soarelui.
răsărîtiște *f.* – teren de răsărită.
răsătúră *f.* – rămăşiţe de aluat.
răscoále *n. pl.* – druci aşezaţi pe loitre.
răscól *n.* – druc despărțitor.
răscoli (a) – a împărți oile toamna.
răsdzîșe (a) – a poftori. La CADE.
răsfóg *n.* – v. **răsfulg**.
răsfór *n.* – v. **răsfulg**.
răsfúlg *n.* – răsfug.
răsfulgítă *adj.* – bolnavă de răsfug.
răsoáră *f.* – floarea-soarelui.
răsól *n.* – piftie.
răsól *n.* – untură de peşte.
răsól de cucoş *n.* – piftie.
răsólă *f.* – plasă de prins raci.
răspás *n.* – răgaz.
răspicá (a) – a despica. (Al.Donici).
răspínten *n.* – răspîntie.
răspîl *n.* – praf de moară.
răspîntene *f.* – răspîntie. La C.Negruzzi.
răspopí (a) – a scoate din popie.
răspopít *adj.* – dat afară din popie.
răspúnde (a) – a făgădui. (TD).
răspúnde (a) – a ține legătură. La DLR.
răspúnde (a) – a răsplăti. La N.Gane.
răspúns *n.* – petrecere după logodnă.
răstéu *n.* – bețe la jug.
răstimp *n.* – interval. La DU.
răstíncă *f.* – plămădeală.
răstoácă *f.* – căpcană pentru şoareci.
răstoácă *f.* – vîrtej de apă învolburată.
răstoácă *f.* – braț al unei ape curgătoare.
răstoárce (a) – a se răzbuna. I.Creangă.
răstoárce (a) – a întoarce.
răstocí (a) – a abate cursul unei ape.
răstocíre *f.* – abaterea unei ape.
răstocítă *adj.* – abătut din cursul ei.
răstrăbunéi *m. pl.* – străbunei.
răstrăgoálă *adj.* – săracă. (TD).
răsturnáre *f.* – răzvală. La CADE.
răsúc *n.* – fus de răsucit. La E.Sevastos.
răsuflá (a) – a se odihni. La M.Costin.
răsuflá (a) – a respira. La CADE.
răsuflá (a) – a-şi reveni. La CADE.
răsuflătoáre *f.* – lucarnă.
răsuflătoáre *f.* – cenuşar (la plită).
răsuflătoáre *f.* – cahlă (la sobă).
răsuflătoáre *f.* – peşteră.
răsuflătóri *f. pl.* – bronhii (la peşte).
răsúflet *n.* – suflare. La M.Eminescu.
răsúră *f.* – adaos la dajde. La I.Neculce.
răşchiét *adj.* – împrăştiat.
răşchirá (a) – a împrăştia. (I.Neculce).
răşchiráte *adj.* – deschise. (DD).
răşluí (a) – a lua cu hapca. La CADE.
răşluí (a) – a rade de pe fața pămîntului. (M.Sadoveanu).
răşluire *f.* – ciuntire.
răşluit *adj.* – ciuntit.
răşluit *adj.* – cojit (boabe).
răşólă *f.* – plasă de prins raci.
rătăcánă *f.* – tăietură adîncă în carne.
rătăcánă *f.* – groapă. La I.Creangă.
rătăcănie *f.* – groapă. La DLR.
rătăcí (a) – a greşi.
răteáză *f.* – rătez (la ladă).
răteáză *f.* – limbă la clanța uşii.
rătezá (a) – a crăpa (lemne cu toporul).
rătuí (a) – a salva.
rătuí (a) – a lecui.

răfuíre *f.* – salvare.
răfuít *adj.* – salvat.
răfungi (a) – a reteza (fitilul lămpii).
răfări *m.* – hoț de rațe.
răfărăe *f.* – mulțime de rațe.
răfărie *f.* – fermă de rațe.
răfoi (a) – a se stropși. La V.Alecsandri.
răfoială *f.* – amenințare. La C.Hogaș.
răfușcă *f.* – urcior de lut (pentru apă).
răfușcă *f.* – rindea cu daltă mică.
răfușcă *f.* – stînjenel.
răfușcă *f.* – toporaș.
răfușcă de fer *f.* – cană de metal.
rău *n.* – boală.
rău *n.* – jivină.
rău *n.* – hoț.
Rău Dumitru (BDȘ, 1490) – răzeș.
Răut (CDȘ, 1436) – rîu.
răutáte *f.* – femeie cu purtări ușoare.
răutáte *f.* – puroi.(TD).
Răuțel (CDȘ, 1446) – pîrîu.
răván *n.* – rădvan.
răvănél *n.* – tigae cu trei picioare.
răvărsá (a) – a răsturna. (TD).
răvășí (a) – a scoate primul vin.
răvní (a) – a tăvălugi (pămîntul).
răzăluí (a) – a răzui. La CADE.
răzăluíre *f.* – răzuire.
răzăluít *adj.* – răzuit.
răzărí (a) – a ruina.
răzășásca *f.* – dans popular.
răzășásca *f.* – melodia acestui dans.
răzășți *m. pl.* – păzitori la iaz.
răzătór *n.* – fier de curățat picioarele.
răzătór *n.* – rindea cu daltă figurată.
răzăvoáe *adj.* – făină proastă.
răzbáte (a) – a se face auzit.
răzbáte (a) – a străbate cu greu.
răzbél *n.* – război.
răzbí (a) – a învinge. (M. Sadoveanu).
răzbí (a) – a-i veni cuiva (cu ceva) de hac. La I.Creangă.
răzbí (a) – a străbate. La V.Alecsandri.
răzbói *n.* – unealtă de ales covoare.
răzbói *n.* – covor mare. (M.Sadoveanu).
război (a se) – a se oști. (CM).
războlí (a) – a se îmbolnăvi. La I. Neculce.
războlít *adj.* – bolnav.
răzbucníte *adj.* – ieșite în față.
răzbucnoáe *adj.* – răzbătătoare. (TD).
răzbún *n.* – răgaz. La I.Neculce.
răzbuná (a se) – a se însenina.
răzbunáre *f.* – răfuială. La V.Alecsandri.
răzbunát *adj.* – senin.
răzbunéi *m. pl.* – străbunei.
răzbuníc *m.* – străbunel.
răzbunícă *f.* – străbunică. La M. Sadoveanu.
răzdá (a) – a da mereu. La I.Creangă.
rázem *n.* – temei. La M. Eminescu.
răzéș *m.* – țăran liber, posesor de pămînt moștenit.
răzéș *m.* – moșnean.
răzeșăsc *adj.* – de zăzeși. La I. Creangă.
răzeșie *f.* – proprietate a unui răzeș.
răzeșíme *f.* – mulțime de răzeși.
răzeșíță *f.* – moldovancă liberă.
răzéz *m.* – paznic la iaz.
răzghí (a) – a constrînge. E x p r. **A răzghi pe cineva foamea** = a da gata.
răzîmbláte *adj.* – mult umblate.
răzléț *m.* – despărțire. La V.Alecsandri.
răzleți (a) – a despărți. La I.Neculce.
răzleți (a) – a se împrăștia. La I.Neculce.
răzloágă *f.* – vargă.
răzlóg *n.* – bară despărțitoare.
răzlóg *n.* – corlată de leagat caii.
răzlóg *n.* – druc între vite.

răzlóg *n.* – răscol la căruță.
răzlóg *n.* – prăjină la corlatele puțului.
răzlóg *n.* – despicătură. La DLR.
răzlóg *n.* – despicătură. La I.Creangă.
răzluít *adj.* – vopsit.
răzmáșcă *f.* – ferăstrău de tăiat în lung.
răzmér *n.* – compas de tîmplărie.
răzmiríță *f.* – răscoală. La V.Alecsandri.
răzmiríță *f.* – război. La Gr.Ureche.
răzmoi (a) – înmuia. La N.Costenco.
răzni (a) – a rupe. La N.Costenco.
răzní (a) – a răpi. (T.Pamfile).
răzní (a) – a se despărți. (CADE).
răzoále *f. pl.* – arcuri la trăsură.
răzoáre *n. pl.* – arcuri la trăsură.
răzól *n.* – hat între loturi.
răzór *n.* – șanț de-a lungul gardului.
răzór *n.* – brazdă la mijlocul ogorului.
răzór *n.* – teren îngust (nearat).
răzór *n.* – jgheab la teasc.
răzór *n.* – mejdă. La DEX.
răzuitoáre *f.* – răzătoare (de bucătărie).
răzúș *n.* – lopățica slobozitorului. La CADE.
răzúș *n.* – daltă. La CADE.
răzvoáre *f. pl.* – arcuri la trăsură.
răzvór *n.* – urmă lăsată de un șuvoi.
răzvrătí (a) – a (se) revolta. La M. Eminescu.
răzvrătíre *f.* – ațîțare. La V. Alecsandri.
reán *m.* – hrean.
Reapede Luca (CDȘs, 1460) – boier.
reáuă *f.* – primejdie.
Rebricea (BDȘ, 1459) – pîrîu.
Rebricioara (BDȘ, 1459) – pîrîu.
recățé *f.* – soi de struguri altoiți.
Recea (BDȘ, 1493) – pîrîu.
Recea (BDȘ, 1493) – vale.
Recea (BDȘ, 1495) – cătun.
réci *pl.* – piftie. La CADE.
redán *n.* – întăritură. (V.Alecsandri).
rédiu *n.* – pădurice.
Redi-Cereșnovăț – sat, r. Soroca.
rédiu *n.* – pădurice rară. La SDELM.
rediu *n.* – pădure tînără. La DELM.
Rediul de Jos – sat, r. Fălești.
Rediul de Sus – sat, r. Fălești.
Rediul Mare – sat, r. Dondușeni.
Rediul Mare – sat, r. Ocnița.
reformát *adj.* – mîrțoagă.
regățeán *m.* – români aduși în "Basarabia" în ianuarie 1918.
régi *f.* – dîrlog.
reglăsuíre *f.* – răzvot. La CADE.
Regni Moldavie (BDȘ, 1482) – Țara Moldovei.
Regnum nostrum Moldaviense – Țara noastră Moldova (BDȘ, 1499).
réică *f.* – druc lateral la scară.
réism *n.* – paralel de tîmplărie.
réisnic *n.* – paralel de tîmplărie.
renáș *m.* – locuitor din Reni.
réndvă *f.* – burlan.
repeágă *f.* – opritoare la roata căruței.
repegiór *adv.* – repede. La Al.Vlahuță.
repegiúne *f.* – iuțeală. La V.Alecsandri.
repezús *n.* – lapte înăcrit.
repezít *adj.* – vijelios. La M. Eminescu.
reptílă *f.* – linge-talgere.
réscă *f.* – tocătoare de paie.
résmă *f.* – v. **resmus**.
résmus *n.* – paralel de tîmplărie.
réspid *n.* – paralel de tîmplărie.
Resteiani (CDȘ, 1443) – sat.
restéu *n.* – cui lateral la jug. La I. Creangă.
restríște *f.* – cumpănă. La N.Gane.
resuveníre *f.* – reamintire.
réșcă *f.* – ciur mare.
reștováni *m. pl.* – druci pe loitre.

retéz *n.* – zăvor la uşă. La DU.
retéz *n.* – ceafă. E x p r. **La retezul capului** = la gurmaz, la ceafă.
Retezeşti (CDŞ, 1436) – sat.
reţínere *f.* – pensie alimentară. (DD).
rez *n.* – ghivent.
rezervíst *m.* – pescar (duce peştele).
ricá *f.* – ceartă. La DU.
ridicătúră (de pământ) *f.* – pomoste.
ridícul *adj.* – caraghios. La M.Eminescu.
richizíţie *f.* – luare cu forţa a averii în folosul armatei.
ridichioárá *f.* – ridiche mică.
ridváncă *f.* – căruţă cu loitre lungi.
rif *m.* – măsură de lungime. La CADE.
rifă *f.* – cerc la butucul roţii.
riglări *n.* – rindea cu daltă figurată.
riglic *n.* – zăvoraş la fereastră.
ringhent *n.* – röntgen.
rini *n.* – prundiş pentru pavare.
ripăc *n.* – micsandră sălbatică.
ripcă *f.* – viţă uscată.
ripuhát *m.* – ştrengar.
riscálne *f.* – şişcorniţă.
risăţ *n.* – cuţit de curăţat copita calului.
risipitúră *f.* – dărîmătură.
risóri *f. pl.* – arcuri la trăsură.
rişótcă *f.* – cenuşar (la plită).
rişótcă *f.* – grătar (la sobă).
rişótcă *f.* – gratii la fereastră.
rişótcă *f.* – corlate la pod.
rişótcă *f.* – scară deasupra ieslei.
rişótcă *f.* – parte de dinainte a saniei.
rişţuálne *f. pl.* – druci la loitre.
riveeác *n.* – urmă lăsată de un şuvoi.
rivní (a) – a netezi.
rizác *n.* – unealtă de taiat stuf.
rizá *f.* – mantie. (TD).
Rizína (CDŞs, 1495) – sat pe Nistru.
Rizína (BDŞ, 1495) – pîrîu.
rîceác *n.* – şanţ de-a lungul gardului.
rîcîí (a) – a scurma. (ALM).
rîdicá (a) – a dospi (aluatul).
rîdicá (a) – a avansa.
rîdicá (a) – a spori valoarea. (DD).
rîdicá (a) – a dezmierda. (DD).
rîdicătúri *f. pl.* – greutăţi. (DD).
rîdzícă *f.* – dantelă.
rîglă *f.* – rindea cu daltă în figuri.
rîglă *f.* – druc lateral la scară.
rîglióná *f.* – soi de prune mari.
rîglitóri *n.* – rindea cu daltă în figuri.
rîgluí (a) – a fălţui cu rindeaua.
rîgluí (a) – a netezi. (DD).
rîhluí (a) – a afîna.
rîhní (a) – a rîvni.
rîjín *n.* – vătrai.
rîlă *f.* – rît.
rîlă *f.* – rînă. La I.Creangă.
rîlă *f.* – coastă. E x p r. **Într-o rîlă** = într-o coastă.
rîmbuí (a) – a săpa de mîntuială.
rîmiá (a) – a pune rîma în cîrlig.
rîmlenésc *adj.* – roman. (Gr.Ureche).
rîmléni *m. pl.* – romani. La Gr.Ureche.
rîmnic *n.* – heleşteu. La M. Sadoveanu.
Rîmníţa *f.* – Rîbniţa (oraş).
rîncáci *n.* – sfredel mic.
rîncă *f.* – bici din fîşii de piele.
rîncăí (a) – a mugi.
rîncău *m.* – buhai.
rîncău *m.* – armăsar.
rîncheádză *f.* – panglică (de mătase).
rînchéz *n.* – nechez. La CADE.
rînchezá *n.* – a necheza. La DU.
rînchezáre *f.* – nechezare. La DU.
rîndáş *m.* – slugă la palat.
rîndé *f.* – răzătoare (de bucătărie).
rîndeáuă *f.* – răzătoare (de bucătărie).

rendeáuă *f.* – nemulțumire. E x p r. **A-și lua cineva rîndeaua** = a-și pune pofta în cui.
rînduí (a) – a aranja. (TD).
rînduí (a) – a construi. (TD).
rînduiálă *f.* – rost, pricepere. (DD).
rînduiálă *f.* – rînd. (CM).
rîndunícă *f.* – parte cărnoasă sub copită.
rîndunícă de pămînt *f.* – nevăstuică.
rînduníță *f.* – parte cărnoasă sub copită.
rînduri *n. pl.* – generații. (TD).
rîndză *f.* – coș de pernă.
rîndză de căpătîi *f.* – coș de pernă.
rînjít *m.* – jîmbă.
rînocícă *f.* – cană de lut (pentru apă).
rînsă *f.* – inflorescență. La CADE.
rînședă *adj.* – grosolană.
rînși *f. pl.* – lambe de dinapoi la căruță.
rîntéz *n.* – panglică (de mătase).
rînză *f.* – pipotă. La V.Alecsandri.
Rînzești (BDȘ, 1466) – sat.
rînzíș *adj.* – de-a lungul. (TD).
rînzós *adj.* – iute la mînie. La DU.
rîpác *m.* – rapiță.
rîpánă *f.* – rîpă adîncă. La CADE.
rîpă *f.* – pantă între două șesuri.
rîpă *f.* – surpătură.
rîpă *f.* – prăpastie.
rîpă *f.* – groapă adîncă.
rîpă *f.* – vale fără apă curgătoare.
rîpă *f.* – șanț săpat de ploaie.
rîpă *f.* – vale cu apă curgătoare.
rîpă *f.* – vale a unui rîu.
rîpă *f.* – albie a unui rîu.
rîpă *f.* – pîrîu.
rîpă *f.* – rîu. *Rîpa Nestru*. (ALM).
rîpă *f.* – om rău.
rîpă (CDȘ, 1400) – semn de hotar.
rîpă (BDȘ, 1491) – semn de hotar.
rîpcă *f.* – viță de vie uscată.
rîpi (CDȘ, 1428) – semn de hotar.
Rîpiceni (BDȘ, 1473) – pîrîu.
rîpușoáră *f.* – jgheab la teasc.
rîs *n.* – dezordine.
rîs *m.* – gunoi.
rîs *n.* – lepădătură.
rîs *n.* – pierde-vară.
rîsác *adj.* – pătat, tărcat (cal).
rîschig *n.* – cîrnați uscați.
rîschirát *adj.* – împrăștiat.
rîschít *adj.* – uscat. **Sunî a rîschit** = butoiul sună a dogit.
rîsoáică *f.* – femela rîsului.
rîstí (a) – a se scurge. (TD).
rîstiu *adv.* – în buestru. (DD).
Rîșcani (BDȘ, 1469) – sat. (oc. Vaslui).
rîșcă *f.* – orleancă (joc de noroc).
rîșchiá (a) – a depăna pe rîșchitor.
rîșchiát *n.* – depănare pe rîșchitor.
rîșchirát *adj.* – zdravăn (bărbat).
rîșcov *m.* – ciupercă comestibilă. La DU.
rîșcovíță *f.* – gen de rîșcovi. La T.Pamfile.
rîșíncă *f.* – plămădeală.
rîșină *f.* – materie vîscoasă. La CADE.
rișinós *adj.* – producător de rîșină.
rîșînă *f.* – asfalt.
rîșní (a) – a ruguma.
rîșní (a) – a strivi strugurii.
rîșní (a) – a unge cu unsoare.
rîșniță *f.* – unealtă de strivit strugurii.
rîșniță *f.* – stomac la vite.
rîșniță *f.* – moară de mînă.
rîștór *m.* – rîșchitor.
rîtán *m.* – porc; mitocan. La CADE.
rîtoásă *adj.* – cu gura mare.
rîtós *adj.* – cu gura mare.
rîvní (a) – a pohti.
rîvnic *n.* – iaz făcut special pentru pește.
rîvníre *f.* – pohtă.
Rîzan (BDȘ, 1484) – răzeș.

Rîzeni (BDŞ, 1484) – sat pe Vişneveţ.
roátă *f.* – cerc la plită.
roátă *f.* – glugă de porumb.
roátă *f.* – pălăria florii-soarelui.
roátă *f.* – împrejur. E x p r. **A face ochii roată** = a arunca o privire în jur.
roátă *f.* – împrejur. E x p r. **A pune roată** = a aranja, a clădi rînduri.
roátă *f.* – în jurul. *De-a roata.* (DD).
roátă *f.* – unitate militară. La Gr.Ureche.
roátă la budăi *f.* – coadă cu roată.
roátă de ales smîntîna *f.* – putinei.
roátă de la butalauţ *f.* – putinei.
roátă de la unterniţă *f.* – putinei.
roátă de la budălău *f.* – putinei.
roátă de chiatră *f.* – colac la puţ.
roátă de răsărită *f.* – pălăria florii-soarelui.
roátă (cu zimţ) *f.* – şaibă.
roátă (de metal) *f.* – şaibă. La DLR.
robáci *adj.* – harnic. La I.Creangă.
robánc *n.* – rindea lungă. La DU.
robinós *adj.* – hopuros. (TD).
robotí (a) – a lucra.
roc *n.* – palton scurt bărbătesc.
roc *n.* – haină femeiască căptuşită.
róchia hamului *f.* – ham fără jug.
róchie *f.* – curea lată la ham.
róchie *f.* – fustă naţională.
róchia-rîndunicii *f.* – volbură. La DU.
rocodeá *f.* – lucrătură, dantelă. La DU.
rocoşí (a) – a se răscula. La D.Cantemir.
rocoşi (a) – a se răzmeriţi. (CM).
rocoşíre *f.* – răscoală.
rocoşán *m.* – răsculat. La D.Cantemir.
rocoşélnic *m.* – răsculat. La N.Costin.
rocoşitúră *f.* – răscoală. La N.Costin.
rod *n.* – neamuri. *Rodu di la nuntî.* (TD).
rodílcă *f.* – maternitate.
ródin *n.* – v. **rodină**.
rodiná (a) – a naşte.
ródină *f.* – petrecere după cumătrie.
ródină *f.* – petrecere în cinstea noului născut.
ródină *f.* – dar adus lehuzei.
ródini *f. pl.* – naştere. E x p r. **A merge (a veni) în rodini** = a vizita lehuza.
ródini *f. pl.* – naştere.
ródini *f. pl.* – daruri aduse lehuzei.
rodós *adj.* – plin de rod. (TD).
rogodéle *f. pl.* – fructe mărunte.
rogojínă (la prag) *f.* – potnoj㠹.
rohátcă *f.* – barieră. La I.Creangă.
rohátcă *f.* – vătrai.
róhă *f.* – rouă.
roí *n.* – albină.
roí *n.* – prisacă.
róinic *adj.* – agitat în mişcare.
roitór *adj.* – care roieşte. M.Eminescu.
rójă *f.* – umflătură la gît.
rójă *f.* – erizipel.
rójă *f.* – trandafir.
rójăni *n.* – ţepuşă la sanie.
rol *n.* – lot de pămînt.
roláş *m.* – ţăran împroprietărit.
rólă *f.* – cuptorul maşinii de gătit. DLR.
rom *m.* – ţigan.
rom *m.* – **rrom**. *Noua titulatură are o dublă explicaţie: pe de o parte elimină confuziile nedorite între denumirile "român" şi "rom", pe de alta se ţine cont de pronunţia în limba romanes.* (A.Manta).
romálî *pl.* – romani, ţigani.
román *m.* – ţigan.
romanáş *m.* – ţigănaş.
románcă *f.* – ţigancă.
románcă *f.* – cireşe negre timpurii.
romanél *m.* – ţigănel.

români *f.* – romani(ască) limbă, limba națională a romilor. *Ai amari gib romani. A noastră limbă romani, a romilor.* (A.Radiță).
români (limbă) *f.* – limba romani, limba romilor, limbă țigănească. *Pronunție în limba romanes.* (A.Manta).
români *m. pl.* – sandale.
romaníță *f.* – mușețel. La M.Eminescu.
romatízmă *f.* – reumatism.
romînie *f.* – E x p r. **Pe romînie** = în limba românească.
romînie *adv.* – românește.
rómni pomînt *n.* – șes.
róndili *n.* – vas de tablă. (ALM).
ront *n.* – cerc la plită.
rontí (a) – a se învîrti.(TD).
rópot *n.* – învîrtitură de dans.
ropotí (a) – a dansa cadențat.
rosătúră *f.* – resturi de nutreț.
rosiénesc *adj.* – care aparține Rusiei.
rospașî (a) – a afîna.
rospáșnic *n.* – săpătoare de rărit.
rospáșnic *n.* – cultivator.
rost *n.* – odihnă.
rost *n.* – liniște.
rost *n.* – cerc la plită.
rost *n.* – gură prin care trece suveica.
rostári *n.* – băț la războiul de țesut.
rostfór *n.* – răsfug. (DD).
rostopálă *f.* – iarbă dintr-u coasă.
rostopáscă *f.* – negelariță. La DU.
rosúră *f.* – rosătură. La I.Sbiera.
roș *m.* – erizipel.
róșă *adj.* – roșie.
roș de obraz *n.* – roșcă.
roș-mîhnit *adj.* – roș-întunecat.
roș-prost *adj.* – roș-deschis.
róșu-gălbîu *adj.* – roib.
róșu-negros *adj.* – vișiniu.
roșálă *f.* – vopsea.
roșáță *f.* – umflătură pe gît.
roșáță *f.* – erizipel.
roșáță *f.* – vărsat.
roșáță *f.* – culoare roșie.
Roșca (BDȘ, 1488) – răzeș.
roșcán *adj.* – roșcovan.
Roșcána *f.* – toponim (Rezina).
Roșcána *f.* – toponim (Anenii Noi).
Roșcani (BDȘ, 1495) – sat.
Roșcani (BDȘ, 1458) – sat în hotar cu branițtea mănăstirii Bistrița.
roșcobát *adj.* – roib-deschis.
roșcúță *f.* – ruscuță (plantă).
róși *m. pl.* – vărsat. (DD).
Roșia (BDȘ, 1495) – moșie.
Roșiaci (CDȘ, 1430) – sat.
Roșiaci (BDȘ, 1479) – sat pe Răut.
Roșiești (BDȘ, 1488) – sat pe Bîrlad.
Roșiori (CDȘ, 1434, 1456) – sat.
roșíu *adj.* – roșietic.
róșîe *adj.* – roșietică. *Anină roșîe.* (DD).
roșîétic *adj.* – șaten.
róște *f. pl.* – erizipel.
rotári *m.* – unealtă de dăltuit butucul.
rótă de floarea-soarelui *f. pl.* – pălăria florii-soarelui.
rotéle *f. pl.* – scripți (la ițe).
rotí (a) – a se rotunji. (TD).
rotícă *f.* – coadă cu roată la putinei.
roticícă *f.* – mosorel.
rotilát *adj.* – rotund. (S.F.Marian).
rotilát *adj.* – încovoiat. La V.Alecsandri.
rotílă *f.* – plasă în formă de cerc.
rotílă *f.* – cerc la plită.
rotílă de bătut unt *f.* – coadă cu roata.
rotílcă *f.* – mosorel.
rótnic *m.* – comandantul rotei.(TD).
rotișoáră *f.* – coadă cu roată la putinei.
rotitúră *f.* – învîrtitură.

rotíță *f.* – mosorel.
rotíță (la scripete) *f.* – totîrlă.
rotíță de zbătut unt *f.* – coadă cu roată.
rotocánă *f.* – rîpă formată de ploi.
rotoféi *adj.* – dolofan. La CADE.
rotogól *adj.* – rotund. La S. F.Marian.
rotolúgă *f.* – pălăria florii-soarelui.
roțăí (a) – a se umfla în pene.
roțăí (a) – a se făli.
rourúscă *f.* – lauruscă. La M.Sadoveanu.
roúță *f.* – rouă. La S.Marian.
rovínă *f.* – mocirlă. La M.Sadoveanu.
rovinós *adj.* – plin de rovini.
roz-álb *adj.* – trandafiriu-deschis.
róz-de-a-doilea *adj.* – roz-deschis.
rozátic *adj.* – rozoviu. (V.Alecsandri).
rózã *f.* – trandafir.
rózã *f.* – trandafir. La C.Negruzzi.
rózã-frumușicã *adj.* – roz-închis.
rozberít *adj.* – lămurit. (TD).
rozétcă *f.* – priză (de contact).
rozícă *f.* – soi de struguri timpurii.
roziu *adj.* – trandafiriu. V. Alecsandri.
rozîu *adj.* – roz (vin).
rozmír *n.* – vamă (la moară).
Roznovanu Nicolai (BDȘ) – boier.
rozorí (a) – a se nărui (casa).
rozosín *adj.* – roz.
rózov *adj.* – roz (vin).
rózov *n.* – ruşine. E x p r. **A nu avea rozov la obraz** = a nu avea ruşine.
rózov-aprins *adj.* – roş-deschis.
rózov-închis *adj.* – roş-deschis.
rózov-spălat *adj.* – roz-deschis.
rózovi *adj.* – roz (vin).
rozovíu *adj.* – roz (vin).
rózovîi *adj.* – roz (vin).
rozúli *m. pl.* – greutăți la avă.
rózv-aprins *adj.* – roşu-deschis.
rózvu *adj.* – roz (vin).
rózvu-alb *adj.* – roz-deschis.
rubáncă *f.* – rindea.
rúbă *f.* – săpătură adîncă, pivniță.
rubăț *m.* – morunaş.
rubedénie *f.* – rudenie. La M.Eminescu.
rubéli *n.* – druc de-a lungul carului.
rubéli *n.* – obiect de spalat rufele.
rubílnic *n.* – druc de-a lungul căruței.
rúblă *f.* – bumaşcă. La DEX.
rublíță *f.* – rublă. (TD).
rucéță *f.* – vîrtej la căruță.
rucíță *f.* – țepuşă la sanie.
rucsác *n.* – raniță.
rúdă *f.* – prăjină. La DU.
rúdă *f.* – oişte. La CADE.
rudí (a) – a se înrudi. La N.Costin.
rúfă *f.* – cămaşă.
rúfă *f.* – zdreanță. La I.Sbiera.
rufășél *adj.* – rufos.
rúfe *f. pl.* – albituri rupte.
rufós *adj.* – zdrențăros. (CADE).
rug *n.* – curpăn de cartofi.
rug *n.* – ciorchine fără bobițe.
rugáre *f.* – rugăminte. (DD).
rugăciúne *f.* – vozglaşenie. La CADE.
rúget *n.* – muget. La C.Hogaş.
rugínă *f.* – retrograd. La C.Negruzzi.
ruginít *adj.* – galben-roşietic.
rúgum *n.* – rumeguş.
rugumá (a) – a rumega. La CADE.
rugumát *adj.* – rumegat.
rugumătúră *f.* – rumeguş. La CADE.
rugumíș *n.* – rumeguş (de lemn).
ruj *m.* – trandafir.
rujáп *m.* – bou roşcat. La CADE.
rujánă *f.* – vacă roşcată.
rujári *m.* – trandafir.
rújă *f.* – rumeneală. La M.Eminescu.
rújă *f.* – măcieş. La M.Sadoveanu.
rújă *f.* – trandafir. (TD).

rujeníță *f.* – trandafir. (TD).
Rujină Lînă (CDȘs, 1459) – boier.
rujinós *adj.* – ruginit.
Rujiră (BDȘ, 1495) – răzeș.
rujíță *f.* – măcieș. (TD).
rujulínă *f.* – rujă mică. La E.Sevastos.
rujuță *f.* – rujă mică.
rúlă *f.* – colac de piatră la puț.
rúlă *f.* – conductă de apă.
rúlă *f.* – burlan.
rúlă *f.* – țeavă la semănătoare.
rúlică *f.* – jgheab la teasc.
rumá (a) – a zdrepțîna. (ALM).
rumanjíc *adj.* – înroșită. (TD).
rumăn *adj.* – roș la față. La Al.Vlahuță.
rúmbă *f.* – cană.
rúmbă *f.* – covor cu ornamente.
rúmcă *f.* – păhărel.
rumeneálă *f.* – suliman.
rumeni (a) – a se înroși. La Al.Vlahuță.
rumeníre *f.* – roșeață. La M.Eminescu.
rumenít *adj.* – îmbujorat.
rumenít *adj.* – copt bine. La I.Creangă.
rúmpe (a) – a rupe. La M.Eminescu.
rúmpe (a) – a rupe. La DU.
runc (BDȘ, 1491) – pădure.
runc (BDȘ, 1472) – poiană.
runc (BDȘ, 1472) – pîrîu.
Runcul (CDȘ, 1440) – sat.
Runcul cel Mare (CDȘ, 1440) – sat.
Runcușorul (BDȘ, 1458) – deal.
rundúc *n.* – lădiță pentru mîncare la cai.
rundúc *n.* – traistă pentru mîncare la cai.
rundúc *n.* – ladă pentru grîu.
rundúc *n.* – căruță pentru cărat grîne.
runtuná (a) – a se rostogoli peste cap.
rúpe (a) – a zgrepțăna. (ALM).
rúpe (a) – a pătrunde. (TD).
rúpe (a) – a peni. *Rupim penili.* (ALM).
rúpe (a) – a fugi. (TD).
rúpe (a) – a se întrerupe. (TD).
rupt *n.* – explozie. (TD).
ruptáș *m.* – plătitor de ruptă. La DIM.
rúptă *f.* – impozit personal. La DIM.
ruptoáre *f.* – dare unică. La N.Costin.
rupticoásă *adj.* – zdrențăroasă.
ruptîșoáră *adj.* – învechită. (TD).
ruptúră *f.* – șanț făcut de apa de ploaie.
Ruptură (CDȘ, 1400) – semn de hotar.
Ruptură (CDȘ, 1440) – seliște «unde a fost Mic Ruptură».
rupțác *n.* – traistă pentru mîncare la cai.
rus *m.* – rusin.
Rusalím *m.* – Ierusalim. (TD).
rusáscă *adj.* – limba rusă.
rúscă *f.* – rusoaică.
ruscúță *f.* – ruscă tinerică.
ruseáfur *m.* – luceafăr.
ruseásca *f.* – dans popular.
ruseásca *f.* – melodie.
rusíst *m.* – specialist în rusistică.
rusístă *f.* – v. **rusist**.
rusística *f.* – studiul limbii ruse și al culturii poporului rus.
rusîe *advj.* – în limba rusă. E x p r. **Pi rusîe** = ruseşte.
rusnác *m.* – ucrainean. (Gh.V.Madan).
ruşiná (a) – a necinsti. *Pre călugăriță... cine o va ruşina, veri cu voie, veri fără voia ei, acela ruşineadză cu adevărat pe soru-sa.* (Pravila lui Vasile Lupu).
ruşínea-fetei *f.* – cucută.
ruşuí (a) – a aluneca.
ruşúi *n.* – săniuș.
ruşuós *adj.* – alunecos.
ruşníc *n.* – ciocan de bătut cuie.
ruşníc *n.* – ciocan de potcovit caii.
ruteán *m.* – ucrainean. La M.Sadoveanu.

S

sa *prep.* – se. *Sa catî ogor bun.* (TD).
subáş *n.* – bacşiş. La E.Voronca, CADE.
súbiţă *f.* – unealtă de tăiat stuf.
suc *n.* – coş de prins peşte.
suc *n.* – plasă la capătul vintirului.
suc *n.* – zdravăn. E x p r. **A bate pe cineva sac** = a bate măr pe cineva.
sac *n.* – nimfă de insectă. La CADE.
sacă *f.* – butoi de apă.
sacalúş *n.* – bucată mare. (CADE).
sacáră *f.* – secară. La DU.
sacimá *f.* – prostovol.
sacîz *n.* – bumbac.
sacóiţă *f.* – cui mic.
sacoghíţă *f.* – cîrlig de smuls fîn.
sacriéş *n.* – cutie de chibrituri.
sacriéş *n.* – penal.
sacriéş pentru sare *n.* – cutie de sare.
sacritári *m.* – secretar.
sacúre *f.* – teslă.
sad *n.* – paragină.
sad *n.* – sadină.
sad *n.* – vie.
sádcă *f.* – semănătoare.
sadílcă *f.* – semănătoare.
sahán *n.* – farfurie adîncă. La DLR.
sahán *n.* – farfurie întinsă.
sahán *n.* – farfurioară pentru ceai.
sahán *n.* – taler (la cîntarul de mînă).
sahán drept *n.* – farfurie întinsă.
sahán prunt *n.* – farfurie întinsă.
sahanél *n.* – farfurie pentru ceai.
sahanél *n.* – farfurioară.
sahánic *n.* – farfurioară pentru ceai.
saiá *f.* – şopron pentru oi.
saiín *adj.* – surie (lînă). (DD).
saiván *n* – umbrar pentru vite. (TD).
saiván *n.* – şopron. La DU.
saiván *n.* – cort deschis. La I.Neculce.
saj *n.* – gogineaţă (pe stîlpi).
sájă *f.* – vopsea neagră. (Th.Holban).
sájă *f.* – funingine.
sajóc *n.* – plasă pentru peşte.
salahoríe *f.* – corvadă.
salámă *f.* – carne tocată.
salamurí (a) – a scrobi (urzeala).
salarét *n.* – întrecere (la nuntă).
salátă *f.* – vinograd. La DEX.
salátni *adj.* – verde-deschis.
Salce Toma (BDŞ, 1495) – boier.
salce (BDŞ, 1495) – sat „la Salce pe Ialan".
salcîmi *m. pl.* – copaci. (ALM).
salcîz *m.* – salcîm.
saleáncă *f.* – cutie pentru sare.
salére *f.* – ţelină.
salfétcă *f.* – basma albă.
salhanác *n.* – şuvoi de ploaie.
salítră *f.* – gaz (de lampă).
saltári *n.* – dulap (de cancelarie).
saltári *n.* – sertar.
saltisón *n.* – drob de porc.
saltisón *n.* – cîrnaţ din măruntaie.
salţ *m.* – plantă erbacee căţărătoare.
salúp *n.* – scurteică. La CADE.
sáma *f.* – pricepere. E x p r. **Eu sama** = eu înţeleg. *Eu sama moldovineşti.* (TD).
sáma *f.* – părere. E x p r. **A lua sama cuiva** = a întreba pe cineva.
sáma *f.* – atenţie. E x p r. **A nu lua sama cuiva** = a se face că nu vede.
samachişă *f.* – lapte înăcrit.
samacríş *n.* – lapte acru.
samacríşă *f.* – chişleac.
samahón *n.* – ţuică de casă.
samahón *n.* – prăştină. La CADE.
samahóncă (de perje) *f.* – ţuică.
samahóncă *f.* – v. **samahon**.

samalîc *n.* – şură pentru paie. T.Pamfile.
samalîc *n.* – magazie pentru pleavă.
samalîc *n.* – stuf fărîmiţat.
samán *n.* – chirpici.
samanátu *n.* – obicei moldovenesc.
samasfált *n.* – asfalt.
sámă *f.* – număr, cantitate. La CADE.
sámă *f.* – recensămînt domnesc.
sámă *f.* – vîrstă. E x p r. **De o samă** = de un leat.
sámă *f.* – parte. (TD).
sámcă *f.* – fiinţă închipuită. La CADE.
sámeş *m.* – administrator de moşie.
samînţáru *m.* – seminţe de cînepă.
samînţă de stejar *f.* – ghindă.
samoschítcă *f.* – secerătoare.
samuráslă *f.* – grîne crescute. La DU.
san *f.* – strachină de aramă.
sanacadeá *f.* – narcisă.
sánchi *adv.* – adică, cum s-ar zice.
sandá *f.* – sandală.
sandací (a) – a se zbînţui.
sandále *f. pl.* – pantofi pentru femei.
sandalétă *f.* – încălţăminte de vară.
sandomírcă *f.* – varietate de grîu.
sánie *f.* – opritoare la căruţă.
sánie *f.* – greşeală la urzit.
sapálcă *f.* – prăşitoare de rărit porumbul.
sapalí (a) – a săpa.
sapaluí (a) – a săpa (porumbul).
sápă *f.* – şoldul calului. La DU.
sápă *f.* – tîrnăcop.
sápcă *f.* – săpăligă.
sápcă *f.* – prăşitoare de rărit porumbul.
sapét *n.* – coş rotund de mlajă.
sapét *n.* – coş de papură.
sapét *n.* – ladă (pentru haine).
sapét *n.* – coş pentru struguri.
sapétcă *f.* – sîsîiac.
sapói *n.* – v. **sapă**.
sarafánt *n.* – fustă cu bretele.
sarái *n.* – şură. La M.Sadoveanu.
sarái *n.* – grajd.
sarái *n.* – casă de locuit.
sarái *n.* – umbrar pentru vite.
sarái *n.* – hambar pentru grîu.
saralíe *f.* – plăcinte cu brînză. (TD).
saraná *f.* – lăcustă.
sarasoárlă *f.* – floarea-soarelui.
sarbásca *f.* – sîrba miresei.
sarbăd *adj.* – searbed.
sárcină (în spate) *f.* – tovar. (CADE).
saric *n.* – turban. La DU.
sarmáni *f. pl.* – sarmale.
sarmăi *f. pl.* – v. **sarmani**.
sárniţă *f.* – cutie pentru sare.
sarsaílă *m.* – necuratul. La I.Creangă.
sarvóc *n.* – făraş.
sastisi (a) – a se ului. La DU.
saşăbóc *n.* – rindea de primă operaţie.
satîc *n.* – ferestrău pentru scînduri.
satîr *n.* – scaraoţki.
satrimésîi *n.* – sertar (la masă).
savór *m.* – samur. La S.F.Marian.
sazán *m.* – crap. La CADE.
săbui (a) – a croi.
săc *adj.* – slăbănog. (TD).
săc *adv.* – uscat. E x p r. **A suna a săc** = butoiul sună a dogit.
Săcară (BDŞ, 1486) – movilă.
Săcălăşeşti (BDŞ, 1462) – sat.
săcălúş *n.* – tun mic. La M.Costin.
Săcăreni (CDŞ, 1440) – sat.
Săcăroáia *f.* – toponim (Soroca).
săcătuít *adj.* – hămesit. La DU.
Săcătură (CDŞ, 1440) – sat.
Săcătura lui Bucur – semn de hotar.
Săcătura (CDŞs, 1481) – sat.
săceálă *f.* – ţesală. La C.Hogaş.
săcelá (a) – a ţesăla. La DLR.

săcelá (a) – a chelfăna. (I.Creangă).
săceruíci *f. pl.* – seceri mici.
săchír *n.* – satîr pentru bucătărie.
săcicără *f.* – maşină de tocat paie.
săciuí (a) – a tăia copaci. La Gr.Ureche.
săclitári *m.* – secretar.
săcrét *adj.* – neumblat. La CADE.
săcríe *f.* – sertar la masă.
săcríe *f.* – ladă.
săcriéş *n.* – cutie de chibrituri.
săcriéş pentru sare *n.* – cutie de sare.
săcúi *m.* – secui.
Săcuianul (CDŞ, 1459) – ceaşnic.
săcuíme *f.* – secuime.
săculéţ *n.* – săculete.
săculéţ *n.* – strecurătoare de pînză.
săculéţ de brînză *n.* – strecurătoare.
săculteáţă *f.* – pungă. La CADE.
săcultéţ *n.* – sac mic.
săcultéţ *n.* – trăistuţă pentru manuale.
săcultéţ *f.* – săculeţe. La E.Voronca.
săcúre *f.* – armă de luptă. (SDELM).
săcure *f.* – armă. La C.Ivănescu.
săcuríce *f.* – secure mică.
săcuşór *m.* – nimfe de furnică.
sădélcă *f.* – pernuţă pe cal. La CADE.
săftúţă *m.* – nesăţios.
săgeátă *f.* – cumpănă la puţ.
săgitătúri *f. pl.* – junghiuri.
săidăcár *m.* – curelar.
săidăcár *m.* – negustor pielar.
săláş *n.* – aşezare de romani. La CADE.
sălăfát *n.* – vorbă. E x p r . **A sta** (cu cineva) **la sălăfat** = a sta la taifas.
sălămăs *n.* – cadă.
sălămúră *f.* – saramură.
sălămurícă *f.* – peşte cu sare şi apă.
sălămutós *adj.* – saramuros. (ALM).
sălăríţă *f.* – cutie pentru sare. CADE.
sălăşluí (a) – a-şi ierta păcatele. (DD).
sălăşluinţă *f.* – locuinţă.
sălăvăstru *adj.* – mărinimos.
sălbăticime *f.* – fiare sălbatice. CADE.
Sălceni (BDŞ, 1466) – sat.
sălciníş *n.* – loc unde cresc sălcii.
sălciníş *n.* – desiş de sălcii.
sălcíş *n.* – v. **sălciniş**.
sălcutéţ *n.* – v. **săculteţ** (strecurătoare).
săleác *adj.* – sărac. La CADE.
sălişte *f.* – lot lîngă casă.
sălítră de sărnic *f.* – gămălie de chibrit.
săltăráş *n.* – sertar mic.
sămăchíşă *f.* – lapte smîntînit. La DU.
sămănát *n.* – puitură. (T.Pamfile).
sămănătór de popuşoi *m.* – puitor de porumb.
Sămănăucă *f.* – toponim (Soroca).
sămcúţă *f.* – brîncuţă. La CADE.
sămeşie *f.* – casierie. La V.Alecsandri.
sămincér *n.* – castravete pentru sămînţă.
sămn (de carte) *n.* – zăloagă. La DLR.
sămn *n.* – tăietură pe un copac.
sămn *n* – urmă. (TD).
sămn rău *n.* – pricaz. La DEX.
sămnáre *f.* – tîlc. (DD).
sămultós *adj.* – plin de săruri. (ALM).
sămursálă *f.* – grîne din boabe căzute.
sănătoşél *adj.* – sănătos.
sănătoşícă *adj.* – sănătoasă.
săniná (a) – a se însenina.
săninéţă *f.* – sănînătate. La C.Negruzzi.
săpălúşcă *f.* – sapă mică.
săpculíţă *f.* – săpăligă.
săpúcă *f.* – săpăligă.
sărád *n.* – şiret de împodobit sumanele.
sărár *n.* – cutie pentru sare.
Sărata (BDŞ, 1489) – sat oc. Fălciu.
Sărata (BDŞ, 1484) – pîrîu.

Sărata (BDŞ, 1489) – „matca Săratei". **На писку та у матку Сэрате до хотара Лимбэдулче.**
sărăcán *adj.* – foarte sărac.
sărăcáşi *adj.* – oropsiți.
sărăcílă *f.* – sărman. (TD).
sărăcústă *f.* – sărindar. La DU.
sărăduí (a) – a împodobi cu săraduri.
sărăéş *n.* – încăpere pentru vite.
sărăéş *n.* – umbrar pentru vite.
sărăimán *adj.* – sărman. La Al.Donici.
sărămúră *f.* – peşte copt cu sare şi apă.
sărăntoácă *f.* – săracă. (TD).
sărăríe *f.* – salină.
sărăríe *f.* – depozit de sare.
sărătúră *f.* – solonceac. La DEX.
Sărăţeni (BDŞ, 1493) – sat pe Tutova.
sărbezeálă *adj.* – înăcrire.
sărbezi (a) – a se înăcri. La T.Pamfile.
sărbúşcă *f.* – păsat de porumb cu zer.
sărcinér *n.* – par cu crengi scurtate.
sărdác *n.* – suman scurt. La CADE.
săredníc *n.* – chingă la ferăstrău.
săricică *f.* – sare de lămîe. La CADE.
săricică *f.* – şoricioaică. La CADE.
sărín *adj.* – senin (cerul).
sărisăuáş *n.* – ferăstrău mic.
sărít *adj.* – zăpăcit. E x p r. **A fi sărit din grăunte** = a se năuci, a se zăpăci.
săríta *f.* – galop. E x p r. **La sărita** = în galop.
săritoáre *f.* – cascadă. La Al.Vlahuţă.
săritoáre *f.* – obstacol. (TDRG).
săritoáre *f.* – pîrleaz.
sărítul porcului *n.* – galop.
săritúră *f.* – pîrleaz.
sărîc *n.* – druc de-a lungul carului.
sărjoácă *f.* – grîu amestecat cu secară.
sărmánél *adj.* – umilit.
sărmănuţ *adj.* – sărmănel. S.F.Marian.
sărníc *n.* – chibrit.
sărníc *n.* – păiuţ.
sărníşe *n. pl.* – paie.
sărnút *adj.* – cu dungă pe bot (cal).
sărviétă *f.* – farfurie întinsă.
sărviétă *f.* – farfurioară.
sărvitóri *n.* – v. **sărviz.**
sărvíz *n.* – tava.
săşeá *f.* – ţesală.
săşeálă *f.* – ţesală.
sătăi *m. pl.* – draci.
sătănáua *f.* – satană.
sătcă *f.* – coş de prins peşte.
sătnoián *m.* – locuitor din Satu Nou.
săţiós *m.* – om plictisitor.
săţós *adj.* – lacom.
săuşeán *m.* – locuitor din satul Sauca.
săuşór *n.* – cremă pentru faţă.
săvîrşíe *f.* – capătul vieţii. (E. Sevastos).
săvîrşíre *f.* – desăvîrşire. La C. Conachi.
săvîrşít *adj.* – desăvîrşit. La C. Conachi.
sbîc *interj.* – ţuşti. (TD).
sbórnic *n.* – culegere de texte.
scáfă *f.* – strachină de lemn. La C.Hogaş.
scáfă *f.* – covată. La DU.
scáfă *f.* – căuş. (TD). La CADE.
scafău *m.* – scafă mare.
scafíţă *f.* – scafă mică. (E.Voronca).
scaitoáre *f.* – vinăriţă.
scal *n.* – stîncă. (TD).
scálă *f.* – margine. La C.Conachi.
scálă *f.* – port. *Oricare vameş va fi pricină, ca să nu treacă negoţătorii cu negoţ pe la vreo scală.* (Pravila lui Vasile Lupu).
scálă *f.* (port) – pristanişte. (CM).
scálă *f.* – carieră (de piatră). (TD).
scálă *f.* – stîncă.
scálcă *f.* – oftalmie. (TD).
scáldă *f.* – cadă. La M.Eminescu.

scáldă *f.* – vănuță.
scáldă *f.* – scăldătoare. (CADE).
scaméică *f.* – taburet.
scaméică *f.* – laviță.
scaméică *f.* – scaun lung.
scamós *adj.* – cîlțos (lemn).
scancéu *n.* – sanie scurtă. La T.Pamfile.
Scandal (CDȘ, 1456) – seliștea lui ~.
scaprimînt *n.* – amnar.
scára-mîței *f.* – vinăriță.
scaradilós *adj.* – v. **scarandiu**.
scarandíu *adj.* – gingaș la mîncare.
scarandív *adj.* – gingaș la mîncare.
scaraóschi *m.* – căpetenia necuraților.
scarapélșe *f. pl.* – șosete.
scără *f.* – pîrleaz.
scără de blide *f.* – blidar.
scarișoără *f.* – pîrleaz.
scarișoără *f.* – treaptă într-un mal.
scarîndiví (a) – a-ți fi scîrbă de cineva.
scarp *m.* – încalțări de damă. La DU.
scáucă *f.* – babă rea de gură.
scáun *n.* – tron. La Gr.Ureche.
scáun *n.* – taburet.
scáun *n.* – laviță.
scáun *n.* – perinoc.
scáun *n.* – pat la vîrtelniță.
scáun *n.* – picior la păhărel.
scaunoáică *f.* – unealtă de tras obezile.
scaunoáică *f.* – laviță.
scaunoáică *f.* – unealtă de dăltuit.
scaunói *n.* – unealtă de dăltuit butucul.
scăér *m.* – sticlete.
scăecior *n.* – scăete. La CADE.
scăfău *n.* – scafă mare. La CADE.
scăfiță *f.* – scafă mică. La CADE.
scăfîrlíe *f.* – țeastă. La N.Gane.
scăfușór *n.* – blidar (în perete).
scăldătoáre *f.* – botez.
scăldătoáre *f.* – scăldare după botez.
scăldătoáre *f.* – apa de scăldat.
scăldătúră *f.* – apa de scăldat pruncul. La S.F.Marian.
scăldúșă *f.* – albiuța de scăldat copilul.
scăldúșcă *f.* – albiuță. La I.Sbiera.
scăldúșcă *f.* – apa de scaldat copilul.
scăldúșcă *f.* – albiuță. (DD).
scăldúșcă *f.* – scăldarea copilului.
scămoșa (a) – a se destrăma.
scăpá (a) – a se salva. E x p r. **A nu scăpa nici în borta șoarecelui** = a fi imposibil de înlăturat un pericol.
scăpărá (a) – a aprinde (chibritul). (TD).
scăpărătoáre *f.* – amnar.
scăpărătoáre *f.* – brichetă.
scăpărătóri *n.* – amnar.
scăpătá (a) – a se poticni. La CADE.
scăpătá (a se) – a se năpusti. (TD).
scăpătá (a se) – a se prăbuși. (TD).
scăpătá (a se) – a se îmbolnăvi de cap.
scăpătát *adj.* – sărăcit. La V.Alecsandri.
scări *f. pl.* – lambe la căruță.
scări *f. pl.* – loitre.
scărí (a) – a trece prin urzeală firele.
Scărișoara (BDȘ, 1491) – deal.
scarișoără *f.* – pîrleaz.
scarișoără *f.* – treaptă într-un mal.
scăritúră *f.* – mic ornament pe covor.
scăríță *f.* – pîrleaz.
scăríțe *f. pl.* – trepte la cerdac.
scărmănă (a) – a peni. (ALM).
scărmănă (a) – a bate. (DD).
scărmănătoáre *f.* – piepteni pentru lînă.
scărmănătoáre *f.* – instalație de scărmănat.
scărmănătúră *f.* – lînă scărmănată.
scărmănătúră *f.* – scărmăneală.
scărmăneálă *f.* – păruială.
scășíță *f.* – teică.
scășíță *f.* – căuș mic.

scăşíţă *f.* – piuliţă pentru usturoi.
scăuél *n.* – podnojie. La CADE.
scăuél *n.* – scăunel.
scăuéş *n.* – scăunaş. La M.Costin.
scăuéş *n.* – scăunel. La DLR.
scăunoáe *f.* – unealtă de tras obezile.
scăunoáe *f.* – unealtă de curăţat dranita.
schelmá (a) – a o lua din loc. E x p r. **A o schelma** = a o lua la sănătoasa.
scheuná (a) – a schelălăi. La DU.
schíbă *f.* – răutate.
schicuít *adj.* – îmblătit.
schíjă *f.* – tuci. La C.Stamati.
schíjă *f.* – tuci. La DLR.
schiloábă *f.* – fată slabă.
schilodí (a) – a moci. La DLR.
schimb *n.* – primeneală. La DU.
schimbá (a) – a izmeni. La CADE, DEX.
schimba (a) – a izvrati. (CM).
schimbá (a) în rău – a izmeni. La DEX.
schimbáş *m.* – soldat cu schimbul.
schimbătúră *f.* – măsură din izvod.
schimbătúră *f.* – schimbarea rostului.
schimbirí (a) – a schimba.
schimonosí (a) – a poci. (I.Creangă).
schimonosí (a) – a falsifica.
schimonosi (a) – a diforma. La CADE.
schimonositúră *f.* – falsificare.
schimonositúră *f.* – pocitură.
schímonositúră *f.* – strîmbătură.
schimosí (a) – a sluţi. La V. Alecsandri.
schimosí (a) – a falsifica. La D. Cantemir.
schimositúră *f.* – falsificare.
schindirí (a) – a se deregla. (TD).
schindúc *n.* – plantă cu flori albe.
schindúf *m.* – cimbrişor. La DU.
Schineni (BDŞ, 1466) – sat.
schingiui (a) – a tortura.
schínji *f. pl.* – chinuri. (TD).
schinjuiálă *f.* – durere. (TD).
schinúş *m.* – spini.
schiolălăí (a) – a chelălăi.
schiorlăí (a) – v. **a schiolălăi**.
schípcă *f.* – ţandără (sub unghie).
schírdă *f.* – şiră de porumb.
schirfosi (a) – a irosi.
schirfoseálă *f.* – învălmăşeală.
schíţă *f.* – fuscel la scară.
schiţát *adj.* – înspicat (părul cailor).
schiţălnic *n.* – sfredel mic.
schivernisí (a) – a se pricopsi.
schívirnisálă *f.* – chiverniseală.
schívnic *m.* – bărbat neînsurat.
scîncitúră *f.* – copil care scînceşte.
scîndură de curechi *f.* – fund de tocat.
scîndură de măligă *f.* – fund de mămăligă.
scînduí (a) – a fărîma bulgării.
scîndurícă *f.* – fund de mămăligă.
scîndurícă pe ulcior *f.* – căpac la oală.
scîndurície *f.* – fund de tocat varza.
scîndurít *adj.* – pardosit.
scîrbă *f.* – supărare. La Gr.Ureche.
scîrbă *f.* – întristare. La M.Sadoveanu.
scîrbă *f.* – necaz. La E.Sevastos.
scîrbă *f.* – durere. (Gr.Ureche).
scîrbă *f.* – mînie. La M.Sadoveanu.
scîrbelnic *m.* – scîrbavnic.
scîrbí (a) – a se întrista. La I.Sbiera.
scîrbít *adj.* – amărît. La CADE.
scîrboşénie *f.* – fiinţă scîrboasă.
scîrléică *f.* – unealtă de făcut frînghii.
scîrlíţă *f.* – v. **scîrleică**.
scîrnáv *adj.* – scîrbos. La M.Costin.
scîrnáv *adj.* – murdar. La I.Sbiera.
scîrnăvenie *f.* – murdărie. La I.Slavici.
scîrnăvie *f.* – murdărie. La I.Neculce.
scîrnăví (a) – a se murdări.
scîrtă *f.* – şiră de porumb.
scîrtă *f.* – şiră de paie. (TD).

scîrtișoáră *f.* – șiră de porumb.
scîrtiță *f.* – cîrtiță.
scîrtuí (a) – a clădi în șire.
scîrtuíre *f.* – clădire în șire.
scîrtuít *adj.* – clădit în șire.
scîrtuitór *m.* – clăditor de fîn, paie.
scîrtuitúră *f.* – clădirea snopilor.
sclad *n.* – hambar mare.
scladáucă *f.* – încăpere pentru grîu.
scládcă *f.* – pîrleaz.
scládce *f. pl.* – pliuri.
scladoáncă *f.* – încăpere adiacentă.
sclep *n.* – gîrlici la pivniță.
sclépniță *f.* – aşchie sub unghie.
sclepț *m.* – strechie. La CADE.
sclepuít *adj.* – pietruit (beci).
sclifoseálă *f.* – mofturi. La Al.Vlahuță.
sclifosí (a) – a plînge prefăcut.
sclifosí (a) – a face mofturi. La I.Creangă.
sclifosit *adj.* – fandosit.
sclinti (a) – a scrînti.
sclintire *f.* – scrîntire.
sclintit *adj.* – scrîntit.
sclióp *n.* – curmei ce priponeşte barcasul.
sclipuí (a) – a face rost de ceva. DLR.
sclipuíre *f.* – înjghebare.
sclítcă *f.* – lan cu diferite culturi.
sclipcăúț *n.* – foarfece de tăiat sîrmă.
scoábă *f.* – cuțit de curățat copita.
scoáce (a) – a dospi. La V.Drăghici.
scoáce (a) – a încălzi laptele prins.
scoácere *f.* – încălzire la foc.
Scoarță (BDŞ, 1497) – răzeş.
scoárță *f.* – partea de dinainte a saniei.
scoárță *f.* – cearşaf.
scoáte patreț (a) – a se fotografia.
scoáte poză (a) – a se fotografia.
scobác *f.* – peşte mare.
scobái *m.* – scobar. (M.Sadoveanu).
scobí (a) – a castra (armăsarii).
scobílcă *f.* – cuțit de curățat copita.
scobîrcí (a) – a se zbînțui.
scoborniceálă *f.* – gîtar (la căpăstru).
scoc *n.* – costişă pietroasă.
scociorî (a) – a căuta. La Al.Russo.
scociorî (a) – a rîcîi. La I.Sbiera.
scociorî (a) – a urni din loc. La I.Sbiera.
scofálă *f.* – pricopseală. La CADE.
scófă *f.* – scufie.
scofături *n. pl.* – bomboane.
scofîrlă *f.* – scăfîrlie.
scóică *f.* – racuşcă. La DLR.
scólbură *f.* – scorbură.
scópcă *f.* – tăietură pe un copac.
scópcă *f.* – buclă.
scopcí (a) – a galopa. La S.F.Marian.
scopt *adj.* – bine coaptă. La DU.
scopt *adj.* – scorojit. La I.Creangă.
scopt *adj.* – închegat. La DU.
scopt *adj.* – răscopt. La T.Pamfile.
scorburătúră *f.* – scorbură.
scorghitúră *f.* – scorbură.
scorghitúră *f.* – peşteră.
scormolí (a) – a scurma.
scormolí (a) – a scormoni. La DLR.
scormolí (a) – a scormoni.
scormolí (a) – a răscoli. (DD).
scormolí (a) – a răscoli focul.
scormolí (a) – a borfăi.
scormolí (a) – a căuta. La I.Creangă.
scormolí (a) – a roade la inimă.
scormolíre *f.* – scormonire.
scormolít *adj.* – scormonit.
scorni (a) – a răscoli. (CM).
scorótcă *f.* – cultivator.
scorțár *m.* – covor.
scorțár *n.* – covor. La S.F.Marian.
scorțăríu *adj.* – portocaliu-închis.
scórție *f.* – scorțişoară.
scórțuri *n. pl.* – covoare. (M.Sadoveanu).

scovernosálă *f.* – chiverniseală.
scovérzi *f. pl.* – plăcinte. La I.Sbiera.
scovîrlie *f.* – orbita ochiului.
scovîrtă *f.* – tigaie (cu coadă lungă).
scrab *n.* – grîul prepeliței. La DU.
scrábă *f.* – încălțăminte veche. CADE.
scraclíe *f.* – pirostrie.
scrádă *f.* – iarbă ce creşte în munți.
scre *f.* – greabăn (la cal).
screáua spinării *f.* – şira spinării (la om).
screáua spinării *f.* – greabăn la cal.
scréle *f. pl.* – patine.
scrélniță *f.* – țesală.
screpezán *n.* – cui la marginea luntrei.
scrijálă *f.* – căpățînă de varză acră.
scrijánă *f.* – sfert dintr-o varză.
scrijă *f.* – călcîi de pâine.
scrijă *f.* – căpățînă (parte) de varză.
scrijăică *f.* – căpățînă (parte) de varză.
scrijălá (**a**) – a împărți pămîntul.
scrijălătúră *f.* – umăr la ferăstrău.
scrijéa *f.* – felie.
scrijelá (**a**) – a cresta. La M.Sadoveanu.
scrijéle *f. pl.* – posmagi.
scrijelúță *f.* – felioară.
scrijîcă *f.* – felie de varză acră.
scrijîcă *f.* – frunză de varză acră.
scrijîcă *f.* – căpățînă (parte) de varză.
scrimînțe *f. pl.* – cremene, amnar.
scrîncă *f.* – mîner la sertar.
scripcár *m.* – viorist. La M.Sadoveanu.
scripcár *m.* – cîntăreț. La Al.Vlahuță.
scripcári *m.* – gîndac gălbui. S.F.Marian.
scrípcă *f.* – vioară. La V.Alecsandri.
scripcăráș *m.* – greiere de cîmp.
scripcăráș *m.* – viorist.
scripcúță *f.* – vioară mică.
scripidí (**a se**) – a se strepezi. (TD).
scrípte *m.* – scripete.
scripț *m. pl.* – dispozitiv la ițe.
scrisoáre *f.* – poslanie. (CM).
scrişcá (**a**) – a scrîşni.
scrivi (**a**) – a scînci. La CADE.
scrîbniță *f.* – răzătoare.
scrîjniță *f.* – răscol la căruță.
scrîncíob *n.* – leagăn de dat huța.
scrînciobár *m.* – stăpînul scrînciobului.
scrînciobáș *n.* – leagăn mic.
scrînghiță *f.* – scrumbie.
scrînghiță *f.* – fată foarte slabă.
scrînghiță *f.* – greşeală la urzit.
scrînghiță *f.* – greşeală la nividit.
scrîniță *f.* – scrumbie.
scrîniță *f.* – greşeală la urzit.
scrîşcá (**a**) – a scrîşni. La Gr.Ureche.
scroámbe *f. pl.* – cizme prost făcute.
scrob *n.* – jumări. La DLR.
scrob *n.* – paparadă. La CADE.
scrobeálă *f.* – albăstreală. La CADE.
scrobí (**a**) – a aspri.
scrobit *adj.* – apretat.
scrobí (**a**) – a unge urzeala cu terci.
scrobós *adj.* – bulgăros (pămînt).
scrofulós *adj.* – bolnav de scrofule.
scrombăí (**a**) – a scîlcia încălțămintea.
scrubúră *f.* – scorbură.
scruhós *adj.* – bulgăros (pămînt).
scrumbós *adj.* – bulgăros (pămînt).
scruntár *n.* – mal nisipos, pietros.
scruntári *adj.* – zgrunțuros (pămînt).
scrupós *adj.* – bulgăros (pămînt). DLR.
scrupós *adj.* – fărîmicios. (V.Drăghici).
scrut *n.* – vîrtej la căruță.
scubí (**a**) – a peni.
scubóină *f.* – boştină.
scuchí (**a**) – a castra.
scuípătoáre *f.* – cuțit de curățat copita.
sculătoáre *f.* – plachie (ultima mîncare).
sculățél *adj.* – săltăreț. La I.Creangă.
sculățél *m.* – țistar.

scúle *n. pl.* – unelte.
scultéț *n.* – strecurătoare (din pînză).
scumán *n.* – palton scurt.
scumanícă *f.* – scurteică.
scumănél *n.* – v. **scumanică**.
Scumpului (CDȘ, 1429) – poiană.
scunchíe *f.* – scumpie.
scunchíu *adj.* – portocaliu.
scunchíu-întunecat *adj.* – cafeniu.
scurá (a) – a face țuică.
scurbătúră *f.* – peșteră.
scurbătúră *f.* – scorbură.
scúrge (a) – a stoarce.
scúrge (a) – a se retrage.
scúrgere *f.* – șanț de-a lungul gardului.
scurlúș *m.* – măcieș.
scurmáci *m.* – pinten (la cucoș).
scurmáci *m.* – labă de găină.
scúrmă *f.* – labă de găină.
scurmăníci *n.* – labă de pasăre.
scurmătoáre *f.* – labă de pasăre.
scurmătúră *f.* – labă de pasăre.
scurmúș *n.* – labă de pasăre.
scurmúș *n.* – gheară de pasăre.
scursătoáre *f.* – urmă lăsată de un șuvoi.
scurstúră *f.* – șanț în lungul gardului.
scurstúri *f. pl.* – urme lăsate de șuvoaie.
scursúră *f.* – șanț de-a lungul gardului.
scursúră *f.* – scurgere. La TDRG.
scursúră *f.* – vin prost.
scurt *m.* – bărbat scund.
scurt *adj.* – mărginit. (TD).
scúrtă *f.* – scurteică. La DU.
scúrtă *f.* – umflătură subsuoară.
scurtéică *f.* – cojocel cu mîneci.
scurtéică *f.* – vengherică. La DLR.
scurtí (a) – a se goli. (TD).
Scurtul Petru (CDȘ) – mare boier.
scurúg *m.* – măcieș.
scutár *m.* – păcurar-șef.
scutélnic *m.* – persoană strîngătoare.
scutélnic *m.* – orășeni scutiți de dări.
scutélnic *m.* – nedajnic. (CM).
scutélnici *m. pl.* – țărani scutiți de bir domnesc. La DIM.
scútic *n.* – învălitoare pentru sugaci.
scútic *n.* – față brodată.
scútic *n.* – crijmă la botez.
scútic *n.* – strecurătoare din pînză.
Scuturíceni (BDȘ, 1490) – sat.
secár *m.* – cornul-secării.
Secará (BDȘ, 1490) – deal în Bucovina.
secăciúne *f.* – uscăciune. La Gr.Ureche.
secătui (a) – a slăbi. La DU.
secerár *n.* – august. (T. Pamfile).
séceră *f.* – aripa dorsală a bibanului.
séceră *f.* – săceriș. (TD).
secerătoáre *f.* – greier de cîmp.
secerățícă *f.* – seceră mică. T. Pamfile.
seceruíce *f. pl.* – seceri mici.
séci *n.* – pășune unde s-a tăiat pădurea.
séci *n.* – gard din nuiele. La DLR.
séci *n.* – loc îngrădit pentru oi.
sécică *f.* – satîr de bucătărie.
secică *f.* – cuțit de tocat varză.
secică *f.* – paie tocate.
seciuí (a) – a tăia pădurea. (Gr.Ureche).
secoásă *adj.* – secată. (TD).
secretér *n.* – secretar.
secriér *m.* – cel ce face sicrie.
Secriul (BDȘ, 1473) – gîrlă pe Prut.
Secșoara (BDȘ, 1495) – pîrîu.
sedélcă *f.* – v. **sidelcă**.
seghíncă *f.* – ostie.
seghíncă *f.* – mai de spart gheața.
seiz *m.* – grăjdar. În Valahia *rumînii (=robii) negri slujeau ca grăjdari (=seizi) la boierii valahi.* Dovadă că la întemeierea Valahiei au participat și romani negri din Africa. La DLR.

sel *n.* – pîrîu de apă de ploaie.
sel *n.* – şanţ săpat de şuvoaie.
sel *n.* – urmă lăsată de un şuvoi.
sel *n.* – pîrîu.
sélcă *f.* – semănătoare.
sélişte *f.* – vatră a unei aşezări.
sélişte *f.* – jelişte. E x p r. **În selişteа vîntului** = în bătaia vîntului.
seméţ *adj.* – îndrăzneţ. La CADE.
semeţi (a) – a da dovadă de curaj.
semeţie *f.* – cutezanţă. La CADE.
semíric *n.* – furcă cu şapte coarne.
semnár *n.* – paralel de tîmplărie.
semnát *adj.* – însemnate. (Gr.Ureche).
serdár *m.* – dregător domnesc. La DIM.
serén *n.* – cumpănă la puţ.
serén *n.* – prăjină la puţul cu cumpănă.
sert *adj.* – aţos (lemn).
servíci (de) *adj.* – dejurnă. La DEX.
servíci de gardă *n.* – dejurstvă. DEX.
servitóri *n.* – tava.
servíz *n.* – tava.
setcár *m.* – pescar cu plasa.
sétcă *f.* – plasă de pescuit. (DLR).
sétcă *f.* – plasă.
sétcă *f.* – fileu pentru coafură.
sétcă *f.* – dantelă.
sétcă *f.* – pînză de sîrmă.
sétcă *f.* – mreajă.
sétcă *f.* – pînză de păianjen.
sétcă *f.* – coş de prins peşte.
seteán *m.* – sătean.
sévă *f.* – putere, vigoare. *Sevele limbii vin mai ales din Moldova.* (G.Călinescu).
sfádă *f.* – ceartă. La C.Negruzzi.
sfádnic *adj.* – arţăgos. La C.Negruzzi.
sfalt *n.* – asfalt.
sfármă-piatră *m.* – uriaş.
sfartúşcă *f.* – şorţ.
sfaşcă *f.* – mătuşă a mirelui.
sfatnic *adj.* – sfătuitor.
sfátuşcă *f.* – mătuşă a mirelui (miresei).
sfădálnic *adj.* – certăreţ. La CADE.
sfădălíe *f.* – ceartă mare. La I.Creangă.
sfădăréţ *m.* – gîlcevitor.
sfădăúş *adj.* – gîlcevitor. La CADE.
sfădí (a) – a se certa. La C.Negruzzi.
sfădicíos *adj.* – gîlcevitor. La I.Sbiera.
sfădíre *f.* – ceartă.
sfădít (a fi) – a fi certat. (I.Creangă).
sfărmat *adj.* – mărunţit. C. Ivănescu.
sfeclár *m.* – cultivator de sfeclă.
sfeclăríe *f.* – lan de sfeclă.
sfecli (a) – a nimeri într-o belea. DELM
sfeclişór *adj.* – roşu-întunecat.
sfeclíşte *f.* – cîmp de sfeclă.
sfeclíu *adj.* – roşu-întunecat.
sfeclîi *adj.* – roşu-întunecat.
sfeclúţ *adj.* – roşu-întunecat.
sfeşnicár *m.* – măsuţă pentru sfeşnice.
sfeştóc *n.* – mănunchi de busuioc.
sfetí (a se) – a se arăta. La C.Conachi.
sfétnic *m.* – consilier. La V.Alecsandri.
sfinţí (a) – a idealiza. La M.Eminescu.
sfîrcîi (a) – a trage pe nas. La I.Creangă.
sfîrcîit *adj.* – smiorcăit.
sfîrcui (a) – a plesni cu biciul.
sfîrîí (a) – a mocni (focul).
sfîrîiác *n.* – sfîrietoare. La CADE.
sfîrlác *m.* – roi mic. La DU.
sfîrlă *f.* – bobîrnac. La Al.Donici.
sfîrlă *f.* – rît. La M.Sadoveanu.
sfîrlítă *f.* – palmă.
sfîrloágă *f.* – încălţăminte stîlcită. DU
sfîrloáge *f. pl.* – ciozvîrte de oi.
sfîrlúgă *f.* – chişcar.
sfîrşálă *f.* – slăbiciune totală.
sfîrticá (a) – a sfîşia. La DU.
sfîrticătúră *f.* – petică.
sfîrtoáge *f. pl.* – v. **sfîrloage**.

sfléder *n.* – sfredel.
sfor *n.* – cursul apei. La M.Sadoveanu.
sforác *n.* – loc mocirlos.
sfóreni *f. pl.* – restee.
sfredeléş *n.* – aţă pentru peştele prins.
sfrediác *n.* – v. **sfredilaş**.
sfrediéş *n.* – v. **sfredilaş**.
sfrediláş *n.* – sfredel mic.
sfridilcáş *n.* – v. **sfredilaş**.
sfridileác *n.* – v. **sfredilaş**.
sfriji (a) – a se zbîrci.
sfrijít *adj.* – pricăjit. La V.Alecsandri.
siálă *f.* – sfială. La DU.
siáncă *f.* – arpagic.
sibírnic *m.* – om călit.
sicácică *f.* – satîr de bucătărie.
sicaíţă *f.* – unealtă de descurcat plasa.
sicárne *f.* – maşină de tocat paie.
sicáş *n.* – satîr de bucătărie.
sicicárne *f.* – maşină de tocat paie.
sichiráş *m.* – slugă.
sicriáş *n.* – coşciug mic.
sicriér *m.* – meşter de sicrie. La DU.
sicríu *n.* – ladă. La C.Negruzzi.
sicríu *n.* – coşciug. La M.Eminescu.
sicríu *n.* – dulap pentru rufărie. CADE.
sidélcă *f.* – scaun cu arcuri la trăsură.
sidélcă *f.* – pernuţă pe cal.
sidélcă *f.* – bancă în mijlocul luntrei.
sidélcă *f.* – cîrlig de împletit.
sidélne *f.* – scaun cu arcuri la trăsură.
sidélne *f.* – scîndură-scaun la trăsură.
sidíncă *f.* – unealtă pentru spart gheaţa.
sidúşcă *f.* – scaun la trăsură.
sighíncă *f.* – unealtă de pescuit.
sighincă *f.* – turcă de pescuit.
sihástru *m.* – pustnic. La CADE.
Sihla de pe Dealul Rusului (CDŞ, 1455) – semn de hotar.
Sihla Jamării (BDŞ, 1491) – semn de hotar.
síhlă *f.* – pădure deasă.
silitór *m.* – mîncău.
silitór *adj.* – robaci.
simbriaş *m.* – lucrător angajat.
simbríe *f.* – leafă. La C.Negruzzi.
simbríe *f.* – răsplată. La M.Eminescu.
simín *n.* – unealtă de spart gheaţa.
sin *m.* – fecior. La I.Neculce.
sináp *n.* – soi de măr.
sincerică *f.* – plantă erbacee.
sinchiseálă *f.* – atenţie faţă de cineva.
sinchisi (a) – a-i păsa cuiva de cineva.
sinéală *f.* – albăstreală. La DLR.
singér *n.* – cuţit purtat la brîu.
singír *n.* – lanţ de încătuşat robii.
singír *n.* – convoi de robi în lanţuri.
siní (a) – a albăstri.
sinilí (a) – a albăstri. (TD). La DLR.
sinilít *adj.* – albăstrit. (TD). La DLR.
sinilíu *adj.* – albăstrui. La E.Gîrleanu.
sininică *f.* – vînătă.
sinire *f.* – albăstrire.
sinotári *n.* – sanatoriu.
sinzár *m.* – samsar.
siolán *n.* – carne.
siormîc *n.* – traistă pentru cai.
sioróiţă *f.* – cioară.
siparát *n.* – separator.
síptă *f.* – ladă (pentru haine).
sirátă *f.* – muşama.
sírcă *f.* – chibrit.
sírcă la sarnic *f.* – gămălie la chibrit.
sírci *f. pl.* – chibrituri.
sireáp *adj.* – iute. (M.Eminescu).
sirécţie *f.* – viţa de vie.
siréni *adj.* – liliachiu.
sirépe *adj.* – iute.
siripát *n.* – sapă de rărit porumbul.
sitíşcă *f.* – strecurătoare de metal.

sitronádă *f.* – citronadă.
sîcîít *adj.* – necăjit.
sîcupós *adj.* – bulgăros (pămînt).
sîdálă *f.* – pătul la vie.
sîdélnic *n.* – scaun cu arcuri la trăsură.
sîdénie *f.* – scaun cu arcuri la trăsură.
sîdénie *f.* – scîndură-scaun la trăsură.
sîecél *n.* – hambar mic.
sîgă *f.* – humă vînătă. La CADE.
sîgní (a) – a zvîcni.
sîí (a se) – a se speria.
sîiác *n.* – hambar.
sîlă *f.* – putere.
sîlhă *f.* – sihlă. La DU.
sîlitór *m.* – mîncău.
sîliúş *n.* – săniuş.
sîlnic *adj.* – puternic, voinic.
sîlță *f.* – cursă, laț. La CADE.
sîmbotél *adj.* – prostuț.
sîmbotína *f.* – fătată într-o sîmbătă.
sîmbráş *m.* – tovarăşi de plugărie.
sîmbră *f.* – tovărăşie la arat. (T.Pamfile).
sîmbrie *f.* – leafă. La N.Țurcanu.
sîmburi *f. pl.* – semințe de răsărită.
sîmşéuă *f.* – fus fără rotiță.
sîneálă *f.* – albăstrime.
sîneáță *f.* – armă de foc. La Gr.Ureche.
sînéț *n.* – armă de foc.
sînéți *adj.* – semeți.
sîngeáp *n.* – cinzeacă.
sîngeápă *f.* – măsură a capacității.
sîngeápă *f.* – căniță.
sîngeápă *f.* – măsură de 50 de dramuri.
sîngér *n.* – prăjină la cumpăna puțului.
sîngír *n.* – prăjină la puțul cu cumpănă.
sîngír *n.* – potîng (la plug).
sîngír *n.* – opritoare la roata căruței.
sîngur *pron.* – dumneata.
Sîngureni (BDŞ, 1473) – sat.
sînjeáp *n.* – pahar (200 *g*).
sînjeápă *n.* – pahar la măsurat oile.
sîníe *f.* – tava (dreptunghiulară).
sîníe *f.* – tava rotundă.
sînís *adj.* – albastru-deschis.
sînîşcă *f.* – albăstrime.
sînîşe *f.* – bulfee la jug.
sînîște *f. pl.* – buftee la jug.
sîntă *f.* – sfîntă. (M.Eminescu).
sîntiliésc *adj.* – soi de pere timpurii. La I.Creangă.
sînuí (a) – a aranja plasa pe frînghii.
sînzîéne *f. pl.* – drăgaică.
sîrba *f.* – dans popular moldovenesc.
sîrba *f.* – melodia acestui dans.
sîrbésc *adj.* – v. **sîrba** (melodia).
sîrbíe *f.* – limba slavonă. *De pe sîrbie pe limba moldovenească am tălmăcit.* (MEF, I).
sîrcă de sarnic *f.* – gămălie de chibrit.
sîrdíşi *n.* – greabăn la cal.
sîrdíşi *n.* – cerbice.
sîrguincios *adj.* – nevoitor. (CM).
sîrháu *n.* – urgie.
sîrisău *n.* – ferăstrău.
sîrjoácă *f.* – grîu amestecat cu săcară.
sîrmă *f.* – odgon pentru podul umblător.
sîrnic *n.* – sac pentru pescuit.
sîrosî (a) – a se irosi. (TD).
sîsîiác *n.* – hambar pentru porumb.
sîtă *f.* – pălăria florii-soarelui.
sîtă de răsărită *f.* – pălăria răsăritei.
sîterári *n.* – strecurătoare (de pînză).
sîtí (a) – a cerne. (TD).
sîtíşcă *f.* – v. **sitişcă**.
sîtíță *f.* – sitişoară. (E.Sevastos).
sîțîre *adj.* – subțire.
slab *adj.* – bolnav.
slad *n.* – malț.
slániță *f.* – leasă pentru uscat prune.
Slatina (BDŞ, 1493) – pîrîu.

slătină *f.* – apă minerală sărată.
slătină *f.* – apă sărată.
slăbăciúne *f.* – istovire. La I.Creangă.
slăbătúră *f.* – ființă slabă. La I.Creangă.
slăbănóg *m.* – coada-calului.
slăbí (**a**) – a posleți. La CADE.
slăjí (**a**) – a se altera (brînza).
slăninós *adj.* – gras.
sleí (**a**) – a se închega. (DD).
slim *n.* – murdărie. La DU.
slimós *adj.* – murdar.
slimuí (**a**) – a întocmi. La C.Negruzzi.
slin *n.* – ramă pentru sforile de tutun.
sliní (**a se**) – a se murdări.
slinít *adj.* – murdărit.
slinós *adj.* – murdar.
slivári *m.* – corcoduș.
slobódă *f.* – revoluția (din 1917).
slobódă *f.* – evenimentele din 1917 în Republica Moldova.
slobodă (BDȘ, 1459) – scutire de dări.
slobodzîtóri *n.* – rindea lungă.
slobodzîtóri *n.* – rindea cu daltă îngustă.
slobodzîtóri *n.* – frînă la stative.
slobojoáră *adj.* – liberă. (TD).
slobozí (**a**) – a da. (TD).
slobozí (**a**) – a vărsa. (TD).
slobozí (**a**) – a se coborî la vale. (TD).
slobozíe *f.* – sat cu oameni sloboziți de dări.
slobozíe *f.* – scutire de dări.
slobozie (BDȘ, 1458) – scutire de dări.
slobozíe *f.* – **carte de slobozie** = hrisov domnesc pentru întemeierea de slobozie.
slobozie *f.* – sat din oameni fugari, scutiți de dări. La Gr.Ureche.
slodún *m.* – stejar.
slói *n.* – borcănaș (de sticlă).
slói de ceară *n.* – turtă de ceară.
slóic *n.* – v. **sloi** (borcan).
slóic de lut *n.* – gavanos.
sloícic *n.* – gavanos.
sloicușór *n.* – borcănaș (de sticlă).
sloicúț *m.* – borcănaș (de sticlă).
slóinic *n.* – v. **sloi** (borcan).
slomní (**a**) – a silabisi.
slóvă *f.* – cuvînt. (Andrei Lupan).
slóvă *f.* – cuvînt. (Gr.Vieru).
slóvă *f.* – cuvînt. La C.Ivănescu.
slóvă *f.* – literă, alfabet. *Eminescu știa de acasă slova chirilică.* (G.Călinescu). *Nu prea pot învăța cu slova astă nouă care-a ieșit latină.* (I.Creangă).
slóvă *f.* – cuvînt. (TD).
slovení (**a**) – a citi cu tîlc, cu îngăduială. La M.Eminescu, M.Sadoveanu, P.Boțu.
slovení (**a**) – a învăța, a vorbi. *M-am desprins să slovenesc Vechiul grai moldovenesc.* (L.Deleanu).
sloveníe *f.* – limba slavonă. *Toate aceste ce s-au scris mai sus s-au tălmăcit de pe slovenie pe limba moldovenească.* (V.Măzăreanu).
slugárnic *m.* – vistavoi. La CADE.
slugărí (**a**) – a posluji. La CADE.
slup *n.* – stîlp (la gard).
slut *m.* – beteag.
sluțénie *f.* – snamenie. La DLR.
smac *n.* – poftă. E x p r. **A mînca cu smac** = cu gust.
smad *adj.* – cu tenul negricios și palid.
smanțúgă *f.* – funingine.
smarovídlă *f.* – unsoare pentru roți.
smeréni *adj.* – cuminți.t.
smerit *adj.* – umil, supus.
smicéle *f. pl.* – mlădițe. La C.Hogaș.
smichírcă *f.* – fărăș.
smidă *f.* – pădure doborîtă.
sminteálă *f.* – pierdere. E x p r. **Nu-i mare sminteală** = nu-i mare pagubă.
sminteálă *f.* – rătăcire. (M.Costin).

smintí (a) – a urni (din loc).
smîc *n.* – sfoară cu laț.
smîc *n.* – unealtă de pescuit.
smîc *n.* – laț de prins păsări.
smînicá (a) – a-și sufleca mînecile. (TD).
smînșéle *f. pl.* – smicele.
smîntîleáncă *f.* – putinei.
smîntînă *f.* – caimac.
smîntîní (a) – a strînge smîntîna.
smîntîní (a) – a se face gros (varul).
smîrcí (a) – a scînci.
smîrd *adj.* – murdar. La DLR.
smîrdoáre *f.* – urîciune. La I.Creangă.
smîrțoágă *f.* – mîrțoagă. La DU.
smîz *m. pl.* – nuiele subțiri.
smoálă *f.* – substanță răsinoasă neagră.
smoálă *f.* – asfalt.
smolí (a) – a se înnegri coaja pâinii.
smolítă *adj.* – neagră (pâine).
smolițắl *adj.* – șaten (bărbat).
smomí (a) – a ademeni. *Cela ce va răpi vreo muiare călugăriță... cu voia ei sau... să-i fie dăruit ceva să o smomească... să va certa cu moarte.* (Pravila lui Vasile Lupu).
smorcotí (a) – a smîrcîi.
smoródin *m.* – struguri negri. CADE.
smoródină *f.* – coacăză-neagră.
smoródină *f.* – scoruș.
smorodiníță *f.* – verigar (arbust).
smotóc *n.* – buchet (de flori).
smreduí (a) – a puți.
snídă *f.* – grindină.
sníșe *f. pl.* – bulfee la jug.
sníțe *f. pl.* – craci la căruță.
sníțe *f. pl.* – gemănări la căruță.
snop de ocolot *n.* – snop de acoperit.
snopéște *adv.* – rînduri. **Și-i clădea snopește** = ca pe snopi.
snópi *m. pl.* – mănunchiuri de cînepă.
snovédă *f.* – nălucă.
snózuri *n. pl.* – bulfee la jug.
soábi *interj.* – la stînga! pentru cal.
soáre-răsare *n.* – răsărit. La M.Costin.
soárea-sorilor *f.* – floarea-soarelui.
soárea-soarelui *f.* – floarea-soarelui.
sóbă *f.* – plită de bucătărie.
sóbă *f.* – cuptor (în casă) de copt pâine.
sóbă culcată *f.* – sobă orizontală.
soból *n.* – samur (blană). La DLR.
soból *n.* – samur. La M.Sadoveanu.
sobór *n.* – sfat, adunare. La I.Creangă.
sobór *n.* – catedrală.
soborî (a) – a ține sobor.
sobușoáră *f.* – plită de bucătărie.
socál *n.* – stradă largă.
sochíră *f.* – satîr de bucătărie.
soci (BDȘ, 1492) – zăpodie: „zăpodia socilor".
socólcă *f.* – cămașă bărbătească.
socoltéț *n.* – pungă de pînză pentru sare.
socoltéț *n.* – cutie pentru sare.
socoteálă f. – treabă. (TD).
socoteálă *f.* – răfuială. La CADE.
socotélniță *f.* – abac.
socotelúță *f.* – socoteală mică.
socotí (a) – a controla. (TD).
socotință *f.* – părere. La C.Negruzzi.
sócru *n.* – soc (arbust).
socrúță *f.* – soacră.
sodomi (a) – a mînca lacom. La DU.
sofá *f.* – prispă.
sófcă *f.* – ladă (de zestre).
sófcă *f.* – sofa de haine, rufe.
sofé *adv.* – numai.
sofronél *n.* – șofran.
sohór *n.* – unealtă de taiat stuful.
sóhos *n.* – sos. (ALM).
sojí (a) – a subția (aluatul).

solcárcă *f.* – rachiu de casă.
solidól *n.* – lubrifiant.
solíe *f.* – veste. La M.Eminescu.
solíe *f.* – menire. La M.Kogălniceanu.
solnicícă *f.* – v. **solniță**.
solnicioáră *f.* – v. **solniță**.
solniţár *n.* – v. **solniță**.
sólniță *f.* – cutie de lemn pentru sare.
sólniță de sare *f.* – v. **solniță**.
solonéț *n.* – sărătură.
sólzi *m. pl.* – petale. (TD).
sómicic *m.* – somn mic (peşte).
somná (a) – a dormi. La T.Pamfile.
somnăríe *f.* – somnolență.
somnará (a) – a dormi. La E.Sevastos.
somnoroásă *f.* – somnifer. (TD).
somnorós *adv.* – opac. La M. Eminescu.
somnorós *adv.* – buştean. (TD).
somnoroşíe *f.* – somnolență.
somnuşór *m.* – somn mic.
somotél *m.* – somn mic.
sop *interj.* – la stînga! pentru boi.
sópă *f.* – maciucă. La V.Alecsandri.
sopólnic *n.* – săpunieră.
sopón *n.* – săpun. La DU.
Sora (CDŞ, 1436) – fiică a Muşei.
Sora (BDŞ, 1494) – nepoata lui Ivanco.
Sora (BDŞ, 1493) – sora lui Rabotă.
sóră *f.* – tovarăşă. La M.Eminescu.
sorb *n.* – curcubeu.
sorb *n.* – nor ce adună ploaie.
sorb *n.* – ploaie mare.
sorbitúră *f.* – supă chioară.
sorbitúră *f.* – mîncare lichidă.
sorcoví (a) – a umbla cu sorcova.
soreán *m.* – chefal.
soreánă *f.* – floarea-soarelui.
soreáncă *f.* – v. **soreană**.
soréț *m.* – peşte mărunt.
soréz *m.* – oblete.
sorí (a) – a se încălzi la soare.
sorícă *f.* – floarea-soarelui.
sorít *adj.* – însorit. La M.Sadoveanu.
Soriţa (BDŞ, 1489) – sora lui Toma.
soróc *n.* – termen hotărît. La M.Costin.
soróc *n.* – roc. (CADE).
sorocéni *m. pl.* – din ținutul Sorocii.
sorocovăț *n.* – veche monedă de argint.
sórta *adv.* – tocmai. La V.Alecsandri.
sortilítă *adj.* – murdară. (TD).
sortiróucă *f.* – trior.
sortiróucă *f.* – vînturătoare.
sortiruí (a) – a alege boabele cu triorul.
sortuí (a) – a alege boabele cu triorul.
sortulí (a) – a murdări (hainele).
sorţîiálă *f.* – noroi.
sosiárcă *f.* – sosieră. (DLR).
sositór *m.* – parvenit. La V.Alecsandri.
sositór *m.* – musafir. E x p r. **Bob sositor** = musafir sosit pe neaşteptate.
sósnă *f.* – copcă (în gheață).
soşă *f.* – şosea.
soşăte *f. pl.* – şosete.
sóşcă *f.* – cultivator.
sóşcă *f.* – sapă de rărit porumbul.
sótnic *m.* – paznic. La M.Sadoveanu.
sótnic *m.* – comandantul unei sotne.
sótnic *m.* – paznic la starostia satului.
sótnie *f.* – unitate de cavalerie.
sotouneán *m.* – locuitor din Satul Nou.
soț *m.* – însoțitor. La N.Costenco.
sóțchi *m.* – vătăjăl. (Th.Holban).
soți (a) – a se căsători. (TD).
soție *f.* – tovărăşie. (Dosoftei).
soțiór *m.* – bărbățel. (V.Alecsandri).
soțui (a) – a se căsători. (TD).
sóus chipărat *n.* – vinograd. La DLR.
sovác (de gunoi) *n.* – făraş.
sóvcă *f.* – divan.

sóveste *f.* – sentiment al răspunderii morale a cetățeanului pentru acțiunile sale; conștiință.
sóveste *f.* – ruşine. E x p r. **A fi cineva fără soveste** = a fi fără obraz.
sóveste *f.* – cumsecădenie. E x p r. **A nu avea cineva soveste** = a fi gros la obraz.
sóveste *f.* – datorie morală. E x p r. **A fi cu sovestea curată** = a fi conştient că nu ai făcut nimic reprobabil.
sóveste *f.* – cumsecădenie. *S-o fi trezit sovestea în mine.* (I.Druță).
sovón *n.* – stofă dăruită miresei.
sózmă *f.* – spărtură în gheață.
spahíu *m.* – cavalerist turc.
spaimatá (a) – a se înspăimînta.
spaitóri *m.* – sperietoare pentru păsări.
spalát *adj.* – roz.
spalatóri *n.* – cîrpă de spălat blidele.
spánă *f.* – pană la căpăstru.
spansîu *adj.* – liliachiu.
sparángă *f.* – plantă. La CADE.
spárge (a) – a exploada.
spatáră *f.* – scaunul păcurarului.
spatarél (BDŞ, 1472) – dregător.
spatári (CDŞ, 1436) – dregător.
spatári *n.* – v. **spatară**.
spatári *n.* – greabăn (la cal).
spátă *f.* – greabăn (la cal).
spăimîntăi *m.* – spărieți. E x p r. **A băga în spăimîntăi** = a speria pe cineva.
spăimós *adj.* – sperios.
spălá (a se) – a se dezice. E x p r. **A se spăla de cineva** = a se lepăda.
spălá (a se) – a se debarasa. E x p r. **A se spăla de ceva** = a scăpa de ceva.
spălâre *f.* – umivanie. La CADE.
spălățél *adj.* – roz-albineț.
spălățícă *adj.* – surie-albăstrie.
spămăitát *adj.* – sperios (cal).
spărét *adj.* – sperios (cal).
Spărietul (BDŞ, 1495) – unde a fost ~.
spărietúră *f.* – sperieciune. (CM).
Spărieți (BDŞ, 1495) – sat. (oc. Putna).
spărioáică *f.* – personaj din descîntec.
spăsî (a) – a salva.
spăsî (a se) – a se ruşina.
spătár *n.* – loc unde se mulg oile.
spătár *m.* – dregător la curtea domnească. La DIM.
spătari (CDŞ, BDŞ – *passim*).
specmá (a) – a pleca repede. (CADE).
spécmă *f.* – ață de cînepă. (CADE).
spéie *f.* – coş din coajă de tei. La CADE.
spélcă *f.* – ac de păr. La M.Sadoveanu.
spélcă *f.* – cîrlionț.
spelcúță *f.* – ac de păr.
spénțur *n.* – surtuc fără pulpane.
spergalét *n.* – zăvoraş la fereastră.
speteádză *f.* – stînjenel.
speteádză *f.* – fuscel la scară.
speteádză *f.* – lopățică găurită la sul.
spetít *n.* – muncă grea.
spílcă *f.* – v. **spelcă**.
spílcă *f.* – fercheş. E x p r. **A se găti spilcă** = a se îmbrăca cu gust, îngrijit.
spilcuítă *adj.* – gătită.
spin-din-casă *m.* – aloe.
spíniță *f.* – fustă națională.
spíniță *f.* – sarafan.
spíniță *f.* – fustă largă.
spinui (a) – a îngrădi cu spini.
spiridúş *m.* – drăcuşor. La DU.
spiritúş *n.* – om care lucrează repede.
spirtuí (a) – a face să se spirtuiască.
spirtuí (a) – a trata cu spirt.
spirtuí (a se) – a se alcooliza.
spirtuíre *f.* – alcoolizare.
spirtuít *adj.* – alcoolizat.
spițelnic *n.* – sfredel. La DU.

spițer *m.* – farmacist. La C.Negruzzi.
spițereásă *f.* – farmacistă. La N.Gane.
spițerie *f.* – farmacie. La Al.Russo.
spívă *f.* – fire în cruce la urzit.
spîcnă *f.* – ață. La CADE.
spîni (a) – a deveni spîn. La P.Ispirescu.
spîni (a) – a-și pierde penele.
spînț *m.* – spînz.
spîrc *m.* – prichindel. La Al.Vlahuță.
spîrc *n.* – fîșie. La I.Sbiera.
spîrc *n.* – bucățică de carne. La DLR.
spîrcui (a) – a sfîrtica. La C.Hogaș.
spîrcuire *f.* – sfîșiere.
spîrcuit *adj.* – zdrobit. La M. Sadoveanu.
spîrcóci *m.* – pasăre de baltă.
splínă *f.* – drug de-a curmezișul.
splínă *f.* – călcîi la plug.
splínă *f.* – coadă la îmblăciu.
splínă *f.* – chingă la ferăstrău.
spodgîrnișioáră *f.* – policioară la jug.
spodobi (a) – a se învrednici.
spogîrní (a) – a lega cureaua căpețelii.
spogîrnișcálă *f.* – v. **spogîrnișeauă**.
spogîrnișcáuă *f.* – gîtar la căpăstru.
spogîrnișí (a) – v. **a spogîrni**.
spogornitoáre *f.* – gîtar la căpăstru.
spogornitoáre *f.* – curea la căpețea.
spoí (a) – a uni.
spoí (a se) – a-și da aere de om cult.
spolocánic *f.* – prima zi de post.
spóncă *f.* – puține. E x p r. **Pe sponci** = în cantitate mică. (I.Creangă).
spóncă *f.* – copcă. La M.Eminescu.
spor *n.* – coajă de aldan. (Th.Holban).
sporiș *m.* – troscot.
spornicie *f.* – osîrdie. La N.Țurcanu.
spornîgîșcálă *f.* – gîtar la căpăstru.
sposóbnic *adj.* – capabil.
spovádă *f.* – spovedanie. La N.Țurcanu.
spovăduí (a) – a se spovedi.
spovăduít *adj.* – spovedit.
spráfcă *f.* – anchetă. La C.Negruzzi.
spráfcă *f.* – sărăcire. E x p r. **A face sprafca** = a jefui, a irosi. La TDRG.
sprăvălí (a) – a răsturna. La N.Gane.
sprijineálă *f.* – proptea la frînghie.
sprijineálă *f.* – reazem.
spríjîn *n.* – călcîi la plug.
spríjîn *n.* – chingă la ferăstrău.
spríjînă *f.* – cîrlig de rufe.
sprintenáș *m.* – ostaș cu arme ușoare.
sprințár *m.* – zglobiu. La A.Vlahuță.
sprințár *adj.* – amăgitor. La DU.
sprințárnic *adj.* – nestatornic.
sprințărói *adj.* – tare neastîmpărat.
sprințoúcă *f.* – stropitoare.
sprințuí (a) – a stropi via.
spríță *f.* – stropitoare.
spríță *f.* – stropitoare manuală.
sprînceánă *f.* – geană.
sprînceánă de jos *f.* – geană.
sprînceánă de la frunte *f.* – sprînceană.
sprînceánă de la ochi *f.* – geană.
sprînceánă de sus *f.* – sprînceană.
sprînceána ochiului *f.* – geană.
sprîncencă *f.* – sprîncenuță.
sprujînă *f.* – arc.
sprujînă *f.* – arc la cîrligul de rufe.
sprujîncă *f.* – arc de patefon.
spúdză *f.* – depuneri pe vase.
spudzătúră *f.* – spuză.
spulbér *n.* – ploaie cu ninsoare.
spulberátă *adj.* – amărîtă.
spúma-jinului *adj.* – liliachiu.
spúmă *f.* – smîntînă.
spúncă *f.* – copcă (la haină).
spurcá (a se) – a se urina.
spurcá (a) – a murdări.
spurcát *n.* – scîrnă. La I.Creangă.
spurcoaică *f.* – spurcaci. La S.F.Marian.

spútnic *n.* – unealtă de pescuit.
sta (a) – a deveni. (TD).
sta (a) – a se păstra. (TD).
sta (a) – a i se face milă. (TD).
stacán *n.* – pahar de 200 *g.*
stacanáș *n.* – pahar de 100 *g.*
stacánă *f.* – pahar de 200 *g.* La M. Sadoveanu. (TDRG).
stacanéi *n.* – v. **stacanaș**.
stacojiu *adj.* – roșietic. La V. Alecsandri.
stacojîu-frumos *adj.* – roșu-stacojiu.
stacóș *m.* – rac. La DLR.
stacoșîu *adj.* – roșu-aprins. La DLR.
stafie *f.* – nălucă. La V.Alecsandri.
stajilă *f.* – stavilă de piatră la iaz.
stájniță *f.* – staniște.
stamboálă *f.* – baniță. La DLR.
stamélcă *f.* – v. **stamescă**.
staméscă *f.* – daltă de tîmplărie.
staméstcă *f.* – daltă lată de tîmplărie.
stamestícă *f.* – daltă lată de tîmplărie.
stamétcă *f.* – v. **stamescă**.
stamînă *f.* – săptămînă. (TD).
stan *n.* – partea de la umere pînă la talie.
stan *n.* – pieptar.
stan *n.* – pulover bărbătesc.
stan *n.* – stană.
stan *n.* – parte din aripa năvodului.
stan *m.* – cămașa de la brîu în sus.
stan *n.* – partea de sus a unei rochii.
stan *n.* – statuie. La M.Eminescu.
stan *n.* – bolovan de piatră.
stáncă *f.* – cioară. La DU.
standoálă *f.* – hambar pentru pleavă.
standoálă *f.* – umbrar pentru vite.
standoálă *f.* – arie (de treierat).
standoálă *f.* – hambar pentru grîne.
stániște *f.* – loc răcoros pentru vite.
stániște *f.* – loc de întîlnire. (I.Creangă).
stániște *f.* – tabără. La Al.Vlahuță.
stanoágă *f.* – v. **conovăț**.
stanóc *n.* – v. **conovăț**.
stanóc *n.* – gogineață (pe căpătîie).
stanóc *n.* – parte a plugului.
stanóc *n.* – strung pentru butucul roții.
stanóc *n.* – unealtă pentru tras obezile.
stanóc *n.* – găvan la greblă.
stanóc *n.* – coarbă la sfredel.
stanóc *n.* – formă pentru cărămizi.
stanóc *n.* – druc între cai în grajd.
stanóg de legat caii *n.* – v. **conovăț**.
stanóucă *f.* – loc în apă pentru uneltele pescărești.
stánțic *f.* – gară.
stánție *f.* – capiță de coceni. La M.Sadoveanu. La DLR.
stanúț *n.* – pieptar.
stanúț *n.* – ilic.
stapúș *n.* – cep.
stáre *f.* – vîrstă. E x p r. **A fi în stare cineva** = a fi în etate. *Om în stare.* (TD).
stáre *f.* – putere. E x p r. **A fi în stare** = a fi în putere.
stáre *f.* – bogat. E x p r. **A fi în stare** = a avea anumită avere.
starodúb *m.* – cioroi.
stároste *m.* – conducătorul unei bresle.
stároste *m.* – guvernator al unei cetăți. La DLR.
staroste (la BDȘ) – dregător: staroste de graniță.
stároste *m.* – pețitor. La I.Creangă.
stároste *m.* – îngrijitor de biserică.
starostíe *f.* – demnitatea de staroste al unei cetăți, al unui ținut. La CADE.
starostíță *f.* – pețitoare.
stárpă *adj.* – stearpă. (ALM).
státivă *f.* – mîner la ferăstrău.
státive *f. pl.* – război de țesut. La DU.

státive *f. pl.* – tovărăşie. E x p r. **A pune pînza în stative cu cineva** = a lucra împreună cu cineva.
státive *f. pl.* – unealtă de tăbăcărie.
státive *f.* – război de ţesut (orizontal).
státive *f. pl.* – argea. La DLR.
státive *f. pl.* – ţesut (proces). *Dacă mîntuim stativele, eşim afară.* (TD).
státnic *adj.* – chipeş.
stávăr *n.* – statornic. E x p r. **Om de stavăr** = aşezat, stabilit. *Cînd va fi bărbatul om rău, sprinţar şi va îmbla den loc în loc şi nice la un lucru nu va fi om de stavăr, să-l gonească şi să-l scoată dentr-acel loc.* (Pravila lui Vasile Lupu).
stávă *f.* – herghelie. La M.Sadoveanu.
stávă *f.* – loc îngrădit. La V. Alecsandri.
stávăr *n.* – neclintire. La Dosoftei.
stavóc *n.* – rîmnic.
stavóc *n.* – făraş.
stăcănél *n.* – paharaş (de rachiu).
stăcănúţ *n.* – v. **stăcănel**.
stălpáre *f.* – ramură verde. La DU.
stălpări *f. pl.* – păstăi (de năut).
stănáucă *f.* – gogineaţă (pe butuci).
Stănileşti (BDŞ, 1493) – sat. (oc. Fălciu).
Stănileşti (BDŞ, 1493) – sat. (oc. Hotin).
stăpáre *f.* – păstaie (de fasole).
stăpînitór *m.* – despuitor. (CM).
stărfoci (a) – a strivi.
stărlucí (a) – a străluci.
stărlucós *adj.* – lucitor.
stărostí (a) – a peţi.
stărostí (a) – a conduce o nuntă.
stărostíe *f.* – atribuţia de staroste.
stărostoáe *f.* – femeie care stărosteşte.
stărui (a) – a nevoi. (CM).
stătătoáre *adj.* – copt (la minte). E x p r. **A fi cu mintea stătătoare** = ager.
stătút *adj.* – răsuflat (vin). N.Ţurcanu.
stătutél *adj.* – în etate.
stăví (a) – a se alege cu ceva.
stăví (a) – a se statornici.
steág *n.* – mică subunitate militară (30–40 de oşteni).
steág *n.* – drapel. *Al Moldaviei steag de fală fîlfîie falnic în cer.* (V.Alecsandri). *Şi de acolea luă Ştefan vodă* (cel Mare) *steagul Ţării Moldovei şi se duse la scaunul Sucevii.* (Gr.Ureche).
steblúţă *f.* – rămurică. La E.Sevastos.
steclár *m.* – geamgiu. La CADE.
steclári *n.* – rindea cu daltă mică.
stéclă *f.* – sticlă. La DLR.
stéclă *f.* – păhărel (de rachiu).
stéclă *f.* – pahar de 200–250 *g.*
stéclă *f.* – carafă de 2–2,5 *l.*
stéclă beşícuţă *f.* – carafă rotundă.
stéclă bîrdănoasă *f.* – carafă rotundă.
stéclă cu bolfă *f.* – carafă rotundă.
stéclă de gaz *f.* – sticlă de lampă.
stéclă de gazniţă *f.* – sticlă de lampă.
stéclă harbujál *f.* – carafă rotundă.
stéclă harbuz *f.* – carafă rotundă.
stéclă împletită *f.* – butelcă. La DEX.
steclărie *f.* – fabrică de sticlă. La CADE.
steclăriu *adj.* – albastru-întunecat.
stecleáncă *f.* – borcan de sticlă (3 *l*).
stecli (a) – a pune sticlă.
stecli (a) – a sclipi. La DLR.
steclós *adj.* – lucios. La CADE.
stecluít *adj.* – cu geamuri.
stecluítă *f.* – cu geamurile puse.
stecluitóri *m.* – geamgiu.
steclúţă *f.* – sticlă mică. La DLR.
stegári *m.* – călugăr ce dansează steagul.
stegári *m.* – vornicel (la nuntă).
stegiş *m.* – v. **stegari** (vornicel).
Stejar (BDŞ, 1458) – afluent al Bistriţei.
Stejărei (CDŞ, 1445) – sat.
stejăríe *adj.* – ca frunza de stejar. (TD).

stejăríș *n.* – dumbravă de stejari.
stéje *f.* – ștevie.
stéji *f. pl.* – lăcrămioare.
steláj *n.* – conovăț.
stelár *m.* – colindător cu steaua.
stélcă *f.* – piele de căptușit cizma.
stéle *f. pl.* – bubuline de grăsime. (TD).
steli (a) – a ameți. E x p r. **A-i steli ochii** = a vedea stele în fața ochilor.
stéli *n.* – stil (calendaristic). *O huimașit norodu cu steliu ista.* (TD).
stelín *adj.* – cu stele. La V.Alecsandri.
stelișoáră *f.* – steluță. La S.F.Marian.
stelișoáră *f.* – steluță. La V.Alecsandri.
stelnic *adj.* – înstelat. La V.Alecsandri.
stélniță *f.* – păduche de lemn.
stelói *n.* – stea mare. La A.Gorovei.
stelós *adj.* – strălucitor. La S.F.Marian.
stelúță *f.* – bătrîniș (plantă). La DU.
stelúță *f.* – pahar de 100 *g.*
stelúță-din-sacară *f.* – albăstriță.
stend *n.* – stand.
sterezát *adj.* – bun de însurat.
sterezátă *adj.* – cu lapte mult.
stergíe *f.* – funigine în horn.
sterínă *f.* – stearină. (TD).
sterjár *m.* – stejar. (TD).
sterlí (a) – a străpunge. (TD).
sterneáncă *f.* – miriște.
sterpătúră *f.* – loc sterp în porumbiște.
stérpet *n.* – sterpături. La CADE.
stíblă *f.* – rămurică.
stíblă *f.* – tulpină de floarea-soarelui.
stíblă *f.* – tulpină de ceapă.
stíci *n.* – prăjină de împins luntrea.
sticlí (a) – a pune geamuri.
sticlúță *f.* – butelcuță. La DEX.
stigléte *m.* – pasăre. La DU.
stihuíre *f.* – versificare. La M.Eminescu.
stilí (a) – a lumina (cu lanterna).
stílțe *f. pl.* – prietene ale mirilor.
stinchí (a) – a conteni. La I.Creangă.
stinchí (a) – a scădea (la fiert).
stingher *adj.* – necăsătorit. La C.Hogaș.
stingheréală *f.* – stînjenire.
stínghie *f.* – fuscel la scară.
stinghíre *adj.* – stearpă. (ALM).
stirigie *f.* – cărbune de fum. La DU.
stíriște *f.* – jeliște. E x p r. **În stiriștea vîntului** = în bătaia vîntului.
stíșcă *f.* – scară deasupra ieslei.
stíșcă *f.* – **v. sitișcă**.
stîb *n.* – par la corlatele puțului.
stîlchíți *adj.* – holbați. (TD).
stîlcí (a) – a strivi strugurii.
stîlp *m.* – tulpină.
stîlp *m.* – furcă la puțul cu cumpănă.
stîlp *adv.* – vertical. (TD).
stîlp *n.* – columnă.
stîlpán *n.* – ghioagă. La V.Alecsandri.
stîlpáre *f. pl.* – păstăi.
stîlpí (a) – a hotărnici.
stîlpít *adj.* – înlemnit. La Al.Vlahuță.
stîlpít *adj.* – ațintit. La C.Hogaș.
stîmpărătór *adj.* – potolitor.
stîmpi (a) – a conteni. La DU.
stînă – turmă (de oi).
stîncă *f.* – pietrărie.
stîncós *adj.* – mînios.
Stîngaci Jurjă (CDȘ, 1426) – boier.
Stîngaci Mihail (CDȘ, 1436) – boier.
Stîngaci Ivan (CDȘ, 1439) – boier.
stîngári *adj.* – stîngaci.
stînjen de Moldova *m.* – măsură de lungime împărțită în 8 palme de cîte 8 palmace.
stînjen de lemne *m.* – măsură pentru lemne.
stînjeni (a) – a ezita.
stînjení (a) – a se sfii. La C.Negruzzi.

stînjenire *f.* – sfială. La M.Sadoveanu.
stînjin *n.* – unitate de măsură.
stînjíu *adj.* – stînjeniu.
stînjînáş *m.* – stînjenel.
stînjîni *m. pl.* – loc de topit cînepa.
stînjînícî *f.* – stînjenel.
stînjîníc *f.* – stînjenel.
stînjînîu *m.* – stînjenel.
stîrc *n.* – pasăre de baltă. La S.F.Marian.
Stîrceşti (BDŞ, 1487) – sat.
stîrcí (a) – a se ghemui. La Al.Russo.
stîrchí (a) – a făta mînzul mort.
stîrlíc *m.* – pată neagră pe corp.
stîrlíci *m. pl.* – buşmachi. La DEX.
stîrní (a) – a se trezi. La N.Costin.
stîrní (a) – a scorni. (TD).
stîrpi (a) – a nu da lapte. La DU.
stocaşiu *adj.* – stacojiu.
stocí (a) – a slăbi. (TD).
stocí (a) – a secătui. La T.Pamfile.
stoci (a) – a stoarce (o rană). La DU.
stocít *adj.* – uzat. La M.Eminescu.
stodoálă *f.* – hambar pentru grîu.
stodoálă *f.* – magazie pentru pleavă.
stogomână *f.* – oi cu lîna scurtă.
stogós *adj.* – voluminos. (DLR).
stoguí (a) – a aşeza în stoguri.
stoguíre *f.* – clădirea snopilor în stog.
stoguít *adj.* – clădit în stog.
stogurĕle *f. pl.* – grămăjoare.
stoián *n.* – cadă mare.
stoián *n.* – furcă la puţul cu cumpănă.
stoiáncă *f.* – cadă mare.
stoícă *f.* – stîlp de lemn la streaşină.
stoícă *f.* – posteucă.
Stoicăi (CDŞ, 1467) – copiii ~.
stol *n.* – mulţime. La M.Eminescu.
stol *m.* – sol. (TD).
stolér *m.* – tîmplar. La CADE.
stolcríe *f.* – tîmplărie. (CADE).
stolí (a) – a se rîndui în stoluri.
stolíţă *f.* – capitală. La I.Neculce.
stólnic *m.* – dregător domnesc. (DIM).
stólnic *m.* – şef bucătar boieresc.
stólnic *m.* – dregător la nuntă.
stólnic *m.* – tîmplar.
stolniceásă *f.* – gospodină ce serveşte nuntaşii.
stolniceásă *f.* – soţia stolnicului.
stolnicél *m.* – boier de rang inferior.
stolnicíe *f.* – funcţie de stolnic.
stolnicíe *f.* – sediul stolnicului.
stólniţă *f.* – placă de lemn pentru tăiţei.
stolohán *m.* – snop de secară îmblătită.
stolohăní (a) – a îmblăti.
stolohăní (a) – a snopi (în bătăi).
stolp *n.* – columnă.
stópcă *f.* – pahar de 100 *g.*
stópcă *f.* – ciocan.
stórişti *f. pl.* – resturi de nutreţ.
storohán *n.* – v. **stolohan**.
storohăní (a) – a chinui. La Dosoftei.
storohăní (a) – a îmblăti.
storohănit *adj.* – îmblătit.
storoní (a) – a stîlci în bătăi. La CADE.
strắchină *f.* – taler (la cîntarul de mînă).
strắchină *f.* – lighean (de aluminiu).
strắchină cu borţi *f.* – strecurătoare.
strắchină de hîrb *f.* – strachină de lut.
strắchină de plămădit *f.* – covată.
strắchină de scurs chiroşte *f.* – v. **strachină cu borţi**.
strachinúţă *f.* – taler (la cîntar).
strafidă *f.* – stafidă. La V.Alecsandri.
strái *n.* – haine. La CADE.
strai *n.* – costumaţie. La N.Ţurcanu.
strai *n.* – costumaţie. La C.Ivănescu.
strái *n.* – suman. La I.Sbiera. La CADE.
stráie *n. pl.* – haine. La M.Eminescu, M.Sadoveanu, N.Labiş, Andrei Lupan.

straistár *n.* – traistă la cai.
stráistă *f.* – traistă.
stráițe *f. pl.* – hăinuțe. La I.Sbiera.
strájă *f.* – pază, prestație: paza hotarelor.
strájă *f.* – pază. (N.Labiș).
strájă *f.* – vergea la coarnele plugului.
strájă *f.* – pană la coarda ferăstrăului.
strájă *f.* – plaz.
strájă *f.* – ață ce unește marginile avei.
strájă *f.* – răsuflătoare la poloboc.
strájnic *n.* – carte bisericească.
strájnic *m.* – paznic.
strajniță *f.* – turn de strajă.
strámă *f.* – parte destrămată.
stramîntá (a) – a strănuta.
stránă *f.* – vergea la coarnele plugului.
stránă *f.* – loc pentru cîntăreții în biserică. La C.Negruzzi, V.Alecsandri.
stránă *f.* – scaune lîngă iconostas.
stránă *f.* – corlată (la pod).
strapálcă *f.* – prășitoare.
strapár *n.* – cultivator.
strapáț *n.* – arșiță. La HEM, DLR.
straşidzî (a) – a se veștezi.
straşíde *f. pl.* – stafide.
strat *n.* – podea.
strat *n.* – colac de piatră la puț.
străbábă *f.* – străbunică.
străchinícă *f.* – cerșetor.
străchinoáe *f.* – strachină mare.
străchinúță *f.* – strachină mică.
străchioáră *f.* – străchinuță.
străcură *f.* – strecurătoare (de metal).
străcură *f.* – strecurătoare din pînză.
strădálnic *adj.* – sîrguitor. La I.Creangă.
strădănuí (a) – a suferi. La V.Alecsandri.
strădănuí (a) – a se strădui. La DLR.
străinéi *adj.* – țintați.
străinél *adj.* – îndepărtat.
străiniór *adj.* – străinel. La S.F.Marian.
străiste *f. pl.* – păretare înguste.
străjár *m.* – paznic. La M.Eminescu.
străjér *m.* – paznic. La I.Creangă.
străjuí (a) – a păzi. La Gr.Ureche.
străjuíre *f.* – păzire. La C.Negruzzi.
străjuitór *m.* – paznic.
strălúciu *adj.* – lucitor.
strămătúră *f.* – fir destrămat.
strămurâre *f.* – băț lung cu vîrf ascuțit.
strămurâre *f.* – nuielușă. La E.Sevastos.
strămutá (a) – a strănuta.
străpăciúne *f.* – sterpăciune.
străşnicí (a) – a amenința.
străşnicíe *f.* – năprăsnicie. La CADE.
străşnicie *f.* – grozăvie. La Al.Vlahuță.
strătăiá (a) – a întretăia. La Al.Vlahuță.
strățése (a) – a întrețese.
Străvinoasa (CDȘ, 1428) – pîrîu.
streáz *n.* – cadă mare. La CADE.
strecătoáre *f.* – săculeț din pînză rară.
strecătoáre *f.* – pînză rară de strecurat.
strecătoáre *f.* – față de masă.
strechiá (a) – a strechea.
strêchie *f.* – streche.
strecurătóri *n.* – durșlag.
strédie *f.* – fagure de miere. La DU.
strédie *f.* – ravac.
streiníe *f.* – înstrăinare.
stréistie *f.* – trestie.
stréistie *f.* – lujer de stuf.
strélcă *f.* – chingă la ferăstrău.
strélcă *f.* – tulpină de ceapă.
strélcă *f.* – pană la ferăstrău.
strelíți *m. pl.* – vînători. La I.Neculce.
strémțe *f. pl.* – franjuri.
stremțós *adj.* – zdrențuros.
stremțurós *adj.* – zdrențăros.
stréșină *f. pl.* – streașină.
streșini (a) – a acoperi gardul.

streşinit *adj.* – acoperit (gardul).
streşînări *m.* – lemn ce sprijină căpriorii.
stréşînă *f.* – stuf gros.
stréşnă *f.* – încăpere pentru alimente.
streténie *f.* – Întîmpinarea Domnului.
stricá (a) – a se certa. (TD).
stricá (a) – a sparge (nuci).
stricá (a) – a abate (din cale).
stricáre *f.* – ruinare. La B.P.Haşdeu.
stricáre *f.* – distrugere. La C. Negruzzi.
stricát *n.* – distrugere. La V.Alecsandri.
stricát *adj.* – ciupit. E x p r. **A fi stricat de vărsat** = a fi suferit de variolă.
stricát de samcă *adj.* – cocoşat.
stricătúră *f.* – brac.
stricăţícă *adj.* – ciupită. La E.Sevastos.
stricăţícă *adj.* – ciupită de vărsat.
strícică *f.* – panglică (de metal).
stricncá *f.* – cuţit de crestat pielea.
stricneálă *f.* – v. **stricnea**. La DELM.
stricní (a) – a cresta un animal bolnav.
stricní (a) – a curăţi peştele. La C.Hogaş.
strigáre *f.* – dopros. La DLR.
Strigoaia (BDŞ, 1475) – sat.
strigoáică *f.* – strigoaie. La V.Alecsandri.
strijíe *f.* – funingine din horn.
stripác *n.* – cultivator.
strîşcă *f.* – smoc pe fruntea calului.
strîjnic *m.* – mînz între unul şi trei ani.
strîjnic *m.* – cîrlan. La DU.
strîjnicí (a) – a reteza coada mînzului.
Strîmba (CDŞ, 1434) – pîrîu.
Strîmtură (CDŞ, 1428) – selişte.
strîmtúţ *adj.* – cam strîmt.
strînáre *f.* – pată albă pe botul calului.
strîngătoáre *f.* – pană la ferăstrău.
strînsúră *f.* – oameni veniţi la joc.
strînsúră *f.* – locul pentru joc.
strocheálă *f.* – stropire.
strochílniţă *f.* – maşină de stropit via.
strochitór *n.* – stropitoare.
strocojîu *adj.* – stacojiu.
strocúş *adj.* – stacojiu.
strofolí (a) – a se răţoi.
strofolí (a) – a se lăuda.
stroh *n.* – rămăşiţă de fîn mărunţit.
stroh *n.* – culcuş. La C.Hogaş.
stroh *n.* – culcuş de paie.
strohári *m. pl.* – ucraineni.
stróhot *n.* – paie din culcuş. La DLR.
strohuí (a) – a împrăştia fînul.
strói *n.* – rînd. *Ne-a pus la stroi.* (DLR).
strói *n.* – a pedepsi. E x p r. **A bate pe cineva la stroi** = a lovi cu băţul.
stróilea *m.* – prostănac. La I.Slavici.
stropşí (a) – a schimonosi.
stropşí (a) – a se răsti. La I.Creangă, M.Sadoveanu.
stropşí (a) – a zdrobi. La Gr.Ureche.
stropşí (a) – a strivi (strugurii).
stropşít *adj.* – călcat în picioare.
stropşít *adj.* – zăpăcit. La V.Alecsandri.
stropşit *adj.* – bolnav de epilepsie. DU.
stropşitúră *f.* – epilepsie. La DU.
struc *n.* – cocean fără foi.
struchí (a) – a scuipa.
strucióc *n.* – ciorchine de struguri.
strug *n.* – cuţitoaie.
strug *n.* – sinălău.
strug *n.* – sfredel.
strug *n.* – strung de strungit butucul roţii.
strug *n.* – crăpătură în copita calului.
strug *n.* – unealtă de tîmplărie.
strug *n.* – v. **strugure**.
strugaí (a) – a strunji.
strugári *m.* – meşteşugar-lemnar.
strugări (a) – a fasona lemne.
strugărie *f.* – meseria strugarului.
struguí (a) – a strunji.

strugurâș *m.* – ciorchinel de strugure. *Binele de la mamă Ca un struguraș de poamă.* (E.Sevastos).
strúgure *m.* – ciorchine.
strúgure *n.* – ciorchine de struguri.
strúgure *m.* – ciorchine de strugure. *Țara mea, Moldovă-mamă, Vatra doinelor străbune! Ca un strugure de poamă Ești pe harta Uniunii!* (P. Zadnipru).
struguşór *m.* – ciorchinel. (TD).
struhácică *f.* – lopată de fier.
Struhău – toponim, reg. Cernăuți.
strujác *n.* – saltea (de fîn, de paie).
struján *m.* – cocean. La DLR.
strujcá *f.* – talaș. La T.Pamfile.
strují (a) – a peni. (I.Creangă).
strují (a) – a jupuia ştiuletele de foi.
strují (a) – a da la strung. La DLR.
strujíre *f.* – strujit. La DLR.
strujít *n.* – jupuiat. La DLR.
strujít *adj.* – lucrat cu strungul. La DLR.
strujitúră *f.* – v. **strujca**.
strujî (a) – a reteza coama mînzului.
strujî (a) – a curăți copacul.
strújnic *m.* – mînz cu coama tunsă.
strújniță *f.* – strujitură de lemn.
strújniță *f.* – unealtă de dulgherie.
strújniță *f.* – strung. La T.Pamfile.
strulubátic *adj.* – vînturatic.
struménte *n. pl.* – unelte agricole.
struménturi *n. pl.* – scule de fierărie.
strumînáre *f.* – bici cu coada lungă.
strumînáre *f.* – coada undiței.
strumînáre *f.* – lujer de stuf.
strúnă *f.* – sfoara undiței.
strúnă *f.* – coardă de arc.
strúnă *f.* – ordine. E x p r. **A merge ceva strună** = e în regulă, cum trebuie.
strúnă *adv.* – smirna. La DEX.
struné *f.* – vergea la coarnele plugului.
struneá *f.* – strună. La C.Hogaș.
struncálă *f.* – opritoare. La DU.
Strunga (CDȘ, 1411) – sat.
strungáre *f.* – strunjire.
strúngă *f.* – strung de strunjit butucul.
struni (a) – a stăpîni (un cal).
struni (a) – a pune la punct.
struníță *f.* – lambă la căruța fără leuci.
strupí (a) – a lărgi (ochiurile sitei)
strúşcă *f.* – strujitură de lemn.
strúşcă *f.* – rumeguș.
struşleác *n.* – strecurătoare.
stuchí (a) – a scuipa. La I.Creangă.
stuchít *n.* – scuipat. La I.Creangă.
stuchitúră *f.* – scuipătură. (TD).
stúdeniță *f.* – boală a gingiilor la cai.
stuf-de-grind *m.* – stuf crescut pe uscat.
stuh *n.* – stuf. La DU.
stuhărie *f.* – stufărie.
stuhăríș *n.* – stufăriș.
stuhăríș *n.* – opușină. La DLR.
stúhlu *adj.* – greu (miros).
stuhui (a) – a acoperi cu stuf.
stuhuít *adj.* – acoperit cu stuf.
stúlcă *f.* – scăunel (pentru copii).
stulghí (a) – a flămînzi.
stulghítă *adj.* – flămîndă (vaca).
stup *adj.* – plin. E x p r. **A fi stup de toate** = a avea de toate.
stupătoáre *f.* – dop.
stupătoáre *f.* – vrană.
stupúș *n.* – dop (la damigeană).
stupúș de burete *n.* – dop.
stupúș de plută *n.* – dop.
stur *m.* – țurțur de gheață. La CADE.
sturlucí (a) – a străluci.
sturlubatic *adj.* – nebunatic. (TDRG).
sturluibá (a) – a înnebuni.
sturluibát *adj.* – smintit. (C.Negruzzi).
stuvărie *f.* – stufărie.

subárbă *f.* – gîtar (la căpăstru).
subărbíe *f.* – v. **subarbă**.
subgîtár *n.* – gîtar (la căpăstru).
subgrătári *n.* – cenuşar.
subsuoáră *f.* – partea de sub umăr.
subţioáră *f.* – subsuoară.
subţiór *n.* – lăstar neroditor.
subţíre *adj.* – ales, fin.
subvátră *f.* – cenuşar (la plită).
sucaghíţă *f.* – cui de semne pe gheaţă.
sucál *n.* – oală de noapte.
sucaltóri *f. pl.* – încălţăminte de piele.
súcă *f.* – capriciu, năravi.
sucăléte *m.* – colac (funie). (TDRG).
sucăli (a) – a cicăli. La I.Creangă.
sucăli (a) – a necăji. La E.Sevastos.
sucăli (a) – a depăna pe ţevi la sucală.
sucăli (a) – a moronci.
sucăli (a) – a lucra de mîntuială.
succálă *f.* – ţesală.
succávă *f.* – ţeava suveicii.
sucelá (a) – a ciuli urechile (calul).
sucí (a) – a învălătuci.
sucitór *n.* – sul mic de lemn.
sucitór *n.* – pană. (T.Pamfile).
sucmán *n.* – manta fără glugă.
súcnă *f.* – fustă groasă. La E.Sevastos.
sucniţă *f.* – fustiţă groasă. La DLR.
sucultéţ *n.* – strecurătoare din pînză.
sudáncă *f.* – iarbă-de-Sudan.
sudélcă *f.* – cîrlig de tricotat.
sudgiúc *n.* – cîrnaţ. La DU.
sudúc *m.* – şalău. La DU.
suduí (a) – a înjura. La M.Eminescu.
suduiálă *f.* – înjurare.
suduíre *f.* – înjurare.
suduitúră *f.* – înjurătură.
suduşél *m.* – şalău mic.
suferinţă *f.* – straste. (CM).
sufiritóri *adj.* – rezistent. (TD).
sufít *n.* – tavan.
sugaráş *n.* – purcel pînă la 3 luni.
sughíţ *n.* – salutare. *Sughiţ bun.* (TD).
sugí (a) – a întinde aluatul.
sugí (a se) – a se zvînta.
sugurél *m.* – sugar.
sugurél *m.* – beţivan.
suguşá (a) – a muşca. La M.Sadoveanu.
suhárcă *f.* – coptură din ouă şi zahăr.
suhát *n.* – imaş. La A.Vlahuţă,
suhát *n.* – loc de adăpat vitele.
suhălăríe *f.* – corvadă.
suhăţíe *f.* – păşune. La T.Pamfile.
suiác *n.* – hambar.
sujéa *f.* – lama cuţitului.
sujél *m.* – bubă (la deget).
sujétătúră *f.* – săgetătură.
sujitór *n.* – sucitor.
sul *n.* – ax cu ghiventuri la teasc.
sul *n.* – mustuitor.
sul (de păsări) *n.* – cîrd de păsări.
sulác *n.* – suvac.
sulcínă *f.* – sulfină. La N.Beldiceanu.
súlc *n. pl.* – suluri la războiul de ţesut.
suleágăn *m.* – vită slăbănoagă. CADE.
sulétic *adj.* – zvelt. La M.Sadoveanu.
sulétnic *adj.* – subţirel (om).
sulétnic *adj.* – înalt şi slab.
súlger *m.* – dregător care strîngea sulgiul. La DIM.
sulgeríe *f.* – demnitatea de sulger.
súlgiu *n.* – dare plătită pentru vitele tăiate. La DIM.
sulhác *n.* – sulă lungă. La CADE.
sulhári *m.* – trunchi de copac. La DLR.
sulígă *f.* – stuf fraged.
sulitáre *f.* – străpungere. M.Sadoveanu.
súliţă *f.* – giudea. (CM).
sumán *n.* – haina ţăranilor. La DU.
sumánu-busculu *adj.* – portocaliu-închis.

sumăiéș *n.* – suman mic. La A.Vlahuță.
sumătoáre *f.* – curcubețică.
súmbură *f.* – sîmbure.
súmcă *f.* – sacoșă.
súmcă *f.* – geantă.
súmcă *f.* – strecurătoare de pînză.
sumecá (a) – a sufleca.
sumét *adj.* – semeț.
súnăt *n.* – clopoțel.
sundúc *n.* – cufăr. La M.Sadoveanu.
sundúc *n.* – ladă pentru haine. La DLR.
sunducél *n.* – sunduc mic. La DLR.
sunducél *n.* – cufăraș. La M.Sadoveanu.
súngur *pron.* – v. **sîngur**.
sunicá (a se) – a se însănătoși. (TD).
suoáră *f.* – lăstar la rădăcină.
suóri *f. pl.* – lăstari la rădăcină.
supát *n.* – locul de sub pat. (TDRG).
supát *n.* – gaură într-un mal.
súpăr *n.* – necaz. La N.Costin.
súpnic *n.* – supieră.
supraveghetór *m.* – prăvitoriu. (CM).
súpre *adv.* – deasupra. (TD).
suptúră *f.* – sorbitură.
supțîóri *f. pl.* – lăstari neroditori.
supțîóri *f.* – lăstari la tufa de struguri.
surceá *f.* – prăjitură fărîmicioasă. DLR.
surcélnic *n.* – rindea cu un cuțit.
surdúc *n.* – coastă pietroasă. (TD).
surdúc *n.* – coastă rîpoasă. La CADE.
surépe *adj.* – sirepe. (TD).
suríc *n.* – cireadă.
suriétic *adj.* – de culoarea bozului.
surlari (BDȘ, 1495) – cîntăreț din surlă.
súrlă *f.* – rît. La DLR.
súrlă *f.* – fluer la capăt ca o pîlnie.
surlișoáră *f.* – rîtișor. La M.Sadoveanu.
suroéticã *adj.* – întunecoasă.
surói *n.* – boală de picioare la cai.
suroréle *f. pl* – surioare.
surpús *n.* – loc prăpăstios.
surtúc *n.* – palton scurt. La DU.
suruépe *adj.* – v. **sirepe**.
sus-însemnát *adj.* – menționat.
susăiță *f.* – susai.
susciór *adv.* – puțin mai sus. (TD).
suseán *n.* – locuitor al Țării de Sus.
susuiác *n.* – hambar.
suşárcă *f.* – hambar.
súşcă *f.* – arie (de treierat).
suşígă *f.* – cegă.
sútă *f.* – pahar (100 *g*).
sútcă *f.* – o zi şi o noapte, 24 de ore.
súturi *num.* – sute.
suvác *n.* – cuțit de junghiat porcii.
suvác *n.* – sulă mică şi groasă.
suvác *n.* – ac lung şi gros.
suvác *n.* – copil neastîmpărat.
suvăc *n.* – sulă, ac mare. La C.Hogaş.
suvéică *f.* – igliță.
suverenitétcă *f.* – tizîc rotund.
svadă (BDȘ, 1458) – ceartă.
svetíteli *m.* – ierarh.

Ş

şabác *f.* – găurele la broderii.
şabană *f.* – anteriu. (I.Neculce).
şácr *n.* – dans. (Th.Holban).
şáfă *f.* – masă de bucătărie.
şáfă *f.* – blidar (în perete).
şáfă *f.* – dulap pentru veselă.
şáfer *m.* – prieten apropiat al mirelui.
şáfer *m.* – mijlocitor. La V.Alecsandri.
şágă *f.* – glumă. La C.Negruzzi, I.Sbiera.
şaiác *n.* – postav aspru de lînă. CADE.
şáică *f.* – haită de câini.
şáică *f.* – căldare.
şáică *f.* – taler (la cîntarul de mînă).
şáică *f.* – tava rotundă de copt pâine.
şáică *f.* – vas de tinichea.
şáică *f.* – luntre. La I.Neculce. La DU.
şáică de copt *f.* – tava dreptunghiulară.
şáică de muls *f.* – şiştar.
şáice *f. pl.* – cîntar de mînă.
şaitău *n.* – menghină.
şal *n.* – broboadă mare cu ciucuri. (DD).
şal *n.* – streaşină. (Th.Holban).
şalándră *f.* – luntre cu fundul plat.
şalándră *f.* – luntre de doi oameni.
şalavári *m. pl.* – nădragi.
şálă *f.* – sală. La CADE.
şalău *m.* – monedă moldovenească.
şalgău *m.* – ocnaş, care tae sare.
şaléucă *f.* – scîndură.
şaléucă *f.* – toc la fereastră.
şaléucă *f.* – scîndură laterală la căruţă.
şalgîni *m. pl.* – salcîmi.
şalíncă *f.* – broboadă cu franjuri.
şalíncă mocănească *f.* – broboadă.
şalincúţă *f.* – basma de bumbac.
şaloáne *n. pl.* – eşaloane.
şalvári *m. pl.* – berneveci.
şalvír *m.* – pungaş. La I.Neculce.
şam *m.* – pînză groasă. La C.Stamati.
şamátră *f.* – îngrăditură din nuiele.
şan *m.* – lemn de întins pielea. La DU.
şáncă *f.* – traistă pentru mîncare la cai.
şandramá *f.* – încăpere pentru unelte.
şandramá *f.* – bucătărie de vară.
şandramá *f.* – streaşină.
şandramá *f.* – tavan de scînduri.
şandramá *f.* – umbrar pentru vite.
şandramá *f.* – încăpere cu streaşină.
şantaláb *adj.* – cu mers greoi (cal).
şánti *adv.* – şi de acum înainte.
şanţ *n.* – stavilă de oprit apa.
şánţ covăţit *n.* – hîndichi.
şapcă (BDŞ, 1460) – chipiu.
şápcă *f.* – pălăria florii-soarelui.
şápcă *f.* – căpăcel la fitilul lămpii.
şar *n.* – rîndea de făcut jgheaburi.
şar *n.* – paralel de tîmplărie.
şarabán *n.* – ţpş (la căruţă).
şarabán *n.* – bobîrnac.
şarabánă *f.* – căruţă mare. La CADE.
şarafán *n.* – jachetă femeiască.
şarafíncă *f.* – scurteică. (TD).
şarág *n.* – şiră de porumb.
şaragán *n.* – cerc (la plită).
şarampói *n.* – stîlp de telegraf.
şarampói *n.* – stîlp la streaşina casei.
şarampói *n.* – par la corlatele puţului.
şarampói *n.* – par bătut în pămînt.
şarampói *n.* – stîlp. (TD).
şarampói *n.* – par gros. La CADE.
şarampói *n.* – dans popular.
şarán *m.* – crap.
şarcúşcă *f.* – răzătoare.
şarétă *f.* – trăsură.
şarf *n.* – broboadă de mătase cu franjuri.
şárfă *f.* – v. **şarf**.

şarg *adj.* – galben-deschis. La DU.
şarg *m.* – cal şarg. La I.Sbiera.
şárlă *f.* – javră.
şarmáncă *f.* – unealtă de treierat.
şarmáncă *f.* – flaşnetă.
şarmáncă *f.* – minavet.
şarnícă *f.* – balama (la uşă, fereastră).
Şarpe (CDŞ, 1436) – postelnic.
şaş *adv.* – îndată. La CADE.
şat *n.* – luft.
şatráncă *f.* – covor miţos, cu ciucuri.
şatrár *m.* – dregător domnesc.
şátră *f.* – coviltir (la căruţă).
şátră *f.* – verandă, terasă deschisă.
şáua cotigii *f.* – parte a cotigii.
şaucúţă de sare *f.* – cutie pentru sare.
şavgău *m.* – lucrător la ocnele de sare.
şavró *n.* – cremă de ghete.
şăgáci *adj.* – glumeţ. La I.Neculce.
şăgálnic *adj.* – glumeţ. La I.Creangă.
şălviríe *f.* – înşelătorie. La I.Sbiera.
şcheáucă *f.* – femeie bătrînă.
şchiáu *m.* – bulgar. La CADE.
şchioápă *f.* – măsură de lungime. La DU.
Şchiopeni (BDŞ, 1489) – sat.
şcoádă *f.* – pagubă. (Th.Holban).
şeacîr *m.* – orb de un ochi.
şeacîr *adj.* – cu un ochi puţin închis.
şeáră *f.* – turtă de ceară.
şegătăí (a) – a cicăli, a roade. La TD.
şeiác *n.* – v. **şaiac**.
şéică *f.* – parte a plugului.
şéică *f.* – baieră la biciuşcă.
şelánt *pron.* – celălalt.
şelátă *f.* – salată.
şeledzá (a) – a ţesăla.
şeledzá (a) – a ciuli urechile (calul).
şelúţ *n.* – broboadă. (TD).
Şepcle (CDŞ, 1431) – sat.
Şcpteşani (BDŞ, 1501) – pădure.
şer *n.* – schijă.
şer *n.* – tablă, tinichea.
şer *n.* – aluminiu.
şer *n.* – cerc la plită.
şer *n.* – pirostrie.
şer *n.* – vătrai.
şer alb *n.* – tablă zincată.
şerári *m.* – tinichigiu.
şerb *m.* – rumîn. *Fiece rumîn să rămîie veşnic la această stare.* (Legătura lui M.Viteazul).
Şerb (BDŞ, 1493) – nume.
Şerb Răspop (BDŞ, 1493) – răzeş.
şerbíe *f.* – rumînie, stare de dependenţă a ţăranilor valahi.
şerbóvcă *f.* – zăr de caş cu păsat.
şerbúşcă *f.* – v. **şerbovcă**.
şerestéu de-o mînă *n.* – ferăstrău.
şerestéu mic *n.* – ferăstrău.
şergătoáre *f.* – femeie care marchează alesul covoarelor.
şerghíe *f.* – partea de sus a jugului.
şérie *f.* – fiere.
şeríe *adj.* – de culoarea fierului.
şerpînţă *f.* – iarba şarpelui. La DU.
şérvăt *n.* – basma în patru colţuri.
şérvăt *n.* – broboadă de mătase.
şérvăt *n.* – basma în trei colţuri.
şése *adj.* – întinse. La M.Eminescu.
şesurél *n.* – şes mic. La E.Sevastos.
şetrari (CDŞ, 1443) – dregător.
şez *n.* – loc drept.
şezátă *f.* – stîlp la streaşina casei.
şezătoáre *f.* – mică adunare la ţară (seara). I.Creangă.
şezătorí (a) – a se lenevi. (TD).
şezînă *f.* – monedă moldovenească.
şfac *n.* – laţ. La CADE.
şfără *f.* – sfoară. La CADE, DLR, DEX.

șfără *f.* – fum. La M. Sadoveanu.
șfăruí (a) – a înșira pe sfoară. (TD).
șfărui (a) – a lega cu sfori. La N.Gane.
șfăruit *adj.* – legat cu sfoară. La CADE.
șfért *n.* – impozit în bani, plătit de patru ori pe an.
șfíchi *n.* – pleasnă. La I.Creangă.
șfichiuí (a) – a lovi cu biciul.
șfichiuí (a) – a lua peste picior.
șfichiúre *f.* – biciuire.
șfichiuit *adj.* – lovit cu biciul.
șfichiuitór *adj.* – usturător.
șfórcă *f.* – șiret.
șiác *n.* – v. **șaiac**.
șicuí (a) – a aranja în ordine de luptă.
șindilár *m.* – meșter de șindrilă.
șindilă *f.* – șindră.
șindílă *f.* – șiță. La M.Eminescu.
șindilí (a) – a acoperi cu șindrilă.
șindilí (a) – a trîndăvi. E x p r. **A șindili fără chiroane** = a tăia frunze la câini.
șindilíță *f.* – șiță, șindrilă mică. (TD).
șinuí (a) – a strînge, a fereca șinile.
șip *n.* – carafă. La V.Alecsandri.
șipcuí (a) – a îngrădi cu șipci.
șipcuíre *f.* – îngrădire.
șipcuít *adj.* – îngrădit.
șipot *n.* – bijoi.
șipot (BDȘ, 1490) – izvor, apă repede.
Șipote (CDȘs, 1459) – semn de hotar.
șipurél *n.* – sticluță. La S.F.Marian.
șipușór *n.* – flacon. La Al.Russo.
șir *n.* – zeamă de mămăligă.
șiretlíc *n.* – vicleșug. La M.Eminescu.
șiríncă *f.* – fîșîie îngustă de pămînt.
șirlău *n.* – șiroi.
șișcă *f.* – paie tocate.
șișcărie *f.* – vrăjitoare. La T.Pamfile.
șișcórniță *f.* – mașină de tocat paie.
șișcuí (a) – a mărunți paie.
șișcuíre *f.* – tocare.
șișcuít *adj.* – tocat.
șiștoáre *f.* – marginea stofei. La DU.
șivói *n.* – val, mulțime. La CADE.
șleáh *n.* – drum bătătorit. La CADE.
șleáhtă *f.* – nobilime polonă.
șleáhtă *f.* – ceată, bandă.
șleahtici *m.pl.* – pătură socială.
șleápcă *f.* – șapcă. La DU.
șléau *n.* – curea ce leagă hamul de căruță. La CADE.
șléică *f.* – curea groasă la ham.
șlibovíță *f.* – țuică de prune.
șmecherie *f.* – șiretlic. La CADE.
șmotrí (a) – a mușt rului. La I.Creangă.
șmótru *n.* – instrucție militară.
șoáldă *f.* – coastă. La N.Țurcanu.
șofrác *m.* – pasăre migratoare.
Șolda (BDȘ, 1493) – boier moldovan.
Șoldan Petru (CDȘ, 1411) – răzeș.
șoldán *n.* – vătui. La DU.
șoldăní (a) – a șoldi. La V.Alecsandri.
Șoldeni (BDȘ, 1493) – vale.
Șoldeni (BDȘ, 1493) – sat.
Șoldești (BDȘ, 1469) – sat.
șóltic *m.* – șmecher. La DU.
șoltúz *m.* – cap al comunității orășenești.
șomîlc *m.* – cîrtiță. La CADE.
șont *m.* – șchiop. La CADE, DLR.
șonț *adj.* – șchiop.
șonțí (a) – a ologi. La CADE.
șop *n.* – șopron. La DU.
șópă *f.* – ghioagă. La V.Alecsandri.
șopîrcăiálă *f.* – înșelăciune. La CADE.
șopîrcái *n.* – înșelăciune. E x p r. **A umbla cu șopîrcaie** = a umbla cu amăgeli. La DU.
șopîrcăí (a) – a umbla cu fleacuri.

Şopîrlă (BDŞ, 1483) – boier moldovan.
Şopîrleni (BDŞ, 1483) – sat.
şópot *n.* – şoaptă. La DU.
şopoti (a) – a şopti. La DU.
şópru *n.* – şopron. La M.Sadoveanu.
şoprúţ *n.* – şopron mic. La S.F. Marian.
şórliţă *f.* – pasăre de pradă.
şoroboteálă *f.* – şuşoteală. La DLR.
şorobotí (a) – a şuşoti. La DLR.
şoseluít *adj.* – pietruit. La M.Sadoveanu.
şótie *f.* – boroboaţă. La M.Eminescu.
şotiós *adj.* – glumeţ.
şotroágă *f.* – cizme vechi. La T.Pamfile.
şovăitúră *f.* – cotitură. La I. Sbiera.
şovîlc *interj.* – imită mersul unui şchiop. La CADE.
şovîlcîí (a) – a şchiopăta. La I.Creangă.
şovîrní (a) – a se legăna.
şovîrnóg *adj.* – olog. La S.F.Marian.
şovoít *adj.* – întortocheat. La DU.
şpáncă *f.* – ovine cu lîna subţire.
şpáncă *f.* – lînă subţire.
şpáncă *f.* – vişin cu fructe mari.
Şpáncea *f.* – toponim (Glodeni).
şpanchi *adj.* – şasiu. La V.Vasilache.
şparlí (a) – a şterpeli. La E.Camilar.
şparlí (a) – a fugi. E x p r. **A o şparli** = a pleca pe neobservate, a o şterge.
şpérlă *f.* – spuză. La DU.
şpérlă *f.* – osîndă. E x p r. **A da pe cineva prin şperlă** = a se purta rău.
şpígă *f.* – femeie iute.
ştángă *f.* – bară. La M.Sadoveanu.
ştéaf *n.* – vînătae.
şteáp *n.* – aşchie. La S.F.Marian.
şteáp *n.* – ţepuşă. La DU.
şteárţ *n.* – opaiţ. La CADE.
ştergár *n.* – basma. La V.Alecsandri.
ştérge-o! *voc.* – paşol. La DLR.
şterghînă *f.* – cuvertură. La T.Pamfile.
ştimă *f.* – duh rău. La M.Sadoveanu.
ştioálnă *f.* – bulboană. La I.Creangă.
ştiob *n.* – troacă pentru porci. La DU.
ştiobîlc *interj.* – zgomotul căderii unui corp în apă.
ştiobîlcîí (a) – a cufunda repetat în apă.
ştioldîc *n.* – prăjină pescărească.
ştiri (a) – a se umfla laringele. (CADE).
ştiubéi *n.* – trunchi scobit. La CADE.
ştiubéi *n.* – stup. La C.Conachi.
ştiubéi *n.* – ghizduri. La T.Pamfile.
Ştiubeeni (CDŞ, 1436) – sat.
Ştiubeeni (CDŞ, 1437) – pîrîu.
Ştiubeeşti (CDŞ, 1448) – sat.
Ştiubei (CDŞ, 1436; BDŞ, 1466) – fîntîna lui ~.
Ştiubei (CDŞ, 1453) – movilă.
Ştiubei (BDŞ, 1492) – sat.
ştiubeiaş *n.* – stup mic.
Ştiubeiul (BDŞ, 1492) – sat.
ştiuléte (de păpuşoi) *m.* – cotolan.
şúbe *f. pl.* – haine.
şubéică *f.* – şubă scurtă. La DLR.
şucadá *f.* – *adj.* – mare de tot. La CADE.
şugubăţ *adj.* – bun de glume. (DD).
şugubăţ *adj.* – primejdios. La I.Creangă.
şuguí (a) – a glumi. La C.Negruzzi.
şuguiálă *f.* – glumire. La DLR.
şuguíre *f.* – glumire. La DLR.
şuguít *n.* – glumit. La DLR.
şuguitór *adj.* – care glumeşte.
şuhăríe *f.* – guturai. La DLR.
şúi *n.* – năglugă (boală). La DU.
şúi *adj.* – zănatic. La M.Eminescu.
şúi *n.* – ţicnit. La I.Creangă.
şúie *adj.* – pătrunzător. La M.Eminescu.
şúiet *n.* – vîjîit. La M.Sadoveanu.
şúiet *n.* – foşnet. La M.Sadoveanu.
şúiet *n.* – susur, murmur.

şúler *m.* – şarlatan. La V.Alecsandri.
şuleríe *f.* – înşelătorie. La C.Negruzzi.
şumuegél *n.* – şomoiag mic.
şumuegí (a) – a strînge şomoiag.
şumuiág *n.* – mănunchi.
şupurí (a) – a se furişa. La I.Creangă.
şúră *f.* – construcţie – anexă.
şúră *f.* – gură spartă. E x p r. **A căsca o gură cît o şură** = a deschide larg gura. **A avea o gură cît o şură** = a avea gură mare; a vorbi mult şi zgomotos.
şurúb *n.* – şurup. La V.Alecsandri.
şurubuí (a) – a meşteri. La I.Creangă.
şurubărie *f.* – surupuri. La CADE.
şurubélniţă *f.* – unealtă de înşurubat.
şuruí (a) – a zgîrîia. La Al.Vlahuţă.
şuşaneá *f.* – puşcă arnăuţească.
şuşăníţă *f.* – fîşîie (de pămînt).
şúşnic *n.* – lozniţă. La CADE.
şuşórcă *f.* – foi. La CADE.
şut *adj.* – ciut (de coarne). La DU.
şvanaróg *n.* – şiret la pantofi.
şvaróg *adj.* – bulgăros (pămînt).
şvarţ *n.* – cremă de ghete.
şvîrtóg *n.* – ciozvîrtă. (TD).
şvîrtóg *n.* – clin (de pămînt).

T

tabác *n.* – dovleac.
tabác *n.* – tutun. La CADE.
tabác alb *n.* – dovleac comestibil.
tabác balan *n.* – dovleac alb.
tabác balău *n.* – v. **tabac balan**.
tabác bun *n.* – v. **tabac balan**.
tabác galben *n.* – dovleac pentru vite.
tabác moldovenesc *n.* – dovleac galben.
tabác rusăsc *n.* – dovleac alb.
tabác turcesc *n.* – dovleac alb.
tabácă *f.* – dovleac galben pentru vite.
tabácă moldovenească *f.* – dovleac alb.
tabachéră *f.* – corobuşcă.
tabacióc *n.* – tutun. (I.Creangă).
tabán *n.* – căptuşeala încălţămintei.
tabán *n.* – piele de căptuşit.
tabán *n.* – plaz (la plug).
tabáşini *adj.* – galben-deschis.
tabáşniţă *f.* – tabacheră.
tábără (a aşeza) – a tăbărî. (CM).
tabîrcă *f.* – drug.
tabîrgíe *f.* – pîrghie.
tabîrşél *n.* – parte a cotigii.
tablá *f.* – tavă de servit. La C.Hogaş.
táblă *f.* – tavă. La V.Alecsandri.
táblă *f.* – fund de tocat varza.
táblă *f.* – fund de mămăligă.
táblă *f.* – cormană (la plug).
táblă *f.* – pălărie a florii-soarelui.
táblă *f.* – strat de legume. La CADE.
táblă *f.* – lama toporului.
táblă de răsărită *f.* – pălărie a florii-soarelui.
tablău *n.* – portret mare în ramă.
tabliér *n.* – rindea cu daltă în figuri.
tabún *n.* – herghelie. La M.Sadoveanu.
tabún *n.* – herghelie. (TD).
taburétcă *f.* – măsuţă cu trei picioare.
taburétcă *f.* – scaun.
taburetcúţă *f.* – scăunel pentru copii.
táburi *m.* – arie de treierat.
taceáncă *f.* – trăsură cu patru roţi.
tácică *f.* – roabă.
tácică *f.* – saca.
tácică *f.* – cotigă.
taciúcă *f.* – sucitor.
tacîm *n.* – închizător la sobă.
tacîm *n.* – harnaşament.
taclále *f. pl.* – palavre. La I.Creangă.
tácsîe *f.* – vamă (la piaţă).
tácsîia tîrgului *f.* – v. **tacsîe**.
tácu! *interj.* – tssst! (TD).
tácu *m.* – om tăcut. (TD).
taflári *m.* – rindea cu daltă în figuri.
táfli *n.* – rindea cu daltă în figuri.
taflá *f.* – ţesătură de mătase.
taftalóg *n.* – carte. La I.Creangă.
taftalúc *m.* – buştean. La CADE.
tagádă *f.* – taină. Expr. **A spune cuiva ceva pe tagadă** = a spune un secret.
taiáu *n.* – ţepuşă la sanie.
taiáu *n.* – lemn vertical la loitră.
taifét *n.* – taifas. La Al.Russo.
táiniţă *f.* – ascunzătoare.
táiniţă *f.* – rîpă adîncă.
taitalîc *n.* – butuc necioplit pentru plute.
talaburít *adj.* – nelimpezit (vin).
talacaí (a) – a trăncăni.
talaghír *n.* – opritoare la roata căruţei.
talaghirá (a) – a împiedica roata.
talánca *f.* – talangă. La CADE.
talanínă *f.* – slănină.
talăşcă *f.* – cingătoare.
taláu *n.* – carafă (de vin).
talcióc *n.* – piaţă.
talciocár *m.* – scandalagiu.
talciocár *m.* – vînzător.

talércă *f.* – farfurie (întinsă).
tálger *n.* – tavă (de servit).
tálger *n.* – blid. La M.Eminescu.
tálger *n.* – farfurie adîncă.
tálger *n.* – farfurioară.
tálger *n.* – pălăria florii-soarelui.
tálger de răsărită *n.* – pălăria florii-soarelui.
tálger de teredzîcă *n.* – taler la cîntar.
tálger în lanțuhuri *n.* – taler la cîntar.
talgeráș *n.* – tălgerel. La CADE.
talgerel *n.* – farfurioară.
talgerícă *f.* – farfurioară.
talgéruț *n.* – taler la cîntar.
talgiráș *n.* – farfurioară pentru ceai.
talharói *m.* – hoț.
tali *n.* – plecăciune. La DU.
talíénc *f. pl.* – vintir compus.
talmaci (BDȘ, 1503) – traducător.
talón *n.* – taxa pieței.
Talpalai (BDȘ, 1501) – valea lui ~.
talpár *m.* – papuc de casă.
talpár *m.* – talpă la sanie.
Talpă (BDȘ, 1490) – slugă.
tálpă *f.* – fundament la casă.
tálpă *f.* – bîrnă la temelia unei case.
tálpă *f.* – căpătîi la butoi.
talpău *m.* – persoană cu pantofi mari.
talpíg *n.* – plaz (la plug).
talpúță *f.* – talpă mică.
talúng *m.* – om înalt.
tálzer de șaică *n.* – taler la cîntar.
tamán *adv.* – anume. La I.Creangă.
tamán *adv.* – baș. La CADE.
támaș *n.* – piedică la butoi. La CADE.
tamazlîc *n.* – prăsilă.
tamazlîc *n.* – cîrd de porci.
tamazlîc *n.* – vită de soi.
tamazlîcári *m.* – văcar.
tambón *n.* – mulțime. (TD).
tamburél *n.* – taburet.
támjă *f.* – întîmplare. La T.Pamfile.
tampón *n.* – mai de bătătorit pămîntul.
tanău *adj.* – nătărău. La M.Sadoveanu.
tanchétcă *f.* – sandală de damă.
tanchétce *f. pl.* – sandale de dame.
Tancul (CDȘs, 1493) – pîrîu.
tánda *f.* – nătîng. Expr. **Cum e Tanda așa e și Manda** = amîndoi de aceeași minte. **S-a întîlnit Tanda cu Manda** = a tunat și i-a adunat. **Rîde Tanda de Manda** = rîde hîrbul de oala stricată.
tandalîc *adj.* – buimăcit.
tandéle *f. pl.* – ornament la streașină.
tandícă *f.* – dantelă.
tandícă *f.* – panglică colorată.
tandícă *f.* – ornament la creasta casei.
tandîr *n.* – prispă.
tandîr *n.* – cerdac (dinaintea ușii).
tandîr *n.* – pat de lut.
tandúr *n.* – scaun deasupra unui vas cu mangal. La V.Alecsandri. La CADE.
tandúr *n.* – lene românească. *Tandurul, adecă lenea, această drăgălașă divinitate, nu romană, dar romînească.* (V.Alecsandri). La DLR.
tanganícă *f.* – dans popular. E.Sevastos.
tángă *m.* – leneș. **Om de tangă** = om leneș.
tangó *adj.* – mare. (ALM).
tangói *adj.* – mare. (ALM).
tanțăvái *n.* – cîntec de nuntă.
tapalígă *f.* – talpa gîștii.
tapangeá *f.* – lovitură cu palma.
tápă *f.* – vrană la poloboc.
tápă *f.* – dop la vrană.
tápcă *f.* – pălăria florii-soarelui.
tápcă *f.* – coada pepenelui verde.
tápși *m. pl.* – papuci de casă.

tápuci *f. pl.* – sandale.
tarabaí (a) – a trăncăni.
tarabaní (a) – a trăncăni.
tarabaní (a) – a suna a dogit.
tarabanitóri *m.* – palavragiu.
tarabícică *f.* – trăsurică cu două roți.
taracaní (a) – a trăncăni.
taradáică *f.* – căruță veche. La CADE.
taradáică *f.* – roabă.
taradáică *f.* – palavragiu.
taraganátă *adj.* – înclinată (movilă).
tarán *m.* – scobar.
tarantás *n.* – trăsură cu patru roți.
tarás *m.* – soi de struguri negri.
taráș *m.* – tarac. La DU.
tarășcă *f.* – caras argintiu.
tarataícă *f.* – v. **taradaică**.
tarcát *adj.* – cărunt.
tarcát *adj.* – ciacîr (cal).
Tarcău (BDȘ, 1458) – pîrîu.
tárgă *f.* – roabă.
tárgă *f.* – pătul de porumb. La CADE.
tarhán *m.* – gîndac. La CADE.
tarhát *n.* – sarcină, greutate. La DU.
tarhón *m.* – cal mare.
tarhón *m.* – om zdravăn.
tarînburi *n. pl.* – tărîmuri. (TD).
tarîncă *f.* – curmeie la codîrla carului.
tarlá *f.* – haită de câini, lupi.
tarlá f. – desetină de pămînt.
tárniță *f.* – șa de lemn. La I.Creangă.
tárniță *f.* – coamă de deal.
tárniță *f.* – drum de munte.
tarpán *n.* – coasă cu coadă scurtă.
tartácică *f.* – pepenaș verde.
tartáj *n.* – scoarță. La M.Sadoveanu.
tartáj *n.* – cărticică.
tartalác *m.* – sfredeluș (pasăre).
tas *n.* – lighean. La D.Cantemir.
tas *n.* – ceașcă de lut. La V.Alecsandri.
tásă *f.* – tavă (de servit).
tásă *f.* – tava dreptunghiulară.
tásă *f.* – tava rotundă (de copt).
tásă *f.* – tigaie cu coadă lungă.
tasconíe *f.* – tescovină (de struguri).
tasîr *n.* – satîr de bucătărie.
tasmá *f.* – panglicuță. La C.Negruzzi.
tășcă *f.* – traistă pentru mîncare la cai.
tășcă *f.* – pungă (pentru bani, tutun).
tășcă *f.* – targă de cărat pămînt.
tășcă *f.* – druc la loitră.
tășcă *f.* – torbă de vînătoare.
tatárcă *f.* – inflamație la gît.
tatárcă *f.* – bubă mare.
tatárcă *f.* – hrișcă.
tatárnic *n.* – oblijeană.
tátă de cruce *m.* – naș de botez.
tátă de papură *m.* – tată vitreg.
taucáci *n.* – pisălog pentru usturoi.
Taurul Neagș (CDȘs, 1491) – „unde a fost ~".
tavá *f.* – tigaie (cu coadă lungă).
tavá *f.* – tigaie (fără coadă).
tavá *f.* – tavă. La CADE.
tavá *f.* – lighean (de aluminiu).
tavá *f.* – vas de aramă.
tavá *f.* – taler la cîntarul de mînă.
tavá *f.* – pălăria florii-soarelui.
tavá cu zîmțuri *f.* – tava rotundă.
tavá lungă *f.* – tava dreptunghiulară.
tavál *n.* – tăvălug de fărîmițat bulgări.
taz *n.* – lighean de metal (cu torți).
taz *n.* – strachină smălțuită.
taz *n.* – taler la cîntar.
taz *n.* – tavă de servit.
taz *n.* – albie (de spălat).
tăbác *m.* – dovleac. (DD).
tăbác de borș *n.* – dovlecel de ciorbă.

tăbác de lună *n.* – dovlecel. (DD).
tăbánă *f.* – piele de căptuşit.
tăbánă *f.* – leaţ.
tăbáră *f.* – tarabă.
tăbăcărească *f.* – joc de cărţi.
tăbăcél *n.* – dovlecel.
tăbăcícă *f.* – dovlecel.
tăbăráş *m.* – ostaş din tabără.
tăbărî (a) – a se năpusti. La I.Slavici.
tăbărî (a) – a scoate lucrurile din casă.
tăbéică *f.* – sac mic.
tăbîlcúţă *f.* – ţoşcă.
tăbîltóc *n.* – sac pe jumătate plin.
tăbîrcă *f.* – par.
tăbîrcea *m.* – cui pentru strecurătoare.
tăbîrceálă *f.* – cărat de colo colo.
tăbîrcí (a) – a duce o greutate. La DLR.
tăblá *f.* – tavă.
tăblári *m.* – tinichigiu.
tăblălúţă *f.* – şervetel pe tavă.
tăbliár *n.* – rindea cu daltă în figuri.
tăblíţă *f.* – făraş.
tăbuiáţă *f.* – săculeţ de pînză.
tăbuiéţ *n.* – săculeţ. La I.Creangă.
tăbuiéţ *n.* – sac cu merinde. La DU.
tăbuiéţ *m.* – bondoacă.
tăbultóc *n.* – om scund. La DLR.
tăburcí (a) – a căra cu greu. (DD).
tăcică *f.* – arag.
tăciuná (a) – a arde mocnind.
Tăcutcşti (BDŞ, 1503) – sat.
tăfúlcă *f.* – săculeţ de pînză.
tăgîrţă *f.* – traistă. La M.Sadoveanu.
tăiá (a) – a crăpa (lemne).
tăiá (a) – a sărăci. E x p r. **A-i tăia cuiva baiera** = a lipsi pe cineva de mijloace de existenţă.
tăiág *n.* – stinghie la loitră.
tăiauă *f.* – v. **tăiag**.
tăitóri *m.* – cuţit la plug.
tăitúră *f.* – rumeguş.
tăitúră *f.* – pădure tăiată.
tăitúră *f.* – lama toporului.
tălán *m.* – antrax.
tălán *m.* – cal nărăvaş.
tălán *m.* – om mîncăcios.
tălăşi *m. pl.* – aşchii de lemn.
tălăbăní (a) – a balansa.
tălăbúră *f.* – mîncare prost pregătită.
tălăí (a) – v. **a tălălăi**.
tălălăí (a) – a vorbi mult şi fără rost.
tălălău *m.* – nătîng. E x p r. **A fi teleleu Tănasă** = a fi zăpăcit, prost.
tălălău *n.* – tărăboi. La T.Pamfile.
tălălóg *m.* – om neîndemînatic.
tălăncăí (a) – a suna din tălancă.
tălăncăí (a) – a trăncăni.
tălăncăni (a) – a bălăngăni.
tălăncúţă *f.* – clopot mic.
tălăş *adj.* – nătîng.
tălăşmán *m.* – teleleu. La DU.
tălăşmán *m.* – haram. La V.Alecsandri. La CADE.
tălăuríţă *f.* – iapă.
tălchíg *n.* – podnojă.
tălchíg *n.* – opritoare la roata căruţei.
tălchigă *f.* – călcătorul stativelor.
tălchíge *f. pl.* – patine.
tălcurós *adj.* – sfătos. (TD).
tălgeráş *m.* – taler mic. La CADE.
tălgerél *n.* – tăleraş.
Tălharilor (BDŞ, 1492) – drum.
tălmăşág *n.* – înţeles ascuns.
tălmăşág *n.* – înţeles ascuns. La DLR.
tălpăgoásă *adj.* – cu talpa mare.
tălpălár *m.* – meşter, vînzător de tălpi.
tălpălár *m.* – meşter de papuci.
tălpălui (a) – a tălpui.

Tălpig Petru (BDŞ, 1493) – boier.
tălpigi *pl.* – pedale la războiul de ţesut.
Tălpijanul Dinga (BDŞ, 1493) – boier.
Tălpiz (BDŞ, 1460) – răzeş: „fetele lui Tălpiz".
tălpói *n.* – talpa iadului. La I.Creangă.
tămán *adv.* – tocmai.
tămănúţ *adv.* – întocmai. (TD).
tămăşág *n.* – glumă. (TD). La CADE.
tămăşálnic *adj.* – şăgalnic. La CADE.
tămîér *n.* – enupăr. La CADE.
tămîioásă *f.* – soi de struguri. (TDRG).
tămînjér *n.* – unealtă ciobănească.
tămînjí (a) – a mînji. La E.Sevastos.
tămîrjí (a) – a murdări.
tănănăí (a) – a flecări.
tănău *adj.* – tont. La CADE.
tănşi *n. pl.* – tancuri.
tăpălăgós *adj.* – cu picioare mari.
tăpălăi (a) – a păşi greoi, zgomotos.
tăpălóg *adj.* – tăpălăgos.
tăpănós *adj.* – cu picioare mari.
tăpceán *n.* – capac la sicriu.
tăpşán *n.* – bătătură. La M.Eminescu.
tăpşán *n.* – podiş, terasă.
tăpşi (a) – a bătători. (La TDRG).
tăpuşí (a) – a apăsa cu lingura mămăliga coaptă.
tăpuşí (a) – a amesteca legume fierte.
tăpuşít *adj.* – strivit. (DD).
tărásă *f.* – soi de struguri negri.
tăráscă *f.* – v. **tărasă**.
tăraş *m.* – stîlp la poartă. La CADE.
tărăbánă *f.* – pălăria florii-soarelui.
tărăboánţă – roabă. La DU.
tărăbói *n.* – zarvă. La Al.Vlahuţă.
tărăbónţ *n.* – roabă.
tărăbúţe *f. pl.* – catrafuse. La T.Pamfile.
tărăgăiálă *f.* – tărăgănare. La Al. Vlahuţă.
tărăgăi (a) – a tărăgăna. La P.Ispirescu.
tărărám *n.* – dezordine, vălmăşag.
tărărám *n.* – gălăgie, tărăboi.
tărăsánie *f.* – dezordine, tîrlă.
tărăşénie *f.* – peripeţie, păţanie.
tărbăceálă *f.* – bătaie cruntă.
tărbăcí (a) – a bate crunt.
tărchíe *f.* – fîşîie de piele.
tărchílă – om greoi. (Th.Holban).
tărgólişte *f.* – dezordine. (Th.Holban).
tărhán *m.* – gîndac de bucătărie.
tărhăneálă *f.* – tîrlă.
tărhăt *n.* – harnaşament.
tărmăzuí (a) – a tăvăli, a murdări.
tărmus *n.* – maşină de stropit.
tărpán *n.* – unealtă de tăiat stuf. (TD).
tărpăní (a) – a tăia cu tărpanul.
tărpíc *n.* – chirpici.
tărsîn *m.* – ridichioară uscată. (Th.Holban).
tărtácă *f.* – pepene verde. (Th.Holban).
tărtácă *f.* – tătarcă.
tărtácă *f.* – tidvă, ţeastă.
tărtăcúţă *f.* – dovlecel.
tăsémcă *f.* – şiret la pantofi.
tăsmá *f.* – broboadă de mătase.
tăsmălúţă *f.* – panglicuţă. La CADE.
tăsuéle *f. pl.* – şipci de lemn.
tăşúlcă *f.* – taşcă. La M.Sadoveanu.
tătáe *m.* – tătucă, tată. (DD).
tătaişă *f.* – cumnată, lele.
tătárcă *f.* – vas din dovleac.
tătăél *m.* – tătic, tătuca.
tătăít *adj.* – peltic. La CADE.
tătîn *m.* – tată.
tătúcă *m.* – bunel.
tătúne *m.* – tatucă.
tătuşél *m.* – ştergar la lumînare.

tău *n.* – heleşteu. La V.Alecsandri.
tăucaci *n.* – pisălog de lemn, mujdieri.
tăujér *n.* – v. **tămînjer**.
tăulán *m.* – lozie.
tăválă *f.* – tăvăluc. La CADE.
tăvăleálă *f.* – bătaie, trînteală.
tăvăli (a) – a se murdări. La Al.Vlahuţă.
tăvălí (a) – a tăvălugi ogorul.
tăvălí (a) – a se rostogoli.
tăvălít *adj.* – murdărit.
tăvălitúră *f.* – loc tăvălit de cai.
tăvălúc *n.* – val la puţ.
tăvălúşă *f.* – taler la cîntarul de mînă.
tăvălúşcă *f.* – tigaie fără coadă.
tăvălúţă *f.* – tigaie cu coadă lungă.
teácă *f.* – lemn deasupra osiei.
teáhlă *f.* – unealtă de tras obezile.
teápcă *f.* – săpăligă.
teápcă *f.* – cazma.
teápşă *f.* – lopăţică de tăpuşit mămăliga. La CADE.
teáră *f.* – natră. La DU.
teárfă *f.* – lepădătură.
teárfă *f.* – zdreanţă. La Dosoftei.
tearpúh *n.* – raşpel de lemnărie.
tearpúh *n.* – raşpel de ras copita.
tearpúh *n.* – raşpel de cizmărie.
teás *f.* – cratiţă (cu coadă lungă).
teasc (CDŞ, 1443) – presă manuală.
teásc *n.* – maşină de strivit strugurii.
teciuná (a) – a mocni (focul).
tecúci *n.* – ispol.
tédgi *f. pl.* – lambe la căruţă.
tedvénchi *n.* – ordin. (TD).
teferici (a) – a se desfăta. La CADE.
tefericie *f.* – desfătare. La CADE.
tehuiálă *f.* – zăpăcire. La CADE.
tehuí (a) – a zăpăci. La DU.
tehuí *adj.* – zăpăcit. La DU.
tehuít *adj.* – năucit.
tei *n.* – fâşie îngustă de papură.
téică *f.* – vas de scos apă din puţ.
teicúţă *f.* – teică mică. La CADE.
teicúţă *f.* – teică. (A.Vlahuţă). La TDRG.
teijerícă *f.* – tigăiţă.
teişór *n.* – aglică. La DU.
téiţă *f.* – odagaci (plantă). La CADE.
tejghé *f.* – sertar (la masă).
tejgheré *f.* – roabă.
tel *m.* – fir strălucitor de beteală.
telál *m.* – strigător la mezaturi. La DU.
telaliţă *f.* – neguţătoare ambulantă.
teleágă *f.* – căruţă mică. La CADE.
teleágă *f.* – trăsură cu patru roţi.
teleágă *f.* – căruţă cu loitre lungi.
teleáp, teleáp *interj.* – tărăgănat. La DU.
teleáşcă *f.* – trăsură cu patru roţi.
teleáşcă *f.* – cotigă (la plug).
telebúrcă *f.* – mîncare prost pregătită.
telegár *m.* – mînz de doi ani.
telegeá *f.* – teleguţă.
telegúţă *f.* – cotigă (la plug).
telegúţă *f.* – trăsură cu două roţi.
telehúş *n.* – v. **teleuş**.
teleléu *m.* – derbedeu. E x p r. **A umbla teleleu Tănase** = a umbla fără rost.
telemé *f.* – brînză ungurească. (TD).
Teleucă (BDŞ, 1463) – sălaş.
teleúş *n.* – săniuş.
telincă *f.* – talangă. La V.Alecsandri.
telíncă *f.* – puşcă cu cremene.
telíngă *f.* – haină rea. (Th.Holban).
telmíţă *f.* – lopăţică de zidărie.
telpiz *adj.* – viclean. La I.Neculce.
telpizlîc *n.* – viclenie. La I.Neculce.
telteá *f.* – valtrap de lînă. La DU.
teltie *f.* – pătură de pîslă.
temél *n.* – fundament la casă.

temiálă *f.* – pricină. (I.Neculce).
témnic *n.* – adăpost subteran. La DU.
témnic *n.* – temniță. La M.Sadoveanu.
témnic *n.* – pivniță.
témnic *n.* – închisoare. (DD).
temnicér *m.* – paznic la închisoare.
témniță *f.* – închisoare. (TD).
templíu *adj.* – de templu. La V. Alecsandri.
tencuí (a) – a așeza în teancuri.
tencuí (a) – a strînge teancuri.
tenecheá *f.* – tava dreptunghiulară.
tenecheá *f.* – cutie de tablă.
tenecheá *f.* – taler la cîntarul de mînă.
tenecheá *f.* – tablă.
tenechelár *m.* – tinichigiu.
tenichenéri *m.* – tinichigiu.
tencurél *n.* – teanc mic.
tepsîe *f.* – tava rotundă reliefată.
teptíl *adj.* – deghizat. (I.Neculce).
terbéle *f. pl.* – hățuri.
tercușoáră *f.* – v. **tercuță**.
tercúță *f.* – răzătoare (de bucătărie).
tére *f. pl.* – fire groase.
tereán *adj.* – buclucaș.
tereáză *f.* – soi de struguri negri.
tereáză *f.* – terasă.
terebílcă *f.* – mașină de desfăcut boabe.
terebílcă *f.* – mașină de tocat paie.
terebílcă *f.* – zdrobitoare.
teredzăle *f. pl.* – cîntar cu două talere.
teredzăle cu coromîslă *f. pl.* – v. **tereză**.
teredzîcă *f.* – v. **tereză**.
teréni *m. pl.* – porumbrei (pomi).
teréni *m. pl.* – porumbrele.
terépcă *f.* – mașină de desfăcut boabe.
tereplíc *m.* – ață pentru horbotică.
tereză *f.* – cîntar cu două talere.
terezoáșe *n. pl.* – cîntar cu două talere.
terfári *m.* – persoană care strînge cîrpe.
terfári *m.* – haimana.
terfăríe *f.* – rufărie.
terfelegós *adj.* – zdrențăros.
terfelóg *n.* – catastif vechi, act.
terfelí (a) – a rupe hainele.
terfelí (a) – a murdări (hainele).
terfíchi *m.* – pușlama. La Al.Vlahuță.
teribí (a) – a desface boabe.
teribí (a) – a strivi strugurii.
ternebí (a) – a desface boabe.
terniác *m.* – spin de prun.
Terre Moldavie (CDȘ, 1384) – Țara Moldovei.
Terre nostre Moldaviensi (BDȘ, 1499) – Țara noastră Moldova.
tértcă *f.* – răzătoare (de bucătărie).
tesác *n.* – sabie scurtă. La M.Sadoveanu
tesc *n.* – menghine.
teschereá *f.* – rîndea. La DU.
tesconídă *f.* – tescovină.
tescuí (a) – a presa strugurii striviți.
teslán *m.* – om cu dinții lați.
teslár *m.* – dulgher. La V.Drăghici.
téslă *f.* – unealta tîmplarului. (DELM).
teslăríe *f.* – meseria de teslar.
teslăríe *f.* – obligație de muncă.
téstă *f.* – unealtă de curățat copita.
testemél *n.* – basma în patru colțuri.
testemél *n.* – basma. La M.Eminescu.
testimón *n.* – atestat.
tesuiálă *f.* – prăjină la gardul puțului.
téșce *f. pl.* – menghine.
téșchere *f.* – rindea de făcut jgheaburi.
teșchereá *f.* – act, certificat. La DU.
teșílă *f.* – îndoială. E x p r. **Cu gîndul pe teșilă** = cu îndoială, șovăitor.
teșitúră *f.* – buștean al copacului tăiat
teșméc *n.* – înșelătorie. La DU.

teşmecherie *f.* – înşelătorie. La CADE.
teşós *adj.* – înclinat. La Al.Vlahuţă.
tétea *m.* – străbunel.
tétea mare *m.* – bunel.
tetéia *m.* – tată.
tevelíncă *f.* – unealtă de sucit frînghii.
tex *n.* – cuişor de metal.
téxă *f.* – cuişor de metal.
texíli *n.* – cazma.
téxîc *m.* – ţintă.
text *n.* – cuişor pentru cizmărie.
téxtă *f.* – v. **texă**.
tezecár *n.* – băligar pentru tizîc.
ticăiálă *f.* – mocoşală. La DELM.
ticăí (a) – a se frămînta. La M.Eminescu.
ticăit *adj.* – mocăit. La I.Slavici.
ticăít *adj.* – nemernic. (I.Neculce).
tícică *f.* – prăjină de bătut nucile.
tícică *f.* – prăjină la puţul cu cumpănă.
ticlui (a) – a pune la cale. La DELM.
ticlui (a) – a născoci, a izvodi.
ticluire *f.* – aranjament.
ticluit *adj.* – pus la cale, înjghebat.
ticneálă *f.* – priinţă.
ticneálă *f.* – plăcere. La S.F.Marian.
ticní (a) – a-i cădea bine. La I.Creangă.
ticní (a) – a-i prii. La DU.
ticní (a) – a-i plăcea. La I.Creangă.
ticnít *adj.* – netulburat. La P.Ispirescu.
ticsi (a) – a îngrămădi, înghesuind.
ticsire *f.* – înghesuire.
ticsit *adj.* – înghesuit. La Al.Vlahuţă.
tídvă *f.* – vas din dovleac. (I.Neculce).
tifín *n.* – tunică.
tiflăná (a) – a chelfăna.
tifón *n.* – tul.
tigáe *f.* – cratiţă (joasă, 3-4 *l.*)
tigáe *f.* – oală de lut cu toartă.
tigáe *f.* – oală de tuci.
tigáe *f.* – cratiţă cu coadă.
tigáe *f.* – durşlag.
tigáe *f.* – tava rotundă.
tigáe *f.* – cratiţă. La DLR.
tigăiţă *f.* – loc pentru praf la puşti.
tigăíţă *f.* – vas pentru lumînare.
Tighina – Bender. (CM).
tigoáre *f.* – leneş. La Al.Vlahuţă.
tihăráe *f.* – povîrniş împădurit.
tihăráe *f.* – mocirlă cu stufăriş.
tihăríe *f.* – tihărae. (M.Sadoveanu).
tihliş *n.* – stufăriş. La DU.
tíhnă *f.* – răgaz, linişte.
tihneálă *f.* – tihnă.
tihuít *adj.* – ţicnit.
tij *adv.* – aşijderea. La V. Alecsandri.
tijúrcă *f.* – surtuc. (DD).
tínă *f.* – pămînt. La M.Eminescu.
tínă *f.* – noroi. La V.Alecsandri.
tíndă *f.* – spaţiu între cercuri la vintir.
tindéchi *n.* – vergea zimţată.
tindilí (a) – a ninge mărunt.
tindúţă *f.* – încăpere pentru alimente.
tingerícă *f.* – tigaie cu coadă lungă.
tingerícă *f.* – ulcică de tuci.
tinghilă *f.* – lamă de cuţit. La I.Slavici.
tingíre *f.* – cratiţă.
tingíre *f.* – lighean (de aramă).
tingíre *f.* – oală de tuci.
tingíre *f.* – tava dreptunghiulară.
tingíre *f.* – tava rotundă, reliefată.
tingíre *f.* – făraş.
tingíre *f.* – tava de prăjit.
tinereáţă *f.* – tinereţe.
tineréţîi *f.* – tineretul.
tineríe *f.* – tinereţe.
tinicheá de gunoi *f.* – făraş.
tinicheá creaţă *f.* – tava reliefată.
tinicheá lungă *f.* – tava.

tinichéri *m.* – tinichigiu.
tinós *adj.* – noroios.
tio *interj.* – strigăt de alungat cînii.
tióc *n.* – toc. La DU.
tióc *n.* – chibritelniță.
tióc *n.* – toc pentru cute. La C.Hogaș.
tióc *n.* – păhărel (100 *g*).
tiohăí (a) – a huidui. La E.Sevastos.
tiol *n.* – văl al miresei.
tipár *n.* – formă pentru chirpici.
tipár *n.* – unealtă de tras obezile.
típă *f.* – coada pepenelui verde.
tipăi (a) – a lipăi.
tipărí (a) – a tipări mămăliga.
tipsîe *f.* – tava dreptunghiulară.
tipsîe *f.* – strecurătoare (cu veșcă).
tiptél *adv.* – încetișor, domol.
tiráj *n.* – terasă.
tirás *m.* – soi de poamă neagră.
tireáză *adj.* – negri (struguri).
tirizîe f. – taler (la cîntarul de mînă).
tirnislíve *f. pl.* – corcodușe.
tirnoslív *m.* – corcoduș.
tirvísi *m. pl.* – papuci.
tirvísi *m. pl.* – ghete bărbătești.
tisále *f. pl.* – v. **tisă**.
tisă *f.* – menghine.
tischíe *f.* – v. **tisă**.
tiscoáce *n. pl.* – v. **tisă**.
tíscuri *n. pl.* – v. **tisă**.
titiún *n.* – tabac. La DEX.
titiún fărmat *n.* – tabac. La CADE.
tiúc *n.* – balot (de tutun).
tiúci *n.* – schijă.
tiúci *n.* – tigaie fără coadă.
tiúci *n.* – tava de aluminiu.
tiul *n.* – văl al miresei.
tiulári *n.* – formă pentru chirpici.
tiuléi *n.* – resturi de paie tocate.
tiuléi *n.* – cotorul penelor. La CADE.
tiuléi *n.* – resturi de nutreț.
tiuliúș *n.* – săniuș.
tiulúș *n.* – v. **tiuliuș**.
tiutiunári *m.* – cultivator de tutun.
tiutiúși *adj.* – tare mici (găini).
tiuzuí (a) – a curăți cerealele.
tíva *interj.* – a o lua la sănătoasa. E x p r. **Tiva, băiete** = pe-aici ți-i drumul.
tíva *interj.* – fuga! Tunde-o! Șterge-o!
tívdă *f.* – teastă.
tivilichiu *adj.* – pedant. La DU.
tívnic *n.* – bordei (pentru cartofi).
tívnic *n.* – pivniță.
tîca *m.* – tătuca, bunic.
tîlc *n.* – înțeles.
tîlc *n.* – childuri, înțeles ascuns. E x p r. **A vorbi în tîlcuri** = a vorbi figurat.
tîlc *n.* – pildă. La I.Creangă.
tîlcuí (a) – a lămuri. *Cuvintele cele de svat mai mult se tîlcuiesc spre bine decît spre rău.* (Pravila lui Vasile Lupu).
tîlcuíre *f.* – lămurire. La M.Eminescu.
tîlcuíre *f.* – tîlcovanie. La CADE.
tîlhărit *n.* – hoți. La I.Neculce.
tîlhăriță *f.* – hoață. La M.Costin.
tîlhărîme *f.* – hoți. La D.Cantemir.
tîlhuí (a) – a hoți. *Cînd vor fi nește soții multe de vor ținea drumul, de vor tîlhui sau vor fura, pre toți să-i spîndzure.* (Pravila lui Vasile Lupu).
tîlhușág *n.* – hoție. La CADE.
tîlîșîm *m.* – trîntor.
tîmbár *n.* – haină. La CADE.
tîmbár *n.* – manta căptușită cu blană.
tîmlá (a) – a se întîmpla. (TD).
tîmlá (a) – a se nimeri. (TD).
tîmp *adj.* – tocit. La T.Pamfile.
tîmp *adj.* – tîmpit. La N.Gane.
tîmplă *f.* – ridicătură.

tîmplătoáre *f.* – întîmplare.
tîndál *n.* – bucățică de metal.
tîndálă *f.* – vergea la plug.
tîng *m.* – scîrbă.
tîngă *f.* – mahnă. E x p r. **A fi cu inima tîngă** = a fi întristat, amărît. La CADE.
tîngă *f.* – mîhnire adîncă. La CADE.
tîngluí (a) – a netezi cu rindeaua.
tînjálă *f.* – un fel de proțap.
tînjálă *f.* – ciomag.
tînjálă *f.* – prăjină la puț.
tînjeá *f.* – tînjală. La T.Pamfile.
tînjelár *m.* – tînjală. (T.Pamfile).
tînjălău *m.* – tînjală. La T.Pamfile.
tînjelúță *f.* – parte a tînjelarului.
tînji (a) – a lîncezi. La DU.
tînjitór *adj.* – tînguitor. La C.Negruzzi.
tînt *adj.* – beat.
tînt *adj.* – neghiob. La I.Creangă.
tîra *f.* – tîrîș. *De-a tîra.* (DD).
tîrcav *n.* – baltă cu tufăriș.
tîrfăloágă *f.* – femeie desfrînată.
tîrgári *m.* – negustor.
tîrgovăț *adj.* – orășean. (Al.Donici).
tîrgoveáță *f.* – orășeancă.
tîrgovéți *n.pl.* – precupeți.
tîrhăní (a) – a căra.
tîrîi (a) – a tîrî. La V.Alecsandri.
tîrîiálă *f.* – sos de cartofi.
tîrîíș *adv.* – tîrîș. La C.Hogaș.
tîrîíș *adv.* – tîrîș. E x p r. **De-a tîrîișul** = tîrîndu-se pe jos. La CADE.
tîrîitór *adj.* – tîrîtor. La A.Gorovei.
tîrîitóri *n.* – opritoare la roata căruței.
tîrîitură *f.* – tîrîtură.
tîrlíci *m.* – papuci de casă.
tîrlă *f.* – stînă.
tîrlă *f.* – loc unde se adună vitele.
tîrlă *f.* – grămăjoară de gunoi.
tîrlă *f.* – puiță. (Săptămîna).
tîrlíci *m. pl.* – buşmachi. La DEX.
tîrlioáră *f.* – tîrlă mică.
tîrmoí (a) – a mătura.
tîrmoní (a) – a mătura curtea.
tîrmozî (a) – a bate.
tîrn *n.* – mătură de curte.
tîrnáț *n.* – prispă. La S.F.Marian.
tîrnáț *n.* – lespezi înaintea prispei.
tîrnăféț *adj.* – neglijent.
tîrníc *n.* – porumbrel (arbust).
tîrniché *f.* – tablă de acoperit casa.
tîrniché *f.* – mertic de măsurat vama.
tîrniché *f.* – vas de tinichea.
tîrnîí (a) – a se hîrjoni.
tîrnomátă *f.* – rămăşiţe de paie. La DU.
tîrnóșcă *f.* – scară dublă.
tîrnui (a) – a mătura cu tîrnul.
tîrnuiálă *f.* – tîrnuire.
tîroágă *f.* – cocioabă.
tîrpáț *n.* – stîlp ce susține prispa.
tîrsă *f.* – barbă mare încîlcită.
tîrsă *f.* – rumeguș (de lemn).
tîrsînă *f.* – ață din păr de capră.
tîrsînă *f.* – barbă mare şi încîlcită.
tîrsoágă *f.* – barbă mare. La I.Creangă.
tîrș *n.* – arbust pipernicit. La N.Labiș.
tîrșă *f.* – piedică la căruță.
tîrșí (a) – a rîde în hohote.
tîrșí (a se) – a se răscrăcăra.
tîrșí (a se) – a se rînji.
tîrșít *adj.* – turtit. *Nas tîrșit.* (DD).
tîrșit *adj.* – prăşit, muşuroiat.
tîrșít *adj.* – răscrăcărat.
tîrșít *adj.* – grăpat. La T.Pamfile.
tîrșít *adj.* – cîrn.
tîrșitúră *f.* – persoană rînjită.
tîrșúț *m.* – brăduț. La S.F.Marian.
tîrtán *n.* – ridichioară.

tîrtán cu patru picioare *m.* – şopîrlă.
tîrtiță *f.* – coadă groasă de oaie.
tîrță *f.* – coadă groasă de oaie.
Tîrzieni (CDŞ, 1447) – sat.
Tîrzii (CDŞ, 1400) – sat.
Tîrzii (BDŞ, 1471) – moşie.
tîrzîu *adj.* – neroditor (pămînt).
tîză – sită.
toácă *f.* – scîndură bătăile căreia anunță momente ale serviciului divin.
toácă (pe la) *f.* – ujină.
toáe *f.* – haită de câini.
toáe *f.* – omag. La CADE.
toáipă *f.* – secure mare. La DLR.
toáipă *f.* – bardă mărişoară.
toáipă *f.* – topor mare de spart cioturi.
toáipă *f.* – unealtă de tăiat hlujanii.
toálpă *f.* – mulțime. La CADE.
toánă *f.* – năvod.
toánă *f.* – stol de vrăbii.
toáncă *f.* – vîrtej într-o apă.
toártă *f.* – lama tîrnăcopului.
toártă la sîndîc *f.* – mîner la ladă.
toátă *pron.* – fiecare. (TD).
tobáş *m.* – toboşar. La M.Eminescu.
tobocí (a) – a bătători pămîntul.
tobultóc *n.* – v. **tăbîltoc**.
toc *n.* – cutie de chibrituri.
toc *n.* – miez de pepene verde.
toc *n.* – arie de treierat.
toc *n.* – icre de biban.
toc *n.* – fățare de treierat cu tăvălugul.
toc *interj.* – redă sunetul ciocănirii.
tocá (a) – a bate. E x p r. **A-l toca pe cineva cahla** = a se otrăvi cu gaz de cahlă.
tocá (a) – a strivi strugurii.
tocál *m.* – berbec fără coarne.
tocaláuă *f. pl.* – baghetă la toba mică.
tocán *adj.* – terfos.
tocánă *f.* – varză acră hăcuită.
tocát *n.* – poartă.
tocăéle *f. pl.* – clopoței la osia căruței.
tocăí (a) – a strunji.
tocăí (a) – a hodorogi (căruța).
tocăí (a) – a bate toaca.
tocălíe *f.* – morişcă de speriat păsările.
tocănătoáre *f.* – maşină de tocat.
tocătoáre *f.* – v. **tocănătoare**.
tochí (a) – a muia (cînepa).
tochilă *f.* – şiră de paie.
tochilă *f.* – loc de muiat cînepa. (DD).
tochílă *f.* – loc de muiat cînepa. (DLR).
tochílă *f.* – cînepă pregătită de muiat.
Tochile (BDŞ, 1495) – sat.
tochitoríe *f.* – loc de muiere.
tocí (a) – a da la tocilă. La DU.
tocí (a) – a scurge vinul în alt vas.
tocí (a) – a ştirbi. La DELM.
tociáucă *f.* – tăvălug de fărîmițat.
Tocile (BDŞ, 1491) – pîrîu.
tocitoáre *f.* – cană de lut cu burlui.
tocitorícă *f.* – cană. La V.Vasilache.
tociúcă *f.* – obiect reliefat pentru spalat rufele.
tócma *adj.* – neted.
tocmác *m.* – om care vorbeşte singur.
tocmág *m.* – ciocan mare. La CADE.
tocmági *m. pl.* – tăiței. La DU, CADE.
tocmági *m. pl.* – tăiței. La S.F.Marian.
tocmálă *f.* – învoială. La I.Creangă.
tocmálă *f.* – hotărîre. *Acest obiceiu au fost leguit de legiuitorii cei bătrîni, iară în vremea de acmu ceşti mai tineri... au schimbat acea tocmală.* (Pravila lui Vasile Lupu).
tocmálă *f.* – unire de păreri.
tocmálă *f.* – chibzuință. *Bătrînii vroiau „unire" cu tocmală, iar tinerii „unire" fără socoteală.* (I.Creangă).

tocmálă *f.* – comandă. (DD).
tocmáş *m.* – flăcăi care organizează jocul, angajează scripcarii.
tocmăgél *m.* – ciupercă gălbuie.
tocmeálă *f.* – învoială. (I. Neculce).
tocmeálă *f.* – pogoadă. La CADE.
tocmeală (CDŞ, 1453) – înţelegere.
tocméli *f. pl.* – aranjamente. (DD).
tocmí (a) – a aşeza. La I.Sbiera.
tocmí (a) – a drege. La N.Costin.
tocmí (a) – a se învoi. *Sudalmă să chiamă ertată, cînd să tocmăsc amîndoo părţile şi se împacă şi dau mîna unii cu alţii.* (Pravila lui Vasile Lupu).
tocmí (a) – a intra în slujbă. (I.Creangă).
tocmí (a) – a orîndui. (I. Neculce).
tocmí (a) – a pogodi. La CADE.
tocmíre *f.* – reparaţie.
tocní (a) – a drege, a repara.
tocnitúri *f. pl.* – reparaţii. (DD).
Todirel (BDŞ, 1497) – sat.
tófan *m.* – handicapat. E x p r. **A fi cineva tofan la cap** = a fi nu cu toate acasă.
tofăí (a) – a se bălăci în apă. La DU.
tofîlc *adj.* – bondoc.
tofîlcă *f.* – ţoşcă.
tofîltóc *n.* – v. **tofîlcă**.
toflíc *m.* – papuc de casă.
toflícă *f.* – peşte mărunt.
toflogí (a) – a se strica (legume).
tofolátic *adj.* – molatic.
tofológ *m.* – zburătoare.
tohoárcă *f.* – cojoc ciobănesc.
toi *n.* – culminarea unei acţiuni.
tói *n.* – tărăboi. La S.F.Marian.
tói *n.* – încăierare. La D.Cantemir.
tói *n.* – ceată, stol, cîrd. La C.Negruzzi.
tói *m. pl.* – bîrne. (TD).
toiág *n.* – baston. La C.Negruzzi.
toiág *n.* – baston, semn al demnităţii.
toiág *n.* – lumînare pe pieptul mortului.
tóig *n.* – toiag.
tólbă *f.* – taşcă. La N.Gane.
tólbă *f.* – toc pentru săgeţi. La M. Eminescu.
tolbîtáucă *f.* – sac pe jumătate plin.
tolbîtoşél *n.* – v. **tolbîtaucă**.
tolbutóc *n.* – sac pe jumătate plin.
tolcăí (a) – a explica.
tolcoásă *adj.* – hîtră, şireată.
tóli *m.* – carton gudronat. (DD).
toloácă *f.* – ogor lăsat pentru păşune.
toloácă *f.* – islaz. La M.Sadoveanu.
toloácă *f.* – cîmp împărăginit. (TD).
tolóc *n.* – tăvălug de fărămiţat.
tolocăneálă *f.* – trăncăneală. La CADE.
tolocăní (a) – a trăncăni. La DU, DLR.
tolocăní (a) – a vorbi mult, fără rost.
tolocăní (a) – a dojeni, a cicăli. La I.Creangă.
tolocí (a) – a tăvălugi (ogorul).
tolocí (a) – a lăsa un teren necultivat.
tologí (a) – a se tolăni. La C.Negruzzi.
tologi (a) – a călca semănături.
tologí (a) – a bătători pămîntul.
tologí (a) – a se tolăni. (DD). La DU.
tologít *adj.* – tolănit. (TD).
tololói *n.* – zarvă.
toloşcán *m.* – copil durduliu. (TD).
toloşcán *adj.* – grăsan, dolofan.
toloşcán *m.* – om trîndav. La DU.
toloşcánă *adj.* – grăsană.
tóma *adv.* – tocmai.
tomát *n.* – bulion de roşii.
tomátă *f.* – roşie. La M.Sadoveanu.
tómna *adv.* – departe, hăt. La CADE.
tomnátic *m.* – pui intrat în toamnă.
tomnátic *adj.* – trist. La M.Eminescu.

tomnátic *adj.* – trecut de maturitate.
tomníță *f.* – insectă de toamnă.
tomníu *adj.* – tomnatic. (DLR).
tomoșéi *m. pl.* – tăiței.
ton *n.* – semnal. (TD).
tonári *m.* – dogar.
toncolînîe *adj.* – cu lîna subțire.
toní (a se) – a se aduna în stoluri.
tonoásă *f.* – năzbîtie. La S.F.Marian.
tonós *adj.* – capricios.
tont *adj.* – vlad. (DLR).
tontălău *m.* – prostănac. La I.Sbiera.
tontoléte *m.* – prostănac. La P.Ispirescu.
top *n.* – bulgăre.
topanít *adj.* – topit. **Siolan topanit** = carne topită.
tópă *f.* – minge de gumă.
topceác *n.* – troliu.
topceán *n.* – pat de lemn.
topitúră *f.* – bucățele de carne prăjite.
Toplița Rece (BDȘ, 1488) – pîrîu.
Toplița (CDȘ, 1453) – pîrîu.
tópliță *f.* – ochi cu apă caldă.
tópliță *f.* – noroi mare. (Th.Holban).
tópliță *f.* – mocirlă.
tópliță *f.* – femeie grăsană.
tópliță *f.* – negură. (DD).
topoáică *f.* – plop negru.
Topolița (BDȘ, 1470) – afluent al Moldovei.
Topor Ivanîș (BDȘ, 1493) – boier.
toporán *m.* – ostaș înarmat cu un topor.
toporáș *n.* – trei-frați-pătați.
toporáș *n.* – ghiocel.
toporáș *n.* – brînduță-de-toamnă.
toporășiu *adj* – ca toporașul.
Toporești (BDȘ, 1493) – sat.
toporíșcă *f.* – satîr pentru bucătărie.
toporíșcă *f.* – topor mic.
toporî (a) – a spune minciuni. E x p r. **A toporî minciuni** = a minciuni.
toporíe *f.* – coada coasei.
torbári *m.* – cerșetori.
tórbă *f.* – traistă. La E.Sevastos. (DU).
tórbă *f.* – tolbă.
tórbă *f.* – traistă.
tórbă *f.* – traistă pentru mîncare la cai.
tórbă de brîndză – strecurătoare.
torocăni (a) – a ciocăni. La CADE.
torochí (a) – a doborî. (TD).
torocí (a) – a deșira.
torocí (a) – a desface boabele.
toroí (a) – a trăncăni.
toromác *m.* – grobian.
toronjél *m.* – cocean cu boabe mici.
toropálă *f.* – toroipan. La V.Alecsandri.
toropí (a) – a strivi (bătînd, lovind).
torosi (a) – a flecări.
tort *n.* – legătură de șaizeci de fire.
tortári *n.* – vas cu toartă deasupra.
tortíță *f.* – toartă la ciubăr.
tortoșél *adj.* – durduliu.
tortoșícă *adj.* – plinuță (femeie).
tosconeálă *f.* – tescovină.
tosconílă *f.* – tescovină.
tosconínă *f.* – v. **tesconilă**.
tóșcă *adv.* – doldora. La DU.
toși (a) – a strunji.
toși (a) – a strivi strugurii (cu mașina).
toși (a) – a fărîmița bulgării.
toșitoáre *f.* – urcior de lut.
toșitoáre *f.* – cană de sticlă.
toșitoáre cu țuflic *f.* – urcior cu jghebuleț
toșólcă *f.* – țoșcă.
„tota branište“ (BDȘ, 1490).
„tota bucata“ (BDȘ, 1503).
totime *f.* – totalitate. La Al.Russo.
totolóț *n.* – cocoloș.
totóși *m. pl.* – papuci de casă.

tovărăș *m.* – camarad. La M.Eminescu.
tovărăș *m.* – ființă sau lucru ce însoțește pe om. La V.Alecsandri, M.Eminescu.
tovărăș *m.* – camarad. La N.Costenco.
tovărășie *f.* – însoțire. La N.Costenco.
tovărășíe *f.* – asociere, întovărășire. La I.Creangă.
tovărășie *f.* – însoțire. E x p r. **A merge tovărășie** = a merge împreună. La M.Sadoveanu, N.Costenco.
tovărășie *f.* – întreținere. E x p r. **A ține cuiva tovărășie** = a sta pe lîngă cineva, a nu-l lăsa singur. La V.Alecsandri.
tovărășíe *f.* – companie. La C.Negruzzi.
tovărășíe *f.* – relații tovarășești. La I.Creangă.
tovărășíță *f.* – tovarășă. La C.Conachi.
tóvod *n.* – păcură. (TD).
trăci *n.* – ferăstrău de tăiat în lung.
tracicári *n.* – v. **traci**.
traciní (a) – a tăia cu ferăstrăul.
tract *n.* – drum mare. La M. Sadoveanu.
tract *n.* – circulație. La M.Sadoveanu.
tractír *n.* – han, ospătărie. La C.Negruzzi.
tractirgíu *m.* – cîrciumar. La C.Stamati.
tractíri *n.* – cîrciumă. (DD).
trácturi *n. pl.* – tractoare.
trágе (a) – a întinde (pînzele).
trágе (a) – a bate. (TD).
trágе (a) – a înregistra. (TD).
trágе (a) – a suferi. (TD).
trágе (a) – a strivi strugurii. (DD).
trágе (a) – a ajunge. (DD).
trage (a se) – a se fotografia. (ALM).
trágere (la judecată) *f.* – sprafcă. DEX.
trágîn *m.* – umflătură pe corpul calului.
trágîn *m.* – bătătură pe greabăn.
trágîn *m.* – bătătură pe grumaz.
trágлă *f.* – bătătură pe greabăn.
trágлă *f.* – cobila plugului. La DU.
trágлă *f.* – unealtă de cărat paie.
trágлă *f.* – unealtă de scos gunoiul.
trágлă *f.* – tragă. La T.Pamfile.
trágлă *f.* – unealtă de tras paiele. (DD).
trágnă *f.* – umflătură pe corpul calului.
traitoáre *adj.* – îmbelșugată. (TD).
traléla *adv.* – lela. *A umbla tralela.* (DD).
trambăná (a) – a bătători pămîntul.
trambón *n.* – tulpină de ceapă.
trambón *n.* – mai de bătătorit.
tramboní (a) – a bătători pămîntul.
tramboúcă *f.* – mai de bătătorit.
trambóv *n.* – mai de bătătorit.
trambuí (a) – a bătători pămîntul.
trámpă *f.* – schimb de mărfuri. La DLR.
trámpă *f.* – față urîtă.
trámpă *f.* – gură urîtă.
tramváe *n.* – sobă orizontală.
tranc *interj.* – tronc. La Al.Vlahuță.
trandaváe *f.* – plasă rară de pescuit.
trandzălă *f. pl.* – curea la căpețeală.
tranístră *f.* – raniță.
trapá (a) – a merge la trap.
trapazán *m.* – șalău mic.
trascău *n.* – rachiu tare.
trascău *n.* – vin prost. (CADE).
trascău *m.* – vin negru, bun.
trășcă *f.* – ferăstrău de tăiat în lung.
traşínă *f.* – rumeguș.
trășnic *adv.* – tare. (TD).
tráucă *f.* – lucernă.
tráucă *f.* – iarbă cosită.
tráucă *f.* – pir-tîrîtor.
tráucă *f.* – oblijeană.
tráucă *f.* – sudoarea-calului.
tráucă *f.* – iarbă-dulce.
trăbán *n.* – mulțime. (TD).
trăgáci *n.* – curea la gura hamului.
trăgătoáre *f.* – mîner (la fereastră).

trăgătóri *n.* – v. **trăgaci**.
trăgătóri *n.* – mîner la sertar.
trăgătúră *f.* – loc de tras năvodul.
trăistie *f.* – trestie.
trămbofcuí (a) – a bătători pămîntul.
trăncăíta *f.* – trap. (TD).
trăncălău *m.* – flecar. La CADE.
trănț *m.* – agud (pomul).
trăsățăl *n.* – periuță de tras brîele.
trăsní (a se) – a se îndrăgosti. (TD).
trăsúri *f. pl.* – altițe la ie.
treácăt *n.* – drum. La I.Creangă.
treácăt *n.* – printre altele. E x p r. **În treacăt** = în fugă, în trecere.
treánță *f.* – zdreanță. La M.Eminescu.
treápăd *n.* – diaree.
treápîd *n.* – diaree.
treápse *f. pl.* – corlate la pod.
treáptă *f.* – stepenă. La CADE.
trebădători *n. pl.* – dregători.
trebăluí (a) – a face treabă. La I.Creangă.
trebuiálă *f.* – trebuință. La CADE.
trebușoáră *f.* – ocupație neînsemnată.
trecătoáre *f.* – pîrleaz.
treclét *adj.* – afurisit.
trégher *m.* – hamal. La DLR.
tréier *n.* – treierat. La T.Pamfile.
treierá (a) – a bate, călca cereale.
treierát *adj.* – bătute, călcate (cereale).
treierătoáre *f.* – batoză.
treierătoáre *f.* – tăvălug. La T.Pamfile.
treierătór *m.* – care treieră. La CADE.
treieriș *n.* – vremea treieratului.
treiníșcă *f.* – pirostrie.
tréistă *f.* – trestie.
tréistă *f.* – stuf mare.
tréla-lela *adv.* – lela. E x p r. **A umbla trela-lela** = a umbla brambura.
tremuríș *n.* – tremur. La Al.Vlahuță.
tren *n.* – plug (de fier).
trepădáre *f.* – diaree. La DU.
trepădătoáre *f.* – gospodină la nuntă.
trépcă *f.* – pretcă. La CADE.
trepici *n.* – trepied. La DU.
trêstie *f.* – stuf.
tréstie *f.* – stuf. La M.Eminescu, M.Sadoveanu.
trêstrie *f.* – trestie.
trêșere *f.* – pîrleaz.
trétin *m.* – cal de trei ani. La M. Eminescu.
trétină *f.* – taxă de judecată.
tretínic *m.* – mînz de trei ani.
tretiór *adj.* – tretin. La T.Pamfile.
tréucă *f.* – uluc de piatră la puț.
tréucă *f.* – troacă pentru porci.
tréucă *f.* – troacă. La CADE.
treuculiță *f.* – troacă mică.
treúnghi *n.* – călcîi la plug.
trezví (a) – a se deștepta. (I.Neculce).
tribónță *f.* – roabă.
tribúnă *f.* – pătul la vie.
triciós *m.* – izmă.
triér *n.* – trior.
trierá (a) – a alege boabe cu triorul.
tríeră *f.* – treierat. (TD).
trihón *n.* – cotruță.
trihórn *n.* – v. **trihon**.
triiaruí (a) – a alege la trior.
tríidza *adv.* – a treia zi.
trínă *f.* – pleavă.
trioáne *f. pl.* – cotruțe.
trión *n.* – cotruță.
trinóșe *f. pl.* – pirostrie.
trinóuș *f. pl.* – corcodușe.
tripidín *n.* – clește de scos cuie.
Trisfetitele *f.pl.* – Trei Ierarhi.
trísnic *n.* – strecurătoare.

tristíi *num.* – tustrei. (TD).
trişcă *f.* – fluier de soc. La C. Hogaş.
trîşcă *f.* – cănuţă.
trişte *f.* – soartă, noroc. La N.Costin.
trîţă *f.* – lumînare de la Bobotează.
triúnghi *m.* – aloe.
trivojî (a) – a deranja, a stingheri.
trîvîi (a) – a se strica (alimente).
trîmbaci *m.* – trubaci. La DEX.
trîmbicér *m.* – trîmbiţaş. (I.Neculce).
trîmbiţoi *n.* – trîmbiţă.
trînd *adj.* – trîndav. La CADE.
trînd *adj.* – necoaptă (pâine). CADE.
trîndoásă *adj.* – uscată (pâine).
trîndós *adj.* – bulgăros (pământ).
trîndúş *adj.* – lenos. La CADE.
trîndz *m.pl.* – larve la intestine.
trîntí (a) – a se împiedica. (TD).
trîntitúră *f.* – umflătură după lovitură.
troáhnă *f.* – răceală, guturai. La DU.
troáhnă *f.* – boală a găinilor.
troáncă *f.* – talancă.
troiác *n.* – pescuit cu trei năvoade.
troian (CDŞ, 1427) – semn de hotar.
tróică *f.* – sanie (trăsură) cu trei cai.
troiceác *n.* – furcă cu trei coarne.
troiceátcă *f.* – furcă cu trei coarne.
troinic *adj.* – toropit de boală. La CADE.
troiníc *n.* – undiţă cu trei cîrlige.
troinici (a) – a zace.
tróiţă *f.* – reunire de trei persoane.
trombáci *m.* – v. **trumbaci**.
trompăí (a) – a tropăi.
tron *n.* – ulei de automobil.
tronc *interj.* – zgomot la ciocnire.
tronc *interj.* – pe neaşteptate. E x p r. **A cădea cuiva tronc la inimă** = a-i deveni drag dintr-o dată. La I.Sbiera.
tronca-tránca *interj.* – zgomotul pocniirii a două obiecte. La I.Creangă.
troncăí (a) – a trăncăni.
tropa–trop *interj.* – zgomotul loviturii cu piciorul în pământ.
trópcă *f.* – dans popular de nuntă.
tropoí (a) – a tropăi. La Al.Vlahuţă.
trópoş *n.* – manieră. La V.Alecsandri.
trópot *n.* – dans popular. La C.Negruzzi.
tropoţél *adv.* – uşurel, cu paşi mărunţi.
tropoţícă *f.* – dans popular.
trosc *interj.* – zgomotul unei trosnituri, lovituri. La V. Alecsandri.
troscalău *n.* – vin tare.
troscalău *n.* – rachiu tare.
troscán *n.* – soi de struguri.
troscán *n.* – vin din struguri troscan.
troscăni (a) – a trosni. La CADE.
tróscot *n.* – trosnet. La CADE.
troscoţél *n.* – troscot.
trosní (a) – a împuşca. (TD).
trúba gramafonului *f.* – crin.
trubáci *m.* – gornist. La DELM.
trubári *m.* – trubaci. La DEX.
trubáşi *m.* – porumbel cu coada evantai.
trúbă *f.* – trîmbiţă. La M.Sadoveanu.
trúbă *f.* – burlan (la streaşină).
trúbă *f.* – horn la fierărie.
trúbă *f.* – hogeag.
trúbă *f.* – cahlă (la sobă).
trúbă *f.* – tulpină de ceapă.
trúbă *f.* – instrument muzical.
trúbă *f.* – ţeavă. La DELM.
trubăí (a) – a claxona.
trúbcă *f.* – astupătoare la sobă.
truchínă *f.* – tulpină. La DU.
truchínă *f.* – trunchi.
truchínă *f.* – ciot de copac.
truchínă *f.* – buturugă.
truchínă *f.* – tulpină. (TD).

trudáşi *m.pl.* – truditori. (A.Lupan).
trúdă *f.* – muncă grea. La I.Creangă.
trúdă *f.* – zoală. La CADE.
trudí (a) – a se chinui. (TD).
trúdnic *adj.* – grea. La M.Sadoveanu.
trúdnic *adv.* – cu greutate. La M. Sadoveanu.
trúdnic *adj.* – chinuitor. La V. Drăghici.
trúdnic *m.* – muncitor.
trumbáci *m.* – trîmbiţaş. La C.Negruzzi.
trunchér *n.* – butuc de spart lemne.
trunchí (a) – a lovi puternic.
trunchí (a) – a ului.
trup *n.* – tulpină.
trup *n.* – grindei la plug.
trup *n.* – curea mare la ham.
trup *n.* – pînză a toporului.
trupári *n.* – curea mare la ham.
trupinár *n.* – ţăpoi. La T.Pamfile.
truscău *n.* – loc cu mult troscot.
trustréi *num.* – tustrei.
truşiná (a) – a dezrădăcina.
tub *n.* – colac de piatră la puţ.
tub *n.* – ghizdele de lemn la puţ.
tub *n.* – conductă.
tub de canalizare *n.* – conductă de apă.
tub (cu) praf *n.* – prislugă. La DLR.
tucán *m.* – om nepriceput. La M. Eminescu.
tucán *m.* – persoană naivă. (TD).
tuchí (a) – a se tupila. La CADE.
tuchilá (a) – a ciuli urechile (calul).
Tuchilaţi (BDŞ, 1492) – sat.
tucíe *f.* – înnourare mare.
túcma *adv.* – săvai.
túcma *adv.* – tocmai.
tufán *m.* – arbust, copăcel.
tufári de gutăi *n.* – gutui.
tufănícă *f.* – vestă bărbătească.
tufín *n.* – haină cu gulerul deschis.
tuflári *m.* – rindea cu daltă în figuri.
túfle *f. pl.* – pantofi de damă.
túfle *f. pl.* – pantofi bărbăteşti.
tufleác *n.* – saltea (de fîn, paie).
tufleác *n.* – dovlecel.
tuflí (a) – a trînti (în cap) căciula.
tuflí (a) – a lovi pe cineva.
tuflí (a) – a băga mult. La DU, CADE.
tufligí (a) – a lovi pe cineva.
tufligít *adj.* – strivit.
tuflişoáră *f.* – pantofior.
túftur *m.* – coamă. (TD).
tuhól *m.* – pantof bărbătesc.
tuí (a) – a se tutui. La V.Alecsandri.
túie *f.* – dor fierbinte de ceva.
túieş *adj.* – smintit. La V.Alecsandri.
túiş *adj.* – ţicnit. (TD).
tujî (a) – a lovi.
tujîtóri *m.* – bătăuş.
tujîtóri *m.* – grob. La DEX.
tujîtúră *f.* – lovitură.
túnji *adj.* – ţicnit.
tujúrcă *f.* – tunică.
tulán *adj.* – neghiob.
túlă *f.* – chirpici.
túlă *f.* – cărămidă.
túlă *f.* – olan.
túlă coaptă *f.* – cărămidă arsă.
túlă verde *f.* – cărămidă nearsă.
tulceáncă *f.* – creţişor.
tulcuí (a) – a se sfătui.
túlea *interj. Pişc-o! Şterge-o!* – exprimă porunca, îndemnul la fugă.
tulcárcă *f.* – căciulă mare şi veche.
tuléi *n.* – cotorul penelor. La DU.
tulfínă *f.* – tulpină.
tulghít *adj.* – flămînd (animal).
tulghít *adj.* slăbit de puteri.

tuli (a) – a şterge-o. E x p r. **A o tuli la sănătoasa** = a o şterge repede.
tulit *adj.* – culcat la pământ (plante).
tulpán *n.* – broboadă.
tulpán *n.* – haină cu poale lungi.
tulpán *n.* – satîr de bucătărie.
tulpanáş *n.* – tulpan mic. La E.Sevastos.
tulpánél *n.* – basma.
tulpioáră *f.* – tulpiniţă. La S.F.Marian.
tult *m.* – monedă veche. (I.Neculce).
tulúm *n.* – burduf pentru untdelemn.
tulúmb *n.* – leş de miel.
tulúmbă *f.* – burlan.
tulúp *n.* – manta lungă de suman.
túma *adv.* – tocmai.
túmai *adv.* – tocmai.
tumán *n.* – negură.
tumán *n.* – vîntoaică.
tumáni (a) – a păcăli.(TD).
tumáni (a) – a lua minţile. La DLR.
tumánit *adj.* – naucit. La T.Pamfile.
túmbă *f.* – dare peste cap. La DU.
túmbucică *f.* – bufet (mobilă).
túmbucică *f.* – masă de bucătărie.
túmbucică *f.* – noptieră.
tumbuşícă *f.* – mîner la sertar.
tumurúg *m.* – bîrnă. La I.Creangă.
tunári *m. pl.* – apărători. (TD).
tuncheálă *f.* – ţicneală.
tunchí (a se) – a se prosti.
tunchí (a se) – a se toci.
tunchí (a) – a se potoli (boala).
tunchína (a) – a întîlni.
tunchíre *f.* – ţicneală.
tunchít *adj.* – neghiob.
tunchít *adj.* – cu tăişul tocit.
tunchít *adj.* – nătărău, tont.
tunsătúră *f.* – tunsură.
Tunsceşti (CDŞ, 1453) – răzeşi.
Tunsul Ştefan (CDŞ, 1453) – boier.
tunzătór *a.* – om care tunde oile.
tupila (a) – a pitula. La DU.
tupilúş *adv.* – pe furiş. La V.Alecsandri.
tur *n.* – izmene.
túră *f.* – partea monedei cu efigia.
turb *m.* – câine.
turb *n.* – javră.
turb *n.* – câine fără stăpîn.
turbalău *n.* – câine mare.
turbaríţă *f.* – femeie rea de gură.
Turbata (BDŞ, 1475) – pîrîu.
túrbă *f.* – javră.
túrbă *f.* – câine rău.
turbăciúne *f.* – ciumăfaie.
turbăráie *f.* – haită de câini.
turbíncă *f.* – sac (soldăţesc), torbă.
turbúc *n.* – unealtă de pescuit.
Turbure Costea (BDŞ, 1460) – boier.
turcáş *m.* – personaj la reprezentaţia populară „Turcii". La T.Pamfile.
túrcă *f.* – dramatizare populară.
túrcă *f.* – mască cioplită.
turchínă *f.* – tulpină.
túrci *m. pl.* – păpădie. (Th.Holban).
turcí (a) – a preface în turcoaice.
turcíe *f.* – turcime.
túrcii *m. pl.* – reprezentaţie mascată.
Turcul Ivanco (BDŞ, 1488) – sulger.
tureác *n.* – carîmbul cizmei. La CADE.
tureátcă *n.* – carîmbul cizmei.
turíşte *f.* – loc unde se hrănesc oile.
túrişte *f.* – ogrinji. La DU.
turján *m.* – strujan. La T.Pamfile.
túrlă *f.* – liman.
turlăci (a) – a se ameţi de băutură.
turlubán *n.* – turban. La V.Alecsandri.
túrmă *f.* – mulţime (de furnici).
túrtă *f.* – pălăria florii-soarelui.

túrtă de răsărită *f.* – v. **turtă**.
túrtă de soreancă *f.* – v. **turtă**.
turté *f.* – gămălie la cui.
turtí (a) – a strivi strugurii cu maşina.
turtişoáră *f.* – drojdii pentru dospit.
turtíţă *f.* – iopcă.
túrtur *adj.* – acre. E x p r. **Mere turture** = mere acre la gust. La I.Creangă.
turumác *m.* – câine flocos (Th.Holban).
turumác *m.* – om nătîng. (Th.Holban).
turungíu *adj.* – galben-închis.
túşa *f.* – mătuşa.
tuşálă *f.* – tuse.
tuşiná (a) – a tunde oile numai pe burtă.
tuşiná (a) – a reteza barba.
tuşiná (a) – a tăia capetele pînzei.
tuşinát *adj.* – retezat. La M.Sadoveanu.
tuşitúră *f.* – tuse. (La TDRG).
tuşît *adj.* – şoldit.
tuşúlcă *f.* – pungă plină.
tutác *n.* – mîner la coporîe.
tutuél *n.* – flueraş făcut din cucută.
tutuí (a) – a claxona.
tutuiálă *f.* – gălăgie.
tutunăríe *f.* – răsadniţă de tutun.
tutunătúră *f.* – plantaţie de tutun.
tutunél *n.* – plantă erbacee.
tutungerie *f.* – trafic. La CADE.
tutungiu *m.* – traficant. La CADE
túţa *m.* – tata.
túţa *m.* – tătuca.

Ţ

ţac *interj.* – una – două. E x p r. **Ţac - pac** = repede, cît ai clipi din ochi.
ţácă *f.* – mătuşă tînără.
ţácă *f.* – soră mai mare.
ţafandáche *m.* – filfizon. La T.Pamfile.
ţah *interj.* – redă lătratul câinelui.
ţahaí (a) – a lătra.
ţahán *n.* – talger. (TD).
ţahán mare *n.* – farfurie adîncă.
ţahárcă *f.* – ţigară.
ţahleáncă *f.* – formă pentru cărămizi.
ţáică *f.* – femeie tînără. (TD).
ţámbră *f.* – ghizd la puţ. La TDRG.
ţanáble *f.* – sfredel de tîmplărie.
ţanc *n.* – vîrf de stîncă.
ţanc *n.* – măsură, margine. (T.Pamfile).
ţanc *n.* – moment. E x p r. **La ţane** = la timp, la momentul potrivit.
ţanc *n.* – stîncă. La DU.
ţanc *n.* – vîrf înalt şi ascuţit de stîncă.
ţanc *n.* – vîrful ţurţurelui de gheaţă.
ţanc *n.* – beţişor crestat.
ţándură *f.* – cioplitură, aşchie.
ţándură *f.* – ciob. La Al.Vlahuţă.
ţándură *f.* – aşchie sub unghie.
ţándură *f.* – bucăţică. (TD).
ţánţă *f.* – coada pepenelui verde.
ţánţoş *adj.* – mîndru, fudul.
ţap *m.* – pahar mare de vin.
ţap *n.* – musteaţă la spicul grîului.
ţapác *n.* – ţapă. *Pleavă cu ţapac.* (TD).
ţápan *adj.* – lung. *Divan ţapan.* (DD).
ţápan *adj.* – înalt, voinic. (DD).
ţápan *adj.* – mare. *Cal ţapan.* (DD).
ţápan *adj.* – înmărmurit. E x p r. **A sta ţapan** = a rămîne trăsnit.
ţapă *f.* – ţeapă. La DU.
ţápăn *adj.* – tare. La C.Ivănescu.
ţápăn *adj.* – teapăn La DU.
ţápeni *adj.* – puternici. (I.Neculce).
ţapín *n.* – v. **ţapină**.
ţapínă *n.* – pîrghie.
ţapoásă *adj.* – cu aţapuri.
ţapoáşche *f. pl.* – ciuboţele.
ţapóc *m.* – vătui (pînă la un an).
ţapóc *n.* – furcă cu trei coarne.
ţapóc *n.* – fuscel la scară.
ţapóc *n.* – vargă la loitre.
ţapóc *n.* – musteaţă la spicul grîului.
ţapoéş *n.* – proptea.
ţapói *m.* – ţap.
ţápoş *n.* – musteaţă la spicul grîului.
ţápoş *adj.* – vertical. La N.Gane.
ţapóşi *adj.* – cu coarne în sus. La DU.
ţápuri *m. pl.* – ţapi.
Ţara Basarabilor (BDŞ, 1499) – Ungrovlahia/Valahia.
Ţara Basarabilor (BDŞ, 1503) – Ungrovlahia/Valahia.
Ţara Moldovei/Zemlea Moldavscaia (CDŞ, 1392) – *passim*.
Ţara Moldovei/Zemlea Moldavscaia (BDŞ, 1457) – *passim*.
Ţara Muntenească (BDŞ, 1495) – Ungrovlahia/Valahia.
ţarác *m.* – ban mărunt. (TD).
ţarán *m.* – om sărac.
ţarán *m.* – om venit cu traiul din alt sat.
ţarán *m.* – român. *Român e ţăranul, eu sînt boier moldovan, exclamau cu mîndrie elevii.* (V.Alecsandri).
ţarán aservit *m.* – rumîn.
ţaráncă *f.* – ocheană.
ţaráş *m.* – stîlp la gard.
ţaráş *m.* – par.
ţără *f.* – teritoriu locuit de o naţiune. *Ţara moldovenilor.*

ţără *f.* – teritoriu aparţinînd Statului Moldovenesc, Ţării Moldovei. *Tara Moldovei*. (Gr.Ureche).
ţără *f.* – ţarină. (TD).
ţarc *n.* – arie. La T.Pamfile.
ţarc *n.* – lozniţă. (T.Pamfile). La DLR.
ţarc *n.* – loc îngrădit pentru pui.
ţarc *n.* – ocol unde se închid găinile.
ţarc *n.* – arie.
ţarc *n.* – joc de copii. La V.Alecsandri.
ţarc *n.* – construcţie pentru uscat prune.
ţărcă *f.* – bibilică.
ţărcă *f.* – coţofană. La C.Hogaş.
ţărcă *f.* – coţofană. E x p r. **A umbla cuiva gura ca la o ţarcă (ca la ţărci)** = a vorbi mult şi fără rost.
ţărcă *f.* – coţofană. E x p r. **A sta ca ţarca în par** = a fi gata de plecare. **A fura ouăle de sub ţarcă** = a fi dibaci, şiret.
ţarcói *m.* – masculul coţofenei.
ţarcúşcă *f.* – prună galbenă.
ţarcúşe *f. pl.* – prune mari roşii.
ţarigrădeán *m.* – locuitor al satului Ţarigrad.
ţarigrădeáncă *f.* – locuitoare a satului Ţarigrad, raionul Drochia.
Ţarina Glodenilor (BDŞ, 1484).
Ţarina Mare (BDŞ, 1491) – şes.
ţarină (CDŞ, 1400) – cîmp.
Ţarinei (CDŞ, 1456) – pisc.
ţarióc *m.* – caras argintiu.
ţárnă *f.* – ţarină.
ţarţám *n.* – ciucure. La M.Sadoveanu.
ţarţám *n.* – ciucure. (DD).
ţarţámuri *a. pl.* – canafuri.
ţasálcă *f.* – ţesală.
ţástă *f.* – cap, craniu.
ţaţácă *f.* – verişoară în vîrstă.
ţaţárcă *f.* – pepene verde lungueţ.
ţáţă *f.* – mătuşă tînără.
ţáţcă *f.* – lut ars.
ţávă *f.* – cumpănă la puţ.
ţăcăní (a) – a ciocăni.
ţăe *f.* – tulpină.
ţăc *f.* – ţeavă cu bătătură pe huludeţ.
ţăhie *f.* – tub de gumă. (TD).
ţăhlă *f.* – cărămidă.
ţăhlă *f.* – chirpici.
ţăhlă crudă *f.* – cărămidă nearsă.
ţăhlă palită *f.* – cărămidă arsă.
ţăhní (a) – a chefni. La C.Negruzzi.
ţăhnít *n.* – lătrat. La M.Sadoveanu.
ţănchi *n.* – semn pe o bucată de lemn.
ţănchi *n.* – semn făcut cu tîrnăcopul. (TD).
ţăncoşát *adj.* – ţintat (cal).
ţăncuşát *adj.* – ascuţit. (TD).
ţăncúş *n.* – ruptură la haină.
ţăncúşă *f.* – răboj. La DU.
ţăncúşă *f.* – crestătură. La DU.
ţăndre *adv.* – cu totul. E x p r. **A se face ţăndre de beat** = a se îmbăta de tot.
ţănduri (a) – a face ţăndări.
ţăndurícă *f.* – aşchie mică.
ţănji *f. pl.* – ţevi (la suveică).
ţăp *n.* – potîng.
ţăp *n.* – opritoare.
ţăp *n.* – îmblăciu.
ţăp *n.* – hădărag la îmblăciu.
ţăpán *adv.* – foarte bine. (DD).
ţăpălíe *f.* – ţepuşă de fier.
ţăpcă *f.* – fermoar.
Ţăpeşti (BDŞ, 1499) – sat.
ţăpiíeş *n.* – ţăpoi mic.
ţăpiní (a) – a se împotrivi. (TD).
Ţăpoae (BDŞ, 1499) – sat.
ţăpoágă *f.* – musteaţă la spicul grîului.
ţăpoáică *f.* – coş ţuguiat de prins peşte.
ţăpoáşă *f.* – v. **ţăpoagă**.
ţăpocoásă *adj.* – cu aţapuri.

ţăpói *n.* – dans popular. La E.Sevastos.
ţăpói *n.* – furcă cu doi dinţi.
ţăpói *n.* – furcă cu sac de pescuit.
ţăpói *n.* – căpriorul de mijloc la casă.
ţăpói *n.* – nuia ascuţită la vîrf.
ţăpói *n.* – proptea.
ţăpóş *adj.* – înţepători. (DD).
ţăpoşoásă *adj.* – v. **ţăpocoasă**.
ţăpşór *n.* – pahar.
ţăpuléţ *m.* – ied.
ţăpúsă *f.* – ţeapă, unealtă de caznă.
ţăpúşă *f.* – unealtă de bătut firele.
ţăpúşă *f.* – furcă cu două coarne.
ţăpuşicá *f.* – ţepuşă. La V.Drăghici.
ţărănie *f.* – vorbă de duh.
ţărănime *f.* – pătură socială.
ţărăntóc *n.* – copil din flori.
ţărcălám *n.* – compas de tîmplărie.
ţărcălám *n.* – loc îngrădit pentru pui.
ţărcălám *n.* – corlate de piatră la puţ.
ţărcălám *n.* – par bătut în apă.
ţărcălán *n.* – compas de dulgherie.
ţărcălán *n.* – cerc luminos la lună.
ţărcotéi *n.* – scaunul păcurarului.
ţărcotéi *n.* – gărduţ de nuiele.
ţărcui (a) – a îngrădi, a împrejmui.
ţărculéţ *n.* – loc îngrădit.
ţărcuşór *n.* – v. **ţărculeţ**.
ţărlăí (a) – a vibra strident.
ţărmură *f.* – pămînt cu pietriş.
ţărmurós *adj.* – cu maluri înalte.
ţărnă *f.* – ţărînă. La I.Creangă.
ţărnă *f.* – ţărînă. La C.Ivănescu.
ţărnós *adj.* – fărîmicios.
ţărnuí (a) – a trage ţărna la porumb.
ţărnuí (a) – a trage ţărna la cartofi.
ţărţăm *n.* – ciucuri (la brîu).
ţărţăráşi *m. pl.* – franjuri.
ţăruştéţ *m.* – ţăruş mic.
ţăţárcă *f.* – găinuşă mică neagră.
ţăţárcă *f.* – bibilică.
ţeáie *f.* – ţeavă la suveică.
ţeápă *f.* – musteaţă la spicul grîului.
ţeápă *f.* – frigare. La Al.Russo.
ţeástă *f.* – musteaţă la spicul grîului.
ţeávă *f.* – jghebuleţ la gura urciorului.
ţéghie *f.* – ţeavă la suveică.
ţéghie *f.* – conductă de apă.
ţehní (a) – a schelălăi. La DU.
ţel *n.* – ţintă (cui).
ţeléţ *adj.* – lipit, care se ţine scai.
ţeli (a) – a ochi.
ţéltă *f.* – pînză de cort.
ţémfir *n.* – sfredel cu coarbă.
ţémfir *n.* – sfredel de tîmplărie.
ţencúşă *f.* – probă de pepene verde.
ţencúşă *f.* – cioplitură.
ţencúşă *f.* – joc de copii. La I.Creangă.
ţénter *n.* – centner.
ţéntră *f.* – sfredel de tîmplărie.
ţesătoáre *f.* – război de ţesut.
ţevăráe *f.* – mulţime de ţevi.
ţévie *f.* – ţeavă la puşcă.
ţevişoáră *f.* – ţeavă mică.
ţíbă *interj.* – cuvînt de alungat câinii.
ţibúhă *f.* – tulpină de ceapă.
ţic *n.* – joc cu mingea. La DU.
ţícă *f.* – băeţaş. La I.Creangă. La CADE.
ţiclău *n.* – vîrf de stîncă. La CADE.
ţiclét *n.* – vîrf de munte.
ţícling *n.* – unealtă de răzuire.
ţicluí (a) – a răzui parchetul.
ţidélnic *n.* – strecurătoare.
ţidúlă *f.* – bileţel. La C.Negruzzi.
ţifleícă *f.* – v. **ţîflă**.
ţigănátic *adj.* – asemănător cu un ţigan.
ţigăncúşă *f.* – plantă erbacee.
ţigăní (a) – a batjocori.
ţigăní (a) – a cerşi.
Ţígăníe *f.* – mahala ţigănească.

ţigărit *adj.* – uscat, slab. La CADE.
ţíglă *f.* – frigare. La M.Sadoveanu.
ţiglău *n.* – coastă de deal. (TD).
ţiitoáre *f.* – posadnică. La CADE.
ţiitór *adj.* – durabil. La S.F.Marian
ţiitór *m.* – funcţionar. La N.Gane.
ţiitori *f. pl.* – loc de pîndit vînatul.
ţiitúra *f.* – dans popular. La I.Creangă.
ţimără *f.* – blazon. La C.Negruzzi.
ţimín *n.* – unealtă de spart gheaţa.
ţimţirím *n.* – cimitir.
Ţinc (BDŞ, 1470) – slugă.
ţincár *m.* – copilandru. La V.Alecsandri.
ţíncă *f.* – tablă (de acoperit casa).
ţingălău *n.* – clopot. La CADE.
ţíngără *f.* – femeie slăbănoagă.
ţingău *m.* – băeţandru. La DU.
ţintát *adj.* – cu o pată în frunte.
ţintărêi *adj.* – ţintaţi. (TD).
ţintirím *n.* – cimitir. La DLR.
ţintiţêi *adj.* – ţintaţi.
ţinút *n.* – unitate administrativă în Statul Moldovenesc medieval.
ţinút *n.* – judeţ.
ţinutál *adj.* – referitor la ţinut.
ţinutáş *m.* – trăitor într-un ţinut.
ţipénie *f.* – fiinţă. La DU.
ţip-ţipţa *interj.* – strigăt de chemat puii.
ţipiríg *m.* – plantă cu frunze cilindrice.
ţirátă *f.* – muşama.
ţirculár *n.* – compas de tîmplărie.
ţiríi-ţiríi *interj.* – strigăt de chemat puii.
ţitroánă *f.* – lămîie.
ţitrúgă *f.* – unealtă de făcut vrană.
Ţiţul (BDŞ, 1487) – sălaş.
ţivlí (a) – a momi păsări cu fluierături.
ţivlói *n.* – fluerul gardistului. DU.
ţîbárcă *f.* – ciubăr.
ţîbárcă *f.* – căldare. (DD).
ţîbárcă *f.* – vas de tinichea.
ţîbăí (a) – a umbla brambura.
ţîbăr *n.* – albie (de tablă pentru spălat).
ţîbăr *n.* – vas de tablă pentru îmbăiat.
ţîbăr *n.* – vas din doage pentru îmbăiat.
ţîbăr *n.* – albiuţă de scăldat copiii.
ţîbăr *n.* – ciutură (la puţ).
ţîbăr *n.* – ciubăr.
ţîbcă *f.* – tulpină de ceapă.
ţîbiríc *n.* – cicrîc.
ţîbréne *f. pl.* – ghizdele de lemn la puţ.
ţîbríná *f.* – colac de piatră la puţ.
ţîbúh *n.* – tulpină de ceapă.
ţîbúh *n.* – portţigaret.
ţîbúrcă *f.* – vin prost.
ţîc, ţîc *interj.* – se cheamă caprele.
ţîc *n.* – v. **ţîcnă**.
ţîcă *m.* – prostănac.
ţîcheturi *n. pl.* – ţipete.
ţîchi *interj.* – impune tăcere.
ţîchigói *m.* – piţigoi.
ţîcnál *n.* – fluieraş mic.
ţîcnál *n.* – fluier.
ţîcnă *f.* – joc de copii. (DD).
ţîdúlă *f.* – taxă. E x p r. **A plăti ţîdula** = a plăti vama la piaţă.
ţîf *n.* – stuf fraged.
ţîf *n.* – tulpină de ceapă.
ţîf *n.* – fir de iarbă uscată.
ţîfă *f.* – v. **ţîrfă**.
ţîflă *f.* – vîrf de stîncă. La CADE.
ţîflói *n.* – tulpină de ceapă pentru sămînţă.
ţîfnós *adj.* – supărăcios. La I.Creangă.
ţîfói *n.* – v. **ţîfloi**.
ţîft *n.* – v. **ţîfloi**.
ţîftă *f.* – v. **ţîfloi**.
ţîgán *m.* – rom.
ţîgán *m.* – fierar.
ţîgán *m.* – tinichijiu.
ţîgán *adj.* – corbiu (cal).

țîganáș *adj.* – corbiu (cal).
țîganáș *m.* – danci.
țîgánc *m.* – corcoduș.
țîgancúță *f.* – calendulă.
țîgancúțe *f. pl.* – corcodușe.
țîgaréte *n.* – portțigaret.
țîgănci *f. pl.* – corcodușe.
țîgărit *adj.* – plăpînd. La C.Negruzzi.
țîghír *n.* – drojdie de vin cu apă.
țîgîli (a) – a ciuguli.
țîglă *f.* – deal înalt.
țîglă *f.* – țepușă (de lemn). (DD).
țîglău *n.* – deal înalt.
țîglău *n.* – deal țuguiat.
țîhlí (a) – a schelălăi.
țîhlíș *n.* – desiș. La M.Sadoveanu.
țîitoáre *f.* – servitoare.
țîjîí (a) – a țîșni.
țîjîí (a) – a se scurge dintr-o țeavă.
țîjîiálă *f.* – scurgere.
țîjîitúră *f.* – țîșnire.
țîlíndru *n.* – trior.
țîlíndru *n.* – sticlă de lampă.
țîlindruí (a) – a curăța grîul cu triorul.
țîlúșcă *f.* – codru (de pâine).
țîmbréle *f. pl.* – ghizdele de lemn la puț.
țîmént *n.* – beton.
țînáe *f.* – joc de copii. (TD).
țînc *n.* – tablă (de acoperit casa).
țînc *m.* – puiul unei fiare sălbatice.
țînc *m.* – cățeluș. La DU.
țînc de pomînt *m.* – cîrtiță.
țîncán *m.* – flăcăuan de 14–18 ani.
țîncanáș *m.* – v. **țîncan**.
țîncă *f.* – cătelușă. La N.Costin.
țîncă *f.* – tablă (de acoperit casa).
țîncnér *n.* – centner.
țîncoșá (a) – a proba o tăietură în pepenele verde.
țîncoșá (a) – a înjunghia un porc.
țînctiór *n.* – cîrtiță.
țîncúșă *f.* – gaură mică la haină.
țînér *n.* – centner.
țînír *n.* – must acrișor.
țînșe *f. pl.* – bășici sub limba vacii.
țînt *n.* – cuișor de metal.
țîntaráș *n.* – sfredel mic.
țîntári *n.* – v. **țîntaraș**.
țîntát *adj.* – cu dungă albă pe bot (cal).
țîntir *n.* – centner.
țîntirím *n.* – cimitir. (TD).
țîntîróc *n.* – v. **țîntralcă**.
țîntrálcă *f.* – sfredel de tîmplărie.
țîntrófcă *f.* – v. **țîntralcă**.
țîntur *n.* – v. **țîntralcă**.
țînțaváră *f.* – pițigoi.
țîpci *f. pl.* – ace la arici.
țîpéună *f.* – coadă de îmblăciu.
țîpileánă *f.* – coadă de îmblăciu.
țîptoáse *f. pl.* – țipătoare.
țîr *n.* – fermuar.
țîr, țîr *interj.* – strigăt de chemat puii.
țîranári *m.* – paznic de cîmp.
țîră *f.* – puțin. La V.Alecsandri.
țîrc *n.* – compas de tîmplărie.
țîrcîi (a) – a mulge cu greu.
țîrculát *n.* – compas de tîmplărie.
țîrcún *m.* – greier.
țîricúță *f.* – puțintel. La S.F.Marian.
țîrfîială *f.* – noroi alunecos.
țîríi-țîríi *interj.* – se cheamă puii.
țîrică *f.* – puțin. La P.Ispirescu.
țîrișoáră *f.* – puțin. La S.F.Marian.
țîrigán *m.* – om mic de statură.
țîrîi (a) – a tese ciorapi. La CADE.
țîrîiác *n.* – greier.
țîrîiác *m.* – insectă nocturnă.
țîrîitúră *f.* – țîrîit răzleț.
țîrîitúră *f.* – picătură.
țîrlă *f.* – murdărie, gunoi (în casă).

țîrlăí (a) – a vibra monoton.
țîrlîitúră *f.* – melodie monotonă.
țîrmonie *f.* – ceremonie. La P. Ispirescu.
țîrníc *n.* – chibrit.
țîrníc *n.* – cutie de chibrituri.
țîrțîrá (a) – a ploua mărunt.
țîrțîrátă *f.* – tufă de vie sălbatică.
țîrțîrátică *f.* – struguri cu bobițe mici.
țîrțîră *f.* – măzăriche. La T.Pamfile.
țîrúcă *f.* – puțin, o clipă.
țîrúcă *f.* – dram. E x p r. **Nici țîrucă** = nici pic, de loc. La V.Alecsandri.
țîscuí (a) – a ciripi (cu jale).
țîșfoácă *f.* – noroi.
țîșní (a) – a părăsi. E x p r. **A-i țîșni cuiva sufletul** = a-și da sufletul.
țîșni (a) – a se istovi. E x p r. **A munci pînă țîșnesc ochii** = a se epuiza.
țîșpău *n.* – vin prost.
țîșpău *n.* – noroi.
țîșpoácă *f.* – mîncare proastă.
țîșpoágă *f.* – vin prost.
țîșpoágă *f.* – femeie desfrînată.
țîța-vacii *f.* – plantă parazitară.
țîța-vacii *f.* – gîndac galben de bălegar.
țîța-căprii *f.* – varietate de struguri.
țîțácă *f.* – țață. La V.Alecsandri.
țîțácă *f.* – mătușă tînără.
țîțác *f.* – mătușă tînără.
țîțánă *f.* – țîța vacii (caprei).
țîță *f.* – peliță pe laptele prins.
țîțîgói *m.* – pițigoi.
țîțîí (a) – a tremura (de frică).
țîțîșoáră *f.* – țîță mică.
țîțúcă *f.* – țîțîșoară. La S.F.Marian.
țîu *n.* – tîrnăcop.
țîu *n.* – hădărag la îmblăciu.
țîvlí (a) – a scoate sunete stridente.
țîvoáe *f.* – tulpină de ceapă.
țîvoáe *f.* – jghebuleț la gura urciorului.
țîvoáe *f.* – jgheab la teasc.
țoácă *f.* – joc de copii (cu nasturi).
țoálă *f.* – țol.
țoálă *f.* – covor (țesut).
țoálă *f.* – covoraș.
țoálă *f.* – traistă pentru mîncare la cai.
țoálă înfloratá *f.* – covor.
țoápă *f.* – mîrțoagă (cal).
țoápă *f.* – mitocancă.
țoc *m.* – sărut.
țocăiálă *f.* – țocăit.
țoconí (a) – a ciocni (paharul).
țói *n.* – plantă erbacee parazitară.
țói *m.* – furiș. E x p r. **Pe țoi** = pe nevăzute.
țol *n.* – păretar.
țol *n.* – țesătură de așternut pe jos.
țolíc *n.* – lăicerag pe laiță.
țolíc *n.* – covoraș pe podea.
țolícă *f.* – țol. La T.Pamfile.
țolínă *f.* – nume de ocară pentru femei.
țolínc *n.* – covoraș.
țolíncă *f.* – covoraș cu ciucuri.
țolíncă *f.* – țol. La M.Sadoveanu.
țolișór *n.* – procovăț pe cal.
țolișór *n.* – așternut pe podea.
țolișór *n.* – țol mic.
țonc *n.* – clește de scos cuie.
țonțorói *adv.* – copăcel. E x p r. **A sta (copilul) țonțoroi** = a sta pe picioare.
țonțorói *m.* – nebunatic. La CADE.
țop *n.* – pulpă de găină.
țop *n.* – picior de găină, scurmă.
țopán *m.* – copil mic.
țopîc *interj.* – uite, iată.
țopîrcă *f.*– țopîrlan. La V.Alecsandri.
țorțoále *f. pl.* – podoabe pretențioase.
țorțói *n.* – dichis. E x p r. **Cu țortoi** = cu mare dichis, cu multe podoabe.
țórțuri *m.* – franjuri.
țóșcă *f.* – traistă mică. La DU.
țóșcă *f.* – săculeț. (TD).

ţóşcă *f.* – săculeţ. La T.Pamfile.
ţóşcă *adj.* – plină, doldora. La I.Creangă.
ţoţonát *adj.* – împopoţonat.
ţubóc *n.* – tulpină de ceapă.
ţuc, ţuc *interj.* – se cheamă porcii.
ţucálă *f.* – sucală. (TD).
ţuchérci *f. pl.* – bomboane.
ţúchi *n.* – cîrlionţ.
ţúchi *n.* – miţe pe covor.
ţucurlán *n.* – băştinaş.
ţuflău *n.* – tulpină de ceapă.
ţuflíc *n.* – jghebuleţ (la gura urciorului).
ţuflíc *n.* – codiţă. (TD).
ţuflúc *n.* – cîrlionţ.
ţug *n.* – tren. La M.Sadoveanu.
ţuglúi *m.* – vîrf de stog. La CADE.
ţugói *n.* – piţigoi.
ţugués *n.* – mîner la sertar.
ţugúi *n.* – vîrful diferitelor obiecte.
ţugúi *n.* – jghebuleţ la gura urciorului.
ţugúi *n.* – mîner la sertar.
ţuguiá (a) – a face să se ţugueze.
ţuhál *m.* – sac mare. La M.Sadoveanu.
ţuhál *m.* – sac mare. (TD). La CADE.
ţuhári *m. pl.* – posmagi.
ţuhăí (a) – a sili pe cineva să lucreze.
ţuhăí (a) – a pune la munci grele.
ţújă *f.* – săniuş.
ţujulúc *n.* – v. **ţujă**.
ţulúc *n.* – chică. La DU.
ţulúc *m.* – moţ, ciuf. La I.Creangă.
ţumburúc *n.* – mîner la sertar.
ţumburúc *n.* – gît la ceainic.
ţumburúc *n.* – gămălie. La DU.
ţumburúş *n.* – v. **ţumburuc** (gămălie).
ţup *interj.* – exclamaţie ce însoţeşte o săritură. La V.Alecsandri, S.F.Marian.
ţur, ţur *interj.* – strigăt de chemat puiii.
ţurá (a se) – a se urina.
ţurcán *m.* – greier.
ţúrcă *f.* – căciulă mare. La V.Alecsandri.
ţúrcă *f.* – pană de lemn.
ţúrcă *f.* – beţişor în jocul de-a ţurca.
ţurcăneáscă *adj.* – ţurcană. (C.Negruzzi).
ţurchinár *n.* – ţăpoi. La DU.
ţúrci *f. pl.* – orcicuri (la căruţă).
ţurloáe *f.* – jgheab la teasc.
ţurlúi *n.* – gît lung la urcior.
ţurlúi-ţurlúi *interj.* – exprimă trilul ciocîrliei.
ţurluí (a) – a curge încet şi puţin.
ţurlúşi *m. pl.* – cîrlionţi.
ţúrţur *m.* – picătură de ploaie (îngheţată). La V.Alecsandri. La DU.
ţurţurél *m.* – puişor (de găină).
ţúrţuri *m. pl.* – franjuri. La C.Hogaş.
ţurúi, ţurúi *interj.* – se cheamă puiii.
ţuruí (a) – a şuiera (din ţuruiac).
ţuruiác *n.* – jucărie, flueraş pentru copii.
ţuruiác *n.* – v. **ţuruitor**.
ţuruiéş *interj.* – se cheamă puiii.
ţuruitór *n.* – fluierătoare (plantă).
ţurunáş *m.* – puişor (de găină).
ţuş, ţuş *interj.* – se îndeamnă măgarii.
ţúşcă *f.* – ardei iute. La DU.
ţúşcă *f.* – ştergar răsucit.
ţúşcă *f.* – lînă de calitate superioară.
ţúşne *f.* – jgheab la teasc.
ţuşní (a) – a ţîşni. La M.Eminescu.
ţuţ *adj.* – sărac gol-goluţ. (DD).
ţúţă *f.* – căţeluş.
ţuţói *m.* – stuf fraged.
ţuţuiág *n.* – hambar.
ţuţurán *m.* – puişor (de găină).
ţuţurmác *n.* – băţ în jocul ţuţurmac.
ţuţurúg *m.* – copil adorat.
ţuţurúg *adv.* – vertical. (DD).
ţuvloáe *f.* – tulpină de ceapă.
ţuvói *n.* – jgheab la teasc.
ţuvulíc *n.* – flueraş mic din lozie.
ţuvulíc *n.* – flueraş.

U

ucíde (a) – a strivi, a zdrobi usturoi.
ucíde (a) – a bate, a lovi.
ucíde (a) – a ameți. E x p r. **A ucide pe cineva cahla** = a-l bate cahla.
ucigán *m* – diavol. (E.Sevastos).
ucigánie *f.* – bătae.
ucigán *m.* – drac, vrăjmaş.
ucigă-l crucea *m.* – diavol.
ucigăiúş *m.* – ucigaş.
ucigănii *f. pl.* – crime.
ucraíncă *f.* – cămaşă femeiască cu altiță.
ucrainizá (a) – a supune ucrainizării.
ucrainizá (a se) – a adapta limba, cultura şi obiceiurile ucrainenilor.
ucrainizáre *f.* – adoptare a limbii ucrainene.
udătoáre *f.* – stropitoare.
udătúră *f.* – mîncare (frugală).
udătúră *f.* – ciorbă, supă. (DD).
udeálă *f.* – vreme slotoasă.
údiță *f.* – undiță.
údmă *f.* – uimă. La DU.
údmă *f.* – umflătură pe corpul calului.
údniță *f.* – undiță.
ugilí (a) – a se amărî. La DU, CADE.
ugilí (a) – a se veştezi.
ugilí (a se) – a-şi pierde vlaga.
ugilí (a se) – a se ofili.
ugilíre *f.* – depresie.
ugilíre *f.* – veştezire.
ugilít *adj.* – întristat. La I.Creangă.
ugilít *adj.* – smerit.
ugilit *adj.* – scîrbit. La DU, CADE.
ugni (a) – a se mira. La T.Pamfile.
ugnít *adj.* – mirat. La T.Pamfile.
uimí (a) – a zăpăci. La M.Eminescu.
úiniță *f.* – undiță.
uitít *adj.* – uituc. La V.Alecsandri.
uitít *adj.* – distrat. La M.Eminescu.
uitucíe *f.* – uituceală.
ujlúd *n.* – ghindă.
ujóg *n.* – pămătuf pentru cuptor.
ujui (a) – a vîjîi (vîntul). La T.Pamfile.
ulamá *f.* – ciucure de mătase. La DU.
ulcealúcă *f.* – cană (pentru apă).
ulcelúcă *f.* – cană de lut.
ulcelúş *n.* – cană (de porțelan).
ulcícă *f.* – urcior (de lapte).
ulcícă *f.* – oală mică. La M.Eminescu.
ulcícă *f.* – cană de apă.
ulcícă *f.* – cratiță.
ulcícă (de schijă) – oală.
ulcicúță *f.* – oală de tuci.
ulcicúță *f.* – cană.
ulcúță *f.* – ulcică. (E.Voronca).
ulciór *n.* – urcior.
ulciór *n.* – vîrtej de apă.
ulciór rătund *n.* – oală (de lapte).
ulciór îmbrăcat *n.* – damigeană.
ulciór împletit *n.* – damigeană.
ulciór îngrădit *n.* – damigeană.
ulciór mare *n.* – urcior pentru apă.
ulciór cu țeavă *n.* – urcior cu țîță.
ulciór de borş *n.* – oală.
ulciór de vacă *n.* – urcior de lapte.
ulciór de vin *n.* – urcior de lut.
ulciór cu burlui *n.* – urcior cu țîță.
ulciór cu țugui *n.* – urcior cu țîță.
ulcior fără burlui *n.* – urcior fără țîță.
ulciorár *m.* – prepeleac.
ulciorúş *n.* – urcior (pentru apă).
uldóri *f. pl.* – urdoare.
uldurós *adj.* – urduros.
ulérie *f.* – holeră țepoasă.
úli, úli *interj.* – se cheamă gîştile.
ulicioáră *f.* – stradelă. La M.Eminescu.
ulicúță *f.* – ulicioară. La DLR.
ulitúră *f.* – pasăre de casă.
uliţár *m.* – haimana. La S.F.Marian.

uliţárnic *adj.* – uliţar. La S.F.Marian.
úliţă *f.* – stradă. La M.Eminescu.
úliţă *f.* – stradă. E x p r. **A bate ulițele** = a umbla brambura. La M.Eminescu.
Uliu (CDŞ, 1437) – jude.
Uliul (BDŞ, 1502) – unde a fost ~.
Uliul Mile (BDŞ, 1502) – boier.
uliút *m.* – ulişor. La S.F.Marian.
ulmá (a) – a adulmeca. (DD).
Ulmi (BDŞ, 1487) – semn de hotar.
úlniţă *f.* – undiţă.
ulúc *n.* – troacă (la găini).
ulúc *n.* – coş la căruţă.
ulúc *n.* – iesle.
ulúc *n.* – rindea de făcut jgheaburi.
ulúc *n.* – rindea cu daltă mică.
ulúc *n.* – covată de plămădit.
ulúc *n.* – vas pentru sărat caşul.
ulúc de copt pîne *n.* – covată.
ulúc de scurs apa *n.* – burlan.
ulucáş *n.* – troacă (la găini).
ulucáş *n.* – jgheab la teasc.
ulucél *n.* – teică.
ulucél *n.* – troacă (pentru găini).
ulucél *n.* – jgheab la teasc.
ulucél de pus sare *n.* – cutie pentru sare.
ulucí (a) – a pune un uluc de-a lungul.
uluí (a) – a se rătăci.
uluí (a) – a-şi pierde cunoştinţa.
úmă *f.* – pămînt împietrit.
úmăr *n.* – greabăn (la cal).
úmăr *n.* – lemn vertical la loitră.
úmăr *n.* – frîntură de ciorchine.
úmăr *n.* – şold la cal.
umărári *n.* – stinghie la ferăstrău.
umărári *n.* – lemne verticale la loitre.
úmărul osiei *n.* – opor. La CADE.
úmbără *f.* – umbră.
umblătór *adj.* – în buestru.
umblăréţ *adj.* – hoinar. La Al.Vlahuţă.
umbrá (a) – a ţine umbră. (TD).
umbrári *n.* – umbrelă.
úmbră *f.* – umbrar pentru vite.
umegiúne *f.* – umezeală.
umerár *n.* – cuier.
umflá (a) – a apuca. (TD).
umizí (a) – a se miji. La C.Negruzzi.
umplutúră *f.* – muşuroi la porumb.
Uncheteşti (CDŞs, 1483) – «selişte deasupra Nistrului».
uncróp *n.* – petrecere după cununie.
uncróp *n.* – apă clocotită. La I.Neculce.
uncróp *n.* – apă călduţă.
uncropeálă *f.* – toropeală.
uncropél *n.* – apă călduţă. La CADE.
undá (a) – a clocoti. La Dosoftei.
úndă *f.* – clocot. E x p r. **A da în undă** = a începe să fiarbă.
úndă *f.* – furie. La CADE.
undelemníu *adj.* – verde-galben.
undelemníu *adj.* – şaten.
undér *n.* – prăjină de împins luntrea.
unditoáre *f.* – loc de pescuit cu undiţa.
unditór *m.* – pescar cu undiţa.
úndiţă *f.* – halău.
unél *n.* – inel.
únge (a) – a lipi. (TD).
únge (a) – a murdări. La I.Creangă.
únge (a) – a înşela. E x p r. **A unge cuiva ochii** = a amăgi.
únghe *f.* – gheară la pasăre.
unghér *n.* – colţ. La M.Eminescu.
ungherári *n.* – echer de tîmplărie. (TD).
unghéţ *n* – ungher. (TD).
únghie *f.* – cîrlig la cange.
unghioáră *f.* – daltă de dogărie.
únghiţă *f.* – undiţă.
Unghiul (BDŞ, 1462) – sat pe Prut.
Unguraşi (BDŞ, 1468) – cătun.
ungureán *m.* – maghiar.
Ungureanul Jurj (CDŞ, 1409) – boier.
Ungureni (CDŞ, 1409) – sat.

únjer *n.* – ujer.
unineá *f.* – pasăre migratoare.
unire *f.* – căsătorie. La M.Sadoveanu.
úniță *f.* – undiță.
uníu *adj.* – monocrom.
univá *adv.* – undeva.
univái *adv.* – v. **univa**.
unsoáre *f.* – unt.
unsoáre *f.* – grăsime comestibilă.
unsoáre *f.* – grăsime de porc topită.
unsurá (a) – a se murdări.
untaráș *n.* – putinei.
untaríță *f.* – putinei.
untdelémn *n.* – zaitin. La CADE.
untélniță *f.* – putinei.
úntiță *f.* – undiță.
untoáică *f.* – putinei.
untoáică *f.* – plantă medicinală.
untúră *f.* – slănină.
untúră sleită *f.* – grăsime sleită.
untúră sliită *f.* – untură.
unturós *adj.* – gras. La T.Pamfile.
unulíța *pron.* – una. (DD).
únzi (a) – a vărui.
urát *n.* – urare în seara de Anul Nou.
urătúră *f.* – urîțenie.
urcícă *f.* – orcic (la căruță).
urciúc *n.* – v. **urcică**.
urciucár *n.* – lat la orcic.
urdár *n.* – vas în care se fierbe urda.
urdár *n.* – unealtă de mestecat zerul.
urdár *m.* – păcurar care urdește.
úrdă *f.* – mîncare din semințe de floarea-soarelui, zahăr și apă.
urdeálă *f.* – pregătirea urdei.
Urdești (CDȘs, 1467) – sat.
urdí (a) – a face urdă. (DD).
urdí (a) – a fierbe zerul pentru urdă.
urdí (a se) – a se preface zerul în urdă.
úrdie *f.* – loc unde se urdea.
úrdié *f.* – hoardă. La I.Neculce.
urdíe *f.* – mulțime. La C.Negruzzi.
úrdié *f.* – toalpă. La CADE.
urdiná (a) – a alerga încoace, încolo.
urdzî (a) – a se întemeia. (DD).
urdzî (a) – a începe. (DD).
urdzîtoáre *f.* – unealtă de depănat.
urdzîtóri *n.* – unealtă de depănat.
urdzoáică *f.* – arpagic.
urdzucá (a) – a urzica.
ureádnic *m.* – slujbaș, cîrmuia un ocol.
ureádnic *m.* – orînduitor, dregător.
uréche *f.* – parte a coasei la toporîște.
uréche *f.* – cheutoare a tîrnăcopului.
uréche *f.* – margine îndoită a tîrnăcopului.
uréche *f.* – cîrlig la cange.
uréche *f.* – cheutoare la căldare.
uréche *f.* – muchie a toporului.
uréche *f.* – mîner la ferăstrău.
uréche *f.* – rătez la ladă.
uréche *f.* – curea la îmblăciu.
uréche *f.* – lat la orcic.
Urecheni (CDȘ, 1453) – sat.
urechérniță *f.* – cîrcăiac.
uréchi *f. pl.* – ochelari la căpăstru.
urechílă *f.* – persoană cu urechile mari.
Urecle (CDȘ, 1453) – poiană.
Urecle Petru (CDȘ, 1407) – boier.
úret *n.* – urătură.
urgiós *adj.* – urît.
urgisit *adj.* – chinuit. La N.Țurcanu.
ura (a) – a dori. (DD).
uríc *n.* – moșie dăruită de domnitor.
uríc *n.* – act de proprietate.
uríc *n.* – document, hrisov, zapis.
uricár *n.* – culegere de urice.
uricár *m.* – scriitor de urice.
urichélniță *f.* – curea la căpețeală.
urieșésc *adj* – uriaș. La V.Alecsandri.
urisî (a) – a afurisi.
úrișe *n. pl.* – documente, hrisoave. (DD).

urî (a se) – a se urîți, a se ofili.
Urîta (CDȘ, 1442) – sora lui Sima Marcovici.
Urîta (BDȘ, 1490) – fiica lui Malin.
urîtúră *f.* – urîțenie.
Urlatu (BDȘ, 1491) – averea lui ~.
urlắți *m. pl.* – oriunde. E x p r. **A îmbla pe urlați** = a umbla în dodii.
urlắți *m. pl.* – aiurea. E x p r. **A se duce pe urlați** = a șterge-o, a o rupe la fugă.
urlătúră *f.* – urlet răzleț.
urluéș *m.* – uriaș.
urluí (a) – a vorbi mult și fără rost.
urluít *n.* – urluială.
urluít *adj.* – zăpăcit.
úrmă *f.* – rămășițe de fructe. (DD).
următóri *n.* – punctator pe metal.
urmișoáră *f.* – urmuliță. La E.Sevastos.
urmulițắ *f.* – urmă mică. (DD).
urmușoáră *f.* – urmuliță. La S.F.Marian.
urmúță *f.* – urmuliță. (Șezătoarea).
urs *m.* – miez de pepene verde.
urs *m.* – boț de mămăligă cu brînză.
urs *m.* – ursoaică (în pod).
ursalíu *adj.* – cafeniu.
ursári *m.* – rom.
Ursești (BDȘ, 1481) – sat pe Nichid.
ursît *n.* – farmece. (DD).
ursîtă *f.* – febră vitulară.
úrși *m. pl.* – stîlpi de legat lotcile.
urși (a) – a se obrăznici.
urși (a) – a scînci.
ursîșór *adj.* – cafeniu-închis.
ursoáică *f.* – coș orizontal sub acoperiș.
ursoicúță *f.* – cahlă (la sobă).
Ursu (BDȘ, 1487) – boier moldovan.
uruióc *n.* – capăt de urzeală. La DU.
Urziceni (BDȘ, 1497) – sat.
uscắt *n.* – secetă.
uscắt *adj.* – cafeniu-deschis.
Uscatul Ivan (CDȘ, 1439) – boier.
uscășiúme *f.* – secetă.
uscătúri *f.* – posmagi.
uscătúri *f.* – biscuiți de casă.
úsnă *f.* – marginea unui clopot. La DU.
usteneálă *f.* – osteneală. La Varlaam.
ústie *f.* – marginea de sus a vasului.
ustír *m.* – plătică.
usturoiéș *m.* – stînjenel.
úșa cei mare *f.* – poartă.
úșa harmanului *f.* – poartă.
úșa ocolului *f.* – poartă.
ușág *n.* – toc la fereastră.
ușátcă *f.* – coș de lozie.
ușă la ogradă *f.* – poartă.
ușărnic *m.* – care umblă printre case.
ușărnic *m.* – schimbător de stăpîni.
úșcă *f.* – ravac.
ușciór *m.* – ușor (la ușă).
úșe *f.* – cahlă.
ușér *m.* (BDȘ, 1482, 1495) – dregător de curte. La DIM, DLR.
ușérnic *m.* – hoinar. La I.Creangă.
ușînic *n.* – urșunic.
ușîșoáră *f.* – ochi mobil la fereastră.
úșnă *f.* – lemn pe marginea luntrei.
ușóri *m. pl.* – toc la fereastră.
ușulițắ *f.* – ușiță (la cenușar).
ușúr *n.* – zeciuiala morarului.
ușúr *n.* – dijmă pentru pășunat.
ușúță *f.* – ușă mică.
ușúță la spîrhat *f.* – ușiță la plită.
uteși (a) – v. **a oteși**.
úti, úti *interj.* – se cheamă rațele.
uzoáre *f. pl.* – altițe la ie.
uzór *n.* – ornament pe țesătură.
uzór *n.* – model, izvod. (TD).
uzór *n.* – ornament la streașină.
uzór *n.* – model de țesătură, izvod.
uzór *n.* – ornament pe cămașă.
uzór încheet *n.* – desen pe o țesătură.
uzór neîncheet *n.* – ornament ondulat.

V, W

vac *n.* – veac

vac *n.* – trai, viață. (TD).

vacalíe *f.* – plută, dop. (ALM).

vacár *m.* – mulgător.

vacăţii *f. pl.* – salcîmi.

vad *n.* – loc neadînc în albia unui rîu.

vad (BDŞ, 1462)

vadă *f.* – vedere. E x p r. **În vadă** = la vedere. La N.Ţurcanu.

vádă *f.* – şănţuleţ de irigare.

vadéa *f.* – rată. La M.Sadoveanu.

vadéa *f.* – soroc, termen. La Al.Vlahuţă.

vádra *f.* – dans popular moldovenesc.

vádră *f.* – căldare.

vádră *f.* – şiştar (de tablă).

vádră *f.* – vas în care se încheagă caşul.

vádrá *f.* – ciutură. La T.Pamfile.

vádră *f.* – veche unitate de capacitate.

Vadul Neguţătoriului (BDŞ, 1493) – semn de hotar.

Vadul Ruşilor (CDŞ, 1452) – semn de hotar.

vadzóncă *f.* – vas de lut pentru flori.

vaganós *n.* – v. **gavanos**.

vah *interj.* – vai. La V.Alecsandri.

váhă *f.* – pîrghie.

váhă *f.* – cîntar de mînă.

váicăr *n.* – strigăt de durere.

vaier *n.* – tînguitre. La V.Alecsandri.

vaierá (a) – a se văita.

vajníc *n.* – pîrghie pentru greutăţi.

vajníţă *f.* – v. **vajnic.**

vajnícuí (a) – a ridica cu vajnicul.

val (de pămînt) (CDŞ, 1392, 1432).

val *n.* – trîmbă. La CADE.

val *n.* – găvan la greblă.

val *n.* – ghivent la şurub.

val *n.* – tăvălug de fărîmiţat bulgării.

val *n.* – broboadă subţire.

val *n.* – v. **tăvăluc** (de treierat).

val *n.* – tulburare. E x p r. **A fi prea în val** = a fi prea frămîntat. *Era pre în val.* (I.Neculce).

val *n.* – năvală. E x p r. **A da val** = a năvăli. (I.Neculce).

valáh *m.* – nume al populaţiei de bază a Valahiei (Ungrovlahiei); român din jumătatea a doua a veacului XIX.

valáh *adj.* – de origine valahă, din Valahia (azi România). *Meşter valah, azi nume de fîntînă*...(adică puţ). (N.Labiş).

valáhă *f.* – în lucrări de lingvistică pînă în a doua jumătate a veacului al XIX-lea – denumirea limbii vorbite de valahi (munteni), populaţia de bază a Valahiei (azi România).

valachi (BDŞ, 1475) – turci: „valahii sînt pentru noi ca şi turcii". (Ştefan cel Mare).

valáhi *m.pl.* – blohi (CM).

valáşnic *m.* – veterinar.

valcuí (a) – a tăvălugi ogorul.

Valea Neagră (CDŞ, 1448) – luncă.

Valea Sacă (BDŞ, 1468) – sat.

valeráş *n.* – butoiaş. La DU.

valióc *n.* – tăvălug de fărîmiţat bulgării.

váliţ *n.* – vals. (TD).

válmă *adv.* – în prag de revărsare. (DD).

válmeş *adv.* – de-a valma.

válnic *m.* – pîslă.

válnic *m.* – pîslar.

valóc *n.* – găvan la greblă.

valóc *n.* – chingă la căruţă.

válturi *n.* – găvan la greblă.

valţ *n.* – maşină de strivit strugurii.

valusí (a) – a strînge pînza val.

valúţ *n.* – găvan la greblă.

valvîrtej *adv.* – repede. La I.Creangă.

valvîrtej *adv.* – în dezordine.
vam *m.* – vamă (la moară). (TD).
vamár *m.* – vameş. (TD).
varátic *adj.* – nisipos. (DD).
varélniță *f.* – fructieră.
várgă *f.* – prăjină la puțul cu cumpănă.
variláş *n.* – butoiaş.
Várnița *f.* – localitate.
várniță *f.* – loc unde se arde varul.
várniță *f.* – groapă de ars var.
varşaveánca *f.* – cîntec revoluționar.
vártă *f.* – casă de strajă.
varțáb *n.* – toc la fereastră.
varțág *n.* – uşor la uşa pivniței.
varvaric *m.* – E x p r. **Mustăți în varvaric** = mustăți lungi şi răsucite.
Varzár (CDŞ, 1443, 1446) – mănăstire.
vasilióc *m.* – albăstriță.
vatálă *f.* – mîner la ferăstrăul cu coardă.
vatale *f. pl.* – dispozitiv la spată.
vataman (CDŞ, 1428, 1443, 1446; BDŞ, 1495) – dregător sătesc.
vatínă *f.* – vatelină.
vátman *n.* – hîrtie pentru desen.
vátră *f.* – sobă orizontală.
vátră *f.* – plită de bucătărie.
vátră *f.* – cenuşar (la plită).
vátră *f.* – strat de legume, flori.
vazdojéle *f. pl.* – arnică.
vazón *n.* – vază.
vazón *n.* – floare (în vază).
vazón *n.* – oală cu toartă.
vazón *n.* – borcan de sticlă.
vazonár *n.* – vas de lut pentru flori.
vazonáş *n.* – borcănaş de sticlă.
vazonúc *n.* – vas de lut cu floare.
văcărét *n.* – dare pe vite. La DIM.
văcăríe *f.* – staul, grajd.
văcărúş *m.* – ciupercă comestibilă.
văcoásă *adj.* – de secole. (DD).
vădán *m.* – văduv. La CADE.
vădán *m.* – văduvoi.
vădánă *f.* – văduvă. La V.Alecsandri.
vădáncă *f.* – văduvă.
vădáş *m.* – din satul Vadul lui Isac.
vădăní (a) – a văduvi. (TD).
vădăníe *f.* – văduvie. La S.F.Marian.
vădăói *m.* – văduvoi.
vădăói *m.* – văduv. La I.Creangă.
vădăşíță *f.* – din satul Vadul lui Isac.
vădeneán *m.* – din satul Vădeni.
vădí (a) – a învinui.
vădicél *n.* – vad mic.
vădrár *m.* – dregător, strîngea vădrăritul.
vădrărít *n.* – dare pentru fiecare vadră de vin introdusă. La DIM.
văduói – văduvoi. La CADE.
văgăúne *f.* – peşteră.
văicărătúră *f.* – strigăt de durere.
văioágă *f.* – vale mică.
văiúgă *f.* – vale mică. La M.Sadoveanu.
văiúgă *f.* – dolină. La DEX.
văjnicíe *f.* – fudulie.
văl *n.* – broboadă subțire.
vălăcăi (a) – a se văita.
vălărét *n.* – a umbla urînd. (ALM).
vălătúc *m.* – sul. La C.Negruzzi.
vălătuc *m.* – material de construcție.
vălătuc *m.* – tăvălug. La T.Pamfile.
vălătúc *n.* – val la puț.
vălătucí (a) – a înfăşura; a face val.
vălătuşí (a) – a treiera cu tăvălugul.
vălătúşi *m. pl.* – grămezi mici de fîn.
vălătúşi *m. pl.* – snopi de grîu sau secară.
vălătúşi *m. pl.* – plăcinte din aluat dospit.
vălcícă *f.* – şes.
vălcícă *f.* – jgheab la teasc.
vălceá *f.* – vale mică. La P.Ispirescu.

vălceluşă *f.* – vălcea. La P.Ispirescu.
vălgărie *f.* – pălălae.
văleán *m.* – locuitor în vale.
văleát *m.* – soroc de viaţă. La I.Creangă.
vălinăş *m.* – pământ al satului Văleni.
vălmăşág *n.* – îmbulzeală. La CADE.
vălmăşeálă *f.* – îmbulzeală, tărăboi.
văluí (a) – a netezi pământul cu valul.
văluí (a) – a strînge pînza sul (val).
văluí (a) – a vălura. (DD).
vălţui (a) – a valsa. La C.Stamati.
vămár *m.* – vameş. La CADE.
vămeşoaică *f.* – soţia vameşului.
vărá (a) – a petrece vara. La CADE.
vărá (a) – a smulge cînepa cea de vară.
vărdzáre *n. pl.* – plăcinte cu cireşe.
vărdzáre *n. pl.* – plăcinte cu dovleac.
vărgălui (a) – a întari coasa cu o vargă.
vărgăluire *f.* – legarea vergei la coasă.
vărgăţel *adj* – vărgat. La P.Ispirescu.
vărguţă *f.* – vargă mică.
varnicér *m.* – vărar. La T.Pamfile.
vărgăluít *adj.* – vărgat. (DD).
vărghíe *f.* – bîrnă. La DU.
vărtoape (BDŞ, 1493) – hîrtoape.
vărvărésc *adj.* – nemilos. La Al.Donici.
vărvăríe *f.* – barbarie. La V.Alecsandri.
vărvăríme *f.* – mulţime de barbari.
vărzáre *n.pl.* – plăcinte cu varză. La DU.
vărzáre *f.* – plăcinte cu mere, vişini.
văsári *m.* – meşter de vase de lemn.
văsări (a) – a face vase de lemn.
văsuleán *n.* – văsuşor. La E.Sevastos.
văscătúră *f.* – resturi după ciuruit.
vătáv *m.* – căpetenia vornicilor.
vătăjél *m.* – vornic (la nuntă).
vătăji (a) – a administra. La CADE.
vătăjie *f.* – slujba vătavului.
vătăşél *m.* – slujbaş la primărie.
vătămán *m.* – conducător sătesc.
vătămán *m.* – slujbaş la primărie.
vătămătúră *f.* – boală internă. N.Gane.
vătămătúră *f.* – durere la stomac.
vătrai *n.* – vergea de răscolit focul.
vătrári *n. pl.* – lambe la căruţă.
vătúi *m.* – ied.
văzdúşnic *n.* – ochi la fereastră, mobil.
véchi *adj.* – bătrîn. (TD).
véchi *adj.* – tomnatic (flăcău). (TD).
vechimitáte *f.* – timp de demult. **Din vechimitati** = din trecut.
vecín *m.* – şerb, rumîn.
vecinăş *m.* – vecinel.
vecíni *m. pl.* – şerbi, rumîni.
veciníe *f.* – rumînie.
vedeálă *f.* – în ochii lumii. La I.Neculce.
vedénie *f.* – nălucă, arătare. (TDRG).
vedénie *f.* – reprezentare
vederoásă *adj.* – ochioasă. (TD).
vederós *adj.* – scos la vedere. (DD).
vederós *adj.* – distins. (DD).
vedrişoáră *f.* – vadră mică.
Vedzuri (BDŞ, 1492) – sat.
Vedzuri (BDŞ, 1499) – sat.
vel *adj.* – mare; calificativ precedînd un titlu boieresc.
vélin *n.* – văl al miresei.
velnicér *m.* – ţuicar. La CADE.
vélniţă *f.* – instalaţie de făcut rachiu.
velvét *n.* – catifea.
véniş *adj.* – tare, cîlţos (lemn).
vérde-iarbă *adj.* – verde-deschis.
vérde-mîndru *adj.* – verde-deschis.
vérde-scîrnav *adj.* – untdelemniu.
vérde-nou *adj.* – verde-deschis.
verdeáţă-de-padure *f.* – piedicuţă.
verdéţuri *f. pl.* – fructe.
verdişór *adj.* – verde-deschis.

verdún *adj.* – verzui.
verdúnă *adj.* – verde; struguri necopți.
verdúncă *adj.* – v. **verdună**.
verdzătúri *f. pl.* – legume.
vérdze *f. pl.* – varză acră hăcuită.
verégă de chiatră *f.* – colac la puț.
verégă cu inel *f.* – inel.
verétcă *f.* – țol înghust pe podea.
verétcă *f.* – țesătură de lînă pe laviță.
verétcă *f.* – plapomă.
veretcúță *f.* – covoraș.
vergé *f.* – găvan la greblă.
vergeá *f.* – sucitor.
vergél *n.* – bețișor de legat firele.
vergél *n.* – petrecere a flăcăilor și fetelor.
vergelá (**a**) – a-și ghici soarta.
vergelatór *m.* – urător. La C.Hogaș.
vergícă *f.* – inel. (TD).
vergúr *adj.* – virgin. La TDRG.
vergúră *f.* – fecioară. La V.Alecsandri.
vergúță *f.* – verighetă.
véri *conj.* – ori. (TD)
veríc *m.* – verișor.
vericlă *f.* – verisoară. La S.F.Marian.
verígă *f.* – zăvoraș la fereastră.
verígă *f.* – cerc la plită.
verígă *f.* – inel.
Verigă (CDȘ, 1423) – vataman.
verígă *f.* – inel la pripon.
verígă *f.* – laț la orcic.
verișcan *m.* – verișor. La I.Sbiera.
verișcáne *f. pl.* – prietene.
veriță *f.* – vară. La N.Țurcanu.
veronícă *f.* – plantă cu frunze opuse.
vérstă *f.* – măsură de distanță.
verzăciúne *f.* – verdețuri.
verzătură *f.* – fructe necoapte, verzi.
vérze *f. pl.* – varză acră tocată.
veselítă *adj.* – veselă. (TD).
vestit *adj.* – numit (CM).
véșcă *f.* – pălăria florii-soarelui.
véșcă *f.* – colac de piatră la puț.
véșcă *f.* – obod (la roata morii). CADE.
véșcă *f.* – ghizdele de lemn la puț.
véșcă *f.* – gherghef.
véșcă *f.* – țeastă.
véșcă *f.* – vacălie. La M.Sadoveanu.
véșcă *f.* – cerc în jurul pietrelor rîșniței.
véșcă de răsărită *f.* – pălăria florii-soarelui.
veșcălíe *f.* – v. **veșcă de răsărită**.
veteáncă *f.* – vergea de legat urzeala.
vetejíu *adj.* – harnic, trăgător. (DD).
vetrícă *f.* – libelulă.
vetríță *f.* – v. **vetrică**.
vetríță *f.* – strat de legume.
vezeteu *m.* – surugiu. La V.Alecsandri.
vicleím *n.* – dramă populară.
viclenie *f.* – ficleșug (CM).
vícol *n.* – viscol. La M.Costin.
vicolí (**a**) – a viscoli. La CADE.
vicole (CDȘ, 1425) – semn de hotar.
vicolitúră *f.* – viscolitură. La CADE.
vicólniță *f.* – viscolitură. La CADE.
victoreán *m.* – lucrător la complexul agroindustrial "Victoria".
victórie *f.* – soi de prune.
victorínă *f.* – joc din întrebări și răspunsuri.
vidénie *f.* – arătare. La DELM.
vidére *f.* – pețit. (DD).
vidérnic *n.* – lucarnă.
vidétă *f.* – pătul la pepenărie.
vídmă *f.* – fantomă. La C.Conachi.
vídmă *f.* – vrăjitoare. La I.Creangă.
víe *f.* – struguri. (DD).
víe *f.* – ciorchine de strugure.
víe tînără *f.* – sad. La CADE.
viermăt *n.* – mulțime de viermi.

viespişor *m.* – viespe negricioasă.
viérs *n.* – limbă, vorbire, grai.
viför *n.* – furtună mare. La CADE.
viforî (a) – a ninge cu vînt vijelios.
vifórniță *f.* – vifor mare. La CADE.
viitoríe *f.* – viitor. La C. Negruzzi.
viiúşcă *f.* – cahlă, închizătoare la sobă.
vilivétcă *f.* – cămaşă bărbătească.
vímir *n.* – vamă.
vínchil *n.* – echer de tîmplărie.
vinderéu *m.* – copil obraznic.
vinderéu *m.* – şoim mic. La I.Creangă.
vinereána *f.* – vacă fătată într-o vinere.
vinícer *m.* – septembrie. La V.Alecsandri.
viniţéle *f. pl.* – albăstriţe.
vinochél *n.* – cunună (pe cap).
vintílă *f.* – vintir.
víntili *n.* – echer de tîmplărie.
víntire *f.* – diaree.
vintre *f.* – diaree. La M.Sadoveanu.
vioáră *adj.* – limpede, curată. *Nistrule, apă vioară.* (TDRG).
vioáră *adj.* – limpede. *Prutule, apă vioară.* (Şezătoarea.)
viorél *adj.* – vioriu.
viorícă *f.* – toporaş.
viorícă *f.* – tămîioasă.
viós *adj.* – viguros. La D.Cantemir.
vioşálă *f.* – voioşie. La A.Russo.
vioşíe *f.* – prospeţime. La C.Negruzzi.
vipt *n.* – pâine albă, cereale. La DU.
virténiţă *f.* – vîrtelniţă.
viscol *n.* – vînt mare cu nisoare. La DU.
visgăí (a) – a da din coadă.
vistiernic *m.* – haznadariu (CM).
vístre *f.* – lama cuţitului.
vişináp *n.* – vişinată. La V.Alecsandri.
vişncác *n.* – v. **vişinap**.
víşniţă *f.* – carniz la fereastră.
vitejie *f.* – hărborie (CM).
Vitezeşti (CDŞ, 1448) – sat.
vitinár *m.* – veterinar.
vitripás *n.* – vaterpas.
viuléţ *adj.* – teafăr. *Viu-viuleţ.* (DD).
vizuní (a) – a avea culcuş. La I.Sbiera.
vizuníe *f.* – vizuină. La M.Sadoveanu.
vîj *m.* – moşneag. La S.F.Marian.
vîja-vîja *interj.* – zgomotul produs de ploaie. (TD)
vîjăucă *f.* – prăjină de bătut nucile.
vîjî (a) – a prinde. La Th.Holban.
vîjîiálă *f.* – morişcă de hîrtie.
vîjîít *adj.* – ţicnit.
vîjîitoáre *f.* – v. **vîjîială**.
vîjoc *n.* – pătul la vie.
vîlóşcă *f.* – buclă.
vîlvă *f.* – bîrfă. La N.Ţurcanu.
vînă *f.* – pulpă de găină.
vîndzói *adj.* – roşu. (DD).
vînj *n.* – putere. La M.Sadoveanu.
vînj *m.* – specie de ulm.
vînjolí (a se) a se frămînta.
vînjoşá (a) – a întări. La I.Sbiera.
vînós *adj.* – vînjos. La Negruzzi.
vîntăráe *f.* – vijelie.
vîntăráe *s. f.* – vînt puternic.
vînteş *adj.* – repede, ca vîntul.
vîntîrá (a) – a bate un vînt puternic.
vîntoáică *f.* – v. **vîjîială**.
vîntoáică *f.* – furtună, vîrtej.
vîntoáice *f.pl.* – vijelii. La N.Ţurcanu.
vîntoásă *f.* – vijelie. La M.Sadoveanu.
vîntós *adj.* – vînturatic.
vîntós *adj.* – vînturos. La M.Eminescu
vîntreálă *f.* – vetrelă.
vîntuí (a) – a aierisi.
vîntuí (a) – a se sminti. La CADE.
vîntuít *adj.* – ţicnit. La CADE.

vîntuít *adj.* – nărăvaş. (DD).
vîntură-lume *m.* – aventurier.
vînturătór *m.* – aventurier.
vînturél *m.* – erou de poveste.
vînzoli (a) – a se frămînta. La DU.
vînzoálă *f.* – frămîntare. La CADE.
vînzoálă *f.* – zbuciumare. La CADE.
vîrcát *adj.* – în dungi.
vîrcă *f.* – dungă. La CADE.
vîrcolí (a se) – a se frămînta.
vîrcolít *adj.* – neastîmpărat.
vîrstá (a) – a ţese în dungi. (DD).
vîrstá (a) – a pune dungi, vîrste.
vîrstá (a) – a deosebi. La CADE.
vîrstác *n.* – strung de tras şinele.
vîrstác *n.* – unealtă de dăltuit butucul.
vîrstác *n.* – menghină.
vîrstác *n.* – război de ţesut.
vîrstác *n.* – ţesătură de lînă în dungi.
vîrstác *n.* – masă de tîmplărie.
vîrstát *n.* – parte a plugului.
vîrstă *f.* – dungă. La S.F.Marian.
vîrşí (a) – a vîrfui (stogul, căpiţa).
vîrtéj *n.* – învolburare de apă.
vîrtéj *n.* – sul de praf.
vîrtéj *n.* – val la puţ.
vîrtéj *n.* – mîner la vînturătoare.
vîrtéj *n.* – inel la pripon.
vîrtél *n.* – vînt puternic cu ninsoare.
vîrtéliţă *f.* – vîrtelniţă.
vîrtélnic *adj.* – învîrtitor.
vîrticúş *n.* – sul de praf.
vîrticúş *n.* – inel în jurul priponului.
vîrtítă *f.* – v. **învîrtită**.
vîrtop (CDŞ, 1422) – hîrtop.
vîrtoape (BDŞ, 1493) – hîrtoape.
vîrtós *adv.* E x p r. **Cu atît mai vîrtos** = cu atît mai mult. La C.Negruzzi.
vîrtóşniţă *f.* – fortificaţie. (TD).
vîrtútă *f.* – v. **învîrtită.**
vîrtúte *f.* – putere. (TD).
vîrv *n.* – vîrf de munte.
vîrvác *n.* – furcă cu două coarne de fier.
vîrvár *n.* – vîrf de munte.
vîrvár *n.* – ţăpoi cu coada lungă. La DU.
vîscós *adj.* – lutos (pămînt).
vîslă *f.* – scîndură la cîrma luntrei.
vîşcá (a) – a se mişca. La CADE.
vîzdoágă *f.* – garoafă. La DU.
vîzdojíu *adj.* – galben-închis.
vladílcă *f.* – unealtă de fierărie.
vlăguí (a) – a se umezi
vlăguít *adj.* – umezit, jilăvit.
vlah *m.* – v. **valah**.
vlah *m.* – persoană din nord-vestul Bulgariei.
vlah *m.* – valah, din Valahia.
vláhă *adj.* – glotonim, lingvonim; denumirea limbii populaţiei din nord-vestul Bulgariei şi din Banat.
vlási *m. pl.* – valahi, vlasi, persoane ce fac parte din populaţia de bază a Valahiei (Ungrovlahiei), azi România.
Vlaşcaia Zemlea (BDŞ, 1481) – Ungrovlahia/Valahia.
vláşniţă *f.* – groapă cu apă.
vleáşcă *f.* – pîlc de stuf.
vocştáne *f. pl.* – lambe la căruţă.
vói *pron.* – dumneavoastră. La M. Eminescu.
vói *pron.* – dumneata, dumneavoastră.
vóie *adv.* – potolit. *Arde focul în voie.*
voiniceásca *f.* – craul; stil de înot.
voinicós *adj.* – vînjos. (TD).
voinicul (BDŞ, 1495) – flăcău.
vol *n.* – văl la mireasă.
vólburne *adj.* – verde-închis.
volintír *m.* – voluntar.
volintír *m.* – voluntar înrolat în armată.

volintiríe *f.* – unități de volintiri.
vólna (de-a volna) *adv.* – destul.
vólnic *adj.* – vrednic.
volóc *n.* – coș de prins pește.
volóc *n.* – traistă de dat mîncare la cai.
volocúșă *f.* – voloc (coș).
volocúșcă *f.* – grapă de spini.
volóh *m.* – strămoșii moldovenilor.
volohi (BDȘ, 1499) – moldoveni.
volóhi *m. pl.* – moldoveni. (ALM).
volontír *m.* – v. **volintir**.
vóloste *f.* – unitate administrativă.
voloși (a) – a netezi pămîntul.
voníși *m. pl.* – voinici. (Folclor).
vorbáci *m.* – palavragiu.
vorbáliț *m.* – v. **vorbaci**.
vorbalíu *m.* – v. **vorbaci**.
vorbálnic *m.* – v. **vorbaci**.
vorbálniț *m.* – v. **vorbaci**.
vorbániț *m.* – v. **vorbaci**.
vorbáriț *m.* – v. **vorbaci**.
vorbátic *m.* – v. **vorbaci**.
vórbă *f.* – înțelegere. E x p r. **A avea vorba cu cineva** = a pune ceva la cale.
vórbă *f.* – limbă. (M. Eminescu).
vórnic *m.* – mare dregător.
vórnic *m.* – om de servici.
vórnic de curte *m.* – v. **vornic de gloată**.
vórnic de gloată *m.* – mai marele pe slujitorii curții.
vórnic de Țara de Jos (de Sus) *m.* – administrator.
vórnic de ținut *m.* – dregător cu atribuții administrative în unele ținuturi.
vórnic de poartă *m.* – dregător responsabil de poarta curții domnești.
vorniceásă *f.* – nevasta unui vornic.
vornicél *m.* – vornic la nuntă. La V.Alecsandri.
vornicí (a) – a executa funcția de vornic
vornicíe *f.* – demnitate de mare vornic.
vornicíță *f.* – v. **drușcă**.
voroávă *f.* – vorbă. La N.Țurcanu.
voróncic *adj.* – negru (cal). La DD.
Voroveşti (CDȘ, 1456) – sat.
Voroveşti (BDȘ, 1459) – răzeși.
Voroveşti (BDȘ, 1459) – selişte.
vorovi (a se) – a se înțelege.
vorovi (a) – a sta de vorbă.
vorovíre *f.* – vorbă, înțelegere.
vóscină *f.* – boștină.
voştinar (BDȘ, 1488) – turnător de ceară.
vóștină *f.* – boștină.
votrie *f.* – codsoșcă. La CADE.
votri (a) – a fi codoșcă, a prostitua.
vótru *m.* – petitor, codoșcă. La CADE.
Vrabia (BDȘ, 1483) – prisacă.
Vrabie (CDȘs, 1472) – izbașă.
vráci *m.* – medic. La V.Alecsandri.
vráci *m.* – doctor.
vrágniță *f.* – poartă.
Vranceán (BDȘ) – spatar.
vrániță *f.* – poartă.
vrasc *n.* – viță subțire la castravete.
vráv *n.* – grămadă. La M.Eminescu.
vrăcíță *f.* – doctoriță.
vrăciuí (a) – a lecui, a tămădui.
Vrăghiesc (BDȘ, 1488) – neam de răzeși moldoveni.
vrăjmáș *m.* – drac, michiduță.
vrăjmáșnic *adj.* – nemaipomenit.
vrănișoáră *f.* – v. **vrăniță**.
Vrăstatului (CDȘ, 1437) – munte.
vrăníță *f.* – vrană mică.
vrăvuí (a) – a vîntura cu lopata.
vrăvuí (a) – a vrăfui. La N.Gane.
vreág *m.* – vrăjitor.
vreáscuri *pl.* – rascuri (CM).

vrednicíță *adj.* – șireată. (Șezătoarea).
vréme *f.* – pe dată. E x p r. **Fără vreme** = chiar acum.
vremélnic *adj.* – temporar. La C.Hogaș.
vrémnic *adj.* – vrednic.
vremuíre *f.* – trecere, schimbare.
vrîstác *n.* – strung de tras șinele.
vrîstă *f.* – dungă de altă culoare.
vrîstă *f.* – vîrstă, etate. La DU.
vrîstătură *f.* – covoraș îngust în dungi.
vrîste *f. pl.* – verste (distanță).
vrîste *f. pl.* – dungi colorate pe covor.
vulcáni *m. pl.* – voinici.
vultán *m.* – viteaz. La V.Alecsandri.
vultărí (a) – a zbura (ca vulturii).
vurtúni *m. pl.* – porumbei (specie).
wolochy (BDȘ, 1499) – moldoveni; „wolochy în polonă înseamnă **moldoveni**" (I.Bogdan).

Z

zabávă (BDŞ, 1472) – întîrziere.
zabélă *f.* – soi de struguri.
zac *n.* – boală. (DD)
zacăş *m.* – leneş. La CADE.
zacrîmă *n.* – secţie într-un hambar.
zacúscă *f.* – gustare. La M.Kogălniceanu.
zádie *f.* – şorţ. La S.F.Marian. (DU).
zadişcă *f.* – aprindere la plămîni (la cai).
zadormi (a) – a adormi (pe totdeauna)
zadúhă *f.* – astmă.
zagará *f.* – bordură la pălărie.
zagará *f.* – bordură de blană.
zahará *f.* – urluială.
zahara *f.* – provizii. (I. Neculce)
zaharît *adj.* – îndulcit. (DD).
zahát *n.* – gard de piatră.
zahát *n.* – perete de piatră.
zahát *n.* – şopron.
zahát *n.* – şiră de porumb.
zahát de răzlogi *n.* – corlate la puţ.
zaháte *f.pl.* – surpături pe coastă.
zahercá *f.* – hrană pentru vite.
zahón n. – parcelă. (DD).
zahón n. – urmă săpată de un şuvoi.
zahóncă *f.* – ferăstrău de tăiat în lung.
záibăr *n.* – vin din struguri de zaibăr.
záibără *n.* – soi de struguri negri.
zal *n.* – casa cei mare.
zale *f. pl.* – verigile unui lanţ.
zale *f. pl.* – lănţişor (podoabă).
zale *f. pl.* – armură. La M.Sadoveanu.
zalógi *m. pl.* – lozie.
zalubíţă *f.* – parte a încovoiată a saniei.
zaluzí (a) – a se sminti. La T.Pamfile.
zamáscă *f.* – unsoare pentru roţi.
zamáscă *f.* – chit.
zámă *f.* – v. **dzamă**.
zambá *f.* – zăbală.
zambalíc – jachetă femeiască.
zambará *f.* – talger la tobă.
Zamă (BDŞ, 1491) – neam de boieri.
Zamă Ion (BDŞ, 1491) – boier.
Zamă Dros (BDŞ, 1491) – boier.
Zamă Dragoş (CDŞs, 1491) – boier.
Zamă Oană (CDŞs, 1491) – boier.
zámcă *f.* – întărtitură. La I.Neculce.
Zamcăuţi (CDŞ, 1456) – sat.
zamparagíu *m.* – derbedeu.
zaníns *n.* – troian de zăpadă.
zaór *n.* – zavoraş la fereastră.
zaóz *m.* – îmbulzeală.
zapán *n.* – şorţ purtat de pescari.
zapás *n.* – slobodă la ave.
zapás *n.* – pămănturi rezervate.
zapasníţă *f.* – femeia unui plecat la război.
zapáşcă *f.* – lot de pămînt în rezervă.
Zapáşcă *f.* – toponim (Briceni).
zápat *n.* – vînt de nord–vest.
zápcială *f.* – încasare cu forţa.
zapcii (a) – a încasa cu forţa.
zapcilîc *n.* – zăpăceală. La N.Gane.
zapláz *n.* – gard de scînduri.
zapóncă *f.* – ac cu gămalie.
zapórcă *f.* – porţie de nutreţ pentru cai.
zaporoján *m.* – cazac din Zaporojie.
zaprášca *f.* – tomată prăjită.
zar *n.* – zăvoraş la fereastră.
zăránie *f.* – ţipenie. E x p r. **A nu fi nici zaranie de om** = a nu fi ţipenie de om.
zarár *n.* – pagubă.
zarazíhă *f.* – mama-pădurilor (plantă).
zarif *adj.* – nostim. La C.Negruzzi.
zarnacadeá *f.* – narcisă. La V.Alecsandri.
zărzăr flocos *m.* – piersică (fructul).
zarzurár *m.* – cais (pom).
zarzurie *f.* – livadă de caişi.

zaséucă *f.* – zăvor.
zásic *n.* – dispărțitură în hambar.
zásic *n.* – hambar.
zatéși *f. pl.* – lambă la căruță.
zatón *n.* – loc de pescuit în iaz.
zauitá (a) – a uita.
zausucá (a) – a se usca (butoiul).
zauși (a) – a zăpăci.
zaveróhă *f.* – vînt puternic cu ninsoare.
zavéră *f.* – răscoală. La V.Alecsandri.
zavescă (BDȘ, 1459) – taxă.
zavéscă *f.* – taxă pentru redeschiderea unui proces. La DIM.
zavístie *f.* – pizmă. La M.Costin.
zavistiós *adj.* – pizmătar. La P. Ispirescu.
závistnic *m.* – pizmaș. La Gr.Ureche.
zavistnicíe *f.* – pizmă.
zavistuí (a) – a pizmui. La Gr.Ureche.
zavistuitór *m.* – pizmătar. La G.Conachi.
zavód *n.* – prăsilă.
zăbálă *f.* – rană. La DU.
zăbále *f. pl.* – bale.
zăbávă *f.* – tărăgăneală. La C.Negruzzi.
zăbávă *f.* – E x p r. **Nu zăbavă (fără zăbavă)** = nu mult după aceea.
zăbávă *f.* – distracție. La C.Negruzzi.
zăbávnic *adj.* – glumeț.
zăbăjí (a) – a mînca fără poftă. (DD)
zăbăjí (a) – a se reține.
zăbălát *adj.* – plin de bale.
zăbălós *adj.* – plin de bale. La DU.
zăblău *n.* – plapomă.
zăblău *m.* – vlăjgan. La I.Sbiera.
zăblău *m.* – dulău. La I.Sbiera.
zăble *f.* – arătură de toamnă.
zăble *f. pl.* – bube pe cerul gurii la cai.
zăbránic *n.* – țesătură de mătase.
zăbovitór *adj.* – lăsător.
Zăbrăuți (BDȘ, 1469) – sat.
zăbré *f.* – grilaj.
zăbún *n.* – haină vătuită. La DELM.
zăbún *n.* – haină pentru călugari.
zăbún *n.* – haină de stofă. La DELM.
zăbunár *m.* – vînzător de zăbune.
zăbunáș *n.* – zăbun mic.
zăcáre *f.* – boală grea.
zădúf *n.* – zăpușeală.
zăgîrnă *f.* – strecurătoare. La C.Hogaș.
zăgneátă *f.* – întețire. E x p r. **A da zăgneată focului** = a înteți.
zăgrăí (a) – a vorbi mult.
zăhát *n.* – groapă pentru legume.
zăhátă *f.* – grămadă de sfeclă.
zăhátă *f.* – căpiță din snopi de grîu.
zăhátă *f.* – perete din nuiele. La CADE.
zăhăí (a) – a zădărî. La I.Neculce.
zăhăí (a) – a dosi, a ticsi.
zăhăiálă *f.* – supărare, zădărîre.
zăhăít *adj.* – în dezordine. La CADE.
zăhărcálă *f.* – bomboană.
zăhăréle *f. pl.* – bomboane. La DLR.
zăhărî (a) – a se zaharisi. (DD).
zăhăruí (a) – a îndulci. (TD)
zăhătuí (a) – a zădărî pe cineva. (DD)
zăhătuí (a) – a dosi ceva.
zăhătui (a) – a sîcîi. La DLR.
zălăngăít *adj.* – zîngănit. (TD)
zălóg – amanet.
zălóg *n.* – ostatec.
zălogí (a) – a da, a se oferi ca ostatec.
zălóguri *n. pl.* – impozite. (DD).
zălúd *adj.* – năuc. La DU.
zăluzeálă *f.* – nebunie
zăluzénie *f.* – zăpăcire. (TD).
zăluzí (a) – a se sminti. (DD).
zăluzie *f.* – nebunie.
zăluzit *adj.* – ieșit din minți.
zămăcríș *n.* – brînză de vacă cu zer.

zămăcríș *n.* – chișleag.
zămculíță *f.* – cetate mică. La I.Neculce.
zămislí (a) – a apare, a se naște. (DD).
zămislí (a) – a concepe fătul.
zămislíre *f.* – săzdanie. La CADE.
zămnic *n.* – pivniță de pământ. La DLR.
zămnic *n.* – pivniță de piatră.
zămorá (a) – a-și potoli foamea. (DD).
zămorî (a) – a-și potoli foamea. La DU.
zămorî (a) – a istovi. La Dosoftei.
zămós *m.* – pepene galben.
zămoșél *m.* – pepenaș galben.
zămoșerie *f.* – ogor cu pepeni galbeni.
zămoșită *f.* – plantă cu peri aspri.
zămozíu *adj.* – de culoarea zămosului.
zămúrcă *f.* – ciorbă subțire; poșircă.
zănghérie *f.* – diaree.
zănoáge *f. pl.* – vîlcele. (TD)
zăpăcílă *m.* – debusolat.
zăpăcitór *adj.* – amețitor.
zăpădi (a) – a ninge.
zăpăí (a) – a hămăi. La M.Sadoveanu.
zăpăít *n.* – lătrat. La DLR.
zăpăitúră *f.* – lătrat. La M.Sadoveanu.
zăpláj *n.* – gard de scînduri verticale.
zăpláj *n.* – gard de ștachete.
zăpláj *n.* – stîlp la gard.
zăpláj *n.* – par la corlatele puțului.
zăpláz *n.* – horă (CM).
zăpódie *f.* – șes puțin afundat.
zăpodie (CDȘ, 1425) – teren înclinat.
„Zăpodia Socilor la deal” (BDȘ, 1492) – semn de hotar.
Zăpodia Ulmilor (BDȘ, 1492) – semn de hotar.
zăpór *n.* – val de sloiuri de gheață.
zăpór *n.* – apă oprită la baraje.
zăpsí (a) – a surprinde. La I.Creangă.
zăpsí (a) – a simți. La M.Sadoveanu.
zăpsí (a) – a afla. (Șezătoarea.)
zăpușí (a) – a năpădi.(DD).
zărár *m.* – mulgător. La V.Alecsandri.
zărbălát *m.* – destrăbălat.
zăreá *f.* – geană de zare. (Șezătoarea.)
zărgheálă *f.* – țicneală. La DLR.
zărghénie *f.* – v. **zărgheală**.
zărghí (a) – a se țicni. La DLR.
zărghít *adj.* – zăpăcit. La I.Creangă.
zărî (a) – a arunca. (DU).
zărnúșcă *f.* – viță de vie sălbatică.
zărzăreá *f.* – caisă mică (fruct).
zărzărél *m.* – caisă mică. (Folclor).
zărzărícă *f.* – caisă mică (fruct).
zărzăríu *adj.* – galben-închis.
zăstí (a) – a îngrămădi. La C.Hogaș.
zăstîmp *n.* – răstimp. La Al.Vlahuță.
zăticnéală *f.* – împiedicare. La I.Creangă.
zăticní (a) – a opri. La Șt. Ciobanu.
zăticníre *f.* – împiedicare.
zătoácă *f.* – braț între mal și un ostrov.
zătoní (a) – a îngrădi apa.
zătoní (a) – a troieni.
zătoní (a) – a constrînge pe cineva.
zătoní (a) – a se întărîta. (DD).
zătrí (a) – a dosi.
zătrí (a) – a nimici. (TD)
zăucă *interj.* – zău.
zăuitá (a) – a uita. La M.Eminescu.
zăușít *adj.* – zăpăcit.
zăvód *m.* – câine mare. La N.Labiș.
zăvodí (a) – a se înfierbînta.
Zăvoeni (CDȘ, 1424) – sat.
zăvói *n.* – pădurice, luncă.
zăvór *n.* – încuietoare la sul.
zbáncă *f.* – ventuză. La CADE.
zbanț *n.* – rătez la ladă.
zbanț *n.* – căluș. La N.Țurcanu.
zbanț *n.* – verigă la lanț.

zbanț *n.* – bucată de metal la șină.
zbanț *n.* – pană la ferăstrău.
zbanț *n.* – bordura covorului ales.
zbanț *n.* – legătură de fier.
Zbiara (BDȘ, 1458) – stolnic.
zbicí (a) – a se zvînta.
zbicire *f.* – zvîntare.
zbihuí (a) – v. **a zghihui**.
zbincéle *f. pl.* – smicele. (TD).
zbîc *interj.* – țuști. (TD)
zbînțuí (a) – a face ștrengării. La DU.
zbînțuít *m.* – ștrengar. La I.Creangă.
zbînțuitúră *f.* – copil ștrengar.
zbînțuitúră *f.* – zburdălnicie.
zbîrceálă *f.* – zbîrcitură. La V.Alecsandri.
zbîrci *n.* – zbîrcitură.
zbîrci (a) – a se încreți. La V.Alecsandri.
zbîrcióg *m.* – ciupercă comestibilă.
zbîrciógii-cioarii *m. pl.* – coada-calului.
zbîrli (a) – a i se ridica părul. La CADE.
zbîrnóg *n.* – bobîrnac.
zbórnic *n.* – v. **sbornic**.
zborșí (a) – a se răsti. (TD)
zborșí (a) – a zbîrli. La S.F.Marian.
zborșí (a) – a se înăcri. (DD). La DU.
zborși (a) – a se răsti. La CADE.
zborșit *adj.* – răstit. La DU.
zborșít *adj.* – înăcrit.
zborșít *adj.* – înverșunat. La C.Negruzzi.
zborșít *adj.* – zbîrlit.
zbráncă *f.* – izgonire. E x p r. **A da zbranca** = a îndepărta pe cineva.
zbráncă *f.* – prăpăd. E x p r. **A face zbranca** = a da iureș nimicind.
zbrehúd *adj.* – neastîmpărat.
zbrehúi *adj.* – nebunatic. La CADE.
zburătăcí (a) – a se înfiripa, a crește.
zburătăcí (a) – a ajuta. La I.Creangă.
zburătăcí (a) – a fugi, a se risipi. La DU.
zburătóri *m. pl.* – ederă.
zburătuí (a) – a-și lua primul zbor.
zburdá (a) – a alerga vioi.
zburdalnic *adj.* – zburdător.
zburdálnic *adj.* – jucaș (CM).
zburdáre *f.* – săritură a calului.
zburdátic *adj.* – zburdalnic.
zburdăciúne *f.* – neastîmpăr.
zburdălnicíe *f.* – vioiciune. La C. Hogaș.
zburdătór *m.* – săritor.
zdîrlóg *n.* – dîrlog.
zdohní (a) – a pieri.
zdohnitúră *f.* – mortăciune.
zdrabíncă *f.* – mașină de strivit.
zdrahón *m.* – dragon. La V. Alecsandri.
zdrahón *m.* – vlăjdan. La CADE.
zdrahúe *f.* – pelinariță.
zdrămți *f. pl.* – franjuri.
zdrăvení (a) – a se înzdrăveni.
zdrăvení (a) – a se însănătoși.
zdreálă *f.* – fărîmă. La S.F. Marian.
zdreánță *f.* – haină ponosită.
zdrélcă *f.* – burghiu de tîmplărie.
zdrelit *adj.* – zgîrîiat. La N.Țurcanu.
zdremătós *adj.* – zdrențuros.
zdrențui (a) – a se rupe. (TDRG)
zdrențuí (a) – a bate la meliței. (TD).
zdrevení (a) – a bate cu pumnul.
zdrevení (a) – a tremura (de frig).
zdrobeálă *f.* – struguri striviți.
zdrobí (a) – a face, a confecționa.
zdrobí (a) – a făuri. (TD)
zdrobí (a) – a naște.
zdrobílcă *f.* – mașină de strivit.
zdrobílcă *f.* – mașină de desfăcut boabe.
zdrobitoáre *f.* – mașină de strivit.
zdruhăi (a) – a zgudui. La CADE.
zdrumicá (a) – a zdrobi.
zdrumicát *adj.* – zdrobit.

zdrúncin *n.* – zguduire. La I.Creangă.
zdrunicá (a) – a risipi, a împrăştia.
zdrunicá (a) – a desface boabele.
zdruşí (a) – a sfărîma. La T.Pamfile.
zdúchi *m.* – joc de copii (cu pietricele).
zduláp *m.* – pumn încleştat.
zdupăí (a) – a tropăi.
zeámă de păcea *f.* – zeamă de piftie.
zeámă (de peşte) – uha. La DLR.
zecér *m.* – ban mărunt. La S.F.Marian.
zelár *n.* – zale. La V.Alecsandri.
zembeldéc *n.* – limbă la clanţa uşii.
zembereá *f.* – clanţă la uşă.
zembercá *f.* – limbă la clanţa uşii.
zerăráe *f.* – mulţime de ziare.
zerí (a) – a se înăcri (laptele).
zgáiţă *f.* – gaiţă.
zgáibă *f.* – rană cicatrizată. La DU.
zgáncă *f.* – crustă pe o bubă. (DD).
zgáncă *f.* – crustă. La T.Pamfile.
zgáncă *f.* – bubă. La CADE.
zgárda casei *f.* – ornament la streaşină.
zgardă *f.* – salbă. La C.Negruzzi.
zgárdă *f.* – gîtar (la căpăstru).
zgărdiţă *f.* – colan în jurul taliei.
zgarói *m.* – ghiborţ.
zgarói *m.* – cioară.
zgárţă *f.* – mertic de luat vama.
zgăibărá (a) – a se căţăra. (DD).
zgăibărá (a) – a zgîrîia. (DD).
zgăibós *adj.* – plin de zgaibe (bubulişe).
zgănciuí (a) – a zgîrîia o rană.
zgăncuşoáră *f.* – bubă mică.
zgărcănós *adj.* – bulgăros (pămînt).
zgărdát *adj.* – cu zgardă.
zghehuí (a) – a se zbengui.
zghehuí (a) – a zgîlţîi.
zghehuiálă *f.* – zbenguială.
zgheurát *adj.* – gălăgios.
zghihárdă *f.* – fată zbînţuită.
zghiholí (a) – a viscoli.
zghihórniţă *f.* – femeie răutăcioasă.
zghihuí (a) – a scutura. La I.Creangă.
zghihuí (a) – a tremura (de frig).
zghihuiálă *f.* – zgîlţîitură. (DLR).
zghihuít *adj.* – zăpăcit.
zghihuít *adj.* – scuturat. La I.Sbiera.
zghií (a se) – a se mira. (DD).
zghílţe *f. pl.* – corlate (la pod).
zghiosí (a se) – a se juca. (DD).
zghişí (a) – a se zvînta.
zghişiolá (a) – a scutura (cînepa).
zghivorî (a) – a viscoli.
zgîí (a) – a răscoli. (DD).
zgîiós *adj.* – zgîit.
zgîmboáe *f.* – musculiţă.
zgîncilí (a) – a răscoli.
zgîndări (a) – a răscoli focul.
zgîndări (a) – a aţîţa (pofta). La I.Sbiera.
zgîndări (a) – a rade uşor (tencuiala).
zgîndări (a) – a zgîrîia (o rană).
zgînşe *f. pl.* – coji uscate pe rană.
zgîrcáni *m. pl.* – copăcei ghimpoşi.
zgîrcáşi *n.* – paralel de tîmplărie.
zgîrcă *f.* – umflătură la piciorul calului.
zgîrcílă *f.* – persoană foarte zgîrcită.
zgîrcioábă *f.* – zgîrcit. La M.Sadoveanu.
zgîrcít *adj.* – ciufut.
zgîrîe-brînză *m.* – zgîrcit. La I.Creangă.
zgîrîiác *n.* – paralel de tîmplărie.
zgîrîiéş *n.* – v. **zgîrîitori**.
zgîrîitóri *n.* – paralel de tîmplărie.
zgîtíe *f.* – ştrengăriţă. La I.Creangă.
zglăvoácă *f.* – peşte mic. La C.Hogaş.
zglăvóc *m.* – albăstriţă.
zglăvóc *m.* – floarea cînepii.
zgomotá (a) – a trosni.
zgorní (a) – a stîrni (vînatul).

zgrapțaná (a) – a zgîria. (DD).
zgrapțaná (a) – a scurma. (DD).
zgrăbúnță *f.* – bubuliță. (TDRG).
zgrăpănă (a se) – a se scărpina.
zgreábță *f.* – grapă (de spini). (TD)
zgrébeni *m.pl.* – cîlți. La T.Pamfile.
zgrepțăná (a) – a rîcîi, a zgîrîa.
zgrepțăná (a) – a se scărpina.
zgrebțănát *m.* – cățărat. (TD).
zgripțuroáică *f.* – cotoroanță.
zgrívăț *n.* – crivăț. (TD)
zgrînțoșăt *adj.* – bulgăros (pămînt).
zgrunțós *adj.* – bulgăros (pămînt).
zgrunțurós *adj.* – v. **zgrunțos**.
zgulí (a) – a se zgribuli.
zgulít *adj.* – ghemuit.
zgulít *adj.* – umilit.
zgurí (a) – a prinde zgură (soba).
zgurós *adj.* – bulgăros (pămînt).
zicáș *m.* – lăutar. La I.Sbiera.
zicătúra *f.* – cîntare. La I.Sbiera.
zicăláș *m.* – lăutar. La S.F.Marian.
zicălău *m.* – lăutar. La S.F.Marian.
zidîșcă *f.* – astmă.
zigarnicícă *f.* – portțigaret.
zimatóz *n.* – boală de albini.
zimberéu *n.* – clanță la ușă.
zímbru *m.* – *Un cap de zimbru era stema Moldovei.* (DU)
zímbru *m.* – bour. La N.Labiș.
zímbru *m.* – erou. *Ștefan cel Mare zimbru sombru și regal.* La M.Eminescu.
zimbruí (a) – a alege grîul cu triorul.
zímcă *f.* – grîu de toamnă.
zimintí (a) – a șifona.
zimț *m. pl.* ornament la streașină.
zimț *m.* – fiecare dinte la ferăstrău.
zimț *m.* – tindechie.
zimțá (a) – a înnoda, a însăila rînduri.
zimțár *n.* – instrument de ascuțit.
zimțuí (a) – a face fileturi.
zimțurát *adj.* – zimțat.
zimțuroáse *adj.* – zimțate.
zinzúbili *n.* – rindea cu daltă mică.
zitioní (a) – a se chinui. (TD).
ziț *n.* – scaun cu arcuri la trăsură.
zináți *adj.* – nascuți în aceeași zi.
zîdénie *f.* – caraghios, ciudat. (DD).
zîdít *m.* – zid.
zîlét *n.* – mănunchi (la seceră).
zîmbí (a) – E x p r. **A zîmbi de rîs** = a pufni de rîs.
zîmblă *f.* – agrafă.
zîmte *f.* – dinte la ferăstrău.
zîmțári *n.* – tindechie.
zîmțári *n.* – zatcă.
zingăní (a) – sunet de fier lovit.
zingănit *n.* – zdrăngănit. La P.Ispirescu.
zînghet *n.* – zingănit. La V.Alecsandri.
zînișoáră *f.* – zînă tinerică.
zîrnă *f.* – plantă veninoasă.
zîrnă *f.* – viță de vie sălbatică.
zîrnoáică *f.* – vrăjitoare.
zîț *interj.* – strigăt de alungat mîțele.
zlamác *m.* – zdrobire. E x p r. **A face zlamac** = a zdrobi pe cineva.
zlamác *m.* –nutreț amestecat. La DLR.
zlătár *m.* – giuvaiergiu.
zlătăríe *f.* – meseria zlătarului.
zlătăríe *f.* – atelierul zlătarului.
zloátă *f.* – vreme umedă. (TD).
zloátă *f.* – grindină. (Șezătoarea).
zlóghi *m.* – tîlhar.
zlot *m.* – monedă de aur.
zlotári *m.* – giuvaiergiu. (TD).
zlotáș *m.* – dregător, strîngea zloții.
zlotós *adj.* – ploios. La T.Pamfile.
zlóți *m. pl.* – dare în bani. La DIM.
zmăoáică *f.* – zmeoaică. La I.Creangă.
zmău *m.* – zmeu.

zmăulét *m.* – zmeu mic. La I.Sbiera.
zmeiós *adj.* – focos ca zmeii.
zmînşí (a) – a se smuci.
zmînşitúră *f.* – repezit, smucit.
Zmulţi (CDŞ, 1448) – sat.
znişícă *f.* – mlădiţă altoită.
znişícă *f.* – viţă la tufa de struguri.
znişícă *f.* – dungă pe un covor.
znişíţe *f.* – cîrlionţi.
zoáe *f.* – apă murdară. La DU.
zoi *pl.* – apă după spălatul blidelor.
zoi (a) – a (se) spăla de mîntuială. La DU.
zoíniţă *f.* – femeie neîngrijită.
zoleálă *f.* – apă fiartă cu multă cenuşă.
zolí (a) – a pune rufele, torturile în leşie.
zolí (a) – a spăla rufele în leşie.
zolít *adj.* – ţinut în leşie.
zólnic *n.* – ştergar de bucătărie.
zólnic *n.* – vas pentru zolit.
zólniţă *f.* – vas de zolit. La T.Pamfile.
zólniţă *f.* – vas pentru a zoli tortul. (TD).
zolotníci *m. pl.* – galbeni, bani de aur.
zóloz *n.* – gurmă.
zólză *f.* – gurmă.
zorcăí (a) – a spăla rufele la repezeală.
zorfoleásă *f.* – femeie depravată.
Zorilă (CDŞ, 1452) – sat.
zorílcă *f.* – ţuică.
zórnet *n.* – zornăit. La M.Eminescu.
zórnic *adv.* – nerăbdător.
zoroclie *f.* – cămaşa bărbătească.
zoroí (a) – a zîngăni.
zorsăí (a) – a spăla ceva cu mare grijă.
zóru (e) *adv.* – îi timpul.
zótcă *f.* – bot (la câine, cal).
zótcă *f.* – E x p r. **Închide zotca** = închide gura.
zubílă *f.* – daltă de tăiat fier.
Zubrăuţi (CDŞ, 1425) – sat.
zúbre *f.* – boală a gingiilor.
zubrílă *f.* – daltă de tăiat fier.
zugrăgí (a) – a broda.
zugrăvie *f.* – pictură. La V.Drăghici.
zulíe *f.* – gelozie. La V.Alecsandri.
zulucéi *m. pl.* – cîrlionţi.
zumbăí (a) – a zumzăi, a bîzîi.
zumbăíre *f.* – zumzăire.
zúpă *f.* – zeamă de piftie.
zupăí (a) – a da iute din picioare.
zurătăí (a) – a-şi lua zborul (păsările).
zurbagíu *m.* – scandalagiu.
zurbávă *f.* – scandal. La M. Sadoveanu.
zúrbă *f.* – răscoală. La C.Negruzzi.
zúrbă *f.* – gălăgie, zarvă.
zurgălău *m.* – clopoţel. (N. Labiş).
zurgălău *m.* – zvoniţ. La CADE.
zurgălău *m.* – zvonişor. La S.F. Marian.
zúrnă *f.* – instrument muzical.
zuruíre *f.* – zornăire. La V.Alecsandri.
zuruít *n.* – zornăit. La V.Alecsandri.
zurzuríi *m. pl.* – podoabe la ham. (TD)
zúzet *n.* – susur. La C. Negruzzi.
zuzuí (a) – a murmura. La C. Negruzzi.
zvîcîí (a) – a zvîcni. La A.Vlahuţă.
zvîntít *adj.* – uscat după ploaie.
zvîrlí (a) – a arunca.
zvîrlí (a) – a risipi. La M.Eminescu.
zvîrlitúră *f.* – E x p r. **Zvîrlitură de băţ** = distanţă la care poate ajunge un băţ aruncat. La CADE.
zvîrlitúră *f.* – distanţă mică.
zvîrlúgă *f.* – peşte cu mişcări iuţi.
zvoánă *f.* – zgomot de glasuri.
zvoánă *f.* – zvon (care circulă).
zvon *n.* – veste. La I.Creangă.
zvon *n.* – rumoare. La M.Sadoveanu.
zvonár *m.* – colportor.
zvoní (a) – a suna cu zvonişorul.
zvóniţă *f.* – clopotniţă. (ELAM).

© Aliona Cojocaru
Coperta, 2011

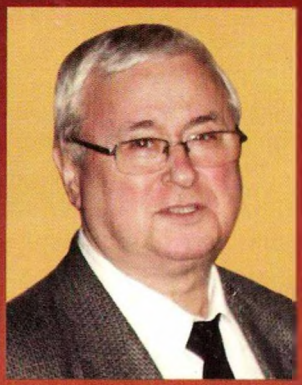

Vasile Stati, dr. în ştiinţe filologice (1972), dr.habilitat în ştiinţe istorice (1992). Autor al mai multor monografii de istorie a Moldovei, de etnolingvistică şi sociolingvistică, inclusiv *Limba moldovenească şi răuvoitorii ei (1988), Pentru limba noastră moldovenească (2008), За наш молдавский язык (2009), Dicţionar moldovenesc-românesc (2003), Limba ţării mele (2010) ş.a.* Prima ediţie a *Dicţionarului moldovenesc-românesc* (5000 ex.) s-a epuizat în anul apariţiei (2003). Ediţia a doua este fundamental revăzută şi esenţial completată (cu 4000 de articole-titlu), inclusiv 1015 de cuvinte moldoveneşti din actele Cancelariei Moldovei din 1384 pînă în 1503.

ἀγαλλίαμα	радѡсти	кѣ҃кѣ҃ꙗіе	exultatio
ἀγαλλίασις	радѡ(с)ти	кѣ҃кѣ҃ꙗіе	la[e]titia
ἀγαλλιάομαι	радѣ҃нсѧ(с)	мѣ кѣ҃кѵ(ꙋ)	exulto
ἄγαλλιος		ѡ҃кѵꙋѣтѡ	convincia
ἄγαλμα	ѡєрѧ(з)	кн(п), ѥіо(л)	statua
ἀγαλλομαι		мѣ кѣ҃кѣ҃(ꙋ)	lator
ἀγανάκτησις		скь(ꙋ)бꙗ(с)кѣ҃, мь мьнїи	indignatio
ἀγανακτέω	гнѣ҃шѧи	мь скь(ꙋ)бь(с)кѣ҃, мь мьнїи	indignor
ἀγανωθι		нѣ҃мн дн ли(м)бѣ҃ о аганоѳи	aganothrio
ἄγαμος		нєѧтѣ҃ѧ(т)	locus
ἀγανα[1]			praeceps rete is
ἀγαπάω	лѣ҃ѕ(л)и	мєѧскѣ҃	amo
ἀγαπάομαι		мь мѕє(с)кѣ҃	amor

Nicolai Milescu Spataru.
Dicţionar grecesc-slavon-moldovenesc-latin 1672, pag.3 (fragment).